Mehmet
Eroğlu

Yüz: 1981

iletişim

MEHMET EROĞLU • Yüz: 1981

Everest Yayınları, 2000 (2 baskı)
agorakitaplığı, 2005-2009 (2 baskı)

İletişim Yayınları 2112 • Çağdaş Türkçe Edebiyat 336
ISBN-13: 978-975-05-1708-2
© 2015 İletişim Yayıncılık A. Ş.
1. BASKI 2015, İstanbul

EDİTÖR Levent Cantek
KAPAK Suat Aysu
KAPAK İLLÜSTRASYONU Ethem Onur Bilgiç
UYGULAMA Hüsnü Abbas
DÜZELTİ Ayla Karadağ
BASKI ve CİLT Sena Ofset · SERTİFİKA NO. 12064
Litros Yolu 2. Matbaacılar Sitesi B Blok 6. Kat No. 4NB 7-9-11
Topkapı 34010 İstanbul Tel: 212.613 38 46

İletişim Yayınları · SERTİFİKA NO. 10721
Binbirdirek Meydanı Sokak, İletişim Han 3, Fatih 34122 İstanbul
Tel: 212.516 22 60-61-62 • Faks: 212.516 12 58
e-mail: iletisim@iletisim.com.tr • web: www.iletisim.com.tr

MEHMET EROĞLU

Yüz: 1981

iletişim

MEHMET EROĞLU 1948'de İzmir'de doğdu. 1971 yılında ODTÜ'den mezun oldu. Aynı dönemde, 12 Mart Darbesi ardından kurulan Sıkıyönetim Mahkemesi'nce sekiz yıl hapse mahkûm edildi. 1974 yılındaki genel aftan sonra yazmaya başladı. İlk romanı *Issızlığın Ortası*, 1979 Milliyet Roman Ödülü'nü kazanmasına karşın 12 Eylül sıkıyönetim döneminde solcu ve antimilitarist unsurlar taşıdığı gerekçesiyle yayımlanamadı. Romanları ancak 1984 yılından itibaren basılabildi. Milliyet Roman Ödülü'nün ardından Madaralı Roman Ödülü ve Orhan Kemal Roman Armağanı'nı da kazanan *Issızlığın Ortası* ve *Geç Kalmış Ölü*'yü sırasıyla, *Yarım Kalan Yürüyüş* (1986), *Adını Unutan Adam* (1989), *Yürek Sürgünü* (1994) adlı romanlar izledi. Mehmet Eroğlu 1994-2000 yılları arasında senaryo yazımı ve müzik çalışmaları nedeniyle romana ara verdi. Bu dönemin ardından *Yüz: 1981* (2000), *Zamanın Manzarası* (2002), *Kusma Kulübü* (2004), *Düş Kırgınları* (2005), *Belleğin Kış Uykusu* (2006) yayımlandı. Fay Kırığı Üçlemesi'nin ilk kitabı *Mehmet* 2009, ikinci kitap *Emine*'yse 2011 yılında yayımlandı. Eroğlu'nun ayrıca öğrencileri tarafından kitaplarından seçilmiş *Edebi Aforizmalar* adlı bir kitabı daha vardır. Fay Kırığı Üçlemesi'nin son kitabı olan *Rojin*, 2013 yılında İletişim Yayınları tarafından yayımlanmıştır.

Mehmet Eroğlu'nun senaryo çalışmaları, televizyon için yazdığı dizilerin (*Sızı*, *Issızlığın Ortası*, *Tutku*) yanı sıra, 1996 yılında İstanbul Film Festivali'nde En İyi Türk Filmi ve FIPRESCI (Uluslararası Sinema Eleştirmenleri Federasyonu) ödüllerini kazanan *80. Adım* ve 1997 Antalya Altın Portakal Jüri Özel Ödülü ile 1997 Adana Altın Koza En İyi 3. Film Ödülü'nü kazanan *Solgun Bir Sarı Gül* gibi, sinema filmi senaryolarını da içermektedir.

"Büyük şeyler sevgisiz yapılamaz."
– PIERRE SCHOENDOERFFER, *Yukarıda*

Giriş
(Ben/Siz)
(Ağustos 1997 - Pazar)

Tekrarlıyorum: Suçsuzum; tıpkı sizler gibi.
Suçluysam bile, unutmayın,
en çok sizinki kadardır bu.

Hiçbir hayatın başrolünü oynamaya kalkışmadım; kendiminkinin bile. Bu durum beni ne utandırıyor, ne de görevini savsaklayanlara özgü o üstü örtülü suçluluk duygusuyla yüklüyüm. Derler ki, geçmişe sığmayan, anılaştıramadığımız inatçı hayatlar kendini yazdırır; ötekiler, yani kâğıda dökülmeyenler, yaşanmakla tükenirler, çünkü kalıcı özleri yoktur. Yazılan ve tüketilen; böyle bölerek bakarsanız, hayatım bu iki tanımın arasında –tüketilene yakın– öylece duruyor. Kısaca ne iyi, ne de kötü; sizinkine benzer, olağan bir hayat demek bu.

Her şeyi uzun uzun –yani, açık açık– anlatmak niyetinde değilim. Çünkü suç işlemeden edindiğim ve üstüme inatçı bir koku gibi sinen, giderek de günahkârlığa dönüşen bu garip suçluluk duygusunu doğrulayacak ya da bu duyguya kaynaklık edebilecek ayrıntıları nasılsa sansür edeceğim. Aslında böylesi denetimli bir tavrın, aktardıklarımı telaşlı bir savunma çabasına dönüştüreceğinin farkındayım. Tanrı bunu fazla ileriye götürmekten korusun beni; kendini ele vermeyen, ketum bir yazar-

dan daha sıkıcı ne olabilir? Belki önyargılı okuyucular. Ama telaşlanmayın, sizi bu sıkıntılardan olabildiğince uzak tutmaya çalışacağım.

Ancak tedbirli tavrımın sizi yanıltmasını istemem. Bu öyküden hangi sonucu çıkaracak olursanız olun, ben suçlu değilim. Etrafıma kazılan sığ mezarlara, baharda boy atacak tohumlar gibi rastgele serpiştirilen cesetlerle ilgili hiçbir sorumluluk taşımıyorum. Eğer dürüst, cömert bir okuyucu olmak istiyorsanız, yazdıklarımı okurken arada olayların akışından uzaklaşıp, geriye çekilin ve kendinize şu iki soruyu sorun: "Ne yapabilirdim?" "Onun yerinde olsaydım, ben nasıl davranırdım?"

Yazacaklarım sadece benimle ilgili değil. Öyle olsaydı, anlatacaklarım hayatımın kronolojik –ve sıkıcı– bir öyküsü olurdu. Evet, yazacaklarımın odağında ben varım ve siz, saklamaya çalışsam da bunu çok geçmeden fark edeceksiniz, ama kendimden söz ederken aslında sizi de anlatıyor olacağım. Başka bir deyişle, bu öykü benimle olduğu kadar sizinle, bizimle, yani hepimizle ilgili. Bu gerçeği hep aklınızda tutun, unutmayın.

Şimdi söyleyin, bir insan, sırf hayatı boyunca hiçbir güçlü duygunun onu bir sel gibi önüne katıp sürüklememesinden dolayı suçlanabilir mi? Yelken açmadığım, bir denizci gibi durmadan rüzgâr kovalamak yerine sağlam demirlerle hareketsiz kalacağım gölleri yeğlediğim ya da bu durgun göllere karışan ırmakların yarattığı yönsüz akıntılara kapılmadığım için suçlu muyum sizce? Böylesi durağan, tedirgin bir tavrın tutkudan uzak durmak anlamına geldiğini biliyorum. Evet, her türlüsünden kararlılıkla kaçınarak, tutkuyla arama belirsiz, sisli bir uzaklık koydum, bunu kabullenebilirim. Israr ederseniz, bu düşsel uzaklığın giderek beni benden –isteyen benliğimden de diyebilir– uzaklaştırdığını da itiraf ederim. Ama siz de bu içsel yabancılaşmanın, kişiye mutluluk denen o sınırsız sükûneti bağışladığını kabul etmelisiniz. Sükûnet istediğim için suçlu muyum sizce?

Meraklandınız; şöyle mırıldandığınızı duyar gibiyim: Ne biçim bir adam bu; evet, bu soruyu soruyor olmalısınız. Belki kısık bir sesle, belki de fısıltıyla. Kendinizi kısıtlamayın, bağırsa-

nız bile nasılsa sizi duyamam, ama obur, arsız merakınızı doyurmalıyım; bunun farkındayım: Aşk, bağlılık, tutku, nefret gibi kavramlar –acemi bir terzinin elinden çıkmış elbiseler gibi– hep eğreti durdu üstümde. Belki hayatla aramda yazmaya değecek güçlü bağlar oluşmamasının nedeni de budur. Hatta hayatımın özünün, varlığımın derinliklerinde değil de, kişiliğimin dış kabuğunda yer aldığını söyleyenler bile oldu. Acı çekmenin bize her şeyi, en çok da kendimizi duyumsayıp kavrayabilme yeteneğini verdiğini bildiğim halde –çoğunuzun yapacağı gibi– acıdan da tıpkı tutkudan olduğu gibi uzak durdum, karşılaştığımda hep uzaklaştım ve "*yıkım ve kargaşadan doğan acıyı sevmeyi*" Dostoyevski gibi yaratıcılara bıraktım. Üstelik kendimi hiç acıyla ölçülecek kadar çok merak etmedim; aşınmış merakım, aynadaki görüntümün ötesine geçmedi; görünenle sınırlı kaldı. Yine de anlatacağım bu öykünün, en çok yüzümle ilgili olduğunu söylemeliyim. Ama daha oraya gelmedik. Önce sizi yönlendirmeye çalıştığımı gizlemeden kendimi tanıtmayı sürdürmeliyim. Ancak belirsiz çizgilerle biçimlendirilen, soluk renklerle boyanacak bir portre olacak bu. İtiraz etmeye kalkışmayın, şimdilik size verdiğim kadarıyla yetinmek zorundasınız.

Hemen söyleyeyim, pek cesur biri sayılmam. Bazılarınızınki gibi öyle soylu, göze çarpan erdemlerim de yok. Mecbur kalırsam kurtarmaya çalışıp çalışmayacağıma hâlâ karar veremediğim bir onurum var, onunla yetiniyorum. Bu arada artık otuzlu yaşlarla vedalaştığımı da belirtmeliyim. Tabii kırkına merdiven dayamış bir erkeği kadınların terazisiyle tartmadan değerlendirmenin, çizdiğiniz resmi, belirsizlik bir yana, yarım bırakmaktan farksız olacağını biliyorum. Aslında kadınlarla aram hep iyi olmuştur. Ama bazıları, hayır hayır, bazıları dememeliyim, sadece Işık'ın benim kadınlara âşık olmaktan kaçındığımı, onlarla ilişki kurmakla yetindiğimi söyleyerek, beni inançla suçladığını aktarmalıyım size. Oysa ben ilişkiyi aşka yeğlediğimi zaten hiç reddetmedim ki. Reddetmediğim bir şey için de suçluluk duymamam anlaşılır bir davranıştır, sanırım. Hem eğer aşk, söylenildiği gibi yorucu bir araştırma, uzun bir keşif

gezisi ya da Tahir Bey'in dediği gibi, "*kişinin kendi yıkımından haz duyması*" ise, ilişkiyi seçmek, kişiyi bu yorucu araştırmaların, bitmeyen yolculukların zahmetinden kurtarmaz mı? Yani ilişki, birini anlamak, onu bütünüyle kavramak zorunluluğunu ortadan kaldırdığından, doğal olarak aşk gibi yorucu olmayacaktır. Böyle mantıklı bir seçim nedeniyle kimse suçlamaya kalkışmasın beni; olsa olsa ruhsal tembelliğimden söz edebilirsiniz. Aşkın, yürekte, beyinde büyüdüğünü söyleyen çokbilmişler, aslında yüreğin de, beynin de görülmediğini, elle tutulamadığını nedense hep unuturlar. Aşk biraz da Tanrı gibi değil midir? Yoktur ve görülmez, ama inanırız. Oysa ilişki sadece görülebilen, dokunulabilen bedene yönelir. Ruh belirsizken, beden her zaman kesinliktir, çünkü bedenin derinliği olsa da, gizi yoktur, sizi aldatmaz.

İşte aşk yerine ilişkiyi, ruh yerine bedeni seçmemin nedeni. Yorulmadan keşfedebileceğimin, elle tutulur olanın peşine düştüğüm için suçlanıyor olmam, eğer saçmalık değilse, nedir? Siz benim yerimde olsaydınız ne yapardınız?

Kişiliğim –gençken bile– öyle inançlı bağnazlıklarla, derin yıkımların arasında gidip gelmedi. Çocukluğum pek mutlu değildi, ama mutsuz olduğumu söylemek de ilk önce beni korumak için güzelliğini feda etmiş anneme haksızlık olur. Ben hayatım boyunca duvarlara yakın, duvarlara dokunarak yürümeyi seçtim. Bazılarınızın yaptığı gibi, uçurumlardan aşağıya bir taş gibi düşmedim; yavaş yavaş, tutuna tutuna ve dikkatle indim. Duvarlar hep güven, uçurumlar ise hep korku verdi bana. Farkındayım, kişiliğimin hiç hayal gücü içermediğini söyleyerek beni küçümsemeye hazırlanıyorsunuz. Ama inanın, bu sadece kolaya kaçmak olur. Söyler misiniz, bir insan kendisinden önce keşfedilmiş ve kabul edilmiş gerçekleri sorgulamaya kalkışmıyorsa, suçlu mudur? Eğer genel kabul gören kavramlar insanın hayal gücünü aşındırıyorsa, benden bunun sorumluluğunu ve varsa suçunu yüklenmemi beklemeyin. Kuşkucu biri değilim, hiç olmadım. O kadar ki, Tanrı'nın varlığını bile sorgulamadım; oysa her insan –en dindarımız bile– en azından bir kez yapmıştır bunu, değil mi? Özetle, ben hayatımla yetindim,

hayatımı aşmaya hiç cüret etmedim. Sadece yaşıyor olmak, var olmak, çevremde akıp giden hayata katılmak bana yetti, beni yatıştırdı. Bunu en çok şimdi, suçsuzluğumu sizlere kanıtlamak durumunda kaldığım şu anda hissediyorum.

Suçsuzum, çünkü –yavaş yavaş fark ettiğinize eminim– sizin gibi birisiyim ben. Siz suçlu musunuz?

Şimdiye kadar anlattıklarıma bakıp, sakın hayatımın yorgun ve cılız bir ırmağın suları gibi renksiz olduğunu düşünmeyin. Hayatımı on üçümden beri kadınlar renklendiriyor. Tanıdığım kadınlara birer renk verecek olsam nasıl bir seçim yapardım? Bir düşüneyim: Ziynet'e siyah, hayır, siyahtan daha siyah olan karayı, Duygu'ya hüznün sarı rengini ayırırdım. Sevda'ya su gibi berrak neşesi için maviyi, Nazan'a kesinlikle kırmızıyı. Ferda'ya ise tabii ki masumiyetin beyazı yakışırdı. Peki, ya Işık? Bu zor bir seçim olurdu, onu tek renkle tanımlamak, anlatmak mümkün değil; o, benliğinde coşkulu ve yıkıcı duyguların hepsini iç içe barındıran bir gökkuşağıydı çünkü. Yaşama sevinci edinmemiş, kasvetli ve bükülmeyen, hep düz kalmış, us dışı bir gökkuşağı.

Birazdan anlatacağım, sizin de başkalarının hayatına yönelik o karşı konulmaz –izninizle biraz da seviyesiz diyeceğim– merakla okuyacağınız öykü, tanıdığım kadınların öyküsü bir anlamda. Hayır, belki tam olarak bu da değil; merak ve sinsi bir mutlulukla okuyacağınız öykü, aslında görünmeyen, kendinden bile saklanan bir yüzün öyküsü. Ancak bu öykü, inanın sizin öykülerinizi de anlatıyor olacak ve çok geçmeden öykülerimizin birbirinden pek farklı olmadığını, iç içe geçtiğini kavrayacaksınız. Çünkü insanın kendi hayat öyküsü olarak farkına vardığı, aslında biraz da başkalarının öyküleriymiş. Ben bunu öykümü yaşayarak öğrendim.

Ağustos 1997, Pazar, saat sabaha karşı 03.00. Anlatmaya başlıyorum. Öykü, öyküm demeliyim, ya da öykülerimiz, geçen Ekim'de, renklerden kırmızıyla, yani Nazan'la açılıyor. Aslında her şey Ekim'de değil, bir ay kadar önce, o iri gözlü kızla karşılaşmamla başlamıştı: Eylül, Halam'ın ölmeye karar verdiği hüzünlü göç ayı. Evet, öykünün, isterseniz serüvenin de diyebilir-

siniz, gerçek başı o kız; ama giriş için o gizemli kız yerine Nazan'ı seçmemin ardında, onunla başlamanın kolaylığının yanı sıra, öyküyü daha anlaşılır kılma kaygım var. Nazan tanıdığım kadınların belki en göz alıcısıydı, ama en düzüydü de. (*Düz*'ü, basitlik anlamında kullanmadığımın bilinmesini isterim. Hatta Nazan'ın *sui generis** bir kadın olduğunu da eklemeliyim.) Bunun yanı sıra, benimle ilgili gerçek ipuçlarını ancak Nazan'ın aracılığıyla dürüstçe verebileceğimi düşünüyorum. Değerimin denkliğini en iyi bulduğu kadın, o değil miydi?

Başlıyorum, ancak yine tekrarlıyorum, belki bir daha bu fırsatı bulamam: Suçsuzum, tıpkı sizler gibi. Suçluysam bile, unutmayın, en çok sizinki kadardır bu.

(*) Benzersiz, kendine özgü.

BİRİNCİ KİTAP

"Vicdanımı bu yılın modasına göre kestirmeyeceğim."
– LILLIAN HELLMAN

I
(Nazan)
(Ekim 96 - Salı)

Nazan'ın açık, çalkantılı bir denizi andıran varlığından, sakin bir limanı çağrıştıran yalnızlığıma dönüyorum. Ana rahmi gibi kavrayıcı bir sükûneti umarak. Sanıldığı kadar uzun bir yolculuk değil bu, yine de fırtınadan kurtulmuş biri kadar bitkinim: Uykusuz, yorgun, ama mutlu. Ölümden kurtulduğunun bilincine yeni yeni varan, o şanslı son kazazedenin Tanrı borcuyla ağırlaşmış mutluluğu benimki. Arada –Nazan'ın sözlerini hatırladıkça– midem bulanmıyor değil; mutluluğumu gölgeleyen, karın boşluğumda serseri mayın gibi rastgele dolaşan işte bu minnet duygusu.

"Tanrı aşkına! Asla hüzünlü bakışlar istemiyorum. Kesinlikle anladım."

İki dakika önce, Nazan bu sözleri Ortaçağ asillerinin eldivenlerini hasımlarının suratına çarpması gibi üstüme fırlattığında, kapının önünde ayaktaydık. Bir an sanki Halam'dan, ya da dün birdenbire ortaya çıkan kediden söz edersem, Nazan'ın acıma duygusunu uyukladığı yerden çıkarabilirim sandım, ama konuşamadım. Dilsizleşince, tanrıçanın huzurundaki bir ölümlü gibi yazgıma boyun eğerek, kımıldamadan sessizce bekledim. Bütün yaptığım buydu: Elinden gelen her şeyi yapmış olanlara, ya da aklını yitirmişlere özgü saf bir budalalığa sığınarak bekle-

mek. Eğer ayakta değil de, oturuyor olsaydı, gerginliği daha kolay göğüsleyecektim. Ama Nazan, öfkesi gibi ayaktaydı ve çevreye kararlı kişilerin yaydığı türden, küçümseyen, eziyet eden, inatçı bir sessizlik yayıyordu. Görünüşü değil, aklından geçirdikleri ürkütücüydü; birkaç saat önce yatakta vücudunu taçlandıran ilahi güzelliği, ayağa kalktığında değişmiş, bir bukalemun gibi öfkesine uyarak, karşısındakine boyun eğdirmeye alışık kişiliğinin eline verilen keskin bir kılıca dönüşmüştü.

Korkumun, korkumu büyüten sessizliğin –ve birdenbire duymaya başladığım anlamsız saygının kaynağı da– sanırım başımın üstündeki bu görünmez ama var olduğunu bildiğim kılıçtı. Kılıcı hissediyor ve kımıldayamıyordum.

Neyse ki Nazan, geleceği biçimlendirebilecek, o utanç anını geçmişe –ölüme– dönüştürebilecek silahını kullanmadı. Bağışlayıcıydı. Başımı gövdemden ayırmayacağını fark edince biraz rahatladım; sırtıma dokununca da batmakta olan bir gemiyi terk eder gibi telaşla dışarıya attım kendimi.

Şimdi koruluğun içindeki, aralarında Nazan'ın oturduğu villanın da bulunduğu bir grup evi caddeye bağlayan tek yönlü sokaktayım. Aslında iki yanı ağaçlarla sınırlanmış bu yola sokak denemez; vurgulanmış bir seçkinlikten, sıradanlığa doğru uzanan bir iz daha çok. İşte o altı çizilmiş izin üstündeyim; mutluyum, ama midem, çalkantılı deniz yolculuklarındaki gibi usul usul bulanıyor. Cansız Ekim güneşi, çevreyi bir sis gibi saran sessizliği ısıtmıyor, bir fareye yakışabilecek telaşımı önce utanca, sonra da şaşkınlığa çevirmekle meşgul. Evet, şaşkınlık; mutluluğun ve bulantının üstüne çıkan, durumumu tanımlamaya en uygun, en yakın sözcük bu. Tekrarlıyorum: Aylardan Ekim, henüz sabah ve gölgelerle kaplı parke yolun ortasında, midemdeki fırtınalı bir denizden geriye kalan inatçı bir bulantıyla şaşırıyorum; ancak bulantı mutluluğumu azaltacağına, arttırıyor.

Boy attığı yere dönebilsem, yani geri geri yürüyerek fışkırdığı kaynağa ulaşabilsem, şaşkınlığımın nedeninin, dört uzun yıldan sonra ilişkimizi bitirmeyi aklımdan geçirdiğim ilk günde Nazan'ın bunu hemen fark etmesi olduğunu kavrayacağım. Ama şaşkınlığımı bir türlü çözemiyorum. Bulantı engel buna;

şaşkınlık, bulantı ve mutluluk kör bir düğüm olup katılaşıyor midemde.

Oysa gece, her zamanki gibi Nazan'ın en göze çarpan alışkanlığıyla başlamıştı: Sevişmeyle. Onunla sevişmeyi egzotik bir müzik eşliğinde yapılan kışkırtıcı bir dansa benzetebilirsiniz aslında: Temposu ve notaları bildik, teması tanıdık –ancak kreşendosu asla kestirilemeyen–, yine de her seferinde yeniden dinleme isteği duyduğunuz iç gıcıklayıcı bir melodi ve koreografisi tekrarlana tekrarlana ezberlenmiş, uyumlu bir salınım.

Dün Pazartesi'ydi –Halam'ı unutmuştum–; hem müzik, hem de bahçedeki ağaçların arasından Boğaz'ı gören geniş pencerenin önündeki deri koltukta, Nazan'ın kasıklarıma sunduğu kalçalarının arkasındaki –cennetle cehennem arasına gerilmiş salıncağı andıran– salınım aynıydı. Ama Nazan, müzik, sevişme, sevişirken kullandığımız sözcükler, kokumuz her zamanki gibiyken, tıpkı sahibinin öleceğini önceden hisseden bir köpek gibi, beynimin derinliklerinde daha sözcüklere dönüşmemiş, henüz kendime bile itiraf etmediğim o güdük, köksüz ayrılma isteğini sezivermişti.

Salınım sona erdikten sonra, hâlâ hazla titreyen kalçalarını indirip geriye döndüğünde belki bu yüzden sesi değişmişti Nazan'ın. Ne kabahat yapmak üzere olan çocuğunu azarlayan anneninkine, ne de suç işlemenin eşiğindeki dostunu uyaran bir arkadaşınkine benziyordu bu ses. Böyle zamanlarda sözcüklerinin ilk hecesine bir zil iliştiren o tınılı vurgu koyulmuş, kaybolup gitmişti.

Korudan caddeye çıkıyorum. Aşağıda Boğaz ve Köprü, alelacele çizilmiş bir kroki gibi birbiriyle buluşmayan kırık çizgilerden oluşmuş. Denize bakmamalıyım, çünkü deniz Nazan'ı hatırlatıyor ve bulantımı arttırıyor. Yapacağım şey, deniz yerine yola bakıp bir taksi bulmak. Bugün günlerden ne? Dün Pazartesi'ydi. Öyleyse Salı. Taksi bulmam zor olacak. Yola bakıyorum, Ortaköy'e doğru kıvrılarak inen caddede hiç araç yok. Bedenimde Nazan'ın gece boyunca dili ve tırnaklarıyla zevkin izini sürdüğü şeritler, bıçakla dilimlenmiş gibi ince ince sızlıyor. Acaba yağmur mu yağacak?

Birkaç adım atıyorum; kulaklarımda yine Nazan'ın inatçı, peşimi bırakmayan o sözleri:

"Tanrı aşkına! Asla hüzünlü bakışlar istemiyorum. Kesinlikle anladım."

"Asla" ve "kesinlikle", gibi çok az sözcük Nazan'ı kısaca özetleyebilir, onu iki uçtan kavrayarak sınırlayabilir. Birlikte geçirdiğimiz dört yıl bana Nazan'ın bir şeyi ya "kesinlikle" yaptığını, ya da "asla" ve "kesinlikle" yapmadığını öğretti. Uçlarda gezinmeden uçlardaymış gibi görünmek: Biraz sahtekârlık koksa da tarzı buydu. Bir aşırılıktan ötekine, kilometrelerce uzaktaki suyu hisseden fil gibi çılgınca koşar, yorulduğunda "asla" yavaşlamaz, nereye varmışsa "kesinlikle" oraya yığılır kalırdı. Yani biz seyredenler öyle sanırdık. Tanıştığımızda "asla" ve "kesinlikle", bir parantezin iki duvarı gibi onu içine hapsetmişti, Nazan da bu kulvarda bir uçtan ötekine gidip geliyordu. Çekiciliğini yorucu kılan da sanırım bu hareketli ruh haliydi. Onu izlemek için her zaman zinde olmalıydınız.

Bu ayın sonunda karşılaşmamızın üstünden tam kırk sekiz ay geçmiş olacak. Aslında onunla tanışmamı kelimenin tam anlamıyla bir rastlantıya borçluyum. Eğer kırk yedi ay, bilmem kaç gün önce, o akşamüstü, o oteldeki müzayede salonunun kapısında Nejat'a rastlamasaydım, Nazan'la asla tanışmayacaktım. Oraya o sıralarda küçük işler yaptığım bir broker ile bir iki kadeh içmek için gelmiştim. Adam bana yeni kâğıtlar önerecek, sonra da bu kâğıtlarla oynamaya karar veren gruba katılmam konusunu görüşecektik. Biraz para, kısa dönem ve yüksek kâr; bu tür kestirme yollara inanıyor ve bayılıyordum o sıralar. Ama o gün tedirgindim. Sorun, olası riskler değil, adamdı; ona güvenip güvenmemek konusunda kararsızdım. Tam o sırada çekeceği belgeselle ilgili olarak biriyle buluşmak için otele gelen Nejat'la karşılaşınca, galiba biraz da bu korkuya kulak vererek kararımı değiştiriverdim. Nejat, paramı yeni zenginler gibi arsız bir iştahla ikiye, üçe katlamak yerine, gerçek bir burjuva gibi sabırlı, uzun vadeli yatırımlara yöneltme konusunda kısa sürede ikna etti beni. (Aslında ikna etmekten çok, kısa sürede planladığım kadar çok para kazanmanın ahlâk dışı, utanç

verici yönlerini öne çıkardı. Böyle hatırlıyorum.) Ben de edindiğim bu utançla bara gitmek yerine, yeni bir hayata adım atar gibi müzayede salonuna girdim ve aslında en uzun süreli yatırımımı yapmak üzere olduğumu bilmeden, boş olan tek koltuğa, bir kadının yanına oturdum. Kadın Nazan'dı.

İşte böyle bir rastlantı karşılaştırdı bizi. Yanımda oturan kadının güzelliği hem derin hem de çarpıcıydı. Dikkat çekici bir tarzı vardı: Küstah, tahakküm etmeye alışkın tavırları müzayede salonunda bile belirgin, elle tutulur bir biçimde algılanabiliyordu. Satışı izleyen kokteylde tepemizde salınan sıkıcılığı paramparça edişini hayranlık ve zevkle izledim. Kuyruklu yıldıza benziyordu; merkezde yer alan kişiliği değil, peşi sıra sürüklediği ve bir yelpaze gibi kullandığı aurası göz alıcıydı. (Onu etkilemek için beğendiği, ama almaktan vazgeçtiği bir tabloyu satın alarak işe başladım. Para harcayan erkekleri seven kadınlara benziyordu.)

Aslında ilerleyen haftalarda, Nazan'ı izleyen bu parıltılı buluttan daha baş döndürücü olanın, henüz kendisinin bile sınır koyamadığı bağımsızlık duygusu olduğunu anlayacaktım. O, ondan önce tanıdığım kadınları gerçekliklerinden koparıp silmiş, onları soluk birer hayale dönüştürmüştü. Oysa Nazan'ın kendisi de bir hayaldi; çünkü o hayal edebileceğim bir kadına en yakın canlıydı.

Gülüyorum, kokteyl salonunda değil, Ortaköy'deyim; günlerden Salı, sesim, hiçbir taksinin geçmediği cadde boyunca aşağıya yuvarlanıyor. Gülmemin nedeni, Nazan'a âşık olmaktan nasıl kararlılıkla kaçındığımı hatırlamış olmam. Elimi cebime atıyorum sigara içecekmişim gibi. Ama bu elime yönelik bir aldatmaca. Sigara içemem, çünkü bırakalı tam üç ay oldu. Bu kez caddenin üst tarafına bakıyorum; faydasız, ortalıkta hiç taksi yok. Koruyu çevreleyen ve evleri korumaktan çok içerideki seçkinliği zevksiz dış dünyadan ayırmak için yapılmışa benzeyen, zarif, alçak duvarın üstüne bir yağmacı gibi çöküyorum.

Evet, Nazan'a âşık olmaktan korktum ve özenle kaçındım bundan; açıkça, saklamadan. Korkuma kaynaklık eden iki önemli neden vardı: Önce onunla âşık bir ikili olarak oluşturu-

lacak "çift"lik, kişiliğimin bu benliğin içinde eriyip gitmesi demek olacaktı. (Üstelik bu yeni benliği, Nazan'ın beğenmediği kişilik özelliklerimi dışarıda bırakarak istediği biçimde oluşturacağını ancak aptallar fark etmezdi.) Sonra, korkuyordum; korkmakta da haklıydım: Nazan, elde edilmesinden çok korunması zor ve riskli bir hazineye benziyordu. Yani onun gibi değerli bir varlığı, kendi varlığımı tehlikeye atmadan korumam olanaksızdı.

Bu iki gerçeği kavrar kavramaz –beraberliğimizin başında– hemen kararımı verdim ve tedirginliklerle yüklü aşk fikrini çabucak terk ederek, güvenli, yorucu olmayan ilişki biçimine yöneldim. İlişkiler en fazla sabır gerektiriyordu ve sabır –Işık birkaç yıl önce söylediği için biliyordum– sahip olduğum ender iç zenginliklerinden birisiydi. (Hoş, Işık sabrımın bir erdemden çok, beni koruyan bir dış kabuk olduğuna inanırdı, ama ben bu sözlerini zaman içinde biraz eğip bükmüş ve bir iltifata dönüştürmüştüm.) Nazan'a gelince, birlikte olmaya başladığımız ilk haftalarda aşk ve ilişki arasında bir seçim yapması gerektiği aklına bile gelmemişti. O hem sabırsız, hem de kendinden emindi, iki yana yalpalayan dengesiz bir sandaldaki yolcu gibi korkan, tedirgin olan bendim. Nazan ikimiz adına yaptığım bu seçime itiraz etmedi yine de. Aslında birlikte verdiğimiz ilk önemli karardı bu yöneliş. Tabii aşktan yanaysanız, sapış da diyebilirsiniz bu seçime.

Güzellik, kontrol etmekte zorlandığı bir hükmetme içgüdüsü, arsız ve doyumsuz bir cinsellik, sınırsız bir ufka yaslanmış denizleri andıran fırtınalı özgürlük duygusu. Nazan, onu tanıdığımda bu ayakların üzerinde yükseliyordu. Nazan'ın kişiliğinin kendini temellendirdiği tabanın, benim durduğum yere göre daha yukarıda olduğunu kavramam beni incitmedi; aksine, bu farkı ona ben özellikle hissettirdim. Hükmetme, cinsellik ve özgürlük... Bu tepe noktalarının arasında kalanlar ise Nazan'ın kişiliğinin az bilinen, gölgeli ve pek merak uyandırmayan yönleriydi: Yükselme ve para biriktirme hırsı, ölüm korkusundan kaynaklanan şaşırtıcı, sahtekârlık kokan dindarlığı, hastalık hastası denebilecek aşırı bir evhamlılık, yalnızlıktan bir çocuk gibi ürkmesi, hep üşümesi ve salıların uğursuz oldu-

ğuna inanması gibi... O güne kadar hiçbir erkeğin Nazan'ın kişiliğinin içerdiği bu gölgeli derinliklere sızmaya kalkışmadığını fark etmek çok kolaydı. Çünkü erkekler, doğal olarak görüneni, görünenin de en çarpıcı olanını, kısacası hep güzelliğini fethetmeye kalkışmışlardı. (Aslında bu yanlış ve boşuna bir yönelişti; Nazan güzelliğinden öylesine emindi ki, kanıtlarını asla aramazdı; hele bir erkekte, hiç.)

Ben Nazan'ın kişiliğini de, güzelliğini de fethetmeye kalkışmadım. Çünkü bu, her fetih eylemi gibi şiddet gerektirecekti; şiddetten değil, sabırdan yana kullandım tercihimi.

"Bana bu kadar uzun dayanabileceğini hiç düşünmemiştim, biliyor musun?"

Hâlâ alçak, süslü duvarın üstünde, arkamı korunun içindeki sessiz seçkinliğe dönmüş, öylece oturuyorum; etrafta taksi, elimde de sigara yok ve sanırım birazdan yağmur yağacak. Nazan bunları dün gece söylemedi, o sözlerin üstünden neredeyse üç buçuk yıl geçti. Gülüyorum, çünkü Nazan ona altı değil, daha kırk iki ay dayanabileceğimden habersizdi o gece. Yataktaydık; göğsü, biraz önce dik bir yokuşu koşarak tırmanmış gibi inip çıkıyor, kramp giren bacağını –sanki bir başkasına aitmiş gibi– ovuşturarak birkaç dakika önceki orgazmın kaslarına attığı düğümü sabırsız hareketlerle çözmeye çalışıyordu. Endişeli değildim, çünkü önce o zamanlar sigara içiyordum, parmaklarımın arasında bir tane vardı, sonra Nazan'ın art arda gelen sarsıcı orgazmlarına –o buna renkli bir taşın suyun üstünde birkaç kez sekmesi diyordu– artık alıştığım için kalp krizi geçirmediğini biliyordum. Geriye yaslanmıştım, her açıyla yeni bir şekil alan, kâh belirsizleşen, kâh derinleşen çıplaklığını seyrediyordum hayranlıkla. Nazan'la sevişmek Tanrı'ya olan inancımı pekiştiriyordu o zamanlar. Ona her sarılışımda kadınları yarattığı, bana da onları anlayıp kavrayabilme yeteneği verdiği için yüreğim minnetle büyürdü. Nazan'dan başka hiçbir kadın, insan türünün iki ayrı cinsi arasındaki farkı bir yandan belirginleştirip kesinleştirirken, öte yandan bu iki cinsi bir benlikte eriterek, tek bir cinse –insana– dönüştüremezdi. Cinsleri ayrıştırıp, tekrar birleştirilebilen ender kadınlardandı Nazan.

Nazan, ona dayanamayacağımı düşündüğünü söylediğinde, krampı bacağından bir çorap gibi çıkarmasını seyrediyor, sigara içiyordum, cevap vermedim. O da üstelememişti; zaten çoğu kez sabretmez, sorduğu soruya karşılık verilmesini beklemeden yenisine geçer, sonra eskisini unutuverirdi. Çoğunlukla soruları cevap almak için değil de, hep uzun süren konuşmaları sırasında, kopan, izlenmesi zorlaşan düşüncelerini birbirine bağlamak ya da güzelliğinin üstüne odaklanan dikkatleri tekrar söylediklerine yöneltmek için kullanıyordu.

Onun gibi bir kadına nasıl dayanabilmiştim?

Ortalıkta hem taksi, hem de sorumu cevaplayacak biri yok. Cevabı ben vermeliyim: Nazan en çok bir ırmağa benziyordu: Yatağını döverek delice bir hızla akan, coşkun bir duygu seli. Oysa ben durgun, koyu bir gölü andırırdım. O bir seyyah olmak için çırpınırken, ben yolcu olmayı yeğlemiştim her zaman. Nazan hem isyankâr hem de yıkıcıydı. Ben? Ben sadece fırsatları herkesten önce sezme yeteneğine sahiptim, o kadar. (Aslında Nazan, saydığım kişilik özelliklerini aldatıcı bir sisin ardına gizlemişti. Onu bu sisin içinde aradığımda, kendini içerikleriyle tanımladığı bu sıfatların, anlamları ya da kanıtlarıyla değil, sadece sözcük biçimleriyle karşılaşıyordum.)

Yine de dayandım ona. Ona, sel gibi akan ırmaklaşmış kişiliğine ve fırtınalı varlığına karşı koyabildim. Tıpkı daha önce Işık'a karşı koyduğum gibi: Işık'a dayanabildiysem, herkese dayanırım; böyle düşünüyordum o zamanlar.

Nazan'ın sorusunun üstünden bir iki hafta geçmişti ki, oldukça garip bir şey oldu. Bir gece, uzun bir telefon konuşmasının ardından, evimde, salondaki pencerenin önünde, dışarıda, çatıların üstünde birbirini kovalayan martılara bakarken birden Nazan'ın elinde tutsak olduğumu fark ettim. Önce şaşırdım; ama yanılmıyordum, gerçekten bir tutsaktım.

Bu beni âşık olmak kadar korkutmadı; yine de biraz tedirgin oldum. Nazan'a gelince, o kendinden emindi, alışmayı, alışkanlığı önemsemiyordu. Bunun köleliğe açılan geniş bir kapı olduğunu anlaması için birkaç ay daha beklemesi gerekecekti. Tanışmamızın üzerinden tam bir yıl sonra oldukça garip bir du-

rumun içinde bulduk kendimizi: İkimiz de zafer kazanmadan, ama yenilgiye de uğramadan birbirimize tutsak olmuş ve birbirimizi tutsak almıştık.

"Sadakat mi? Bu, seçenekleri sınırlı olanlarda rastlanan bir erdemdir..." Böyle derdi Işık. Söyledikleri doğru olsa bile, beni Nazan'a bağlayan, kesinlikle seçeneklerimin azlığı değildi. O bana yetiyordu; kararlı sadakatimin nedeni buydu. Onu tanıdığımda oldukça iyi para kazanıyor sayılırdım. Nazan bana para harcamanın seçkin yollarını keşfetmemde hem eşlik, hem de kılavuzluk ediyordu. Kim onun gibi bir kılavuzdan vazgeçerdi?

Nazan'ın sadakatine gelince, onunki narsisistliğinden kaynaklanıyordu. Güzelliğinin yansıdığı matlığım, onunla yarışmayan, tersine ona eşlik eden kişiliğim üzerinde çok az erkeğin başarabildiği bir üstünlük kurmamı sağlamıştı. Bir anlamda boyun eğerek, boyun eğdirmiştim ona. Sonraki üç yıl boyunca güçlü bir kılavuz ihtiyacı ve belirsiz bir narsisistliğin karışımından oluşan bu sadakat, tıpkı karşılık beklemeden sunulmuş bir armağan gibi, sözü pek edilmeden, ama varlığı bilinerek hep aramızda durdu.

Bir ara birbirimizi o kadar sık görüyorduk ki, Halam, Nazan'ın varlığından haberi olmadığı halde benim evleneceğimi, bir aile kuracağımı düşünmeye başladı. Ama Halam yanılıyordu: O kadar yetenekli değildik, evlensek bile ne Nazan, ne de ben, bir evliliği bir aileye dönüştürebilirdik.

"Aslında harika bir âşık olduğunu itiraf etmeliyim. Senin kadar ustaca sevişene hiç rastlamadım."

İlişkimizin başlamasından yıllar sonra –yani birkaç ay önce– böyle dediğinde Nazan'ın sesi yansız ancak meraklıydı; âşığını takdir eden sevgilininkine değil de, yandaki evde olup bitenleri öğrenmek isteyen komşununkine benziyordu. Yine yataktaydık; zaten Nazan önemli her şeyi, sevişme sonrasında içtiğimiz sigaraların arasına sıkıştırır, öfkeli, umursamaz, meraklı, hatta şehvetli bile olsa, sesi her durumda hep bir dostu andırırdı. Belki yine öyleydi, ama sanki bu kez belirsiz, üstü örtülü bir şikâyetle yüklüydü.

"Ustalığının sırrı sabrın olabilir mi? Bazen gerektiğinden da-

ha usta, daha kusursuz olduğunu düşünmeden edemiyorum." Sonra parmaklarını iki yandan, iki namlu gibi şakaklarıma dayamıştı. "Neden arada biraz beceriksiz olmuyorsun bakayım? Biraz daha içten..."

Ustaca bir sevişme nedir? İlk yarısı kesin bir teslimiyet, öteki yarısı ise –sabırlı bir tutumla başlasa da– eninde sonunda ölçülü bir şiddetin kullanıldığı karşılıklı bir fetih eylemi. Bunu yıllarca önce, daha bir çocukken, Ziynet zorla öğretmişti bana. Sevişirken bunu akılda tutuyordum; çocukken öğrenilen asla unutulmaz.

(Tabii Ziynet'ten söz etmemiştim Nazan'a. Aslında Işık'tan da, Duygu'dan da, Sevda'dan da haberi yoktu. O kendini "hayatımın kadını" sanıyordu, ben de buna izin veriyordum. Yüzümle de ilgili bir şey söylememiştim ona. Durun, kendime haksızlık yapmamalıyım; Nazan biraz beceriksiz olabileceğimi ima ettiğinde, ben de yüzümden habersizdim.)

İlişkimizin –oldukça uzun– ilk safhası Nazan'ın bu sözleriyle sona erdi. O anı hatırlıyorum. Tehdit yüklü parmaklarını tutup ona gülümsedim. O da ima ettiğini kavradığımı bilerek bana gülümsedi. Uzattığı sigaradan, barış çubuğundan çeker gibi, oyalanarak uzun bir nefes aldım. Niyeti yakınmaksa, neden bu kadar –neredeyse dört yıl– beklediğini çözmeye çalışıyordum. Niyeti yakınmak değildi; ama bunu anlamam, her şey ortadayken, tıpkı iki gözün arasındaki kör noktayı görememek gibi, epeyce zaman aldı: Nazan, belki henüz kendisi de farkında değildi, ama benden –belki kendinden de– daha genç bir erkek istiyordu.

O gece eve döndüğümde, salonda, tam pencerenin önündeyken birden ilk kez bir kadın tarafından aldatılacağımı hissettim. O güne kadar varlığından habersiz olduğum bir uzvun ağrıması gibi yeni ve şaşırtıcı bir duyguydu bu. Değerini bildiğimiz bir armağanmışçasına yıllardır Nazan'la aramızda duran sadakat, umulmadık bir darbe alan bir vazo gibi çatlamıştı. Çatlak henüz belirsizdi, fark edilmiyordu, ama bu hiçbir şeyi değiştirmeyecekti. Pencerenin ötesinde, alçalan çatıların ardındaki Boğaz'ı da göremiyordum ama, alacakaranlığa yukarıdan dü-

şen beyaz gölgeleri andıran martılar, iki yandaki çit gibi uzanan ışıklar, gemi düdükleri, seçemediğim bu deniz yolunun varlığını kanıtlamıyor muydu? Sabah ve güneş Boğaz'ı tekrar görünür kılacaktı; çatlağın belirginleşmesi de sadece zamana bağlıydı... İlişkimiz boyunca bizi bir şemsiye gibi koruyan sadakatin artık tek parça olmadığını, yakında ikiye ayrılıp ayaklarımızın dibine düşeceğini hissediyordum.

Oyalanmadan gidip yattım. Çok geçmeden de uyudum. Acı ve öfkeden çok, şaşkınlık vardı hayal kırıklığımın içinde. Sonra? Sonra ilişkimiz giderek iki sevgiliden, iki dostun arkadaşlığına doğru yavaş, ancak kararlı bir değişim geçirdi. Nazan'la yine buluşuyorduk, ama yatakta asla –düşlediği gibi– beceriksiz olmaya kalkışmıyordum: Bu başkasının rolünü çalmak olurdu. Işık'ın küçümsediği, Nazan'ın ise erdem saydığı sabrım vardı, bekleyecektim. Öyle de yaptım; ünlü sabrımın içine çekilip beklemeye başladım. Önceleri sıkılmadım değil, çünkü beklemek, beklenen bir kadın olmadıkça, hep zaman kaybı gibi gelmiştir bana. Daha sonraları, Nazan'la çevresindekileri pek meraklı görünmeden incelemek, bu arada "beceriksizliğe" aday isteklileri kestirmeye çalışmak, garip bir şekilde eğlenceli olmaya başladı. Kendime eziyet etmenin acısız bir yolunu bulmuştum; böylelikle acı çekmeden, beğendiğim kadının çevresinde bir süre yörüngesini yitirmiş başıboş bir uydu gibi sürüklenip durdum. Kendimi Nazan'ın yerine koyuyor, beni aldatacağı genç adamı bir detektif önsezisiyle belirlemeye çalışıyordum. Haftalar boyunca hiçbir şey olmadı: Genç bir reklamcı, iki broker ve bir sanat galerisi sahibiyle ilgili kesin sonuca vardığımı düşünmeme karşın her seferinde yanıldığımı fark etmem uzun sürmedi. Komikti ama, aslında her yanılgı Nazan'la aramızdaki farklılığı biraz daha belirginleştiriyordu. Erkekler konusunda taban tabana zıt fikirlere sahiptik. Bence olayın yanılgı değil, eğlence kısmı ilginçti. Nazan'la her buluşmamız, hiç avcılık yapmadığım ve avcılıktan nefret ettiğim halde, istemeden katıldığım bir av partisindeki heyecanlı iz sürüşlere dönüşmüştü artık.

Neredeyse aldatılmayacağımı düşünmeye başlamıştım ki, Nazan'da ihanetin belirtileri art arda ortaya çıkmaya başladı.

Önce bakışları eğildi; yalnızken, tıpkı suç işlemek üzereymiş gibi sürekli yere bakıyordu. Gözleri garip bir biçimde hareketlenmişti: Kıpırdıyor, kaçacak yer arıyor, yüzü bu iki güzel kaçağa dar geliyordu. Bir süre sonra kokusunu değiştirdi ve arada onu –bilerek– aramadığımda, aranmadığını fark etmedi. (Oysa bir ilişkide en önem verdiği davranış günde en az iki kez aranmaktı. Aranmayı güzelliğine yöneltilmiş en etkili iltifat sayardı.) Daha sonra davranışları tekrar değişti. Yüzü ışıldamaya başladı. Bu, bakışlarına yansıyan yeni bir erkeğin parıltısıydı. Neşesi, arsız canlılığı, inanılmazdı. Gözleri en güzel göründüğü yere, kaşlarının altına geri dönmüş, bakışlarımı kaçırmadan karşılayacak cesareti yeniden kazanmıştı.

Düşlediği "beceriksizliği" tadabileceği birini bulmuştu sonunda. Av partisinin bitmesi demekti bu; artık suç işlemenin eşiğinde değildi. Onu ihanetin bedenini sabırsızlıkla beklediği günahkârlık ırmağının öteki tarafına geçirecek o geniş adımı atmıştı. (Benim için ihanet buydu; biçimi, rengi ve kokusu olan, daha çok gözlerle açığa çıkan gönüllü aldanış; bir tür arsızlık.)

Hayal kırıklığım iki yönlüydü: Artık Nazan'a yakıştırmadığım başka biri daha vardı ve ben beceriksiz, berbat bir detektiftim. Nazan'la ilgili hiçbir önsezi geliştiremediğim apaçık ortadaydı.

Korna sesiyle bakışlarımı üç buçuk yıl önce içtiğim sigarayı tutan parmaklarımdan yola çeviriyorum. Bir taksi önümde durmuş, beni bekliyor.

Taksiye biniyorum. Ama nereye gideceğimi bilmiyorum: Yönsüzüm. Banka! Seans odası! Ev! Sonunda Taksim'de karar kılıyorum. Taksim'den Cihangir'e inmek, Cihangir'den Taksim'e çıkmaktan daha kolay; eğer bankadan vazgeçersem, eve yürüyebilirim.

"Taksim'e," diyorum şoföre.

Taksi son on yıldır hemen her gün olduğu gibi Taksim'e doğru ilerliyor ve ben birkaç hafta sonra Nazan'ı ne kadar özleyeceğimden habersiz, usul usul onu terk etme fikrini büyütüyorum içimde. Midemdeki bulantı azalmasına azaldı ama çözülmedi, hâlâ bir düğüm gibi belirgin ve karmakarışık.

Öndeki iki koltuğun arasında, el freninin yanına sıkıştırılmış bir gazete var. Alıp açıyorum. Ucuz, ekonomi sayfasının olmadığı bir gazete bu. Ön sayfada Genelkurmay Başkanı'nın geçen hafta yaptığı öfkeli açıklamayla ilgili bir yorum, altta ise iki hafta önce ölen ünlü şarkıcının mirası ve mirasçılarıyla ilgili iki manşet var.

Araba susturucu takılmış eksozuyla homurdanmadan ilerliyor, gazeteyi bırakıp Nazan'a geri dönüyorum: İtiraf edinceye kadar ona sadık kaldığımı hatırlatıyorum kendime. İhaneti izleyen ilk birkaç hafta boyunca ilişkimizi –tıpkı evli çiftler gibi– edindiğimiz ve bize özgü sandığımız alışkanlıklarımızla eskisi gibi sürdürdük: Arada öğleleri –kalabalığın içinde gösterişli bir öpücükle başlayan– genellikle salata yemek için buluşmak, kazandığı paraları değerlendirmesi konusunda tutmayacağını bildiğim önerilerde bulunmak, briç turnuvalarına ve davetlere birlikte gitmek, ortak arkadaşlarımızla içmek ve her gün en az bir kez telefonla konuşmak gibi...

Tam bu yeni duruma alışmaya başlamıştım ki, Nazan beni bir kez daha şaşırtarak yine değişmeye başladı: İkinci ayın sonunda bedelini ödetmediğim ihanetiyle kazandığı canlılığını tümüyle yitirmişti. Kişiliği, açık, ufku geniş bir denizden, yüzeyinde hiçbir parıltının oynaşmadığı koyu, esintisiz bir su birikintisine dönüşmüştü. (Tanrı sanki sonunda adil olduğunu hatırlamış, kişiliklerimizin bir parçası olmuş dekorları değiştirerek, anlamlı bir öç almaya karar vermişti.)

Sonra sıra o yağmurlu yaz akşamına geldi. Nazan, arada bir evinde, kendisinin pişirdiği egzotik yemeklerle küçük davetler verirdi. Böyle bir gecede, çoğunun mülkiyetleri bana, seçimi ise Nazan'a ait tablolarla süslü geniş salonda davetlilerle son içkileri yudumlarken, yağmuru dışarıda tutan geniş pencerenin kalın, mat siyah camında beliren görüntüyle irkildim. Aynaya dönüşen pencerede bizi seyreden çift şaşırtıcıydı. Erkek, yani ben, kadından, yani Nazan'dan, daha dikkat çekici, daha parıltılıydım. Nazan mevsimsiz açan bir çiçek gibi hızla soluyordu. Aklıma ilk gelen düşünceler bunlar oldu: Penceredeki Nazan tedirgin ve ürkekti, aklı da iyice karışmıştı. Hep bir anahtar gibi

kullandığı o ışıltılı zihin açıklığı, yerini acınası bir güvensizliğe bırakmış olmalıydı.

Zamanı geldi, böyle düşündüm; onu daha fazla kendisiyle bırakamazdım. Misafirler gittikten sonra elini dindarca bir bağışlamayla tuttum ve içtenliğimi kavramasına yetecek kadar susarak, konuşmadım. Dinlemeye hazırdım, dışarıda gelişigüzel yağan yağmur da itiraflarına dramatik bir fon oluşturabilirdi. Nazan teatral bir hazırlıktan sonra ağlamaya başladı; daha önce hiç yapmamıştı bunu. Biraz bekledim, ardından gözyaşlarını öperek başını göğsüme çektim. Gece, yağmur, hüzün ve itiraflar. Dekor ve mizansen belki basmakalıptı, ama çok etkileyiciydi. En azından Nazan için.

Yaklaşık iki ay önce genç bir erkek bulmuştu kendine ve o genç adamla bir süre gizlice –aslında sadece benden gizli– buluşmuştu. '*Kendime*', derken kimliğini bilmediğim genç adamdan zenginliğine yeni kattığı bir malmış gibi söz ediyordu; '*gizlice*', dediğinde yüzünü dikkatle inceledim; ne utancın, ne de ihanetin izi vardı bakışlarında. Ağlaması yatışınca durum şaşırtıcı çıplaklığıyla ortaya çıktı. Nazan'ın rengini ve parlaklığını solduran acınası mutsuzluğunun ardında pişmanlık değil, uğradığı derin hayal kırıklığı vardı: Canlılığına, canlılığını katmayı düşlediği genç, taze erkek bedeni güzelliğini besleyecek, tenini ışıldatacak hazlar sunamamıştı ona. "*Sürekli az pişmiş, yağsız, tatsız tuzsuz aynı yemekle diyet yapmak zorunda kalmak.*" Çaresizliğini kısaca böyle tanımlıyordu. Sözleri beni epeyce güldürdü. Yaptığı benzetme cinsellik konusundaki arsızlığının içten ve oldukça edepsiz bir açığa vurumuydu. Karar vermişti, niyeti her şeyi geride bırakmaktı; artık beceriksizlik ve doğallık değil, yitirdiği ışıltıyı ona geri verecek o derin, usta işi zevkleri istiyordu.

"Usta işi zevkler." Kararsızlık, hızla çöken bir gölge gibi yüzümü kapladı. Hata mı ediyordum? Nazan elimi geri çekeceğimi –ki gerçekten çekecektim– hissedince tıpkı bir çocuk gibi inledi. Ama çekeceğim sadece elimdi, bunu anlar anlamaz bir iç çekişiyle gevşedi. Ben de elimi çekip, kendimi ve bedenimden topladığım o usta işi hazları verdim ona.

O gece onunla kaldım; ertesi gün ilk işim birkaç ay önce Nejat'ın tanıştırdığı o genç stilisti –herkesinki gibi onun da adını unutmuştum, ama enfes göğüsleri gözümün önündeydi– aramak oldu. Birbirimizi uzun süredir merak ediyorduk, hemen o akşam buluştuk. Nazan'dan tam on sekiz saat sonra, onunla yattım. Ödeşmek iyi bir fikir gibi gelmişti; geldi de. Eğer sevişirken ille de prezervatif –hem de en kalın ve sağlamını seçmişti– kullanmak saplantısı olmasaydı belki onunla tekrar buluşurdum.

"Nerede ineceksin?"

Bakışlarımı o nefis göğüslerden kalın aksanlı sese çeviriyorum. Sakallı, asık, bu kente ait olmayan, uzaklardan göç etmiş bir yüz bana bakan. Adamın aksanı, ortak bir gelecek için gerekli olan dilsel akrabalığın dışına itiyor beni. Nerede ineceğimi bilmiyorum, aslında fark etmez.

"Fark etmez," diyorum.

Taksiden fark etmeyen bir yerde iniyorum. Hayatında hiç kimseye "siz," diye hitap etmediğine bahse girebileceğim şoför, asık suratıyla uzaklaşıyor. Midem biraz daha iyi, ama düğümü hâlâ hissediyorum, henüz çözülmedi.

Yorgunum ve yatmak, bankaya gitmekten daha iyi bir fikir gibi. Eve dönmeye karar veriyorum. Kırk, elli metrede bir sağa sola dönen dar sokaklar, yavaş yavaş sabahki mutluluğumu sıkıştırıp yok ediyor. Birkaç hafta sonra başıma gelecekleri bilsem, bütün ömrüm boyunca midemin bulanmasını da, bu andaki mutsuzluğumu da kabullenebilirim, ama bilmiyorum, daha öykünün o bölümüne gelmedik. Ben henüz, içimde usul usul Nazan'ı terk etme fikrini büyütmekle meşgulüm.

Hiç yıkılmayacak, çatlamayacak, geçit vermeyen uzun bir dağı andıran binaya kadar hızlı adımlarla yürüyorum. Deniz manzarasını kapamak, Boğaz'a inen yolları kesmek... Arkamızdaki, iki yanımızdaki komşu binalarda oturanlar bu yüzden bir yandan binamızdan ve bizlerden nefret ederler, bir yandan da fırsat buldukça –özellikle Güney tarafında– daire almaya çalışırlar. Oturduğum daire kuzey tarafında, altıncı katta; salonda geceleri martıların, yemeğe serpilen tuz kristalleri gibi, pen-

ceremden aşağılara uçuştuğu bir deniz manzaram var. Ev bana üvey babamdan kaldı. Nazan'ı eve ilk getirdiğimde yüzündeki şaşkınlığı hatırlıyorum. Kabalığı çağrıştıran bu şaşkınlığı, buyurgan sorusu izlemişti. Neden onunki gibi güvenli bir sitenin içinde, yeni bir ev almıyordum ki? Zenginliği bu evde düşlemiş, bu evde planlamış ve amacıma bu evde ulaşmıştım. Bu manzaralı, geniş, ancak eski evin her köşesi –parayla ilgili– hayaller kurabildiğim tek yerdi. Yani bu evi terk etmek, bir anlamda zenginlikten vazgeçmekle eşanlamlıydı benim için. Bunları Nazan'a söylemedim. Sonra onun evinde buluşmaya başlayınca, Nazan da taşınma konusunu bir daha açmadı. (Güney Kanadı'ndaki çatlak ortaya çıkıncaya kadar demeliyim. Çatlak yüzünden gerginlik bütün binaya yayılınca tekrar, "Evden taşın," diye uzunca bir süre ısrar ettiğini hatırlıyorum.)

Evin, deri ve ahşap kokan nemli sessizliğine sarılarak divana uzanıyorum. Kedi ortalıkta yok. Aklımda, dilimin ucunda, hatta kulaklarımda o rahatsız edici soru var. Ama bulup sormayacağım; çünkü beynimin derinliklerinde bir yerde saklanan cevap ne bulantımı, ne de yorgunluğumu azaltacak ve Nazan'dan çıkarken hissettiğim kısa ömürlü o mutluluğu geri getirecek. Sorudan, cevabını bir gün merak edeceğimi bilerek vazgeçiyorum. Gazeteyi alıp borsa sayfasına bakabilirim: Borsanın yükselişi spekülatif mi? Ayşe'yi aramalıyım. Afganistan'da şeriat... Bu divanı seviyorum.

II
(Halam)
(Ekim 96 - Salı)

Divandayım. Salonun sükûnetini dalgalandırmadan geriye dönüyorum: Afganistan'daki şeriatten, duvardaki çıplak kadına... Midem bulanıyor, mutfağa gidip biraz süt içmeliyim. Aslında süt değil, içki istiyor canım. Ama içmemeliyim, hem çok erken, hem de midem bulanıyor. En iyisi Nejat'ı aramak.

Aramıyorum, belki daha sonra... Kedi mırıldanarak ortaya çıkıyor, koltuğa sıçrıyor. Deriye zarar verirse onu pencereden aşağıya atacağım. Gazeteyi bırakıyor, elimi karnıma götürüp bastırıyorum; Nazan'dan ayrılma fikri orada, bulantımın yanında bir yerlerde yavaş, ama kararlı, büyüyor. Gülüyorum, Nazan gibi bir kadından vazgeçmeyi düşündüğüm için delirmiş olmalıyım. Gözlerimi kapıyorum, geriye dönmeliyim, ama geçmişle aramda Nazan var; Nazan'a soramadığım, oysa her erkeğin soracağı, o soru var.

Eylül başındaki itiraf –belki de Ağustos'un sonundaydı– Nazan'ı genç bedenden edindiği zehirden kurtarmışa benziyordu; en azından uzun bir süre bu böyleymiş gibi sürdü. Ama özlediğini söylediği, ustalık ve sabırla dokunmuş eski ilişkimizi yeniden kurabilecek miydik? Ağır gelmiş, taşımakta zorlanıyormuş gibi başını önüne eğerek yürüyen o garip gözlü kız dikkatimi çekmeseydi, belki.

Onu tanıyorum! Daha önce hiç görmediğime güneşin batıdan battığı gibi emin olduğum kızla karşılaşır karşılaşmaz beynimde kıpırdayan, düşünceye pek benzemeyen titreşim bu oldu; üzüntü, pişmanlık, özlem, sıkıntı ve en çok da kargaşa... Aslında düşünceden çok bir izlenim, bir anıyla irkilmiştim, bu kesindi.

Anlaşılan hayatı boyunca hep yanı başında, ulaşabileceği kadar yakınında bulduğu şansı bu kez Nazan'ı terk etmişti. Garip gözlü kız, ona yönelik ilgimi –tıpkı köküyle yolunan bir ot gibi– ondan koparıp aldı. Çok geçmeden koyu, hiçbir yerine tutunamadığım, büyük, kaygan bir boşluğa yuvarlandım. Kız, Nazan'la peşinde olduğu hazların tam arasına girmişti.

Aslında ilişkimizin tekrar eskisi gibi yapılanamamasının nedeni ne ihanet, ne pek hasar görmeyen gururum, ne de birbirimizden alabileceklerimizin tükenmesiydi; varlığımın dış dünyaya odaklandığı nokta değişmişti, neden buydu.

Bu yeni noktanın merkezinde yer alan kızı ilk kez, Nazan'ın, ihanete doğru koşarken bıraktığı –taze– ayak izlerine basa basa geri dönmeye karar verdiği günlerde –aslında tam olarak hatırlıyorum, bir salı günü– Heybeliada'ya giderken gördüm. Sanatoryumda yatan Halam'ı ziyaret edecektim. Sigarayı yeni bırakmıştım, bu yüzden –kokusuna rastlamayacağımı düşünerek– vapurun alt katını seçmiştim. On dört, belki on beş yıl boyunca içmesine içmiştim ama sigarayla aramda tutkulu bir bağ oluşmamıştı. Doğrusunu söylemek gerekirse beni rahatsız eden sigarayı bırakmak değil, daha çok bir alışkanlığımdan kolayca vazgeçme fikriydi; bir tür ihanet!

Kız sol tarafta, üç dört sıra önde, başını öne eğmiş, kımıldamadan oturuyordu. Yalnızdı, ama cümlenin içindeki yabancı dildeki bir sözcük kadar dikkat çekiciydi. (Çevresini saran sıradan yeşillikten farklı, egzotik bir çiçek.) Yüzünü şöyle bir gördüm; kısa, kızıl saçı ilk göze çarpan tarafıydı. Yüzünden daha güzel, daha alımlı profili olan kadınlara özgü, gizemli bir görünüşü vardı. Güzelden çok, zarif diye düşündüğümü hatırlıyorum onu seyrettiğim o ilk dakikalarda. Yetişkinliğin eşiğinde olmanın belirsizlik anlamına geldiğini kanıtlamak istercesine,

yaşı bakılan açıya göre değişiyordu. (Bunu daha sonra korkudan titreyerek el ele tutuşup, karanlıktan kaçtığımız gece daha iyi fark edecektim.) Yandan ve arkadan bakıldığında ne yirmi yaşındaki bir kız gibi genç, ne de otuz yaşındaki bir kadın kadar olgun görünüyordu. Yaşını tam olarak belirginleştiren açı, ona karşıdan dik bakılınca oluşan olmalıydı.

Onu tanıyorum! Bu ilk düşünce, isterseniz izlenim deyin, merkezinde kızın yer aldığı, garip çekime dayanamadı, hemen yok oldu. Kız, çevresiyle oluşturduğu zıtlığa karşın, kendisiyle belirgin bir uyum duygusu oluşturmuştu. Denizden yansıyıp geniş pencerelerden içeri su gibi sıçrayarak giren ışıkta sönmek üzere olan bir meşaleyi andıran kısa saçları, bir balerin yumuşaklığıyla selam verir gibi öne eğilmiş başı, yuvarlak omuzları ve profili... Oluşturduğu uyum çevreye değil, kesinlikle kendine yönelikti, bunu fark etmiştim, çok geçmeden sınırlarını da kavradım. Uyumu bedeniyle sınırlıydı; önden bir kadın, yandan el sürülmemiş bir bakire. Ama asıl şaşırtıcı olan, profilini gördükten sonra yeniden kapıldığım o garip, rahatsız edici duyguydu: Onu tanıyorum. Tekrar başladığım noktaya geri dönmüştüm.

Büyükada'dan vapura binen şişman bir kadın aramıza oturunca Heybeli'ye kadar kızı bir daha göremedim. Kadının yeni damlamış bir mürekkep lekesi gibi sağa sola yayılan, peltemsi geniş vücudu, bilmediğim bir dildeki, ahenkli bir dizeyi çağrıştıran o zarafeti yol boyunca benden gizledi.

Heybeli'ye yanaştığımızda iskelede vapurdan inenlerin arasında kızı aradım, yoktu. Çabucak kayboluvermişti. İleri geri hareket eden bir karınca sürüsü gibi telaşla adanın içlerine doğru tırmanan kalabalığa karışıp uzaklaşmış olmalıydı.

Koşumları süslü, zayıf ve bakımsız iki atın çektiği faytonla uzun yokuşun sonundaki sanatoryuma tırmanırken kızı unuttum. Çünkü eğiminin iyice arttığı yokuşun ortasında –sol taraftaki deniz, Büyükada'nın arkasındaki derin bir kuyuya boşalır gibi giderek aşağıya çökerdi burada– nedense hep o sözleri duyardım; kulaklarımda yine aynı fısıltı vardı: "*Deniz, bir parça mavi deniz için her şeyi itiraf edebilirim.*" İtiraf edecek fısıltı-

nın sahibi Tahir Bey'di. 1981'de Tahir Bey'in Felsefe Profesörü olması, zekâsının parlaklığı ve yurt dışına kadar yayılmış ününün hiç önemi yoktu. O 1981'de, numarası olmayan tabutluklardan birinde diri diri gömülmüş bir zavallıdan başka bir şey değildi. Ne uluslararası ünü, ne bilim adamı kimliği, ne de erişilmez kişiliği, değişmesini engelleyebilmişti. Sürekli aşağılanma, dayanılmaz kin ve dar hücreler onu hayatı boyunca edindiği her şeyden uzaklaştırmış, çırılçıplak bırakmıştı. 1981'de artık seçkin bir bilim adamı değil, tabutluklardaki savunmasız zavallılardan birisiydi. "*Yeraltı onu sadeleştirdi*." Faruk böyle diyerek Tahir Bey'in Erzincan'da doğduğunu, geceleri hücresinden attığı çığlıkların denizle ilgili olamayacağını ekliyordu sözlerine. Çığlıklarının nedeni "karanlıktı" ona göre. "*Karanlık, ödünü koparıyor beyzadenin*." 1981'de Faruk'un nefreti Tahir Bey'in üstüne atılmış lanetli bir kefendi...

Yıllar sonra Tahir Bey'in kitabıyla ilgili bir yazıyı okuduğumda, küçümseme yüklü bu ifadenin doğru olmasa da gerçeğin soluk izlerini taşıdığını öğrenecektim. Ama 1981'lerde işkence gören her tutuklunun denizle ilgili bir geçmişi olduğuna inanırdım nedense. Aslında bu inancımı temellendiren Faruk'un ardında bıraktığı, dudakları kurumuş kanla mühürlenmiş (çoğunun gözleri kapalı olurdu) zavallıların zorlukla mırıldandıkları o sihirli, mavi sözcüktü: Su, su... Su sesi kulaklarımda giderek denize dönüşürdü. İşkence, yakınında olanları da etkiliyordu. Bu etkilenme bende sözcükler arasında akrabalıklar keşfetme, köprüler kurma şeklinde ortaya çıkmıştı.

İşte bu yüzden ne zaman Heybeliada'ya gelsem, ne zaman faytonla bu yokuştan yukarı doğru tırmansam ve ne zaman denize baksam, hep Tahir Bey'i hatırlıyordum. Gözlerimi denizdeki kuyudan yola çevirdim. Tahir Bey'i de o kız gibi unutacaktım, Çünkü Halam'a asla başkalarının anılarıyla gidilmezdi: Yanında, her şeyinizle sadece onun olmalıydınız.

Sigarayı bıraktığımı Halam'a sevindirici bir haber gibi verip vermeme konusunda kararsızdım. Kararsızlığımın nedeni onu önemsememem değil, Halam'ın sevinci bir kusur gibi gördüğünü bilmemdi. Bir keşiş gibi sürekli acı içinde yaşamak: Tarzı

hep bu olmuştu. Acı çekmeyi bilinçli bir seçime, neredeyse sistematik, kuralları olan bir yaşam biçimine dönüştürmüştü. Hemen hemen her şey, özellikle de geçmiş, acı verirdi ona. Hatta bazen –aslında bu çok ender olurdu– güldüğünde bile acı çektiğini düşünmekten alıkoyamazdım kendimi. Yıllar önce birlikte yaşarken –o zamanlar çocuktum– acısını bizlere anlatmak için oldukça komik bir huy edinmişti kendine: Fransızca konuşmak. Gençliğinde gittiği Paris'in bu büyülü dili dudaklarında neden acı yüklü bir ezgiye dönüşür, neden ona inandırıcı, keskin bir acı verirdi, annemle çözemezdik. Hiç evlenmemiş bu kadın bağnazlığın en katıksız örneğiydi sanki. Hayatı boyunca sofuca bir kararlılıkla kendini zevklere karşı –tıpkı düşmana olduğu gibi– dirençle savunmuştu. İyi bir damağı vardı, ama neredeyse hiç yemek yemezdi; sesinin güzel olduğunu bilirdik, ama şarkı söylemeyi hafiflik sayardı. Renk uyumu konusunda uzman olduğunu başkalarına yönelttiği incelikli eleştirilerden anlardık, ama üstüne hep iç karartıcı –ya da aksine, iyice soluk– şeyler geçirirdi. Her şeyde bir kusur bulurdu; kavram olarak güzellikte bile. Güzelliği çevresine, ailesine göre değil, fahişelere özgü bir durum olarak düşünüyordu. (Güzin'den hoşlanmamasının asıl nedeni de buydu bence.)

On sekiz yıl. Halam'la yeniden buluşmamızın üzerinden bu kadar uzun zaman geçmişti ama hâlâ onu tanıyabilmiş, acının kalın bir kül tabakası gibi üstünü örttüğü kişiliğinin gizlerini çözebilmiş değildim; ağabeyi, yani hiç tanımadığım babam kadar yabancıydı bana.

Halam, babamın ölümünden sonra annemin soyunda ve sopunda asil bir Osmanlı Zabiti bulunmayan, üstelik çerçilik yapan, bir "tüccar parçası"yla evlenmesini bağışlayamadığından, yıllarca canlı tuttuğu öfkesini, ikinci kez karşılaştığımızda –annem ölmüştü– hemen benden çıkarmaya koyulmuştu. Yeğeninin çerçi üvey babası...

Oysa ben üvey babamı severdim: Yumuşak, sessiz bir adamdı; evlilikleri süresince anneme hep, karısına değil de, efendisine yaklaşır gibi saygıyla uzanır, güzelliğiyle gözleri kamaştığında da, nasıl olup böyle bir kadına sahip olduğunu soran şaşkın

gözlerle etrafa bakardı. Şanslı bir adamdı, ancak ne güneşe, ne de buluta benzerdi, varlığı bulunduğu yeri ışıtıp ısıtmaz, ama karartıp soğutmazdı da.

Önce Osmanlı, sonra bir Cumhuriyet Paşası'nın oğlu, parlak, ama meteliksiz bir hariciyeci olan biyolojik babamın aksine, üvey babam, halktan, zengince bir adamdı. Halam sonraları ne zaman beni küçümsemek istese, küçük kardeşinin dört dili yazıp konuştuğunu, üvey babamın ise ancak Türkçeyi kıvırabildiğini hatırlatırdı. (Üvey babamı hiç görmemişti, Erzincanlı olduğu için şivesinin değişik, kaba olacağına karar vermiş olmalıydı.) Babam, 1958'de Yeni Delhi'de nedeni belirsiz bir hastalıktan, annemin, "Sanki canı sıkılır gibi," dediği bir biçimde, on beş gün içinde ölüverince, annem bir yaşındaki çocuğuyla yalnız kalmış, altı yıl sonra da Halam'dan bıktığı için, reddedileceğinden emin olduğu teklifi ancak ortak bir tanıdığın ısrarı sonucunda ona iletmeye cesaret eden üvey babamla, sanırım önüne çıkan ilk gerçek talibi olduğundan, evlenivermişti.

Halam görünürde bunu affetmemişti; ama bence asıl affetmediği, önce babamın, birkaç yıl sonra da amcamın, art arda –neredeyse sabırsızca– ölüvererek, onu çürük bir çift ciğerle hazırlıklı olmadığı, korkutucu hayatla baş başa bırakmalarıydı.

Halam hasta ciğerleri ve yüz yüze geldiği, tanımadığı hayatla baş edebilmek için, babam ölür ölmez annemle beni yanına almış, hep birlikte babasından kalan eski ahşap konakta yaşamaya başlamıştık. Altı yıl sonra annem ve ben ahşap konağı bırakıp üvey babamın yanına taşınırken, Halam da hemen arkamızdan büyük konağı bırakarak, güzel ve genç olmadığı için asla evlenmeyeceğini düşündüğü öteki yengesinin yanına sığınmıştı. Aslında buna sığınma denemezdi, düpedüz işgal etmişti gittiği yeri. Bunu ancak yıllar sonra, Adnan'lara gittiğim ilk gün fark ettim.

Ben şanslıydım: Annem güzel ve hâlâ gençti; böylelikle üvey babamın yanında, Halam'dan uzakta büyüdüm. İyi ki Halam'ın çocuğu değildim. Korkutuculuğunu yeğeniyken iliklerime kadar hissettiğim bu kadının eğer çocuğu olsaydım, beni hemen, acımadan köleleştireceğinden emindim. Kuzenim Adnan ise

benim kadar şanslı sayılmazdı, annesinini beklenildiği gibi, bir talibi çıkmadığından bütün çocukluğunu Halam'la birlikte geçirmek zorunda kalmıştı. Hiç evlenmemiş, kara kuru, zayıf, sürekli acı çekerek tiz sesiyle Fransızca çığlıklar atan bu kadın, acınası fiziki durumuna karşın, ruhen tam bir despottu. İlkokulu bitirir bitirmez, baskı ve ısrarları sonucunda Adnan'ın askerî liseye verilmesi gerektiğine herkesi kolaylıkla ikna etmişti. Hem yengem, hem de Adnan, yıllar sonra onları gerçek anlamda, çocukluğumun sisli bakışlarından uzaklaşarak tanıdığımda, hâlâ çok kibardılar; ancak aileden miras kalan bu ünlü kibarlık Adnan'ın askerî lisede yanlış anlaşılmasına yol açmış, bu yanlış anlaşılma öğrenciler arasında dal budak sarınca, durum okul komutanlığını kaygılandırmış ve Halam da –istemeye istemeye– Adnan'ın okuldan ayrılmasıyla ileride babası gibi paşa olabilecek bir yeğenden vazgeçmek zorunda kalmıştı.

Kibarlığının Adnan'ın işine yaradığı ender durumlardan birisiydi bu.

Halam, Adnan ve yengemle tekrar karşılaşmamız, annemle o konaktan ayrılmamızdan tam on dört yıl sonra, 1978'de gerçekleşti. Kibar, sevecen, neredeyse kadınsı bir ses, artık kullanmadığım eski soyadımla beni aradığında, ilk anda telefondaki kişiyi, kendisini tanıtmasına karşın çıkaramadım... Arayan Adnan'dı. O hafta sonundaki yemek ilk bakışta yeniden tanışmamız onuruna düzenlenmiş gibiydi. Masanın başköşesine hastalıklı bir kraliçe edasıyla kurulan Halam'a baktığımda çok değiştiğini düşündüm bir an. O korkutucu kadın yumuşak bir kaya gibi aşınmış, yerini, yaşlanmaktan çok kuruyarak, cinsiyeti iyice belirsizleşen birine bırakmıştı. Bu izlenim aldatıcıydı, uzun sürmedi, Halam konuşmaya başlar başlamaz, beynimin gizli kıvrımlarında saklı duran anılar sökün ediverdi: Annesini endişeyle izleyen yedi yaşında bir çocuk, yirmi sekiz yaşındaki üzgün, ürkek, erkeksiz ve çaresiz, Fransızca çığlıklarla kırbaçlanan bir kadın. Yanılmıştım. Sesi de, öfkesi de yaşlanmamıştı; annemin nasıl öldüğünü, neden üvey babamla birlikte yaşadığımı, onu sevip sevmediğimi, görüşmediğimiz on dört yıl boyunca neler yaptığımı sormadı. Yemek yemiyor, öfke ve çığlık-

larla beslenmenin bir yolunu bulmuşa benziyordu. Masada bir sığıntı gibi şaşkın şaşkın iki yanına bakınan yengemin silikliği, bu yaşlardaki kadınlarda rastlanıldığı gibi sevimliliğe değil, aksine itici, yüzleşmesi zor bir çirkinliğe dönüşmüştü, neredeyse Halam kadar yaşlı duruyordu. Adnan'a gelince, kibarlığı onu şişmanlatmıştı. Karşımda oturan adamın otuz yaşını yeni geçtiğine kimseyi inandıramazdım.

Evde duyguları olan ve bunları açığa vurmaktan çekinmeyen tek canlı, Adnan'ın karısı Güzin'di: Uzun boy, siyah saçlar, çok beyaz ten ve büyük bir yüze yerleştirilmiş, merak uyandıran yeşil gözler. Asla tek erkeğin kadını olmayacak kadınlardandı; yüzüne bakar bakmaz anladım bunu. Adnan'a göre oldukça gençti ama çevresinde olgun kadınlara has bir çekim gücü oluşturmuştu. Göz göze gelindiğinde fark edilen araştırıcı, pervasız bakışlarından Adnan'ı yatakta aştığı hemen fark ediliyordu. Adnan ve yengemin üzerinde kesin bir hâkimiyet kurduğu, Halam'ın ise ona ilişmediği –ya da ilişemediği– her üçünün de hareketlerinden belliydi. Evdeki iktidarın bir parçası olduğuna, bu parçayı da Halam'ın payından kopardığına bakılırsa, oldukça güçlü bir kişiliği olmalıydı.

Konuşmadan, gözlerimizle Güzin'le hemen dost olduk. Başlangıçta ileride bir anlaşmaya dönüşecek bu dostluğun gerisinde ortak bir kaygı, yani Halam vardı; daha sonraları Halam'ı çıkararak, iki kişinin arasında oluşturulan türden bir bağ ördük aramıza.

On dört yıl sonra gelen davetin nedeni basitti: Fotoğrafları büfede, duvarlarda, sehpaların ve evdeki her şeyin üstünde görülen paşa dedemden kalan konağın yerine yapılacak blokla ilgili olarak aileye yapılan teklifi, Halam'ın deyişiyle "müzakere" etmek. Teklife göre Halam'la bana ikişer, Adnan'la yengemin paylarına ise birer daire düşecekti.

Görmediğim, tanımadığım, anneme benzediğimden bende hemen hemen hiç iz bırakmamış biyolojik babamın mirasçısı olarak, teklife, fazla düşünmeden evet dedim. Böylece karar verişimdeki çabukluk ve sevimlilikle Halam'ın gözüne ilk kez girmiş oldum.

Bu benim için zor olmamıştı; çünkü karar vermemiş, aslında sevimlice boyun eğmiştim. Halam'a, üniversitede felsefe bölümünde okuduğumu söylediğimde, beğenmediğini belli edince de gülümsemekle yetinip, karşılık vermedim. Sessizce gülümsemek de çoğu zaman sevimlilikle eşanlamlı değil miydi?

O geceki davetten sonra, iki üç ayda bir, bazen daha sık aralıklarla onları ziyaret etmeye başladım. Birkaç yıl sürdü bu ziyaretler. Halam hep huysuzdu, Adnan ise, kibarlığı hiçbir düşüncesini belirtmemek sandığından, sürekli sağırlara özgü bir sessizlik içinde olurdu; yengemi de genellikle oğlundan yayılan bu koyu, derin sessizliğin içine çekilmiş bulurdum. Güzin! Güzin'le dostluğumuzu iyice ilerletmiş, tam evin dışına taşımak üzereydik ki, askere gitmem gerekti. Birkaç aylığına İstanbul'dan uzaklaştım. (Yedek subay okulundan sonra askerliğimin geri kalanını İstanbul'da yapmamı Halam'ın ayarladığını söylemeliyim.) Dört ay sonra İstanbul'a döndüğümde Güzin, ortak banka hesaplarını boşaltıp, Adnan'ı terk etmişti. Evdekiler inanmak istemeseler de, Güzin, Adnan'la evlendiğinden beri var olan sevgilisinin ardından, İtalya'ya uçmuştu.

Aldatılmış, terk edilmiş, şaşkın Adnan'la ilgilenmek bana düştü; bu nedenle başlayan beraberlik Halam'ı mutlu etmenin yanı sıra Adnan'la –yıllarca sürecek– dostluğumuzun da temellerini atmamızı sağladı. Bu arada üvey babam öldüğü için neredeyse her hafta sonu onları ziyarete gidiyor, bazen orada kalıyor ve paşa tanıdıkları nedeniyle kendini komutan vekili sanan Halam'a komünistleri, devlet düşmanlarını nasıl etkisiz hale getirdiğimizi anlatıyordum. 1981'de bütün ülkede olduğu gibi İstanbul'da da sıkıyönetim vardı ve ben güvenliğin sağlanmasında önemli bir rol oynayan bir merkezde tamamlıyordum asteğmenliğimi. (Halam'a Faruk'tan, tabutluklardan, çığlıklardan, Tahir Bey'den ve Işık'tan söz etmediğimi söylememe gerek yok sanırım.)

Tabii Halam'a bu denli yaklaşmanın bedeli, ödenmesi gereken bir faturası da vardı: Araya Fransızca sözcükler sıkıştırıp üstüme saldığı –bilmediği– hayatımla ilgili eleştirileri. Sonunda Halam'ın bu yıkıcı eleştirilerinden korunmak için aramıza

aldatıcı –sahte– bir yakınlık sıkıştırdım. Bu gerçekten aldatıcıydı, çünkü yakınlaştıkça Halam'dan uzaklaşıyor, bana ulaşmasına engel oluyordum. Yine de zaman zaman bazı konularda kendimi bu yaşlı, hasta kadının oğlu gibi davranırken yakalıyordum. Kan bağı denilen şey bu olmalıydı.

Askerlik bittikten sonra, o sıralarda Işık'la birlikteydim, ilişki beni allak bullak ediyor, dikkatimi yoğunlaştırmamı engelliyordu, bu nedenle ziyaretlerim seyrekleşince, Halam oyalanmadan Adnan'ı peşime salıp beni huzuruna çağırdı. Onu görmediğim üç ay içinde iyice çökmüş, sanki içine kıvrılıp daha da küçülmüştü. Yıllardır bol keseden savurduğu çığlıklarıyla tükettiği ciğerleri iflas etmişe benziyordu; yani artık bir sanatoryuma yatmak zorundaydı. Benden ne istediğini hemen anladım. Üvey babam ölmüştü, ondan kalanların yanı sıra Halam'ın ailemize yakıştıramadığı ticaretten kazandıklarım, ahşap konağın yerine dikilen bloktaki dairelerin gelirini önemsizleştirmişti. Kiraları alabileceğini söyleyince Halam'ın kalbini ikinci kez kazanmış oldum. Ama asıl kazancım Adnan ve yengemdi, bunu arkam onlara dönük, Halam'ın elini tutmuş sıkarken, yengemin omzuma dokunuşundan anladım. İkisi de Halam'ın ölmeden önce evlerinden ayrılmasını bana borçlu olduklarını kavramış, sevinçten tir tir titriyorlardı. Bir an bayılacaklarını sandım.

Birkaç kısa ve önemsiz denemeden sonra kadınlarla oluşturduğum ilk ciddi ilişkim, batmak üzere olan bir gemi gibi yalpalıyordu, ama yeniden üç yakın akraba edinmiştim.

Halam 1983'de sanatoryuma yatarken sözümona ölmek üzereydi. Adnan bu gerçeği, onu Heybeliada'ya taşıdığımız gün, ertesi sabah güneşin doğudan yükseleceğine inandığı gibi inanarak –tabii çok kibarca– kulağıma fısıldamıştı. Ancak Halam ciğerlerinin dışındaki her şeyiyle direndi ölüme. Önce yengem aramızdan ayrıldı, ben Işık'tan ayrıldım ve izini yitirdim, ardından sanatoryumdaki doktorlardan genç olanı bir kalp krizi sonunda bu dünyadan göçüverdi. Adnan ikinci evliliğinden önce hayati bir ameliyat geçirerek ölümün eşiğinden döndü, oysa Halam, ciğerleri olmamasına karşın inatla, yaşamla ölümü bir-

birinden ayıran perdeyi aralayıp karanlıklar ülkesine geçmedi. Üstelik sanatoryumda en büyük düşmanını, yalnızlığı da yenmeyi başardı.

1990'ların başlarında artık hepimiz –ben, Adnan, doktorları, hastabakıcılar– Halam'ın ölümsüz olduğuna inanmıştık; sanki biyolojik değişime uğramış, yeni bir türe dönüşmüştü: Ciğerleriyle değil de, hâlâ karşısındakini korkutan delici gözleriyle soluk alıyordu.

Vapurda o garip gözlü kızı gördüğüm gün, faytonla yokuşun sonuna geldiğimde işte böyle bir kadının, yani Halam'ın, bu kez beni nasıl karşılayacağını merak ediyordum.

Halam sanatoryuma yatışından on üç yıl sonra ilk kez gerçekten kötü, sona iyice yaklaşmış görünüyordu. Merakım hemen yok oldu. Ölümü çağrıştıran peltemsi bir şeyin tam ortasındaydı. Odayı dolduran dramatik müzik bile erken çalmaya başlamış bir cenaze marşını andırıyordu. (Bu arada Halam'ın klasik müziği, sevdiğinden ya da yorumlayabildiğinden değil, bu kendisini çevresindekilerden farklı kıldığı, üstüne çıkardığı için dinlediğini belirtmeliyim.) Halam geldiğimi görünce müziği kapatmamı işaret etti. İstediğini yapıp yanına yaklaştım. Bu kez davetsiz bir misafir olarak değil de, sonunda beklendiği dost evine ulaşan bir yolcu gibi karşıladığı ölüm, canlılığının en belirgin kanıtını, sesini ezmiş, hecelerindeki o keskin tınıyı körleştirmişti.

Artık zorlukla, büyük çaba göstererek konuşabiliyordu, elini uzatınca tutmamı istediğini anlamam epeyce zamanımı aldı. Soğuk, kemikli ve şimdiden bir ölüye ait parmaklarına dokunarak ona doğru eğildim; gözlerinde yaşlar vardı. O ana kadar Halam'ın ağlayabileceğini hiç düşünmemiştim. Bu, yazın yağan kar kadar şaşırtıcıydı. Üşümüş gibi ürpererek titredim.

Bir süre öyle bekledik; az ötede, ölümün eşiğinde iki yana sallanan kadına, hayattaki en yakınım olmasına karşın acımıyor, daha doğrusu acıyamıyordum. Benimle ilgili birçok şey gibi, kimseye acıyamadığımı da yıllar önce Işık keşfetmişti. Ona göre acıyamamam, kötülüğümün ya da merhametsizliğimin bir sonucu değil, sadece benliğimin diğer varlıklara kapalı oluşun-

dandı. "Bu da seni suçlamamıza yetmez," diyerek gülmüş ve tualine dönerek konuyu kapatmıştı. Aslında kapatmamıştı, bana yönelik küçümsemesini besleyecek yeni bir damar bulmanın şaşkınlığıyla o sır vermez sessizliğine sığınmıştı tekrar.

Akşamüstü vapurla geri dönerken hava kararmak üzereydi, Halam'la ilgili kaygılarımı yatıştırmaya çalışıyordum. Artık karanlıklar ülkesinin sınırına vardığı açıktı, direnmekten vazgeçmiş ve ölmeye razı olmuştu. Bu, nedense beni çok şaşırttı. Her şey bu denli açık ve belirginken bile ölümle onu yan yana getirmekte zorlanıyor, belki de askerliğin bende bıraktığı o gölgeli anılar nedeniyle, ölüm fikrinin sarsıntısıyla eziliyordum. En iyisi bundan sonrasını Adnan'a bırakmaktı; böyle düşünüyordum.

Kızıl saçlı kızı, vapur Bostancı'ya yaklaşırken tekrar gördüm. Yine aynı yerde, aynı biçimde oturuyordu: Başı öne eğik, zarif ve hüzünlü. Zaman geçmemiş, sanki dört saat önceye dönmüştü. Yerimden kalkıp yanına gitmeyi düşündüm, ama sonra vazgeçtim, tekrar baktığımda kız yine kaybolmuştu.

Garip bir rastlantıydı; o gün öyle sanıyordum.

III
(Ziynet)
(Ekim 96 - Salı)

Hâlâ divandayım, kedi de koltukta. Yatarken sarındığım durgun sessizlik, buruşmuş bir çarşaf gibi üzerimde duruyor. Midem artık iyi, yani neredeyse iyi. Halam'ın öleceğini hatırlamak bulantımı yatıştırdı. Oysa bu gülünç, çünkü Halam öleli epeyce oluyor; yani bu sabah, Nazan'dan çıkarken midem bulanmaya başladığında Halam zaten ölüydü. Bulantımın yok olmasının nedeni, geçmişte kalan bir ölünün, gelecekteki ölüm haberi olabilir mi? Evet, bu oldukça komik.

Kalkıp telefon etmeliyim: Bankaya, Ayşe'ye, Nejat'a ve en üst kattaki yönetim bürosuna. Ama kalkmıyorum, o soru beni engelliyor. Az önce sormamaya karar verdiğimi hatırlatıyorum kendime. (Ne kadar incinmediğimi söylesem de benliğimin benim görmediğim bir yarayla berelendiğinin ve usul usul kanadığının farkındayım.) Nazan'ın beni neden aldatmak.... Hayır, sorunun bu biçimde kurulması duruma gereksiz bir dramatik boyut katıyor. Nazan'ın ihaneti cinsel kökenli bir istekten mi doğuyordu? Başka neden olabilir? Böyle düşünmem için iyi bir nedenim var: Nazan'ı tanıyor olmak. Cinsel haz duygusu benliğine öylesine işlemiş ki, eğer kadınların klitorisi olmasaydı eminim ne yapıp eder, o büyülü girişin üstünde bir tane büyütürdü. Yine de soruyu yineliyorum. Nazan hemen hemen her

sevişmemizden sınırsız zevk ve haz alırken, neden yeni –farklı, başka– birine ihtiyaç duydu? Soru bu, ama ben sormayacağım. En azından sabahın bu saatinde... Yanda Sultan Hanım'ın notlarından biri var. Buruşturup atıyorum.

Şimdi sıra tekrar hatırlamakta. Bu sabahki mide bulantısına kadar olup bitenleri belleğimde gizlendiği yerlerden bulup çıkarmalı ve sıraya sokmalıyım. Henüz suçluluk duymuyorum; çünkü Işık daha beni suçlamadı. Sıra Işık'ta değil, sıra o kızda.

Hayatımın şaşırtıcı, bir o kadar da inanılmaz gerçeğini ortaya çıkaracak garip rastlantılar Halam'dan döndüğüm o günün gecesinde de devam etti. Olup bitenler kalp atışları gibi kesin, düzenli ve sürekliydi.

Karaköy'de vapurdan indikten sonra eve dönmeden önce Nejat'a uğradım; niyetim bir iki kadeh içip biraz gevşemek, belki Halam'ı unutmaktı. (Aslında hep bir iki kadeh diyordum ama, en az dört kadeh içiyordum başladığımda.) Nejat çekimdeydi. Garip sekreter de yerinde değildi. Ayla'nın odasına yöneldim. O da yoktu; tam dışarı çıkıyordum ki Nejat'ın kayınbiraderi Ayhan'la yüz yüze geldim. Yine kaşınıyordu. Ona rastlayalı birkaç ay olmuştu ama her karşılaşmamızda, tanıştığımızda anlattıklarını hatırladığımdan olacak, ürperiyordum. Askerliğini yaptığı Bingöl'den yeni dönmüştü. Nejat'ın anlattığına göre, bir gece siperde uyurken, yanında yatan arkadaşının boğazı kesilmişti; işte o zamandan beri geceleri hemen hiç uyumuyordu. Nejat ona ajansta bir yer bulduğunda burada çalışmaya başlayacağını söylemişti. Şimdilik eniştesinin verdiği parayla idare ediyordu. Onu ilk kez dinlediğimde anlattıklarına inanmakta zorlanmış, doğrusunu söylemek gerekirse, palavra attığını sanmıştım. Ama sonra Nejat bana sağda solda unuttuğu madalyalarını gösterince anlattığı her şey tek tek doğrulandı. Ayhan kendini Bingöllü sayıyor ve durmadan kaşınıyordu. Kaşıntısının nedeninin dağlarda kazdıkları siperlerde bulunan toprak biti olduğunu öğrenmek şaşırtıcıydı. Dağlarda, kışın toprak bitiyle, yazın ise akreple savaştık aslında derken, yakınmayan bir tavırla gülümsemeyi de ihmal etmiyordu. Garip birisiydi; Ayla onun evde akrep beslediğine yemin ediyordu. (Ay-

han'ın evde beslediği canlının akrepten epeyce büyük olduğunu daha sonra öğrenecektim ama ilk aylarda –savaşmış insanlara yönelik adını koymakta zorlandığımız tedirginlikten olacak– onun hakkında anlatılan her şeye inanmaya hazırdım.)

Ayakta biraz konuştuktan sonra birlikte içme davetini geri çevirip çıkışa yürüdüm. Her gördüğümde saçında bir değişiklik yapan sekreter yine yerinde değildi. Adını yaptığı garipliklerden dolayı mı hatırlayamıyordum?

İçkiyi tek başıma –iki kadehte bıraktım– Sıraselviler'de bir barda içtikten sonra Cihangir'e indim. Bir apartmandan çok, sabun kalıbındaki bir oteli andıran binanın önüne gelince oyalanmadan içeriye girdim ve rastlantıların ilkiyle irkildim: Zemin katındaki uzun, loş koridorda uzaklaşırken arkadan gördüğüm adamı tanıdığım düşüncesi; aramızda yirmi-otuz metrelik bir uzaklık vardı, yüzünü görmemiş, sesini duymamıştım, ama parçası olduğu karanlığa çekilen esrarengiz kişinin Faruk olduğuna emindim. Kanıt? Hiç kimse, arkası dönük bile olsa, onun kadar ürkütücü görünemezdi. Farkında değildim, galiba ellerim titriyordu, asansörün kapısını açmak için uzandığımda anladım bunu. Asansöre binince hiç kuşkum kalmadı: Kabinde, kokmadığı halde kokuya benzeyen, sıcak olmadığı halde insanı terleten, göğsüm inip kalkarken soluğumu kesen, 1981'de tanıştığım o şey vardı: Dehşet. Yıllarca önce Faruk'un her şeye, her yere, bölgesini işaretleyen bir yırtıcı gibi saçtığı duyguydu asansörde yüz yüze geldiğim.

Dairenin kapısını açarken Faruk'un hayaletiyle ürperiyordum. Onu –ne yazık ki– on üç yaşından beri tanıyordum. Aslında varlığının yakınında olmak benim seçimim değildi. Yatılı okulda yaşam çocuklara özgü dengeli bir iyilik ve kötülüğün içinde sürüklenirken, günün birinde Faruk birdenbire, kötü talih, ya da bulaşıcı bir hastalık gibi ortaya çıkıp, bütün sınıfın, hatta okulun kaderini değiştirmişti. Faruk en çok ağaca benzerdi; en canlı olduğu zaman bile dörtte üçü ölüydü. Hayatı, kalın dış kabuğunun ortasında, ölü hücrelerle çevrelenmiş –içinde özsuyunun aktığı– damara benzer ince bir çizgiye sıkışmıştı sanki.

Telesekreterde iki mesaj vardı: İlki Nazan'dandı. Bir: Akşam ona uğrar mıydım? İki: Hafta sonundaki turnuva için ona eşlik etmeye söz verdiğimi hatırlatıyordu. Turnuvayı duyunca yüzümü ekşittim. Aslında sevmediğim briç değil, oyunda onun eşi olmaktı; atlatmanın bir yolunu bulmalıyım diye düşündüm. Öteki mesaj gizli bir tehditi andıran uzun bir sessizlikti. Sehpadan içki aldım, Adnan'a telefon ederek Halam'ın durumunu anlattım, sonra içkiyi bitirip oyalanmadan Nazan'a gittim. Arsızlığı ağdalı bir tatlıyı andırıyordu. Çok geçmeden içki ve yorgunluk Nazan'ın kolları arasında birbirine karışıp deliksiz bir uykuya dönüştü. Ona Halam'dan söz etmedim, oysa tam zamanıydı. Uykuya dalmadan az önce garip bir düşünce geldi aklıma: Kardeşi olup olmadığını hiç sormamıştım. Sabah sorarım, diye düşündüğümü hatırlıyorum.

Ertesi sabah Nazan'ın kardeşlerini, vapurdaki kızı ve Faruk'u unutmuştum. Ama bu unutuş ancak iki gün sürdü. Hafta ortasıydı, Nazan'a bir iş yemeğinde eşlik ediyordum. Arnavutköy'de salaş görünüşlü, rustik –ve tabii ki pahalı– bir lokantadaydık. Masada sürüp giden konuşmalara pek katılmadan, zaman zaman araya iyi bir dinleyici olduğumu kanıtlayacak tek tük sözcükler sıkıştırarak önümdeki balığın tadını çıkarıyordum. Sıkılmamıştım, sıkılır gibi oldukça Nazan'ın karşısındaki adamı ikna etmek için her şeyini –gözlerini, eğilerek göğüslerini, gelecek sözüyle yüklü sesini– kullanışını eğlenerek seyrediyordum. Karşımda Cézanne'ın tablolarındaki, banyo yapan kadınları hatırlatan biri oturuyordu: Çirkin, erkeksi ve duruşundan ne yapmakta olduğu anlaşılmayan bir şekil. Kadının oturduğunu görüyordum ama vücudu doğrulmuş, ayağa kalkmak üzere olan birini andırıyordu.

Kızı, karşımdaki kadını bu düşüncelerle süzerken gördüm. İki bedenin farklılığı irkilticiydi. Tatlı bir sürpriz. Kız, karşımdaki şekilsiz kadının tam arkasındaki masada, yüzü bana dönük oturuyordu. Parlak, normalden daha beyaz bir yüz, kendine bile ilgisiz gözler, derin, belirgin ince hatlar, dudaklarda anlamını ele vermeyen bir ifade. İlk bakışta, daha önce onu hiç karşıdan görmediğim için olsa gerek, bir büste modellik edebi-

lecek kadar güzel olan bu kadının vapurda iki kez karşılaştığımız o kız olduğunu çıkaramadım.

Kızın birkaç gün önceki garip rastlantıların kahramanı olduğunu anlamam için başını hareket ettirmesi gerekti. Önüne eğince, saçının rengi, biçimi ve en çok da boynunun o bükük, uysallığı ortaya çıkıyordu. Yaşı konusunda yanılmamıştım, yirmi beşinde görünüyordu. Dudakları şaşırtıcıydı; biçimli, ancak yüzünün ince hatlarının aksine, oldukça kalın ve etliydiler. Geniş beyaz yanakları her an kızarmaya hazırmış gibi duruyordu. Yine de yüzünün en çarpıcı yanı, geniş birer yay çizen kaşlarının altındaki, bakanı isteklendiren, yuvarlak, iri bal rengi gözleriydi. Geçmişe o güzellikten geçilerek dönülüyor olmalıydı.

Seyrettiğim süre boyunca hiç gülümsemedi; hep böyleyse ona asık yüzlü biri bile denebilirdi. Hafifçe sağa dönmüş, yanında oturan esmer, yakışıklı gencin anlattıklarını dinliyordu. Hareketlerine, daha doğrusu hareketsizliğine bakılırsa, duyduklarından pek hoşlanmamıştı. Zaman zaman abartarak omuzlarını silkiyor, ya da etli alt dudağını hafifçe ısırarak, ilgisizliğini ve onu hareketsizleştiren can sıkıntısını –pek de kibar sayılmayacak bir biçimde– belli ediyordu.

Sonunda göz göze geldik ve yine o tuhaf, şimdiye değil, geçmişe ait duyguyla irkildim: Onu bir yerlerden –hem de oldukça yakından– tanıyordum. Beni karşılayan bakışları fütursuzdu ama davetsiz bir misafiri geri çevirir gibi kesindi de. Gülümsedim, bakışlarını kaçırmadan başını hafifçe iki yana salladı. Sonunda "farkıma" varmış mıydı?

Bunu öğrenemedim, çünkü o sırada Nazan'ın sesini duydum. Soru soruyordu, önce aldırmadım, cümlesini bağlamak istiyor olmalıydı. Ama Nazan bu kez gerçekten cevap peşindeydi; niyeti her zamanki gibi soluk almak ya da paragrafları birleştirmek değildi, karşısındaki adamın gelecek umudunu canlı tutmak için telaşla sadece arkadaş olduğumuzu, aynı evde yaşamadığımızı –ustalıkla– ortaya koymaya çalışıyordu. Cevabı kısa tutmaya çalıştım, ancak tekrar kıza dönerken neyle karşılaşacağımı biliyordum: Yine bir anda kaybolmuştu, sanki hiç var olmamış gibi.

Yemek boyunca karşımda oturmaya devam eden Cézanne kadınını öfkeyle süzdüm. Kızı iki kez görmüştüm, ikisinde de aramıza çirkin, iri bir kadın girmişti.

Yemekten sonra Nazan'ın hep birlikte içmeye devam etme teklifini hafta sonundaki turnuvaya hazırlanacağımı hatırlatarak geri çevirip eve döndüm. Oysa Cuma günü son anda bir şeyler uydurup onu atlatmayı düşünüyordum. (Belki ertesi gün vereceği davete katılırdım.) Adnan telesekretere not bırakmıştı; yarın iş çıkışında buluşmak istiyordu. Havayı kokladım, Faruk'un saldığı dehşet dağılmış, yok olmuştu.

Bir kadeh konyak içip hemen yattım ama sabaha karşı sıçrayarak uyandım; ter ve korkuyla. Gördüğüm rüya, hayır buna karabasan denirdi, korkunçtu: Garip bir yataktaydım, bir kedim vardı ve ben tam iri bir yılan tarafından yutulmak üzereyken, kedi yılanı yutuyor, sonra yatağıma atlayıp yanımdaki kadının kucağına kıvrılarak uykuya dalıyordu. Ayrıntılar o denli canlıydı ki, uzun tüylü kedinin, beyazın üstündeki sarı ve siyah renkleriyle yılanın turuncu, siyahlı pulları uyandığımda hâlâ gözlerimin önündeydi. Şaşırtıcı olan, kedi, hatta yılan değil, yatakta yanımda yatan kadındı. Ziynet'i 1981'den sonra, rüyada da olsa, ilk kez görüyordum.

Önce o garip gözlü kız, sonra Faruk ve Ziynet! Bu, rastlantıdan öte bir şey olmalıydı.

İki kez uyumayı denedim, ama Ziynet karanlığın sınırında bekliyormuş gibi, ne zaman uykuyu bizden ayıran o tülümsü sisi aşıp kendimden geçsem, çekip beni uyandırıyordu. Sonunda yatakta dönüp durmaktan vazgeçip salona geçtim. İçkinin –sessiz tellâl– çağırdığı ilk görüntü: Bu Ziynet değildi; Ziynet'in, annesiyle birlikte kaldığı tek katlı, bir aralar revir olarak kullanılan binaya bitişik, öğrenciler arasında mezarlık diye adlandırılan o eski müştemilat. Gizler: İlki –ve sonuncusu– Ziynet'in hayalet annesiydi. Hayaletti, çünkü o kadar yıl boyunca Ziynet'in annesini gören ya da sesini duyan olmamıştı; ortalıkta kadının yaşlı ve yatalak olduğuna yönelik yaygın bir inanış vardı yalnızca. Ziynet'e gelince, onunla ilgili her şey annesi gibi tuhaftı; önce öğrencilerinin hepsi erkek olan yatılı oku-

lun, tek kadın muaviniydi. Lojmanlarda kalan öteki hocalardan uzak durur, onlara gidip gelmez, neredeyse hiç şehre inmezdi. Öğrenciler öteki öğretmenler için kullandıkları "hoca" takısını onun için ağızlarına almazlar, aşağılamak ister gibi sadece adıyla yetinirlerdi: "Ziynet." Yıllar geçtikçe bu ad cinsiyetini yitirerek birine ait olmaktan çıkmış, kelebeğin tırtıla dönüşmesi gibi, ters, mantık dışı bir değişim göstererek, mücevherden, korku ve tehdide dönüşmüştü.

Saçları her zaman kısaydı Ziynet'in. Ayakkabıları genellikle düz olurdu, yüzü ise hep makyajsız. Giyinişi de ilginçti: Dizlerinin altına kadar inen koyu renkli etekler, buruşuk bol gömlekler, üstüne geçirdiği kısa, örgü yelekler. Karanlık bir kişiliğin belirgin dışavurumu. Biz kişiliğinin yansımasıyla ilgili değildik, bunun onu erkeğe benzettiğini düşünürdük çoğunlukla. Kadına benzemeyen kadın. Hakkını yememeliyim, Ziynet'in o haliyle bile sayısız öğrencinin rüyalarını ele geçirdiğini hâlâ hatırlıyorum. Bu şaşırtıcı çelişkinin nedeni, dik, dışarıya çıkık, biçimli olmaktan çok ilk bakışta hemen göze çarpan kalçalarıydı.

Ziynet'in kalçalarından sonraki en ünlü uzvu, özellikle ortaokuldakilere dehşet salardı bu uzuv, sağ elinin baş ve işaret parmaklarını küçük birer usturaya dönüştüren sivri tırnaklarıydı. Bu tırnaklar öylesine keskindiler ki, sayısız öğrenci, okuldan, kulaklarında izi asla kaybolmayacak derin kesiklerle mezun olmuştu.

Hem başmuavin, hem de müdür, Ziynet'in sadistliğiyle ilgili her şeyi, herkes gibi bilirler, ama nedense söz geçiremezlerdi bu garip kadına. Söylentilere göre Ziynet, Eğitim Bakanlığı'nda etkili olan partinin yöneticilerinden birinin yakın akrabasıydı. Aslında bu söylenti Ziynet'in tutucu, kötümser ve şiddete eğilimli kişiliğiyle de örtüşmüyor değildi: Sık sık kütüphaneyi tarayıp zararlı olduğunu söylediği kitapları ayıklaması, topladıklarını yakması, bazı yazarları ve gazeteleri okumamızı yasaklaması, içinde iki cinsin sevişti̇ğine ilişkin küçücük bir ima bile bulunan her şeyi yok etmesi gibi.

Orta üçe kadar büyük bir beceriyle Ziynet'ten uzak durmayı

başardım. Aslında uyumlu ve uslu bir öğrenciydim. O yıl, Ziynet'in odasını hiç ziyaret etmemiş sadece dört kişi kalmıştı sınıfta. Bunlardan biri ben, biri de hayvanlara yönelik cinayetleriyle adeta bir çeşit dokunulmazlık kazanan Faruk'tu. Öteki ikisi zengin ailelerin çocuklarıydılar, getirdikleri hediyeler onlara koruyucu bir ayrıcalık sağlıyordu.

Sonunda, Cumhuriyet Bayramı'ndan önceki hafta sıra bana geldi: Herkes gibi üç günlük tatil hazırlıklarını yapmış, bayrak töreninin bitmesini beklerken. O sırada nöbetçi öğrenci adımı okudu. Bu, hafta sonu da dahil, bütün tatil boyunca okulda kalmak demekti. Yanlışlık yapıldığını anlatmak üzere hemen başmuavinin odasına koştum. Şehre gidecek otobüslerin hareket etmesinden önce ancak yirmi dakikam vardı. Üç dakika sonra odadan süklüm püklüm geri çıkıyordum. Cezayı Ziynet vermişti; bu, nedeni araştırılamaz, tartışılamaz ve değiştirilemez bir hüküm demekti.

Saat bir buçukta otobüsler gitmiş, geniş, terk edilmiş bir ormanı andıran okulda beş altı kişi kalmıştık. Benim dışımdaki cezalı çocuklar üst sınıftandılar, belletmenleri farklı olduğundan Ziynet'i görmek zorunda değildiler. Her saat başında nöbetçi belletmenlere görünüp, okulda olduğunu kanıtlamak, uyulması gereken ilk kuraldı cezalı kalındığında.

Saat tam ikide titreyerek Ziynet'in odasına gittim. İnsanın elinin yanacağını bile bile ateşe uzatmak zorunda olmasına benziyordu bu. İçeri girince bakışlarımı gri gözlerinden uzak tutmaya çalıştım. Ziynet başını kaldırmadan önündeki kâğıdı bana doğru itti. İmzalayıp çabucak odadan çıktım. Odasına ilk girişte kulaklarım tırnaklarıyla tanışmamıştı, bu da bir şeydi. Yoklamalar akşama kadar hep bu biçimde sürdü. Kulağım hâlâ kanamamıştı. Saat altıda kâğıdı son kez imzaladıktan sonra odasından çıkarken Ziynet'in kuru, sinirli sesini duydum. Gece yatakhanede değil, revirin yanındaki odada kalacağımı söylüyordu. Yani mezarlığa giriyordum.

Gece erkenden, saat daha dokuza bile gelmemişti, tıpkı ürkek bir tavuk gibi Ziynet'in lojman olarak kullandığı müştemilata bitişik eski revirin toz kokan küçük odasına çekildim.

Burası hakkında ortalıkta korkunç öyküler dolaşırdı: 1967'de kendini asan dördüncü sınıf öğrencisi, kuduz olup ölen bir başkası ve yalanlanmasına karşın doğru olduğuna inanılan tecavüz olayı. Neden cezalandırıldığıma gelince, artık öğrenmekten vazgeçmiş, elimdeki kitabı okur gibi yaparak uykumun gelmesini bekliyordum. Bu, akşamların ilkiydi, önümde daha böyle geçecek üç gece daha vardı.

Ziynet gece saat tam onda ortaya çıktı. Kapıyı, gelenin o olduğunu ele veren bir sertlikle açarak içeriye –sanki bir erkek yatakhanesine değil de, evindeki bir odaya bakar gibi– girdiğinde yalnızlığa henüz alışmıştım. Kitabı hemen yorganın içine attım. Elindeki ince, uzun olmayan değneği, konuşurken sanki benim duymadığım bir şarkıya tempo tutuyormuş gibi sağa sola vuruyordu.

"Işığı hemen kapat ve zıbar."

Işığı benim yerime o kapattı, sonra geldiği gibi elindeki değneği havada sallayarak çıkıp gitti: Niyeti beni korkutmaksa başarmıştı, kapı kapandığında yatakta titriyordum.

Korkuyu, uyku ilacı gibi yuttum, soluklarım yatışınca da, direnmeden gözlerimin önünde beliren sisin içine bıraktım kendimi.

Ama çok geçmeden sıçrayarak uyandım: Kapatıldığım hücreyi su basıyordu. Telaşla yataktan doğrulup, yere atladım. Yerde su yoktu. Duyularım birer birer uyanıp, yerine geri döndükçe, su sesinin yerden değil, yatağa bitişik duvarın ardından geldiğini fark ettim. Yan tarafta biri duş yapıyordu. Ziynet! Ziynet ve temizliği bir arada düşünemiyordum; bu şaşırtıcı bir sürprizdi.

Asıl şaşırtıcı sürprizle tekrar yatağa yatınca yüz yüze geldim. Duvardan çizgi gibi çıkan ince bir ışık –sanki basınçla fışkıran bir suydu– karşı duvara kadar dümdüz uzanıyordu. Bir delik!

Yatağın üstünde ayağa kalkıp gözümü deliğe dayayabilmek için epeyce bekledim. Cesaretimi topladığımda karşılaştığım görüntü inanılmazdı: Yan tarafta bir banyo vardı, Ziynet yer yer pasları çıkmış eski bir küvetin içinde ayakta yıkanıyordu; çırılçıplaktı.

Bir süre soluk bile almadan öylece bekledim. Ziynet'in sırtı deliğin bulunduğu duvara dönüktü. Ünlü kalçaları yüzüne benziyordu: Dar, yanları hafifçe içine çökük. Ama çıplaklığının getirdiği asıl yenilik beliydi; giyinikken fark edilmiyordu ama inanılmayacak kadar inceydi bu bel. Bu arada Ziynet sanki seyredildiğini biliyormuş gibi ağır ağır hareket ediyor, vücudunu sergiliyordu. Suyu açmak için eğilince, dar, kalkık kalçalarının arkaya doğru dolgunlaşıp, yuvarlaştığını fark ettim. Yıllardır bol eteklerinin gizlediği bacakları oldukça biçimliydi. Böylesine ince bir kadın, giyinikken nasıl olup da karşısındakini korkutacak kadar büyük ve güçlü görünmeyi başarmıştı? Aslında büyük değil, güçlü de olamaz. Birden ondan daha güçlü olduğumu kavradım; istersem ona karşı koyabilirim. İstersem... Sertleşen erkekliğim bu tehlikeli düşünceyi kesip attı. Donmuştum. Sadece gözlerim ve duvarın öteki tarafındaki erişilmez kalçalara saplanmak tutkusuyla titreyen erkekliğim canlıydı. Ziynet'in çıplaklığı gözlerimden kasıklarıma iniyor, kasıklarımın yakıcı isteği ise geri yansıyıp gözlerimi dağlıyordu. Gövdem cansızdı; belki de sadece bir iletken.

On dakika kadar Ziynet'i gözledim. Önce saçlarını iki kez yıkadı, dikkatli ve titizdi. Ardından vücudunu elindeki süngerle sabunlamaya başladı. Yine dikkatli, ama bu kez yavaştı. Çok geçmeden, ellerinin göğüslerinde gerektiğinden daha uzun kalmasından niyetinin sadece temizlik olmadığını hissettim. Daha sonra, neredeyse yatağın üstünden düşmeme yol açacak kadar garip bir şey yaptı. Arkası dönükken –dik kalçalarını, hafif çukur belini seyrediyordum ki– aniden karnına kramp girmiş gibi iki büklüm oldu. İlk düşündüğüm hastalandığı oldu, ama kalçalarının ritmik olarak ileri geri hareket ettiğini fark eder etmez yanıldığımı anladım. Ziynet'i müziği duyulmayan bir dansa sürükleyen, kasıklarının arasındaki parmağıydı. Sol eliyle göğüslerini okşuyor, sağ elinin orta parmağıyla kendi içine girip çıkıyordu. Sersemlemiştim; kalbim öylesine çarpıyordu ki, yaslandığım duvar her vuruşunda bir zar gibi titreyerek iki yöne esniyor, Ziynet'in kalçaları, duvar ve göğsüm aynı tempoda salınıyordu. Birkaç saniye sonra daha da garip bir şey oldu; vücu-

du, parmağının ucunda –tıpkı bir erkeğin üstündeymiş gibi– eğilip bükülürken Ziynet başını önüne eğerek, eliyle yukarıya ittiği sol göğsünü ağızına alıp emmeye başladı. İnanılmaz bir görüntüydü bu: İkiye katlanmış çıplak bir vücut, ağzını ve orta parmağını kullanarak kendisiyle sevişiyordu. O güne kadar hiç böyle bir şey görmemiştim, daha sonra da hiç böyle bir şeyle karşılaşmadım. Kendini çift cinsiyetli bir hayvan gibi ikiye ayırıyor, sevişirken hem erkeğin, hem de bir kadının aldığı ve verdiği zevklerin toplamını alıp veriyor, ya da verip alıyordu.

Soluk bile almayı düşünmeden, büyülenmiş gibi kalkık kalçalarının oluşturduğu o çizgiyi, bir bebek sabırsızlığıyla emdiği göğsünü ve sağ elinin erkek orta parmağını seyrettim. Kalçalarının hareketi iyice hızlanınca emdiği göğsünü bıraktı ve kollarını ısırmaya başladı. Acı! Evet, kendi canını acıtmaya çalışıyordu. (O gece Ziynet'in cinselliğinin kökünde neyin yattığını keşfettiğimi sanıyordum. Ama yanıldığımı sonra anlayacaktım; o gece sadece cinselliğine açılan kapının aralandığını görmüştüm, hepsi buydu.) Onu seyrederken öylesine kışkırtılmıştım ki, belimin altı taş kesmiş, soluğum katılaşıp donmuştu; nefes borumu buz kristalleri parçalıyordu. Sonunda Ziynet'in duymasına aldırmadan haykırarak kendimi geriye yatağa attım. Tekrar soluk almaya başladığımda, iki yuvarlak kalçanın birleştiği yerde oluşan o vadiye arkasından girmek için delice bir istekle tutuşmuştum. Boğazımdaki buzlar hemen eridi tabii.

Tam yarım saat sonra odanın kapısı tekrar açıldı. Eşikte duran Ziynet'in elinde yine o değnek vardı. Sert bir sesle "Sus," diye bağırınca, hiç konuşmadığım halde sanki konuşuyormuşum gibi dudaklarımı ısırdım. Çünkü Ziynet'in kadınınkine benzemeyen sesi onu bir erkekten daha korkutucu yapıyordu. Üstelik sesi öylesine kararlıydı ki, kendimi tecavüz edilmenin eşiğinde, yüzü koyun yatarken buldum. Ziynet kendinden emin adımlarla yatağa yaklaştı ve üstümdeki yorganı sert bir hareketle yere fırlattı. Utançla ellerimle kalçalarımı gizlemeye çalıştım, çıplaklığım işlediğim suçu ele veriyordu. Yer yarılsa, içine girsem; böyle düşünüyor, bekliyordum. Ziynet beklemedi, elindeki değnekle art arda, üç kez kaba etlerime vurdu. O zamana ka-

dar duyduğum en derin, en keskin ve en aşağılayıcı acıydı bu. Üç kez art arda bağırdım. İnsan, boğazından çıkanı değil, kafasındaki sesi duyarmış, ama benim o gece saat on buçuğa gelirken duyduğum, kaba etlerimden böbreklerime, oradan da ciğerlerime dolan ve acıyla birlikte avaz avaz kustuğum, gırtlağımdan çıkan sesimdi.

Ziynet dördüncü kez vurmadı. Belki sesim, belki de kaba etlerimin görüntüsü durdurdu onu. Sonra? Sonra kımıldamamam için bastırdığı elini sırtımdan çekip beni ters döndürdü. Bir süre gördüğü şeyi tam olarak anlamaya çalışır gibi bakmakla yetindi; sonra hâlâ dimdik ayakta duran erkekliğime heyecanla vurmaya koyuldu. Canım acımasına acıyordu, ama saf, tek başına bir acı değildi bu; acıyla birlikte kasıklarımda hissettiğim haz kasılmaları, ağacın özsuyu gibi erkekliğimde tırmanıyordu.

Birkaç dakika sonra garip bir şeyi fark ettim. İkimiz de çığlık atıyorduk, ama çığlıklarımız birbirine karışmıyor, uyum içinde düet yapan iki nefesli saz gibi birbirini tamamlıyordu. Çığlıklarımız küçük odayı kristal bir kadehmiş gibi parçalamak üzereyken Ziynet hızlı adımlarla dışarıya çıktı. Beş dakika boyunca kendime gelemedim.

Ertesi gün yine saat başlarında Ziynet'in odasına gittim. Yüzü bütün gün, sanki akşam hiçbir şey olmamış gibi ifadesiz kaldı.

Gece garip oyun yeniden başladı. Saat ona doğru yandaki banyodan su sesi gelince ayağa kalkıp deliğe yaklaştım. Ama delikte Ziynet değil, hayal kırıklığı bekliyordu beni. Işık yanmıyordu, öteki tarafta sadece karanlık vardı.

Saat on bire doğru, yine dalmamı beklemişti, Ziynet hücrenin kapısında beliriverdi. Ne gözlerimi açtım, ne de kıpırdadım. Ama o uyumadığımı biliyordu. Garip, iki cinse de uzak sesi bir kırbaç gibi yüzümde şakladı.

"Kalk kız suratlı."

"Kız Suratlı." Bu, yüzümle ilgili ilk sözleriydi. Sözlerinin erkek sever bir erkeği hatırlatmasını bir yana bırakırsak, yüzümdeki "şeyi" ilk o sezmişti. İkinci kez bağırmasına fırsat vermeden doğrulup Ziynet'i izledim. Koridora çıktık; onu gördüğüm-

de duyduğum korkunun, arkasına geçer geçmez isteğe dönüştüğünü fark edince kendimi tutamadım, bakışlarımı yerden kaldırdım ve ara koridoru geçip, lojmanına, mutfağa varıncaya kadar kalçalarını seyrettim.

"Çık şunun üstüne."

Oyalanmadan elime tutuşturduğu ampulle işaret ettiği sandalyeye çıktım, ama duy yüksekteydi, lambaya yetişemedim. Ayak parmaklarımın ucunda yükselince Ziynet düşmemi engellemek ister gibi bacaklarımdan tuttu. Acıyla irkildim. O ünlü tırnakları pijamamı delmiş, etime batıyordu.

"Beceriksiz." Ben koridordan yansıyan solgun ışıkta ampulü değiştirmeye çabalarken, o, loşluğa karışan ellerini sürekli hareket ettiriyor ve her seferinde tırnaklarını bacaklarıma batırıyordu. "Dikkat et!"

Etmem mümkün değildi, dikkatimi iş yapan parmaklarımda tutamıyordum, bütün benliğim tırnaklarına yönelmişti. Yanık ampul parmaklarımın arasından kayıp düştüğünde tırnakları hem kaba etime, hem de kasıklarıma batıyordu. Ampulün bir bomba gibi patlayarak kırılmasına aldırmadık. Onu yukarıdan seyrediyor, sadece başını ve geriye doğru çıkmış biçimli kalçalarının oluşturduğu iki yarım daireyi görüyordum. Tırnaklarının kasıklarıma, kaba etlerime acıyla karıştırarak yaydığı duygu öylesine baş döndürücüydü ki, ona dokunma isteğimin önüne geçemedim, ellerimi saçlarına götürdüm.

Aptallık! Daha sesini duymadan, başını öfkeyle geriye çekişinden hata yaptığımı kavradım. Ziynet itip kolaylıkla sandalyeden indirdi beni. Art arda gelen üç tokat dengemi bozunca, arkaya savrularak yere düştüm. Doğrulmaya çalışınca karnıma ustaca bir tekme attı. Vurmaya öfkelendiği için başlamıştı, ama artık zevk aldığı için devam ettiğine yemin edebilirdim.

"Dokunursun ha!"

O zaman anladım: Tek başına sürdürdüğü, kimseyle paylaşmadığı cinselliğinin ortasında sadece acı vardı; aslında aldığı zevk, kendisinin kendine verdiği damıtılmış, ona özgü bir zevkti. Kapalı çemberi kırıp cinselliğine ulaşmak zor, paylaşmak ise mümkün değildi. Erkek, cinselliğini uyandıracak olan

acıyı harekete geçirecek, onu alacağı acılara hazırlayacak bir uşaktı. Benden beklenen de buydu: Sessiz bir uyum, açık bir itaat; elimi uzatıp ona dokunarak bu kuralı bozmuştum.

"Seni kız suratlı..."

Yüzümden nefret mi ediyor, yoksa beğeniyor muydu, karar verememişti. "Kız suratlı" derken her seferinde ses tonu değişiyordu.

Ziynet'i içeriden birdenbire yükselen, o güne kadar yaşadığını ele verecek hiçbir belirti olmayan annesinin acı dolu çığlığı durdurdu.

O mutfaktan çıkınca ben de hücreme geri döndüm: Herkese söyleyebilirdim, bir annesi vardı.

Ertesi gün öncekiler gibi geçti. Ziynet saat başlarında odasına girdikçe beni sanki ilk kez görüyormuş gibi boş, anlatımsız bir yüzle, kısa bir an için süzüyor, sonra başını çeviriyordu. Ben de odasından her çıkışımda gece ona saldıracağıma, o dik, dışarıya çıkık kalçalarını kasıklarımın arasına alacağıma yemin ediyordum. O gün saat dokuzdan başlayarak tam sekiz kez yemin ettim. Dokuzuncusu yarım kaldı. Akşamüstü saat beşte annesi öldü Ziynet'in. Böylelikle o inanılmaz üç gün, kalçalarını kasıklarımın arasına alamadan, tıpkı yarım kalmış, bitirilmeyen bir cümle gibi noktalanmadan sona erdi.

Ziynet'ten vazgeçip 1973'deki yatılı okuldan, 1996 Eylülü'ndeki salona geri döndüğümde sabah olmak üzereydi. Yatak odasına dönüp yattım; öğleye kadar uyuyabilirdim.

Keşke uyuyabilsem, midem iyi. Belki Sultan Hanım'ın notunu okumalıydım. Ekim'deyiz, Eylül'deki uykumu özlüyorum. Ama uykumla aramda Nazan var.

IV
(Kedi)
(Ekim 96 - Salı)

Oburluk, cinsel açlık, ama daha çok oburluk. Nazan'ın beni aldatmasının –eğer bizimki gibi bir ilişkide buna aldatmak denirse– nedeni bu olmalı. Midemin bulantısı neredeyse yok oldu. Ama kalçalarım ve kasıklarım, Ziynet, tırnaklarını sanki yirmi beş yıl önce değil de, biraz önce batırmış gibi sızlıyor. Elimi götürüyorum, erkekliğim sert ve ayakta. Midem tekrar bulanıyor. Bulantının nedeni, cinselliğimin kökünde Ziynet'in yer alıyor olması; bunu hissediyorum. Yattığım her kadının yüzünde –fışkırmadan az önce– hep Ziynet'in yüzünü görmemin nedeni de bu. Kediyle göz göze geliyoruz; ağzını açarak esniyor.

Ziynet'in böldüğü o gecenin sabahında yattıktan sonra ancak öğleden sonra uyanabildim. Saat dörde geliyordu. Acele etmedim. Adnan'la buluşmama daha üç saat vardı.

Duş yapıp tıraş oldum ve Nejat'ı görmeye gittim. Sekreter acaba bugün dikkat çekecek ne yapmıştı?

Saçı? Pantolonu? Yüzükler? Burnuna taktığı halkalar? Yavaş adımlarla basamakları tırmanırken, saçı, dedim. Yanılmamıştım; kız yine saçının rengini değiştirmişti. Öylesine ufak tefekti ki, yapma bebeği andırdığından saçının rengi ne kadar aykırı olursa olsun hiç yadırganmıyordu. Aslında ondan hoşlanıyordum, beni gördüğünde tanımış gibi gülümsemeyen ender kişi-

lerdendi. Parmağını izleyerek sağa döndüm. Nejat, Ayla ile birlikte asma kattaydı.

Yukarısı ahşap cilası, parfüm ve şaşırtıcıydı ama temiz hava kokuyordu. Nejat'la Ayla'yı birlikte görünce hınzırca gülümsedim. (Belki de kendimi o ikisinden ayrı tutmaya yönelmiş bir gülümsemeydi, hınzırlığım bununla sınırlıydı.) Kesinlikle yaşlı bir çifte benziyorlardı. İlişkilerine bir kadınla erkek arasında olması gerekenler değil de, birlikte geliştirdikleri ve başkalarınınkilere pek benzemeyen tuhaf alışkanlıkların hâkim olduğunu düşünürdüm hep. İşte yine tuhaflıklarının eksenindeki o karmaşık yalnızlık motifiyle uyarılmıştım. Nejat'ın karısı Beyhan birdenbire bunadığından beri birlikteydiler ama ne zaman ikisini yan yana görsem, onların ayrı varlıklar değil de, tek benliğe dönüşmüş iki beden olduğunu düşünmeden edemezdim. Dokuz yıl; hatırlıyorum, Nejat, Ayla'ya rastladığında aşka öylesine yabancıydı ki, âşık olduğunda kendini ne yapacağını bilemediği bir durumun içinde bulmuş, şaşkınlık onu adeta aptallaştırmıştı. Beyhan bir bakım evine yatırıldıktan beş ay sonra, birlikte yaşamaya başladıklarında tanıştığı, adını koyamadığı bu yeni duygu, yani mutluluk, Nejat'ın üstünde hep bol gelmiş bir elbise gibi durdu. Ortaokuldan beri tanıyordum onu; her yeni durumda –sanki öğretilip, belletilmiş gibi– benzer şekilde sıkılırdı. Âşık olması bu durumu değiştirmedi; yine eskisi gibi sıkılmaya devam etti. Ayla'ya gelince, gizden uzak, sağlıklı bir yüzü vardı. (Nejat, karşısındakini değil de, kendini inandırmak ister gibi, onu güzel bulduğunu söylerdi sık sık.) Çok sadeydi, ama onu tanıdığım dokuz yılın sonunda inceliklerini göz ardı ederek, sadeliği zevksizliğe dönüştüren kadınlardan biri olup çıktı.

Sıfırdan alıp, büyük bir şirkete dönüştürdüğü bu ajansın tek sahibi olmasına karşın Nejat, nedense ilk bakışta karşısındakinde yoksul biri olduğu izlenimini uyandırırdı. Onu yirmi yedi yıl önce yatılı okulun ilk gününde yatakhanede, yatağına çarşaf geçirirken gördüğümde de aynı şeyi düşünmüştüm: Annesiz ve yoksul... Oysa böyle değildi: Yıllar bana onu yoksul biri gibi gösteren şeyin ruhunun yetersizliği, daha çok da, tıpkı yoksul biri gibi hiç ayrım yapmadan, herkese katlanması oldu-

ğunu öğretmişti. Aldatıcı bile olsa, yine de yoksulluğunu ortaya koyuşunda görkemli bir zenginlik göze çarpardı. Arada, ki bu küçümsendiğinde olurdu genellikle, çoğu yoksul gibi birden unuttuğu gururunu hatırlar ve silkinirdi; ama pek uzun sürmezdi bu, çünkü çok geçmeden yorulup direnmekten vazgeçer, tekrar özlemiş gibi o çekici ruh yetersizliğine geri dönerdi. Ayla, bir süre sonra bunu herkes gibi fark ettiğinde, durumu alçakgönüllülük olarak adlandırmaya çalışmıştı beceriksizce. Nejat görünürde yıllardır bu alçakgönüllülüğün içinde sıkılarak –mutlu mutlu– yaşıyordu. Sıkıntısını aştığı, aşmayı denediği tek konu, yıllardır hazırlıklarını yaptığı –ama nedense bir türlü çekemediği– eski evlerle ilgili ünlü belgeseliydi. Anlaşılan bugünkü iki kişilik toplantı da yine –her boş vakitlerinde yaptıkları gibi– bu konuyla ilgiliydi.

Ayla kahve getirmeye gidince Nejat'a onu ürküteceğimi bile bile son zamanlarda Faruk'u görüp görmediğini sordum. İrkildi; ama ikimiz de bu tepkiyi görmezden geldik. Hayır, ne Faruk'u, ne de Ziynet'i görmüştü; onlarla ilgili bir şey de duymamıştı. Ona bakıp, "Anladım," dedim; korkmuştu. Yüzü ele veriyordu korkusunu. Faruk ona yaptıklarını bana yapsaydı ben de korkardım.

Kahveyi içip bir süre havadan sudan, Ayhan'dan ve tabii belgeselden de söz ettikten sonra, onları bulduğum gibi yan yana, bütünleşmiş bir benlik olarak bırakıp aşağıya indim. Nejat buraya sırf Faruk'u sormak için gelmemi garipsememişti. Birden uzun zamandır benimle ilgili hiçbir şeyi merak etmediğini, garipsemediğini fark ettim. Eğer onu aramazsam yaşadığımı bile unutabilirdi. Omuzlarımı silktim; durumda eşitlik vardı. Benim de onu pek merak ettiğim söylenemezdi. Çıkışta grafikerle karşılaştık. Onun da adını sık sık unutuyordum. Galiba Mustafa'ydı, sekreter kızın saçıyla dalga geçiyordu. Beni görünce abartılmış bir neşeyle yanıma geldi. Birkaç ay önce ona, borsada tavan yapacak bir kâğıtla ilgili küçük bir tiyo vermiş ve kendi ölçülerine göre epeyce para kazanmasını sağlamıştım. O zamandan beri, arada adını karıştırsam da, onun deyişine göre sıkı dosttuk. Sıkılığın harcı, tabii ki paraydı.

Davet edince, eksikliğini yeni çekilmiş bir diş gibi hissettiğim sigarayla kaçamak bir buluşma ayarlayabileceği için onu izledim. Tütün kokusu, tam beklediğim gibi odasının her yanına sinmişti, içerideki bütün havayı ciğerlerime çektim. Mustafa, ya da adı neyse, sözde yeni bilgisayarını göstermek için getirmişti beni buraya. Aslında peşinde olduğu, yeni bir kâğıtla ilgili bilgiydi. Bir yandan konuşuyor, dikkatlice beni sorguluyor, bir yandan da önündeki ekranda gözünü kaşını değiştirebildiği yüzlerle oynuyordu. Yüz, kaş?

Yarım saat sonra elimde, değişik gözlerin, kaşların ve dudakların bilgisayarda birleştirilmesiyle oluşturulmuş bir resim vardı. Yüzün, kızıl, kısa saçlı, gizemli kıza benzeyip benzemediğinden emin değildim; emin olduğum, resmin eskiden tanıdığım birini andırdığıydı. Aslında parmaklarımın arasında tuttuğum şeye fotoğraf ya da resim de denemezdi; kâğıda dökülmüş bir izlenim! Böyle demek daha doğru olurdu. Çünkü her iki karşılaşmamızda da kızı başkasına tarif edecek kadar uzun görmemiştim. (Mustafa'ya bakılırsa yine de çok ayrıntılı tarif etmiştim kızı.)

Üstüme sinen sigara kokusuyla dışarı çıktığımda Nejat'la karşılaştım. Yüzündeki korku kurumuş, ama kaybolmamıştı, lekeye benzeyen izi hâlâ belirgindi. Onu Faruk'la bir alışverişim olmadığına inandırmak için epeyce dil döktüm. Sözlerimi bitirdiğimde ikna olmamıştı, iz olduğu yerde duruyordu yüzünde. Nejat, Faruk'tan nefret ederdi; orta üçte başlamıştı ve hâlâ devam ediyordu bu nefret. Nejat'ın solcu olmasının ardında, o yadsısa da, bu yatıyordu. Aslında komik bir durumdu bu: Yetişkinlikte edindiği ve sahip olmakla övündüğü, onu yüceltiğini söylediği kimliğini çocukluğunda duyduğu nefrete, rezil bir katile borçluydu. (1981'de tutuklandığı zaman onu Faruk'un elinden almak için çok çaba sarf etmiştim.)

Yarım saat sonra Taksim'de Adnan'la buluşacağımız otelin döner kapısından içeri girerken, hayatımla ilgili büyük gizin halkalarından biri daha –benden habersiz– ilmikleniyordu. Dönüşün tam ortasında hiçbir neden yokken başımı sağa çevirdim ve gözlerim –beceriksiz bir balıkçının oltası gibi– yandaki

dar girişten çıkmakta olan ince bir kıza takıldı. O'ydu. Kararsızlığım çok kısa sürdü. İlk kez ayakta, bütünüyle görüyordum onu. Pantolonluydu, yine hafifçe öne eğilmiş sol eliyle kısa saçlarını karıştırıyordu; bir şey unutmuş da hatırlamak istiyormuş gibi. İlk izlenimim şaşkınlık oldu. Çünkü kız düşündüğüm kadar ince değil, çoğu erkeği ürkütecek kadar uzun boyluydu; inceliği konusunda yanılmıştım ama gözleri uzaktan göründüğünden de, hatırladığımdan da büyük ve lekesiz bir ayna gibi ışıltılıydı. Onu gördüğüm o kısa süre içinde yüzünde keşfettiğim yenilik burnu oldu: Hafifçe eğriydi, ancak bu eğrilik yüzünün simetrisini bozmamış, belirginleştirmişti.

Kapı turunu tamamlayınca onun çıktığı aralıktan caddeye fırladım. Ama kız daha önceki iki karşılaşmamızda olduğu gibi yine ortadan kaybolmuştu. Aramayı düşünmedim bile, izine rastlamayacağımdan öylesine emindim ki.

Çaresiz otele geri döndüm. Adnan lobide, duvara yakın, gözlerden uzak bir masa seçmişti. Geçen yılbaşında alt kattaki pastanede bomba patladığından beri hep kuytu köşeleri seçiyordu. Bir süre anlamsız, daha önce hiç konuşmadığımız şeylerden söz ettik. Adnan'ın neden buluşmak istediğini açıklamaya niyeti yoktu. Durum biraz sonra anlaşıldı: Utanıyordu; isteği ile utancının arasındaki engeli –kibarlığını– aşabilmesi için hem alkole, hem de yüreklendirilmeye ihtiyacı vardı. İkinci kadehten sonra gülümseyerek omzuna dokunup, hadi anlat, deyince dili çözüldü. Baba dedemizin ünlü konağın yerine yapılan o çirkin bloktan ona ve annesine kalan daireleri satmak istiyor, ama bunu yaparsa Halam'ı incitmiş olacağını düşünerek üzülüyordu. "Halam'ı kırmış olur muydu, eğer satarsa..." Düşüncesini uygulamaya koymadan bir süre beklemişti –bir süre demekle, kibarca Halam'ın geciken ölümünü kast ediyordu– ama artık yeni karısına verdiği sözleri yerine getirebilmesi için paraya ihtiyacı vardı. Bir yanda kaybetmekten korktuğu yeni bir kadın ve gelecek, öteki tarafta geçmiş ve sadakat, aralarında ise utancı ve kibarlığı vardı. Bu denizi kılavuzsuz geçemeyecekti Adnan. Elimi can simidiymiş gibi ona uzattım; daireleri satabileceğini, eğer iyi olsaydı, Halam'ın da bu kararı onaylayacağına emin ol-

duğumu söyledim. İkna olmasa da vicdanı rahatlamıştı, benimki zaten uzun bir süredir kalın bir kabuğun altındaydı, onun yükünü de üstlenebilirdim.

Adnan sevinçle, Güzin gibi kaybetmeyeceği karısına doğru koşarken hesabı ödeyip dışarı çıktım. Adnan on dört yaşındayken bir gün büyük bir ayıp yapmış (kendi sözleriydi bunlar) ve on dokuz yaşında bir genç kızla yatmayı düşlemişti. Bu düşe ancak on dokuz yıl sonra, ikinci evliliğinde kavuşmuştu. Yeni karısı, yıllar sonra, artık unutmak üzere olduğu o rüyayı gerçekleştirdiği için çok önemliydi.

Dışarıda çevreyi bir taç gibi kuşatan ışıklar havanın kararmasına izin vermemiş, geceyi geciktirmişti. Kararsız Eylül bitmişti; Ekim, Ekim'e benziyordu; havaya gelince, ne sıcak, ne de soğuk. Sigara yakacakmışım gibi denizden iyot taşıyan rüzgâra arkamı döndüm. Nazan'a gitmeden önce eve uğrayıp uğramama konusunda kararsızdım. Zaten uzun bir süredir eve gitme zamanı gelince nedense adını koyamadığım bir tedirginlikle yüz yüze buluyordum kendimi. Ama bugünkü kararsızlığımın nedenini biliyordum, adı bile vardı: Bulaşmamak... Günlerdir bütün daire sahiplerinin katılması için sayısız çağrı çıkartılan önemli toplantıya kesinlikle gitmek istemiyordum... Çok geniş ve uzun bir bloktan oluşan apartmanın Güney Kanadı'nda on yıl kadar önce ortaya çıktığında pek önemsenmeyen, ama daha sonra giderek belirginleşen çatlak konusu tartışılacaktı toplantıda. Kötümser olanlara göre, önlem alınmaz, daha fazla gecikilirse, Güney Kanadı kayıp gidecek ve yapı fiilen ikiye bölünecekti. Çatlağın oluştuğu tarafta yaşayanlar ise –aslında diğer kanatlarda oturanlar arasında da aynı fikirde olanlar vardı– durumun abartıldığı kanısındaydılar. Ancak çoğunluk, çatlağın bir an önce ve neye mal olursa olsun, onarılmasından yanaydı.

Omuzlarımı silktim, toplantıya gitmeyecektim. Gitseydim de nasıl olsa çoğunluğun düşüncesinden yana olacaktım. Elime kaldırıp boş bir taksi durdurdum; arka koltuğa yerleştiğimde kararsızlığın yaydığı huzursuzluk yok olmuştu bile: İnsanın en kolay ikna ettiği kişi kendisi değil midir?

Doğruca Nazan. Belki kalabalıktan sıkılırdım ama içkinin ve yemeğin iyisini orada bulacağım kesindi.

Nazan'ın terasındaki davetlilerin yarısı reklamcı, öteki yarısı ise iki dakikada bir cep telefonlarıyla konuşan borsacılardı. Kalabalığın içinde birkaç magazin gazetecisi, iki de televizyoncu vardı. Erkeklerin çoğunluğu neredeyse bir örnek giyinmiş, kısa saç tıraşlı, genç adamlardan oluşuyordu. Koyu takımlar, daha koyu gömlekler ve koyu kravatlar: Ülkenin değil, çok para kazandıkları kentin vatandaşları. Onlara baktıkça böyle düşünüyordum. Kadınlar azınlıktaydı; Fotoğraflarını her hafta en az bir magazin dergisinde gördüğümüz, soyadları oldukça ünlü, babalarının şirketlerinde –hızla yükselerek– yöneticilik yapmakta olan iki kadın da vardı aralarında. Zaten davetin asıl sahibi de Nazan değil, soyadı ünlü bu kadınlardan genç ve gösterişli olanıydı. Bu genç yöneticimizin sahip olduğu şirket İstanbul'a yakın bir ilçede yatırım yapmaya hazırlanıyordu ama ortada küçük bir sorun vardı. Nazan'ın söylediğine göre fabrikanın kurulacağı alan tarım arazisi olduğundan yatırımın gerçekleşmesi için imar planının değişmesi gerektiğini keşfetmişlerdi. Nazan işte burada devreye giriyordu; görevi ilçenin belediye başkanı ile milletvekillerinin –gözlerini kamaştırarak– direnişlerini yumuşatmaktı: O buna, halkla ilişkiler diyordu.

Bütün gece cebimde adını bile bilmediğim o kızın resmini taşıyarak, iki ay gibi kısa bir sürede yüzde yüzlük bir getiri sağlayan bir portföyü nasıl oluşturduğunu gururla anlatan genç bir brokerla köşe kapmaca oynadım. Nazan'la pek karşılaşmadık, onu uzaktan izledim: Çevresinde hep geniş bir hayran kitlesi vardı, biraz mutlu, biraz yorgun, ama kesinlikle göz alıcıydı; neredeyse bütün konuklarıyla tek tek ilgilenerek geçirdi bu süreyi. Saat on ikiye doğru sıra gecenin en önemli olayına geldi; silik diye pek dikkat etmediğim birinin, Nazan'ın haftalardır peşine düştüğüm halde bir türlü bulamadığım genç sevgilisi olduğunu fark ettim. Şaşırmıştım. Sarı, kısa saçlı, pek de genç olmayan bir doktordu kimliği açığa çıkan bu gizli âşık. Aslında onu tanıyordum; Nazan'ın sağlık kontrollarını yaptırdığı özel hastanede yöneticiydi. Hayal kırıklığıyla gülümsemişim; pe-

şimdeki broker öyle dedi. Başkalarınca da fark edilecek kadar belirgin hayal kırıklığımın nedeni, gizli âşığın kendisi değil, yaşıydı: Çünkü adam önce, ne düşündüğüm kadar genç, ne de çekiciydi. Sonra Nazan'a bulaştırdığı zehrin kaynağı gençliğinden başka bir şey olmalı, diye düşündüm. Şaşkınlığım geçinceye kadar ilgiyle adamı izledim. Saçı gibi tavırları da garipti: Nazan'a abartarak yönelttiği ilgi, bir ev sahibesine değil de ancak bir sevgiliye sunulacak kadar ısrarcı, bir o kadar da sıkıcıydı. Tavırlarındaki bu pekişmiş yılışıklık beni epeyce güldürdü. Nazan'la dört yıllık beraberliğimiz süresince topluluk içinde birbirimize hiçbir zaman iki sevgili gibi davranmamıştık. Açığa vurulmamış, ama iki tarafça da sessizce kabullenilmiş bir anlaşmaydı bizimki. Bu özgürlüğümüze düşkün olmamızdan, ya da birbirimize bağlanmak korkusundan değil, daha çok üşendiğimizden böyle olmuştu.

Nazan, sanki düşüncelerimi okumuş ve dört yıldan sonra beni cömertçe ödüllendirmek istiyormuş gibi, davet sona ermek üzereyken, peşindeki sarı saçlının da duyabileceği kadar yüksek bir sesle gece onda kalmamı isteyince, yorgun olmama karşın, ilgiden hoşlanan bir sevgili gibi hemen olur dedim. Yazılı olmayan, koşullarına yıllarca uyduğumuz anlaşmayı sonunda bozmuş, ama ikimiz de doktordan çok bir satıcıya benzeyen sarı saçlı yılışığa dersini vermiştik.

O gece keyifli bir sevişmeyle öcümüzü bir kez daha, pekiştire pekiştire aldık doktordan.

Sabah kalktığımda Nazan uyuyordu. Duşa girmeden göz alıcı çıplaklığını seyrettim. Her yerde, her saatte, her ışıkta, her mevsimde –odadan çıkarken düşüncelerimi tamamladım– ve her erkekle güzel olabilen kadınlardandı o.

Giyinip evden çıktım. Korunun üstüne çöken hava, bir görünüp bir kaybolan güneş gibi kararsızdı. Geceden bedenimde kalan tatlı yorgunluktan olacak, takside eve kadar uyukladım. Binanın girişindeki camekânlı ilan tahtasına koyu bir kâğıt asılmıştı. Yaklaşınca dün gece seçilen yeni yönetimin ültimatomu andıran bildirisiyle karşılaştım. Hiç vakit kaybetmemişlerdi. Güney Kanadı'ndaki çatlağın mutlaka onarılacağından söz

eden ilk satırdan sonra duyuruyu okumaktan vazgeçtim. Görünürde her şey eskisi gibiydi, yukarı kattakiler, yani deniz görenler, yönetimdeki ağırlıklarını korumuşlardı, üsluptan belliydi bu. Yokluğum, varlığım gibi, hiçbir şeyi değiştirmemişti.

Asansörle yukarıya çıktım. Paspasın üstüne bırakılmış gazetenin altında küçük, sarı bir zarf vardı. Salona is gibi sinmiş hava da dışarıdaki gibi garipti. Pencereye yürüdüm. Pus, Kız Kulesi'nin önüne tül bir perde gibi gerilmiş, adacığı geriye itip uzaklaştırmıştı; üst kattaki piyanodan dökülen notalar da bu perdenin üstündeki motifleri andırıyordu.

Neden sonra elimde tuttuğum zarfı açtım. Bir bildiri daha; daktiloyla yazılmış, fotokopiyle de çoğaltılmıştı. Güney Kanadı'nda oturan, satır aralarındaki öfkeden anlaşıldığına göre dün geceki toplantıdan kovulan bir grup tarafından kaleme alınmıştı bildiri. Sıkıntıyla pencereden uzaklaştım. O tarafta oturanlar onarım istemiyorlardı, bunun için asla bir bedel ödemeyeceklerdi. Güneylilere göre çatlağın oluşması doğal, hatta kaçınılmazdı; çünkü iki kanadın oturduğu zemin farklıydı. Özetle, çatlağın binanın cephesinde düz bir çizgi haline getirilerek olduğu gibi korunmasını, gerekirse binaların birbirine bitişik, iki ayrı yapı haline getirilmesini öneriyorlardı.

Kararlı ifadelerle birbirine meydan okuyan bu iki bildiri önümüzdeki günlerin zor geçeceğinin habercisiydi. Buzdolabına gidip süt içmeye karar verdim. Kararlılık uzunca bir süredir midemi ağrıtıyordu. Buzdolabının kapağında Sultan Hanım'ın yeni bir notu vardı. Okumadan buruşturup çöp kutusuna attım. Altı yıldır çok azını okumuştum, ama Sultan Hanım, sonradan öğrendiği için olsa gerek, hayran olduğu küçük harf yazısıyla kaleme aldığı notları yazmaktan hiç vazgeçmemişti. Amacının bana bir şey iletmek ya da benden bir şey istemek olmadığını biliyordum. Sultan Hanım yazıyı, yaradanın ona bahşettiği mucizevi bir ayrıcalık olarak görüyor ve durmadan, yerli yersiz, gerekli gereksiz, notlar kaleme alarak bunları çiçekmiş gibi dairenin her yanına serpiştiriyordu: Banyoya, salona ve bir tane de mutlaka mutfağa.

Cebimdeki resmi yatak odasına geçince çıkardım. Burnu

düzgündü, biraz eğriltilmesi gerekecekti. Gözleri irileştirilmeli, kaşları da belirginleşmeliydi. Belki biraz da uzatılabilirdi. Saçları konusunda başarılıydım; uzunluğunu da, biçimini de oldukça iyi tarif etmiştim. Geriye çekilip, biraz uzaktan baktım kıza. Eksik olan, yüzündeki çizgilere incelik kazandıran o buyurgan, yakın ışıktı. Yakın ışık! Işığın yayıldığı gözlerine baktım, gözleri cansızdı tabii.

Bilgisayar çıktısı çizimi boy aynasının kenarına iliştirdim. Ardından duş aldım, sonra salona geri dönüp, telesekreteri açtım. Dün geceki toplantıya katılmamı isteyen otoriter bir not, bankadan oranlar hakkında bilgi veren Ayşe ve Adnan'ın teşekkür eden kibar sesi vardı bantta. Önemli mesaj sondaydı: Halam ağırlaşmıştı; hemen Adnan'ı aradım. Telefonu meşguldü. İkinci denemeden sonra vazgeçip yola çıktım.

Üç saat sonra sanatoryumdaydım. Halam hırıltılı bir ölümün eşiğine gelmişe benziyordu. Bu son olabilir... Böyle düşünerek ziyaretimin süresini uzatmaya karar verdim. Önce Adnan'ı tekrar aradım, ardından Nazan'a telefon ettim. Yarınki turnuva için kendine başka eş bulması gerekecekti. Sesi baygın ve oldukça uzaktı; hâlâ sevişmenin mahmurluğunu üstünden atamamış gibi. Halam'ın ağırlaşmasının turnuvayı aksatabileceğini kabullenmesi biraz zaman aldı.

Odaya döndüğümde sessizlik ölüme ait sessizliğe dönüşmüş, altı çizilmiş bir satır gibi öne çıkmıştı. Halam konuşamıyordu ama yanında oturmam onu biraz rahatlatmışa benziyordu: Soluk alışı eskisi kadar hırıltılı ve düzensiz değildi. Bir süre sonra onu unutarak, pencereden görünen manzaraya daldım. Geride Büyükada, aradaki boğazda vapurlar, yelkenliler ve en önde ağaçlar... Ölürken yeşil ve mavi renklerin hâkim olduğu bir tabloyu seyretmek onu rahatlatıyor muydu?

Soru, belki de bir ses beni tekrar Halam'a döndürdü; az önceki sükûnetini yitirmişti. Yüzünde acı çekenlere özgü seyirmeler vardı. Dudakları kıpır kıpırdı, acısına ve zorlukla nefes almasına karşın bakışlarını duvara dikmiş, mırıldanıyordu. Dua mı ediyordu? Emin değildim. Yüzündeki ifade ağlamaya dönüşünce yanına gittim. Parmaklarını kımıldatmaya çalışıyordu. Dur-

dum; bütün hayatı boyunca geri çektiği elini ölürken tutmayacaktım. Pencerenin önüne dönmeye hazırlanırken durakladım. Bakışları duvardaki takvimi işaret ediyordu.

Bundan sonra olanlar şaşırtıcıydı. Halam, duvardan aldığım yapraklı takvimi değil, yaprakların tutturulduğu, rengi solmuş kartonun arkasına yapıştırılarak gizlenmiş bir zarfı istiyordu. Düşünmeden alıp ona uzattım. Zarfa dokunur dokunmaz Halam'ın gözleri garip, kaynağı vücudunda olmayan bir ışıkla parıldadı, sonra cümlenin sonuna konan iki nokta gibi kapanıverdi. Hiç acı çekmemişti. Bu, eceliyle ölen biriyle ilk karşılaşmamdı. Her şeyin daha önceden ezberlenmiş gibi yapmacık olması aslında doğal değil, şaşırtıcıydı.

Ona dokunmadan odadan çıktım. Yeniden Adnan'ı aradım, sonra Halam'ı, sanatoryumun morguna götürmeleri için odaya doluşan hemşire ve hastabakıcılara bırakarak, elimdeki zarfla akşam eve döndüm. Saat sekizdi. Biraz oyalandıktan sonra Nazan'a telefon ettim: Havaalanındaydı, son anda çıkan bir iş için Ankara'ya uçuyordu, turnuvaya katılamayacaktı. Halam'ın ölüp ölmediğini sormadı bile. Anlaşılan acelesi vardı.

Ahizeyi yerine bırakıp önce kendime içki koydum, sonra Halam'ın takvimin arkasına sakladığı zarfı çıkardım cebimden. Ama uyarıcı bir kararsızlık beni durdurdu; içimden bir ses zarfın içindekilerin rahat ve sakin hayatımı değiştireceğini fısıldıyordu. Bana hep yardım etmiş olan önsezimi bu kez de dinledim. Açmayacaktım. Zarfı deri koltuğun yanındaki cebe koyup, oraya tıkıştırdığım her şey gibi ebediyen unutabilirdim pekâlâ. On beş yirmi gün sonra da Sultan Hanım, o cepte bulduklarını yıllardır nasıl atıyorsa, zarfı da öyle atardı.

Zarfı cebe koyup duşa girdim.

Ertesi gün cenazeye katılanlardan, Adnan'la karısı ve Halam'ın doktoru dışında, sadece Nejat'ı tanıyordum. Adnan'ın yanıma getirdiği, ellerini sıktığım birkaç uzak akrabayı ilk kez görüyordum. Adnan üzgündü, bana gelince sıkıntının dışında bir şey hissetmiyor, bundan da utanç duymuyordum. Adnan'ı teselli etmeye kalkışmadım; çünkü bence o –etrafta pek de izine rastlamadığımız üzüntüden değil– ünlü kibarlığından dola-

yı ağlıyordu. Halam'la genç meslektaşı öldükten sonra ilgilenen tombul doktor da üzgün değildi. Tersine, yüzünde az önce sevinçli haber alanlara özgü, durumla pek uyuşmayan, oldukça belirgin bir mutluluk vardı. Beni görünce kollarını açarak yaklaştı.

"Bir ara hiç ölmeyecek sandık." Soluk soluğaydı! "Halanız doktorlarını mezara göndermekte ünlüydü, bunu biliyor muydunuz?"

Sadece doktorları değil, dadısını, iki kardeşini, yengelerini de mezara göndermişti. Kırk yıldır yakınında olanlara ölümü bir hastalıkmış gibi bulaştırıyordu.

Ölümü bulaştırmak! Bu düşüncemden doktora söz etmedim, belki gerçekten bulaşıcı bir ölümden kurtulmuştu; bu nedenle yersiz sevinci bağışlanabilirdi. Neyi kutladığımızı söylemeden onu Adnan'ın yanına götürdüm; Halam'ın ölümüyle üçümüz de bir şeyler kazanmıştık: Doktor canını kurtarmış, Adnan'la ben birer ev sahibi daha olmuştuk. Adnan iki değil, üç ev satabilirdi artık.

Akşam Nejat'ı bırakmadım, Ayla'dan izin alıp Sıraselviler'deki barlardan birine gittik. Mahzeni andıran alçak tavanlı, uzun salon tıka basa doluydu. İçeridekilerin neredeyse yarısını tanıyorduk. Hep böyle oluyordu, Nejat'la içmeye çıktığımızda gece boyunca birkaç yere uğruyor, karşılaştıklarımızla –belki de herkes tanıdık olduğundan– hep aynı şeylerden söz ediyorduk. Yoğunlaşıp ağırlaşmış sigara dumanının altında ezilen kalabalık, can çekişen bir balığın ağzı gibi, kesik hareketlerle kımıldıyordu. Oyalanmadan sigara kokusuyla alkol buharının oluşturduğu sisin içine daldık. Çok geçmeden de, en azından beni ilgilendirmeyen bir konuşmanın içinde bulduk kendimizi.

Sürüp giden tartışmanın odağında, yüzünü düzenli olarak televizyonlarda gördüğüm bir üniversite hocası vardı. Söylediklerine bakılırsa Müslümanlardan korkulmasına hiç gerek yoktu. Durum abartılıyor ve devletçiler siyasi atmosferi boş yere geriyorlardı. Etrafında toplananlar fikirlerine katılmayınca, sanki yabancı dilde konuşuyormuş ve bağırırsa anlaşılacakmış gibi sesini zaman zaman yükseltiyordu. O, İslâmcı hareke-

tin özünde din şapkası giymiş bir taşra açgözlülüğü olduğuna inanıyordu; sonunda paranın çekim gücü, bu açgözlülüğü besleyip doyuracak ve hareketin kıblesini değiştirecekti. Mide her zaman aklı yenmemiş midir? Bu kez de öyle olacak. Bırakın kapitalizm onları uysallaştırıp terbiye etsin. Askerlerin asabiyeti gereksiz... Bu, ya da buna benzer şeyler söylüyordu.

Profesör'ün parlak açıklamalarını bırakıp biri klarnet, öteki gitar çalan kızlara döndüm. Gitar çalanın sesi yumuşak, ama yorumu gerektiğinden daha dramatikti, bu da söylediği her parçayı hüzünlü bir ayrılık şarkısına dönüştürüyordu. Müzik yerine Müslümanlarla ilgilenen kalabalığın homurtusuna aldırmadan kızları dinlemeye çalıştım, ama bir süre sonra hem dikkatimi, hem de Nejat'ı kaybettim. Uğultu ikisini de içine çekip öğütmüş, kalınlaşan sigara dumanının içine üflemişti. Müziğe ara verdiklerinde masalarına giderek kızlarla biraz flört ettim. Klarnet çalan, adı Neşe'ydi, oldukça hoş bir kızdı. Eğer beklersem, birlikte, yani üçlü olarak çıkabileceğimizi söyleyince, gitar çalan kız imayı davete dönüştürerek, şakacı bir öfkeyle arkadaşının koluna vurdu. Gülüp, birkaç saat önce Halam'ı kaybettiğimi, bu yüzden kimseyle yatamayacağımı söyledim onlara. İkisi de gülmeye başladılar. Ben de onlara katıldım, bir süre üçlü bir koro gibi birlikte, amaçsızca güldük.

Gece yarısından sonra yürüyerek eve döndüm. Aşağı doğru inen, yönünü yitirmiş dar sokaklar karanlık ve ıssızdı. Tedirginlik adımlarımı hızlandırdı, büyük, denize paralel bir sur gibi uzanan koruyucu apartmana yaklaştığımda neredeyse koşuyordum. Binanın iki kanadının önünde de huzursuz, gürültücü iki topluluk vardı. Gezegenin bu yarısını kaplayan karanlık, düşünce ayrılıklarının üstünü örtememişti. Kalabalığı yararak dairemin bulunduğu kanadın geniş kapısından içeri girdim. Posta kutumda pulsuz bir zarf vardı. Yönetim; bu onların tarzıydı, zarfı alıp asansöre bindim.

Sürprizlerin ilki beni dairede bekliyordu. Kilidi açıp içeri girer girmez antrenin sonunda, dışarıdaki ışığın ulaşmadığı salonun tam girişinde, yeşil, gizemli bir çift ışık kaynağıyla karşılaştım. Sanki karanlığı yok edersem korkuyu da yok edebilir-

mişim gibi yandaki düğmeye bastım hemen. Avizeden dökülen ışık korkumu bir anda şaşkınlığa çevirdi. Ama şaşkınlığım öyle hafif bir ürpertiyle değil, derin bir dehşet duygusuyla sarılıydı. Çünkü karşımda evvelsi gece rüyamda gördüğüm o kedi duruyordu. Havaya sıçramamak için zor tuttum kendimi: Kedi buradaysa, o turuncu yılan da yakınlarda olmalıydı. Beni yatıştıran, kedinin dost bakışları oldu. Sakindi, nefes alışımın ve garip hareketlerimin düzene girdiğinden emin olunca bakışları gibi dostça yaklaştı –yürürken yaylanıyordu– ve bacaklarıma süründü.

İçeri girmeyi nasıl başarmıştı? Düşüncelerimi kedinin göz alıcı güzelliği böldü. Tıpkı rüyadaki gibi uzun tüylü ve rengarenkti. Odaları dolaştım. Kullanılmayan tuvaletteki küçük havalandırma penceresinden başka açık bir yer yoktu, ama burasının da kapısı kapalıydı.

Araştırmadan vazgeçerek birlikte salona döndük. Alt, belki de üst kattaki dairelerden birinde yaşayanlara ait olmalıydı kedi. Öyle düşünerek rahatladım.

İkinci sürpriz sırasını telesekreterde bekliyordu. Güzin'in bunca yıldan sonra onu aramamı isteyen sesini duyunca ikinci kez irkildim. Sesi boğuk ve çağrı yüklüydü. Halamın öldüğünü mü duymuştu? Hemen üstünü çizdim bu olasılığın. Güzin gibilerin nefreti on dört yılda aşınmazdı. Olasılık gibi mesajı da sildim. Adnan birkaç yıl önce Güzin'in döndüğünü öğrendiğini söylemişti, ama ikimiz de İstanbul'da olduğu bu süre içinde onunla ne karşılaşmış, ne de konuşmuştuk.

Kedi miyavlayınca ikinci sürprizden ilkine döndüm. Arka ayaklarının üstüne kalkmış, patileriyle sarılır gibi tutunduğu bacağımı tırmalıyordu. Geri çekilip eve zorla giren bu davetsiz misafirden uzaklaştım. Mutfağa kadar beni izledi. İkimize de yetecek kadar süt vardı buzdolabında, ama çoğunu o içti. Gözalıcı, daha çok gizemliydi.

Yönetimden gönderilen zarfı yatakta açtım. Şekilsiz bir imzayla sona eren üç satırlık notta, daha önce dört kez yazıyla istenmesine karşın, altı adet vesikalık fotoğrafımın yönetime hâlâ verilmediği yazılıydı. Binamızın son günlerle hassas-

laşan güvenliğini tehlikeye atmamak için fotoğraflarınızı en kısa zamanda yönetim bürosuna elden teslim etmeniz... diye devam ediyordu. Kâğıdı buruşturup yandaki komodine fırlattım. En az beş kez göndermiştim fotoğrafları; üstelik sonuncusunda, hepsinin arkasına tek tek adımı da yazmıştım. Boy aynasının çerçevesinde iliştirildiği yerde beni seyreden iri gözlü kıza göz kırpıp, yattım.

O gece kediyle birlikte uyuduk; ben onu yataktan atmaya davrandıkça, o ayaklarıma sarıldı. Sonunda pes eden ben oldum; gecenin kalanını yatağı eşit olarak paylaşarak geçirdik.

Sabah evden çıkarken, bir kedi bulduğumu, sahibinin beni aramasını isteyen duyuruyu asmak için ilan panosuna yaklaştığımda kendimle karşılaştım. Panoya, üstünde büyük harflerle, yanlış yazılmış adımın bulunduğu bir kâğıt asılmıştı. Omuzlarımı silktim, hiç olmazsa soyadım doğruydu. Hemen yönetime uğramam isteniyordu.

Kediyle ilgili duyuruyu adımın yanına iliştirip asansöre geri döndüm.

Yıllardır binanın yönetim bürosu olarak kullanılan daire en üst katta, denize bakan cephedeydi. Asansörden inince uzun koridorda iki şey dikkatimi çekti: Olağandışı bir temizlik ve güçlü aydınlatma. İki yanında neredeyse yirmi metrede bir, üniformaya benzeyen mavi elbiseler giymiş iri kıyım genç adamların kımıldamadan beklediği cilalanmış koridor, belki aydınlatmanın da etkisiyle, buzlu bir yüzey gibi pırıl pırıl parlıyordu.

Kaymaktan korka korka, tavana yerleştirilmiş onlarca ışığın cehenneme çevirdiği koridorda ilerledim. Sanki ayaklarımın altında buz, tepemde ise tropikal bir güneş vardı. Büronun kapısına yaklaşınca, yanda bekleyen adamlar işaret etmeden, kendiliğimden durdum. İçeri girebilmem için adımı, oturduğum daireyi ve neden geldiğimi açıklamam gerekti. Bir an üstümü arayacaklarını düşündüm, ama aramadılar. Adamlardan genç olanı gülümsemeye pek benzemeyen bir dudak hareketinin ardından, kapıyı açıp, girmemi işaret etti.

Buraya ilk kez geliyordum, nasıl bir yer olduğu konusunda hiçbir fikrim yoktu, ama içeri girer girmez yanlış bir yerde ol-

duğum kaygısıyla durakladım. Büronun girişi çok geniş bir salondu. Aslında daire alt kattakilerden farksızdı, ancak ara duvarlar yıkılmış ve önümde duran bu şaşırtıcı genişlik elde edilmişti. Tam karşıda, ikisi birleştirilerek oluşturulan büyük penceredeki Boğaz görüntüsü soluk kesiciydi ve burada, alt katlardaki gibi çatılarla bölünmüyordu. Pencereye doğru ilerledim. Binanın en iyi dairelerinden birinin böyle bir amaç için kullanılması aptallıktı...

Düşüncelerimi sert, nemsiz bir ses kesti.

"Buyurun!"

Sola döndüm. Koyu renk takım elbise giymiş bir adam, yanda, girişten görülmeyen girintinin içine yerleştirilmiş masanın arkasında, geniş salonda olup bitenleri gözler gibi oturuyordu. Yüzü de sesi gibi sert ve metalikti. Masaya yaklaşıp, gözlerini üstümden bir an için bile ayırmayan adama adımı söyledikten sonra, istedikleri vesikalık fotoğrafları en az dört kez, yönetimin girişteki kutusuna bıraktığımı anlattım.

Adam –gülmemek için zor tutuyordum kendimi, çünkü teneke bir korkuluğa benziyordu– önce sessiz bir sabırla beni dinledi; ancak daha sonra, sözlerimi bitirmemi beklemeden sabırsızlıkla başını sallamaya başladı.

"Hayır efendim, bize ulaşan fotoğraflar kesinlikle size ait değil." Masanın sol tarafına eğilip nereye koyduğunu bildiği bir dosyayı aldı. "Bakalım..." Sayfayı hızla çevirdi. "İşte, evet burada... Kuzey, Kat altı, Daire 86... Biraz bekleyin."

Düşünceden yoksun sesi bir metal gibi tın tın ötüyordu. Hepsi topu topu üç sayfa olan dosyamı, uzun uzun incelemesini bekledim. Neden sonra aradığını bulup uzattı. Fotoğrafları alıp baktım ve hemen adama geri verdim.

"İşte gördünüz mü, bakın..."

Ancak sözlerimi bitirmeden sustum, daha doğrusu susmak zorunda kaldım. Adamın şaşkınlığı oldu beni susturan. Yüzündeki hayret öylesine gerçekti ve öylesine boş bakıyordu ki, bir an haklı olabileceğini düşündüm. Fotoğrafları tekrar aldım. Hayır, adam haklı değildi; geçen yıl, yaz sonunda çektirdiğim vesikalık fotoğraflardı bunlar.

Fotoğrafları masaya, adamın önüne bıraktım, şansımı bir kez daha deneyecektim.

"Bu benim," dedim, sonra umutla adama baktım; vazgeçmemiş, aynı inatçı tavırla başını sallıyordu. Öfkelenmemeye çalışarak tekrar fotoğrafları aldım, bu kez yüzümün yanında tuttum. "Bakın, gördünüz mü?"

Adam başını unutmuştu, hâlâ sallanıyordu. Sesi yine madeni, ama titrekti bu kez.

"Fotoğraftaki yüzün sizinle alakası yok. Bakın, iki ay önce bir kadın gelmişti. Güvenilir bir yurttaştı; sizi arıyordu. Bu fotoğrafları gösterdik. O da tanımadı sizi." Sözlerinin burasında sustu. Kuşkulanmıştı. "Yoksa bizi yanıltmak mı istiyorsunuz?"

Tam hangi kadın diye soracaktım ki, karşımdaki şaşkın adam görünüşünden umulmayacak bir çeviklikle ayağa fırladı. Onu böylesine korkutan şeyi görmek için geriye döndüm.

"Osman, evladım..." Yandaki uzun duvarın ortasındaki deri kaplı kapı açılmış, eşikte tıknaz, kırmızı yanaklı bir adam belirmişti; adam, adının Osman olduğu anlaşılan şaşkının yanında beni görünce, cümlesini yarım bırakarak kibar olmaya çalışan bir sesle bu kez bana seslendi: "Ooo, ziyaretçimiz varmış." Ardından Osman'ı yok sayan, buyurgan tonla ekledi. "Buyurun, buyurun."

Ziyaretçi olmadığımı söylememe fırsat kalmadan, teneke korkuluğun amiri olan adamın odasında buldum kendimi.

Bu büro da birbirine bitişik yatak odalarının arasındaki duvar yıkılarak oluşturulmuştu. Anlaşılan duvar yıkmak modaydı burada. Odaya saçılan para zevksiz ve oldukça pahalı bir lüksü sergiliyordu. Adama gelince, hareketlerinde kabalık, kontrollu bir bayağılık vardı ama bu tavrı onu sevimli, hatta sevecen biri yapıyordu. Konuşurken her şeyi hareket ediyordu: Elleri, kolları, başı ve arada dışarıya çıkıp, boyar gibi bir baştan uca dudaklarını yalayan dili. Anlaşılan kendini obur, şişman çocuklar gibi büyük bir canlılıkla yaşayanlardandı karşımdaki adam.

Konu gecikmeden Güney Kanadı'ndaki çatlağa geldi. Ben konuşmuyordum, dinliyor, arada, adam alkış bekleyen bir komedyen gibi sustukça, başımı söylediklerini onayladığımı belli edecek şekilde sallıyordum.

"Dışarıdan tahrik var."

Adam Güney Kanadı'nda oturanların, binanın doğusundaki ve kuzeyindeki komşular tarafından kışkırtıldığına emindi. Sorun buradan kaynaklanıyordu ona göre. Pek de haksız sayılmazdı, doğru söylediğini biliyordum.

"Niyetleri önlerini açmak... Çünkü biz deniz cephelerini kapatıyoruz, güneylerindeki tek engel biziz..."

Biziz dediğinde, beyaz lake masanın üstündeki telefonlardan biri çalmaya başladı; adam öfkeli bir tavırla sustu: Rolü çalınmış, geriye itilmiş gibiydi. Pencereden dışarıya baktım, görüntü soluk kesiciydi. Adam haklıydı, denize böylesine hâkim bir konumdaki bina için çok şey yapılabilirdi.

"Dosyanızdaki bilgiler pek iç açıcı değilmiş."

Pencereyi bırakıp adama döndüm. Anlaşılan telefon benimle ilgiliydi. Bilgi vereni kestirebiliyordum.

"Evet, hayal kırıklığına uğradığımı söylemeliyim." Konuşması değişmişti: Suçlunun direncini kırmaya, boyun eğdirmeye alışkın bir kabalık vardı artık sesinde. İsterse bu kabalığı güce dönüştürebileceğini sezinliyordum. "Toplantılara katılmıyormuşsunuz... Dün geceki genel kurula da gelmemişsiniz. Oysa konunun önemini herkese duyurmuştuk." Biraz daha böyle konuşup sonra sesini, ne kadar tehlikeli biri olduğunu hissettirecek şekilde birden incelterek, öne doğru eğildi. "Yoksa siz de hareketimize katılmayarak, o Güneyli çatlakçılara destek verenlerden misiniz?"

Başımı salladım, adam amacına ulaşmış, beni tedirgin etmeyi başarmıştı. Avuçlarımın nemlendiğini, omuzlarımın büzüldüğünü fark ettim. Aslında halim tedirginlikten ötedeki bir durumu andırıyordu: Korkuyu.

Boğazımı temizleyerek, "Hayır," dedim. "Değilim. Kesinlikle değilim."

"İyi... bunu bizzat sizden duymamız çok iyi..."

Adam, üzerimde kolaylıkla kurduğu üstünlüğün farkındaydı, üstelik vazgeçmeye de niyetli değildi bu üstünlükten.

"Aidatlarınızı düzenli ödemişsiniz, yüzünüz de temiz, ama bu ayrımcılığın, çatlak konusunun önemini unutmayalım, lüt-

fen. Eğer bu büyük, güzel bina bizimse, onu korumayı da bilmeliyiz... Aslında Yönetim sizden görev ve çaba istiyor."

Görev! Adam beni bekleyen görevin ne olduğunu açıklamaya koyuldu. Konuşmaya devam ettikçe bundan böyle söyleyeceklerinin pek önemli olmayacağını fark ettim. Her despot gibi sesine âşıktı, şimdi uzunca bir süre kendini tatmin edecekti.

Yirmi dakika sonra adam kendini yaşamaktan (ya da kendini becermekten) yorulunca odadan çıkıp yeniden salona döndüm. Fotoğrafların bana ait olmadığını söyleyen öteki adam masanın ardında pusuya yatmış, sindiği yerde, çıkmamı beklemişti. Ayağa kalkmaya davranınca kendimi koridora attım.

Asansörle aşağıya inerken avuçlarım sıkıntıdan sırılsıklamdı; teri, elimi pantolonuma sürterek siliyor, bir yandan da fotoğrafımdan beni tanıyamayan kadının kim olduğunu düşünüyordum. Ben neredeydim, tatildeyken mi gelmişti, neden gelmişti gibi...

Sokağa indim ve dar sokaklara küsüp arkasını dönmüş evlerin arasından Taksim'e çıktım. Tıknaz adam midemi ekşitmişti, Ayşe'nin bana kahve ısmarlamasını umuyordum.

Bankanın alt katı kalabalıktı. Kısa bir süre için seans odasına uğradım. Birkaç emekli, iki ev hanımı kılıklı kadın, ellerindeki iki üç kuruşu kaybetmekle meşguldüler. Sağda, burada sık sık rastladığım uzun boylu, hastalıklı görünüşlü genç vardı. Hırs, yüz hatlarını çoktan silmişti. Yakında kişiliğini de yok edecek bu hırsın kılavuzluğuyla kısa zamanda çok para kazanmanın kestirme yollarını arıyordu. Seansa gelince, gevşekti, kâğıtlar pek kımıldamamıştı.

Ayşe'nin üstünde kısa bir etek vardı; saçları parlıyor, bu da başını siyah bir ışık kaynağına dönüştürüyordu. Belki de gözlerinden yayılıyordu bu ışık. Beni görür görmez gülümsedi. Böyle aniden gülümsemesi her seferinde şaşırtıyordu beni. Zaten sürekli gülen biri, yüzündeki o ifadeyi yenisiyle aşmayı nasıl başarıyordu? Açmış bir gülün ikinci, üçüncü kez, yeni bir biçimde, bir daha açması gibi. Aslında yüzüne eşit dağılmış, dengeli bir güzelliği vardı. Gözleri, kaşı, ağzı... Gülümsemesi bu huzurlu dengeyi bozuyordu; bana sorsalar, böyle derdim.

Kahve ısmarlayacaktı; bu kez süt de istediğimi söyleyince, yüzündeki gülümseme –göz kırpışı gibi– açılıp kapandı. Ona midemi anlattım. Portföyü boşaltmaktan yanaydı, kağıtlar yeteri kadar prim yapmıştı; yüzüne bakınca, sormadığım sorunun cevabını verdi: Ufuktaki Irak krizi ve hükümetle askerlerin arasında tırmanacağa benzeyen gerilim... Daha önce iki kez uyarılarını dinlemiştim, üçüncüsünde de, evet, dedim. Ben bacaklarını ve yüzünü seyredip, kahvemi içerken, Ayşe bilgisayarda hisse senetlerini satmaya koyuldu. Yirmi dakika sonra ekranda toplamını gördüğü para onunmuş gibi sevinçliydi.

Kibarca iltifat ettim. O da kendine yakışan zarif bir tavırla bu iltifatları kabul etti. Kibarlığını sergileyişini ve neşesini seviyordum. Kahve için teşekkür ederek kalktım. Gelecek neler tasarlıyordu? Onunla yatacak mıydım? Şubenin kapısından çıkarken durakladım. Ayşe'yi yaklaşık iki yıldır tanıyordum, ama böyle bir düşünce ilk kez geçiyordu aklımdan. Oysa onunla sadece flört ediyordum; bu da önemli değildi, çünkü ben kadınlarla hep flört ederdim. Dışarı çıkmak isteyen biri izin isteyince kenara çekildim. Nazan varken bir başkasını istemek; kendime sorduğum bu sessiz, gizli bir düşünceden farksız soru, kesinlikle şaşırtıcıydı. Birkaç kez, derin derin soluk aldım. O tıknaz adam beni tedirgin etmişti, ne zaman korksam genellikle bir kadına sığınmak isterdim. Hepsi buydu.

Caddeye çıktım, sıra kedideydi.

Yarım saat sonra ajanstaydım. Sekreter saçını değiştirmemişti, hâlâ yeşildi. Gülümsedim, sonra masasının yanındaki oturma grubundan hafif bir koltuk çekip karşısına yerleştim. Daha önce selamlaşmanın ve Nejat'ı sormanın dışında onunla pek konuşmamıştım. Kız şaşırmadı, tersine, sanki aylardır bunu bekliyormuş gibi, ağzını genişletmek yerine dudaklarını aşağıya çeken, kurşun gibi ağır bir gülümsemeyle karşıladı beni. Ayla'dan, onun bir kedisi olduğunu duymuştum, doğru muydu? Evet, doğruydu, kedisi vardı. Kız on dakika kadar anlattı. Sonunda çeşitli kedi mamaları, kedi davranışları ve psikolojisi hakkında epeyce bilgi sahibi olmuştum. İlk ağızda kumla, mama almalıydım. Eğer sahibini bulamazsam güzel bir kedi daha

ister miydi? Kız dudaklarını eski yerine iten ağırbaşlılığını takınarak, başını salladı: Zaten iki kedisi vardı.

Nejat çekimdeydi, Ayla da henüz gelmemişti. Nejat'ın odasına geçip günün ikinci kahvesini yudumlamaya koyuldum. Midem sonunda yatışmıştı. Önce Nazan'ı aradım. Ankara'dan dönmüştü. Akşama ona uğramaya ne derdim? Evet dedim, uğrarım. Halamı yine sormadı. Ardından Güzin'i aradım. Güzin, duyar duymaz sesimi tanıdı. Aramamı bekliyordu, ya da beni duyunca öyle dedi. Sesine bakılırsa keyfi yerindeydi. Sorduğumda, iyiyim, dedi. Beni görmesi gerekiyormuş, küçük bir yardım için. Niyetim onu ertesi gün öğle yemeğine davet etmekti. Bir saat içinde hazır olabileceğini söyleyince, ikide, Taksim'deki otelde buluşmaya karar verdik.

Yarım saat kadar Nejat'ın odasında gazetelere göz atarak oyalandım. Haberler iç karartıcıydı: Diyarbakır E tipi cezaevindeki on tutuklunun öldürülmesiyle ilgili soruşturma devam ediyordu. Dört güvenlik görevlisi, Şırnak civarında bir yerde, ilk ateş sırasında şehit düşmüştü. Yazarlar ve bilim adamları, İstanbul 3 Numaralı Devlet Güvenlik Mahkemesinde yargılanıyordu.

Çıkmadan sekretere uğradım ve adını sordum: Sitare. Yeşil bir yıldız; oldukça ender görülen bir şey olmalıydı bu. Ona da söyledim, kikirdedi ama gülmedi, adını duyan herkes aynı espriyi yapıyor olmalıydı..

İkiye on kala lobiye bitişik, gürültülü lokantadaydım. Şef garson çoktandır uğramadığımı söyleyerek beni tanıdığını ima edince adamı süzdüm. Önce çıkaramadım, ama sonra, 1991'de Sevda'yla birlikteyken, prova yaptığı günlerde, AKM'den çıkmasını genellikle –yakın olduğundan– bu lobide beklediğimi, garsonun da o sıralar barda çalışan güler yüzlü komi olduğunu hatırladım. Adama gülümsedim, iyi bir bahşişle ödüllendirilmeyi hak eden keskin bir belleği vardı. Güzin tam ikide, yürüyen merdivenlerin başında göründü. Zayıflamıştı, ya da onu görmediğim on dört yıl boyunca birkaç santim daha uzamıştı. Beni hemen fark etti. En az on çift kıskanç erkeğin bakışları altında dostça öpüştük. İkimiz de pek değişmemiştik; böyle söyledik birbirimize. Onu tanıdığımda oldukça gençti, ama o za-

man bile etkili, kadınsı bir çekim gücü vardı. Şimdi o güç daha da artmış, Adnan'ın oluşturduğu gölge üstünden kalkınca, çekiciliği kendini daha özgürce ortaya koyan bir parlaklığa kavuşmuştu. Koyulaşan, kadınlığı gibi derinlik kazanan yeşil gözleri hâlâ yüzünün en etkili parçasıydı. Sadece bakmıyor, istiyor, soruyor, kendini sunuyor, ama en çok merak uyandırıyordu. Konuştukça ve onu seyrettikçe bunu hissediyordum.

İtalya'da altı yıl kalmış, sonra orada tanıdığı birisiyle, iki buçuk yıl da İngiltere'de yaşamıştı. İstanbul'a ne zaman döndüğünü, neler yaptığını anlatmadı. Şimdiki aklım olsa gitmezdim, dedi birkaç kez. Ama sözleri içten bir pişmanlıktan çok, toplama çıkartma işlemi sonucunda vardığı soğukkanlı bir değerlendirmeyi andırıyordu: Yaptığı işlemde Adnan'ın yer almadığına bahse girebilirdim.

Güzin, her güzel şeyin bir faturası olduğunu hatırlattığında yemeğin sonuna gelmek üzereydik. Tahmin ettiğim gibi Halam'ın ölümünden haberi yoktu. Aldırmayacağını bildiğimden ben de söylemedim. Adnan'la da ilgili değildi isteği. Eski kocasını sanki hiç yaşamamış gibi bütünüyle unutmuştu. Adnan'ın kısa ömürlü sıkıntıdan başka anı bırakmayacak kadar silik biri olduğunu söylerken, özür diler gibiydi. Onu anlıyormuş gibi başımı salladım. Aslında anlıyordum. Adnan'ın zayıf kişiliği ile Güzin'in ulaşmak istediği başarının arasında derin bir uçurum vardı. Güzin bu köprüyü –sevgiyle değil– nefretle dokuyarak kurmuş, karşı tarafa geçince de, Adnan'ı geride bırakıp köprüyü yıkmıştı. (Adnan'ın kibarlığı? Bu nedense hep midesini bulandırmıştı.) Benden küçük bir yardım istiyordu. İki yıldan beri, pazarlamayla, özellikle de gelişmiş grafik bilgisayarları satışıyla ilgileniyordu. Nejat'ın ajansının, animasyon ve grafik bilgisayarlarının değiştirileceğini öğrenmişlerdi. Gülerek, "İşte hepsi bu," dedi. Onu Nejat'la tanıştırmam "yeterliydi."

Yeterli! Sözcüğe iliştirdiği o ahlâksız tınıyı fark etmemek mümkün değildi. Gülümsedim, yanılıyordu, Nejat'ın Ayla'dan başkasına ilgi duyduğu görülmüş değildi. Ama bunu ona söylemedim; kendine güveni, güzelliğine beklenilmeyen bir sevimlilik katıyordu.

Ona, "Pekâlâ, Nejat'a götürürüm seni," diyerek, verdiği kartviziti cebime attım. Sıra kahveye gelince, aslında çocuktum dediği, eski günlerden söz ettik. Güldü, eğer askere gitmeseydim benimle dışarıda buluşacağını itiraf etti. Ama şimdi otuz beşini geçmiş bir kadın olarak, erkeklere yönelik ilgisi genç biri gibi tutkusal değil, yüzeyseldi, bunu hissediyordum. On dört yıldır yaptıklarımla ilgili hiç soru sormadı. Tüm merakı işine yönelmişti. Tekrar buluşmak üzere ayrıldık. Uzaklaşırken onu bu kez arkasından seyrettim. Kalçaları, eskiden de öyleydi, çok kışkırtıcıydı. Yarattığı etkinin, biçiminden çok yürüyüşünden kaynaklandığını biliyordum. Yine de çevremdeki erkekler gibi kalçalarını çıplak görmeyi isterdim doğrusu.

Otelden çıktıktan sonra kedi kumu ve birkaç çeşit mama alarak hemen eve döndüm. Duyuru panosunda kediyle ilgili bir haber yoktu. Sabah gördüğüm, üstünde adımın yazılı olduğu kâğıt ise kaldırılmıştı.

Kedi açtığım ilk mamayı itiraz etmeden, daha önce tadına bakmış gibi, iştahla yedi. Çok acıkmıştı. Ona bir ad bulsa mıydım? Çabucak vazgeçtim bu fikirden: Ad koymanın, sahiplenmenin kaba ve açık biçimi olduğu için. Hem benim onu sahiplenmek gibi bir niyetim de yoktu. Kediyi mamasıyla baş başa bırakarak Nazan'la buluşmadan önce biraz dinlenmek umuduyla yatak odasına geçtim. Televizyonu açıp müzik çalan bir kanal buldum.

Nazan o akşam yine Halam'ı sormadı. Yorgun görünüyordu. Birden artık ona güvenmediğimi hissettim.

Becerikli yardımcısının akşamüstü hazırladığı soğuk şeyleri yedik. Özel günler için sakladığını bildiğim Kalecik Karası'larından birini açınca kuşkum arttı. Yarım saat boyunca hafta sonu kaçırdığımız –aslında kaçıran ben değildim, oydu– turnuvanın dedikodularını anlatıp durdu. Saat ona bile gelmemişti yatağa gitmemizi istediğinde; hayır, dedim. Onu burada, salonda, az ötedeki deniz manzaralı koltukta, yüzü Boğaz'a, kalçaları bana dönük istiyordum.

Güldü, istediği içine girmem, Ankara'dayken iki günlüğüne uzak kaldığı hazları ona vermemdi. "Yeri benim için fark et-

mez," dedi. İstediğini yaptım. Hoşuna gideceğini bilerek, hafifçe canını acıtarak girdim içine. Kalçalarını kasıklarıma yaklaştırdıkça Güzin'i ve Ayşe'yi düşünerek, sert darbelerle art arda sarstım onu.

İçinden çıkınca, Nazan her zaman yaptığı gibi yüzükoyun uzanmak yerine, merakla geri döndü. Şaşırmış, sesi de değişmişti. Ama bunun üstünde durmadım, ikimiz de yorgunduk, birlikte uyuduk.

Sabah her zamanki gibi ondan önce kalktım. Nazan, hayatı boyunca sabahları asla saat ondan önce uyanmamış bir kadın gibi yatıyordu. Duş yapıp, akşam bitiremediğimiz şişedeki şarabı kadehe boşalttım. Belki erkendi, ama böyle bir içki israf edilmemeli diye düşünüyordum şarabı beyaz peynirle içerken. Sonra iç huzuruyla kapıya doğru yürümeye hazırlanıyordum ki sesini duydum. Geri döndüm, Nazan yanıma kadar gelmişti. Bakışlarını gözlerime dikip:

"Tanrı aşkına! Asla hüzünlü bakışlar istemiyorum. Kesinlikle anladım," dedi.

İkimiz de kapının önündeydik ve ayaktaydık. Bir an sanki Halam'dan söz edersem acıma duygusunu uyukladığı yerden çıkarabilirim sandım, ama konuşamıyordum.

Neden sonra Nazan'ın açık, çalkantılı bir denizi andıran varlığından kendimi yalnızlığıma attım.

İKİNCİ KİTAP

"Ve ötede; ve ötede ne var senin kendinden başka,
ne var insandan başka?"
– SAINT-JOHN PERSE

V
(Ferda)
(Temmuz 97 - Pazartesi)

Yine salondayım ama divanda yatmıyorum. Koltuktayım. Aslında on gündür sadece bu koltukta oturuyor ve beni dinleyen olmamasına karşın, suçsuz olduğumu haykırıyorum. Hava çok sıcak, çünkü Temmuz'a girdik. Temmuz 1997; sizi bıraktığım tarihten neredeyse dokuz ay ötedeyim. Bir anlamda öykünün sonunda. Yani bir düğüm noktasından ötekine atladım. Durduğum yere isterseniz ikinci düğüm noktası da diyebilirsiniz. Öykünün nasıl geliştiğini biliyorum doğal olarak. Zaten çevremi kuşatan dehşetin nedeni de, her şeyi bilmem. Bilmediğim tek şey, bu öykünün nasıl noktalanacağı. Sonundayım, ama öykünün nasıl bir sonla biteceğini hâlâ bilmiyorum. Çünkü iki olası son var. Bu nedenle öyküyü –Ağustos'ta anlatmama karşın– Temmuz'dan bakarak aktaracağım: İkinci düğüm noktasından birinciye doğru.

Kedi? O da bilmiyor. Elimi uzatıyorum, yaklaşıyor. Hâlâ bir adı yok, Ferda'nın ona bulduğu adı hiç kullanmadım çünkü. Beğenmediğimden değil –biliyorsunuz– sahiplenmekten korktuğum için. Kediler sevilmesi zor kadınlara benziyor, dokuz ay en azından bunu öğretti bana. Ekim'de daha mutluydum. Ferda'yla karşılaşmamıştım, yüzümle ilgili gerçekten –bazı veriler olmasına karşın– habersizdim. Karda kaymayı bilmiyordum.

(Hâlâ da bilmiyorum.) Nazan'dan ayrılmamıştım. Evim talan edilmemiş, tablolarım parçalanmamıştı. (Bunlar Kasım sonunda oldu.) Hatırlıyorum, öykü bir anlamda başladığı yere dönmüştü.

Ekim'de kediyi sahiplenmeye kalkışmadım, ama o, salonun girişinde birdenbire belirdikten sonraki üç gün içinde evin gerçek sahibi olup çıktı. Bunu Nazan'dan ayrılmayı düşündüğüm o gece, yatmadan önce konyak içerken, her zaman bir şeyler okuduğum deri koltuğu, üstünde o uyuduğu için bırakıp tekrar divana geçmek zorunda kalınca fark ettim. Adım adım, evin her köşesini ele geçirdi. Önce koltuğu, sonra divanı, arkasından çalışma masamın üstünü ve ilk geceden başlayarak yatağımı...

O sıralar her gün evden çıkarken –dönerken de– panoya bakıyordum, ama astığım duyuruya cevap veren olmuyordu. Sonunda kâğıdı panodan indirdim. Kedinin sahibi yandaki –dostumuz olmayan– binalardan birinde mi yaşıyordu yoksa? Duyuruyu birkaç binaya dağıtsam? Bir ara böyle düşündüm, ancak bu tehlikeli fikirden hemen vazgeçtim. Böylesine tedbirsiz bir davranış Yönetim'i kuşkulandırırdı. Bazı geceler yatakta tırmıklarıyla uyandığımda, ertesi gün onu sokağa atmaya karar veriyordum, ama sabah olunca, uzun tüylerinin parlaklığı, kuyruğunun isyankâr, meydan okuyan dikliği, canlı ve parlak gözleri, onun sokaklara ait olamayacağını anlatıyordu bana. Değerli şeylerin kıymetini bilirdim. O da değerli bir kediydi.

Birkaç gün sonra –Nazan'la birbirimizi aramadan geçmişti bu günler– eve döndüğümde onu antrede beni beklerken buldum. Bunda şaşılacak bir durum yoktu, çünkü evde birdenbire belirdiği günden beri gündüz veya gece, hangi saatte dönersem döneyim, kapıyı açıp içeriye girdiğimde, onu genellikle antrede beni beklerken buluyordum. Ama o gece davranışları farklıydı. Kapıya yaklaşmamış, beni görmesine karşın gelip bacaklarıma sürtünmemişti. Gözlerime bakıyor ve kımıldamadan bekliyordu; sanki saatlerdir oradaydı. Sonunda onu izleyeceğim kanısına varmış gibi arkasını dönerek salona doğru uzaklaştı. Işığı yaktım ve iz süren bir avcı gibi, yere baka baka arkasından salona yürüdüm.

Elimden zorla aldığı deri koltuğun önünde buldum onu; yandaki cebi parçalayıp içindeki her şeyi ortaya saçmıştı. Öfkeyle irkildim; koltuk, derisi nedeniyle çok değerliydi, Nazan'ı bile şaşırtacak kadar çok para vermiştim ona. Elimi kaldırdım, ama vurmadan durdum; çünkü kedi Halam'ın ölmeden önce bana verdiği zarfın üstünde duruyordu. Bir süre kararsızlık içinde birbirimize baktık. Miyavlayınca irkildim. Onu anlıyordum: Karşımda beni süzen bu tüylü yaratık, Halam'dan kalan mirası reddetmemi engellemek için ortaya çıkmıştı.

Bu garip duyguyla hareketsiz kaldım bir süre. Kedide, Faruk'u hatırlatan bir şey vardı. Korku! Ya da korkuya benzeyen bu ürperişle, hayatımı altüst edecek bir şeyin varlığını sezerek, geleceğin değişeceğini bile bile zarfı yerden aldım. Kedi de benim gibi meraklıydı; zarfın içinden çıkanları, dikkatle ve koklayarak izlemeye koyuldu. Az sonra ikimiz de sehpanın üstünde her biri bilinmeyen –ama benzer, birbirini tamamlayan– öyküler anlatan altı fotoğrafa bakıyorduk. Aslında fotoğraflarda iki öykü vardı. Ötekilerden daha büyük olan ilk üçünde, bir kadın ve erkek, üç farklı zamanda, yüzlerindeki değişikliğe bakılırsa, beş yıl, belki de daha uzun aralıklarla, aynı stüdyoda, aynı pozu vermişlerdi. Oldukça yakışıklı olan erkek, fotoğraflarda, yirmi beş, otuz ve otuz beşinde görünürken, kadının sıradan yüzü yaşını pek ele vermiyordu: Sanki hayatı boyunca hiç genç olmamış, ama on beş yılda hiç yaşlanmamıştı da. Fotoğraflarda zaman sadece erkeğin yüzünde akıyordu. Çirkin kadının Halam olduğunu, kedi patisiyle fotoğrafa birkaç kez, ısrarla dokununca fark ettim. İnanılması çok zordu ama, yanındaki yakışıklı adamın koluna –açık denizlere doğru yelken açacak tekneyi kıyıya bağlayan bir halat gibi– asılan kadın, Halam'dı. Geri çekildim: Benim gibi birinin kıt hayal gücüyle kavrayabileceği bir öykü değildi bu. Kavrayışımın yetersizliği gülme isteğimi uyarıyordu. Titreyen dudaklarımı ısırdım. Halam'ın hayatında, hem de çok yakışıklı bir erkek olmuştu. Bu, kutuplarda muz ağacına rastlamak kadar şaşırtıcıydı.

Bir yere oturtamadığım, ama garip bir ilişkiyi anlattığından da kuşku duymadığım fotoğrafları kediye bırakıp, ötekilere

döndüm. İlkinde bir manzara, ötekinde dar bir sokağa baktığı anlaşılan eski bir ev vardı. Üçüncü fotoğrafta, Halam'ın paşa babasının gülmeyen yüzü bana bakıyordu.

Daha fazla dayanamadım. Hıçkırığı andıran kahkaha sonunda gırtlağımdan fırlayıverdi. Kedi aynı anda sıçrayarak kendini geriye attı. Sabit kalemle yazılmış adresi o zaman gördüm. Kedinin düşürdüğü, ya da özellikle fark etmem için yere attığı fotoğrafın arkasındaydı. Sokağın adını daha önce de duymuştum. Galata Kulesi'ne yakın bir yerdeydi.

O geceyi izleyen hafta boyunca, o sokağa gitmeyeceğimi yineleyerek, fotoğraflar ve Halam'la ilgili değişik öyküler geliştirdim. Öykülerin oluşması ve gelişmesi için şu temel sorunun cevaplandırılması gerekiyordu: Halam gibi hayatı boyunca evinde saklanmış bir kadın, o adamla nerede ve nasıl tanışmış olabilirdi? Öykü için en uygun yer, Halam'ın acılarının da kaynağı olduğunu daha çocukken, Fransızca çığlıklarından keşfettiğimiz Paris'ti aslında. Kadınlara her şeyi yaptırabilecek o kentte, bir yıl tek başına yaşamıştı Halam. Ya o yakışıklı adam? Kimliğiyle ilgili hiçbir iz yoktu, bir ara fotoğrafları Adnan'a göstermeyi düşündüm, sonra üşendim ve Adnan'ı karıştırmadan kendi başıma Paris'te tanıştıklarına karar verdim.

O hafta Güzin iki kez aradı. Yönü belirsiz, kışkırtıcı, çağrı yüklü bir ısrarcılığı vardı. Sonunda Nejat'ı bulup ona birini getireceğimi söylemek zorunda kaldım. Nazan'dan yine ses çıkmadı. Hafta sonuna doğru, galiba Cuma akşamüstü, Güzin'le buluşup, söz verdiğim gibi onu Nejat'a götürdüm. Güzin'in kıyafeti, kötü niyeti gibi oldukça açıktı: Göğüsleri ve özellikle bacakları, seyrine doyum olmayan bir manzara gibi gözler önündeydi. İkisi yukarıda toplantıdayken, aşağıda, odasında Ayla'yı rahatlatmaya çalıştım. Birbirimize sık sık, nedenli nedensiz gülümseyerek Nejat'a duyduğumuz güveni pekiştirdik. Ayla'ya bakarken iki şey düşünüyordum: İlki, hiç cinsel gizi olmadığı, ikincisi –ilkinin devamıydı– Nejat'ın nasıl olup da ona âşık olduğu. Düşündüğüm için gülümsememe ara verince, Ayla huzursuz huzursuz kıpırdandı, ben de hemen yine gülmeye başladım.

Güzin yirmi dakika sonra aşağıya indiğinde dalgındı. Görünüşe göre istediğini elde edememişti. Onu Ayla'nın alaycı bakışlarından koruyarak ajanstan çıkardım ve bir taksiye bindirdim. Dalgınlığının nedeni şaşkınlığıydı; sonra çıplaklığını o da fark etmiş gibi üşümeye başladı. Pek konuşmadı, Nejat'ta adını koyamadığı bir gariplik olduğunu söylemekle yetindi. Sinirlendiği için üşüyordu, ama bunu ona söylemedim. Verdiği bilgilerin ve yaptığı açıklamaların Nejat'ı etkileyip etkilemediğini kestirememişti. Yüzü maske gibi ifadesizdi, diye mırıldandı. Güzin'in Nejat'ın yüzünde anlamını çözemediği o maske, aslında maske değil, Nejat'ın zorda kaldığında örtündüğü yoksulluktu. Ama Güzin bunu bilemezdi.

Tanıştırmam "yeterli" olmamıştı. Güldüm, Güzin güldüğümü görünce de kendimi affettirmek için onu içki içmeye davet ettim.

On dakika sonra birlikte otelin çatısındaki bara girdiğimizde bütün gözler çağrı almış gibi ona çevrildi. Birden benim de Nejat gibi, Güzin'in güzelliğini tarafsız bir gözle, hak ettiği ilgiyi vererek değerlendirmediğimi düşündüm.

Güzin ilk kadeh boyunca geçen sefer aşağıdaki lokantada yapmadığını yapmaya koyuldu: Sorgulama. Eskiden onlara gittiğim akşamlarda, genellikle yemeklerden sonra beni yalnız bulduğunda, neler yaptığımla ilgili meraklı sorular sorardı. Bu merakın, beni, ya da çevremdeki kadınları keşfetme isteğinden öte, kendi hayatıyla bunalan birinin dışarıdaki hayatlara karşı duyduğu ilgi ve özlemin açığa vuruluşu olduğunu hissederdim. Bu kez sıkılmıyordu; merakı daha saftı.

Eskiden yaptığım gibi baştan savma cevaplarla göğüsledim sorularını; Nazan'dan ve iri gözlü o kızdan söz etmedim. Etmeme de gerek yoktu: Nazan'dan ayrılmıştım, kızı da tanımıyordum. Güzin, geçen sefer yaptığı gibi yine Adnan'la ilgili hiçbir şey sormadı. Üçüncü kadehte sıkılmış gibi sırayı bana bıraktı. Ama ben soru sormak yerine Halam'ın öldüğünü söylemekle yetindim. Önce tepki göstermeden içkisini –garip bir kokteyl istemişti– ölümden daha ilginç bulmuş gibi yudumlayarak sustu. Ama sonra içki onu ve dilini çözdükçe, Halam'a duydu-

ğu öfkeyi, terbiyeli olmaya çalışarak, yavaş yavaş, denetimli yudumlarla kustu. Öfke gözlerindeki yeşili koyultsa da onu çirkinleştirmiyordu.

Yine de epeyce ilginç şeyler öğrendim bu öfke yağmurunu eşeleyince. Birlikte, aynı evde yaşarlarken Halam'ın garip sayılabilecek birkaç davranışını fark etmişti Güzin. Önce mektuplar vardı: Her yıl, galiba aynı tarihlerde, Adnan'ın doğum gününe yakın, ilginç mektuplar alırmış Halam. Tabii ki okumamıştı; onu ne sanıyordum; ilginç olan, zarfların renkleri ve biçimleriydi. Bir de bazen, ortalıkta kimse yokken, Halam'ın bir yere telefon edip, sonra konuşmadan telefonu kapattığını hatırlıyordu. Evet, aradığı kimseyle konuşmadığından emindi. Bir keresinde Halam yine konuşmadan telefonu kapattıktan sonra Güzin, 'tekrar arama' tuşuna basmış ve telefonu genç, etkileyici sesi olan bir erkek açmıştı. Adı Nuri'ydi adamın. Sormuştu; neden mi? Sesini beğenmişti de ondan. Sözlerinin burasında çapkın çapkın gülümsedi.

Anlaşılan Halam konuşmak için değil, var olduğunu kontrol etmek ya da sesini duymak için arıyordu adamı. Adının Nuri olduğunu öğrendiğimiz esrarengiz erkeğin fotoğraftaki kişi olduğundan emindim. Güzin'le birlikte asansörle aşağıya inerken bunları düşünüyordum. Otelin çıkışında dostça öpüşerek ayrıldık. Kalçaları arkadan tam bir şölendi. Üçüncü kadehte bir ara geceyi yatakta bitirmeyi düşünmüştük, ama isteğimiz cinselliği içermiyor, daha çok geçmişte kalan ve buluşmayla sonuçlanmamış bir eğilimi yansıtıyordu. Bu nedenle dördüncü kadehi içmeden yatma fikrinden vazgeçtik.

Güzin'den ayrılınca, sağa dönüp Gümüşsuyu'na doğru yürümeye başladım. Sonra –nedenini bilmeden– karşıma çıkan kalın gövdeli yüksek ağacın altında, sanki sigara içiyormuşum gibi dumanı içimde gezinen sorunun üstüne çekerek, uzunca bir süre bekledim. Nazan'ı aramalı mıyım? Soru buydu. Cevabı düşünürken nikotin tadını ve dumanı damağımda tutup, içmediğim sigarayı yere attım. Cevap hayırdı. Bu kez ilk arayan ben olmayacaktım.

Az sonra, ben işaret etmeden önümde duran taksiye ev çok

yakınken bindim ve böylelikle hayatımın en önemli kararını –her zaman yaptığımın tersine– düşünmeden, aniden vermiş oldum. Lanet belleğim fotoğrafın arkasındaki adresi unutmamıştı. Ama unutsam da fark etmezdi, çünkü fotoğrafı bir haftadır cebimde taşıyordum.

Taksiden inince –kaderin bana verdiği randevuya habersiz gelmiştim– çevreyi süzdüm. Ev, sonunda yeraltından dışarıya fırlamış bir yumruğu andıran Galata Kulesi'nin göründüğü, iki yandaki eski, ama yüksek binalar nedeniyle olduğundan daha da darmış gibi duran bu merdivenli sokağın ortalarında olmalıydı. Bulunduğum taraftaki evler bir örnekti; çevrede hiç kimse, daha da garibi, hiç ses yoktu, oysa daha saat on bile olmamıştı. İnsanı sıkıştırıp ezen, içinde başka bir kente aitmiş gibi yabancılık büyüten bu gizemli sokağın başında, bir süre kımıldamadan durdum. Önümdeki karanlık geçit, bir sokağa değil, bilinmeyene uzanan dar bir dehlize benziyordu; arkadaki bildik kuleden yayılan dostça duygular içimde büyüyen tedirginliği yatıştırmaya yetmiyor, geriye dönmek isteğiyle Halam'ın geçmişine yönelmiş merak arasında, rüzgârsız kalmış bir yelkenli gibi hareketsiz bekliyordum. (Bu düşüncemde haklıydım, geçit aslında yüzümün ardındaki gize uzanıyordu. Ama o gece bunu bilmiyor, belki yalnızca hissediyordum. Sonradan nereden doğup nereye aktığını bilmediğim ırmağı andıran bu sokağın, aslında sıradan hayatımı olağanüstü bir öyküye bağlayan bir geçit olduğunu kavradığımda, geri dönmek için çok geç kalmıştım.)

Sonra neyi ya da kimi beklediğimi bilmeden beklerken, oraya gelişimin gerçek nedeni olan o şaşırtıcı olay oldu.

Önce sokağın bilinmeyene ait öteki ucunda –belli belirsiz bir sesi izleyerek, durgun bir suyun içinden çıkar gibi– bir gölge belirdi, sonra bu ince gölge kısa bir kararsızlığın ardından durduğum tarafa doğru koşmaya başladı. Ayak seslerinin hafifliği, siluetin inceliği ve koşarken ellerinin yana açılışı, bilinmeyenin derinliklerinden uğursuz bir haber gibi hızla üstüme doğru gelen bu narin gölgenin, bir kadın olduğunu ele veriyordu.

Birden yıllarca önceki o hücreleri ve hücrelerdeki kadınları hatırladım. 1981'de, kalın, katı ve kokusu olan bir karanlı-

ğın içinden alınıp sorgulanmaya götürülecek o narin kadınlar da, kapı açıldığında, ellerini, az ötede sokağın derinliklerinden bana doğru koşmakta olan siluet gibi iki yana açarlardı: Direnmek, kim bilir, belki de yalvarmak için.

Yaklaştıkça, bir kadından genç bir kıza dönüşen siluet, az sonra, 1981'den kopup gelmiş suçluluk duygusu gibi karşımdaydı. Kimliğini ele veren ne kısa saçı, ne de profili oldu. Gözlerini fark eder etmez –kadınlara işkence yapmanın utancından da kurtularak– kiminle karşı karşıya olduğumu hemen kavradım: Rastlantılar zincirinin ilk halkası, günlerdir bir bulup bir kaybettiğim o meçhul kızdı, karşımda soluk soluğa nefes almakta olan kadın.

"Lütfen, bana yardım edin."

Bir süre benliğim gözlerine aktı; çünkü görmenin dışında hiçbir duyum görevini yapmıyordu. Duymadan, ne dediğini anlamadan, elimi uzatarak, sanki biri tarafından tanıştırılıyormuşuz gibi törensel bir tavırla onunkini sıktım. Sanırım bilinçaltım hem onu, hem de beni sakinleştirip yatıştırmanın yollarını arıyordu.

Kız çok korkmuşa benziyordu, ama dışlayıcı, yabancılaştıran bir korku değildi bu; gizemli kız, ne denli korkmuş olursa olsun, içinden belirip çıktığı o sokağa aitti, o sokağın bir parçasıydı. Bunu, onu sokağın sessiz, duman gibi tüten karanlığının önünde, cehennem korkusuyla ürpererek seyrederken kavradım. Sonunda durduğumuz yerden ayrıldığımızda, kızın, ay ışığı altında kırık bir ayna gibi parıldayan karanlık ırmaktaki yansıması, ters yöne doğru ilerliyordu. Parçalanıyordu. İkiye ayrılmıştı, sağ tarafıyla sol tarafı ya da ruhla beden gibi. Sonra başka şaşırtıcı bir şeyin farkına vardım: Ben orada değildim sanki, geride bıraktığımız aynada hiçbir yansımam, gölgem yoktu.

El ele, önce yavaş, sonra yükselen bir müziğin temposuna ayak uydurur gibi giderek hızlanan adımlarla, yabancısı olduğum sokaktan, tanıdığımız kente geri döndük. Yol boyunca sıkıca kavradığım eli ne sıcak, ne de serindi. Yorulmuş gibi sık sık nefes alıyor, birkaç dakikada bir durarak geriye bakıyor-

du. Belki korktuğundan yapıyordu bunu. Durdukça ona uyarak ben de geri dönüyor, araştırıcı gözlerle karanlığı tarıyordum. Görünürlerde peşimizde kimse yoktu. Ama onu tehdit eden tehlikenin varlığından bir an için bile kuşku duymadım. Arkamızda bizi kovalayan şey –her neyse– öylesine korku verici ve duyduğum korku öylesine yoğundu ki, yüzüne doğru dürüst bakamadım bile.

Geçtiğimiz sokaklarda hiç kimse yoktu; taksiye de rastlamadık. Uzun bir süre dar ve karanlık sokaklarda, bir an önce aydınlık, tanıdık caddelere ulaşabilmek için koşar adım yürüdük. Attığım her adımda hayatım, bir daha asla eskisi gibi olamayacak bir biçimde değişiyordu, ama ben bundan habersizdim. On dakika sonra biraz sakinleşince çevreyi süzdüm. Artık rahatlayabilirdik. Korkuyla uyarılan içgüdüm, bizi en iyi korunabileceğimiz sığınağa itmişti; eve çok yakındık.

Adımlarımızı yavaşlatmadan sağa dönüp, tehditlerin, korkuların ulaşamayacağı, koruyucu büyük yapıya yöneldik. Çok geçmeden asla yıkılmayacak kadar heybetli ve erişilmez görünen binanın önündeydik. Güney Kanadı da, sözü edilen çatlak hiç var olmamış gibi, bize ait, ama biraz karanlık, yerli yerinde duruyordu.

Kuzey Kanadı'ndan içeriye girdik. Ona ancak asansörde doğru dürüst bakabildim. Hatırladığımdan daha ince bir yüzü vardı ya da onu görmediğim süre içinde zayıflamıştı. Kız onu süzdüğümü fark edince, kendini savunur gibi gülümsemeye çalıştı. Gülüşü dudaklarını yukarı çekerek, iri gözlerinin içindeki ışığın düğmesini açıyordu. Şimdi daha parlak bir yüzle karşımdaydı; ama şaşırtıcı olan, gülümsemesi derinleştirdiğinden daha kadınsı bir biçim alan parıltılı yüzü değil, bir kez daha farkına varmakta olduğum o duyguydu: Onu daha önceden tanıyordum.

Asansörden indiğimizde elimi değil, kolumu tutuyordu. Dairenin kapısını açar açmaz kediyle karşılaştık. Uzun zamandır bizi bekliyormuş gibi antrenin tam ortasında durmuş, kapıya bakıyordu. Sürtünmek için beni değil, kızı seçti. Az sonra kız ve kucağında tuttuğu kedi, hasret giderir gibi birbirlerine sevgi

ve özlemle bakarak, salondaki deri koltukta oturuyorlardı. Onları öyle görünce kuşkuyla irkildim: Kedi kıza aitti ve ben tasarlanmış bir oyunun içine, henüz bilmediğim bir rolü oynamak için yavaş yavaş çekiliyordum. İkisini de tanımıyordum, ikisinin de henüz bir adı yoktu ve bu onları olduklarından daha da yabancılaştırıyordu.

Hayatım boyunca önüme çıktıkça her seferinde yamaçlarından yavaş yavaş inmeyi başardığım uçurumlardan birine bu kez yuvarlanarak düşeceğimi hissettim birden; o uçurum ayaklarımın dibinde açılıyor, biçimleniyor ve derinleşiyordu. Korku benliğimin merkezine yerleşmişti. Biraz aptalcaydı ama, tehlikede olanın o değil, ben olduğumu düşünmeden edemiyordum. (O gün farkında olmadığım, korkuya da tıpkı içki gibi alıştığım gerçeğiydi.)

Kız bütün salonu süzüp bir süre eşyalarla, daha çok antika büfeler ve tablolarla oyalandıktan sonra pencereye doğru yürüdü.

"Hayret, buradan deniz görünüyormuş. Aaa, bu Kız Kulesi mi?"

Salona ilk kez gelen herkes gibi, çekim gücüne dayanamayarak pencereden dışarısını seyre dalmıştı. Üzerindeki dar pantolondu belki boyunu uzatan, ama böyle öne eğildiğinde kimse ona uzun boylu diyemezdi.

"Biliyor musunuz? Aslında Boğaz oldukça kısa bir su yolu. Onu uzun sanmamız, 'uzun'un güzelliğe ait bir sıfat olması." Ardından Boğaz'ı, Kız Kulesi'ni bırakıp geriye döndü. "Size teşekkür borçluyum."

Söylediklerini –teşekkürün dışındakilerini– şaşkınlıkla dinledim. Sarkıp gevşemeyen, renksiz bir sesi vardı. Sesi gibi gergin olan tavırlarında ise hayatı boyunca kendini asla güvenlik içinde hissetmeyenlere özgü o ürkek tedirginlik belirgindi: Duyacağı ilk sesle bağıracak, hareket eden bir şey görürse sanki sıçrayacakmış gibi. Gülümsemesi de ilginçti: Sol yarısında, oraya yerleşik olduğu anlaşılan bir yardım çığlığı vardı. Konuşmaya Boğaz'la başlaması garipti. Anlattığı öyküye gelince, başı kısa, kısa olduğu ölçüde de olağandı: Evde yalnızken bir süredir

bozuk olan sinirleri ona oyun oynamış, telefonla aradığı hiçbir arkadaşını bulamayınca da, daha fazla kendisiyle kalamamış ve dışarıya fırlamıştı. Olağan sayılacak öykü bundan sonra ilginçleşiyordu. Peşinde biri olduğunu düşünüyordu bir süredir. Yalnız yaşıyordu. Garip, teşhis edilemeyen bir hastalık yüzünden art arda bütün ailesini yitirmişti. Doktora gitmişti tabii, hem de sayısını unuttuğu kadar çok uzmana görünmüştü. Tıpkı ondan önce ölen ablaları gibi; ancak henüz hastalığın kalıtımsal mı olduğu, yoksa bulaşıcı bir virüs sonucunda mı ortaya çıktığı bile çözülebilmiş değildi.

Kız dinleyene garip ve ilginç gelse de, yine de sıradan bir dram sayılabilecek öyküsünü pencerenin önünde, ayakta, yüzüme bakmadan bir çırpıda tamamladı, ardından telefon etmek için izin istedi. Az sonra –nedense bu kez ilk aradığında kolaylıkla ulaştığı– arkadaşıyla konuşurken, içimde derin bir hayal kırıklığı büyüyordu. Neredeyse iki aydır bir görünüp, bir kaybolan, çevresine büyülü bir atmosfer dokuyan bu kızın bütün gizi, bilinmeyen, garip bir hastalık öyküsüne sığmış, gizemli rastlantılar kocaman bir hiçlikle sona ermişti. Boşuna korkmuştum.

Kız, onu almaya gelen arkadaşı aşağıdan zili çalıncaya kadar geçirimsiz ve saygı uyandıran bir sessizliğin içinde bekledi, sonra tekrar teşekkür ederek, iri, kesik adımlarla çıktı gitti. Yürürken sarsaktı. Zarafeti sanki sadece hareketsizken vardı. Adını söylememiş, benimkini de sormamıştı. Hoş sorsaydı da pek bir şey fark etmeyecekti, çünkü kimse adımı ilk duyuşunda aklında tutamazdı zaten. (Adını bilmemek onu daha bilinmez, daha gizemli yapıyordu. Ertesi gün, boğuk, nüanssız bir melodisi olan adını öğrendiğimde, kişiliğini örten giz perdesi hemen o anda kayboldu. Bu da şaşırtıcıydı.)

İki saate sığan anlamsız –o zaman geleceğe taşınmayacağını düşündüğüm– olaydan, geriye sadece Halam'ın ölmeden önce bir vasiyet gibi elime tutuşturduğu zarftan çıkan fotoğraflar ve amaçsız bir yorgunluk kalmıştı. Güzin'le başlamadığım o dördüncü kadehi içip içmeme konusunda kararsızdım. Dışarıda martılar her gece tekrarladıkları çığlıklarla ritim tuttukla-

rı –gelecek nesil üretmeyi amaçlayan– şehvetli danslarına başlamışlardı.

İçebilir, nefes borumun altında hayal kırıklığımın açtığı kuyuyu konyakla doldurabilirdim. Önce yemek! Mutfakta süt içerken kediyi hatırladım, salona döndüğümde her zamanki yerinde, yani mülkiyetini ele geçirdiği deri koltukta değildi. Odaları, banyoyu, girebileceği bütün delikleri tek tek kontrol ettim. Kaybolmuş, kız gibi ortadan yok olmuştu. Onunla gitmişti belki de.

Bu beni içkiden vazgeçirdi. Hayal kırıklığım çok geçmeden, tıpkı bulutlu gökyüzünün eninde sonunda yağmurlu bir akşamüstüne yol açması gibi, endişeye dönüşecekti. Kedi, Halam'ın öldüğü gece ortaya çıkmış, kızla tanıştığımız gece ortadan kaybolmuştu. Bunun gizli bir anlamı olabilir miydi?

O boşluk duygusunun büyümesine izin vermeden yattım. Uyku, üstüme geçirebileceğim en koruyucu örtüydü.

Ertesi sabah güneşli, açık bir güne uyandım. Boğaz belirgin, görünüşü ise soluk kesiciydi. Uzunluğunu düşünmedim, eni güzelliğini kavramama yetiyordu. Nazan'ı arayıp aramamak konusunda hâlâ kararsızdım. Aramadım ve bu kez yürüyerek, gün ışığının parke taşlarının üstüne kir gibi çöktüğü, Cenevizlilerden izler taşıyan yüksek duvarlarla iki yandan sıkıştırılmış, labirenti andıran, kasvetli dar sokaklardan, ait olmadığım garip bir kentin gizemli yüreğine doğru ilerledim. Etraf geceki gibi yine sessiz ve neredeyse ıssızdı.

Gece, karanlığın öteki ucunda kızı gördüğüm köşeye gelince, gündüz daha yakın ve heybetli görünen Kule'yle karşılaştım yeniden. Sokağı bir ırmağa benzetmem doğru, ama eksik bir tanımdı; basamaklarıyla daha çok art arda sıralanmış, alçak çavlanları andırıyordu önümdeki yol. Aradığım ev, sokağı bir merdiven gibi Kule'ye yaslayan dik eğimin kırılıp, yatıştığı noktadaydı. Yıpranmış dar cephesi kişilikli, seçkin bir zevki yansıtıyordu. İkinci kattan sonra dışarıya sarkan balkonlardan, gösterişli giriş kapısının üstündeki küçük heykeller ve süslerden, binanın, Cumhuriyet öncesinde, bir Levanten tarafından yabancı bir mimara ısmarlanarak yaptırıldığı anlaşılıyordu.

Kirli ve yıpranmış mermer basamakları çıktım, kapıdaki kesik el şeklindeki dökme demirden tokmağa uzandım.

İnce, dost bir ses beni durdurdu.

"Kapı açık."

Sesin sahibi, tam arkamda, sokağın ortasında duran küçük ve çok zayıf bir erkek çocuktu.

Göründüğünden daha hafif olan kanadı itip, loş antreye girdim. Soldaki dar koridor, durduğum yerden ışıklı bir kare gibi görünen iç bahçeye doğru uzanıyordu. Üst katlara çıkan merdiven sağda, kapıdan birkaç metre gerideydi. İlk basamaklarda yosun yosun kokan bir rutubet vardı. Uzaktan neşeli bir piyano sesi geliyordu. Caz; belki bir swing. Eğer her katta iki daire varsa, altı numara zeminden sonraki üçüncü katta olmalıydı.

Bir dakika sonra üçüncü katta, arka tarafa bakan dairenin önündeydim; piyano susmuştu. Zili çalarken kapıyı açacak kişiye ne söyleyeceğime hâlâ karar vermemiştim.

(Aslında orada, o kapının önünde, hep beynimin derinliklerinde var olduğunu bildiğim, ama henüz adını koyamadığım, ancak günün birinde tıpkı suyun içinden yüzeye fırlayan bir tahta parçası gibi, birdenbire gün ışığına çıkacağını umduğum olağanüstü bir gerçeğin peşindeydim. Bu gizli gerçeğin neyle ilgili olduğunu bilmiyordum, sadece köklerinin derinlere ulaşmadığının bilincindeydim.)

Kapı, zili ikinci kez çaldığımda da açılmadı. Eşikte birikmiş toz, kapının uzun zamandır aralanmadığını ele veriyordu. Evde kimse oturmuyor, diye düşündüm.

Eğer zili üçüncü kez çalmak yerine, geçmişle şimdiki zamanın, bilinenle bilinmeyenin, sükûnet ile tehlikenin arasında ayırıcı bir paravan gibi duran o kapının önünden, düşünceme kulak vererek geri dönseydim, hayatımın düzgün, güvenli akışı değişmeyecekti. Ama yapmadım, orada durdum ve evde kimsenin oturmadığını bile bile zili üçüncü kez çaldım. Kader bana iki kez fırsat vermişti ve ben o güne kadar beni hep korumuş olan önsezime karşın bu çifte şansı, bir budala gibi, iki kez geri çevirmiştim.

Kapı yine açılmadı, geçmişe uzanacak yolculuktan vazgeç-

mek üzereydim ki, arkamdan bir ses yükseldi. Zilini çalmadığım karşı dairenin kapısı açılmıştı.

"Kimi aramıştınız?"

Daha önce de duymuştum bu sesi. Geriye dönüp sahibiyle yüz yüze gelince durum açıklığa kavuştu: Karşımdaki o, yani akşamki kızdı. İkimiz de korku ve mutluluk taşımayan, katıksız, olabildiğince saf bir şaşkınlıkla irkilerek sustuk.

"Sizsiniz," dedi kız sonunda.

Önceki gece sokağın başında yardım isterken ne kadar gizemli ise, yine o kadar uzak ve belirsizdi. Ben kıza bakıyordum: Aradığım gerçeğin, hayal edebileceğimden de karmaşık olduğunu hissetmeden.

"Burada ne arıyorsunuz? Yoksa beni izlediniz mi?"

Peşinde olan, onu izleyen ben değildim, tehlikeydi. Ne çabuk unutmuştu? Dostça başımı salladım, sonra cebimdeki fotoğrafı çıkardım ve uzattım.

Kız bakışlarını yüzümden ayırmadan fotoğrafı aldı, biraz bekledi. Bakıp bakmama konusunda kararsızmış gibi. Yüzümdeki ifadenin dostça olduğuna karar verdiğinde gözlerini eline çevirdi.

"Aaa... Bu babam."

Babası! Sıçrayacakmış gibi ayaklarının üstünde yaylanmıştı. Şaşkınlığı fizikselti, çabucak hareketlerine yansıyordu.

"Bu fotoğraf sizde ne arıyor? Yanındaki de kim?"

"Halam," dedim. "Bana fotoğrafı o verdi." Sonra Güzin'in anlattıklarını hatırladım. "Babanızın adı Nuri mi?"

Giydiği kısa etek boyunu biraz daha uzatmıştı. Fotoğrafı, katlanmak istemediği bir gerçeği reddediyormuş gibi hemen geri verdi. Gözleri daha da iriydi şimdi; bana güvenip güvenemeyeceğini tartıyor olmalıydı. Haklıydı, benim ona güvendiğimi kim söyleyebilirdi ki?

"Evet," dedi. "Adı bu."

Şaşkındı, ama dürüsttü.

Az sonra alelacele hazırladığı lezzetsiz kahveyi içiyor, birkaç hafta önce vapurda ona rastlayışımla başlayan ve bir görünüp bir kaybolmasıyla süren garip olayları özetliyordum.

Salonda hemen hemen hiç eşya yoktu. Ucuz, tahta bir yemek masası, etrafında ikisi yerine çekilmemiş üç sandalye, açık renkli çiçekli bir kumaşla kaplı divan, duvar dibinde minderler, ortada ucu kıvrık küçük bir halı ve iki koltuk... Sanki bir ev değil de, arada bir uğranılan garsoniyerlere benziyordu yaşadığı bu yer. Telefon, örtüsüz masanın ortasına rastgele konmuş gibi duruyordu. Böyle evlerde rastlanabilecek düzenden, küçük biblolar, resimler, bir iki küçük örtü gibi, iz yoktu. Ortalık dağınıktı ama sevimli, katlanılabilir bir savrukluktu görünen. Aslında bu dağınıklığı az sayıdaki eşya değil, karşımdaki garip kızın kişiliği yaratıyor gibiydi. Salondaki en şaşırtıcı şey, sağır duvara yaslanmış piyanoydu. Önündeki taburenin üstünde rastgele atılmış notalar vardı. Buraya girerken duyduğum parçayı o mu çalıyordu?

Anlattıklarımı kedinin kayboluşuyla noktalayınca, kız şaşkınlığını gizlemeye çalışmadan, benimkinin boşluklarını doldurarak kendi öyküsünü anlatmaya koyuldu.

Fotoğraftaki adam babam, dedi, ama yanındaki kadını, yani Halam'ı hiç görmemişti. Hiç, derken, benim gibi o da ikisini birbirine yakıştıramadığını ima ediyordu. Babası, o on beş yaşındayken ölmüştü; annesini ise hiç tanımamıştı, çünkü zavallı kadın onu doğururken ölmüştü. Bir anlamda ablaları büyütmüştü onu. Bir de neredeyse yirmi yıl onlarla yaşamış, kimsesiz bir uzak akraba vardı. Sorunca, babasının gençliğinde hukuk doktorası yaparken, Paris'te dört yıl yaşadığını öğrendim. Hangi yıllar arasında, diye sormadım; çünkü babasının doktora yıllarının Halam'ın Paris'te bulunduğu döneme rastladığından emindim.

Apartman tümüyle aileye, tabii şimdi sadece ona aitti; ablalarının öldüğünü dün gece söylemişti çünkü. Küçük ablasının ölümünden beri kira gelirleriyle yaşıyordu. On ay önce Kübra teyzesi –bu sözünü ettiği uzak akrabası olmalıydı– ölünceye kadar üst katta, kapısını çaldığım dairede otururlarken, babasını da katarsak, evin beş ölüyle iyice çoğalan anılarına daha fazla dayanamamış ve o sırada boş olan bu küçük daireye taşınmıştı.

Heybeli'ye, daha sonra onu Arnavutköy'deki lüks lokantada

birlikte gördüğüm erkek arkadaşının ailesini görmeye gitmişti. Otelin girişindeki karşılaşmamız ise tamamıyla bir rastlantının sonucuydu. Kötü bir gündü; öyle başladı anlatmaya: Otele, İzmir'den balayı için İstanbul'a gelen bir arkadaşıyla buluşmak için uğramış, ama lobide erkek arkadaşını bir başka kadınla görmüştü. Sözünü ettiğim günleri, olayları ve lokantadaki o muhteşem kadını –Nazan'ı– hatırlıyordu, ama belleğinde benimle ilgili hiçbir iz kalmamıştı. Sözlerinden alınıp alınmadığıma aldırmadan devam etti. Adı Ferda'ydı, yarın, anlamına geliyordu. Benimkini söyleyince unutmayacakmış gibi yineledi birkaç kez.

Konuşma bir süre sonra onun yönlendirmesiyle erkek arkadaşına döndü. Sevgilisi bir doktordu, ancak şimdi ayrıydılar. Sinirlerinin bozuk olmasının nedeninin bu olabileceğini söyledim. Evet, bunu kabul edebilirdi. Hayır, Gökkuşağı'nı görmemişti. Kediye neden Gökkuşağı demişti? Bilmiyordu, ama kediyi görür görmez bu ad gelmişti aklına.

Sözcükler teker teker, sanki tam kapanmamış bir çeşmeden düşen damlalar gibi dökülüyordu dudaklarından. Güzelliğinde ne Nazan'ın gösterişi, ne de Güzin'in ayartıcılığı vardı, ama çok zarif ve çok masumdu. İlginç bir masumiyetti bu: Duru, uzağında kalamadığınız, dokunmak, şekil vermek, hatta karışıp parçası olmak isteyeceğiniz türden. Ancak duru, katıksız bu masumiyet, her saf şey gibi keskindi ve midemi kıyıyordu. Oturduğu yerde de, ayakta dururken yaptığı gibi öne eğiliyor, sesinin tonunu pek değiştirmeden hep aynı ritimde konuşuyordu.

Sonra birden durup, kısa bir sessizliğin ardından, sinirlerinin böyle tel tel gerilmesinin, geceleri evde yalnız kalamamasının nedenini açıkladı: Ağustos'ta yirmi beş yaşına girecekti. Bunun, yani yirmi beşine girmenin, onu neden böyle etkilediğini anlatması için uzun uzun konuşması gerekti. Oysa bir cümlede özetleyebilirdi her şeyi: Üç ablası da yirmi beş yaşında ölmüşlerdi. Aslında kısa süre önce ayrıldığını söylediği –bence sadece uzun süren bir kavgaydı bu ayrılık– erkek arkadaşı bir psikoloğa gitmesini önermişti, ama Ferda bunun ruhsal durumuyla ilgili bir sorun olduğuna inanmıyordu ki. Ruhla, insan ruhuyla

ilgili düşüncelerimi sorunca, omuzlarımı silktim ve bu konuyu hiç düşünmediğimi itiraf ettim.

Sesinin o tek düze tonu ilk kez o zaman değişti. Konuşması garip, ince bir tınıya dönüşmüştü.

"Varlığımızı ruh ve beden diye ikiye ayırmak, saçmalık bence. Çünkü ruh yok. Ruh, bedenimize karşı duyduğumuz hayranlığın, belki de tiksintinin adı aslında." Sözlerinin burasında ayağa kalkıp o eğik yürüyüşüyle yaklaştı. Dün zarafeti yürüdüğünde birden kaybolmuştu, bu kez de öyle oldu. "Sizin anlayacağınız ruh, bedenimizi aşağılamak ya da yüceltmek için uydurduğumuz bir yalan."

Daha da irileşen gözlerinde, durmadan aynı konuyu düşünenlere has o sabit, delici bakışlar vardı. Zarafeti gibi kişiliğinin de değiştiğini, masumiyetinin kalın bir dar görüşlülüğün ardında kaldığını görebiliyordum. Bunun nedeni bakışlarıydı. Korkularından hastalığını değil, ruhunu yadsıyarak kurtulmayı düşünüyor olmalıydı.

"Bulaşıcı bir şey belki bu." Baktığını değiştiren gözleri, düşüncesiz bırakmak ister gibi beynimi dağlıyordu. "Diğer olasılık, hastalığın, tabii eğer hastalıksa bu, kalıtımsal olması; aslında kötüsü de bu, yani hastalık bulaşıcı değil de, kalıtımsal ise, on ay sonra kesinlikle öleceğim."

Eğer böyle kendine dönerek, içine doğru yol almaya devam ederse, gelecek Ağustos'ta ölmese bile, çıldıracağı kesindi.

"Belki sadece bir rastlantı," diyecek oldum.

"Hayır."

Masumiyetini ondan uzaklaştıran delici bakışlarını hâlâ üstümde tutuyordu.

"Üç ablamın da yirmi beşini tamamladıktan hemen sonra, benzer belirtileri göstererek ölmesine ancak aptallar ..." Sözlerinin ısrardan öte kaba, kırıcı bir anlam taşıdığını kavrar kavramaz, tavrını değiştirdi. "Bu kadarı rastlantı olamaz, değil mi?"

Ferda'ya, adı buydu, benzer belirtilerin neler olduğunu sormadım. Beni ilgilendirmiyordu; ben buraya kendimle ilgili gerçeği araştırmak için gelmiştim. Yine de bir an onun aradığı cevapla, Halam'ın geçmişi arasında kimsenin fark etmediği, uğur-

suz bir bağın olabileceğini düşünmedim değil. Ama bu düşünceden çabucak vazgeçtim. Halam tek başına yeterince karışık bir bilmeceyken, buna yirmi beşinde ölen kızlarla ilgili yeni bir sütun eklemeye hiç niyetim yoktu doğrusu..

İkinci kahveyi öğle yemeğini ileriye sürerek geri çevirdim. O içecekti, içerken yeniden babasına döndü. 1985'de ölünceye kadar Nuri Bey sık sık yurtdışına gitmiş ve evden oldukça uzun süreler ayrı kalmıştı. Ferda'nın aile kavramının içine üç ablasından başkasını oturtamamasının nedeni bu olmalıydı: Babası, çizdiği bu çapı dar dairenin dışında kalıyordu. Çok yakışıklıydı; çevresinin hep kadınlarla kuşatıldığını hatırlıyordu. Halam? Onun gibi –gibi derken de az önce, hiç, dediğinde kastettiği gibi, sıradan, çirkin demek istiyordu– bir kadınla babasının arasında bir ilişki olduğuna inanmak zordu. Ya fotoğraf!

Söz fotoğrafa gelince sustu, oysa elimdeki kanıt, mantıklı mantısız, bütün varsayımlardan daha somuttu. Neyse, üstelemedim; üstelemek, olmadığına kendini inandırdığı ruhunu yaralayabilirdi. O babasını, her çocuğun babasını sevdiği gibi seviyordu. Sofuca bağlanışında sevgi ve özlem vardı, ama saygı eksikti; bu sözlerinden hemen anlaşılıyordu.

Konuşmasını bitirince oldukça uzağa, öteki köşedeki divana oturdu. Bacakları düzgün, dizleri dikkat çekiciydi. Gergin sesi, konuştuğu sürece salonu dengede tutmuştu, şimdi eğer sessizlik uzarsa aramızda sözcüklerle kurulan köprü yıkılacak ve birbirimize ulaşamayacaktık. Böyle düşündüm.

Ferda endişelerimden haberdarmış gibi eliyle beni yatıştırmaya çalıştı.

"Uzatıyorsam kusura bakmayın, ama on gündür kimseyle konuşmamıştım, beni rahatlatıyorsunuz."

Bu birine gereksinimi olduğunu söylemenin değişik bir biçimi olduğu kadar, kadınlardan sık sık aldığım bir iltifattı da. Rahatlatmak! Güldüm.

"Yine konuşuruz değil mi?"

İsteği tıpkı, hemen, biraz sonra, en geç yarın gibi, yakın gelecek umudu taşıyordu. Gülümsememi sürdürdüm. Henüz yarını onunla paylaşmayı düşünmüyordum. Oturduğunda daha

kadınsı görünüyordu, ama tavırlarına bakılırsa, o, yaydığı bu çekimden habersizdi. Bir an üst kattaki, terk ettiği daireyi görmek istediğimi söylemeyi düşündüm, ama Ferda'nın beni bekleyecek sabrı kalmamıştı.

"Madem yemek yemediniz, bana da ısmarlar mısınız? Doğrusunu isterseniz en son ne zaman yemek yediğimi unuttum."

Ayağa kalkmış, az önce divanda oturan iri gözlü, uzun bacaklı çekici kadını yok etmişti. Üst katla ilgili isteğimi erteleyecektim.

Yemek boyunca belli etmeden onu inceledim. Mutluluk kavramı yemekle sınırlı olan küçük çocukları andırıyordu; depresyonda olan biri için de oldukça iştahlı sayılırdı. Sorularına, ayrıntılarını ayıklayarak kısa ve kendimi ele vermeyen cevaplar buldum. Çalışıyor sayılmazdım, anlayacağı para alıp satarak, borsada yatırım yaparak, daha çok da fırsat avlayarak yaşıyordum. Ferda fırsat avcılığını, ancak spekülasyonla eşleştirince anlayabildiğini söyleyince, durum ortaya çıktı. Para kavramına uzak biriyle karşı karşıyaydım. Rastlantılara inanır mıydım? Duraksamadan evet, dedim. Hiç evlenmemiştim, kardeşim de yoktu. Felsefe bölümü mezunuydum, doğrusu psikoloji hakkında derinlemesine düşündüğümü söyleyemezdim. Bu tür cevaplar verdim sorularına. Ferda psikolojinin bir bilim olmadığına, sığ bir incelemeden öte bir anlam taşımadığına emin olduğunu söyleyerek başını salladı. Tatlı istediğinde hâlâ piyano çalıp çalmadığını merak ediyordum.

Hayatımızı, inandıklarımız ve inanmadıklarımız olarak ikiye ayırarak yemeğin sonunu getirdik. Ferda, benim saydığım üçüncü kahvesini içerken, aslında psikoloji eğitimini yarım bırakarak fakülteyi terk ettiğini, işlediği suçu itiraf eden bir çocuk gibi gülerek söyledi. Bu beni de güldürdü; Ferda alınmadı, kahkahalarıma hak verirmiş gibi omuzlarını kaldırdı hatta. Doktor olan erkek arkadaşını, adı Ferit bıktırmış olabileceğini kabul ediyordu şimdi. İçtiği şarap gergin sinirlerini gevşetince, "Ferit'in yerinde olsaydım, ben de beni terk ederdim," dedi. Böyle derken, acı çekmeden, bir başkasından söz eder gibi gülüyordu.

Öyleyse ayrılık değildi onu böylesine hızla dönen bir girdabın içine iten. Ya yirmi beşinde ölen kız kardeşleri? Birden benliğinin dış çemberini aşmaya çalışarak sorunlarıyla yüz yüze gelmeye niyetli, sıradan bir ruh hastasıyla karşı karşıya olduğumu düşündüm ve hayal kırıklığıyla ürperdim. İnsanın tırmanmayı henüz tamamladığı dik ve uzun bir yokuşun sonunda, kendini yeni bir tepenin eteğinde bulması gibi sıkıntılı, bıktırıcı bir duyguydu bu: Asla düzlükte yürüyememek, hep soluk soluğa olmak.

Ferda yemekte, Halam'dan ve Halam'ın, babasıyla ilişkisinden hiç söz etmedi. O sokağa, oturduğu eve geliş nedenimi unutmuştu. Sanki ayrı ayrı çıktığımız bir yolculukta karşılaşmıştık ve akşam olmadan bir daha görmemek üzere birbirimizden ayrılacaktık.

Akşamdan epeyce önce, saat üçe doğru ayrıldım ondan. Tekrar görüşmek üzere sözleşmedik, bu anlama gelecek tek sözcük bile etmedi Ferda. Ama nedense çok yakında tekrar buluşacaklarını bilen iki kişinin üstünkörü vedalaşması gibi çabucak el sıkışıp, geç kalmışız gibi aceleyle ayrı yönlere doğru yürüdük. Köşede, dönmeden önce durdum ve geriye baktım. Geniş, hızlı adımlarla sarsıla sarsıla uzaklaşıyordu. Kısa eteği biçimli bacaklarını ortaya çıkarmıştı, bu da yürüyüşündeki o garip eğikliği örtüyordu. Evet, onunla pekâlâ yatabilirdim.

Bu düşünce bana Nazan'ı hatırlattı. Galiba artık sırası gelmişti; başka kadınlarla yatabilirdim ama, bunu o varken yapamazdım. (Aslında nedenim dürüstlüğüm değil, iki kadına aynı anda sahip olacak yetenek, daha çok da cesaret yoksunluğuydu; hiç olmazsa bunu dürüstçe itiraf etmeliyim.)

Sonraki iki gün her şey olağandı. Halam'ın ölümünden önceki sessiz, durgun günlere geri dönmüştüm. Kedi tekrar ortaya çıkmadı, Ferda'ya gitmedim, borsanın hızlı düşüşünü, tehlikeden korunanların iç huzuruyla, portföyünü boşaltamayanlara sözde acıyarak, ama her iki durumda da keyifle izledim. Ayşe'yi arayıp kutladım. Bir süre tatlı tatlı, fazla ileriye gitmeden, dostluğumuzu sınamadan, flört ettik telefonda.

VI
(Faruk)
(Temmuz 97 - Pazartesi)

Sıra öykünün –ya da öykümüzün– en gerçek, belki de sırf bu nedenle en korkutucu kahramanında: Faruk; o öylesine suçluydu ki, onu bağışlayacak Tanrı'nın yaratılmadığını, yaratıldıysa bile, kutsallığının Faruk'u bağışlamaya yetmeyeceğini düşünürdüm sık sık; özellikle de korku, Tanrı ile aramdaki uzaklığı yakınlaştırdığında, belleğimi tazelediğinde.

Temmuz'dayız, ben bu öykünün Faruk'a nasıl bir son biçtiğini biliyorum. Kesik kesik konuşan, sözcükleri durgun akan bir nehrin ortasına rastgele atılmış seyrek ve kaygan taşları andıran eski arkadaşım. Yüzümün gizinin gerisindeki belirleyici nedenin kendisi olduğunu öğrenemedi, zaten öğrenmesi de olanaksızdı. Yüzümün bir gizi olduğundan habersizdi çünkü.

Kedi, Aralık-Nisan dönemini, yani uzun ayrılığı, Sultan Hanım'ın evinde geçirdikten sonra yine yanımda. Onu Ferda'ya vermeyeceğim, kaderi burada, bu yıkıntılar arasında, benim tarafımdan çizilecek. Ekim'de demiyordum, ama şimdi arada onu Gökkuşağı diye çağırıyorum. Ferda'yı mutlu etmek için. Abant'ta bir akşam yürüyüş yaparken ona söz vermiştim.

Bir şeyler içmeliyim. Temmuz sıcağında beklemek, öykünün nasıl sonuçlanacağını merak etmek beni susatıyor.

Ekim'de, Ferda'yla tanıştıktan sonraki dördüncü gün, tele-

fon etmeden Nazan'ı görmeye gittim. Kadınsı içgüdüleri ziyaretimin nedenini kestirebilecek kadar keskindi. Birlikte olduğumuz –oldukça uzun olduğunu şimdi daha iyi kavrıyordum– dört yıl boyunca onu hiç bu saatte bürosunda görmeye gitmemiştim. Buraya genellikle Nazan'ın çok işi olduğu akşamlarda, geç vakit onu rahatlatmaya gelirdim. Bu ziyaretler de en fazla bir saat sürer, zamanımızı kapısı kilitli odasındaki divanda geçirirdik.

Karşılaştığımızda şaşırdım: Güzelliği öyle çok unsurdan oluşuyordu ki, onu birkaç gün görmeyince insan bazı ayrıntıları unutuyordu. Bu nedenle o sabah, onu bir süre bütünüyle kavrayamadan, sessizce seyrettim.

Kibardı ve şimdi yeniden bir kez daha kavramakta olduğum gibi çok güzeldi; aslında bana ihtiyacı yoktu, kendisi de farkındaydı güzelliğinin; ancak daha önce erkekler tarafından hiç terk edilmemiş, böyle bir şeyin olabileceğini aklından bile geçirmemişti. Bu yüzden ondan vazgeçebileceğime kendisini inandırması epey vaktini alacaktı.

Nedenini sorunca omuzlarımı kaldırdım: Bir kadına, bir başka kadını, bu kadın henüz belirsiz, silik bir düşünce olsa bile, itiraf edecek kadar dürüst ve cesur değildim.

"Nedenin o toy çocuk olamaz, öyle değil mi?"

Hayır, beni, cinselliğin terazisinde tarttıktan sonra toy olduğuna karar verdiği bir adamla aldattığı için ayrılmıyordum ondan. Toy kızlarla aldatabileceğim için mi vazgeçiyordum, doğrusu bundan da emin değildim. Birbirimizi tutsak almış, ancak aramıza bir duvar örmemiştik. Bu nedenle şimdi yakıp yıkmadan, acı çekmeden, acı çekmediğimiz için de, dost kalarak ayrılabilecektik. Kanayan yaramız olmayacaktı çünkü.

En kısa zamanda bir fırsat yaratıp tekrar görüşmek, birbirimizi sık sık aramak, arada turnuvalara yine birlikte katılmak gibi tutmayacağımız –tutmak istesek bile hep çıkacak engellerden dolayı başaramayacağımız– sözler vererek vedalaştık. Nazan'ın arkamdan –onu sevimsizleştirmeyen bir küçümsemeyle– tıpkı savaştan kaçan ordusunu seyreden çaresiz bir kraliçe gibi vakur bakışlarla beni izlediğini biliyordum. Bürosunun bu-

lunduğu koruluktan aşağıdaki caddeye doğru yürürken attığım her adımda, Nazan'ın ona duyduğum hayranlığı hak ettiğinin farkına varıyordum. En geç hafta sonundaki turnuvaya kadar, terk edilmeyi güzelliğini derinleştirip renklendirecek bir fırsat olarak kullanmayı becereceğinden hiç kuşkum yoktu. Ortak dostlarımız ayrıldığımızı duyunca, yeni bir serüvenin başında olanın Nazan, terk edilenin ise ben olduğumu düşüneceklerinden emindim. Kesindi bu.

Eve erken döndüm. Telesekreterin mesaj lambası yanıp sönüyordu. Kaseti dinledim. Biri aramış, sonra mesaj bırakmadan telefonu kapatmıştı. Kapanan hattın ritmik düdük sesi, bilinmeyen bir yaşamdan gelen tehdit edici bir uyarıya benziyordu. Bu arada kedi geri dönmemişti.

Duş alıp Nejat'ı aradım. Akşam benimle bir iki kadeh içemeyecekti; asistanının beceriksizliği yüzünden hafta sonuna yetiştirmesi gereken filmle ikinci kez uğraşıyordu. Saate baktım, henüz öğle bile olmamıştı, içkiye başlamak için erkendi; çok erken diye düzelttim düşüncemi. Ama sonra dünyanın bir yerlerinde gece olduğunu hatırlayıp kadehi doldurdum.

Kapının zili o sırada çaldı, ilk yudum her zamanki gibi tam boğazımı yakarken. Ferda? Belki de Yönetim Bürosu'ndaki o sersem... Soruları kadehle bırakıp kapıya yürüdüm ve açtım.

Sakal bırakmıştı, ama daha yüzünün tamamını görmeden, hatları beynimdeki adını çağrıştırmadan, sadece kuyuya kaçmış gözlerine bakar bakmaz tanıdım onu. Dudaklarımdan önce tüylerim kıpırdadı. Ellerimin titremesine engel olmalıyım, diye düşündüm. Faydasızdı, tıpkı yıllar önce olduğu gibi, onunla ne zaman karşılaşsam, vücudumu çarmıha geren kramplar gizlendikleri yerden geri döneceklerdi.

"Merhaba."

Faruk'tu, sesinde hayatı vardı: Kirlilik, karanlık ve dehşet uyandıran o kasvet. Sakal yüzünü daha da karartmıştı, yutkunup, yineliyerek aynı sözcükle onu selamladım.

"Merhaba."

Karşımda yılların sararttığı bir ölüm ilanı gibi duruşu, önceki gece yanılmadığımın kanıtıydı; zemin katın koridorunda,

karanlığın içinde gördüğüm o olmalıydı. Eşikte düz durmasına duruyordum ama bu aldatıcıydı; kendimi yalpalayan, dengesiz bir kayığa binmiş gibi hissediyordum. Derin bir soluk aldım. Karşımdaki adamdan nemli, yapışkan bir şey yayılıyordu: Dehşet duygusu; bu yüzden soluduğum hava ciğerlerime inmeden sıvılaşıyor, beni boğuyordu.

"İçeri alınmayacak mıyız?"

Yana çekildim. Faruk gülümsüyordu ama boşuna bir çabaydı bu, gülüşünün yüzünü değiştirmesi, insana benzetmesi mümkün değildi. Görüntüsü mağara adamınınkinden farksızdı; çiğ et yemekten irileşmiş gibi güçlü, dışa çıkık geniş çenesi veriyordu ona bu havayı.

"Evin güzelmiş, beğendik."

Salonda o da kedinin ele geçirdiği koltuğu seçti. Ona bakar bakmaz yine midemi bulandıran o duyguyla irkildim: Kasap, ya da cerrah gibi et kesen birisiyle karşı karşıyayım. O var oldukça hiç şansım yok, hayatımın unutmak istediğim karanlık sayfası asla kapanmayacak; böyle düşündüm: Sonsuz ışık, bellek tazeleyicisi, uğursuz haberci; oysa görünüşü ne kadar aldatıcıydı; zavallılık maskesinin ardına gizlenen bu adamın aslında tespih taneleri gibi yan yana dizilmiş sayısız hücrenin, o hücrelerdeki mahkûmların efendisi, gecekondulardaki yangınların, gece baskınlarının iz sürücüsü, baş oyuncusu ve yönetmeni olduğuna kim inanırdı?

"Görüşmeyeli çok oldu."

Söyleyince hatırladım, neredeyse on yıl geçmişti aradan. Seksen altı, ya da seksen yedide bir gece birdenbire ortaya çıkıvermesinden bu yana onu görmemiştim. Yine para isteyecek! Para vererek ondan kurtulabileceğim düşüncesi çölde su bulma umudu gibi rahatlatıcıydı. Sevinçle ürperdim.

"Evet," dedim, içkimi bıraktığım yere yürürken. "Çok oldu."

O içmezdi, konuşkan da sayılmazdı. Kadehi alıp karşısına geçtim, tekrar ağzını açıncaya kadar uzun zaman geçecekti. On yılda epeyce zayıflamıştı; oldukça da yorgun görünüyordu; sanki dünyanın öteki ucundan buraya yürüyerek gelmiş gibi. Gözlerinin içine çekildiği derin çukurlar, uzun zamandır iyi

uyuyamadığının habercisiydi. Oturduğu yer cehenneme komşu olmalıydı.

Dünyanın bir yerlerindeki geceyi düşünerek başladığım içkiyi yeniden yudumlamaya koyuldum. İçki ve karabasan, hastalık ve ilaç. Karabasan yıllarca önce bir sömestr ortasında Faruk'un Konya'dan –belki de Kırşehir'deki bir okuldan– naklen gelmesiyle başlamıştı. Sınıfın kapısında ilk karşılaştığımızda da şimdiki duygularla seyretmiştim onu: Zavallı! Gerçekten zavallı bir görünüşü vardı. Sessiz ve yalnızdı, ancak ilk görende neredeyse acıma duygusu uyandıran bu halinin aldatıcı olduğunu çok geçmeden öğrenecektik. Aslında sessizliği, aptallığı andıran sığlığını, yalnızlığı ise acımasızlığını gizliyordu. Görünüşü garip ve bizlerden farklıydı. Biz bu farklılığı, her fırsatta sergilemekten zevk aldığımız bir küçümsemeye dönüştürünce, Faruk karşı koymak yerine, tıpkı bir tesbih böceği gibi, neredeyse dindarca bir inatla inancının üstüne bükülerek kıvrıldı ve kendini dış dünyaya kapadı. İnancının hangi kutsal değerlerden oluştuğunu ise ancak altı ay sonra öğrenebildik: Öldür, kurtul. Önceleri kedilerle şaka gibi başlayan garip cinayet oyununun, daha sonra başmuavinin iri kurt köpeğiyle devam etmesi, gerçek bir katille karşı karşıya olduğumuzu kavramamıza yetti. Çok geniş bir alana yayılmış okulun ıssız köşelerinde serpiştirilen, kimisi boğazlanmış, kimisinin başı kopartılarak, derisi yüzülmüş kedileri aslında Faruk'un öldürdüğünü gören yoktu. Ama ölümlerinin Faruk'un okula gelişinden sonra başlaması, bu arada dolabında tuzlanmış iki kedi patisi bulunması kuşkuları onun üstünde topluyordu. Başmuavinin çevreye dehşet salan ünlü köpeği de, Faruk'un okulda kaldığı bir hafta sonunda kedilerle aynı sonu paylaşınca, kendine yaklaşanı parçalayabilecek kadar vahşi olan bu hayvanın başını gövdesinden ayıranın o olduğuna herkes inanıvermişti. Ama kişiliği hakkındaki gerçeği, bu kanıtlanması zor hayvan ölümleri değil, en çok gözleri ele verirdi: Nedense hep ayaklarının dibine bakar, orada kimsenin görmediği derin kuyuları seyrederdi. Bakışlarını o kuyulardan kaldırdığında gözleriyle karşılaşan biri, onun günün birinde insan da öldürece-

ğini hemen anlardı. (Aslında bunu sadece Nejat anlamış, bizler kuşkulanmıştık.)

Geldiği sömestrin sonuna doğru Faruk'a yönelmiş ortak küçümseme, önce birbirimize itiraf etmekten kaçındığımız gizli bir korkuya, sonra da fısıltılarla biçim verilerek, genel kabul gören bir tür saygıya dönüştü. (Saygı: Korkunun kabul edilebilir hali; toplumsal boyun eğiş korosu.) Çok geçmeden bu koroya başmuavin de katıldı ve Faruk'la birlikte okula hâkim olacak iktidarın iki ayağı böylelikle yapılanmış oldu. Faruk'un da bundan sonra otoriteyle çatışması gerekmedi; iktidarın desteğini alarak canı çektiğinde kişiselleştirebildiği şiddeti istediği gibi uygulayabileceğini kısa sürede öğrendi ve bütün hayatı boyunca bu ilkeye sadık kaldı. (Okuldan sonra 1981'de, ona askerde rastladığımda bu konuda epeyce yol almış ve bir uzman olup çıkmıştı.)

Doğrusunu söylemek gerekirse, Faruk'un davranışlarından çok, cinayetle ilgili düşünceleri korkutucuydu asıl: "Her cinayet dış kabuğunun içinde saygıdeğer bir öz taşır; işte bu saygıdeğer çekirdek cinayetin asıl, gerçek amacıdır. Eğer amacınız soyluysa ve siz bu amaca ulaşmayı kararlılıkla düşünüyorsanız, cinayet yasal ve haklıdır." Bunun gibi, ya da buna benzer dehşet verici saçmalıklar... Sorun, Faruk'un insana ait bir bilincinin olmamasıydı, onun bilinci hayvansaldı. (Yemek için kardeşini gagalayarak parçalayan kartal yavrusunun sahip olduğu türden doğal bir bilinç.)

İleride onu cinayetle buluşturacak bu hayasız akıl yürütme biçiminin Faruk'a ait olmadığını, düşüncelerini evci çıktığı hafta sonlarında toplantılarına katıldığı bir dernekte edindiğini, ancak Nejat'ın uyarmasından sonra fark ettik. Bu daha da korkutucuydu. Faruk tek başına küçük bir kötülüktü, ama bu tür kötülüğün kalabalıklaşmasına kim dayanabilirdi ki?

Okul boyunca çoğumuz Faruk'tan uzak durduk; ama bazılarımız düşüncelerine katlanamadıklarından –Nejat gibiler, böylelerine şövalyeler diyorduk– ona karşı koymaya çalıştılar. Sonuç: Bu atlı kahramanlardan hiçbiri okulda barınamadı. Ben? Önüne çıkmamaya çalıştım; yollarımız çakışınca, ya benimki-

ni değiştirdim, ya da geri çekildim. Bir ara onu anlamaya çalıştım, ama sonra bundan çabucak vazgeçtim. Yıkıcılığından korunmanın en kesin ve güvenli yolu, onunla zihinsel bağ kurmamaktı. Bu bir şans mıydı, bilmiyordum; aslında Faruk beni kendine yakın bulurdu. Sanırım bunun nedeni benim gibi babasız oluşunda saklıydı. Bu yakınlığın nedeninin duygusal bir temeli olmadığını biliyordum, çünkü Faruk'la duygusallık arasındaki yakınlık, sfenksle canlılık arasındaki kadardı. Ona göre babası olmayanlar daha tehlikesizdi de ondan.

"Son haftalarda epeyce yorulduk."

Sonunda ağzını açtığında içkimi bitirmek üzereydim. İstemeye istemeye ona baktım. Yorgunluğu yüzüne kazınmış, ilkel ifadesinin kalıcı bir parçası olmuştu; haklıydı.

"Para mı istiyorsun?"

Uğursuz bir hıçkırık gibi kontrol edemediğim soru dudaklarımdan fırlar fırlamaz irkildim. Şanslıydım, küçümseme yüklü bu açık ima Faruk'u sinirlendirmemişti bile. O zaman fark ettim; biz insanlarla alışverişini kesmişti, insanlara ait hiçbir duygunun ona erişemeyeceği kadar uzağımızda duruyordu.

Bakışlarını önündeki derin kuyudan çekip kaldırdı, bekledi, ancak bir süre sonra ağırlığına dayanamamış gibi yeniden geri bıraktı.

"Hayır, para değil istediğimiz." Göründüğünden de yorgundu; sesi şimdi alaşımlı bir borunun çıkardığı madeni bir ıslığa dönüşmüştü. "Biraz bilgi istiyoruz."

Çoğul ekiyle kastettiği ikinci kimliği değil, onu hep yönlendirmiş olan eski dostlarıydı. Bu daha ürkütücüydü, ona yaklaştım. İblis ruhu az ötede, benim görmediğim o derin kuyuya sapladığı gözlerinden, aşağıdaki karanlığa su gibi akıp gidiyordu. Çok geçmeden içi boşalacak, kurumuş, sırf kabuk kalmış bir böcek gibi ölecekti.

Onun ölebileceği düşüncesi, bahar mevsimi gibi ferahlatıcı bir duyguydu. Neredeyse neşelenecektim.

"Kiminle ilgili bilgi?" diye sordum bir adım daha atarak.

Faruk elini kaldırıp durmamı işaret etti. Ne denli yorgun olursa olsun kendini güvende hissettiği o soyut yalnızlık çiz-

gisini korumaya kararlıydı. İsteğine uyarak, görmediğim, ama var olduğunu bildiğim o görünmez çizginin gerisine çekildim.

"Biraz su versene."

Suyla birlikte iki de hap içti. Yorgunluğuna karşın cerrahınkileri hatırlatan elleri hiç titremiyordu.

"O günü hatırlıyor musun?" Hangi gün, diye sormadım, nasılsa açıklayacaktı. "Hani o Güzelleştirme Derneği..."

Sözleri, on beş yıl önceki yangının içinde tutuşarak, anında kül oldu. Tabii hatırlıyordum; o çocuğu nasıl unutabilirdim ki? Timle olay yerine vardığımızda gece çoktan gündüze dönüşmüştü. Bombaların patladığı mahallede kıyamet alevlerle kopuyor, solcuların yuvası olan Güzelleştirme Derneği'nin yerinde ise yeller, yellerle birlikte acıyla dolup taşmış güçlü feryatlar esiyordu. Görünüşte baskına uğramış acılı kadınlar, polis yerine askerlerle karşılaştıklarından dolayı biraz rahatlamışlardı. Hayır, hepsi değil, en önde rahatlamamış, belki artık hiç rahatlamayacak topluca bir kadın vardı. Kadını fark edince uzun süre kıpırdamadan durdum; artık başka bir şeye bakmıyor, sadece onu görüyor, sadece onu izliyordum. Ama kadın bana bakmıyordu. O, yerde, bahçenin üstüne konfeti gibi yağan ağıtlarla koyun koyuna yatmakta olan, ikiye bölünmüş, dokuz yaşındaki bir vücudu seyretmekle meşguldü. Kadının yanında başka bir kadın, nedense çocuğun ablası rolünü biçmiştim ona, telaşla, sanki elini çabuk tutarsa diriltebilecekmiş gibi, ikiye ayrılmış vücudu, kan fışkıran damarları denk getirerek bitiştirmeye çalışıyordu. (Aslında çocuğun vücudu üçe ayrılmıştı, ama hiç kimse ortalıkta görülmeyen sağ bacakla ilgili değildi; belki de bacak, bedene göre daha küçük bir parça olduğu için. Sağ bacağı merak eden tek kişi bendim.) O şişman kadın da, bir terziyi andıran telaşlı ablası da bize bakmıyordu. İkisinin de gözleri önlerinde yatan ikiye (bence üçe) bölünmüş, çelimsiz bir erkek çocuğuna dönüktü. O kadar insanın içinde bana bakan tek kişi, iki kadının yanında ayakta duran küçük gözlü başka bir çocuktu. Karşılaşır karşılaşmaz, bakışlarımı ondan kaçırıp, koşarak uzaklaştım; kusmak için. Faruk? O geride kaldı ve mahallenin derinliklerinde yakılan ağıtlar kulaklarımızı, dernek bi-

nasından yükselen ateşler ise gökyüzünü dağlarken, ikiye bölündüğünden daha da küçük görünen çocuğu seyretmeye devam etti. Ben kusuyor ve bombanın –sağ bacağını saymazsak– iki eşit parçaya ayırdığı çocuğun gömülmesinin zorluklarını düşünüyordum.

"Geri zekâlı herif, boş yere kardeşini öldürttü."

Hatırladıkça midemi altüst eden bulantıyı bıraktım (zaten on beş yıl önce kusup kurtulmuştum) ve Faruk'a döndüm. Gözleri hâlâ ayaklarının dibindeki kuyudaydı. Orada o küçük çocuğun iki parçasını da gördüğüne yemin edebilirdim. Sağ bacağın eksikliğini fark etmediğini biliyordum.

"Boşuna..."

İki hafta sonra o gece kaçmayı başaran ağabeyini de –bombanın asıl hedefi olan bu gencin adı galiba Ali'ydi– birkaç sokak aşağıdaki bir gecekonduda sıkıştırmışlar ve öldürmüşlerdi. Faruk "boşuna"yla ikiye bölünmüş çocuğu değil, topu topu on dört gün daha fazla yaşamayı beceren bu ağabeyi kastediyordu. Bir katil için kurbanının on dört günlük ömrünün ne anlamı vardı? Ama Ali en azından tek parçaydı gömülürken. On dokuz mermi onu ikiye ayırmaya yetmemişti.

"Bir de üçüncü kardeş varmış, o zaman beş yaşındaymış." Faruk sözlerinin burasında bakışlarını kuyudan kaldırdı ve kirpiklerini –ışık gözlerini kamaştırmıştı– art arda birkaç kez kapatarak başını salladı. Gözleri karanlıkta ışıldayan bir çift ustura ya dönüşmüştü. "Şimdi yirmi yaşlarında olmalı."

Kesik kesik gelen sesi, izleyeceği kokuyu bulmuş köpeğin kuyruğu gibi sinirliydi. Ölümünden sorumlu olduğu iki kişinin öcünü alabilecek üçüncü kardeşin varlığını haber vermek, beni uyarmak için geldi. Bir an böyle düşündüm. Ama çabuk vazgeçtim bu düşünceden. Faruk bunu asla yapmazdı; ziyaretinin ya başka ya da daha önemli bir nedeni olmalıydı. Ona fark ettirmemeye çalışarak başımı salladım. Artık onun için bir şey yapmak zorunda değildim... Düşünce rahatlatıcıydı. İçkimi yenilemeye gittim.

"Demek artık gündüzleri de içiyorsun?"

Düşünce belki rahatlatıcıydı, ama kısa ömürlüydü. Dolu ka-

dehi sehpaya bırakıp geri döndüm. Faruk bir süre daha bekleyecek, sonra tıpkı avını salgıladığı sıvıyla eriten bir tarantula gibi, üstüme salacağı dehşet duygusuyla, pelteleştirdiği direncimi yok edecekti.

"Seninkinin kocası burada."

"Seninki!" Vurgulayarak fısıldadığı sözcük, içine hatırlamak istemediğim geçmişin sıkıştırıldığı o kalın kitabı açan, uğursuz bir eli hatırlatıyordu.

"Adını unuttum."

"Adı Işık'tı," dedim.

Garipti, Işık'ı hiç benimki diye düşünmediğimi ancak şimdi fark ediyordum. İnsan iki yıl süren bir beraberlik süresince, sevgilim bile diyemediği bir kadını, nasıl, "seninki" ya da "benimki" diye tanımlayabilirdi?

Faruk göz kırpar gibi belirsiz bir hareketle omuzlarını titretti. Sıra öteki sözcüğe, "kocası"na gelmişti: Tahir Bey.

"Burada, bu binada mı?" diye mırıldandım.

Faruk düşüncelerimi katil bir yırtıcının dikkatiyle adım adım izlediğinden, Işık'tan Tahir Bey'e geçtiğimi hemen anladı. Yıllardır küllerin altında kalmasına karşın alev almaya hazır közü andıran gizli öfkesi, göz bebeklerini büyütmüştü.

"Güney Kanadı'nda oturuyor."

Güney Kanadı? Hemen en üst kattaki o tıknaz yöneticiyi hatırladım. Faruk'un burada olmasında, çatlağın mutlaka onarılmasını isteyen yönetimin parmağı vardı.

"Yine eskisi gibi ileri geri konuşuyormuş... Aklı başına gelmedi demek..." Sustum. Ne diyebilirdim ki? "Onunla ilişkini devam ettiriyor musun?"

Tahir Bey'le hiçbir zaman bir ilişkim olmamıştı, bunu biliyordu; ama inkâr etmeye kalkışmadım, onu gerçekler ya da mantık değil, her işkenceciyi olduğu gibi, karşısındakinin üstünde baskı kurma içgüdüsü yönlendirirdi.

Benden istedikleri neydi? Sormadım, nasılsa söyleyecekti. Sehpadaki içkiyi giderek daha çok özlüyordum.

"Tam olarak ne yapıyor, bunu bilmek istiyoruz. O alçak herif başka yerde yaşıyordu, bu çatlak meselesi ortaya çıkar çıkmaz,

gelip o daireye yerleşti. Belki onu ziyaret edersin. Bak bakalım, yandaki binaların yöneticileriyle görüşüyor mu? Herif seni severdi, hatırlamıyor musun?"

Sözlerini bitirince ruhu önündeki kuyuya geri döndü. Her insanda var olan ezme duygusunu uyaran iğrenç bir solucana benziyordu; yarısı toprağın üstünde, öteki yarısı içinde.

On dakika sonra, geldiğinde olduğu gibi yüzünde yorgun bir gülümsemeyle doğruldu. Gidecekti; ama söyleyecekleri henüz bitmemişti.

"Ziynet yine seni görmek istiyor."

Sonra iki adı –Tahir ve Ziynet'i– patlamamış bombalar gibi ardında bırakarak çıkıp gitti. Hemen, az önce içemediğim kadehe yürüdüm.

Ziynet seni görmek istiyor! Tarihin kasvetli yüzüyle yeniden karşılaşma; uğursuz bir tekrar: 1981'de de aynı sözcükleri kullanarak beni zorla götürmüştü Ziynet'e. Ziynet, Ziynet, Ziynet. (Sözcük hâlâ kulaklarımda bir duanın nakaratı gibi tekrarlanıyor). Soyut, non-figüratif, kasvetli bir tabloya benzeyen bir kişiliği insan nasıl tanımlar? Zevkin, acının aynadaki izdüşümü olduğunu öğreten bir öğretmen, hiçbir suçu paylaşmadığım halde tek ve gerçek suç ortağım; kişiliğimin bana uzak öteki kutbunun odağında yer aldığını sandığım, ama kasıklarımın arasına aldığımda tam tersini keşfettiğim, benliğimin karanlık, irkiltici yönünü açığa çıkaran kadın. Cehennem kapısının bekçisi.

Ya Tahir Hoca? O suç ortağı değil, kurbandı: Karanlık hücresinde sıkı sıkıya sarıldığı düşleri, zorla çekilen dişler gibi acıyla ve tek tek beyninden koparılıp alınırken, geride kalan en değerli varlığını bir hırsız gibi ondan çaldığım bir zavallı. Eğer Işık olmasaydı, kan kustuğu o hücreden kesinlikle sağ çıkamayacaktı. Işık: Adı gibi –çok uzaktaki– bir gün tekrar katılacağını umut ettiği, yaşamın ucundaki aydınlık anlamını taşıyan kadın. Ben yaşama açılan o tünelin kapısını –istemeden ama bilerek– kapamaya kalkışmıştım.

İçimdeki gülme isteğini içkiyle bastırdım. Işık'ı çalmasına çalmıştım ama, bir bedel ödemeden elde ettiğim bu değerli var-

lığın karmaşık kişiliğinin koyuluğu hem korkutmuş, hem de şaşırtmıştı beni. Onunla ne zaman konuşsam –aslında daha çok tartıştığımızda oluyordu bu– ya hiç geri tırmanamayacağım kadar derinlere indiğimi, ya da başımı döndürecek kadar yükseklere taşındığımı hissederdim. Her iki durum da ayağa dar gelen bir ayakkabıyı sürekli giymek kadar rahatsızlık vericiydi.

Kadehi yeniden doldururken gözüm koluma ilişti. Tüyler hâlâ ayaktaydı. Faruk karşısındakinde, ancak insandan başka bir türün yaratacağı dehşeti uyandırıyordu. Nazan'ı aramamak için zor tutuyordum kendimi.

Duşa gidip yıkandım; pek faydası olmadı. Sonra üzerime ter gibi sinen korkuyu temizleyecek tek ilacın kadın teninde bulunabilecek bir tutam serinlik olduğuna karar verdim. Ama Nazan'ı sabah terk edip akşam arayamazdım. Ferda? Onu tanımıyordum daha. Ya Güzin?

Yemek davetinin ardındaki niyeti anlamamış olamazdı, hemen kabul etti. Hava kararır kararmaz onu çok şık olmayan, ama yemekleri iyi bir Fransız lokantasına götürdüm. Sonra evine gittik. Lokantada evet dediğim kahveyi, eve varınca geri çevirdim. Faruk'un tenime bıraktığı korku kalıcı bir tabakaya dönüşmeden, derin gözlerinde biriken sularda yıkanma isteğiyle titriyordum.

Eti tuzlu, ama hem serin, hem de diriydi. Teninin ise akılda kalmayan bir kokusu vardı; belki de sırrı olmadığından. İçine girerken kirpiklerini yummasına engel oldum. Çünkü gözlerindeki o yeşilliği ve bakışlarındaki arsızlığı istiyordum. Gözlerini açık tuttu: Göz bebeklerinde sert bir mücevherden yansıyan, yanıcı, yeşil bir ışık geziniyordu. Sevişirken başlangıçta istekli ve katılımcı, orgazma ulaşırken sakin ve içine kapanıktı. Hızlı başlayıp sona doğru yorulan, temposunu ayarlamakta zorlanan acemi yarışçıları andırıyordu. Belki bu nedenle sevişmemizi, bittiğinde, kısa, aceleye getirilmiş bir ziyarete benzettim. Bütün gösterişine karşın sunduğu cinsellik, biyolojik bir sonuca ulaşamayan kısır bir türün, o soğuk, inançsız çabasını çağrıştırdı bende. Ama kalçaları nefisti; keşke sevişmesine de katılabilseydi. Özetle Güzin, onu görmediğim uzun yıl-

lar boyunca güzelliğiyle çelişen bir cinsellik oluşturmuştu: Güzelliği kışkırtıcı ve dışa dönükken, cinselliği içe yönelik ve çok sessizdi.

O oldukça mutluydu. Ben? Ben sürpriz bir hayal kırıklığıyla yüklüydüm, kendimi üstünden yanına bıraktığımda. Ona yaslanmış yatarken hiç olmazsa on yıllık bir merakı giderdiğimi, hem de Faruk'un geride bıraktığı dehşeti, taşıyabileceğim kadar seyrelttiğini tekrarlayarak kendimi avutmaya çalıştım. Güzin, Adnan'dan nefret etmekte haklıydı; Adnan cinselliğini köreltmiş, çok kötü bir hoca olmuştu ona. Sorun, onunla sevişmenin hiç giz üretmemesi, şaşırtıcılığının olmamasıydı.

Yine önceki gibi ayrıldık: Tekrar buluşma konusunda kararsız, biraz da tedirgin.

Hemen bir taksi bulup eve döndüm. Ama nedense anagiriş yerine, Güney Kanadı'nın önünde buldum kendimi. Çatlak, Yönetim ne derse desin, oldukça belirgindi; ne kadar derine işlediğine gelince, bunu belirlemek söylenildiği kadar kolay olmayacaktı. Ortalık sessizdi; ama çevreye yayılmayan, girişte yoğunlaşan gergin bir sessizlikti bu. Dar kapıdan içeriye girdim, yıllardır aynı çatının altında olmamıza karşın binanın güney tarafına ilk kez geliyordum. Ortalık bakımsız ve çok pisti; giriş ve özellikle koridor. Havada ekşi lahana ve pas kosusu vardı. Çöpler vakit gece yarısına gelmiş olmasına karşın hâlâ ortalıktaydı, toplanmamıştı. Belki de hiç alınmıyordu. Yavaşladım. Tavandaki lambaların çoğu kırık ya da sönük olduğundan göz gözü görmüyordu. Çok geçmeden insanın ancak yabancı bir ülkede kapılacağı türden bir yalnızlık duygusuyla ürpererek durdum. Tahir Bey'in dairesini böyle bulmak zordu.

Havada asılı duran yemek kokularını rengini yitirmiş tül bir perdeyi aralar gibi yararak, kapıdaki zillere yürüdüm. Aptalca bir umut. Zillerin yanındaki adların hepsi sökülmüştü. Parmaklarımı taze izlere sürdüm. Yabancıların bu kanatta oturan birini bulma olanağı ortadan kalkmıştı.

"Kimi aradınız?"

Kapıdan ayrılmak üzereyken durdum. Ses bodrum katına inen merdivenin dibinden gelmişti. İçeriye girip sahanlığın ba-

şından aşağıya, kaybolmuş alt kata baktım. Karanlığın içinde ateş böceği gibi yanıp sönen bir sigara vardı sadece. Sigarayı içen, sesinin renginden ve akıcılığından genç olduğu anlaşılıyordu, siyah duvarın ardına değil, içine gizlenmişti sanki.

"Tahir Bey'i," dedim, sesin sahibine doğru.

"Kim arıyor?"

Adımı, ardından soyadımı söyleyince ateş birkaç basamak tırmandı.

"Tahir Hoca'yı neden arıyorsunuz?"

İçindeki sözcük sayısı artıp, cümle uzadıkça sesin şivesi ortaya çıkıyordu: Kendisi belki bu kentte doğmuştu, ama evinde sözcükleri hâlâ göçtükleri o kırsal kentin köşeli gırtlaklarından çıkan sesler biçimlendiriyordu.

"Evet!"

Sabırsız sesi daha fazla bekletmeden, Tahir Bey'le 1981'de, tutukluyken tanıştığımı, aynı binada oturduğumuzu ise yeni öğrendiğimi, kendisini dostluğumuzu tazelemek için aradığımı söyledim.

"Çoktandır uğramıyor."

Israr etmeden gitmem gerektiğini söylüyor, üstelik kendince bir kibarlığı da içeriyordu genç adamın sözleri. Sesi tehditkâr bir tona tırmanmadan eve dönmeliydim.

Salona girince pencereyi açtım. Havada hâlâ Faruk'tan kalma bir şeyler vardı. Pencereyi kapatmadan yattım. Uyurken kulaklarımda melodisini tekrarlayamadığım o piyano sesi vardı.

VII
(Ben)
(Temmuz 97 - Çarşamba)

Temmuz'dayız, havalar sıcak. Geceleri pencerenin önünde gizli bir müzikle aşk dansı yapan martılar bile hissediyor bunu. Kışa göre sayıları yarı yarıya azaldı. Bir kısmı buharlaşmış olmalı.

Ben? Ben suçsuzum. İçiyor ve bekliyorum. Beklerken derin düşüncelere kapıldığımı sanmayın. İçip televizyon seyrediyorum. Batan paramın bir kısmını kurtarmak için günde birkaç kez telefon ediyorum. Parçalanmamış tablolarımın değerlerini her gün, sabah ve akşam, günde iki kez yeniden hesaplıyorum. Sabahları, ayılamazsam bazen öğleni de buluyor, kedi için mama kutusunu açıyorum. Sultan Hanım geldiğinde, temizliğin önünde, odadan odaya göçüyorum.

Aslında öykümün sonunu bekleyiş, kendime bir merceğin ardından bakma olanağı verdi bana. Bu biraz komik, biraz da garip bir durum. Çünkü merceğin iki tarafında da ben varım. Yani hem inceleyip seyreden, hem de incelenip seyredilen.

Her insan, sanki yazgısına hükmedecekmiş gibi, kendi hayatının en önemli varlığı olmayı dener. Bunun farkındayım. Aslında ben de denedim. Ama daha başında önüme büyük, yüksek ve zorlu bir engel çıktı: Işık. Sonra başka bir şey daha keşfettim. Meğerse son on beş yıldır, ki buna olgunluk dönemim de denebilir, hayatım Işık'ın bana yönelttiği sorulara cevap ara-

makla geçmiş. Her sorusuna cevap –doğru cevapları kastediyorum– bulabildiğimi söyleyemem. Bazıları kendi bilinci ve aklıyla güçlenirler, ama beni güçlendiren bunlar değil, daha çok fırsatçı içgüdülerim, bir de sabrım oldu.

Yalnızlıktan uzak durdum. Yalnızlığımı kadınlar doldurdu; biraz da bunun için istedim onları. Başkaları gibi yalnızlıktan sağdığım değerli şeylerim olmadı benim.

Kadınlar! Sadece Ziynet yukarıdaki tanımın dışında tutulabilir. O yalnızlığımı doldurmadı, yalnızlığımı oluşturdu, yarattı.

Ziynet, annesi öldükten sonra birkaç ay ortadan kayboldu. Söylentilere göre –hakkında bilgiyi geveze başmuavinden alıyorduk– ağır bir depresyon geçirdiği için hastaneye yatırılmıştı. Haberin doğru olup olmadığını hiç öğrenemedik, ama Şubat ayında –sapasağlam– tekrar koridorlarda göründü ve daha on beş gün geçmeden yeniden izinsiz kaldım. Ardından, iki ya da üç haftada bir, cumartesi ve pazarları eski revirin hücreye benzeyen o dar odasında geçirmeye başladım. Gece olunca Ziynet saat ona doğru önce duşa giriyor, ardından aradaki kapıyı açıp, yattığım odaya geliyordu. Ona dokunmam yasaktı; elindeki değnekle yine kaba etlerime vuruyor, canımı iyice acıttığına emin olunca, bu kez de bir eşyayı çevirir gibi döndürüp, erkekliğimi döve döve sağıyordu beni. Daha sonra da odasına dönerek kendini parmağıyla beceriyordu. İki kez, revirle kaldığı lojmanı bitiştiren sınırı ardından gizlice geçmiş, odasına kadar izlemiştim onu.

Nisan ortalarına geldiğimizde, neredeyse iki aydır devam eden bu oyun –Ziynet kedi, ben fare rolünü oynuyordum– tam anlamıyla canıma okumuştu: Artık geceleri uyuyamıyordum; ne zaman kirpiklerimi kapasam, gözlerimin önüne hemen Ziynet'in kalçaları geliyordu. İyice zayıflamış, yemek yiyemez olmuştum; o kadar güçsüz düşmüştüm ki, çökük yanaklarımı gören annem, oğlunu da kocası gibi kaybedeceğinden korkarak beni yatılı okuldan almaya kalkıştı.

"Kendimi toparlayacağım, söz veriyorum," annemlere böyle söyledim. Buna sömestr ortasında okul değiştirmenin zorlukları da eklenince, annemle üvey babamın okulda kalmama

izin vermekten başka çareleri kalmadı. Söz vermesine vermiştim ama çaresizdim, durumum girdaba tutulmuş, ortadaki çukurun etrafında dönen bir mantarı andırıyordu; ne kurtulabiliyor, ne de girdabın merkezine ulaşıp, batarak yok oluyordum.

Aslında beni adım adım yok oluşa götüren yemek yiyememem değil, uykusuzluktu. Gözlerimi kapattığım anda karanlığın içinden Ziynet'in kalçaları çıkıyor ve her şeyi şeytanın pelerini gibi örtüveriyordu. Bilincim boşalmış, boşluğu Ziynet ve kalçaları doldurmuştu. Saplantılı bir hayalete dönüşmüştüm.

Sonra o filmi gördüm. Daha bitmeden hastalığımdan kurtulmanın yolunu bulduğumu kavramıştım. Nejat ve sınıftaki birkaç kişiyle birlikte, öğle seanslarındaki filmlerden önce porno parçalar gösteren salaş sinemalardan birindeydik. Filmdeki delikanlı yetişkin bir kadına tecavüz ediyor, sonra kadının, delikanlının hocası olduğu ortaya çıkıyordu.

Bu kadar basitti. Hiç kararsızlık çekmedim. İşe annemlere o hafta sonu yine izinsiz olduğumu, okulda kalacağımı haber vererek başladım. Oysa sıramı önceki hafta savmıştım. O Cumartesi öğlen otobüsüne binmedim ve hava kararıncaya kadar lojmanın yanındaki korulukta gizlendim. Elimde kısa, kalın demir bir çubuk, cebimde Faruk'a bir servet ödeyerek edindiğim çakı vardı.

Gece, saat tam onda Ziynet'in ışıkları söndü. Yarım saat daha beklemeye karar verdim. Yeni, korkularımdan kurtulmayı umut ettiğim bir dünyanın eşiğinde, o dünyada neler olduğunu, neler bulacağımı bilmeden bekliyordum. Dudaklarım kurumuştu, belim de kopmak üzereydi. Sanırım hem susuzluğumun, hem de ağrılarımın ardında, üstünü örtmeye çalıştığım korku vardı. Aslında istediğim Ekim'den beri bir türlü en sona ulaşmayan, kaba, sarsıcı bir cinsel uyarıyı yatıştırmak değildi; sadece uyumak, Ziynet'in sahip olmak için çıldırdığım kalçalarından kurtulmaktı. Ilık bir hava, aysız gökyüzü. Ama ortalık, kaynağı gizli bir ışıkla aydınlanmıştı.

Saat on bire doğru saklandığım yerden çıkarak, koşar adımlarla eski revire ulaştım. Dış kapı kolaylıkla açıldı. Son kez bir hafta önce yattığım odanın önüne gelince durakladım. Uyarılı-

yordum: Günlerdir parça parça yitirdiğim bilincim şimdi, tehlike yaklaştıkça hızla geri geliyordu. Çıldırmış olmalıyım, diye düşündüğümü hatırlıyorum. Ancak ölümün eşiğinde hissedilebilecek türden bir pişmanlık kaslarıma yayılmış, hareketlerimi sınırlıyordu. Elimdeki demire baktım; bununla bir insana, o insan Ziynet bile olsa, vurabilir miydim?

Bu aptalca soruyu ne yineliyebildim, ne de cevaplayabildim. Çünkü tam o sırada revirle lojmanın arasındaki kapı açıldı, eşikte Ziynet duruyordu. Zebani, cehennemdeki yuvasından çıkmıştı.

"Kim var orada?"

Kımıldayamadım –ağzım mühürlenmişti– konuşamadım da. Ziynet elindeki feneri karanlığın içinde avının yerini bulabilen yarasalar gibi, tam yüzüme doğrultarak yakmıştı bile. İki küçük adım attı, gözlerini o zaman gördüm: Karanlıkta bile parlayan, ağızları olan gözlerdi bunlar: Usturalar.

"Bak sen, kimmiş?" Bana doğru yürüyünce, bilinçsiz bir hareketle geriledim. "Kımıldama."

Kımıldamadan, gözlerim kapalı, yazgısına razı bir fare gibi bekledim.

İlk tokatla birlikte elimdeki demir büyük bir gürültü çıkararak yere düştü: Belleğimi silip temizleyerek. Ona vurmayı, tecavüz etmeyi, kısacası planladığım her şeyi birden unuttum. Tokat saatlerdir içimde kurulan yayı da boşaltmıştı; ağlamaya başladım: Utanmadan, sanki yapmam gereken buymuş gibi ağlıyordum. Bütün öğleden sonra kurguladığım senaryo daha başında bozulmuş, garip, absürd bir oyuna dönüşmüştü. Ben avaz avaz bağırarak ağlarken Ziynet beni tokatlamaya devam ediyordu. Şaşırmıştı, ama şaşkınlığı birini döverken aldığı zevki ertelemeye yeterli değildi.

Neden sonra iyice uzaktan gelen bir ses duydum. Başkasının sesiydi; ince, neredeyse yumuşak ve istekli bir kadının dudaklarından dökülen mırıltılar gibi. Gözlerimi açınca kendimi Ziynet'in kucağında, başım göğsüne dayalı, dudaklarımla memelerini emerken buldum. Ziynet'in kendinden başkasına ait sesi, yakıcı istekle titriyordu.

"Bana ne yapacaktın?" Cevap vermeye cesaret edemediğimi anlayınca, çocuğunu kandıran annenin o yatıştırıcı fısıltısıyla kulağıma eğildi. "Hadi anlat, kızmayacağım." Direnmeden anlatmaya koyuldum. Sözcükleri ne kadar seçerek kullansam da, niyetim üstü örtülemeyecek kadar çıplaktı. "Elindeki demiri onun için mi getirdin?"

Başımı salladım. Ziynet ancak o zaman hâlâ göğüslerine bastırdığı başımı iterek ayağa kalktı; dik dik, gözlerini etime batıracakmış gibi bakıyordu. Ben ayaklarının dibinde bir hiçtim. Şeklini ve onurunu yitirmiş, omurgasız bir hayvan gibi yatıyordum.

"Beş dakika sonra gel."

Sözlerini bitirir bitirmez belirdiği gibi geri dönerek, açık bıraktığı kapıdan cehenneme geri döndü.

Karanlığın içinde yapayalnız, sadece şaşkınlığımla kalakalmıştım. Başka bir şeyim yoktu. Yanaklarım sızlıyor, dudaklarımdan akan kalın kanın, sıcak, tuzlu tadını dilimde hissediyordum. Ne demek istemişti? Doğrulmaya çalıştım ama başaramadım: Bacaklarım hem şeklini, hem de gücünü yitirmişti.

On beş dakika, belki de yarım saat sonra kalkabildim. Bir süre ayakta, hangi yöne gideceğime karar vermeden bekledim, sonra içgüdüme uyarak, kâbuslarımdan kurtulmak amacıyla, ama yeni kâbuslar edinebileceğimi de hissederek ileriye, lojmana açılan kapıya doğru bir adım attım. Geleceğe doğru attığım ilk adımımda ayağım düşürdüğüm demire çarptı. Eğilip demir çubuğu yerden aldım. Şimdi içinde tecavüzün de yer aldığı senaryonun başına tekrar geri dönmüştüm.

Ziynet, onu gizlice iki kez izlediğim odasındaydı. Yatakta yatıyordu; üstünde beyaz bir pike vardı, kapıda belirdiğimi görünce önce abajuru yaktı, sonra yapması gereken buymuş gibi çığlık atmaya başladı. Keskin, parçalayıcı, melodisi olmayan çığlıklardı bunlar. İlkinde korkuyla havaya sıçradım. İkincisinde, eğer onu biri duyar ve yardımına koşarsa, başıma gelecekleri düşündüm çabucak: Okuldan atılır, belki de hapse girerdim.

Delirmişti; sonra delirmediğini fark ettim: Beni yakalatmak için çağırmıştı. Üçüncü çığlığı nda üstüne atılıp ağzını kapat-

maya çalıştım. Ancak et yiyen yırtıcı bir hayvana ait olabilecek keskin dişleri elime saplanınca, bu kez ben bağırdım. Neyin peşindeydi? Cevap alamadığım sorularla boğuşurken, daha derin, daha keskin bir acı saçlarımın dibine kadar yayıldı. Onu durdurmalıyım, durduramazsam, beni ısırarak parçalayacak. Kaslarıma akan emir buydu. Demiri o zaman hatırladım. Hâlâ sol elimdeydi. Elimi Ziynet'in ağzından kurtarıp demiri yandaki komodine doğru bütün gücümle savurdum. Çıkan ses o denli korkutucuydu ki, ikimizde donup öylece kaldık.

Gözlerindeki korkuyu o zaman gördüm. Önce inanamadım. Çünkü onunla birlikteyken korku –acıyla birlikte– hep benim payıma düşerdi. Demiri burnuna doğru itip parmağımı dudaklarıma götürdüm.

"Sus."

Ziynet başını salladı. İnanmasam da gördüklerim acı kadar gerçekti: Gözlerinde ilk kez korku vardı ve susacaktı. Ancak onu böyle, demiri yüzüne bastırarak, sonsuza kadar tutamazdım. Yatağın ucunda duran sabahlığının kuşağını işte o zaman akıl ettim.

İki dakika sonra Ziynet elleri bileklerinden bağlanmış, bir tutsak gibi sırtüstü yatıyordu. Elimdeki demiri bıraktım, sıra çakıya gelmişti. Burnunun ucuna uzattım.

"Sakın bağırmaya kalkma!"

Ziynet cevap vermeye çalıştı, başaramadı; dudaklarıyla birlikte sesini de ısırmış olmalıydı. Yabancısı olduğu dehşet duygusu, gözlerini ve sesini ele geçiriyor, onu değiştiriyordu. Önce şaşkınlık, ardından korku; kişiliği yüzünden silinip gitmişti. Sonunda bu kişiliksiz yeni yüzüyle başını sallamayı becerdi. Çakıyı elimden bırakmadan, tıpkı bana yaptığı gibi kalçalarından iterek onu ters çevirdim, bileklerini bağladığım ipin ucunu pirinç karyolanın duvara yapışık arkalığına sıkıca düğümledim; artık kımıldayamazdı. O sırada fark ettim yutkunamadığımı. Soluk almam da zorlaşıyordu. Aceleyle soyundum. Ziynet gözlerini kapayıp başını öteki tarafa çevirince üzerindeki pikeyi çektim. Ortaya çıkan görüntü zaten zorlukla, parça parça aldığım soluğu tümden kesti. Kısa beyaz geceliği beli-

nin üstüne kadar sıyrılmıştı; çıkık kalçaları elimi uzatıp dokunabileceğim kadar yakınımdaydı, hem de çırılçıplak. Ama kalçalarına hemen dokunmadım, yutkunup ağzımı sonuna kadar açarak odadaki bütün havayı emmeye çalıştım. Yaralanmış bir hayvanın böğürmesini andırıyordu çıkardığım ses. Ziynet sıçrayacakmış gibi gerilince yatağın üstüne çıktım. Sıra büyüyen erkekliğimi kalçalarının arasına yerleştirmeye gelmişti. İlk bakışta farkedilmeyen, kalçalarının arasında oluşan derin vadinin içinde kaybolmuş, ince bir kilot; aramızda sadece bu vardı: Filmdeki o çocuğun yaptığı gibi çekip koparark çıkardım o bez parçasını.

Küçük çillerle süslenmiş sırtı terle kaplı olmasına karşın teni bayağı serindi. Sırtını gölge gibi kaplayarak üstüne uzandım. Tatlı bir titreşim vücudumu kasıklarımın arasına çekip topluyordu. Sıkışan lastik nasıl şekil değiştirirse, vücudum işte öyle değişti: Sadece bir kıkırdak; kalçalarına dayalı, irileşmiş, uzamış ve sertleşmiş bir kıkırdak. Bundan ibarettim; hep böyle kalmalıydım. Kımıldamamalıydı! Kımıldayabileceği düşüncesi, dudaklarımı, beni bile şaşırtan bir tehditle araladı.

"Kımıldar, ya da sesini çıkarırsan, seni keserim." Kulağının arkası, boynu, ensesi kurutulmuş çiçek gibi kokuyordu. "Anladın mı?"

Anlamıştı, birbirine bağlı ellerinin arasındaki başını yastıktan zorlukla kaldırarak sallayınca ben de anladım anladığını. Omuzu ile boynu arasında ince, hafifçe kabarmış bir adale vardı; ayrılmak, başka bedene göç etmek istermiş gibi kıpır kıpır: Boynu seyiren kısrak! Tenindeki serinlik, boynundaki koku ve en çok da çaresizliği kasıklarıma sıkışan vücudumu bir burguya dönüştürmeye yetti. Erkekliğim –tıpkı bir kapının ağır iki kanadını aralar gibi– Ziynet'in sert, serin butları arasında adım adım yol alarak ilerledi. İnanmakta zorlanıyordum, sonunda banyoda gördüğüm o kalçaların üstünde, arasında, içinde, her yerindeydim. Kasıklarımı coşkuyla ittim, ama daha fazla ilerleyemedim. Butları kapanmış, kazanacağım ödüle açılan dar geçit kilitlenmişti. İşte tam o zaman burnumun ucunda hâlâ nabız gibi atan adaleyi hırsla dişledim. Ziynet çığlık atmadı, titre-

me vücudunu dalgalandırınca erkekliğimin o dar geçide doğru kısa bir adım attığını fark ettim. Acı vücuttaki krampı çözüyordu! Bunu unutmamalıyım, diye düşündüğümü hatırlıyorum.

Ziynet, vücudundan ayrılmaya niyetli o hareketli kası ikinci kez dişlediğimde bağırdı. Ama yakınmaktan çok çağıran, vaat eden, gelecek yüklü bir çığlıktı bu. Burnumu boynunda gezdirerek kulak memesini ağzıma aldım. Yumuşak, tuzsuz bir tadı vardı etinin; boynunun öteki tarafına geçince sert hatlı yüzüyle karşılaştım: Gergin, ama o ölçüde meraklı, neredeyse mutlu. Bu kez canının çok acıyacağını bilerek bütün gücümle sırtını ısırdım ve odayı camdanmış gibi kırıp, ufalayan tiz sesle birlikte içine girdim. Daha çığlığı sona ermeden bıçaklanmış gibi havaya sıçradı, ama onu bırakmaya niyetim yoktu; kaçıp kurtulmasına fırsat vermeden kasıklarımı itip, bir hamlede ağzı dar, içi sıcak ve kaygan geçitin sonuna ulaştım.

"Oooo!"

Derin suların dibinden yüzeye yeni çıkmış birinin uzun soluğunu andıran bu sesten daha kışkırtıcı, daha davetkâr ne olabilirdi? Hiçbir şey. Coşkuyla çağrıya uydum. Daha o boğuk ses sönmeden, kasıklarım Ziynet'in uykularını benden çalan hırsız kalçalarını kıyıya vuran düzenli dalgalar gibi art arda dövüyordu. Kasıklarımla kalçalarının her buluşmasında Ziynet çığlık atıyor, her çığlıkla bacaklarını biraz daha açıp, butlarını biraz daha aralıyor ve ben o ıslak, ipeğimsi salgıyla kaplı geçidin sonuna kadar –her seferinde gidişten ve gelişten aldığım hazzı birbirinin üstüne yığarak– artan ve biriken bir coşkuyla yol alıyordum.

Haftalardır tutsağı olduğum tutkunun sabırsızlaştırdığı coşku çok geçmeden –henüz etine damgalayacağım acıların, alacağım tatların çok başındayken– taşıp fışkırma noktasına gelince aceleyle içinden çıktım. Onu terk edişim Ziynet'i şaşırtmıştı: Kasıklarımdaki basıncı boşaltmak için yeniden o ıslak, dar geçite girip girmeme arasında kararsız bocalarken, başını hafifçe kaldırarak arkaya dönmüş, sorar gibi bakıyordu. İstediğim fışkırmak değildi; yani sadece fışkırmak, sıradan bir boşalma değildi; peşinde olduğum hem fışkırmak, hem de öcümü almak-

tı ondan. Gözlerimi kapayıp bekledim. Düşünüyordum; yapabileceklerim hakkında. Hem içine girip, hem de haz yerine acı vermenin yollarını.

Böyle düşünürken, düşüncelerimi bırakıp az önce ikiye ayırdığım, butlarına daldım. Elimi bilinçsizce, sadece dokunmak için uzatmış, sağdakini avuçlamıştım; sonra Ziynet'in eski revirde benim çıplak kalçalarımı seyrederken neler hissettiğini düşündüm, ardından da önümde duran büyüleyici çıkıntılara vurmaya başladım. Avuçlarım yanınca bu kez de kaba etlerini ısırdım. Ziynet'in ne zaman bağırmaya başladığını hatırlamıyordum. Zaten kaba etlerine vurmaktan ve ısırmaktan vazgeçmeme çığlıklarını fark etmem değil, bu çığlıklarının acıdan çok, dövülmekten aldığı zevkten fışkırdığını anlamam neden oldu. Ben vurdukça Ziynet az önce içinden çıktığım o ıslak geçidin ağzını yatağa sürtüyor, çığlıklarının arasına sıkıştırdığı iniltilerle birlikte kalçalarını tekrar ısırmam için havaya kaldırarak, ağzıma itiyordu. Yoksa yanılıyor muydum? Anlamak kolaydı. Isırdığımda bu kez vurmak yerine ellerimi göğüslerine uzatıp, orada tutmadan aşağıya, karnına indirdim. Ziynet niyetimi anlar anlamaz kalçalarını kaldırıp o tüylü ıslak üçgenini ellerimin üstüne yerleştirdi. Acıya aldırdığı yoktu, parmaklarımdan birini ya da ikisini içinde istiyordu. Yanılmamıştım. Ya erkekliğim!

Aklıma gelen düşünceyle titredim; bunu yapabilir miydim? Belki yapabilirdim. Ziynet'i mutlu eden parmaklarımı geri çekip derin bir soluk aldım. Kalçalarını kaldırmalıydı. Tabanlarından tutup bacaklarını dizlerinden kırarak altına, karnına doğru ittim. Ziynet sabırsızdı, parmaklarımı bekliyordu. (Belki bu nedenle vücudunu istediğim gibi eğip bükmeme karşı koymuyordu.) Ama kasıklarımı ileriye iter itmez, kendini öne atarak erkekliğimi yeni hedefinden uzaklaştırdı. Saçlarından tutarak kalçalarını eski durumuna getirdim. Bu yeni, dar, hiç bilinmeyen, keşfedilmeyi bekleyen bakir dehlize girecektim, ama nasıl? Cevabı ikinci denemeden sonra bunu Ziynet'in yardımı olmadan başaramayacağımı anlayınca buldum. Uzlaşmayla: Ona istediğini vererek, istediğimi alacaktım.

Parmaklarımı önce göğüslerine, sonra kaydırarak karnına, ardından o kaygan girişin ağzına götürdüm. Vücudu yine derin sulardan yüzeye çıkmış birinin aldığı o ilk soluğu andıran sarsıcı bir iniltiyle kıvrıldı. Utancı yoktu. Gerisini o halletti, parmağımı yavaş yavaş içine alıp kalçalarını kıvırarak, dans eder gibi haz vadisinin dik yamaçlarına doğru savurdu kendini. Parmaklardan çok zevk alıyordu. Buna alışıktı. Tekrar arkasına yanaştım; bu kez kaçmadı ama çabalarım da bir sonuç vermiyordu. Dehlizin girişini açamıyordum. Hırslanıp zorlayınca Ziynet başını geri çevirerek boğuklaşmış bir sesle,

"Komodini aç," dedi.

İlk kez konuşuyordu. Yana eğilip çekmeceyi çektim ve görür görmez neyi bulmamı istediğini anladım. Doğrulduğumda elimde kalın bir krem vardı. Artık onu çözebilirdim, çünkü bundan sonra olacaklar tecavüz tanımına girmeyecekti.

Ama çözmedim, Ziynet de çözmemi istemedi. Birkaç dakika sonra parmaklarımın ucunda havaya yükselen bir duman gibi kıvrılan kalçalarını bir an için sıkıca tuttum ve bilinmeyene uzanan dehlizin dar ağzından kayarak, sonunda o ürkütücü kişiliğini parçalayacağımı, onu yeneceğimi bilerek zorla içeriye girmeyi başardım. Ziynet'in çığlıkları bu kez gerçekti ve katıksız acıyla yüklüydü, içinde cinsellik barındırmıyordu. Ancak sürprizlerle dolu bu kavrayıcı dehlizde adım adım ilerledikçe çığlıkları giderek azaldı, parmaklarımdan aldığı zevk acılarını bastırdı ve çok geçmeden, ikimiz de çıktığımız bu inanılmaz yolculuğun garip tatlarını, yeni acılarını keşfetmiş olarak, aynı anda çığlık atarak düşlediğimiz sona vardık.

Soluk alışım, yorucu bir tırmanıştan sonra vardığı yokuşun tepesinden aşağıya inen bir yolcununki gibi neden sonra düzenli bir tempoya geri dönünce, gözlerimi açtım. Ziynet'in üstündeydim, yanağım yanağına bir dost gibi yaslanmıştı. Gözleri açık değildi, yüzü, sırtı gibi ter ve adını koyamadığım bir duyguyla kaplıydı. Kasıklarımı hafifçe geri çekince uykusunda gerinir gibi omuzlarını kaldırıp kalçalarını bana doğru itti. Erkekliğim keşif yolculuğunun başındaki gibi, hâlâ diriydi içinde. Kirpiklerini aralamıştı. Şimdi göz gözeydik, birden göründü-

günden başka biri olduğunu kavradım. Aslında ikimiz de tanımadığımız, tehlikeli bir insanla karşı karşıyaydık, ama aldırmıyorduk. Vücutlarımız kimliklerimizi dikkate almadan, kasıklarımızda başlayıp yine orada biten bir yolculuk için buluşmuştu. Birbirimizi tanıdığımız söylenemezdi, ama aynı yöne doğru yol aldığımız kesindi.

Bunları düşünürken Ziynet'in yine o başkasına ait sesini duydum.

"Hemen çıkma!"

(Eğer Ziynet o gece bu sözleri söylemeseydi geleceklerimiz birbirine karışmayacak ve ben o yataktan kalkıp, öcümü almış olmaktan mutlu, onun hayatından uzaklaşıp gidecektim. Ama dar dehlizden çıkmaya davrandığım o anda gözlerini kapatarak buğulu bir sesle söyledikleri, hayatlarımızı değiştirdi. Hayır, benim değil onun hayatını değiştirdi; sona erdirdi demeliyim belki de.)

Ziynet içinde kalmamı istiyordu, ama acıyla açılan gözlerine aldırmadan, kınından çekilen bir bıçak gibi dışarı çıktım. Teslim olduğu için onu ödüllendirecektim; nasıl mı? İçgüdülerim teslim olmayı öneriyordu.

Kurumuş bir dal gibi susuz, ama hâlâ dik duran erkekliğimi geri çektim, sonra onu ters çevirdim ve iplerini kestim.

"Sen kimmişsin..."

Kim olduğumun farkında değildim. Sonra Ziynet'in kulağıma fısıldadığı aşk sözcüklerini dokunuşlarıma taşıyarak istediği her şeyi yaptım: Yanağımı yanağına dayadım, uzattığı ince, kaygan dudaklarını öptüm, açık kahverengi uçlarını dişlediğim göğüslerini emerek, hepsini ağzıma sığdırmaya çalıştım, karnını ısırdım, kalçalarını dişledim, dakikalar önce parmaklarımın terk ettiği kapısı kapanmış ılık geçiti dilimle tekrar açtım ve sonunda kurumuş erkekliğimi yeniden, yeşertmesi için ona verdim.

Verdiğim her şeyi, vücudunda keşfedip açığa çıkardığım acıları da katarak, kuru toprağın suyu emmesi gibi hızla ve açlıkla içine aldı. Teniyle, dudaklarıyla ve erkekliğime sarılan ıslaklığıyla içtiği karışım öylesine yoğundu ki, çok geçmeden doyup

doldu ve taşarken bağırarak tekrar orgazm oldu. Ben fışkıramamış, gerçekten kurumuştum, girdiğim gibi dimdik çıktım içinden. Ne yaptımsa hepsini o öğretmişti. Kendimi keşfetme yolunda büyük bir adım atmıştım.

Ne kadar sonra gözlerimi açtım, hatırlamıyorum. Ziynet altımda kendinden geçmiş, gözleri kapalı, sanki mutluluktan ölmüş gibi yatıyordu. Kolumu çekip bileğimdeki saate bakınca o da gözlerini açtı. Saat bire gelmek üzereydi. Acı ve doyum onu öldürmüştü. Demiri, parçalanmış sehpayı, odasında bırakarak evden çıkıp revire döndüm. Bir süre aynada kendimi seyrettim. Ben de Ziynet gibi değişmiş miydim? Uzun uzun yüzüme baktım. Her insanın içinde olan kötülükle tanışmıştım o gece: Ama kötülük beni incitmemiş, büyütmüştü.

(O gece hayatımın –dönüm noktası derler ya, işte öyle– bir dönemeçten geçerek başarıya doğru yöneldiğimi bilmiyor, sadece hissediyordum. Ziynet'i sonunda yenmiş, yenmekle kalmamış, bütünüyle elde etmiştim; artık boyun eğdirebilir, istediğim her şeyi yapabilirdim ona. O zamanlar efendiliğin aynı zamanda kölelik, gardiyanlığın ise tutsaklık olduğunun farkında değildim. Tutku söz konusu olduğunda her şeyin karıştığını, tersyüz olduğunu, gerçekte elde ettiğinizi sandığınızı asla elde edemediğinizi, çoğu kez elde ettiğinizi düşündüğünüz şeyin aslında sizi elde ettiğini anlamam epeyce zamanımı aldı. Ama o gece şiddetin ne denli etkili bir araç olduğunu keşfettim. Amacı dehşet yaratmak olan şiddet, yerinde ve özellikle şiddete maruz kalanın direncini kırmaya yönelik kullanıldığında, benzersiz bir silahtı. Şiddete sık başvurmanın tehlikesi ise Faruk'taki gibi alışkanlık yapmasıydı. Bu alışkanlık her zaman amacı aşıyordu. Bunları daha sonra öğrenecektim. Kendi hesabıma bir daha asla şiddete başvurmadım, gerektiğinde teslim olmayı seçtim. Ama şiddet, ısının metali eritmesi gibi Ziynet'i değiştirmiş, içe dönük, sadizmle çevrelenmiş sıkıcı bir varlıktan, tutkulu ve aşka hazır bir kadın yaratmıştı. Bir mucizeydi bu.)

VIII
(Ferda/Yanılgı)
(Temmuz 97 - Çarşamba)

Suçsuzum, içiyorum ve Abant'ı özlüyorum; belki şimdi Temmuz ve sıcak diye... Aslında kardan hoşlanmam, çünkü inanılmayacak kadar çabuk üşürüm. Temmuz'u, Ağustos'u, hatta Haziran'ı artık eskisi gibi sevmememin nedeni öteki aylara göre daha sıcak olmaları. Sıcakta içki içmek, soğukta olduğundan daha zor.

Ne garip, son aylarda içkiye düşkünlüğümün arttığını yalnız Faruk ve Ferda fark etti. Faruk belirtmekle yetinirken, Ferda endişelenerek içmeme engel olmaya çalıştı. Özellikle Abant'ta.

Kedi elimdeki kadehe bakıyor dik dik. Aylardan sonra onu neden geri aldım? Oysa Sultan Hanım'a bırakabilirdim.

"Eğer Ferda olmasaydı, şimdi bir sokak kedisiydin," diyorum kediye adını söylemeden.

Beni anladığına eminim; çünkü bakışları değişmedi. Çaresi yok, o da benim gibi öykünün sonunu bekleyecek.

Arkama yaslanıyorum. Aslında kalkıp biraz buz almam gerek mutfaktan. Ama üşeniyorum; nasılsa sonunda eriyecek.

Aylarca önce Ekim'de kapının zili çaldığında duştan yeni çıkmıştım; saat dokuza geliyordu. Altıma bir şeyler geçirip kapıyı açtım; Ferda: Ve yüzünde gülümsemeye benzemeyen bir ifade. Eteği oldukça kısa, siyah gece elbisesinin içinde yeni uya-

nan birinden çok, bütün gece hiç uyumamış birini andırıyordu. Garipliğinin nedeni elbisesi değildi, elinde sıkı sıkıya sarıldığı, sapı kırık, buruşmuş güldü. Gülmemek için zor tuttum kendimi. Çünkü terk edilmişti; bu açıktı. Ve acı çekiyordu; bu da açıktı. Ama tavırlarında gerçek olmayan, inandırıcılığını yitirmiş bir şey de vardı. Sanırım sevimliliği durumun gerçekliğini gölgeliyor, etkisini azaltıyordu. Bu arada üstündeki kıyafetle nasıl olup da üşümemişti; yazı yanında taşıyor olmalıydı.

İzin istemeden, peşinden hayal kırıklığını da sürüklediğinden olacak, yorgun adımlarla içeriye girdi. Arkasından kapıyı kapatıp onu izledim. Uzun bacakları yine göz alıcıydı, ama kışkırtıcılığı da hüznü gibi inandırıcı değildi bu sabah. Pencerenin önündeydi, yanına gittim. Gider gitmez, "Bu kez kesinlikle bitti, artık asla birlikte olmayacağız," dedi.

Sonra dramatik ayrılık haberinin ardından bu geliyormuş gibi, başını omzuma dayayıp, ağlamaya başladı. Topuklu ayakkabılarının yükselttiği boyu benden en aşağı on santim daha uzun olduğundan, başını omzuma yaslayabilmesi için eğilmesi gerekiyordu. İçgüdüsel bir hareketle ona sarıldım, bir süre bekledim, susmayınca saçlarından öptüm. Bunu neden yaptığımı bilmiyordum: Belki ağlayan çocuğu yatıştırmanın en bilinen yolunun anneyi hatırlatan bir şefkat gösterisi olduğunu düşündüğüm için. Aslında ortada bunu yapmam için bir neden yoktu. Çünkü kesik kesik, insanı telaşlandırmayan, oldukça alçak bir tonda ağlıyordu. Sanki acısı ya da çektiğini sandığı acı dramatik tavrına yansıdığı kadar keskin ve yoğun değildi. Yine de susması için epeyce zaman geçmesi gerekti. Başını geri çektiğinde –yani kaldırdığında– gözleri daha da yuvarlaklaşmış, büyümüştü. Kısa bir süre beni süzdü, neden yanımda olduğuna şaşırmıştı sanki, sonra yeni tanışmışız gibi gülümsedi.

"Yarı çıplakken daha genç görünüyorsunuz."

Ona mutfağı göstererek kahve yapmasını söyledim, ardından banyoya geçtim. Akşamki içkiden olacak hafifçe başım dönüyordu. Tıraş olup üstüme bir şey geçirerek, yaşlanmış olarak salona geri döndüğümde Ferda'yı bıraktığım yerde –geleceği okumak ister gibi– elinde tuttuğu gülü seyrederken buldum.

Yaklaştığımı fark edince başını kaldırdı ve gülümsedi: Uzun süredir tanıdığı bir dosttan yardım istermiş gibi. Ama yüzündeki ürperti suya batıp çıkan mantar gibi oynaktı, dudaklarında tutamıyordu bir türlü. Kahveyi ben yapacaktım, tam mutfağa gidecekken vazgeçtim. Dudakları kışın ortasında buz fırtınasının içinde kalmış gibi titriyordu. Onu tanımayan biri bile birazdan ağlayacağını kestirebilirdi: Ağlayacağı zaman gözleri acıkmış bir çocuğunkini andırıyordu çünkü.

Elimi uzatıp işaret parmağımı dudaklarındaki seyirmeyi andıran garip titremenin üstüne bastırdım, böylelikle ikinci kez ağlamasını daha başlamadan susturmuş oldum.

"Terk edildim, şimdi acı çekiyor ve aşkın bilincine ancak böyle varabiliyorum." Cümle, ezberlediği bir dize gibi özel bir tonlama ve melodiyle dökülmüştü dudaklarından. "Aslında aşk her zaman yeni bir yaşam biçimidir; biten ya da yeniden başlayacak hayatların düğümlendiği noktadır."

Bu kez emin oldum. Bu sözleri bir kitapta okuyup ezberlemiş olmalıydı. Sözleri ilginç sayılabilecek düşünceleri yansıtıyordu; ama ona ait olmadığından, sonradan edinilmiş her şey gibi, belirgin bir eğretilik duygusu vardı cümlelerinde.

"Ne dersiniz, sizce yeni bir başlangıcın eşiğinde miyim?"

Omuzlarımı kaldırdım; hem ilgilenmiyordum, hem de cevabı bilmiyordum. Konuşması rahatsız ediciydi. (Sanırım giderek Işık'ı andırdığını düşünüyordum: Sınandığım duygusu, aynı karmaşa, benzer tutarsızlıklar.)

"Ama yeniden başlayamam ki, yirmi beşine basınca öleceğim ben."

Eğer ölmekten korkuyorsa, ki öyle görünüyordu, çektiği acı sandığından daha hafifti. Çünkü az önce sergilediği aşk acısı, sözü edilir edilmez ölümün ağırlığı altında ezilip yok olu vermişti. "Oysa aşk ölümden güçlüdür. Aşk ölümü yaratabilir, ama ölüm aşkı yaratamaz, ancak sona erdirir. Aşk sevdiğimizin yerine hiç kimseyi koyamayacağımızı fark ettiğimizde trajediye dönüşür." Bunlar Işık'ın düşünceleriydi... Onu sevmediğimi bildiğini söylediğinde haykırmıştı yüzüme. Ferda'ya gelince, bir yandan yeni başlangıçlardan, bir yandan da ölüm korku-

sundan söz ediyordu. Bu açıdan bakıldığında durum trajik değil, olsa olsa dramatik sayılabilirdi.

Tabii her zaman yaptığım gibi Işık'ın düşüncelerini Ferda'ya söylemedim. Önce onu ikna edebileceğimden emin değildim, sonra böyle bir yorgunluğu göze almaya niyetim yoktu.

Onu divana oturtup yanına iliştim. Mutsuzdu ama çocuk gibi uysaldı. Sürdüğü serin ve hafif kokuyu duyabiliyordum. Kolumu çıplak omuzuna attım. Sanki bu bir işaretmiş gibi anlatmaya başladı.

Öykü dün akşam, gönüllü olarak çalıştığı hastanenin çocuk bölümü yararına verilen yemeğe gidişiyle başlıyordu. Geceden bu yana hemen eskiyen sevgilisi de, aynı hastanede görevli bir doktor olduğu için katılmıştı yemeğe. Aynı masaya oturmuşlardı; son haftaların gerginliklerini içkiyle yumuşatma çabaları, dans, hatta eskiden birlikte yapmaktan zevk aldıkları birkaç *slow* ve sonra davetten ayrılış. İki dost gibi veda etmişlerdi birbirlerine: Gelecek umudu taşımayan bir ayrılış; sadece arkadaştılar artık. Kısa, tepe noktası olmayan düz öykü böyle sona eriyordu.

Ferda tekdüze, gergin ses tonunu değiştirmeden bir süre daha konuştu. Anlattıkları pek ipe sapa gelir şeyler değildi. İlk bakışta yürekli, hatta onurlu bir reddedişi andıran ayrılık öyküsü, yakından tek taraflı bir ümitsizlikle, inandırıcılığı olmayan bir teslimiyetin arasında gidip gelen bir kararsızlığı andırıyordu daha çok. Sıkıntıyla irkildim. Acaba kişiliğinin, bu tür dengesiz ve aldatıcı masumiyetten öte bir derinliği yok muydu? Sıkıntı tedirginliğe dönüşmeye yüz tutunca aceleyle düşüncelerimi bacaklarına, baharı geri getiren kokusuna yönelttim. Çok konuşmadığı, güldüğü sürece ona katlanabilirdim pekâlâ.

Kolumdan rahatsız olmuşa benzemiyor, aksine tensel zevkleri gelişmiş biri gibi dokunulmak hoşuna gidiyordu. Eski sevgilisinden ne beklediğini sorduğumda, yine aynı ses tonuyla cevap verdi. Özetle sürekli ilgi, yani kayıtsız şartsız bir teslimiyeti genç doktordan beklediği. Bir ara sustu. Peşinde olduğu öylesine kendine ait, öylesine tek taraflı bir mutluluktu ki, göz göze gelince utançla kızardı. Düşüncelerimi ele vermiş olmalıydım bu kez.

"Sizi sıkıyor muyum?" Sonra sıkılıp sıkılmadığımı söylememe fırsat vermeden hemen yeni bir soruyla beni yönlendirmeye çalıştı. "Aslında öylesine ilgiye ihtiyacım var ki."

Konuşurken omuzlarını büzmüş neredeyse koltuğumun altına girmişti. Yüzüme ilgiyi beklediği kişinin ben olduğumu belli edecek kadar uzun baktı. Eğilerek, dudaklarının iyice yakınından onu öptüm. Ferda, hareketimi ilgi isteğinin kabul edildiği anlamına alarak sevinçle yerinden fırladı. Sanki dudaklarım sınırlı bir dostluk sunmamış, hayat öpücüğü vermişti.

"Haydi kalkın, yemeğe gidelim." Daha kahvaltı bile etmemiştim. "Öyleyse kahvaltı," dedi neşeyle. "Yemeği üç seferde, değişik zamanlarda, ayrı ayrı yemek bana zaten hep çok saçma gelmiştir. Vakit kaybı..."

Kırk beş dakika sonra Ortaköy'deydik. Ben kahvaltı ediyordum, Ferda, günün üç öğününü bir seferde aradan çıkarmak ister gibi, önünü tepeleme tabakla doldurmuştu. Onun gibi yiyen birinin on ay sonra öleceğini düşünmek düpedüz saçmalıktı. Ödünç verdiğim pardösünün altındaki kısa eteğinin örtmediği uzun bacakları, gizli bir hazinenin haritası gibi elinden bırakmadığı sapı kırık gülle, hemen ilginin merkezi olmuştu; diğer masalardaki başlar kısa aralıklarla oturduğumuz yöne çevrilirken o çevresinde oluşturduğu bu çekimden habersiz yiyor ve anlatıyordu. Gelecek hafta yeniden bir sürü tahlil yaptıracaktı. Psikoloğa ya da psikiyatriste gitme konusuna gelince, hâlâ kararsızdı.

Kahvaltıdan sonra, bu Ferda için tam günlük yemekti, işimin olduğunu söyleyerek onu evine götürmeyi önerdim. Peşimden ayrılmaya niyeti yoktu. Beni bankaya kadar izledi, seans odasına da birlikte girdik. O güne kadar gazete ve televizyon haberi olmaktan öte bir anlam taşımayan borsa onu şaşırtmıştı.

Harfler, yeşil ve kırmızı oklar, rakamlar, işlem hacmi, borsanın derinliği ne anlama geliyordu?

Açıklamalarımı dikkatle dinledi. Birkaç dakika sonra endeksi de takip edebiliyordu. Ama en çok bir hisse senedini sabah alıp, akşam olmadan satarak da para kazanılabileceğini keşfetmek etkilemişti onu. Spekülatif kazanç dedikleri bu muydu?

Bu ve buna benzer sorularında, hayatında hiç para kazanmamış insanlara özgü bir naiflik vardı.

Seans odasından şubeye geçtik. Ayşe ve Ferda birbirlerini süzerek tartıp biçtikten sonra bir karara varmış gibi başlarını çevirdiler. Ferda bu denli güzel bir kızın neden bankacı olduğunu anlayamamış, Ayşe'ye gelince, kışın eşiğinde, erkek pardösüsü giymiş, gündüz vakti üzerinde gece elbisesi olan bir kızın yanımda ne aradığını çözememişti. Bir arkadaş; bu Ayşe'ye yetmemişti, doğrusunu söylemek gerekirse bana da yetmezdi.

Ayşe'ye tekrar teşekkür ettim, son iki günde endeks tavan yaparken portföyü boşaltmayı başardığı için. İkimiz de mali hisselerden yanaydık. Endeksin aşağıya ineceğine inanıyordu. "Askerler sinirleniyorlar ve bunu da açık açık belirtiyorlar..." Hükümeti sallayacaklar; piyasadaki beklenti buydu. Kamu kâğıtlarından bir süre için uzak durmayı önerdi. Başımı onaylayarak salladım, anlaşmıştık. Sezgilerine güveniyordum. Eylül başında Irak'ta durum gerginleşince yine tam zamanında portföyü boşaltmış ve büyük bir kaybı önlemişti.

Dışarıda soğuk ve birdenbire bastıran yağmur bizi bekliyordu. Ferda yine evine gitmeyi reddedince, üstündeki kıyafetiyle daha fazla dolaşamayacağı için yakınlardaki büyük alışveriş merkezine gidip bir şeyler aldık. Seçerken zor beğenen biri gibi davranıyordu. Yedi takım denedikten sonra satın almaya karar verdiği, giydiği ikinci takımdı. Eğer alışveriş bir ölçüyse, kararsızlık en belirgin karakter özelliği olmalıydı. Bu arada bir başka özelliğini daha keşfettim, üstüne giydiği hiçbir elbise konusunda düşüncemi sormadığı gibi, dördüncü takımı denerken birden bana dönerek gidip biraz dolaşmamı, sonra gelmemi söylemişti. Sessizliğimle onu etkileyip, iki ayağını bir pabuca sokuyormuşum.

Oysa yanında ne yeteri kadar para, ne de kredi kartı vardı. Faturayı ödemeyi önerdiğimde sevimsiz bir kibirlilikle irkildi. Teklifimi geri çevireceğini düşündüm, ancak borç olarak kabul edebileceğini söyledi. Kendine yakışan, inceliğini ortaya çıkaran, pantolon ve ceketten oluşan bir takım seçmişti. Bana göre rengi kış için biraz açıktı ama zevk onundu, karışmadım. Za-

ten o da fikrimi sormadı. Dükkândan çıkarken çok zarifti. Onu çevresindekilerden hemen farklı kılan bu göz alıcı zarafeti, kişiliğinin bedeni üstündeki denetimi miydi, yoksa varlıklı olmayanlara özgü bir göz boyama mı, işte bu belirsizdi. Karar verememiştim.

Yağmur hızını iyice arttırmıştı, bulduğumuz ilk taksiye kendimizi attık. Ferda hâlâ evine dönmek istemiyordu. Sanki hapishaneden söz ediyordum. Bana yaslanarak oturmuştu. Kalçalarının basıncını bacaklarımda hissediyordum. Saat iki. Acıkanlar için öğle yemeği saati. Oysa ikimiz de toktuk. Ferda kahve ve bir parça pastayla yetinebileceğini söyleyince, ona birkaç hafta önce rastladığım otelin altındaki kafeye gitmeyi önerdim.

Yarım saat sonra pastasından son dilimi alıyordu. Bütün gece uyumadığına iddiaya girebilirdim ama az önce uyanmış gibi canlıydı. Çatalını bırakınca gülümseyerek birden düşmanını gafil avlamak isteyen biri gibi, apansız sordu.

"O kızla yatıyor musunuz?" Hangi kız dememe kalmadan, soruları heyelanda birbiri ardına aşağıya yuvarlanan kayalar gibi üstüme savruldu. "O kızı kaç yıldır tanıyorsunuz? Tek sevgiliniz mi? İş ilişkiniz olan birisiyle bu tür bir yakınlık kurmak, ne derece doğru sizce?" Elimi kaldırıp işaret edinceye kadar sürdürdü sorularını. Hemen susarak ilgisini kahvesine yöneltmesi, sorularının ardında merakının değil, Ayşe'ye karşı geliştirdiği anlamsız ve dayanaksız küçümsemenin yattığını ele veriyordu.

"Yaşam en çok suya benziyor. Hangi yatakta akarsa onun şeklini alıyor. Biçimi, kararlı bir tarzı, bilinen bir örgüsü, kokusu ve siz katmadıkça da bir rengi yok... Ama insan suyun hayat verdiği gibi, sel olup her şeyi yıkabileceğini de unutmamalı."

Ferda benimle değil, büyük bir olasılıkla dün gece vedalaştığı –adının Ferit olduğunu hatırlıyordum– o doktorla konuşuyordu. Sadece seslendirdiği kısmını duyabildiğim diyalog oldukça ilginç bir şekle dönüştü az sonra.

"Sevmek anlamaktır, güç vermek değil. Sevmek düzeltmektir, kabullenmek değil... Aşk iki yalnızlığın buluşmasından doğar, sonra yaşamaya duyduğumuz özleme dönüşür." Sözlerinin

burasında, sanki Ferit'in cevabı uzun sürmüş gibi bir süre bekledi. "Aşk her seferinde yeni bir yürek yaratır."

Sözlerini oldukça yüksek sesle ve teatral bir tavırla bitirmeye karar verince, yakın masalardaki başlar bize doğru çevrildi. Bu davetsiz, arsız ilgi onu sakinleştirecek yerde, tersine daha da kışkırtmıştı.

"O kıza âşık mısınız?" Başımı onaylamadığımı belirterek salladım. "Peki, hiç sevgiliniz de mi yok?" Yine başımı salladım. "Hayret, oysa hiç fena sayılmazsınız, yani temiz, aydınlık bir yüzünüz var. Ama..." Konuşmasını sürdürmesi için onu cesaretlendirmemi bekledi, nasılsa dayanamayıp devam edeceğini bilerek sustum. "Yani, keşke biraz daha genç olsaydınız, sizi belki birkaç arkadaşımla tanıştırırdım."

Sözlerine meydan okumayan bir gülümsemeyle karşılık verdim. Zaten daha fazla ne yapabilirdim ki?

"Çalışmadığınıza bakılırsa epeyce paranız olmalı?"

"Yaşlılığımda bana yetecek kadar," dedim.

Sözlerimle neyi ima ettiğimi anlamamıştı. Yüzünde çarpıp bölerek hesap yapan bir öğrenciye özgü meraklı ve huzursuz ifade vardı. Yaşımdan sonra banka hesabımı da değerlendiriyor olmalıydı.

Yanılmıştım.

"Hep İstanbul'da mı yaşadınız? Başka bir kente gitmeyi hiç düşünmediniz mi?"

Her seferinde ilkine cevap vermemi beklemeden bir soru daha soruyordu. Bu açıdan hiç benzemediği Nazan'ı hatırlatıyordu. Yine cevabımı beklemeden devam etti: "Ah bilmiyorsunuz, bu kent beni eziyor, tehdit ediyor ve korkutuyor."

Ben kendi hesabıma İstanbul'dan memnundum. İki ciddi iş önerisini, başka bir kent korkusuyla geri çevirmiştim on yıl önce. Gerçi bu büyük kent varlığımdan habersizdi, ama yine de hep cömert ve merhametli davranmıştı bana.

"Her kent biraz geçmiş, daha çok gelecektir," dedim.

"Yani kısaca hayat, değil mi?" diye sordu Ferda.

Verecek anlamlı bir karşılık bulamayınca, "Evet", dedim.

"Biliyor musunuz, siz harika bir dinleyicisiniz."

Değerlendirmesinin sonucunda geçer not almıştım. Cömertti; gözlerini gözlerime sunarak, beni beğenmiş olmanın onda uyandırdığı hoşnutluğu ve güveni paylaşmak isteğiyle bakıyordu bana. Büyük, içinde kendi varlığının oluşturduğu kuralları izlemeyenlere özgü bakışların yüzdüğü masum bir çift göz ve cinselliğini gizleyen zarif, ama alımlı bir beden. Karşımda oturan, ruhunu yadsımaya karar vermiş ve ciddi ciddi yirmi beşinde öleceğine inanan bu uçarı kıza yönelişimin nedeni hâlâ bir sırdı. Aradığım bedensel çekicilik ve derin bir güzellikse, bu özellikler Nazan'da fazlasıyla varken onu terk etmemiş miydim?

Birden gerçeğin soğuk dokunuşuyla irkildim. Nazan'ı terk etmiş miydim gerçekten? İnsan onun kadar güzel bir varlıktan vazgeçebilir miydi? Sır Ferda'nın gençliği miydi? Ben de Nazan gibi, itiraf etmekten kaçınarak genç bir beden mi arıyordum? Sorulara ara verip cevaplara geçtim. Hayır, gençlikten hep olmamış, ham bir meyveden olduğu gibi uzak durmuştum. Masumiyeti? Neden bu da değildi; masumiyet ancak seyredildiğinde katlanılabilecek bir erdemdi, sahip olunduğunda değil; en azından bunu biliyordum.

"Keşke en fazla otuz beşinizde olsaydınız."

Güldüm. Bulduğuyla değil, umduğu ya da ısmarladığıyla mutlu olanlardandı demek. Sözleri belki henüz kendisinin de farkına varmadığı gizli bir benmerkezciliği ele veriyordu, ama ben bundan söz etmedim ona. Benmerkezciliğinden uzak durmaya niyetliydim, kalkmayı önerdim.

Hesabı ödedikten sonra kalktık. Ferda bu arada boş durmuyor, bıraktığım bahşişi yan gözle süzerek, cömertliğimin ölçüsüyle beni değerlendirmeye devam ediyordu. Kapının yanındaki sokağın başında bekleyen taksiye bindi, vedalaşmaya gerek görmemişti.

Yine yanılmıştım, vedalaşmaya niyeti yoktu. Arabanın içinden seslenince kapıya eğildim.

"Hadi binsenize, ıslanacaksınız." Saat dördü geçmişti, neredeyse yedi saattir birlikteydik. "Huysuzluk etmeyin." Uzattığı elini izleyerek yanına oturdum. Araba hareket edince vücudunu yaklaştırıp merakımı giderdi. "Size gidiyoruz."

Şaşırdım, bunu da belli ettim sanırım. Ferda neşeyle güldü.

"Evet, evde canavar var, dönemem."

Kediyle asansörün kapısını açar açmaz karşılaştık. Paspasın üstünde, eninde sonunda döneceğimden eminmiş gibi bekliyordu.

"Aaa, kediniz dışarıda kalmış."

Ferda eğilip onu kucağına alırken dairenin kapısını açtım. Geçen sefer ortaya çıkışı, art arda sökün eden bir dizi olay başlatmıştı. Bu kez sırada neler vardı? Öğrenebilmek için iki gün ağzıma içki koymayabilirdim. İkisinin ardından kapıyı kapattım.

"Ad koymadınız mı ona?"

"Hayır," dedim. "Hâlâ bir adı yok."

"Onu Gökkuşağı diye çağırmaya ne dersiniz?"

Hiçbir şey demedim, omzumu silkmekle yetindim. Bana kalsa, işgalci, kaçak, ya da baş belası derdim. On beş dakika sonra kedi tıka basa doymuş, koltuğuna yerleşmişti. Ferda dışarısını seyrederken telesekretere baktım. Üç mesaj vardı. Sırasıyla Nejat, Güzin ve Nazan aramıştı. Nazan'ın araması şaşırtıcıydı. Nejat akşamüstü ona uğramamı istiyordu, Güzin, Nejat'la yeni bir buluşma peşindeydi. Nazan'ın mesajı ise ilk bakışta havadan sudan, turnuvadan, ortak dostlardan söz ediyormuş gibi görünse de, meraklı sesi gelecekte ilişkimizin nasıl olacağını araştıran kararsızlığın izlerini taşıyordu. Kazanmıştım; önce o aramıştı.

Mesajları silip Ferda'nın yanına döndüm. İyice batıya yaslanan güneş, yağmur bulutlarının arkasında kalmıştı. Boğaz'a inen saydamlık mercek gibiydi; karşı kıyıları büyütmüş, iyice yakınlaştırmıştı.

"Sanırım evi bu manzara için değiştirmiyorsunuz?" Bu nedenlerden sadece birisiydi. Asıl neden evin bana uğurlu geldiği düşüncesi değil miydi? "Aslında garip birisiniz. Arabanız, cep telefonunuz yok..."

Ferda cevap vermemi beklemeden önündeki manzaraya döndü. Sonra hatırlayamadığı bir şarkıyı çıkarmak ister gibi mırıldandı; sesinde melodi yoktu.

"Yanıma gelsenize."

Zaten yanındaydım. Aynı resme sığmak isteyen biri gibi ona yaslanıp pencerenin çerçevesinin içine girdim. Ferda yavaş bir hareketle usulca, dala konan narin bir kelebek gibi, başını omzuma dayadı; bunu bekliyordum.

"Bana kesinlikle iyi geliyorsunuz."

Bir erkek gibi değil de, denediği ve faydasını gördüğü yeni bir ilaçmışım gibi söz ediyordu benden. Elimi önce omzuna koydum, sonra beline indirip ince, narin bedenini kendime çekerek onu öptüm. Serin, yumuşak, öpmekten çok öpülmüş, savunmasız dudakları vardı. Geri çekildiğimde başını kaldırmadı, yine omzuma bıraktı.

"Son arayan sevgilinizdi, değil mi? Hani şu yemekte yanınızda gördüğüm kadın."

Yanınızda! Ismarladığım yemekler işe yaramıştı. Kibar olmaya çalışıyordu: O gece beni fark etmediğini biliyordum.

"Evet," dedim. Sonra aramızda olabilecekleri engellememesi için bilginin öteki yarısını da verdim. "Birkaç gün önce ayrıldık."

"Neden ayrıldınız?" Sorusunu vurgulayan iri gözlerini üstüme çevirmişti: "Ama onun hâlâ umudu var."

Kısa bir bant kaydından bu sonuca nasıl ulaşmıştı?

"Sözcüklerin bir sözel anlamı vardır, bir de geride gizlenen sessel..." Bu sözcüğü ilk kez duyuyordum. O anda uydurmuş olmalıydı. "Tonlamada neler, neler gizlidir, bir bilseniz."

Bilmiyordum, bu onun uzmanlık alanına giriyordu. Hayal gücü düşlediğinden fazlasını veriyor olmalıydı ona. Dudaklarından tekrar öptüm. Bu kez daha kararlı ve biraz daha uzun. Yine karşılık vermedi, öpüşmeye katılmayan edilgen bir tavrı vardı. Aynı edilgenliği onu yatak odasına götürüp, soyarken de sürdürdü. Gözlerini sımsıkı kapatmıştı: Olup bitecekleri görmek istemiyormuş gibi... Siyah çorapları ve siyah iç çamaşırları, giyinikken üstünde bir tül gibi duran masumiyetiyle taban tabana zıttı. Boynundan öperken, birazdan üzerinden bir meyvenin zarı gibi soyacağım bu kışkırtıcı siyahlığa, aslında dün gece barışmayı planladığı eski sevgilisi için büründüğünü fark ettim, ama aldırmadım.

Göğüsleri küçük, ama sertti, dokunur dokunmaz bedeninin en duyarlı bölgesi olduğunu kavradım. Vücudunun en kadınsı kısmı, giyinikken de fark edildiği gibi kalçaları ile uzun, biçimli bacaklarıydı. Gözlerinden başlayan masumiyet izlenimi göğüslerinde sona eriyor, hem izlenim, hem de beden bundan sonra baştan çıkarıcı bir kadına dönüşerek, kışkırtıcılığı bacaklarında doruğa ulaşıyordu.

Soyunup yanına uzandım. Ellerimi vücudunda dolaştırırken gözlerini açmadı. Boynundan, göğüslerinden öptükçe yorgun iniltilerle ürperiyor, ancak hiç kımıldamıyordu. Kolları teslim olmuş –çarmıha gerilmiş, ölmüş– gibi iki yana açılmıştı; bedenine yönelen arzuya karşılık vermeden, arzu edildiğinden habersizmiş gibi. Ancak ne zaman ellerinden birini tutup kasıklarıma çeksem, ateşe değmiş gibi hemen korkuyla kendini geriye çekiyordu. Bir süre sonra aslında sevişmediğimizi, sadece onun sevildiğini fark ettim. Görünüşe göre eski sevgilisinden almayı umduğu tadı, yeni tanıdığı bir erkekten de almakta zorlanmıyordu.

Düşüncem birkaç dakika sonra doğrulandı. Bacaklarının arasına girmeye çalışınca tef gibi gerilmiş bir bedenle karşılaştım. Aynı anda da bağışlanmasını dileyen bir ses beni durdurdu. Aslında özür dilediği ben değildim, o doktordu. Bunu bir budala bile fark ederdi.

"Hayır, bunu yapamayacağım."

Bacağımı iterek doğrulmuş, sanki onu tehdit ediyormuşum gibi yatağın ayak ucuna kadar gerilemişti, ama sesinde karşılaştığı tehdidin, onu geriye sıçratan korkunun izi yoktu. Üstelik korkan birinin ellerini göğsünde çapraz olarak bağlaması alışılmış bir davranışken o çıplaklığını örtmek için parmağını bile oynatmamıştı. Sözlerinin –sessel dediği– anlamını çözmeye çalıştım, ama kavrayışım, Ferda'nın gergin sesiyle titreştirdiği sözcüklerin yalnızca sözel anlamlarıyla sınırlıydı.

Kedinin birdenbire yatağın üstüne, aramıza sıçrayıp oturmasına kadar, trenden yanlış istasyonda inmiş şaşkın iki yolcu gibi yardım isteyen bakışlarla birbirimizi seyrettik. Sonra artık daha fazla şaşırmamak için arkamı döndüm.

"Bana kızdınız mı?"

Hayır, kızmamıştım ama şaşkınlığım eninde sonunda bir yerlerde öfkeyle buluşacaktı. Tanrı'ya şükür ki, henüz birbirlerinden oldukça uzaktaydılar.

"Hayır," dedim bu yüzden.

Sonra sırtüstü yatağa bıraktım kendimi. Sıkılmıştım, belki gitmesini söylemeliydim.

"Aaaa, bu da ne?"

Gözlerimi bu kez, sözcüklerin sessel anlamını kavradığım için açtım. Ferda en az sesi kadar şaşkındı. Ayağa kalkıp, kadınsı bir merakla çıplak vücudunu seyretmek için aynanın önüne gitmiş olmalıydı, işte orada, çerçeveye iliştirdiğim bilgisayarda çizilmiş kendi resmine bakarken atmıştı o çığlığı.

Sonra sözel ve sessel anlamı, ortaya atılan bir el bombasından farksız o iki sözcüğe ses verdi.

"Işık Ablam!" Bana dönmüş, büyücüymüşüm gibi yutkunarak yüzüme bakıyordu. "Bu resim burada ne arıyor?"

Boğulmak üzere olan bir kazazedenin denizin derinliklerinden fırlayıp filikaya atılması gibi, ona doğru sıçradım.

Ferda da elindeki çizimle beni bekliyordu. Sıçramam onu tedirgin etmişti.

"O sensin," diyebildim sadece.

Sözlerimi bitirince neyle karşılaşacağımı bilerek bacaklarıma sürtünen kediye döndüm. Sarı, ortadan yarılmış şeytansı gözlerini, her şeyi başlatanın kendisi olduğunu bilerek üstüme yöneltmiş, dimdik bakıyordu. Gözlerimi bu sessiz sırdaştan kaçırdım. Karşımdaki çıplak kadına ablasını tanıdığımı nasıl söylerdim? Ciğerlerime hava çektiğimi, ama soluğumu vermeden havayı içimde tuttuğumu fark ettim. Nefes almayı unutmuştum. Sonunda ciğerlerimi boşalttım. Ferda'nın bana hep birini hatırlatmış olmasının sırrı sonunda çözülmüştü. Hem de ne çözülüştü bu.

"Ama o kadar ablama benziyor ki, tahmin edemezsiniz."

Demek bilgisayarda gözleri, kaşları ve özellikle de yüzün şekli konusunda Mustafa'ya şaşırtacak kadar ayrıntılı bir tanım verebilmemin nedeni buydu. Gülmemem gerekiyordu ama

güldüm. Vapurda, sokakta, lokantada birkaç kez gördüğüm bir kadını değil, yüzünü asla unutmayacağım başka birini, Işık'ı tarif etmiştim. Tekrar güldüm. Gülmem onu rahatsız etmiyordu.

"Evet, evet, kesinlikle bu resimdeki yüz..."

Ancak Ferda yeniden konuşunca gülmekten vazgeçip Işık'ın ölümünün bilincine vardım. Bu, Ferda'nın Işık'ın kardeşi olmasından daha büyük (boyutlu daha doğru bir sözcük olurdu) ve daha dramatik bir şaşkınlıktı. Bugüne kadar Işık'ın bu büyük kentin bir yerlerinde benden uzakta yaşadığını, var olduğunu düşünmüştüm. Aslında rahatsız edici olsa da, Işık'ı bir insandan çok, beni hep (uzaktan) gözaltında tutan bir vicdan olarak düşünmüştüm. Şimdi o yüz yoktu, tabii vicdan da. Ferda'ya baktım, garip öyküsünün kahramanlarından, adını duyuncaya kadar benim için hiçbir anlam taşımayan ablalarından biri, bir yüz, bir kimlik ve gerçeklik kazanmıştı. (O da yeni bir kimlik kazanmıştı: Işık'ın kardeşi. Bunu unutmamalıydım.)

Kedi miyavlayınca korkutucu bir başka gerçeğin farkına vardım. Eğer ölümlere bulaşıcı bir virüs neden olmuşsa, ben de tehlikede olabilirdim. Önce beni keyifle süzen kediye, ardından büyülenmiş gibi elindeki resme dalmış Ferda'ya döndüm. Beş altı hafta önce ikisiyle de karşılaşmamışken hayatım durgun, ama güvenliydi. Oysa şimdi? Önce Halam ölmüştü, ardından Nazan'dan ayrılmıştım, Faruk bir tehdit gibi hayatıma yeniden girmişti, Tahir Bey'le aynı çatının altında kaldığımızı öğrenmiştim ve Işık, Ferda'ya ölüm getirecek kan bağıyla yeniden karşıma çıkmıştı. İki uzun nefes aldım: Bilincimi sisten temizlemek için; saçmalıyordum. Ferda'nın ablalarının ölümleriyle ilgili anlattığı garip, inanılması zor öyküsünün, sırf kurbanlarından birini tanıdığımı öğrendiğim için, gerçek olduğuna inanacak mıydım?

"O benden daha güzeldi."

İçinde bulunduğum duruma en uymayacak şey gülümsemekti, ama zaten bunu bir kez yapmıştım, bu yüzden yine gülümsedim. Işık'ın güzelliğini benden iyi kim bilebilirdi? Kadınlar diğer kadınları kendileriyle karşılaştırır, erkeklerse bunu sevgilileriyle yaparlar. Bunun alçaklık olduğunu biliyordum, ama yine de yapıyordum.

"Zavallı ablacığım."

Ferda yataktan kalktığı gibi çırılçıplaktı, ama ben sadece gözlerini görüyordum. Sesindeki mutsuzluk gözlerine uğramamıştı, bakışları içinde serinlemeyi düşleyebileceğim kaynak suyu kadar parlak ve canlıydı. Neden sonra bakışlarımı vücuduna kaydırdım. Çıplaklık onu da benim gibi gençleştirmişti. Öylesine genç görünüyordu ki, sanki hayatı yeni başlamıştı. Işık'la kardeş olabilirlerdi, ama yaşlarının yansıması oldukça farklıydı. Aslında Işık'ı çekici, ulaşılmaz kılanın da bu farklılık olduğunu kavrıyorum şimdi. Işık daha yirmi beşine gelmeden üst üste üç yaşamı biriktirmişti: Eski kocası, Tahir Bey ve kendisi... Ferda masum, sürekli bir tedirginlikle ürperen bir kişilik sergilerken, Işık'ın kendine güveni öylesine tutkusuz ve soğuktu ki, onunla tartıştığımda buzda kaymaya başladığımı düşünürdüm.

"Neyse, alın."

Ferda'nın uzattığı resmi sanki yıllar sonra tekrar Işık'a dokunuyormuşum gibi kaygıyla aldım. Üşümekten korkarak. Kaygının gerçek kökü o öldürücü virüse bulaşmak korkusuydu aslında, ama bunu itiraf etmeye utanıyordum.

"Artık gideyim."

Kal demedim. Ferda da sanki yalnızmış gibi vücudunu aynada uzun uzun seyrederek giyindi ve son kez kendini bütünüyle süzdükten sonra yanağıma, dostça olmasına dikkat ettiği bir öpücük kondurup gitti. Giderken pardösüyü al, demedim, nasılsa yazı yanında taşıyordu.

Ben hâlâ çıplaktım ve kedi de hâlâ büyülenmiş gibi beni seyrediyordu.

IX
(Işık)
(Temmuz 97 - Cuma)

Hava yine sıcak ve ben galiba sarhoşum. Ya da iyice sarhoşum. Aslında son birkaç haftadır sarhoş olduğumu anlamak (amacım fazla içmemi engellemek) için oldukça pratik ve etkili bir yol keşfettim: Şişeyi mutfakta bırakıyorum. Böylelikle kadehim boşaldıkça yeniden doldurmak için önce yerimden kalkmam, ardından salonu başından sonuna yürümem ve koridoru geçip mutfağa gitmem gerekiyor. Eğer kalkıp mutfağa gidebiliyorsam, bir sorun yok. Ama divandan kalkmak zor gelmeye başlıyorsa, bu sarhoş olmanın eşiğindeyim demek.

Şimdi zor geliyor, yine de kalkmak istiyorum; ama başaramıyorum. Biliyorum, kalkamayacağım. Daha önce üç kez denedim çünkü. Belki birazdan uyurum... Yani sızarım; aslında gitgide daha sık sızıyorum. Bazen Sultan Hanım, bazen kedi, bazen de açtığımda benimle konuşmayan birinin ettiği telefonlar uyandırıyor beni. Geçen ay Nejat'ın nikâhını da bu yüzden kaçırdım. Hastayım, dedim sonra. Evet hastayım, sarhoşluk da bir hastalık değil mi?

Telefon edenin Ferda olduğuna eminim, adım gibi... Benimle konuşmuyor. Aslında kimsenin konuşmasını istediğim de yok. Zaten gündüzleri Ferda'ya katlanamadığıma karar verdim; gecelerini istiyorum: Peşinde olduğum masumiyeti değil, kadınsı cazibesi.

Ferda, Işık'ı tanıdığımdan kuşkulandığında, bu Şubat'ta ya da Mart'taydı (galiba Abant'taydık), ablası için, "Tanımlı bütünlüğü olan bir seçkinlikti," demişti. "Seçkinlik." Bu kavramın kapsadığı tanımın içine girmediğimi ima etmek istediğini hemen fark ettim.

Ama yanılıyor. Ablasını benim kadar iyi tanıyamaz. Eğer son altı aydır düşüne düşüne vardığım bir sonuç varsa o da şu: Benim, Tahir Bey'in, ya da kız kardeşlerinin bütünüyle kavrayabildiği, anlayabildiği ya da tanıdığı bir "Işık" yok. Onunla ilgili izlenimlerimiz büyük bir yanılgının payımıza düşen küçük bir parçası sadece.

Neyse sarhoşum, belki de yanılıyorum.

O gün Ferda, aynanın çerçevesinde Işık'ı keşfedip gittikten sonra hemen içmeye başladım. Sanki hayatımın sakin, güvenli merkezinden uzaklaştıkça varlığından yeni haberdar olduğum gizli –çevreme gerilmişti– bir ağla karşılaşıyordum. Olup bitenlerin basit rastlantılar olduğuna inanmak zordu; tersine, geçmişte kalmış yüzlerin, anıların, sonuçlanmamış öykülerin yeniden, art arda ve birbiriyle bağlantılı olarak –sanki başka biri tarafından ustaca yönlendiriliyordu bu tekrarlar– karşıma çıkması, yazgı kadar inandırıcıydı. Korkutucuydu da; aslında inandırıcılığından daha belirgin olan bu korkuydu.

Pencerenin önündeydim, koltuğa geri döndüm. Kedi ortalıkta görünmüyordu, yine kaybolmuştu. Ferda'nın ailesinin üstüne bir lanet gibi çökmüş yirmi beş yaş ölümlerinin nedeninin virütik olmaktan çok genetik olabileceğini sezinlemekle birlikte, bedenimde bir virüsün olup olmadığını araştırmam gerektiğini düşündüm; sadık içgüdüm iş başındaydı. Midemdeki basınç eriyik bir metale dönüşmüştü.

Alkol, yaşama içgüdüsüyle ayaklanan sinirlerimi ancak ikinci kadehin sonuna doğru yatıştırdı. Işık'ın ölümünün bilincine –utandırıcı bir iç huzuruyla– bir kez daha varıyordum. Hissettiklerim özlem değildi, bunu biliyordum. Acı da duymuyordum; aslında acıya ve mutluluğa benzemeyen, ama yine de bu iki durumu hatırlatan bir sızıydı göğsümde gezinen. Özlem ya da sevgiyle derinleştirilmese de, her ölüm kendi ölümümüzü

hatırlatıyordu; bu garip duygunun kendi ölümümüze duyduğumuz saygıyı andırmasının nedeni belki de buydu.

Üçüncü kadehe başladım. Işık –ya da ölüm düşüncesi– inatçıydı, peşimi bırakmıyordu; onu (ölümü değil, Işık'ı) ilk kez, 1981 başlarında gözaltına almaya gittiğimiz evinde görmüştüm. Faruk, biz sabaha karşı araçlara binerken, "Tüymüştür orospu, bulamazsınız," demişti ama, Işık verilen adresteydi. Solcu olan kocası, bir yıl önce terk etmişti onu. Oraya giderken Faruk'un tanımına, yani orospuya benzer biriyle karşılaşmayı düşünmüyordum; çünkü Faruk'a göre bütün kadınlar, melekler dahil, orospuydu, ama Işık gibi birini beklediğim de söylenemezdi. Işık o güne kadar gördüğüm en aydınlık, en temiz yüzlü, en değişik ve en az orospuya benzeyen kadındı. Oldukça uzun boyluydu, öylesine soylu görünüyordu ki, söze başlarken ona "siz" diye seslenirken buldum kendimi. Bu oldukça komik bir durumdu. O gözaltına almaya gittiğimiz bir "rejim düşmanıydı," ama karşısında dururken, sanki içeriye girerek tapınağının kutsallığını bozmuş, huzurunda kabalık yapmış biri gibi hissediyordum kendimi. İki saat sonra, yirmi üç yaşındaki bu kadını sorgulama timine teslim ederken belki de bu yüzden suç işlemiş, günaha girmiş gibi ağır bir duygunun altında eziliyordum. Bundan daha ilginç olan, timdeki astsubay ve erlerin de aynı izlenimle irkildiklerini fark etmem oldu. Tutukladığımız kadın garip bir şeyler yayıyordu etrafına.

Faruk için "*sağlam pabuç*" değildi Işık. Faruk (bütün faşistler gibi) solcuların erkeklerinin vatan haini, kadınlarının ise düşük ahlâklı oldukları yolundaki genel tanıma katılıyordu, ama sadece bu çerçevede söylememişti bunu. Işık, yirmi yaşında evlendiği kocasını terk ederek, kendinden en az yirmi beş yaş büyük, "moruk" bir komünistin sevgilisi olmayı seçtiği için varmıştı böyle bir sonuca. Üstelik Faruk, renklerle oynayan ve onun için hiçbir anlam ifade etmeyen ressamlık gibi "*fasa fiso*" işlerle uğraşan kadınların iyice güvenilmez olduğunu düşünüyordu. O gün, öğleden sonra (hava açık, Tanrı neşeliydi; yaptıklarımızı onaylıyordu) Işık sorgulanacağı odaya götürülür-

ken, Faruk arkasından tükürür gibi "*sefil bir yaratık*," demişti. Sanki Işık'ın terk ettiği kocasının öcünü alıyordu.

Işık orospuya benzemediği gibi, sefil birini de andırmıyordu. Eziyet göreceğini bilmesine karşın arabada bakışlarını yere eğmemiş, ağırbaşlı bir kararlılıkla (gözleriyle belirginleştirdiği bir meydan okuma da vardı bu kararlılıkta) dimdik gözlerimin içine bakmıştı, biz sekiz silahlı erkek onu bir sabaha karşı bilinmeyene doğru götürürken. Öyle bakan, öyle dik duran biri asla sefil olamazdı; bu sıfat üstünden kayıp gitmeye mahkûmdu, öyle de oldu. Faruk'un sözleri ona ulaşmadan inandırıcılığını yitirip, yok oldu. Sanırım bu erişilmezlik duygusunu biraz da uzun boyu veriyordu ona.

Işık üç gün sonra serbest bırakılırken, kimsenin beklemediği bir şey yaparak bana dönüp, teşekkür etti. Sesi içtendi. Teşekkürünün nedeni, onu uykusuz bırakan sorgulamalarının arasında bir ara, tek başına kaldığı odaya girip, ona uzattığım sigaraya verdiği geç kalmış karşılık olmalı; böyle düşündüm. (Aylar sonra onu ilk kez öptüğüm gece, o günkü davranışının nedenini anlatırken, sorgulandığı o uzun iki gecenin sonunda tam yılgınlığa kapılmak üzereyken "*bana bakan tanıdık bir yüz*," demişti. Sigaradan daha çok, tanıdık yüzüm. Sözleri beni şaşırtmadı. Buna benzer sözleri hayatım boyunca sayısız kez duymuştum: Herkese tanıdık gelir, herkeste dostça duygular uyandırırdım ben, Faruk'ta bile.)

Işık'ın gözaltına alınmasının nedeni (eylemleri değil) Tahir Bey'di. Sorgucuların niyeti, adama sevdiği kadının ellerinde olduğunu, onu incitebileceklerini söyleyerek bir türlü kıramadıkları "*direncini yok etmek*" olmalıydı. Hayal kırıklığına uğramışa benzeyen Faruk, böyle demişti Işık'ı serbest bıraktıklarında. Biz asteğmenler, Faruk'un dışında, karargâhın içine, nüvesine ait olmayan yarı sivil görevlilerdik. Bu sık sık hatırlatılırdı bizlere. "*Herhalde istediklerine ulaştılar...*" Faruk'un Tahir Bey'le ilgili bu sözleri, aylar sonra adamın direncinin gerçekten kırıldığının habercisi miydi, yoksa içinde hayranlık kokusu da aldığım öfkesinin dışavurumu mu, bunu hiç öğrenemedik. Ama sonuçta Işık, baş eğmez, yenilgiye uğramış ama tacı

elinden alınamamış bir kraliçe edasıyla, getirildiği gibi, başı yine dimdik ayrıldı tutulduğu yerden.

Üçüncü kadehi yudumlamaya devam ettim. Şimdi, o gün beni önce kendinden uzaklaştıran, sonra da kendine çeken şeyin, demir parmaklıklarla kaplı küçük pencereden sızabilen bir tutam ışığın aydınlattığı, tehlikeli bir komünistten çok, spot lambalarının altında hayatının rolünü oynamaya kararlı bir oyuncuyu andıran o uzun boylu, alımlı kadının, dost olmayan, soğuk ve mağrur yüzü olduğunu biliyorum. İnsanın en çok şey anlatan parçası yüzü değil midir? Ama Işık'ın yüzü hiçbir kadınınkine benzemezdi: Güzeldi, ama içerdiği anlamın güzellikten daha derin köklere sahip olduğu hemen fark edilirdi. Donuktu, ama tenini kaplayan ince buzun altında soğuktan başka bir şeyin var olduğunu düşünmeden de edemezdi insan. Mutluluğunu, mutsuzluğunu, neşesini ya da acısını ele vermez, bir hazineyi gizler gibi saklardı. Yüzü bu açıdan bakıldığında dış bükey bir aynayı andırırdı: Hiçbir şeyi dışa vurmayan, yansıtmayan, her şeyi kendi içindeki bir noktaya odaklayan bir ayna. Ya da su emer gibi bütün duygularını içine alan, benliğine ileten süngere de benzetebilirdiniz bu yüzü. Benliğine gelince; dibini göstermeyen, yüzeyinde hiçbir şeyin yüzmediği, yoğunluğu yüksek, koyu bir sıvının oluşturduğu derin bir göl. Belki bu nedenle duyguları genellikle uzun ömürlü olmaz, yavaş yavaş bu sıvının dibine çöker ve gözden kaybolurdu.

İki ay sonra Işık'ı tekrar gördük. Faruk'un deyimiyle "*ihanet ettiği*" kocasından boşanmış ve "*kuryelik yapmak için*" Tahir Hoca'yla evlenme izni almıştı. Evlendikten sonra, her hafta Tahir Hoca'yı görmeye gelebilecekti böylelikle.

Nikâh kıyılırken, komutanlıkça görevlendirildiğim için şahittim. Işık yine çevresini eziyordu. O herkesten uzak yüzü, benliğine dönüşmüştü: Durgun, koyu bir göle. Onu ilk kez iyice seyredebileceğim kadar uzun bir süre ayakta görüyordum. Evlendirme dairesinden alelacele getirdiğimiz adamın karşısında az sonra havaya sıçrayıp uçacakmış gibi duruyordu. Nikâhın kıyıldığı küçük odadaki altı erkekten de uzundu, Tahir Hoca, zavallı adam, yeni karısının ancak omuzlarına geliyordu.

Sonraki haftalar boyunca neredeyse her Salı onu gördüm: Bazen yakından, çoğunlukla uzaktan. Salıları, gerekirse bir bahane bulup dışarıya çıkmıyordum. Işık giderek düşlerimdeki insanı ele geçiren kadın figürünü, Güzin'i, kirpiklerimin ardındaki kül rengi loşluktan kovarak, oraya yerleşti. Zaten Güzin artık yoktu, hepimizden gizlemeyi başardığı sevgilisinin peşine takılarak İtalya'ya gitmiş, askerlik boyunca yaptığım planları bozmuştu. Işık önce işte o boşluğu doldurdu. Oldukça biçimli ve dolgun bir vücudu vardı, ancak boyu nedeniyle, çok ince biriymiş gibi algılıyordu insan onu.

Baharın sonlarına doğru dışarıda da karşılaşmaya başladık. İlkinde bir konserde, sonra bir serginin açılışında ve nihayet Adnan'ın birkaç ay sonra iflas ederek kaçacağından habersiz olduğumuz, o sıralarda kısa zamanda edindiği sınırsız zenginliğin tadını çıkarmakta olan banker patronunun sanatçılar için verdiği kokteylde. Birbirini izleyen rastlantılar –tıpkı Ferda'da olduğu gibi– bizi karşılaştırmaya kararlıydı sanki.

Rastlantılar! Elimdeki kadeh boşalmıştı, sözcük, sanki düşünce değilmiş, fiziki varlığı varmış gibi kalakaldım. Beynimde bir yara açılmıştı. Yaranın nedeni o sözcüktü, hissediyordum. Girişteki boy aynasına yürüdüm. Hâlâ genç sayılabilecek çıplak bir vücut ve kuşkucu, tedirginliğin izlerini taşıyan sürprizlere kapalı bir yüzdü mat camda gördüğüm. Başımdan da kan akmıyordu. İpucu bulamadan salona geri döndüm. Kedi koltuğu yeniden ele geçirmişti. Sürgünü kabullenip divana oturdum.

Adnan o bahar, Güzin'in onu terk etmesiyle göğsünde açılan geniş yarayı kapamaya çalışırken eskiden hiç düşünmediği şeyleri yapıyordu: İçki içmek, geceleri yalnız dışarıya çıkmak ve sık sık davetlere, sergilere, konserlere gitmek gibi. Bazılarına ben de katılıyordum. O gece salona girdiğimde, Adnan ev sahibi olduğu için erken gelmişti, ilk fark ettiğim Işık oldu. Baştan aşağıya siyahlar içindeydi; sanki uzun boyunu, herkese tepeden bakıp küçümsemek için daha da uzatmak istemişti. Yine esmerdi ve yine yeryüzüne ait değilmiş de, parçası olduğu gökyüzüne geri dönmek için havalanmak üzereymiş gibi duruyordu. Gecenin sonuna doğru karşılaştığımızda, gardiyanlık yap-

tığım kocası nedeniyle duyduğum utanç, ilk başta onunla konuşmamı engelledi.

Bu nedenle sözü o başlattı:

"Tanışıyoruz, değil mi?" Sözlerinde şifresini çok sonraları çözeceğim, o gizli kışkırtıcılık vardı. "Üniforma sizi pek değiştirmiyormuş." Sonra –bana döndüğü için– konuşmasına ara vermek zorunda kalan yanındaki kısa boylu adama tanrıçalara özgü yüzüyle gülümseyerek açıkladı: "Beyefendi nikâh şahidimiz sayılır." Onu hayranlıkla seyreden adam, saf saf benim Tahir Hoca'nın hayranı olup olmadığımı sorunca, Işık bu kez, "Pek sayılmaz," diye mırıldandı. "Neden söz ediyorduk, ha evet, resim zihinsel bir şeydir... Bunu ben söylemiyorum, Leonardo söylüyor..."

"Sayılır, sayılmaz" ve "Leonardo" arasında kalan kısa boylu adam iyice şaşırmıştı, ama şaşkınlığını olağan karşılaması gerekiyormuş gibi gülümsemekle yetindi. Bu tür şaşkınlıkların Işık'ın yanında olanların (bir anlamda) yazgısı olduğunu öğrenecektim daha sonraları. Ama utancın daha da sıcaklaştırdığı o gece boyunca başka şaşkınlıkla karşılaşmadık. Cézanne ve Zola ile ilgili bildiklerimi araya sıkıştırarak konuşmaya bir ucundan katıldım. Aslında pek konuşmadan, yeni kocasının hak ettiği özrü ondan diler gibi, sık sık gülümsedim. Davet biterken Işık nihayet bana seslendi.

"Benimle gelin."

Gülümsememi olduğu yerde bırakıp ona döndüm: Hayır, sadece yaklaştım, zaten ona bakıyordum. Yanındaki adamı içki bulması için uzaklaştırmış, beni kalabalıktan uzak bir köşeye sürüklüyordu. Durduğumuzda az sonra gölgelenecek yüzüne baktım. Mermer gibi ifadesiz, mermer gibi asil ve hiçbir şey bu yüzü kirletemez; aynen böyle, bu sözcüklerle düşündüm.

"Sivilken ne iş yapardınız?"

"Hiçbir şey," dedim. "Askerden önce kumar oynamaya hazırlanıyordum." Yüzünde yaşayan tek şeyi, gözlerini, sorar gibi üzerime dikince, "Pek param yoktu," diye ekledim.

"Paranız yoksa neyle kumar oynayacaktınız?"

Yaklaşmıştı, galiba gözleri de artık o kadar dik bakmıyordu.

"Geleceğimle," dedim. "Başka bir şeyim yok."

O gülümsemedi; sadece gözleri esnemişti. Garip bir duyguyla irkildim: Boyu kısalmıştı sanki. Biraz daha dikkatli bakınca değişikliğin nedenini kavradım. Çok içmişti. Sarhoş muydu? Henüz bilmiyordum.

"Burada yanınızda durarak size katlanmamın tek nedeni..." Bir an durakladı, sonra söyleyemediği o sözcüğe ses verdi. "Kocam... Bunun farkındasınız sanırım." Kadınları erkeklere bağlayan sihirli sözcüğe henüz alışmamıştı. Beni incitip incitmediğine aldırmadan, sanki bu onun doğal tavrıymış gibi, iyice belirginleşmesi için küçümsemeyi sesine yayarak konuşuyordu. "O nasıl? Hâlâ ona..."

Elimi uzattım. Ona ilk kez dokunuyordum.

"Hayır," dedim. "Hayır... Kesinlikle kimse ilişmiyor ona."

Büyük bir olasılıkla doğru söylemediğimi biliyordu. Ama hayran olduğu, düşüncelerine taptığı adamın ölmeyeceğine de inanmak istiyordu. (Yalanın en çok doyurduğu, yatıştırdığı duygu, umut mudur?)

O geceyi başlangıç sayarsak, küçümsemeyle filizlenen ilişkimiz, iki yıla yakın bir süre boyunca küçümsemeyle sürdü. Küçümsemesi güneş ya da gece gibiydi; hep bizimleydi. (Ona terapi gibi iyi gelen bu küçümsemenin kaynağı, sahip olduğu hiçbir değerin karşılığını bulamadığı kişiliğim miydi, yoksa tam tersine, her fırsatta zevkle ve hınçla eleştirdiği bu kişilik, aslında benliğinin derinliklerinde gizlenen bir eğilime mi cevap veriyordu, bence bu belirsizdi. Işık? O cevabı hiç merak etmedi. Küçümsemeyi doğal –ama sadece kendisine özgü– doğal bir hak gibi görüyordu.)

"Aydınlık, güven veren sevimli bir yüzünüz olduğunu itiraf etmeliyim... Hatta gerektiğinden daha aydınlık bir yüz. Kimse bu yüzle şu anda yaptığınız işi bağdaştıramaz."

Ziynet, "*parlak, kız suratlı*", Işık ise "*aydınlık*" demişti yüzüm için. Hafifçe güldüm. Her iki benzetme de aynı izlenimden kök alıyor olmalıydı.

Onu iki gün sonra, kocasını ziyarete geldiğinde yeniden gördüm. Yüzüme bile bakmadı. O hafta sonu bir serginin açılışın-

da karşılaştık. Oraya gideceğini bir hafta önceki kokteylde yanındaki kısa boylu adamla konuşurlarken duymuştum. Nedense amacının bana haber vermek olduğunu düşünmüştüm onu dinlerken. Bu, Işık'ın hiç kimseyi doğrudan davet etmediğini, isteğini açıkça ortaya koymadığını öğrenme yolundaki ilk adımımdı.

Çok uzun süredir erkeksizdi ve onun gibi bir benlik erkeksiz yapamazdı. On hafta sonra yattık. Işık'ın kendini ikna etmesi, belki de aldatması için bu kadar bir zamana ihtiyacı vardı. Ben sabırlıydım. Ona bu süreyi verdim. İki ay boyunca kederli, acılı kadın rolüne sığınmadı. Kendini benden yararlandığına inandırmaya çalıştığının farkındaydım. Kocasıyla ilgili dişe dokunmayan bilgiler getirip götürdüm birkaç kez. Aslında verdiği kitapları, ileride beni zor duruma düşürecek herhangi bir şeyden korunmak için, bütün sayfalarını tek tek kontrol ettikten sonra veriyordum Tahir Bey'e. Faruk'u olanlardan haberdar etmeyi de ihmal etmedim. Zaten nasılsa öğrenirdi. Bu arada dış basında iki kez tutuklu öğretim üyeleri ve kendisi hakkında çıkan yazıları iletmiştim Tahir Hoca'ya. Zavallı adam. On beş yirmi satırdan daha uzun olmayan gazete kupürleri hava ve su kadar yaşamsaldı onun için. Onu gerçek anlamda yıldıracak, hatta yok edip öldürecek tek durum, ne işkence, ne de yenilgi, sadece unutulmaktı.

Işık –mevsim yazdı ama yağmur yağıyordu– serin bir akşamüstü, mermerden yontulmuş, çıplak, cansız bir heykel gibi kollarımın arasına gelinceye kadar, düzenli olarak kocasını görmeye devam etti. Faruk, sinsice saldıracağı uygun zamanı belirlemek için –yırtıcı hayvan sabrıyla– onu gözlüyordu. Işık'la aramızda olacakları, daha ben bunu hayal bile etmemişken, belki de o yırtıcı içgüdüsüyle hissetmiş ve ancak onun gibi birinin sırıtabileceği kadar iğrenç bir tavırla sırıtıp, "*Onu becer*," demişti. "*Ava Gardner tavırlarına aldırma, kancık bir köpek o.*"

(Ava Gardner! Bu adı birinden öğrenmiş olmalıydı; onun sinemaya gittiğini hiç görmemiştim. Bu arada Işık gerçekten Ava Gardner'a benziyordu.)

Beni yönlendiren, verilmemiş ama yine de uyulması gereken bir emri çağrıştıran bu sözler değildi elbette. Değerli varlıklara karşı hissettiğimiz o dayanılmaz çekim; bu daha inandırıcı bir neden sayılırdı. Ben de buna inandım. Ama Faruk'un böyle bir ilişkiyi onaylayacağını ima etmesinin beni yüreklendirdiğini kabul etmeliyim. Arkadaşça bir kollama, ya da böyle serüvenlerin tadı değildi Faruk'u kışkırtan; aslında cinsel açıdan tıpkı bir katır gibi eğilimsizdi. Faruk'un sözlerinden değil –Ferda'nın sessel dediği– tonundan ayırabildiğim niyeti, boyun eğdiremediği, öldürmesine de izin verilmeyen Tahir Bey'in canını, karısı yoluyla bir kez daha yakmaktı.

Işık'a gelince, o sıkılmıştı. İlk haftalarda, içkinin akşamüstü gölgeleri gibi uzattığı o koyu sohbetlerde –ben susuyordum, hep o konuşuyordu– bunu öyle sık belli ediyordu ki, bir süre, göz kamaştırıcı, göksel bir varlığı andıran bir kadınla değil de, sıkılmaktan başka bir özelliği olmayan biriyle karşı karşıya olduğumu düşünmedim değil. Görünüşte sıkıntısının nedeni, eski kocasıyla bitiremediği, yenisiyle kuramadığı ilişkileriydi ama bu yanıltıcıydı. Çok geçmeden anladım bunu. Sıkıldığı kendisiydi: Sıkıldıkça –kendinden– kaçıp kurtulmak istiyor, ancak –bence kendini beğenmişin teki olduğundan– varlığının özünden uzakta kalmaya dayanamayıp yine kendine dönüyor ve özlediği o benliğine sığınıyordu. Hayatı –birçok açısı vardı ama özellikle bu açıdan bakıldığında– bir dairenin çemberi üzerinde sonu gelmez dönüşlerden ibaretti. Aslında kendisi de durumun farkındaydı. Bazen çıldıracak gibi oluyor ve böyle anlarda onu benliğine bağlayan kuvveti yenerek, çemberden uzaklaşıp yeni bir yörünge arıyordu. Birlikte olmamızın ya da beni seçmesinin nedeni ise, benim rastlantıyla da olsa bu yeni yörüngenin yakınlarında yer alıyor olmamdı.

Aslında o sergiyi izleyen ikili buluşmalarımızda Işık'ın söylediklerini dinledikçe, onu elde etmek konusunda pek şansım olmadığını düşünmeye başlamıştım. Çünkü Işık –anlattıklarından çıkarıyordum bunu– birbirine zıt iki erkeği seviyordu: Bir yıldır ayrı yaşadığı, birkaç ay önce de boşandığı eski kocasını yüreği ve tutkularıyla, hapiste olan ikincisini ise beyni ve

erdemleriyle. Yani bir şansımın olması için duygulu bir yüreği, ya da insanlık idealleri üreten bir beyni alt etmek yetmiyordu: Sırada bende olmayan tutku ve erdemler de vardı.

Onunla yatmadan önceki o on hafta boyunca, sonunda beni büyük bir hayal kırıklığının beklediğini bildiğim halde birlikte olmaktan vazgeçmememin nedeni, Işık'ın arada sesini boğuklaştırarak, yıllarca sonra küçük kardeşinin de neredeyse aynı sözcüklerle yineleyeceği, "Beni sakinleştiriyorsunuz," deyişi oldu. Eğer onu sakinleştiriyorsam, bu onu etkileyebilirim de demekti.

Kibar olma endişesi gözetmeyen bu iki sözcük, kendimi beğendirmeye çalıştığım kadını kışkırtamadığımı, ruhunu, donuk yüzünü ve tenini ürpertemediğimi, sadece reçetesiz alınan bir yatıştırıcı gibi uyuşturduğumu ima etse de, halimden memnumdum ben. Işık o güne kadar gördüğüm, karşılaştığım ve yakınında olabildiğim en değerli şeydi ve bu nedenle ödemem gereken bir fatura varsa, bunu olmayan kibrimden karşılayabilirdim.

Yine de onunla olmak zor ve dayanıklılık isteyen bir durumdu. Zıt kutuplar arasında oluşmuş karmaşık bir yapı, iyice derinlere gizlenmiş bir benlik; onu mantık yoluyla kavramak mümkün değildi. İnsan ancak âşık olarak anlayabilirdi böyle birini. Buna kalkışmadım. Eğer o süre boyunca ona âşık olmayı deneseydim, tıpkı kendinden çok büyük bir ırmağa karışan ince bir dere gibi Işık'ın coşkun varlığının içinde yitip gideceğimi biliyordum. Peki, onu bana doğru iten neydi? Belki sadece alışkanlık. Önceleri benden yoğun bir şekilde nefret ediyordu. Ama bir süre sonra bu duygu artık düşmanlığı değil, bir alışkanlığı çağrıştırır oldu. Bana yönelişine temel oluşturan dürtüyü hiç öğrenemedim. Hâlâ da bilmiyorum (hayır, şimdi en azından seziyorum, onu bana doğru iten yüzümle ilgili gizdi.)

İkinci ayın sonunda kişiliğinin o esrarlı özü, soğuğun sıcağa önlenemez yönelişi gibi hızla bana doğru akıyordu. Dediğine göre "*bir şeylere kapılmak üzereydi.*" Tabii en yakınında ben vardım ve ona "huzur" veriyordum. Sanki benden sükûnet bulaşıyordu ona. (Bunun sükûnet olmadığını daha sonra sarı kaplı defterine yazacaktı.)

Sevişirken hareketsiz, neredeyse duyarsız görünürdü. Ama bu sadece bir izlenimdi ve çoğu izlenim gibi aldatıcıydı. Işık, cinsel hazzı aldığı anda hemen harcayıp tüketmiyor, zihninin derinliklerinde bir yere özenle yerleştirerek biriktirdikten sonra –genellikle yatakta yalnızken– geriye çağırıp, üst üste yığdığı bu hazları –belki de büyüterek– yeniden yaşıyordu. Cinselliği biriyle beraberken değil, yalnızken açığa çıkıyordu sanki. Bazen –habersiz ziyaret ettiğimde– onu yatakta bin erkekle sevişmiş gibi ağır bir cinsel yorgunluğun içinde bulmamın nedeni belki de buydu.

İlişkimize hep küçümseyenle, hep kendini savunan biri arasında oluşan bir gerginlik hâkim oldu. Kendini hiç bırakmazdı. Ender olarak bazen sevişmeden önce aşk sözcükleri fısıldamaya karar verir, ancak sesi çok geçmeden nemsiz, yarı metalik bir tona bürünür ve bu yeni ton, sözcüklerin derinliğini yok eder, sıcaklığını emip kuruturdu. Oysa sesi güzel sayılırdı.

Nasıl tanımlarsam tanımlayayım, ondan geriye kalan en belirgin izlenim, şimdi bile hissettiğim ağır bir yorgunluk. Varlığını gizlediği zirvenin çevresi uçurumlarla kaplıydı, ona ulaştığımda yorgunluktan bitkin düşmüş olurdum.

Ressamlığına gelince, çalışırken onu seyretmeme izin vermezdi. Yine de iki yıl boyunca –uzaktan da olsa– resimlerini ilgiyle izledim. Bence resimlerinde belirgin bir renk zenginliği vardı; eksik olan yapıydı. Resim yaparken de huzursuzdu. Dehasını sıradan insanların anlayabileceği sözcüklerle açıklayamayan bir dahi gibi, ışık ve renk cümbüşü içinde gördüklerini bir türlü anlatamadığını, çizemediğini, sadece hissedebildiğini sezdim çok geçmeden. Dışa vuramadığı bu duygu seli, içinde zehirli birikimlere, birikimler de patlamalara yol açıyordu. Bana göre sanatçı huysuzluğu, ona göre ise "*güdük yaratıcılıktı bu*".

Güdük yaratıcılık! Kendimi ayakta buldum. Elimdeki kadeh de boşalmıştı. Kedi, beynimden geçenleri okuyormuş gibi uyukladığı koltuktan doğrulmuş, gözlerimin içine bakıyordu.

Telefon o anda çalmaya başladı; bir süre telefona, sanki bir felaket haberi alacakmışım gibi bakakaldım.

"Kızgınlığınız geçti mi?" Ferda'ydı. Özür dilemeye benzemeyen bu sesle bağışlanmayı mı umuyordu? Sesi üzgünmüş gibi gevşeyip sarkmamıştı; tersine öfkeliymiş gibi gergindi. "Hadi, unutun olanları lütfen."

Aslında onu ve olanları unutmuştum; hatırladıklarım, kaygıyla ağırlaşan düşüncelerim, ablasıyla ilgiliydi. Bu yüzden, "Peki," dedim. "Unuturum."

Ferda onu istediğim zaman arayabileceğimi söyleyerek telefon numarasını verdi; sonra, sessel anlamda değil, sözcüklerle, sözel olarak, yeniden üstünkörü bir özür dileyerek telefonu kapattı.

X
(Tahir Bey)
(Temmuz 97 - Pazar)

Kapanan kapının ardından bakakalıyorum. Sultan Hanım eğer içmeye devam edersem artık gelmeyeceğini söyleyerek çekip gitti. Tehditlerini ciddiye almalı mıyım? Canı cehenneme.

Şişe hâlâ mutfakta. Mutfakla salondaki divanın arası, her gün kendimi sınadığım uzun parkur... Elimi dayayıp doğrulmaya çalışıyorum, parmaklarım derideki büyük kesiğe değiyor. Koltukları atmalıyım. Duvarları boyatmalı, yeni tablolar almalıyım. Sultan Hanım'ı rahatsız eden sarhoşluğum değil, bence o evin eski halini özlüyor. Gülüyorum, belki de notları hiç okumadığımı söylememe öfkelendi.

Telefon çalıyor. Ferda ise açmama gerek yok, nasılsa benimle konuşmayacak. Sadece sağ olup olmadığımı kontrol ediyor. (Tıpkı bir zamanlar Halam'ın babasını kontrol ettiği gibi.) Aslında beni değil kendini merak etmeli. Bunu en az on kere söyledim ona.

Telefonu yine de açıyorum. Ferda değil, Adnan arayan. Paranın son taksitini de aldığını söylüyor. Teşekkür edip gülüyorum. Yüzde on dokuz kazanmayı beklerken, sadece yüzde otuz kayıpla kurtulduğum için mutluyum.

Bu öykü sona erdiğinde, bu evi terk edeceğim.

Canım içki istiyor. Kalkabilecek miyim?

O akşamüstü, Ferda'nın özür dileyen telefonundan sonra oyalanmadan evden çıktım. Havaya benzemeyen, kentin rengini soldurarak sonbaharı vurgulayan bir grilik vardı gözyüzünde. Kış hâlâ uzaktaydı. Yağmurlar kışı geciktiriyor. Böyle düşünüyordum. Sağda, Güney Kanadı'nın önünde, huzursuz, balık sürüsü gibi ileri geri sallanan, tehditkâr bir kalabalık toplanmıştı. Ne olup bittiğini anlayabileceğim kadar yaklaştım. Topluluk uzaktan göründüğü gibi tek parça değildi, ikiye bölünmüştü. Sayıca fazla olan –ve daha saldırgan görünen– grubun başında birkaç gün önce en üst kattaki yönetim bürosunda gördüğüm o tıknaz adam vardı. Avaz avaz bağırdığından olacak, boynundaki damarlar içinden basınçlı su geçen hortumlar gibi şişmişti. Daha dikkatli bakınca yönetim bürosunda, ona verdiğim fotoğrafların bana ait olmadığını söyleyen o teneke adamı da fark ettim. Karşısındaki grubu filme aldığı bir kamera vardı elinde. Küçük grubun önünde ise, iriyarı, yüz hatları belirsiz genç biri göze çarpıyordu. Bağırmıyor, elini kolunu sallamıyordu bu genç adam, ama hareketsizken bile duruşunda liderlere has otoritenin izleri belirgindi. Onun önceki gece merdivenin dibindeki sesin sahibi olduğunu düşündüm nedense.

Tartışmanın ana nedeni Güney Kanadı'ndaki çatlaktı tabii, ama bugünkü konuyu sokağı çınlatan gürültüden dolayı anlamak mümkün olmadı. İki taraf da ötekinin söylediklerini dinlemeden, birbirine meydan okuyan iki maymun sürüsünü hatırlatan bir biçimde, sanki daha çok ses çıkaran kazanacakmış gibi, aralıksız bağırıyordu.

Sinirli kalabalıkların yaydığı, insanı içine alıp yutan o esrarlı çekim gücünden uzak durmaya çalışarak bir süre bekledim; giderek daha da grileşen havadaki oksijeni almakta zorluk çekiyordum. Sonra ince ince yağan yağmurun altında Işık'ı, geçmişi ve çatlak tartışmalarını geride bırakarak Sıraselviler'e çıktım. Yağmur sokakları yıkamış, insanları eritmişti. Kentin efendiliği sağa sola su ve çamur sıçrata sıçrata, karıncalar gibi arada durarak, kesik, ama hızlı ataklarla hareket eden arabalara kalmıştı.

Nejat bürosunda yalnız değildi; yanında beyaz sakallı, çok zayıf, kamburu çıktığı için de iyice yaşlı görünen bir adam var-

dı. Kızıl saçlı, yüzü çillerle kaplı, yaşı belirsiz kadın karşısında oturuyordu. İyice koyulttukları, üçünü de çevrelerinden ayırıp içine hapseden bir tartışmanın ortasındaydılar.

Nejat ancak omzuna dokunduğumda farkıma vardı. Tanışmamız kısa sürdü; erkek Fransız, kadın ise İngilizdi; iki gazeteci. Bir süre –hep yaptığım gibi– katılmadan konuşmaları dinledim. Fransız, kırık burnuyla gazeteciden çok, eski bir tüy sikleti andırıyordu; garip bir aksanla konuştuğu İngilizcesiyle Güney Kanadı'ndaki çatlağın dışarıda uyandırdığı ilgiden söz etmekteydi. Fransa'dan buraya sırf bu konuyla ilgilendiği için gelmesi şaşırtıcıydı. Sözleri anlaşılır, mantıklı, hatta ahlâki sayılabilirdi, ama gizlemeye çalışmadığı bir küçümsemeyle de yüklüydü. (Belki Nejat farkında değildi, ama ben küçümsemeyi ne kadar gizli, belirsiz olursa olsun duyumsama yeteneği kazanmıştım. Işık bu konuda eşsiz bir belletmen sayılırdı.) Garip olan adamın kırık dökük, acınası bedeniyle çelişen küçümsemesi değil, Nejat'ın adamla aynı fikirdeymiş gibi onu sessizce, hiç karşı koymadan dinlemesi, neredeyse o küstah küçümsemeyi hak eden uysallığı idi. Bu nedenle hem adamın, hem de kadının sorularına kaçamak cevaplar verdim. Yarım saat sonra da gittiler, Nejat'la kalınca düşüncelerimi söyledim; özellikle de Fransız hakkında. Bunun üzerine Nejat adamın geçmişini anlatmaya koyuldu. Fransız 1973'de Şili'de, daha on sekiz yaşındayken cuntanın cellatları tarafından işkenceden geçirilmişti, zayıflığının, yüzündeki kırıkların nedeni buydu. On sekiz yaşındaki bir Fransız Şili'de ne arıyordu? Gecekondularda –seçimden önce Allende'nin söz verdiği gibi– süt dağıtmaya gitmişti oraya. Süt mü, dedim. Nejat hüzünle başını salladı. Sosyalizm en çok buydu ona göre: Küçük çocuklar ve yoksullar.

Nejat sonra izin istedi; birkaç dakikalığına: Ünlü belgeseli için sanat yönetmeninin çektiği fotoğraflara bakması gerekiyordu. Onu bekledim. Verecek önemli bir haberi vardı; yıllardır tanıdığım yüzü böyle söylüyordu: Gerilmiş kaşlar, aşağıya sarkmış dudaklar, anlamsız, iyice yoksullaşmış bir yüz kısaca...

Beş dakika sonra içkimi uzattı. Onun ilk, benim ise beşinci kadehimdi.

"Ziynet Hoca seni görmek istiyor."

Bir süre sözünü ettiği kişinin kim olduğunu kavrayamadım, çünkü Ziynet benim için hocadan başka bir şeydi.

"Dün... Belki de evvelsi gündü; her neyse, unuttum. Beni aradı. Hastaymış, seni görmek istiyormuş." Nejat şaşkınlığımı fark edince, sanki geçirecekmiş gibi konuşmasını çabuklaştırdı. "Birkaç ay önce seni görmek için evine gelmiş, bulamamış, çünkü ona tarif edilen dairede bir başkası oturuyormuş."

Bir başkası. Üç ay önce, Temmuz ortalarında tatildeyken beni görmeye gelen, bulamayınca yönetim bürosuna giden kadın.

"Dosyadaki fotoğraflarını göstermişler, Ziynet Hoca o dairede oturanın başkası olduğunu fark etmiş. Adresi Faruk'tan almış, küfredip duruyordu."

Fotoğraf! Hemen bir saat önce Güney Kanadı'nın kapısında film çekerken gördüğüm o metalik sesli adamı hatırladım. Saçmalık dediğim şey, bir başkasının ağzından doğrulanıyordu. Yine üstünde durmaya niyetim yoktu.

Nejat düşüncelerimi böldü; sesinde yersiz bir sertlik vardı.

"Seni neden görmek istiyor?" Omuzlarımı kaldırdım. "Sekreter, arayanın Ziynet Hoca olduğunu söylediğinde öyle şaşırdım ki... O hep faşistlere yakındı, değil mi?"

Faşist ya da komünist, tanımların benim için önemli olmadığını bilirdi Nejat. Cevap vermedim, düşüncelerim fotoğraflardaydı. Hemen bir açıklama buldum: Ziynet'in zayıflamış belleği ona oyun oynamış; Faruk hasta olduğunu söylememiş miydi zaten?

Saat ona doğru soruların, kısa cevapların, sessizliğin ardından sökün eden anıların çağırdığı geçmiş sigara dumanı gibi üzerimize çökünce kalktım.

Çıkışta sekreterin yanında Ayhan'la karşılaştım. Yüzünde en az üç günlük sakal vardı. Kızınkine gelince, onunki allak bullaktı. Ayhan askerlik anılarından söz etmiş olmalıydı. Kızın yeşil saçları –teninin esmer olmasından belki de– şaşkınlığını iyice öne çıkarmıştı. Ayhan beni görür görmez içten bir sevinçle, sekreterin yanından neredeyse sıçrayarak önüme geldi:

"Selam."

"Selam," deyip, uzattığı eli tuttum.

Dostça, ama gitmeme izin vermeyeceğini daha baştan haber veren bir biçimde, güçlü parmaklarıyla kolumu kavramıştı.

"Nejat Abi bana bir oda verdi."

Nedense Nejat'a enişte demiyordu.

"Pekâlâ," dedim. "Görelim şu odayı."

Odası sonundaydı. İçeri girer girmez burasının büroya değil, hücreye benzediğini fark ettim; odada hiç pencere yoktu.

Ayhan, "Ben böyle istedim," dedi. "Penceresiz yeri savunmak daha kolay." Sonra güldü. "Şaka, şaka..."

Şaka yapmadığına emindim. Gösterdiği yere oturdum, o, küçük masanın arkasına geçti. Masanın üstünde toplu bir tabanca ile bir kasatura vardı. Duvarda günlerin üstüne çarpı atılmış büyük bir takvim göze çarpıyordu.

Ayhan takvime baktığımı fark edince, "Bingöl'de hiç şafak saymadım ben," dedi. "İnan saymadım." Sonra sustu, neden burada saydığını söylemekten vazgeçmişti. "Aslında Bingöl'ü sevdim, galiba eninde sonunda oraya döneceğim."

Uzattığı sigarayı geri çevirdim. Bu kez masanın yanındaki alçak komodinin üstünde duran konservelerden birini kaldırdı.

"Ton, Dardanel." Yine başımı salladım. "Yapma, bu reddedilir mi? Dağlarda en iyisi budur. Biz hâlâ bunu yiyoruz."

"Biz?"

"Evdeki," dedi Ayhan biraz bekledikten sonra. Gizli bir bilgiyi açıklamış gibi rahatsızdı. "Ona göz kulak olmaya yemin ettim." Şaşılacak kadar kısa bir sürede gözleri yaşardı. Sanki biri göz pınarlarındaki çeşmeyi açmıştı. "Çünkü o el bombasının üstüne atladı. Kaleci Rüştü gibi. O olmasaydı ben şimdi..." Eliyle havayı gösteriyordu. "Cehennemdeydim." Beni cennete değil, cehenneme gideceğine inandırmaya kararlıydı, işte o kararlılıkla başını salladı. "Bacakları koptu zavallının... Anladın mı? Ona mutlaka bir iş bulmalıyım. Tanıdığın iyi bir avukat vardır belki?"

"Belki," dedim. "Hangi konuda?"

"Konu mu? İstediğim kanunları bilmesi... Yani..."

Yine sustu. Giderek daha çok hücreye benzeyen odadaki

sessizlik, aniden çöken karanlığı andırıyordu. Hâlâ ağlıyordu; az sonra bunun onun için gülmek kadar olağan olduğunu fark ettim.

"Hangi kanun olduğunu söylersen..."

Birden bağırmaya başladı.

"Kimse ayakları yok diye iş vermiyor herife. Oysa bize kanunda yeri var, dediler. Mehmet'e iş bulmalıyım, anlıyor musun?"

Beş dakika kadar bağırdı. Bağırmaktan vazgeçmeyince kalkıp Nejat'ı çağırdım. Ayhan öfkeden –daha çok çaresizlikten– çıldırmıştı.

Dışarıda hava kararmaya yüz tutmuş, yağmur da dinmişti. Ayhan'ın naralarını, Şili'de yüzü dağıtılan Fransız'ı, Ziynet'i, komünistleri, faşistleri geride bırakarak ağır adımlarla yürüdüm. Henüz kurumayan ıslaklık, sokakların yüzeylerini sırları dökülmüş, kenarları kırık aynalara çevirmişti. Serinleyen havayı yararak Taksim'e çıktım, gökyüzü ve etraf griydi. Sigara içiyor olsaydım bir tane yakardım. Yine de yakacakmış gibi durdum. Ziynet bunca yıldan sonra beni görmek istiyordu, oldukça garipti bu.

Sigarayı atıp yürüdüm.

On beş dakika sonra binanın önündeydim. İki girişin de önü boştu. Öğleden sonraki çatışmadan ve haftalardır süregelen gerginlikten sonra bu oldukça şaşırtıcıydı. Kapıların önündeki ışıklar da –her zamankinin aksine– yanıyordu. Sanırım biraz bu aydınlık, biraz da bitirdiğim kadehler, adımlarımı Güney Kanadı'na yönlendirdi. Yerdeki su birikintilerinden yansıyan gölgem, yol gösteriyormuş gibi ben yürüdükçe önümde uzuyordu. (İçimde bana ait, ama benden bağımsız hareket edebilen bir şey, benden önce, çevreme bir ağ gibi dokunan gizin merkezine ulaşmak istiyordu sanki.) Doğru yöne ilerliyordum. Bu gizemli olayları başlatan Işık'ın ölümü hakkında bilgi alabileceğim tek kişiye doğru. Kapıya yaklaştıkça önümde bana rehberlik yapan gölge giderek küçüldü, sonra değişen ışığın kaynağına uyarak, bu kez arkamda sürüklediğim uzun bir lekeye dönüştü. Tehlikeye yaklaştıkça içimdeki benden bağımsız o şey –bu kez de o gizli merkeze gitmemek için– ayak sürüyordu sanki.

Girişte, akşamları gizlendikleri yerden kapıyı kontrol eden gönüllü nöbetçiler bu gece ortalıkta görünmüyorlardı. Merdivenleri çıkıp önce sahanlığa, sonra soldaki koridora girdim. Önümdeki uzun, yer yer karanlığa bürünmüş dehlize benzeyen boşluk, yoğun, o güne kadar hiç duymadığım keskin bir kokuyla kaplanmıştı.

Kendi kabuğumun üstüne bükülerek, kokan karanlığa doğru ilerledim. Ayak seslerim, kişiyi ana rahmi gibi iten değil, sevgili gibi içine alan koridorda yankılandı. Tanımakta güçlük çekmediğim ses tarafından uyarılıncaya kadar yürüdüm.

"Durun."

Onu ilk kez yakından görecektim. Durup gizlendiği yerden çıkmasını bekledim. Yanılmamıştım, birkaç saat önce küçük grubun önünde gördüğüm o genç adamdı sesin sahibi. Yapılıydı, ne dosttu, ne de düşman; garip olan yüzüydü: Başının ön tarafı yokmuş gibi bomboştu. Bakışlarına da yansıyan bu boşluk duygusunu, gözlerinin küçüklüğü uyandırıyordu. Bunu ancak kirpiklerini hiç kırpmadığını fark ettiğimde kavradım. Yaklaştı. İşaret edince kollarımı kaldırdım. Ustaca, yapa yapa alışkanlık kazandığını belli eden bir çabuklukla üstümü aradı.

"Gelin!"

Onu izledim. Hafifçe yaylanarak, bıçkınca bir yürüyüşü vardı. Sağdaki normal birkaç daireden sonra, kapısı güçlendirilmiş bir girişe kadar ilerledik. Kapı –şifreye benzeyen– karmaşık vuruşların ardından açılınca, önümdeki iri, genç adamın peşinden içeriye girdim. Tavırları, arkasındaki ziyaretçiye, az sonra bir hükümdarın huzuruna kabul edileceğini haber verir gibi uyarıcı ve törenseldi.

Girişte, sağdaki küçük odaya götürüldüm. Hükümdarı beklemem gerekiyordu. Kapı arkamdan kapanınca, ne zaman dar ve kapalı bir yere girsem, hemen ortaya çıkan o anlamsız kararsızlıkla kalakaldım. İçine tıkıldığım yer görünüşte bekleme odası gibi düzenlenmişti. Duvarlara asılmış fotoğraflarda acı çeken yüzler, dikenli tellerin arkasından odaya hüzünle bakan iri, kederli gözler vardı. Tavandan aşağıya sarkan kablonun ucundaki çıplak lamba, odayı aydınlatmaktan çok, nem gibi

her yere sinen karanlığı kırmaya çalışıyordu. Yanda, tavana kadar yükselen ahşap raflar, odayı daraltmış, sevimsiz bir kütüphaneye dönüştürmüştü.

İnsanı çabucak ele geçiren rahatsızlığı daha da sevimsizleştiren iki eski koltuk vardı ortada. Aralarına yerleştirilen, üstü sigara yanıklarıyla delik deşik olmuş sehpanın üstünde, rastgele bırakıldığı belli olan birkaç kitap göze çarpıyordu.

Ortadaki ince kitabı aldım: Tahir Bilir. Hücreler ve Karanlık. Bu kitaptan söz edildiğini hatırlıyordum; tutukluluk günlerini anlattığı kitap yurtdışında çok yankı uyandırmış, bir anlamda Tahir Bey'e özgürlüğünü kazandırmıştı.

> *"Orada güneş batmıyor, gece doğuyordu. Işık var olmuyor, karanlığın içinden daha koyu, acımasız yeni bir karanlık çıkıyordu. Hiç gündüze rastlamıyorduk, sadece geceyi izleyen yarı aydınlığa ilişkin belirtiler vardı. Hükmeden, cezalandıran ya da bağışlayan hep karanlıktı. Doğu ile batı ayırt edilmiyordu; çünkü yeryüzünden ışık kaybolmuştu. Her yere, her şeye, en çok da zamana, kuzeye ait o geniş, kalın, katı bir karanlık egemendi. Yemiyor, içmiyor ve uyumuyorduk. Karanlıkla gelen en korkutucu yitiriş ise belleklerimizdi. Her şeyi unutuyor, hiçbir şeyi hatırlamıyorduk. Düşünerek ya da severek değil, artık görmeden inanıyorduk; anlamıyor, kavramıyor ve sormuyor, sadece karanlığın izin verdikleriyle yetiniyorduk..."*

Kitabı, içinden yayılan karanlık ismiş, elimi kirletecekmiş gibi sehpaya bıraktım. Tedirgin edici olan Tahir Bey'in satırları değil, Faruk'un girmeme izin vermediği o mahzenlerin anısıydı. (Bende kalan, korku salan anılardan söz ediyorum.) Aslında yönlerin yitirildiği, gün ışığının ve gündüzlerin kaybolduğu yerlerden uzakta değildim: O koyu, acımasız karanlık, on ay boyunca içinde oturduğum, güldüğüm, baştan çıkaracağım kadınlarla ilgili planlar yaparak nöbet tuttuğum odadan, beş, altı kat aşağıdaki bir mahzendeydi.

Ama o karanlığın koyulaşmasında benim suçum yoktu; hiçbir şeyin sorumlusu değildim. Işık, yıllar önce aynı sözleri ona

yinelediğimde, gülerek Dostoyevski'ye ait olduğunu sandığı sözleri kulağıma fısıldamıştı: "*Her birimiz, herkese karşı, her şeyden sorumluyuz.*" Sonra Dostoyevski okuyup okumadığımı sormuş, okumadığımı söyleyince küçümsemesini kristal gibi ortaya çıkaran bir gülümsemeyle susmuştu. Dostoyevski'ye eşdeğer bir vicdanım olmadığı için sorumlu tutulmak, ya da bana ait olmayan bir kavganın vicdani yükünü taşımam anlamsızdı. Bu düşünce beni biraz olsun rahatlattı.

Yine de tekrar kitaba uzandım. Geçmeyen vakit, suçsuzlukla ilgili kararlılığımı eritiyordu.

> *"Hücrelerde zaman geçmez. Donmaz da; sıvılaşır. Tıpkı su gibi, sonra adım adım, bir bardağı doldurur gibi hücrenin tavanına kadar yükselir ve insanı boğar. Ne zaman suyun üstüne çıkmaya çalışsanız, hep şimdiki zamanda uyanırsınız...*
>
> *"Hücrelerde karanlık, gece gibi yukarıdan inmez, tersine ağacın özsuyu gibi yerden bacaklarınıza tırmanır. Orada hep bir insanın payına düşebilecek karanlıktan fazlası olur. Yaradılış anını hatırlatan, inancımızı pekiştirmeyen ve fakat sınayan, Tanrısal bir karanlıktan söz ediyorum.*
>
> *"Yan yana dizilmiş hücreler direnişimizi birbirine bağlayan düşsel zincirin halkaları gibiydi. Ancak ne yazık ki bazen, hücrelerden birindeki yoldaşımız öldüğünde direnişimiz geçici olarak kopardı. Onu zafer türküleriyle uğurlarken direniş zincirini bu kez daha büyük bir düğümle, yeniden oluştururduk. Bu zincir bir tek halka, bir tek yoldaş kalıncaya kadar sürdü... İşte ben o zincirin geride kalan son halkasıyım..."*

Kitabı geri bırakırken ilk sayfada, on dört yıl önce bulunduğum odadan altı kat aşağıdaki bir hücrede atılmış uzun çığlığı çağrıştıran giriş cümlesi, kulaklarıma erişti.

> *"Ey sen büyük haydut, acımasız hırsız, ey sen hayatımızı yok eden: Ey zaman."*

Zaman! Kolumdaki saate baktım, içeriye alınalı neredeyse on beş dakika olmuştu. Bekletilmemin bir amacı olmalıydı. Kesin bir bilgi değil, nemli boşluğun kesinleştirdiği bir kuşkuydu bu. Eğer yanımda sigara olsaydı, birazdan ayaklarıma yabani otlar gibi sarılacağından kuşkulandığım karanlığa karşı koyabilirdim.

Kapı on dakika sonra açıldı. Eşikte üç kişi vardı: Üstümü arayan genç adam ve biri bir kadına ait, iki yeni yüz. Yüzlerine pek bakmadan aceleyle odadan dışarıya çıktım.

Tahir Bey'i dipte, salonla yanındaki odanın birleştirilmesiyle oluşturulan çok geniş bir boşlukta, ayakta, Fransızca yayın yapan bir radyo istasyonunu dinlerken bulduk. Yanımdaki –yüzü olmayan– genç konuşmaya davranınca, susmasını işaret etti. Arkasındaki geniş duvara neredeyse bütün yüzeyi kaplayan büyük bir dünya haritası asılmıştı. Yaklaşınca, Fransa kıyılarından başlayıp, Güney Amerika'nın güneyinden geçerek Pasifik Okyanusu'na uzanan, elle çizilmiş, kırmızı bir hattı seçtim. Radyodaki serüvenlerle aşınmış yaşlı ses susunca Tahir Bey haritaya yaklaştı ve çizgiyi birkaç santim daha uzattı.

Tahir Bey okyanustaki işini bitirip geri döndüğünde –yüzünde beni tanıdığını ele veren hiçbir kıpırtı yoktu– dördümüz de onu dinlemeye hazırlandık. Bizi bekletmedi. Dünyanın etrafında tek başına sürdürülen yelken yarışıydı haritada izlediği. Gözlerine bakınca uzak okyanusların serin rüzgârlarıyla karşılaşmışım gibi ürperdim. Haritanın önündeki adam burada, karşımda değil, orada, Pasifik'te bir yerlerdeydi.

Sıkmam için elini uzattı, rüzgâr o zaman dindi. Yıllar, yüzünde ütü izini hatırlatan derin bir çizgi oluşturmuştu.

"Sizinle günün birinde tekrar karşılaşacağımızı biliyordum. Bunun kader değil, aynı yöne akan suların eninde sonunda bir ırmakta buluşması gibi bir zorunluluk olduğunu hissettim hep."

Seçtiği sözcükler ve sözlerine eşlik eden tavırları, bütün aşırı dramatikler gibi buram buram bireysellik kokuyordu; ama karşısındakinde istediği etkiyi uyandırdığını kabul etmeliydim. Elini bıraktım; ünlü ve köklü, oldukça zengin bir ailenin tek çocuğu olduğunu, Faruk işkence yapmak için onu tabut-

luğa götürdüğünde, masada unuttuğu dosyasından öğrenmiştim. Ama o daha on beşine gelmeden babasıyla –çok geçmeden kullanmaktan vazgeçip, terk edeceği– soyadından başka ortak bir noktası olmadığını keşfetmişti. Sertleşip kemikleşmiş bireyselliğinin kökleri, kötü bir miras gibi reddettiği babasına kadar uzanıyor olmalıydı.

"Aynı binada yaşıyoruz," dedim.

Tahir Bey bakışlarını yanındakilere çevirdi; gözleriyle teşekkür edebiliyordu.

Kız ve kısa boylu genç, konuşmadan geriye dönüp törensel bir tavırla huzurdan ayrıldılar. Yüzü olmayan iri yarı genç yanımızda kalmıştı. Koruyucu küçücük gözlerini hayran olduğu adamın üzerinde tutarak, her an kendisine yöneltilebilecek bir isteği karşılamaya hazır, kımıldamadan bekliyordu.

"Çok garip, binada kalan herkesin fotoğrafına bakmıştım. Gördün mü, atlamışız." Tahir Bey elini bağışlayıcı bir tavırla yanımdaki yüksek omza koymuştu. "Belki yönetimin bürosunu tekrar ziyaret etmen gerekecek, Veysel."

Yana döndüm, genç adamın yüzündeki boşluk adıyla birlikte doluvermişti. Kırpmadığı küçük gözleri hâlâ Tahir Bey'in üstündeydi. Aynı büyük serüvenin içinde yer alanlara özgü yoldaşça bir yakınlık: Bakışlarında bu vardı.

"Yine de ziyaretinizin bir amacı olmalı."

Vardı; ama ben Işık'la ilgili öğrenmek istediklerimi bir kenara bırakıp, apartman yönetiminin rahatsızlığını iletmekle yetindim ona. Tavrım dostçaydı.

Söylediklerime pek aldırmış gözükmeden bir süre yüzüme baktı. Söylemediklerimi keşfetmeye çalıştığını hissettim. Elini uzattı. Birlikte onlarca irili ufaklı çerçevelenmiş yazının asıldığı karşı duvara yürüdük.

"Bakın."

İşaret ettiği tabelaya baktım. Einstein'in 1947'de söylediği sözler çerçeveye alınıp duvara asılmıştı.

> *"Gerçekten değerli olan her şey, kaynağını insanlara ya da nesnel konulara duyulan sevgi ve bağlılıktan alır."*

"Benim için bugünkü en nesnel konu..." Biraz bekleyerek vurguladı: "Binamızdaki çatlak... Çatlağı, yani gerçeği inkâr edemem." Sonra tadına bakmak istiyormuş gibi kahkahasını damağında bir süre ezerek güldü ve elini dostça sırtıma vurdu. "Nazilerin başına atılan en güzel, en anlamlı taş Ein-stein'dır."* Eliyle üst katı gösterdi. Yine keyifle gülüyordu. "Sizinkilerin başına, ya da payına düşen de benim."

Sözlerini bitirince kimsenin zekâsıyla boy ölçüşemeyeceğini bilen birinin o kendinden emin tavırlarıyla geri dönerek, yeniden okyanus rüzgârlarının estiği duvarın önüne yürüdü. Bizi değil, sadece onu etkileyen gizli bir çekim gücü vardı o haritada.

"Ben de baktım." Boşuna olduğunu bile bile, onu ikna etmekten çok kendimi rahatlatmaya yarayacak sözleri araştırdım. Onun yazdığına emin olduğum bildirileri kastederek, "Çatlak, söylenildiği kadar derin değil, bu abartılıyor," dedim. "Hangi binada böylesi ortaya çıksa, oturanlar tamir etmek isterler..."

Sözlerim onu yatıştıramadı.

"Abartma, daha iyi kavranması için gerçeğin üstüne tutulan merceğe benzer. Abartma büyütür, ama hiçbir şeyi yoktan var edip, yaratamaz. Büyütülebilen, unutmayın, var olandır."

Onu on yıl hücrede tutan güce şimdi böyle meydan okumak başını döndürüyor olmalıydı. "Var olandır," derken yüzü öyle bir ateşle yanıyordu ki, yakınında olup gözlerini bir çift meşaleye döndüren o güçten etkilenmemek olanaksızdı. Çevresindeki gençleri büyüleyen iksiri bu meşale tutuşturuyor olmalıydı.

Faruk'tan söz etmeden, Faruk'u anlatmaya çalıştım Tahir Bey'e. Beni sakin bir tavırla dinledi. Sözlerimi "korkması gerektiğini" ima ederek bitirince, bir kol boyu uzaklıkta beni kollayan Veysel öfkeyle homurdandı.

"Hocam kimseden korkmaz, o cesurdur."

Tahir Bey'i babası sanıyordu; kesindi bu. Haritanın önündeki yorgun adama baktım. O da bir oğul edindiğinin farkındaydı.

"Cesaret nedir?"

(*) Ein-stein; bir taş demektir. Yazar burada bir kelime oyunu yapıyor – e.n.

Tahir Bey sorunun cevabını kimden istemişti? Veysel'le birbirimize baktık. Cevabı Tahir Bey verdi; kendini cevaplıyordu.

"Cesaret, korkuya verilen içgüdüsel karşılıktır."

Sonra bizi, küçümsediği cesareti ve çatlağı unutup haritaya döndü. Onu anlıyordum. Benliği açık denizde bir yelkenli gibi ilerleyen o kırmızı hattın ucundaki toplu iğneyle okyanusa demirlenmişti, bu yüzden geriye, bu salona dönemiyordu.

Bir ara ona Işık'tan söz etmeyi düşündüm ama okyanuslara has o hükmedici, her şeyi örten, sadece dalga sesiyle bölünen geniş sessizlik kararımdan vazgeçirdi beni. Şimdi haritanın önündeki bu ufak tefek, yorgun adamın, dinleyenleri köleye dönüştüren zihinsel tahakkümüne kaynaklık eden gücünün gizini kavrıyordum. O aslında bir yansıtıcıydı; yüzeyini tedirgin edici kişiliğinin, sırını ise keskin zekâsının oluşturduğu, tuhaf, sihirli bir ayna. Kararlılığımız, kendimize duyduğumuz güven ona çarpıp yansıdığında, gerçekler görüntüsünü korusa da, özünü yitiriyordu. Görüntü aynıydı, ama görüntünün özü, tıpkı sağ elin aynada sol el olarak görünmesi gibi, tersyüz oluyordu.

"Evet?"

"Hepsi buydu," dedim. "Sizi uyarmak istemiştim."

Böyle deyip ona baktım. Yüzü kararsız bir sıkılganlıkla asılmıştı: Geleceği düşünüyor olmalıydı. Ama orada –belirsiz gelecekte– pek oyalanmadan, yeniden zamanımıza döndü.

"Herkesin en az bir seçeneği vardır; hiç olmazsa kendisi konusunda. Kendimizi seçebileceğimiz kanısındayım ben..." Beklemeden neyi seçtiğini söyledi: "İnsanlığın insanlar üstündeki hakkı, insanın bireysel haklarından daha önemlidir... İşte ben buna inandım. Bu yüzden sonumu korkmadan karşılamaya hazırım."

Söylediklerini anlayıp kavramama yetecek kadar bekledikten sonra haritanın önünden ayrılarak yanıma geldi. Duvarın önünde sonsuza kadar kalabilirdi oysa. İstemeye istemeye devam edeceğini biliyordum. Öyle de oldu. Kulaklarımızı dolduran madeni, alaşımlı bir sesti.

"Nikâhta tanıktınız, değil mi? Görünüşe bakılırsa tanıklığınızı hâlâ sürdürüyorsunuz." Gözleri ölmüş, bayatlamış balığın-

kilere benziyordu. "Birileri –hepimizin bildiği birileri– beni öldürmeyi planlıyor ve siz de olup bitene tanıklık ediyorsunuz. Ama o kadar. Her şeye tanıksınız, ancak konuşmuyorsunuz. Aslında tanıktan çok seyircisiniz; kenara çekilip sadece seyrediyorsunuz. Hiç taraf tutmadığınıza da eminim."

Başımı salladım, onu onaylayıp onaylamadığımı ele vermeden. Tahir Bey, kendinin rol almadığı gülünç bir oyun seyrediyormuş gibi keyiflenmişti. Oysa bu, başrolünü onun oynadığı bir dramdı. Veysel de ona katılmaya hazırlanıyordu ama Tahir Bey'i duyunca hemen gülmekten vazgeçti.

"Tanrı'yla bir akrabalığınız var mı?" Böyle bir soruyla kim karşılaşsa şaşırırdı. Ben de çok şaşırdım. Kekeleyerek nedenini sordum. "Çünkü Tanrı da sizin gibi yansızlığa çok önem verir de ondan," dedi Tahir Bey. Trajik tavırlarla iki kolunu da havaya –sanki varlığına inanıyormuş ve yerini biliyormuş gibi– Tanrı'ya doğru kaldırarak tiradına devam etti: "Tanrı insanla, annesinin babasının sayısız sevişmesi arasında bir kez ilgilenerek ona can verir, yaşayacağı zaman aralığını seçer, sonra da onu tamamıyla unutur. Hayatı boyunca yansızdır, tıpkı sizin gibi. Görmeden, görse bile ayırt etmeden seyreder... Sizi tekrar hatırladığında ölme vaktiniz gelmiştir."

Tanrı'ya duyduğu tepki, öfke, küçümseme, ne derseniz deyin, öylesine yoğundu ki, içinde bulunduğumuz yerdeki hava ikisi arasında ezilmiş, yok olmuştu. Üçümüz de bir süre soluk almakta zorlandık. Faruk'a, üst kattaki yöneticilere hak vermemek mümkün değildi. Bu gezegenin üstündeki hayatlar, düzen ve tek tek hepimiz için büyük bir tehlikeydi karşımdaki adam. Eğer izin verilirse Tanrı'yı yok edip, varoluşumuzu anlamlı kılan her şeyi ortadan kaldıracaktı.

"Tanrı'ya inanıyor musunuz?" Akraba olmadığımızı anlamış mıydı? Tahir Bey cevap vermemi beklemedi. Yere düşen bir taş gibi kendi başınaydı artık. "Sizi bilmem, ben zaten inanmazdım, sonra... Sonra o hücredeki, yerden ot gibi boy atan karanlıkta son şüphe kırıntılarım da yok oldu..." Yok oluşun sonunda keşfettiklerini sabırsızlıkla ekledi. "Tanrı avcıdır, acının sonuna gidip pusuya yatar, sabırla bekler, yenilmiş, boyun eğmiş-

ken ele geçirir seni. Asla yardım etmez, sadece seyreder. Tanıktır bir anlamda. Tıpkı sizin gibi..."

Öfkesi konuşmasını uzattıkça giderek emin oluyordum. Bu bedeni küçük, öfkesi okyanus kadar büyük adam, kesinlikle daha önce sözünü ettiği o karanlık hücrede ölmüştü; karşımdaki, ayakta durmayı becerebilen cesediydi.

"Eğer Tanrı o hücreleri biliyorsa asla masum değil, bana inanın."

Bir bıçak gibi kesin ve inandırıcıydı sözleri. Çünkü şimdi öfkelendiği, reddettiği Tanrı'nın sesiyle konuşuyordu: Cinsiyeti yoktu bu sesin. Ellerimi kaldırdım. Tanrı'yı değil, kendimi savunuyordum.

"Ben, ben size yapılanları hiç onaylamadım."

"Ama o onayladı." Faydasızdı, öcünü Tanrı'ya inananlardan almaya kararlıydı. Yanılmadığımı Tanrı'ya eş bir öfkeyle bağırınca anladım. "Tekrarlıyorum, Tanrı hiç masum değil. O en büyük mucit: Kötülüğü, acı veren onca şeyi ve en nihayet insan muhayyilesini o icat etmedi mi? Umutsuzlar, suçlular, zina yapanlar, kötüler, katiller ve tabii inançsızlar... Bunlar olmasa Tanrı işsiz kalır. İşte bu yüzden Tanrı günahkârlarla sevinir ve kullarını günaha teşvik eder... İşkence de bir günahtır, sizce de öyle değil mi?"

Sözlerinin burasında sustu. Soluğu kesilmiş gibi. Veysel onu tutmak ister gibi ileriye çıktı. O zaman karşımdaki yüzü aşınmış, gözleri bayat balığınkileri andıran bu adamın beni en az Faruk kadar korkuttuğunu fark ettim.

Veysel onu haritanın önüne götürünce, Tahir Bey yitirdiği soluğunu Pasifik'te esen rüzgârlarda bularak doğruldu. Alaşımlı sesi eriyip yumuşamış, boşaltıldığı kabın şeklini alan kıvamlı bir sıvıya dönüşmüştü şimdi.

"Yargılıyorum, bütün yaptığım bu. Eğer Tanrı bizi yargılıyorsa, biz de onu yargılayabiliriz... Gereken sadece altüst etmek, onun düzenini yadsımak."

Geniş, kalın, ama insanda saygı uyandıran bir sessizlik izledi sözlerini. Sanki bir tapınakta, kutsal bir varlığın huzurundaymışız gibi sustuk. Düşündüğümden de çok acı çekmiş ol-

malıydı; böylesine şeytansı bir öfkeye ancak sonsuz, Tanrı'dan kaynaklanan bir acı neden olabilirdi. Acının aslında Tanrısal bir terazi ya da ayıraç olduğunu söylediğini hatırlıyordum Işık'ın. "Acı sıradan insanları –duvarlarını hiçbir zaman aşamayacakları– kine, beyniyle vicdanı birbirine bağlı olanları ise Tanrı'ya tutsak eder." Tahir Bey'in Tanrısı ise gerçeklerdi; duvara çerçeveletip astığı gerçekler...

Gerçeklerle kurduğu akrabalığı çözmüştüm. Belki bu yüzden, "Sizi anlıyorum," dedim.

Sözlerimi duyunca ona izni olmadan dokunmuşum gibi irkildi, sonra o ünlü küçümsemesi –ufka yayılmış bir aydınlığa benziyordu– belirsiz bir tebessüm iliştirdi dudaklarına. Anlamadığımdan, onu bütünüyle –sadece benim değil– hiç kimsenin asla kavrayamayacağından öylesine emindi ki. Konuşması şimdi dikkatliydi; ipin üstünde yürür gibi.

"Buraya bir cinayete tanıklık etmek için geldiniz, öyle değil mi?"

Tahir Bey'in sözleri Veysel'i tedirgin etmeye yetmişti. Ona göre –bana göre de– her cinayetin bir katile gereksinimi olurdu. Veysel, işte o katili aramak için harekete geçecekti.

Tahir Bey, küçümsemenin başlattığı tebessümü dudaklarının hızlı bir hareketiyle sükûnete dönüştürerek Veysel'i yatıştırdı.

"Ama zaten ülkemizin son otuz beş yılı bir anlamda cinayetler tarihi değil mi? Sorunlarımızı asarak, asamazsak öldürerek çözmeye iyice alıştık."

Ona hak vermemek mümkün değildi. Başımı salladım. Ama düşmanlarının onu öldürmeyi düşünmelerini de anlıyordum. Çok tehlikeliydi; çünkü insandan öte, salt düşünceydi.

O sırada kapı açıldı. Yeni ziyaretçiler vardı.

"Asıl konuya gelemedik," dedi Tahir Bey çabucak. Kendini toparlamıştı. "Şimdi gidin, ben sizi çağıracağım; yakında."

Veysel'i izleyerek, yaradılış anının kutsal karanlığını görmüş adamın çekim kuvvetinden uzaklaştım. Kapıya varınca tekrar ona baktım. Hedefe yöneltilmiş oka benziyordu: Uzak ama öldürücü: Birden Tanrı'ya inancın şeytanı da kapsadığını fark ettim. Sanıldığının tersine, Tanrı ile Şeytan'ın zıtlığı eşsiz bir uyumdu.

XI
(Yüzüm)
(Temmuz 97 - Salı)

Bugün Sultan Hanım'ın günü ve ben hâlâ sarhoşum. Gelecek mi? Gelmeyecek mi? Bu iki soruyu fal bakar ya da yazı tura atar gibi sabahtan beri art arda sıralıyorum. Belki artık inatçılıktan vazgeçip Nejat'ı çağırmalıyım. Ya Nazan! Yüzünü unutmuşum. Geçen gün, belki de geçen hafta, ya da aydı, gazetenin magazin sayfasında fotoğrafını gördüğümde ilk bakışta onu fark etmedim. Anlaşılan fabrikayı kurabilecekler. Sonra onu tanıyamamamın nedenini çıkardım: Bakış açısı: Onunla birlikteyken hep vücuduna bakmıştım da ondan... Yüzüne bakarken bile aslında vücuduna bakıyormuşum, işte bunu anladım o gazeteye bakarken; geçen gün, belki de geçen haftaydı; hatırlamıyorum.

Kedi: Günlerdir kaybolmadı. Eskiden sık sık ortadan yok olurdu oysa. Belki asıl görevine döndü: Bekçiliğe. Beni gözetliyor, hissediyorum. Kesine yakın bir sezgi bu.

Tahir Bey'in yanından koşarcasına ayrıldığım o korkutucu günden sonra sakin bir on beş gün geçirdim. Huzur ve sessizlik ikinci haftanın sonuna, Cuma sabahı kahvaltıya kadar, dalgasız bir denizdeki yolculuk gibi geçti. Saat on gibi kahvemi yudumlarken telaşla çalmaya başlayan zil, mutlu iki haftadan sonra olacakların habercisiydi sanki.

Kapıyı açtım, eşikte kapıcı, elinde sarı, büyük bir zarfla du-

ruyordu. Mektup, korktuğum gibi Yönetim'den değil, Ferda'dandı: Yeni bir imdat çığlığı.

Saat on birde dairesindeydim. Ferda üzgün olduğunu, zor günler geçirmekte olduğunu söyleyerek söze başladı. Üzerinde eğreti duran hüznü pek inandırıcı değildi, söylediklerini doğrulamıyordu; ama görüşmediğimiz iki hafta boyunca ortaya çıkan bir şey onu derinleştirmişti. Gülümsemesi dikkatimi dudaklarına yöneltti. Biçimli ve değişkendiler: Ağzı aralıkken dolgun ve etli, kapalıyken ince, neredeyse belirsiz. Kendi kendine kaldığında ısırıyor olmalıydı. Ama dudakları, edindiği bu yeni derinliğinin nedeni değildiler.

Oturduğum yerde geriye yaslandım. Onu her gördüğümde boyu biraz daha uzuyordu. Bu seferki neden, kalın cam yeşili kazağının altındaki dar pantolon olmalıydı. Sık sık ara verdiği konuşmasına yüzünün yanı sıra vücudunu da katıyordu. Daha önce buna dikkat etmemiş olmam şaşırtıcıydı, ama eğer elleri olmasa, sanki asla konuşamayacaktı. Sözcüklerine, ikisini, üçünü bitiştirdiği parmakları ya da bilekten savurduğu eli eşlik ediyordu. Sevgilisi, ailesi ya da korkuları hakkındaydı anlattıkları. Söylediklerinin çoğu birbiriyle bağlantısızdı; mantık silsilesini sık sık parçalayan bölük pörçük duygu açılımları yüzünden konuşmasını izlemekte zorluk çekiyordum. Duygularının sağlam bir temeli, onlara kaynaklık edebilecek belirgin bir özü yoktu. Sevinci, öfkesi, mutluluğu ya da mutsuzluğu, sığ sularda birdenbire ortaya çıkıp, sonra yine birdenbire kaybolan yönsüz esintilere benziyordu. Bu yüzden onu anlamaktan çok, hakkında izlenimler edindiğimi söylemek daha doğru olurdu sanırım. O konuşurken bazen oturdum, bazen piyanonun yanına gidip notaları karıştırdım. Caz seviyordu; balad tarzı cazı.

Yarım saat sonra başka bir şey daha keşfettim: Babası hakkında kesin, yerleşmiş bir fikri yoktu. Ablalarından söz ederken sözcükler dindar birinin parmakları arasındaki tespihin taneleri gibi ritmik bir düzenle dökülüyordu dudaklarından, ama sıra babasına gelince duraklıyor, sözcükler, ipi kopmuş gibi düzenlerini yitirip etrafa saçılıyorlardı.

Şaşırtıcıydı ama yine de tutkulu sayılabilecek –sevgi dolu– sözleri babasıyla ilgili olanlardı.

"Küçük bir kızdım, ama fark edebiliyordum. O, dünyanın en lirik şiirlerini yazabilecek bir şair kadar duyguluydu, ama hiç şiir yazmadı. Geceleri baktığı yıldızların pırıltılarıyla süslediği benzersiz dizelerini hiçbir zaman yazıya dökmedi. Yazı, sözün, büyünün ölümü değil midir? Sabaha paha biçilmez birer anı olacak o şarkıları yazıya tutsak etmek, ruha ihanetti bir anlamda. Sizin anlayacağınız babam sadece söz ve sadece sesti. Duygulanıp heyecanlandığı zamanlar –öyle anlarda benim gözlerim genellikle kapalı olurdu– onun odada bir aşağı bir yukarı dolaştığını hissederdim. Sonra gözlerimi açtığımda şaşırır kalırdım: Aslında yürümemiş, hareketsiz, ayakta dururken bulurdum onu. Dolaşan sesi, yani ruhuydu."

Sözleri hızla akan suyu çağrıştırıyordu. Yayılıyor, çağıldıyor ama derinleşmiyordu. Bir ara göz göze geldik. Ruhunu çalacakmışım gibi bakışlarını hemen kaçırdı. Kuşkulanmıştım: Sanki babasını değil, kendini anlatıyordu. Ona yönelmiş inançsızlığımı sezmiş gibi sustu. Su sesi kesilmişti sonunda.

"Size fotoğraflarını göstermek isterim."

(Başımı sallayıp bu hareketle başıma neler geleceğini bilmeden, onayladım onu. Çünkü felaketin alabileceğim bir kokusu yoktu.)

Gülen, hep gülen, aslında daha çok poz veren, genç, olgun, yaşlı –tartışmasız hep yakışıklı– bir adam. Bu babası...

Birkaç dakika içinde babasının –en az– otuz yılını parmaklarımızın arasından geçirip, fotoğrafları –tabuta yerleştirir gibi– tekrar kutuya koyduk. Sıra ikinci kutuya gelmişti.

Küçükten büyüğe doğru sıralanmış, en küçüğü beş yaşlarında, dört kız ve yine gülümseyen, yine poz veren yakışıklı baba. Sağda erişilmez gibi duran en büyük kız, Işık olmalıydı. Parmağımı artık onu incitemeyeceğimi bilerek üstüne koydum.

"Işık Ablam," dedi Ferda.

Sırası gelmişti. Garip ölümünü sordum: "Nasıl öldü?"

"1983'te, birkaç ay içinde kelimenin tam anlamıyla sararıp

soldu ve Kasım'da ölüverdi... Evet, Kasım'da. Ama birdenbire ölmesinden daha garip, daha şaşırtıcı olan neydi, biliyor musunuz?" Bilmediğimi bilerek beklemeden devam etti: "Önce renkleri yitirdi; hiçbir rengi seçemiyor, her şeyi gri görüyordu. Daha sonra da kör oldu. Bir ressam için bundan daha korkunç ne olabilir?" İkimiz de –Ferda sona erdirinceye kadar– anılarla ağırlaşan bir sessizliğe hapsolduk. "Ölmeden önceki birkaç yıl boyunca başından çok şeyler geçti. Önce kocasından boşandı, sonra bir adamla evlendi, adam hapishanedeydi ama..."

Devam etmek için yardıma ihtiyacı vardı. "Ama?" Onu yüreklendirdim:

"Bence kocasını, Sahir'i... Hayır, Tahir'i, her neyse, sevmiyordu, onunla inançları yüzünden evlendiğini biliyorduk. Asıl âşık olduğu bir başkasıydı."

Bu kez benden yardım alamazdı. Gerisini kendisi getirecekti.

"Son sevgilisinin kim olduğunu bilmiyorduk. Onu bizden inatla uzak tuttu."

Beni de onlardan uzak tutmuştu. Herkesten uzakta, tek başına, renklerin solduğu, ışığın yok olduğu bir ıssızlığın ortasına hapsetmişti kendini. Kocası hücrede Tanrı'yla hesaplaşırken, o da renklerin olmadığı bir yerde, kocasıyla aynı yazgıyı paylaşmaya hazırlanıyordu. Ferda yeniden konuşurken bunları düşünüyordum.

"Ama ben kimseye göstermediği sevgilisini gördüm..."

Artık gözümün içine –ruhunu çalmamdan korkmadan– bakıyordu. Masum görünüşlü sahtekâr: Başından beri kim olduğumun farkındaydı demek?

Kutunun en altında, sararmış bir zarfın içinden çıkardığı küçük –vesikalık demek daha doğru olurdu– fotoğrafı uzattı. Sözünü ettiği sevgili tabii ki bendim. Kendimle ilgili bir giz perdesini aralayacağımdan habersiz, ablasını tanıdığımı ona söylememiş olmaktan utanarak fotoğrafı aldım. 1982 sonlarında –belki de 1983 başında– çektirdiğim bir fotoğraftı; terhis olmamdan hemen sonra. Fotoğrafın arkasını çevirdim. Kurşun kalemle, "Demek sensin," yazılıydı.

"Bu adamın Işık Ablamın o meçhul sevgilisi olduğuna eminim."

Önce ne dediğini anlamadım. Bir süre geçmesi gerekti; gerçeği sonra kavradım: Beni tanımamıştı. Gülümsemesini görür görmez Yönetim Bürosu'ndaki o adamı hatırlayarak doğruyu söylediğini fark ettim.

Hemen ayağa kalktım. Kendimle, yüzümle ilgili, o güne kadar hiç bilmediğim bir şeyi –gerçeği demeli miydim, bilmiyordum– öğrenmek üzereydim. Sesim, kopan filmdeki o son kare gibi uzayıp, boğuklaştı.

"Fotoğraftaki adam bana benzemiyor mu?"

Ferda yana döndü. Yüzünde kolaylıkla fark edilecek bir şaşkınlık vardı.

"Size mi?" Önce fotoğraftaki yansımaya, sonra yüzüme baktı ve güldü. Gülüşü kararlı, kendinden emindi. "Hayır, bence benzemiyor. Belki yüzünüzün biçimi andırıyor ama sizin hatlarınız daha yumuşak. Sonra kaşlar..."

(Hiçbir şey söylemedim, yüzümün fotoğraftakinden değişik olduğuna o anda –tıpkı Tanrı'ya inanır gibi mutlak bir bağlılıkla– inandım. O an bütün hayatımı değiştirdi. O andan itibaren ileriye değil, geriye, yüzümün geçmişte bıraktığı izlere döndüm. Ferda'nın o gün gösterdiği o fotoğraf –fotoğrafım– bende gizlenen, benden habersiz bir başka beni ortaya çıkarmıştı. Ama Ferda'yla konuşurken daha bunun farkında değildim. Gerçek yüzümün tek kişi olarak göründüğüm fotoğraflarda –çünkü ben de kendimi öyle görüyordum– belirdiğinden habersizim. Duygularım karmakarışıktı. Ben, beni gördükleri halimle mi, yoksa tanıyamadıkları halimle mi bendim, henüz bilmiyordum.)

Ferda'yı akşam yemeğe götürme sözüyle atlatıp, kendimi sokağa attım ve bulduğum ilk taksiyi çevirip eve döndüm. Kedi, cehennemden gelen bir haberci gibi boş gözlerle beni seyrediyordu. Albümleri buldum. Tek olarak göründüğüm iki, Nazan'la birlikte çekilmiş ve henüz albüme yerleştirilmemiş bir fotoğrafı alarak doğruca Beyoğlu'na çıktım.

Nejat yine yorgundu. Lafı uzatmadan mezuniyet yıllığını is-

tedim ondan. O, her yoksul gibi tertipli ve değerbilirdi. Şaşıracağını sanıyordum ama şaşırmadı. Belki de şaşıramayacak kadar yorgundu.

Altı Edebiyat C. Benim fotoğrafım Nejat'tan sonraki sayfadaydı. Gösterince omuz silkip sordu:

"Ne var? O zaman da yakışıklıymışsın."

Beni tanımıştı. Sevinçle, evden çıkmadan zarfın içine koyduğum –Nazan'la birlikte göründüğümüz– fotoğrafı çıkarıp önüne sürdüm. Bu kez şaşırmıştı, ama şaşkınlık yüzündeki o yorgunluğu aralayıp ortaya çıkamıyordu, izi sadece gözlerinde belirmişti.

"Şimdi anlaşılıyor, demek Nazan seni bu adamla aldattığı için ayrıldınız?"

Hangisi olduğunu bilmediğim yüzümü asarak geriye çekildim. Okuldaki yüzüm tanıdık, Nazan'la olan ise yabancıydı Nejat'a. Bu garipti, cüzdanımı çıkarıp Yönetim'e birkaç kez verdiğim son vesikalık fotoğrafı uzattım.

"Ne o, adamı vurmaya mı niyetlisin?" Çok geçmeden merakı Nejat'ı yordu. Fotoğrafı elimden alıp incelemeye başladı. "Adı ne?"

"Bilmiyorum," dedim.

"Unut gitsin," dedi Nejat. "Değmez buna." Ardından, sanki yüzümün etrafında oluşan gizle ilgisi varmış gibi, "Ziynet Hoca'yı görmeye gittin mi?" dedi.

Başımı salladım. Uzunca bir süre sustuk. Sonra Nejat sessizlikten sıkılıp konuştu.

"Ne düşünüyorsun?" Ne hakkında, diye sormamı beklemeden devam etti: "Ne buluşma ama. Eski bir faşist, bir polis ve bir ağa." Anlamamış gibi bakınca, "Kazayı kastediyorum oğlum," diye sıkıntıyla söylendi. "Sen gazete okumaz mısın?"

Okurdum ama genellikle ekonomi sayfasına bakardım. Nejat olaydan habersiz olduğumu fark edince önceki gece Balıkesir yakınlarında meydana gelen kazayı anlatmaya koyuldu.

Kırk beş dakika sonra –sır barındırmayan geniş bir aynaya benziyordu– denize karşı oturuyor, yüzümle yüz yüze gelmeye çalışıyordum. Sonuç dehşet verici, ama kesindi: Yaşamımın

bir yerinde yüzüm değişmiş ya da değişme yeteneğine sahip olmuştu. Birlikte fotoğraf çektirdiğim kişi ya da kişiler beni fotoğrafımdan tanırken, aynı ben, fotoğrafın dışındakiler için bir yabancıydım. Nazan, birlikte çektirdiğimiz fotoğraftaki beni tanımışken, aynı yüz Nejat için bir başkası oluyordu. Tek başına çektirdiğim fotoğraflardaki yüzümü ise kimse tanımıyordu. (Yanımdakilerden mi etkileniyordu yüzüm?)

Telaşımı bastırarak, mantıklı sorular bulmaya çalıştım. Olan neyse, ne zaman olmuştu? Cevabını bulmam gereken ilk soru buydu. Aklıma gelen düşünceyle irkildim. Ehliyet ve pasaportum? Şimdiye kadar kimlik isteyen hiç kimse ehliyetime bakarken fotoğrafın bana ait olmadığını söylememiş, yurtdışına giderken pasaporttaki fotoğrafla ilgili hiç sorun çıkmamıştı. Ve askerlik! Askerlik sırasında birkaç kez fotoğraf çektirmiştim; yıldız taktığımda, kimlik ya da izin belgesinde kullanmak için.

Bilinçli bir kararlılıkla doğruldum. Her şey açıktı. Askerliğe başlamamdan sonraki, Işık'tan ayrılmamdan ise daha önceki bir tarihte, yani 1981'de bir gün, bilmediğim bir şey olmuş, yüzümden bir yılanın derisi gibi soyulan ikinci yüzüm, asıl yüzümün kopyası doğmuştu. Kim bilir, belki de asıl yüzüm bu kopyaydı.

Eve geri dönerken, 1981'de yüzümün değişmesine, ya da çoğalmasına neden olan şeyin ne olduğunu düşünüyordum.

Evde içkiyi, kadeh kadeh düşüncelerimin üstüne devirdim. 1981! Bu, Faruk demekti. 1981? Birbirini izleyen 365 günden hangisi? Aslında biliyordum, aradığım bir geceydi.

O geceyi gayet iyi hatırlıyordum, çünkü unutmamış, çok çabalamış, ama asla başaramamıştım; hayatımın çıkmayan lekesini andıran o olayı yok edememiş, sadece üstünü örtebilmiştim; bir suçu gizler gibi. Faruk 1981'de, o gece içeriye girdiğinde hepimiz oradaydık. O bizden, yani oradakilerden, kısaca insanlardan farklıydı. Yürüyüşü bile hayatı hakkında çok şey anlatıyordu: Tekdüze, sadece ayaklarıyla, bedeninin öteki kısımlarının hiç yardımı olmadan ilerliyordu. Yürüyüşünü garipleştiren, insanınkine benzemesini engelleyen bu olmalıydı. Görünüşü ise kafa karıştırıcıydı: Dünyanın en besleyici gıdasıyla, ölümle besleniyordu, yine de bir çizgi gibi ipinceydi.

Odadakileri selamlamadan oturdu, ardından kendi ölçülerine göre uzun bir konuşma yaptı. Nutku mors alfabesini andırıyordu: Birkaç sözcük, ardından kısa ya da uzun bir sessizlik, yeniden birkaç sözcük ve sonra yine nokta gibi sessizlik.

Sözleri bittiğinde soluk almakta zorlanıyorduk. Çünkü sesi sözcükleri soymuş, çırılçıplak bırakmıştı; konuşurken imalara, benzetmelere hiç başvurmamıştı. Bu nedenle ne dediği, neyi kastettiği apaçık, aydınlık bir fotoğraf gibi gözlerimizin önünde duruyordu. İstediği korkunçtu; yapacakları için üstlerinden izin almadığına emindik, ama ona karşı çıkmaya cesaret edemezdik. Grubun kararsızlığını hissedince kısa bir gösteri sundu Faruk. Soluk almamıza, kendimizi toparlamamıza izin vermeden bağırıp çağırmaya başladı. Öfkesinin belirgin bir özü yoktu; daha çok hayvanlarına gözdağı veren bir sirk terbiyecisinin, yerli yersiz şaklattığı kamçıya benziyordu haykırışları.

(Kararsızlığımızı dağıtmak için ileri sürdüğü görüşler, çoğu onunla aynı düşüncede olan grubu bile dehşete düşürecek kadar korkutucuydu. O gece Faruk'un varlığıyla daha da kararan odada, onu öteki katillerden farklı kılanın aslında katil olması değil, cinayetlere bakış açısı olduğunu kavradım bir kez daha. Kendini –inançlı bir kararlılıkla– adil sanıyordu. Cinayetlerine temel oluşturan görüşü, eylemlerinin aslında iyilik kavramından doğduğu fikriydi. Daha da korkutucu olan ise, yaşadığını, yani var olduğunu –kişiliği olmadığından Faruk'un sorunu bir varlık olmaktı– ancak cinayetlerle kanıtlamasıydı. Aslında kimsenin onun varlığının kanıtını aradığı filan yoktu, kanıtı arayan kendisiydi. Anlamsız cinayet açlığının nedeni bu olmalıydı.)

İtiraz etmeden –etmeyi göze alamadan– çaresiz peşine düştük. Bir sürü gibi birlikte hareket edersek sanki Faruk'un üstümüze saldığı dehşet duygusundan korunacak, korkumuzla birlikte sorumluluğumuz da azalacaktı. Görünürde çok şey istemiyordu bizden. O, Anadolu yakasındaki, baraja yakın bir çiftlik evine girdiğinde, biz etrafa göz kulak olacaktık. Gecenin –olacakların tersine– sessizliği ve yumuşaklığı, çevremizde garip bir zıtlık oluşturuyordu. Tahir Bey'in yakından tanıdığı Tanrı hazırlık yapmıştı: Cinayet ipek bir kefene sarılacaktı.

Çoğumuz sözleşmiş gibi bile bile geride kaldık. Saat on bire doğru Faruk onu en az anlayanlarla –bu nedenle en az korkanlarla– birlikte, tepeciğin yamacına yaslanmış alçak binaya doğru kötü bir yazgı gibi uzaklaştı. Orada, geride kaldığım yamaçtaki ılık gecenin içinde, yüz ya da iki yüz metre ileride az sonra olacakları düşünmemeye çalışarak, sessizlikle kulaklarımı tıkayıp bekledim.

Silah seslerini yarım saat sonra duyduk. Güçlü bir parmağın dik olarak masaya vuruşu gibi tok ve kısaydı; boş bir sayfaya gelişigüzel konan noktaları andırdığı da söylenebilirdi. Az sonra ortaya düzenli, ancak pek ritmik olmayan bir şarkı çıktı. (Şarkı karmaşıktı, ama şarkıcıların ısrarcı olduklarını hatırlıyorum.) Ne zaman bittiğini, artık sona erdiğini düşünsem, şarkı yeniden başlıyordu beni yalanlamak istercesine. Seslerin ardından bir gölge gibi ayrılmaz o derin sessizlik yayılıyordu geceye. Her ses ve sessizliğin, görmediğim, ama başrolünü Faruk'un oynadığını bildiğim –Tanrı'ya şükür– kanı üstüme sıçramayacak bir trajediyi sahneye koyduğunun farkındaydım. Sonunda, seslere ve seslerden daha belirgin o sessizliğe dayanacak gücüm kalmadığında, kulaklarımı kapatıp, ana kucağına sığınır gibi çaresizlikle yere uzandım. Olup bitenle ilişkim yok, her şeye yabancıyım ben. Böyle düşünüyor, bir alçak gibi, Tanrı'ya, Faruk'un düşmanım olmadığı ve onu benden uzak tuttuğu için şükrediyordum. Seslerin ve sessizliğin bir pınardan dökülür gibi geceye yayıldığı o yamaçta başkalarının ölüyor olması, içimdeki kendi ölüm korkumu uyandırıyor ve daha önce hiç olmadığı kadar Tanrı'ya itiyordu beni.

Dakikalar sonra birinin koluma dokunmasıyla gözlerimi açtım. Gruba bir ay önceki dönemden katılanlardan biriydi; bir süre boş boş baktım, onu hatırlıyor, ama kim olduğunu çıkaramıyordum. Çünkü –kol gezen– dehşet, yüzünü iki haftadır giyilen bir pantolon gibi buruşturmuş, paçavraya çevirmişti. Daha o söylemeden Faruk'un yanından geldiğini anladım. Çıldırmıştı, buruşmuş yüzünden değil, söylediklerinden çıkardım bunu. Ona yardım edersem, içerdeki dört kişiyi sağ olarak Faruk'un elinden alabileceğimizi söylediğinde. Kurtarmak? Ha-

yır, başımı salladım; eğer Tanrı onlara aldırmıyorsa ben ne yapabilirdim? Titriyor, bana ne, bana ne diye bağırmamak için dudaklarımı ısırıyordum. "Neden?" diye üsteledi yeni gelen, "Dört hayat, hiç mi önemi yok?" Söyledikleri boş laflardı; hiçbiri dehşet gölünde yüzemezdi. Önemli olan bendim, oydu, bizdik; ama o sersem bunun farkında değildi. İstediğini yaparsam Faruk'u bulaştırabilirdim kendime. Bu da yarı yarıya ölüm demekti. "Hadi, sen onu iyi tanıyorsun," diye üsteleyince, başımı salladım. O zaman adını unuttuğum acemi yere tükürdü. "Yarın aynaya nasıl bakacaksın?" Sonra geldiği gibi uzaklaştı, son sözleri buydu: O adam, acemi dediğim, benim yaratıldığım hamurdan başka bir malzemeden yaratılmıştı. Korkmuyor, korkunun önünde eğilmiyordu.

Sonra ölümün kesinliği, seslere ve sessizliğe nokta koydu. Yarın, ah bir yarın olsa! Yarın gelseydi kurtulacaktım. Birden, yüz ya da iki yüz metre ötede, seslerle sessizliğin arasına sıkışanların artık yarınları olmadığını, bizim yarınımızdan da dört kişinin eksileceğinin bilincine vardım. Utanç verici olsa da bu eksikliğin ahlâki sorumluluğu beni rahatsız etmiyordu. Kendi varlığım tehlikedeyken başka varlıklara duyarlı olamazdım.

Sabaha karşı, o aceminin kurtaralım dediği dört ölüyü arkamızda bırakarak geri döndük.

Gün ışıdığında aynaya bakınca irkilmedim. Ne gecenin, ne o seslerin, ne de o sessizliğin izi vardı yüzümde, her zamanki kadar bana benziyordu. Belki korkuyla, belki utançla, belki de ölümden kurtulma duygusuyla biraz gerilmişti, ama yüzüm benim yüzümdü. Üstelik aynaya bakabilmiştim, hiç de zor olmamıştı.

O sabahki gibi banyoya yürüdüm, yine –merakla, bu kez yüzümün değiştiğini bilerek– aynaya baktım. Düz, hayal gücünden yoksun bir yüzüm olduğunu düşünmüştüm hep; karşımda yine öyle biri vardı. Hoş, derinliği ve kusuru olmayan çizgiler... "*Hoş! Kız Suratlı!*" Birden buluş yapanlara özgü o içsel sarsıntıyla irkildim. Bana cevap verecek biri vardı.

On beş yıl önce sokağa girdiğimde ortalığı gece yarısı tonunda bir karanlık kaplamıştı, şimdi ise çiğ bir akşamüstü vardı

önümde. Cephesi kararmış, yarı ahşap, eski evi kolaylıkla buldum. Geriye dönsem aşağıda, sokağın ucunda Kız Kulesi'ni görebilirdim.

Bu kez 1981'deki gibi tutuklu değildim. Yıllarca önce, o dört ölülü gecenin ertesinde Faruk neredeyse zorla getirmişti beni buraya. (Aslında bunun o kadar da doğru olmadığını itiraf etmeliyim; buraya gelişimi ve en çok da Ziynet'le sevişmiş olmamı kabullenmek için, kendi kendime abarttığım bir bahaneydi Faruk'un zor kullandığı iddiası. Oysa Faruk sadece "*Ziynet seni görmek istiyor*," demişti. Korku, belki de buraya gelişimin gerçek nedeni buydu: Kim on saat önce dört kişiyi öldürmüş birine, hayır, diyebilirdi?) Zili çalmadan önce düşündüm: Gerçekten istiyor muyum? Öğreneceklerim, birkaç saat önce öğrendiklerimi doğrulayacak mı? Bu ve buna benzer, cevaplarını bulamadığım sorularla bir süre oyalandıktan sonra zile bastım.

Kapıyı yaşlı bir kadın açtı. İçeriye girdim ve üst katta beklenildiğim odaya kadar onu izledim. Ziynet dipte, yılllarca önce sevişiğimiz, pencerenin önündeki pirinç karyolada yatıyordu. Onu yürüyüşünden, duruşundan, başını çevirişinden, en çok da yatışından tanırdım. Ama bu kez görür görmez irkildim. Yalnız değildi; ölüm vücuduna taşınalı çok olmuştu. Bir incir gibi kurumuş yüzünden ve yakında öleceklere özgü yatışından belliydi bu.

İşaret edinceye kadar kımıldamadan bekledim, sonra enstrümana ilk notayı verirmiş gibi hafifçe oynattığı elini izleyerek, yatağa yaklaştım. Yüzünde neredeyse hiç et kalmamıştı. Büstü andıran sert hatlı, madeni yanakları çürümüş, ufalanıp yok olmuştu. Karşımda paslanmış, pul pul dökülmekte olan bir metali andıran bu kadınla sayısız kez sevişiğim düşüncesi dinsel, bağışlanamaz bir suç işlediğim duygusundan farksızdı. Birden midem bulandı.

"Sonunda geldin," dedi Ziynet.

Sesi ne kadınınkine, ne de erkeğinkine benziyordu, cinsiyetini yitirmişti. Başımı salladım, gelmiştim. Göğsü, fırtınanın ortasındaki gemileri batıran o büyük dalga gibi inip çıkıyordu. İyice yaklaşıncaya kadar gözlerine bakmadım. En çok gözleri

korkuturdu beni. İçine ona acı vererek girdiğimde, etoburlara has, o aç ve sinirli ifadenin gelip yerleştiği gözleri...

"Az daha geç kalıyordun."

Ona dokunup dokunmama konusunda bir türlü karar veremiyordum. Karnının üstündeki elleri insanınkilere benzemiyordu. Birden onu bir daha göremeyeceğimi kavradım; ancak bu kavrayışla tutabildim elini. Elleri şaşırtıcıydı: Soğuk ve kaygan bir sürüngene dokunmayı beklerken, kuru parmakları, inanılmayacak kadar sıcaktı.

Midemdeki –şimdi boğazıma tırmanıyordu– bulantıyı geri itip, "Beni neden aradığını biliyorum," dedim.

Faruk'a verdiği emirle beni bu eve, bu odaya getirtip, lisedeki gibi koynuna aldığı gece –revirin yanındaki o odada her sevişmemizin başında mutlaka yaptığı gibi– yüzümü ellerinin arasına alarak, "kız suratlı" dememişti. Oysa lisede yıllarca –ilkel bir törene dönüştürdüğü– sevişmemizi başlatan simgesel bir işaret olmuştu bu sözler. Emindim: O gece elleriyle yüzümü kavramış, ama o sihirli iki sözcüğü mırıldanmamıştı. Neden? Çünkü yüzümün değiştiğini fotoğraflardan önce ilk o fark etmişti.

Ziynet elimi çekmeme aldırmadı. Beklediğim cevabı verecekti.

"Senden bulaştı."

(Bulaşmak! Hemen o anda, daha cılız, tenekemsi sesi kulaklarıma ulaşmadan, neyi kastettiğini ve kastettiğinin hayatımı bir daha asla eski haline dönmeyecek bir biçimde değiştireceğini kavradım. Söylediklerinin yüzümün değişmesinden daha öte, daha korkutucu bir içeriği vardı.)

Yandaki sandalyeyi alıp yatağın başına oturdum. Gözlerindeki asla evcilleştirilemeyecek, asla terbiye edilemeyecek, etoburlara has o ifade de nasibini almıştı yüzündeki çürüyüşten... Bakışları bu yüzden olsa gerek, iki derin kuyuya dönüşen boşluktan kurtulup yüzüme ulaşamıyordu.

"Ne oldu?"

"Hastalandım," dedi Ziynet. Benden sözlerine karşılık gelmeyince, bilen, emin, ama yakınmayan bir tavırla yineledi: "Senden bulaştı."

Yüzüm ve ona bulaştırdığım şey neydi? Yutkundum, düşüncelerimi sese dönüştürecek soluk, ciğerlerimin derinliklerine çekilmişti. On beş yıl önce bulaştırdığımı söylediği bir şeyin onu hasta etmiş olabileceğini kabul etmek gülünçtü. Ama söylediklerinin, gülünç olsa da, doğru olabileceğine dair –dinsel inancı çağrıştıran– güçlü bir duygu vardı içimde.

Yüzüne bakmadan –utanıyordum– kulağına eğildim.

"Ama on beş yıl oldu."

Bu, yani on beş yıl, Ziynet'i güldürdü. Ya da ben öyle sandım. İki mor çizgiye dönüşen dudaklarına baktım geriye çekilerek. Artık sadece sesini duyarak onu anlayamayacaktım, dudaklarına da –geriye ne kaldıysa– bakmak gerekecekti.

"O gün geldiğinde sen de yakalanmıştın o illete."

Benim "şey" dediğim, adını koymazsam bana ait olmayacak, benden uzaklaşacak "şey"e, Ziynet "illet" adını vermişti. Karşı çıkmadım: O ölecekti, bense yaşayacaktım; ad koymak onun hakkıydı.

Eğer öğrenmek istiyorsam şimdi sormalıydım. Çok vaktim kalmamıştı. Düşüncelerimi düzelttim. Budalalıktı benimki: Vakti azalan Ziynet'ti.

"Nasıl anladın?"

Cevap, beklediğim –ama artık önemini yitiren– cevaptı.

"Yüzünden... Yüzündeki o illet bana bulaştı." Onun yüzüne eğildim. "Damladı... Sen değildin..."

Doğruldum, demek illetin kaynağı –ya da barınağı– yüzümdü. Değişen, o geceden sonra fotoğraflarda kaybolan yüzüm. Kız Suratlı. Ziynet o gece istediği acıları bedenine yayarak onunla sevişirken, yarısında aşağılama, yarısında hayranlık gizli o iki sözcüğü ilk kez işte bu nedenle yinelememişti.

Bir ölünün üstüne eğilir gibi Ziynet'e yöneldim. Duygularım taranmamış saçlar gibi karışıktı. O bir kâşif, tanı koyan hekim ve bir kurbandı. Hepsiydi. Yorulmuştu; bunu soluklarının sıklaşmasından anladım. Üstelik metalik sesine, derinliği kalmamış göğsünden yükselen bir hırıltı da katılmıştı şimdi.

"Hatırlıyor musun, yüzümde ne vardı?"

Konuşmadan önce kirpikleri artık parçası olmadığı hayatla,

henüz katılmadığı ölümün arasında kararsızca birkaç kez gidip geldi.

"Hiç, hiçbir şey... Ama... Sen yoktun... O illet yüzüme bulaştı. Sonra, hiç... rüya görmedim."

Öyleyse neden ölmek için bu kadar beklemişti? Oysa Işık hemen ölmüştü.

Sandalyeden doğruldum. İlk kez Işık'ın ölümüyle yüzüm arasında bir ilişki kuruyordum. (Bu arada kendi yüzümü, benden, kendimden başka bir varlığa ait saydığımdan, bu durum hiçbir suçluluk duygusu uyandırmıyordu bende. O illetten ben sorumlu değildim. Yani olup bitenlere kaynaklık eden her neyse, benliğimden değil, bana ait olmayan bir yüzden yayılıyordu. Sorumluluk değil, korkuydu hissettiklerim.)

Ziynet işaret edince kalkmaktan vazgeçerek elini tuttum, yardımımla yana döndü. Yıllarca başımı döndüren kalçaları da yok olmuştu. Ölümünden kendimi sorumlu göremediğim, Faruk'la birlikte, hayatımın bilmediğim karanlık dönemine ait olan bu kadın, şimdi bilinmeyenin eşiğinde, korkunun simgesi olmaktan çok uzaktı. Bu gülünçtü, ama gülmedim, çünkü, engel olmak istesem de ondan hâlâ nefret ediyordum; ancak bu katıksız bir nefret değildi, ona karşı gelişen acıma duygusuna da kaynaklık ediyordu.

Tam o sırada, öğrendiklerimin işime yaramayacağını düşündüğüm ve artık oradan ayrılmaya hazırlandığım anda, Ziynet'in sözleriyle irkildim.

"Ben hep sevdim seni."

Sesi o madeni tınıdan, göğsündeki hırıltıdan kurtulmuş, tertemiz olmuştu. Onun kadar kötü birinin bile sevebileceği düşüncesi, yüzümden kaynaklanan o bulaşıcı illet kadar şaşırtıcıydı. Yüzüne bakar bakmaz şaşkınlığım kuyu gibi derinleşti. İnce iki mor çizgiyi andıran dudaklarında –bir taşın ardında ancak rastlantıyla bulunabilecek bir kır çiçeği gibi– umulmadık bir gülümseme vardı. Yıllarca acıyla sulayarak büyüttüğü sevgisi, ölümün sisini bile dağıtmıştı. Sevginin bunu başarması anlaşılmaz ve –o kadar da– gülünçtü.

Komik olsa da, gizli aşkını itiraf edebilmek için çağırmış ol-

malıydı beni. Bunu anlamıştım. Ama söyleyecek bir şey bulamıyordum. Ondan hep korkmuştum; 1981'de, yirmi dört yaşındayken bile. Artık tümüyle bana ait olmayan, onu öldürecek yüzümle utanarak gülümsedim. Elimi sonsuz ayrılığın eşiğinde olduğunu kavramış gibi özlemle –kalan gücünü yitirme pahasına– hafifçe sıktı, sonra bıraktı.

Bir karanlıktan çıkıp, ötekine girerek, gece yarısından az sonra eve döndüm. Ferda telesekretere dört mesaj bırakmıştı. İlk üçü, gideceğimiz, geç kaldığımız ve gidemediğimiz akşam yemeğini hatırlatıyordu; dördüncü de küstüğünü. Onu unutmuştum.

Telefonun fişini çektim, giderken bıraktığım içkiye geri döndüm oyalanmadan. İçimde kıpırdayan neyse –korku, belki pişmanlık– ıslatıp boğmak için içkiden daha iyisi aklıma gelmiyordu. İlk kadeh boyunca hiçbir şey düşünmedim. Bilerek yaptım bunu. Sonra şunları düşündüm: Zaten düşünülecek ne var? Ben inansam bile Ziynet'in yüzümdeki hiçlikten ona akan bulaşıcı bir illetten dolayı hastalandığına kimse inanmaz, anlatsam kahkahalarla gülerler bana.

İkinci kadeh, bu akşamın ikinci kadehiydi, sabahtan beri devirdiklerimi saymıyordum, öyle bitiverdi. Zihnim külçe gibiydi, ağır, işlenemez ve biraz paslı. Ama üçüncü kadeh yine de yavaş yavaş, damla damla, sabırla o soruyu oluşturdu: Neden? Kadehi yarılayınca, sorunun arkasına eklenecek öteki sözcükleri de buldum. Neden hastalık Işık ve Ziynet'e bulaşmıştı da, Nazan'a bir şey olmamıştı? Üçüncü kadehin ortasında oluşturduğum bu soru sarsıcıydı. Korkuyla titredim, belki Nazan da hastalanacaktı.

Üçüncü kadehi bitirir bitirmez, dördüncüyle birlikte banyoya gittim; yüzümde gizlenen o şeyi görebilmek ümidiyle. Fotoğraflarda ruhunu yitirmiş bir hayalete dönüşen yüzüm, sekiz saat önce nasılsa, yine öyleydi. Değişmemişti. Biraz düş gücünden yoksun, biraz parlak, yani her zamanki gibi. Bastırmaya çalıştığım korkunun kalanını kadehin ilk yarısında hakladım. Ölmeyecektim, hasta değildim, olsa olsa en fazla –en fazla diye düşünmek güven veriyordu– taşıyıcıydım.

Salona geri döndüm. Albüm, ortadaki camlı sehpanın üstünde kollarını iki yana açmış, terk edilmiş bir kadın gibi duruyordu. Albüm dördüncü kadehin ilk sorusunu ayaklandırdı. Yine aynı sözcük vardı cümlenin başında: Neden? Neden yakınımda bulunan erkekler yüzümden –ya da illetten– etkilenmiyorlardı? Güldüm, çünkü cevap gülünçtü: Erkeklerle yatmıyordum.

Yatmak! Aslında doğru cevabın bu olduğunu henüz bilmiyordum; bu yolda sezgilerim vardı. Bir ara başım döndü. Bu kadehte biraz oyalanmalıyım, diye düşündüm. Kedi ortalıkta görünmüyordu, istediğim yere oturabilirdim, ama oturmadım. Pencereye yürüdüm, dışarıda gece denize doğru incelmiş, saydamlaşmıştı. Ziynet, yattığım ilk kadın oydu, sonra lise son sınıfta Nejat'ın genç halası, üniversitede adlarını unuttuğum, yüzlerinden geriye hiçbir anı kalmayan birkaç kadın ve sonra Işık. Dördüncü kadehin ortasından bir yudum aldım. Saçmalıyordum; yine de durup vazgeçmedim, saçmalamayı sürdürdüm. Tanıdığım bütün kadınlar değil, 1981'den sonrakiler tehlikedeydi; tabii eğer gerçekten ölümü onlara bulaştırıyorsam. Ziynet, Işık, sonra Duygu ve Sevda, ardından Nazan... On beş yıldır araya girip çıkan birkaç önemsiz kaçamağın dışında, Ziynet şimdi, 1996 sonbaharında ölüyordu. Işık 1983 Kasım'ında, ayrılmamızdan kısa bir süre sonra ölmüştü. Nazan'a gelince, hâlâ çok sağlıklı görünüyordu. Aklıma takılan düşünceyle irkildim. Gerçekten sağlıklı mıydı? Belki değildi. Onu uyarmalı mıydım? Nazan çıldırdığımı düşünürdü. Biri görüyormuş gibi başımı salladım. Eğer o "*illeti*", Nazan'a da bulaştırdıysam, yakında en önemli, en hayati duyusu körelecek, en duyarlı organı felç olacaktı. Bu düşünce beni epeyce güldürdü. Nazan'ın en duyarlı organı klitorisiydi çünkü. Nazan'ın klitorisiyle daha fazla oyalanmadım; henüz hiçbir şeyden emin değildim. Şimdilik kanıtlanmış tek gerçek, 1981'den sonraki yüzümün fotoğraflarda olduğumdan değişik görünmesiydi. Bütün bilinen bu kadardı. Ben ve birlikte fotoğraf çektirdiğim kişi beni ben olarak görürken, başkası farklı bir yüzü algılıyordu.

Ruhunu yitirmiş bir yüz. Kişiliğini? Omuzlarımı silktim,

Işık'a sorsalar, zaten yoktu, derdi. Bu arada farkında olmadan dördüncü kadehi de bitirmiştim.

Kadehi beşinci kez doldurmaya çalıştım ama başaramadım. Şişenin ağzı ile kadehi aynı çizgide tutamıyordum. Düşey olarak yani. Divana uzandım. Duygu ve Sevda ne yapıyorlardı şu anda? Onların da ölmüş olabileceği düşüncesi, Ziynet'in odasında başlayan koyu bulantıyı hatırlattı. Ama bulantının aldatıcı bir duygu olduğunu biliyordum. Eğer ölmüş olsalardı haberim olurdu. Yazgı, kötü haberlerin sinsi yüzlü postacısı değil midir?

XII
(Cinayet)
(Temmuz 97 - Salı)

İçiyorum, içiyorum ve içiyorum. Sadece içiyorum. Kedi az ötede Sultan Hanım'ın neden gelmediğini bilerek oturuyor. O içmiyor. Hava sıcak, ama ben yine de içiyorum. Nazan'ı ve klitorisini merak ediyor ve içiyorum. Tıpkı Ekim sonunda ya da Kasım başındaki gibi.

Ziynet'in yanından geldiğim o gecenin ertesinde, keskin bir sesle, varlığımızın hiçbir yansımasının olmadığı o büyük hiçlikten, ölümden geri döner gibi uyandığımda, yaşadığım için içim minnetle doluydu. Ama başımdaki –geceden kalan– beş kadehin ağırlığı, bu minnet duygusunu çabucak bastırdı. Gerindim, zil ısrarlı bir kararlılıkla çalmaya devam ediyordu. Çaresiz yataktan kalktım.

Kapıdaki Faruk'tu. Kısa ömürlü minnet duygusu, güle güle...

"Biziz."

İki kişilermiş gibi konuşmuştu, bu beni şaşırtmadı. Haklıydı: Eşikte tek başınaydı, ama yalnız değildi, ölümle uyumlu bir çift oluşturuyorlardı. Yana çekilip, geçmeleri için ikisine de yol açtım. Faruk daveti geri çevirdi. (Ölüm: Fikrim yoktu, çünkü onu göremiyordum.)

"Giyin, yukarı çıkacağız. Seninle konuşmak istiyorlar."

Sesi ciddi, birkaç ölçü boyunca değeri değişmeyen bir nota

gibi monotondu. Kimin konuşmak istediğini, ne konuşmak istediğini sormadan, içeri girip giyindim. Başım öyle ağrıyordu ki, korkmayı bile akıl edemedim. Zaten yöneticilerin beni görmek istemelerine de aldırış ettiğim yoktu. Bunun nedeni, Faruk'a eşlik eden ölüm duygusunun, endişeden daha büyük, endişeyi alt edecek kadar baskın olmasıydı.

On beş dakika sonra üst katta, zevksiz döşenmiş o odada, iki hafta önce kaba mı, sevimli mi olduğuna bir türlü karar veremediğim adamın karşısındaydım. Kararsızlığım, başımın ağrısı gibi devam ediyordu. Odada, bizimle ilgilenmiyormuş gibi yan taraftaki pencereden dışarıya bakan biri daha vardı. Faruk'a gelince, o konuşmaya katılmıyor, dinliyordu; görevi beni odaya getirmekle sona ermişti. Bunu içeriye girer girmez anladım.

Ama hem onun, hem de masadaki adamın dikkati, pencerenin önünde, odadaki boğucu havadan bir an önce kurtulmak istermiş gibi dışarıya bakan orta boylu, zayıf, daha doğrusu bilinmeyen bir nedenden dolayı incelmiş gibi duran kişideydi. Seslerdeki gerginlik, arada ona yöneltilen –onay bekleyen– bakışlar, odanın efendisinin bu ince adam olduğunu ele veriyordu.

Kâh iyi, kâh kötü olmayı seçen tıknaz yönetici Tahir Bey'le ilgiliydi. Ne yapıyordu? Yanında kimler vardı? Neler düşünüyordu? Bana neler söylemişti? Bu arada masanın üstünde bir sürü gazete vardı. Kamyon kazasıyla ilgili haberler ilgisini çekmiş olmalıydı.

Hatırladığım her şeyi anlattım onlara. En çok merak ettikleri, Tahir Bey'in yanında, arka ya da yan binalarda yaşayanlardan herhangi birini görüp görmediğim oldu. Görmediğimi söyleyince, bardaktan dökülen su gibi ortaya yayılan çağrı yüklü sessizlik pencerenin önündeki adamın dikkatini içeriye çekti.

Cevabım yöneticinin hoşuna gitmemişti. Birden, onu gerçeklerin değil, duymak istediklerini söylememin mutlu edeceğini kavradım. Tıknaz adam konuşmaya başladığında her şeyiyle değişmişti. Artık sesi yağlı ve sabunsuydu; önünde ayakta durmakta zorlanıyor, kayıyordum. Kulakta kalmayan bu yeni se-

sinde, iyi niyetin dışında her şey vardı: Tehdit, küçümseme ve asla pişman olmayacak bir zalimlik.

Tedirgin olmuştum, pencereye döndüm. İnce adam beni bekliyordu; bakışlarımız karşılaşınca, belli belirsiz gülümsedi. Pencerenin önündeki bu sade, güven veren bakışlar, sağımda giderek yükselen kaygan sesle tam bir zıtlık oluşturuyordu. Bir süre bu zıtlık içinde yalpaladım, sonunda neyin daha korkutucu ve tehlikeli olduğunu kavramakta beni hiç yanıltmayan içgüdümü dinleyerek, kaygan sese arkamı döndüm. Yanılmıyordum, odadaki tehdit pencerenin önünden yayılıyordu; gerginliğin kaynağı da orasıydı. Baş ağrım birden geçmişti.

Adam gülümsemesini hiç değiştirmeden bana doğru ilerleyince, sağımdaki ses alçaldı, kayganlığını yitirdi ve sonunda sustu.

Şimdi –Faruk da dahil– hepimiz, pencereden zorlukla ayrılarak tam karşıma gelen adama dönmüştük. İpi kopmuş bir perde gibi aşağıya sarkan üst dudağının altındaki ağzı belirsizdi. Nedense ağzını açmadan, hatta dudaklarını kımıldatmadan konuşacağını düşündüm. Göz göze gelince bir kez daha anladım: Hepimizin efendisi oydu; yönetici ve Faruk'un hep farkında oldukları gerçeği ben şimdi kavrıyordum.

"Çatlak hakkında ne düşünüyorsunuz?"

Ağzı vardı, dudaklarını da kullanabiliyordu. Üstelik neredeyse dokunabilecek kadar kalın, tensel bir temas izlenimi veren bir sesle konuşuyordu. Yutkunma ihtiyacı duymadan yutkundum. İşini sağımdaki adamdan çok daha iyi biliyordu; gözlerini, en ürkek uzvuma, gözlerime dikmişti.

"Önemsiz," dedim. "Öteki taraftan bakılınca fark ediliyor, ama bence tamir edilebilir."

"Demek fark ediliyor?"

Söylediklerimi inkâr etmeyi düşünmedim değil, ama edersem, korkarak gerçekleri gizlediğimi anlayacaktı.

"Evet," dedim. "Hatta bayağı belirgin."

Orta boylu olmasına karşın zayıflığı nedeniyle uzun gibi duran adam, denizi özlemiş gibi geriye dönerek, pencereye doğru yürüdü.

"Çok iyi. Peki söyler misin, size verseler, Güney Kanadı gibi bir yapıyı alır mıydınız?"

Neyin peşindeydi? Sergileyebileceğim açıksözlülüğün sınırlarını nereye kadar uzatabilirdim bu odada?

Adam vereceğim cevabı merak ederek yarı yolda durmuş, dimdik gözlerime bakıyordu. Daralttığı bakışları onu daha da inceltmişti. Yeniden yutkunurken cevap vermemeyi düşünüyordum.

"Çekinmeyin, burada biz bizeyiz... Bu tamamıyla bir varsayım."

"Hayır," dedim. "Almazdım."

"Neden?" Nedenini benim gibi o da biliyordu, söyledi: "Çünkü belki de çatlağı tamir etmek için harcayacağımız paraya değmez de ondan... Öyle değil mi?" Gözlerimi kapatıp başımı salladım. "Ama soruna böyle bakarsak aptallık etmiş oluruz. O kanadın değeri, arkasındaki, yanındaki binalarla birlikte ele alınmalı. Ayrıca, burada önemli olan sadece kanadın değeri de değil. Göz önünde tutmamız gereken, o kanadın binamızın değerini nasıl etkilediği. Bu nokta daha önemli. Değerli, paha biçilmez, antika bir vazonuz olduğunu düşünün. Bir çatlak, küçücük, mikroskobik bile olsa, bu sanat eserinin değerini düşürmez mi? Hem burada söz konusu olan, değeri tartışılır birkaç daire değil, bir ilke. İlkelerimizi feda edersek yok oluruz. Yapımızı koruyan, güvenliğimizi sağlayan duvarlar, ya da fiziki büyüklüğümüz değil, ilkelerimizdir. Somut olanı feda edebilirsiniz, ama soyut olanı asla..." Bana gazeteleri işaret ediyormuş gibi geldi: "Ölenler boşuna mı ölüyor sanıyorsunuz?"

Yeniden geri dönüp birkaç adım attı. Bakışları artık sade değildi; sözünü ettiği o soyut ilkeler onu baştan aşağı değiştirmişti. Faruk'la masada oturan yöneticinin, odanın –belli ki binanın da– yüreğinin tam ortasında duran bu adamı saygı ve coşkuyla dinlediklerini kavradım. Söylediklerine gelince, sözlerinde mantıklı bir tutarlılık olsa da, öfke giderek onu kuşkucu birine çeviriyordu. Cümlelerine yerli yersiz "*güya*"lar, "*öyle mi*"ler iliştirmesinden belliydi bu.

Odaya bir ara dışarıdaki –benden sürekli fotoğraf isteyen– adam girerek, yöneticiye bir kâğıt uzattı, yönetici de kâğıdı alıp hareket ettikçe odanın ağırlık merkezini değiştiren, ince, kuşkucu adama verdi. Adam da göz ucuyla baktıktan sonra kâğıdı arkasına uzattı. Haberin son durağı Faruk'tu.

Gözlerimi Faruk'tan çevirince ince adamı beni beklerken buldum.

"Sizce Güney Kanadı'ndaki direnişin gerisinde ne var?"

"Acı," dedim oyalanmadan.

"Yani o Tahir alçağı? Öyle mi?"

Cevabı ben verecektim. Ama o Faruk'a dönmüştü. Birden iki bakış arasında bir cinayetin tasarlandığını fark ettim. Belki ondan da öte, bu bir kararın onaylanması. Tasarı ya da onay, fark etmeyecekti; Tahir Bey'in yazgısı birkaç metre ötemde biçimlendiriliyordu ve ben yine sadece tanıklık ediyordum.

Telaşlanıp, "Belki tekrar kazanılabilir," diyecek oldum.

Üçü de, Faruk, yönetici ve her şeyin merkezindeki o ince adam, irkilerek bana döndüler.

"Onu tekrar kazanmak mı?" İnce adam başını sallıyor, bu haliyle noktası unutulmuş büyük İ harfini andırıyordu. "Hayır, bu mümkün değil; denemedik mi sanıyorsunuz? Denedik, hem de birkaç kez. Ama o hasta ruhlu biri. Daha çocukken babasını sattı. Soyadını değiştirdi. Yenisi, Bilir'miş... Pöh... Çok şey bildiği için mi hamile karısını terk etti? Sonra onun için ölmeye hazır dostunun çocuğu yaşındaki karısını ayarttı... Ardından kadını soyup, öldürttü. İhanet mikrobu bu adamın ruhuna çöreklenmiş bir kere, kanında sanki. Faydasız, şimdi de duyduğu hıncı binamıza yöneltti. Sıra, içinde oturduğu yapıya geldi... Onun eskiden bu kanatta yaşadığını biliyor muydunuz? Yani o Güney'li bile değil. Kuzey'li."

Adam susunca emin oldum. Karar kesindi, kimse değiştiremezdi. Tahir Bey ölü biri sayılırdı artık. Ama beni şaşırtan Işık'ı, Tahir Bey'in öldürttüğünü sanmaları oldu. Faruk'a döndüm. Anlamıştı, başını hafifçe eğdi. O da yanılıyordu; yaklaşık on saattir, Işık'ın yüzümdeki hiçliğin içinden yayılan bir "şey"le zehirlediğini biliyordum.

Bu arada ince adam sonunda istediğini söylemeye karar vermişti.

"Onunla dostluğunuzu ilerletin... Sık sık ziyaret edin; öğrenmek istediğimiz düşünceleri. Çatlak konusunda neler tasarlıyor, gelecek hakkındaki fikirleri, yandaki binalardan gelip gidenler, bunları da bilmek istiyoruz..."

Sonra, sanki bir adım atarsa odayı tersyüz edecekmiş gibi, sözlerini kımıldamadan tamamladı. Bu bana yöneltilen en açık uyarıydı.

"Binamızla ilgili doğruları, gerçekleri yeniden bulmaya, keşfetmeye kalkışmayın. Vakit kaybıdır bu. Görüşlerimiz size ilkel gelse de, inanın. İnanç her şeyi örter, kutsal gerçeği ortaya çıkarır." Eli yerine sesini sallamayı tercih etti. "Biz her şeyi sizler için yaptık. Bulunan ve keşfedilen gerçeklerle yetinin lütfen."

Bitirdiğinde sesi kalınlaşmış, halata dönüşmüştü. Sözcükler artık ağzına sığmıyordu. Belki bu yüzden sustu. Bizim için neler yaptıklarını sormadım tabii. Faruk'la aşağıya indik. O da adamın söylediklerini doğruladı. Işık'ı, Tahir Bey'in öldürttüğüne emindi. Neden mi? Çünkü o "*Ava Gardner bozması orospu*" Tahir Bey'e şantaj yapıyordu. Bunun da kanıtı vardı. Öldükten sonra Tahir'in adamları gidip "orospu"nun evinden bazı belgeler almışlardı.

Dairenin kapısına gelince Faruk kolumu tuttu. Ürperdim, pek yapmazdı bunu.

"Ya o genç? Yanındaki; buralarda görülmüş, akşamları üst katlarda bile dolaşıyormuş."

Kimden söz ettiğini bilerek, "Adı Veysel," dedim.

Faruk düşünmeden, düşünceliymiş gibi başını salladı, sonra, "O, Ali'nin kardeşi, her şeyi de biliyor," dedi çabucak. "Biz iki gün yokuz. Törene gideceğiz."

Ne töreni olduğunu söylemedi, tahmin edeceğimi düşünmüş olmalıydı.

Faruk gidince banyoya yürüdüm. Yüzüm eskisi gibi bana bakıyordu; korku yüzeyde kalmamış, hatlarımı eritmeden, tıpkı toprağa sızan su gibi, içimde bir yere çekilmişti. İki ağrı kesici alıp Ferda'yı aradım. Evde yoktu. Önce Güzin'i düşündüm,

sonra nedenini araştırmadan Nazan'ın numarasını çevirdim. Şaşkınlığını kontrol edebilecek kadar belirsizdi sesindeki titreme. Akşam işi yoktu, buluşma isteğimi merakla, ama üstünlüğünü belli etmeden kabul etti. "Yedide hafif bir içki." Bu benim için de uygundu, "Uygun," dedim.

Kendimi bir taş gibi doğruca dışarıdaki serinliğin içine attım. Beyoğlu'na çıkıp bir süre amaçsızca dolaştım. Ziynet, yüzüm, Faruk, ince adam, Tahir Bey ve Ali'nin kardeşi Veysel. Coşkuyla akan bir ırmağın ortasına rastgele atılmış taşlar. Hangisine basarsan bas, kayıp sulara kapılırsın... Huzurlu kıyılara ait hayatım neden birden böylesine bir selin ortasında kalmıştı? Soru buydu. Cevabı biliyormuş gibi bir süre vitrinlerde yansıyan yüzümü seyrettim. Yüzüm cevabı bilmiyordu; sorudan haberi bile yoktu. Gülümsedim, o da gülümsedi. Ben gibiydim, yani daha önce nasılsam öyle.

Ama yarım saat geçmeden oldukça garip bir durumun içinde buldum kendimi. Vitrinlere baka baka İstiklal Caddesi'ni boydan boya geçmiş, neredeyse sonuna gelmiştim ki, koşuşturan bir kalabalığın içinde kendime geldim. Ortalıkta tam bir kargaşa hüküm sürüyordu. Kimin kaçtığı, kimin kovaladığı, kimin suya atılan bir taşın etrafa yaydığı dalgalar gibi dışa açılan bu hareketten sakınıp korunmak için koşuştuğu belirsizdi. Titreşime uyarak, hemen bir dükkânın vitrinlerinin arasına sığındım. Durum çok geçmeden aydınlandı: Polis ellerinde fotoğraflar bulunan bir grup kadını coplayarak yakalamaya çalışıyor, yakaladıklarını da yandaki sokaklarda bekleyen arabalara bindiriyordu. Bu arada kadınlara eşlik eden erkekler de polislerin elinden kadınları almaya çalışıyordu. Ama bu oldukça umutsuz bir çabaydı.

Uzunca bir süre ortalığın yatışmasını bekledim. Polis sinirliydi; hatta acımasız bile denebilirdi. Arkamı dönüp vitrinleri seyretmeye koyuldum. Bu kez ayakkabılara bakıyordum. Beni ilgilendirmez, diye düşündüm. Her Cumartesi dayak yemeyi bir yazgı haline getiren bu kadınlara acımasına acıyordum, ama sınırları olan bir acımaydı bu: Başlarına ne geleceğini bilerek toplanıyorlardı burada. Sonra öfkelendiğimi fark ettim.

Yardım edemediğimiz zaman kabahatin çoğunu incinene yıktığımız durumlara özgü bir öfkeydi bu. Pek haklı olmadığımı biliyordum, ama bu öfkelenmemi engellemiyordu. Neden sonra bir elin omzuma dokunmasıyla irkilerek geri döndüm. Elli yaşlarında, acının bıçak gibi parçaladığı ince bir yüz taşıyan bir kadındı karşımdaki. Birbirimizi süzdük, ancak çok uzun sürmedi bu. Yine de bu bakışı uzun süre unutamayacağımı fark ettim. Niyetini anlayarak başımı salladım. Elinde tuttuğu bıyıklı bir adamın fotoğrafını elime tutuşturmak istiyordu. Fotoğrafı bana verip, polislerden kurtulmayı düşünmüş olmalıydı. Yere atabilirdi.

"Yere atın," dedim, niyetini anladığımı belirterek.

Kadın inatçı bir kararlılıkla başını salladı.

"Pardösünüzün altına saklayın. Bu oğlum..."

Geriye çekildim. Kadının yüzüne, sesine ve en çok da gözlerine yerleşmiş dramdan uzaklaşmak için. Bakışlarından sakınarak:

"Sizinle alakam yok benim," diye mırıldandım.

Kadın ağlamaklı ve ısrarlıydı.

"Bu son," dedi çabucak. "Elimde bir bu kaldı. Aslında getirmek istememiştim..." Onu dinlemek zorunda değildim. Kadının yanından geçip caddeye doğru yürüdüm, ince sesi arkamdan beni izliyordu: "Yakalarlarsa yırtarlar. Ötekileri de yırttılar... Anladınız mı, bu sonuncusu."

Kadını duymazlıktan gelip hızla caddeye çıktım. Kargaşa yatışmıştı. Hızlı adımlarla otuz kırk metre uzaklaştıktan sonra durup geriye baktım. Polis kadını yakalamıştı, fotoğraf kurtulamayacaktı. Acele adımlarla Taksim'e yürüdüm.

Köprünün altındaki bara önce ben gittim. İçeride birkaç tanıdık vardı. Nazan'ın başlayacağı kadar hafif olmayan bir içki ısmarladım. Önceki gecenin ağrısı tekrar iki gözümün ortasına yerleşmişti. Kadehin ortasında keşfettim: Bu, ağrı değil, Galatasaray'daki o kadının bakışlarıydı. Kadının batan, hesap soran, vicdanıma saldıran, sormadığım acısını anlatan, oğlunun özlemiyle ıslanmış haddini aşan gözlerini içkiyle boğdum çabucak. Kulaklarımı içki sağırlaştırıyordu; bu yüzden kadının, "Sonun-

cusu," diyen sesini duymuyordum. Kırk beş dakika sonra kapıya dönen bakışlar Nazan'ın gelişini haber verince ayağa kalktım. Soluk kesen bir görüntüsü vardı. Herkes onu tanıyordu, üç adımlık yolu etrafa –ölçülü olmasına dikkat ettiği– davetkâr gülücükler saçarak aldı. Doğa belki aşk konusunda Nazan'a pek cömert davranmamıştı, ama onu şehvetin kışkırtıcı yaratıcılığıyla ödüllendirdiği kesindi.

Onu kucaklar kucaklamaz, ölçülü bir dostluğa sığındığımı kavradım. Oysa ben derin bir merhameti tercih ederdim. Özlemle öpüştük. Öpüşme belleğimi keskinleştirmişti. Onun gibi bir kadını terk ettiğim için aptal olmalıydım. Elini uzatıp, sarıldığı gibi dostça yanağımı okşadı.

"Canın sıkılmış, keyfin yok ve tabii beni özlemişsin. Aldırma."

Korktuğumu, avutulmak istediğimi, çoktandır bir kadınla tadını çıkararak sevişmediğimi, kısacası geceyi onunla geçirmek istediğimi hemen fark etmişti. Daha önce tanıdığım kadınlarda eksikken, Nazan'ı sahip olduğu için eşsiz kılan, erkekleri böyle bütünüyle, son sınırına kadar kavrayış yeteneği değil miydi?

Uzanıp minnetle elini öptüm.

"Ooo, durum bu kadar ciddi demek."

Ona tekrar baktım. Bakınca kararım kesinleşti. Yüzümdeki o "*şey*" hakkında ona bir şey söylemeyecektim. Bir kere Nazan yirmi beş yaşını geçeli epeyce olmuştu ve çok sağlıklı görünüyordu. Üstelik "*şey*" gerçekten herkese bulaşıyorsa şimdiye kadar çoktan olmuştu olanlar. (O zaman henüz "*şey*"in ya da "*illet*"in sadece âşık olanları etkilediğinden haberdar değildim. Bunu daha sonra, Nazan sevimli, sevecen bir tavırla beni sevmediğini söylediğinde öğrenecektim.)

Yüzümü bir kenara bırakarak, Nazan'ın durumun ciddiyetini kavrayabilmesi için gülümsemekten dikkatle kaçındım. Onu daha önce hiç istemediğim kadar çok istiyordum bu gece. Bu istek bir çocuğunki kadar saf ve tek yönlüydü. O hafif içkisini, ben de benimkini, havadan sudan şeylerden söz ederek bitirdik: İşi, borsa hakkında öneriler, son turnuva ve ortak tanıdıklar, özellikle Neşe ve kocası hakkında birkaç iğneleyici, ama zekice yapılmış şaka gibi. Nazan, Neşe'den hoşlanmıyordu, bu

garip değildi; dört yıl boyunca beni hiçbir kadından kıskanmamışken, bir turnuva öncesi kolumdan tutup, "O kadına sakın yüz verme," deyişi şaşırtıcıydı. Çünkü Neşe en çok "güzelce" sayılırdı. Nazan'ın onu sevmemesinin nedeninin, kadınsı bir çekişmeden çok, briç turnuvalarında hep bizden yüksek puan toplaması olduğunu daha sonra keşfedecektim.

Nazan yemekte birkaç soru daha sorduktan sonra "ciddi durumum" hakkındaki ölçülü merakını birden yitiriverdi. Önce ben aramıştım, bu da ona sergilemekten kaçındığı, ama doya doya hissettiği bir üstünlük duygusu veriyordu. Merakını, aslında sonradan gizlice tadını çıkaracağı işte bu duygu yatıştırmıştı.

İkinci kadehin ortasında ayağını uzatıp benimkilere dayadı. Bu işaret dostça bir kabullenişin ve gecenin umduğum gibi gelişeceğinin müjdecisiydi. Hiçbir şeyin değişmediğini, aramızda oluşturduğumuz, sadece bizim bildiğimiz, sadece bizim konuştuğumuz o dilde haber veriyordu. Nazan'ın ayağı, elinde oğlunun fotoğrafını tutan o kadını tamamen unutturdu; başımdaki ağrı da birden geçiverdi.

Hafif içkiyi, hafif yemek izledi. Sormayacağını, ama merak ettiğini bilerek teslimiyetimi sonuna kadar götürdüm, ayrıyken neler yaptığımı anlattım ona. Binadaki çatlaktan, Tahir Bey'den ve Nejat'tan söz ettim sırasıyla. Ferda'yı ve o bulaşıcı illeti atladım tabii. Aslında daha çok sustum. Rolünü çalmadan, ona verdiğim üstünlük duygusuyla gecenin tadını çıkarmasını seyretmekle yetindim.

"Nasılsın?" dedikçe, "İyiyim," diyordum, vakit ilerleyip, gece yatakta bacaklarının arasına girince daha da iyi olacağımı bilerek.

Sık sık, yeniledikçe tadını hatırladığımız dostlukla gülümsüyorduk birbirimize. Ama aramızda yine de ihanetin ince tortusu vardı; kaybolmayan, yenilenen dostluğun da örtemediği. Nazan görünüşte mutluluğu, cinselliği, iki kişiye ait olan birçok şeyi, tıpkı ikiye böldüğü ekmek gibi paylaşırdı, ama nedense büyük parçayı hep kendisine ayırırdı. Yine aynı şeyi yapıyordu, ortadaki keyfin çoğuna şimdiden el koymuştu.

Gece yatakta, acele etmeden, teninden devşirdiğim hazlarla, Faruk'un, o ince adamın, Ziynet'in ve yüzümün saldığı korkuları, endişeleri, kaygıları tek tek, tıpkı bir ressamın sabırlı fırça darbeleriyle istemediği bir lekeyi tuvalinden silmesi gibi yok ettim. Nazan, nesneleri birbirinden ayırmak, tanımlamak için adlandırmamız gibi, sevişirken aldığı hazları kısa, uzun, yumuşak ya da keskin çığlıklarla sınıflandırıyordu: Boynunu, göğüslerini, karnını, kasıklarının arasını, kalçalarını öperken saldığı iniltiler birbirinden farklıydı. Ama gerçek ustalığı çığlıklarından oluşturduğu bu yeni dille erkeğini yönlendirişindeki becerisinde ortaya çıkıyordu. Ve sonra "son" geliyordu. Çığlıkların kreşendosunun, bacaklarında düğümlenen bir kramp ve onu soluksuz bırakan boğuk bir sesle noktalanışı.

Uzun uzun seviştik. Nazan'ın, sonu gelmeyen o krampların içinde zevkle ölümün arasında her gidip gelişinde, benim gibi bir âşık bulamayacağını kavramasını istiyordum. Onu terk etmekle aptallık etmiştim. O beni aldatmış, ama asla terk etmeyi düşünmemişti. Ölçü terk etmek ise, gerçek anlamda ihanet eden bendim. Uyumadan önce bir ara öğlen gördüğüm kadının asıl kaybının fotoğraf değil, oğlu olduğunu fark ettim, sonra Nazan'a sarılıp her şeyi unuttum.

Güneşin ilk ışıkları yatak odasının penceresine ulaştığında, yatağın başında, sanki kutsal bir varlığın huzurundaymışım gibi çıplak vücudunu seyrediyordum. Beden bazıları için ruhların barınağı, bazıları içinse insanın en sadık, en hoyratça kullandığı kölesiyken, Nazan'ın şimdi seyrettiğim vücudu bu tanımların dışında bir kesinlik taşıyordu. Onun için beden, arzu ve isteklerinin fiziki dışavurumuydu: Her âşığın, bir dindar gibi ziyaret etmesi şart olan kutsal bir haç uğrağı, sevgilinin kendini taçlandırdığı bir tapınak.

Uyanınca birlikte kahvaltı ettik.

"Ne yaparsan yap, ama beni ihmal etme."

Bu dostça bir uyarıydı: Eğer beni sık sık aramazsan, haftada en az bir kez bacaklarımın arasına girmezsen, gelecek sefer olmayacak. Ciddiydi, istediklerini yapmazsam beni çocukluğuna geri gönderecekti: Onda iz bırakmış olmama karşın, zaman-

la beni hatırlamayacak, zalimce unutacaktı. Uysallıkla başımı eğdim. Böylesine boyun eğişimin temelinde korkaklığım ya da onu yitirme endişesi değil, Nazan'ın beni geçmişten geleceğe yönlendirmedeki becerisi vardı.

Taksim'e döndüğümde inatçı, insanı kirleten bir yağmur başlamıştı.

XIII
(Sarı Defter)
(Temmuz 97 - Çarşamba)

Bugün Çarşamba, ya da Salı da, ben Çarşamba sanıyorum. Aslında günleri birbirinden adlarıyla ayırmaktan vazgeçeli epey oluyor. Artık açık, sıcak, çok sıcak, nemli gibi sıfatlarla sıralıyorum onları. Bir de Sultan Hanım: O çarşambaları gelirdi eskiden; bugün gelmedi. Eğer gelseydi, bu denli mahcup olmayacaktım. Nazan hâlâ ayakta, etraftaki şişelere bakıyor. Her yerde şişe var. Sağda, solda, yerde, sehpalarda, koltuklarda ve galiba bir tane de elimde.

"Hepsini sen mi içtin?"

Değişmiş.

"Evet," diyorum. Saçını kestirmiş ve çok yanmış. Belki biraz da zayıflamış.

"Tek başına?" diyor Nazan.

"Tek başıma," diyorum övünerek.

Bir yer bulup oturuyor. Saç kestirmek kadınlar için değişiklik isteği demek. Bunu o söylemişti. Acaba değişikliğe kurban giden kim?

"Sana ne oldu?"

"Hiç," diyorum. "Bekliyorum..."

Nazan neyi beklediğimi sormuyor.

"Beklerken de içiyorsun."

Başımı sallıyor,

"Evet," diyorum. "İçiyorum."

Bu kez soruyor:

"Peki, neyi bekliyorsun?" Öykümün sona ermesini... Ferda'nın benden nefret etmesini. "Cevap verecek misin?" Başımı kaldırıyorum. Vermeyeceğim. "Hep inatçıydın," diyor sonunda.

Gülüyor, "Saçın," diyorum.

Eli, var olduğunu hatırlamış gibi saçına gidiyor.

"Ha evet," diyor. "Kestirdim." Sonra yüzü asılıyor. "Buraya ne oldu?"

"Gözdağı verdiler," diyorum.

"Gözdağı mı, neden?"

Anlatacak gücüm yok. Düşüncesi bile yorucu. Omuzlarımı silkiyorum. Buraya neden geldi?

"Neden geldin?" diyorum.

"Biz dost değil miyiz?"

"Bilmem," diyorum.

Bu Nazan'ı güldürüyor. Oysa eskiden içtenlikten pek hoşlanmazdı.

"Nejat seni görmemi istedi," diyor. "Nikâhta."

Ama nikâh olalı epey oldu. Belki de olmadı, tarihleri şaşırmış olabilirim. Beyhan öldü. Şimdi Saraybosnalı yetimlerle birlikte, top mermisinin dağıttığı o yetimhaneyi topluyor olmalı.

"Anladım," diyorum.

"Nejat seni çok seviyor," diyor Nazan.

Gülüyorum.

"Ben de," diyorum. "Halasını da çok severdim."

"Halası mı?"

"Halası," diyorum.

Nazan bir süre düşünüyor. Sonra düşündüklerinin peşine düşmekten vazgeçerek gülümsüyor.

"Sana komik bir şey söyleyeyim mi?" Başımı sallıyorum. "Merak ettiğin o abim var ya, hani şu Hollanda'daki, yirmi yıldan sonra dün sabah çıkageldi."

Abisi Hollanda'dayken, İstanbul'da Taksim'de, Kasım'da berbat bir yağmur yağıyordu.

Taksim'de kirli bir yağmur yağıyordu, vakit öğleye gelmek üzereydi. Eve dönüyordum ve kaygılarım güçlü bir yatıştırıcıyla, Nazan'ın güzelliğiyle yok olmuştu.

Bir hafta ya da on gün sonra, tam hatırlamıyorum, yine Taksim'deydim, saat akşamın yedisiydi; Ferda'yı bekliyordum. Dışarda yine yağmur yağıyordu; bu ısrarlı, başka bir tür yaşamı çağrıştıran bir yağmurdu. Oysa iki gündür pastırma yazını hatırlatan bir hava geziniyordu kentin üstünde.

Nazan'ı, o gece uyardığı gibi, ihmal etmemeye çalışıyordum. İki kez buluşmuş, eskisi gibi sevişmiştik. Nazan'ın bana karşı hissettiği ve artık gizlemeye gerek görmediği üstünlük duygusuna aldırmıyordum; korkularımı güzelliğiyle örttüğü sürece küçümsemesine katlanabilirdim. (Işık'ınkine dayandıktan sonra.) Yüzüme de pek aldırmıyordum; arada kaygılanınca, başıma geleni geçici bir hastalık ya da düzensizlik gibi düşünmek, günün birinde her şeyin eskisi gibi olacağını, birbirinden ayrılan iki yüzümün yeniden birleşeceğini ummak beni rahatlatıyordu. Unutmayı hiç bu kadar çok sevmemiştim.

Tahir Bey'i görmeye de gitmedim. Oysa gitmem gerekiyordu. Yönetimin benden neler beklediğinin farkındaydım: Sonunda vicdan azabı çekmeyeceğim, nereye varacağını bilmediğimi sandıkları, üstü kapalı, küçük bir ihanet. Beni zorladıkları buydu. Her şeyi bırakıp bir süre tatile çıkmayı düşünüyordum arada. İşte o zamanlarda o ince adam, tatil fikriyle arama bir bıçak gibi girerek, hayallerimi paramparça ediyordu.

Faruk o günden sonra bir daha görünmemişti. "O Ali'nin kardeşi, her şeyi biliyor," derken endişeli görünse de, bunun yanıltıcı bir izlenim olduğunu bilecek kadar iyi tanıyordum onu. Çünkü o endişelenmezdi, yeni bir kurbanın kokusunu almıştı; bir yırtıcının huzursuzluğuydu hareketlerini değiştiren. Bu huzursuzluk Tahir Bey'in yanındaki genç adamın, Veysel'in kaybı, ölümü demekti bir anlamda. Veysel'in kaybı! Güldüm. Faruk, kendine sunulan hiçbir kurbanı kayıp saymayan bir şeytanı andırıyordu o gün gözlerime bakarken.

Saat yedi buçuğa doğru Ferda, Taksim'deki otelin altındaki pastanenin kapısında göründü. İnce ve dikkat çekiciydi: Kü-

çük harflerle yazılmış bir sözcüğün içindeki büyük harf gibi. İki hafta, belki de daha uzun bir süredir onu görmemiştim. Ziynet'e gittiğim akşam söz verdiğim halde onu yemeğe götürmediğim, atlattığım için küsmüştü bana. Sorun küsmesi değil, bundan benim haberimin olmamasıydı. Sabah telefon edip buluşmak isteyince, davetini özlediğimden ya da onu incittiğimden değil, borçlu olduğumu düşündüğümden kabul etmiştim.

Ayağa kalktım. Niyeti olmadığını fark edince onu öpmeye kalkışmadım. Kısaca el sıkıştık. Karşıma değil, yanımdaki sandalyeye oturdu. İtirazım yoktu, enfes bir profili olduğunu biliyordum.

"Evet."

Evet! Gülümseyip, sordum:

"Evet?"

"Hâlâ benden özür dilemenizi bekliyorum."

Hemen diledim. Hem özrü hak ettiğini düşündüğümden, hem de güzel ve sevimli olduğundan. Ama daha çok bacakları ve Tanrı'nın özenerek çizdiği profili yüzünden.

"Beni atlattınız, keşke size ablamdan söz etmeseydim." Elini uzatıp benimkini tuttu; bu içten davranışının nedenini pek anlamasam da dokunuşu yumuşak ve sevecendi. "Fotoğraflara bakıp kaçtınız. Güya yemeğe gidecektik."

Aynı fikirdeymişim gibi başımı salladım. Onu özlememiştim, konuşması da eğlendirmiyordu beni. Biraz daha oturup, Nazan'ın yanına geri dönmeyi geçirdim aklımdan.

"Neyse sizi affediyorum, Alın!"

Öteki eliyle bir zarf uzatıyordu.

"Borcum, unuttunuz mu? Hani o yağmurlu günde kredi kartınızla bir takım almıştım." Zarfı alıp cebime koydum. "Anlatın bakalım, o kadını görüyor musunuz?"

O kadın? Nazan'ı kastediyordu. Tek ve gerçek kadını.

"Evet," dedim. "Görüyorum."

Elini geri çekti. Öfkelenmişti ya da öyle davranıyordu.

"Söylemiştim. Sizi görmek isteyecekti."

Nazan'ın beni değil, benim onu görmek istediğimi söylemedim. Aksine, sanki ısrarlı bir yönelişin ardından tuzağa düşe-

rek teslim olan benmişim gibi, sessizliğimle onu doğrulayarak, aldatılmış bir kurban gibi sustum.

"Neyse, bu beni ilgilendirmez, bu sizin hayatınız." (Böyle konuşurken İsveç filmlerinin, sözlerinden hiçbir şey anlaşılmayan, yüzü duygusuz kahramanlarını hatırlatıyordu.) "Eğer mutluysanız, teslim olmanızı bir yenilgi gibi görmeyin."

"Görmüyorum," dedim. "Hayatımdan memnunum."

Memnun olmama da sinirlenmiş gibi sert bir hareketle kabanını çıkardı. Açık kahverengi, göğüslerini ortaya çıkaran dar bir kazak vardı üstünde. Göğüsleri garipti. Işık'ın varlığını keşfettiğimiz gün gördüğüm, dokunduğum çıplak göğüslerinden daha büyük görünüyorlardı.

Göz göze gelince, çabuk, yapmacık bir tavırla gülümsedi. Aslında, çevresine yayılmayan araştırıcı bir huzursuzlukla kıpır kıpırdı. Söyleyeceği şeyler olmalı, diye düşündüm.

"Ya siz," dedim. "Neler yaptınız?"

"Özür dileyen telefonunuzu bekledim." Görünüşte ihmal edilen bir sevgili gibi davranıyor, sitem yüklü bir sesle konuşuyordu, ama bunun nedeni, aramızda bir sonuca varmadan olanlar değil, yakınarak herkesten ilgi beklemeye alışmış o dilenci benliğiydi. "Bu arada Ferit aradı."

Kıpırdamaktan vazgeçmişti. Damağına batan şeyi dilinin altından çıkarmak onu rahatlatmış olmalıydı. Meraklanmamıştım, ama ona borçluydum; bu yüzden ölçülü bir merakla sordum:

"Öyle mi?"

"Evet." Gergin sesi, kopmuş bir ip gibi sarkmıştı. "Bu akşam buluşacağız." Saatine baktı. "Yarım saat sonra beni buradan alacak."

"İyi," dedim. "Sevindim."

"Bu kez sinirlenmeyeceğim. Aramızdakileri konuşarak halletmeye çalışacağım."

Aralarında halledilecek neler olduğunu merak etmiyordum, sormadım. Eğer umut aşkın her safhasında varsa, Ferda o doktora âşıktı, çünkü hâlâ umudu vardı; herkes görebilirdi bunu.

"Mutluyum, yani mutlu olmak istiyorum. Aslında küçük bir çocukken mutsuzları öldürüp, dünyayı mutlularla doldurmayı düşündüğümü biliyor musunuz?"

Bilmiyordum. Ben içki istedim, Ferda, aralarındaki sorunları konuşarak halletmeyi düşündüğü sevgilisiyle içeceğini söyledi. Beni sadece birlikte para vermek için görmek istemişse, bunu neden böylesine önemli buluşmanın öncesine sıkıştırmıştı?

"Heyecanlı mısınız?"

Ferda, zor bir matematik problemi sormuşum gibi yüzünü buruşturdu.

"Hem evet, hem hayır," dedi neden sonra. Yüzü kararsızdı: Soruyu çözememiş, bir sonuca ulaşamamış gibi. "Bilmiyorum, yani... Eğer bıraksaydım beni arar mıydı?"

Demek arayan Ferit değil, oydu. Gülümsedim. Soruları bitmemişti. Benden söz ederek dikkatini kendinden uzaklaştırmak istiyor olmalıydı.

"Gerçekten hayatınızdan memnun musunuz?" Sorusu kuşku yüklüydü ama meraktan değil, küçümsemeden kaynaklanan bir kuşkuydu bu. "Yani sizce çok tekdüze yaşamıyor musunuz?" Garipti: Beni yalnızca birkaç kez görmüş, sevişmemiş, ama kesin yargılar edinmişti. Devam etmesi için onu gülümsememle yüreklendirdim. "Bence bir hayatın güzel olabilmesi için biraz uydurulmuş olması gerekir... Şey gibi... Evet, bir öykü gibi. Oysa hayatınız çok belirgin, çok gerçek. Sanki iyi çekilmiş, net bir fotoğraf..."

Birden denetimsiz, dikkatleri bize yönelten bir kahkaha fırladı dudaklarımdan. Ferda hemen söylediklerine ara vererek sordu:

"Komik olan nedir, söyler misiniz?"

Yüzüm demedim; hem göğüslerine, hem de sık sık bana döndüğünden tadını çıkaramadığım profiline bakıyordum.

"Fotoğraflar," dedim. "Ne kadar aldatıcı olduklarını bilemezsiniz."

Ferda şimdi tam bana dönmüş, cezalandırmak ister gibi profilinin kalanını da geri almıştı. Gözlerinde o büyük, geniş bakış yerine, tozlu bir kuşku vardı.

"Bu da ne demek? Yoksa buraya gelmeden önce içtiniz mi?" Başımı iki yana salladım. "Ama içiyorsunuz değil mi?"

Biraz durdum: Düşünmek, hatırlamak için. Sonra hakkını teslim ettim; bir iki yıldır hemen hemen her gece içiyordum. Hatta bazen öğleden sonraları da. Kadehi bıraktım. Aslında Nazan'la birlikte başlamıştım her gece en az bir kadeh içmeye. Bir kadeh? Durakladım, çok uzun zamandır hiç tek kadehle yetindiğimi hatırlamıyordum. Çok haklıydı, ama ben sadece, "Haklısınız," dedim çok'unu atarak, "akşamları içiyorum, en az iki kadeh." Durakladı, kararsızdı. Onu doğrulamam yetmemişti. Daha fazlasını istiyordu. İstediğini yaptım: "Hem de galiba en az dört yıldır."

"Sizi kırdım mı?" Kırmamış, ama şaşırtmıştı. Omuzlarımı silktim, "Aslında niyetim kabalık değildi. Sadece içkiye şiddetle karşıyım."

"Şiddetle?"

"Evet... Yıllar önce Işık Ablam da ölmeden, yani hastalığı ilerlerken, çok içerdi. Karşı oluşumun nedeni bu."

Yine Işık? Oysa onu unutmaya çalışıyordum ben. Renkleri ve gözlerini yitirirken içmiş olsa bile.

"Yanında mıydınız?" diyerek, ölürken demeden, soruyu yarım bıraktım.

"Hayır, ona kocasının adamları baktı... Ölmeden ancak birkaç gün önce üst kata geri getirdiler."

Birden aklıma delice bir fikir geldi. Heyecanlanmıştım, çünkü pek sık olmazdı bu.

"Eşyaları duruyor mu?"

Soru, beklediğim gibi Ferda'yı şaşırtmıştı. Işık'ın eşyalarını –bazılarını benim hediye ettiğimden habersiz, onu tanımadığımı da düşünüyordu doğal olarak– görmek istememi yadırgamıştı. Aceleyle atıldım, belki küçük, riski az bir kumar oynayabilirdim.

"Fotoğrafta gösterdiğiniz adamı galiba tanıyorum." Bu yetmeyecekti. Işık'la ilgili merakımı çözememiş, kuşkuyla beni süzüyordu. "Düşündüm de, o adamı bulursak belki hastalıkla ilgili bilgi toplayabiliriz."

Yüzü aydınlandı. Kumarı kazanacaksam böyle oynanayarak kazanacaktım.

"Olanlar ne kadar trajik değil mi?" Ferda'nın ablasının ölümünden söz ettiğini düşünmüştüm, oysa sözleri Işık'la ilgili değildi. "Ne rezalet. Faşistlerle devlet işbirliği almış başını gitmiş."

Kazayla ilgiliydi söyledikleri.

"Evet," dedim. "Tam bir rezalet."

Sonra Faruk'u hatırladım.

"İşte geliyor."

Bir an Faruk'un geldiğini düşünerek irkilmedim değil. Ferda girişe dönmüştü. Yüzündeki aydınlığın nedeni Faruk değil, beklediği adamdı: Ferit.

"Sakın şaşırmayın! Size sonra açıklarım, şimdi gözlerinizi benden ayırmayın."

Ferda çabucak koltuğunu benimkine yaklaştırdı. Gözlerimi ayırmamak üzere ona çevirdim. Bir şeyler karıştırıyordu, ama profili buna değerdi.

Ferit oturduğumuz masaya yaklaşınca, Ferda onu yeni görmüş gibi yavaşça ayağa kalktı, sonra beni yanağımdan öptü ve oldukça yakışıklı biri olan doktorla uzaklaştı: Umutla, gülümseyerek. Kaybolduncaya kadar gözlerimi ondan ayırmadım. Bizi tanıştırmamış; Işık'ın eşyaları hakkında da söz vermemişti.

İçkiyi bitirip hesabı ödedim ve eve doğru yürüdüm. Dar sokaklar bir bulmacanın labirentleri gibi sürekli sağa sola dönüyordu; hatta bazen de geriye. Tedirginlik, hızla büyüyen bir sarmaşık gibi damarlarıma iyice yayıldığında yalnız olmadığımı fark ettim. Tam arkamda, ağır bir vücuttan çıkan tok ve aralıklı ayak sesleri beni izliyordu. İri yarı, geniş adımlarla yürüyen biri! Geri dönmeliydim, ama kararsızdım; yani korkuyordum.

Önümde sevişir gibi birbirine sarılmış, ağır ağır yürüyen bir çiftin peşine takıldım. Labirentteki tek fare ben değilim. Düşünce rahatlatıcıydı.

İki dakika sonra arkamdaki ayak sesleri sabrını yitirerek hızlandı. Çok geçmeden de iri, pençe gibi bir el omzumu kavradı.

Kaderime razı olarak geri döndüm: Karşımda gözsüz, başka bir yerden gelmiş, bu dünyaya ait olmayan bir yüz vardı.

"Hocam sizi istiyor."

Önce bir soluk aldım, sonra tek başıma yolu bulamayacakmış gibi kendimi Veysel'e bıraktım.

Tahir Bey bu kez duvara asılı o büyük haritanın önünde değildi, soldaki masanın biraz uzağına yerleştirilmiş, arkası yüksek bir koltukta oturuyordu. Geçen gelişimde rastladığım kız vardı yanında. Geniş, beyaz, seramik bir tabak ve üstüne işlenmiş kobalt mavisi iki küçük nokta. Yüzü ve gözleri ancak böyle tanımlanabilirdi kızın. Veysel'le birlikte içeriye girince, Tahir Bey başını okumakta olduğu kâğıttan kaldırıp gözlüklerinin üzerinden bize doğru baktı.

Derinleşmiş sesini duydum. Sıkıntılıydı.

"Hoşgeldiniz."

Ayağa kalkmıştı, ona doğru yürüdüm. Sadece sıkıntılı değil, yorgun da görünüyordu; belki biraz da bıkkın. Elimi sıkmadı, işaret ettiği yere oturdum. Haritanın üstündeki kırmızı hat on santim kadar daha ilerlemiş, Asya'ya biraz daha yaklaşmıştı.

Tahir Bey hemen, "Yönetimle konuştuğunuzu biliyoruz," dedi.

Giriş yapmadan, söze öğrenmek istediği yerden başlamıştı.

Ben de öyle yaptım, duymak istediklerini hemen söyledim.

"Yandaki bina sakinleriyle ilginiz olup olmadığını, onlardan yardım alıp almadığınızı merak ediyorlar."

Yüzüme bir süre, bana değil de, o ince adama bakar gibi dik dik baktı.

"Farkında değil misiniz? Kurye olarak kullanıyorlar sizi. Aslında bilgi istemiyorlar, istedikleri bana haber göndermek..."

Bu sonuca nasıl varmıştı bilmiyordum. Kızla göz göze geldik; berrak, mavi bakışları bomboştu. Bir cevap bulma umuduyla Tahir Bey'e döndüm: Çok düşünenlere has yorgun, köşeli yüzü, onu asık suratlı biri yapıp çıkmıştı.

"Bunu neden yapıyorlar?"

Birden ağzımı bütün gün tütün çiğnemişim gibi, nikotin tadı doldurdu. Tahir Bey'in benimle değil, kendisiyle konuştuğunu fark etmem yol açtı buna. Sorularını kendine soruyor ve kendine cevap veriyordu.

Yine de sanki konuştuğu benmişim gibi, ekşimiş bir sesle karşılık verdim.

"Bilmiyorum."

"Ama ben biliyorum. Uzlaşmak istiyorlar. Demek istedikleri de kısaca şu: Sorunu çevreye yayma, çatının altında tut, anlaşalım." Bana değil, kobalt mavisini seviyormuş gibi kıza bakıyordu. "Evet, niyetleri anlaşmak."

Anlaşmak! Eğer o ince adamı görmüş olsaydı Yönetim'in aklından geçen son şeyin anlaşmak olduğunu hemen anlardı. Sessiz kaldım. Tahir Bey de, o ince adam gibi tartışılacak biri değildi. Hemen uzun, basmakalıp, siyasi bir nutka başlamıştı bile.

"Onlara söyleyin, anlaşmak istiyorlarsa bu bildirilerimizde sayısız kez tekrarladığımız görüşlerin ışığında olacaktır... Eskiden Güney Kanadı'nda, yaşadığımız bu yerlerde bir anlamda tutsaktık. Ama durum değişti. Şimdi binanın bu tarafında gece ve gündüz denetim bizde, istediğimizde sizin tarafa da geçebiliyoruz. Artık şartlarımızı kabul ettirebileceğimiz bir evreye ulaştık."

Bakışları, dostluk, uzlaşma, merak, ayıplama, ikna etme gibi insana özgü duyguları ya da istekleri barındırmıyordu içinde; kesin ve bağnaz bir kararlılıkla körleşmişti. Eskiden diyordu, ama buraya taşınalı henüz bir yıl bile olmamıştı. Başımı eğip gözlerimi onunkilerden kaçırdım. İyimserliği naif, gerçekçiliği ise parlak zekâsıyla orantılı değildi. Belki de coşkun, huzursuz zekâsı, duru düşünmesini engelliyordu. Bir çocuk bile, Faruk ve o ince adam gibilerine hiçbir şeyin kabul ettirilemeyeceğini kolaylıkla anlardı. Ama onu ikna edemezdim; çünkü Tahir Bey, varlığının gezegenimizin üstündeki bütün yaşamlar için elzem olduğunu düşünüyordu. Üstüne sinen o ruhani, kutsal despotluğunun ardında da kendine tapınan böyle bir hayranlık olmalıydı. Öyle ki, ona baktıkça, annesinin tek varlık nedeninin onu doğurmak olduğunu düşündüğüne emin oluyordum.

Ağzımdaki nikotin acısı daha da keskinleşmişti. Dilimle damağımı temizledim. Karşımdaki adamın engin özgüveninden kaynaklanan kibri ile aklı, ters yönlerde, koşar adım birbirinden uzaklaşıyordu. Aslında kimse onu bu nedenle kınaya-

mazdı. Çünkü yaşama enerjisini her zaman kibrinden almıştı. 1981'de diri diri gömüldüğü o hücreden sağ kurtulmasını sağlayan da bu kusuru değil miydi?

Başımı kaldırdığımda Tahir Bey'in ruhunu uzakta, Pasifik Okyanusu'nun ortalarında bir yerde buldum. Mümkün olsa bedeni de oraya gidecekti. Kibrini bile terk edebilirdi bunun için. Sabit bakışları, okyanusta esen rüzgârın önünde, tel tel kopan bir halat gibi kendi çevresinde dönerek, inceliyordu. Onu böylesine ne değiştirmişti? Sonunda, huzursuz bir acelecilikle saatine göz atarken yakaladım incelmiş bakışlarını.

"Zamanınız mı yok?"

Tahir Bey sorumu duyunca sanki arkasından sessizce yaklaşıp bağırmışım gibi irkilerek bana döndü. Gözleri ilk kez bir şeyler anlatmıyordu: Beyaz bir kâğıt gibi boştu. Pasifik Okyanusu'nun uzaklığını hatırlayınca Tahir Bey'in geri gelmesinin düşündüğümden de uzun süreceğini anladım. Neden sonra, "Filler?" dedi birden.

Filler! Okyanus ve filler!

"Filler?" dedim yineleyerek.

"Biliyor musunuz, yıllar önce," sözlerinin tam burasında yorgunluğunu üzerinden bir ceket gibi fırlatıp attı. Çünkü heyecanlanmıştı, "Bir gün hayvanat bahçesinde dolaşırken iki ayağının üstünde bir o yana, bir bu yana dans eder gibi," anlatırken aynı hareketi kendisi de yapıyordu, "salınan bir fil görmüştüm. O zaman bunun ne anlama geldiğini anlayamamıştım... Ama şimdi biliyorum. Şu anda kavradım."

Karşısındakini hipnozla etkisi altına alıyordu sanki. Gözlerine bakmamaya çalışıyordum, ama başaramadım. Benden güçlüydü; üstelik tutku, bakışlarını, ışık ve retinadaki bir hayalden, soğukluğunu omuzumda hissettiğim bir çift çelik pençeye çevirmişti.

Tahir Bey devam etti. Bana, omuzumdaki acıya aldırdığı yoktu; Veysel'i, boş boş bakan mavi kızı da unutmuştu. Sesini hepimiz duyuyorduk, ama asıl duyan oydu. Sesiyle, tıpkı ilahi bir coşkuyla Tanrı'ya yakaran bir vaiz gibi kendinden geçiyor, tınısıyla sarhoş oluyordu. O kendini dinliyordu; bu dehşet ve-

rici, hatta vahşice bir gösteriydi. Bu haliyle mistik birini andırıyordu, ama yönsüz bir mistisizmdi bu: Sadece korku ve acıyı besliyordu.

"Filin ön ayaklarını tek tek kaldırarak, iki yana salınır gibi yaptığı dansın adı, özgürlük yoksunluğu ya da özgürlük istemiydi..." Bir an karar verememiş gibi durdu, ardından yeni bir buluşla sözlerini noktaladı. "Özgürlük çığlığı.

Özgürlük çığlığı! Yana döndüm; çığlık kızın gözlerini doldurmuştu: artık bakışları boş değildi: Ama anlamlı olduklarını söylemek hâlâ zordu.

Bir an nedense Veysel'le kızın da, Tahir Bey gibi ayaklarının üzerinde iki yana sallanmaya başlayacağını düşündüm, ama düşündüğüm gibi olmadı. Çünkü varlıkları yok olmuş gibiydi. Tahir Bey hepimizi sesiyle eritmiş, içine çekmiş, kendi obur varlığına katmıştı. Bizler onun arsız, saldırgan egosunu doyuran zavallı, küçük yaratıklardık.

"Anladınız mı?"

Neyi anlamam gerektiğini, bu teatral gösteriden ne çıkarmamı beklediğini bilmiyordum, ama yine de başımı salladım. Tahir Bey onaylanmak istiyordu; Tanrı gibi: Tanrı nasıl biz insanları kendi varlığını onaylatmak, kanıtlamak için yaratmışsa, aynen öyle.

"Anladım," dedim.

"İyi," dedi Tahir Bey. "O zaman bunu en üstteki dostlarınızın da anlamasını sağlayın!"

Dost! Faruk'un, o ince adamın dostum olmadığından habersiz olamazdı. Ama gözdağı verip, korkutmak istiyor olmalıydı. Belki böyle bir niyeti yoktu, ama çevreye yaydığı üstü örtülü dehşet duygusunun merkezindeki despotik kişiliği, niyetini aşıyordu. Onu dikkatle süzdüm. Bu haliyle insanları tanrılara kurban eden, o eli bıçaklı büyük rahiplere benziyordu: Kutsal, ama o ölçüde de insanlara uzak, insandan Tanrı'ya uzanan yolu yarılamış biri gibi.

"Size bir şeyler ikram etsinler."

Kız su getirdi, boğazım öyle kurumuştu ki, bu da ikram sayılırdı. Tahir Bey klor kokulu suyu sanki bana iyi gelecek bir ilaç-

mış gibi içmemi bekledi; hatta kapının zili çalınca bile yanımdan ayrılmadı, nedense bir doktor gibi ısrarlıydı.

Bardağı kıza geri uzatırken gürültüyle açılan kapıdan içeriye çok uzun boylu biri giriyordu. Adamın yüzünde, bir daire gibi yusyuvarlak bir gülümseme vardı. Tahir Bey'le dostça, ama törensel bir tavırla el sıkıştı. Gitmem gerektiğini düşünerek doğrulurken Tahir Bey'in işaretiyle, hayvanat bahçesinde çığlık atan o fili anlatmak için terk ettiği koltuğa oturdum.

Tahir Bey'le uzun adam oyalanmadan duvardaki büyük haritaya ilerlediler. Kızın gözleri yine boşalmış, merakı su lekesi gibi buharlaşıp yok olmuştu. Veysel'e döndüm, tetikteydi ama korumakla görevli olduğu adamın güvende olduğunu bildiğinden, omuzlarını aşağıya indirmişti.

O sırada beklemediğimiz bir şey oldu. Tahir Bey, ona ait olmayan, yumuşak, neredeyse dalgalanan bir sesle konuşmaya başladı. Garip, ondan da öte şaşırtıcı olan, sabaha karşı bitirdiği son şiirini okuyan bir şairinkine dönüşen tutkulu sesi değil, Fransızca konuşuyor olmasıydı. Az sonra uzun boylu adam da Tahir Bey'e katıldı. Konuşmalarının konusu, dünya haritasının üzerinde, okyanusları kateden o uzun, kırmızı hattı. Adamın kalın, boğumlu bir sesi vardı ama dinleyene hiç yadırgatıcı gelmiyordu bu ses. Arkama yaslandım. Haritanın önündeki biri uzun, öteki kısa, birbirine zıt bu iki adamın konuşmaları, iki usta cazcının bir jam session'da karşılıklı doğaçlama yapmalarını andırıyordu. Aralarında oluşturdukları armoniyi belki yineleyemezdim, ama temayı mırıldanabileceğimi biliyordum. İnanılmazdı, neden söz ettiklerini anlamıyor, ama konuşmanın konusunu hissedebiliyordum: Özgürlük isteği; başlarını döndüren tema buydu. Hayvanat bahçesindeki fil, ön ayaklarını tek tek havaya kaldırarak anlatmıştı, Tahir Bey ise okyanuslara açılarak dile getiriyordu bunu. Aslında, ruhu açılıyordu derinlere, yanına alamadığı bedeni ise burada, özgürlük tutkusuyla, şeytani bir ateşin içinde alev alev yanıyordu.

On ya da on beş dakika boyunca hiç ara vermeden, kâh haritaya yaklaşarak, kâh duvarın dibinde duran dergilerin ön yü-

zündeki yelkenlilere bakarak konuştular. Tahir Bey'in asık yüzü, sesi gibi değişmişti.

Uzun boylu adam yarım saatin sonunda birkaç dergi bırakarak geldiği gibi kapıyı gürültüyle çarpıp, salondan çıktı. Tahir Bey'le yine baş başa kalmıştık; Veysel adamı kapıya götürmüştü, kızın ise hayaletten farkı yoktu, varlığı bir tül gibi belirsizdi, ikimiz de hissetmiyorduk.

Adamın arkasında bıraktığı gürültüler de yok olunca, Tahir Bey elindeki dergilerle dipteki kapıya yürüdü ve kayboldu. Salonda yalnız kalmıştım. Ben ve sessizlik bir süre birbirimizi rahatsız etmeden bekledik. Beş dakika kadar sonra Tahir Bey kaybolduğu kapıdan göründü. Sonunda beni hatırlamıştı.

"Gelin, gelin."

Sesi, yarım saat önceki gibi bir şaire ait değildi artık, ama henüz yumuşaklığını yitirmemişti. Elindeki görünmez ipin ucunda kısa bir süre kararsız bekledim, sonra kıyıya çekilen bir balık gibi Tahir Bey'e doğru sürüklendiğimi bilerek, kapıya yürüdüm.

Burası dikdörtgen şeklinde, oldukça küçük ve penceresiz bir odaydı. Duvarların dördü de yelkenli resimleri, krokileri ve planlarıyla kaplanmıştı. Ortadaki dar masada, yarım, henüz tamamlanmamış, ama üzerinde her gün çalışıldığı belli olan maket bir yelkenli vardı.

"İşte Chantal," dedi Tahir Bey. "Yarışı önde götüren tekne bu."

Az önceki adamın getirdiği dergiler, sabır ve kararlılıkla pekiştirilmiş, becerikli bir çift elin biçimlendirdiği maketin yanına bırakılmıştı. Masaya çarpıp bu şahaseri parçalamaktan korkarak, geriledim ve duvara yaslandım.

Tahir Bey, bir kez daha en güzel şiirini okuyan o şaire dönüşecekti, bunu değişen bakışları söylüyordu. Konuşmaya başladığında yanılmadığımı fark ettim.

Tam yirmi dakika, neredeyse soluk bile almadan, tekneleri, okyanusları ve Chantal'ı anlattı. Sonunda, "Her büyük yolculuğun sonu büyük bir keşiftir," diyerek, maratonu tamamlayan bir atlet gibi bitkin ve tükenmiş bir halde kendini masanın

ucundaki tahta sandalyeye bıraktığında, ilk kez Işık'ın böyle bir adamı neden sevmiş olabileceğini anlıyordum.

Belki bu nedenle Chantal ya da yarış yerine Işık'tan söz ettim.

"Işık Hanım'ın en küçük kardeşiyle karşılaştım."

Tahir Bey'in Pasifik Okyanusu'nun ortasında, pupa yelken Avustralya'ya doğru koşan Chantal'dan odaya dönüşü zor ve geç oldu. Başını kaldırdığında, gözlerinde görmeyi beklediğim soru, kaçınacağım bir öfke ya da merak yoktu; duyguları sisle örtülmüştü.

"Öyle mi?" dedi kısaca.

Hayal kırıklığını fark ettim; üstü başka şeylerle kaplıydı, ama yine de bakışının içindeki onca duygunun arasında hayal kırıklığı açıkça ayırt ediliyordu. Özgürlüğünü elinden almış, bütün dünyayı bir çember gibi saran o sonsuz ufuktan, bu dar, penceresiz odaya geri getirmiştim onu. Aslında oda değil, duvarları tekne resimleriyle kaplı bir hücreydi burası ve o da bunun farkındaydı. (Ama o gün fark edemediğim, Tahir Bey'in bu hücreye kapatılmadığı, gönüllü olarak içine girip anahtarı üstüne çevirdiğiydi. Onun için gerçek hücre, içinde herkesin yaşadığı dış dünyaydı. İçini kemiren şüpheyi bastırabildiği tek yer, ruhunu okyanus ötesine gönderebildiği o oda değil miydi? Tahir Bey'in o dar yeri, aslında sınırsız bir ufkun içinde özgürce dolaşmak için bile bile seçtiğine eminim. Ölmek için de orasını seçecekti, ama ben henüz bunu bilmiyordum.)

"Nasılmış?"

Altı ay sonra ölecek demedim tabii.

"İyi," dedim. "Kule'ye yakın bir evde kalıyor."

"Demek hâlâ o eski evde yaşıyorlar?"

Lar!... Çoğul ekiyle kimleri kastediyordu? Bunu Tahir Bey'e sormadım. Ferda'nın artık tek başına kaldığından, yalnız yaşadığından da söz etmedim. Bekledim.

"Onu pek tanımıyorum. Işık'la evlendiğimizde o küçük bir kız sayılırdı." Oturduğu sandalyeden kalkmıştı. Çenesini tuttu. O zaman fark ettim, ayakta durmak yüzünü değiştiriyor, uzatıyordu. "Aslında hepsi küçüktü, Işık da, o da..."

Tanımadığım birinden Işık için özür diliyordu. Sözleri de-

ğil, konuşması ele veriyordu onu; incelen, taşımakta zorlandığı pişmanlıkla esneyen sesi.

"Kocası... Yani benden önceki, o da çok gençti." Değişen aslında yüzü değil, gülümsemesiydi. Kendini alaya aldığı, o bilgece gülüşü. "Bir ara çok yakınımdı..."

Devam etmesi için yüreklendirmedim Tahir Bey'i. Ne bakışlarımla, ne de sözlerimle. Orada yokmuşum gibi onu kendisiyle bıraktım. Oysa konuşmasını, Işık'tan söz etmesini, bana yüzümdeki gizi çözmem için Işık'ın gizini ele verecek bilgi istiyordum ondan. Ama sustum: Çünkü konuşması hep taşıyabileceğinden daha çok dehşet duygusu yüklüyordu insana.

"Zavallı," deyince, "Ölümü dramatik olmuş," dedim ben de.

"Dramatik mi?"

"Evet," dedim. "Ferda... kız kardeşi söyledi."

Tahir Bey hâlâ yüzünde duran gülümsemeyi kâğıt gibi buruşturarak başını salladı. Yüzü yeniden eski, köşeli biçimini alıyordu.

"Hayır," dedi. "Ölümü dramatik olmanın da ötesindeydi. Garip, hatta korkunç..." Konuşurken yavaş adımlarla kapıya doğru yürüyordu. Onu izledim. "Işık bana geldiğinde, daha yeni tahliye olmuştum. Görünce onu tanıyamadım." Sonra bana döndü. "Gelin, şuraya oturalım."

Gösterdiği tarafa yürüdüm. Oturmamızı istediği yer eskiden pencereyken sonradan örülerek oluşturulan duvarın önündeki koltuklardı. Ondan sonra oturdum.

"Belki sonundan değil, başından alarak anlatmalıyım..." Anlatmakla yetinmeyeceğini hissediyordum; hatırlayacak, itiraf edecek, belki pişmanlığını dile getirecek ve kesinlikle yargılayacaktı. "Karşılaştığımızda Işık henüz yirmi yaşında bile değildi. Bir toplantıdaydık sanırım; dinleyicilerin çoğu gençlerdi, konuşma bittiğinde herkes etrafımda toplanmışken, ikinci sıranın ortalarında, çevresini ilgisiz bakışlarla süzen bir kızın tek başına oturduğunu fark ettim. Konuşurken dikkatimi çekmemiş olması şaşırtıcıydı; çünkü her açıdan göz alıcıydı... Sonradan..." Sözlerine ara verince sigara içeceğini düşündüm. Su içecekti. Tahir Bey, kız su getirmeye giderken, çok düşünenlere

has bir yavaşlıkla konuşmasını sürdürdü: "Meğerse Asım'ın karısıymış. Asım çıkardığımız dergiye gönüllü yardım ederdi. İşte Işık'ı o gün tanıdım, sonraki on altı ay boyunca da hemen hemen her gün gördüm. Tanışmamızdan bir süre sonra Asım'dan ayrıldı. Belki de tersi oldu." Kız suyu getirmişti. Işık'la kocasının ayrılışlarındaki rolü hakkında hiçbir şey söylemeyecekti. Belki utanıyordu. Bu düşünceden çabuk vazgeçtim. Onun gibi birinin bu nedenle utanacağını düşünmem aptallıktı. "Ondan hoşlanıyordum, âşık olmam epeyce zaman aldı. 1981'de tutuklanmamak için gizlendiğimde, dört ay boyunca bana mektuplarını ulaştırmayı başardı. İşte öyle, yani böyle oldu... Mektuplarında aşkı anlattığı o uzun cümlelerdeki ateşli sözcüklere basa basa –tıpkı bir merdivene tırmanır gibi– yanına, gökyüzüne ulaştım."

Gökyüzü! Demek o da Işık'ın yeryüzüne ait olmadığını fark etmişti.

"Sonrasını biliyorsunuz. Tutuklandık: Önce ben, sonra Işık. Evlenme fikri onundu... Tutukluydum. Pratik yararlarını düşününce kabul ettim..." Sözlerinin burasında sustu. Belki suyunu bitirecek, belki de düşünecekti: Her ikisini de yapıyordu. "Ancak birkaç ay sonra birden ziyaretlerime gelmeyi kesti. Bıçak gibi... Önce tutuklandığını düşündüm, sonra," burada güldü, "aslında epeyce sonra anladım... Hayır, anladım sayılmaz, o aşağılık herif, işkencelere katılan o katil ruhlu serseri, adı Faruk'tu, değil mi? O söyledi Işık'ın bir erkekle birlikte olduğunu..."

O işkence görürken karısını elinden alan adam şimdi yalnızca altmış santim uzağındaydı. Gözlerine baktım; hayır, onu incitmiş olmak beni utandırmıyordu.

"Aslında her şey daha önceye uzanıyordu. Işık, tanışmamızdan bir süre sonra sanırım ikimizi birden severken buldu kendini. Yani Asım'ı ve beni. Bir süre birbirine taban tabana zıt iki erkekle, bir kutuptan ötekine savruldu. Bocaladı, karar veremedi. Faruk'un sözünü ettiği o erkeğe rastladığında bitkindi. İşte o zaman, tıpkı iki değişik renkli kimyasal sıvının önceden kestirilemeyen bir başka renkteki sıvıyı oluşturması gibi, sev-

diği iki erkekten üçüncüyü yarattı ve tutkuyla ona bağlandı... Bilinçli olarak değil. Daha çok tutkuyla." Sözlerinin burasında, ezberindeki bir dörtlüğü hatırlamak ister gibi susup, dudaklarını bir süre sessiz mırıltılara bıraktı. Sonra sesi yükseldi, hatırlamıştı: "Ah tutku; kişilik özelliklerimizi altüst eden, bize kendimizin bile yadırgadığı ikinci bir kişilik hediye eden tutku. İşte Işık böyle bir tutkuyla, yeni, bizim tanımadığımız biri olup çıktı. Aslında ben her zaman tutkudan yana oldum. Ahlâki kaygılarla tutkuyu yok etmeye kalkışanlardan hep iğrendim. Neyse, o katil herifin verdiği haberden sonra da Işık birkaç kez ziyaretime geldi. Artık o adam vardı ve bir mevsimden ötekine geçer gibi, fark edilmeden, ama kesin bir biçimde değişiyordu. Görüş mahallinde karşımda otururken, bazen utançtan yok oluyor, bazen de içindeki –onu bulmanın olanaksız olduğu– gizli bir noktaya çekilip büzülüyordu; sonra ruhu birden bir sel gibi kabarıp, taşıyor ve benliği, nedensiz bir mutlulukla, hiç görmediğim bir çiçek gibi rengarenk açıyordu. O zaman ne denli derin bir tutkuyla âşık olduğunu anladım. Onu rahatlatmak için boşanabileceğimizi söylediğimde reddetti. Şiddetle. Bunun üzerine onu dostça, incitmeden sorguladım. Âşık olduğu adam, Işık'ın yaratıcılıkla yoğrulmuş ruhunu besleyecek hiçbir şeyi olmayan birisiydi." Tanımadığı bu üçüncü adamı küçümseyerek güldü. "Ama kadınlar bu konuda şaşmaz bir içgüdünün sahibidirler. Işık sanki aşkın hoyratlığını kendisine en çabuk tattırabilecek kişinin o adam olduğunu sezinlemişti... Zavallı, aşk yolculuğunun sonunda ne bulacağını sanmıştı ki, aşkın sonunda yine aşktan başka bir şey yoktur."

Elini kaldırdı ve sustu. Yine su içecekti, aldatılmak onu susatıyordu. Arkamızda bir yerde bekleyen kız kapıyı açıp dışarıya çıktı. Karşımda oturan bu yorgun yüzlü adam artık kutsal rahip değil, aldatılmış ve terk edilmiş bir erkekti. Ama bu yenik hali bile onun sıra dışı kişiliğini gölgelemiyordu. Gördüğüm en erişilmez mağluptu.

Bu kez suyu, çok uzun süredir çölde kalmış gibi hızla içti. Belki de şekeri vardı.

"Tahliye olduktan sonra onu arattım; evindeymiş... Ama na-

file bir çaba oldu bu. Ona ulaşamadım; o adamdan ayrılmıştı; söylemedi ama bu belliydi. Kendini gizli, kimsenin fark etmediği bir sürgüne göndermişti. Ulaşılamamasının nedeni buydu. Galiba içmeye de başlamıştı. Sonunda istediğini yapıp onu bıraktım, gitti." Kıza bardağı geri verdi ve omuzlarını silkti. "Aylar sonra beni aradı, görüşmek istiyordu. Onu aldırdım. Durumu acıklıydı. Hazin bir karşılaşma oldu. Solmuştu, artık varoluşu kendinde ışıldamıyordu. Bir şeyler verip gitti... Birkaç aylığına İstanbul'dan ayrıldım. Döndükten sonra onu aradığımda çok hastaydı, görmüyordu." Soluğumu tutarak Tahir Bey'e doğru eğildim. Söyleyecekleri yüzümle de ilgiliydi. "Kurumuş, içi sünger gibi olmuştu. Bakıma ihtiyacı vardı. Yanıma aldım, ama ölmeden önce tekrar evine dönmek istedi, biz de götürdük..." Kısa bir süre, pes seslerin arasındaki bir es süresince, sustu. "Sonra da öldü."

"Doktorlar ne dedi?"

Tahir Bey hemen cevap vermedi, gizlemeye gerek görmediği öfkeli bir şaşkınlıkla bakıyordu. Unutmuş, sesimi duyunca da orada olmamı uygunsuz bulmuş gibi. Kim bilir, belki de yersiz merakımın nedenini çözmeye çalışıyordu. Yine de cevap verdi.

"Hiçbir şey... Hatırladığım kadarıyla bir teşhis koyamamışlardı... Galiba tespit edilemeyen bir şey... Bir tür virüs..."

"Öteki iki kardeşi de aynı şekilde ölmüşler. Garip, onunki gibi nedeni belli olmayan hastalıklardan..."

Bu haber Tahir Bey'i etkilememişti. Belki Işık'tan başkası ilgilendirmiyordu onu. Omuzlarını kaldırdı ve ellerini iki yana açtı. Konuşmamız sona ermişti.

Ayağa kalktım. Daha fazla soru sormak aptallık olurdu. Elini sıktım.

"Bizimle anlaşmak istiyorlarsa bunu bazı jestlerle belli etmeliler. Kimse Tahir," soyadını söylerken güldü, "Bildik'in, Descartes gibi sakin ve münzevi bir düşünüre benzemesini beklemesin. O, 'kuşku'yu imanın ötesine taşımadı, ama ben 'bölünmezlik' kavramını, tartışarak aşacağım..."

Artık kederli değildi, yeniden o kibirli, kutsal rahip kimliğine geri dönüyordu. Karmaşık, kavranması zor bir yapısı olduğu

kesindi. Ama kötü niyetle edinilmiş bir karmaşıklıktı bu. Asla gerçeklerle yetinmiyor, gerçeklere kişiliğinin parmak izlerini damgalayıp, kendine ait kılıyordu. Kapıya yürüdüm, Veysel beni bekliyordu. Birlikte Güney Kanadı'nın çıkışına kadar yürüdük. Ayrılırken beni durdurdu.

"Ona söyle, eninde sonunda karşılaşacağız."

Kiminle karşılaşacağını sormadım. Çünkü Faruk'u kastettiğini biliyordum.

Dışarısı, sessiz ve serindi. Canım hep olduğu gibi yine sigara istiyordu. Ana girişe doğru yürüdüm. Öğrendiklerimi düşündüm, dişe dokunur bir şey yoktu elimde. Tahir Bey'in Işık'la ilgili değerlendirmeleri keskin zekâsını ortaya koyuyordu, ama anlattıklarında sevginin varlığından söz edilemezdi. Onun gibilerinin insanları sevmek yerine, beğendiklerini biliyordum. Belki erdemli birisiydi, ama erdemlerini kullanırken sanki harcayıp tüketirse yoksullaşacakmış gibi, oldukça cimrice davranıyordu.

Kapıdan içeriye girdim. Işık ölmeden önce neden Tahir Bey'i görmek istemiş ve ona ne vermişti? Elimi yüzüme götürdüm: Elimde gizi çözecek –yüzümde ise yeni– bir şey yoktu.

"Çok bekledik."

Elimi çabucak yüzümden indirdim; telaşla, sırrımı ele verecekmişim gibi kaygıyla... Faruk en çok ait olduğu yerde, karanlığın içindeydi. Yorulmuş gibi sırtını duvara dayayarak yere oturduğuna bakılırsa, söylediği kadar çok beklemiş olmalıydı. Asansörün kapısında, elim yüzümden uzakta, aklım yüzümde, Faruk'un ayağa kalkmasını bekledim.

Faruk çöreklendiği kovuktan yavaş yavaş başını kaldıran bir yılan gibi doğruldu. Benimle gelecekti.

Onun da midesi ağrıyordu. İkimiz de süt içtik. Kedi ortalıkta gözükmüyordu.

"Anlat bakalım?" Neyi? "O herifi," dedi. "Seni kapıya kadar geçirdi, değil mi?"

Bizi izlemişti. Öyleyse öğrenmek istediğini öğrenecekti.

"Seninle karşılaşmaya niyetli."

Faruk birden gülmeye başladı. İrkildim. Çünkü onu güler-

ken ilk kez görüyordum. O ve gülme: Bu, insanın yepyeni, olağanüstü bir yetenek kazanması kadar şaşırtıcıydı. Ama az sonra durum açıklığa kavuştu. Çıkardığı ses aslında gülüş değil, gülüşün ardına gizlediği uzun bir çığlıktı. Gülerken çevreye neşe yerine gerginlik saçılmasından anladım bunu.

"Geri zekâlı, isteseydim bütün şarjörü alnının ortasına boşaltırdım. Ama..." Elini bıçakmış gibi boğazına götürmüştü. "Boğazını keseceğim."

Sütümü bitirdim. Ondan kurtulmak için ne çok şey verirdim? Şeker yemişim gibi ağzımı tatlandıran bu soruyu çabucak unuttum. Çünkü Faruk'tan kurtulmak, yağmurun altında ıslanmadan dolaşmak gibi olanaksızdı. Varlığı, katlanmak zorunda olduğum bir hastalıktan farksızdı, yani fazla seçeneğim yoktu.

Faruk, Veysel'in boğazını kestiği keskin elini boğazından çekmiş, susmuştu. Yalnızlığı! Üstümüze yine o uzun, ölümü hatırlatan sessizlik örtülecekti. Garip bir durumun içinde buldum kendimi. Ondan nefret ediyordum, ama saygı duymadan da edemiyordum. Saygımın nedeni bildiklerimizden farklı, sadece ölüm mahkûmlarına bahşedilen türden bir yalnızlığı olmasıydı.

İkinci bardağı istemedi, ben içtim. Aslında istediğim süt değil, içkiydi. Ama içmek için gitmesini beklemeye kararlıydım.

"Ziynet nasıl?"

Beklemediği soru Faruk'u içine çekildiği karanlıktan çıkardı.

"Bilmiyorum. Onu en son sen gördün." Sonra omuzlarını silkti. "Merak etme, ölseydi haber verirlerdi."

O da bana verirdi. Demek istediği buydu. Sütü bitirdim. Faruk yeniden içindeki o derin kuyuya çekilmişti. Gitmesini beklemekten vazgeçtim, içkilere doğru yürüdüm.

Konyak midemi yaktı, ama bu yanmanın az sonra kaybolacağını, damarlarıma, bedenimi rahatlatacak bir genişlemenin yayılacağını bilerek, pencereye doğru yürüdüm. Gece her zamanki gibi geniş, koyu ve dosttu, Boğaz boyunca yayılmıştı. Rüzgâr, martıları gökyüzünden aşağıya serpiştirilmiş konfetiler gibi sağa sola savuruyordu.

"Bizi gözetler miydin?"

Aptalca bir soruydu bu; önce martılarla ilgisi yoktu, sonra Ziynet'le sevişirken bizi gözetlediğini zaten söylemişti. Faruk da soruyu aptalca bulmuş olmalıydı ki, cevap vermeden sessizliğini sürdürdü.

Neden sonra, ben içkiyi bitirmek üzereydim, başını kaldırdı. Dudaklarında cevap değil, soru vardı.

"Silahı üstünde mi?"

Saygı uyandıran sessizliği boyunca Veysel'i ve ölümü düşünmüştü. Şimdi tıpkı avını saatlerce kımıldamadan gözetleyen yırtıcı bir hayvan gibi, tüm benliğiyle kurbanına yöneldiğini görebiliyordum. Sabırla, kınına sığmayan öldürücü bir kılıca dönüşecek kızgınlığıyla iç içe yaşayacak, Veysel'le karşılaştığı ana kadar Veysel'den başka bir şey düşünmeyecek, hiçbir şeyle ilgilenmeyecek, hiçbir şeyin üstünde yoğunlaşamayacaktı. Emindim, biliyordum. Silahı kastederek, "Bilmiyorum," dedim.

"Yanında pek kimse de olmuyor... Neye güveniyor sence?"

Ona eziyet edebileceğini fark ederek atıldım.

"Öç alma duygusuna..."

Faruk hafifçe kımıldadı. Pusuya yattığı kuyudan çıkacaktı: Çıkar çıkmaz Veysel'e yönelttiği küçümsemeyi yüzüne enlemesine yayan, lastik gibi bir gülümsemeyle karşılaştım.

"Ona öç almayı göstereceğim." Sonra şaşırtıcı bir haberle konuşmasını sürdürdü: "Beni Ziynet çağırırdı." Afalladığımı fark edince, gülümsemesini yüzünün ortasına çeken ağzını büzerek, ekledi: "Manyak karı, becerilirken dikizlenmeye bayılırdı."

"Onunla yattın mı?"

Faruk tekrar güldü. Gülüşü kırık bir camın kenarı gibi şekilsiz ve keskindi. Bu gülüşten sakınmalıydım; tükürür gibi, kime savurduğu belli olmadığından.

"Karılarla işim yok benim."

Karılar! Biriktirilip yoğunlaştırılmış, tek kişinin karşı koyamayacağı bir nefretle yüklüydü bu sözcük. Gerçek nefret kişiselken, kitlelere yönelmiş, tekilliğini yitirmiş genel nefretin, sapkınlık olduğunu kanıtlıyordu. Yıkıcılığından korunmanın en kesin yolu onu anlamaya çalışmaktan vazgeçmekti: Bunu

yıllarca önce keşfetmiştim. Ama şimdi hayatı boyunca hiçbir kadınla yatmadığını üstü kapalı itiraf ederken, onu hiç kimseyi etmediğim kadar merak ediyordum. Öldürme içgüdüsüyle, cinselliğinin –ya da cinsiyetsizliğinin– ilişkisi neydi?

"Sana deli olurdu... Severdi yani..." Eliyle kadehi işaret etti. "İçiyorsun."

"Evet," dedim. "Hep içiyorum." Faruk omuzlarını silkti. "Işık'ı izliyor muydunuz?" Bu kez başını salladı. "Benimle birlikteyken?"

"Senden sonra da," diye mırıldandı. "Bize göre Tahir alçağının arşivini o saklıyordu. Adam dışarı çıkınca doğruca ona gidecek diye beklediler ama bir temas olmadı." Elini başına götürmüştü. "Anlarsın, tedbirli davrandılar."

"Sonra buluştular."

"Evet buluştular. Daha doğrusu, seninki ona gitti."

"Ya arşiv?" dedim.

Faruk cevap vermeden bekledi. O da Tahir Bey'in yaptığı gibi merakımın nedenini anlamaya çalışıyordu. Sonra omuzlarını silkti; merakım ya da ben, önemsizdik.

"Tahir'in evini aradık, bir şey bulamadık... Fotoğraflar, birkaç defter, bir de seninkinin hatıra defteri."

Beni hep zamanında uyarmış olan içgüdüyle kadehi sehpaya bırakıp ona doğru yürüdüm.

"Nasıl bir defter?"

Faruk sorumu cevaplamadı, gerilmiş, ayaklarıma bakıyordu; çok yaklaşmıştım, kendini güvende hissetmeyeceği kadar.

"Hiç," dedi. "Bildiğin defter işte, sarı kaplı." Sonra en önemli şeyi önemsizmiş gibi söylemeyi becererek, "İçinde bir sürü fasa fiso vardı... Seni de yazmış," dedi.

Daha sormadan, Işık'ın yazdıklarının neyle ilgili olduğunu hissediyordum: Yüzümün –varsa– sırrı. Bu bir önseziydi; insanın hasta olacağını önceden hissetmesi gibi, neredeyse kesine yakın bir duygu.

"Hatırlıyor musun?"

"Neyi," dedi Faruk.

"O sarı defterde neler yazdığını?"

"Fasa fiso," dedi Faruk aynı cevabı yineleyerek. "Fasa fiso, bir sürü felsefe..."

Felsefe, fasa fisodan daha fasa fisoydu ona göre.

"Yüzümle ilgili bir şey yazmış mıydı?"

Faruk hatırlamak ister gibi dikkatle yüzüme baktı. Sonunda başını salladı.

Hepsi bu kadar; belleğindekileri tüketmiş, daha doğrusu katili ya da kurbanı olacağı Veysel'in dışındaki her şeyi geçmişin karanlığı denen o öğütücünün içine itmişti.

Sehpadan içkimi aldım.

"O sarı defterin şimdi nerede olduğunu biliyor musun?"

Unuttuğu bir başı vardı ve yine sallıyordu. Karşılık vermeden önce uzun uzun düşündü.

"Çok zaman oldu. Belki evine geri götürmüştür."

Işık'ın ölmeden önce evine döndüğünü de biliyordu.

"Evini de aradınız mı?"

Bu kez cevap vermeden ayağa kalktı. Gidecekti. Kapıya kadar onunla yürüdüm. Geride kimsenin içine düşmeyi istemeyeceği bir boşluk bırakarak koridora çıktı ve parçası olduğu karanlığa karıştı.

Hemen içkiye geri döndüm. Işık, sarı bir deftere benimle ilgili bir şeyler yazmıştı. Ferda'yı ablasından kalan eşyalarını gözden geçirmek için mutlaka ikna etmenin bir yolunu bulmalıydım.

İkinci kadeh için şişeyi ararken yürürken karşılaştım kediyle. Şeytanın habercisi. Cehennemin borazancısı. Ne zaman ortaya çıkmıştı? Hemen gözlerimi onunkilerden kaçırdım: (Siz inanmasanız da düşüncelerimi okuduğundan emindim. Her kayboluşunun ardından ortaya çıkışını, hep bir sürpriz izlemiyor muydu?)

İkinci kadehten daha ilk yudumumu alırken, kapının zili kediyle ilgili düşüncelerimi doğrulamak ister gibi çalmaya başladı. Gelenin kim olduğunu bilerek kapıyı açtım. Ferda eşikte bana bakıyordu. Her zamanki gibi görünmüyordu: Güzelliği, ince gövdesinin üstüne bir şal gibi örttüğü hüznün altında kalmıştı.

Kenara çekildim, izin istemeye gerek görmeden içeri girdi. Konuşmadı da. Doktor peşine düştüğü mutluluğu ondan esirgemiş

olmalıydı. Kapıyı kapatıp salona girdiğimde onu gözlerini ikinci kadehe dikmiş, otururken buldum. İçmeye şiddetle karşı olduğunu biliyordum, ama şimdi şiddetle bir içkiye ihtiyacı vardı.

İçinde ne olduğunu sormadan, yarısına kadar doldurduğum kadehi yudumlamaya başladı. Tadını almadığına, eline sirke bile tutuştursam içki niyetine boğazından aşağıya dökeceğine bahse girerdim. O mutsuz olabilirdi, ama ben büyük bir olasılıkla sert, ısırılınca çığlık atacağı göğüsleriyle ilgiliydim; hâlâ akşamki kadar dikkat çekiciydiler. Bilinen bir öykü dinleyeceğimi kestirerek, birazdan profilini seyredebileceğim deri koltuğa yürümeden, divana yaklaşıp saçlarını okşadım.

"Ne oldu?"

Yorgunluğuna ve üstüne çökmüş hüzne hiç uymayan bir hareketle elimi sertçe geri itti. Neredeyse öfkeliydi.

"Sakın bana merhamet duyuyormuş gibi davranmayın."

Şaşırmam gerekirdi, ama şaşırmak yerine uysal bir tavırla geri çekilip koltuğa oturdum.

"Peki," dedim, merhamet duymadan.

İçtendim, gerçekten merhamet duymuyordum, ama o merhamete takılmıştı bir kere.

"Merhamet duymanızı istemiyorum, bundan nefret ederim, merhamet kılık değiştirmiş küçümsemedir."

Aptalın tekiydi. Kim onun kadar uzun boylu birini küçümseyebilirdi ki? En azından ben bunu yapamayacak kadar kısa duruyordum yanında.

Sorumu bu kez saçına dokunmadan sordum.

"Ne oldu?"

"Sizi ilgilendirmez."

Vakit gece yarısına gelmek üzereydi, evime paldır küldür elini sallayarak girmişti, ama o yine de olanların beni ilgilendirmediğini düşünüyordu. Onu kapı dışarı etmeliydim. Belki biraz bağırıp çağırmalıydım da.

Sesimden merhameti iyice sıyırıp tekrar sordum. Bu arada kedi kucağına yerleşmişti.

"Ne oldu?"

Hüngür hüngür ağlamanın eşiğinde, ipin üstündeki bir cam-

baz gibi salınırken, dengesini yitirmeden omuzlarını silkti. Kucağında kuşkuyla beni süzen nankör kedi, sol elinde kadeh, yalvarır gibi açtığı sağ avucunda ise çaresizliği vardı. Sonunda dudaklarının arasından ıslak bir cümle kurtulabildi. Sözleri hem nemli, hem de titrekti.

"Hiçbir şey olmadı."

Anlamıştım: Olanlar için değil, olmayanlar için ağlamaya hazırlanıyordu. Bana gelince, ben acısıyla da, hüznüyle de bir ilişki kuramamıştım, ikisine de yabancı ve uzaktım. İlgilendiğim ablasının kayıp sarı defteriydi; bir de belki göğüsleri. Tekrar içkiye döndüm. Nedenini bilmeden Tahir Bey'in yanındaki boş boş bakan kızı hatırlamıştım.

"Benimle ilgilensenize!"

Üç dakika önce olanların beni ilgilendirmediğini söylediğini unutmuş olmalıydı. Derin bir nefes aldım. Gerçeklerle zamansal –yani süreli– ilişkisi olanlara benziyordu: Belki kabul etmesi uzun, vazgeçmesi ise kısa zaman alıyordu. Güldüm; belki de balığınki gibi bir belleği vardı: On beş saniye sonra her şeyi unutuyordu. Bu arada ağlamaktan vazgeçmişti.

"Kavga mı ettiniz?"

Önce, "Hı-hıh..." sonra, "Hımm," dedi.

"Sizi incitti mi?"

"Hayır," diye cevap verdi bu kez.

"Pekâlâ artık üzülmeyin."

"Hay hay." Sesi alaycıydı.

Hıhıh, hımm, hayır, hay, hay... H'lerden oluşan, kendine özgü yeni bir dil yaratmışa benziyordu. Yaklaşıp elimle çenesini tutup başını kaldırdım. Uzun kirpikleri, gözkapaklarına ağır bir çift yük gibi asılmıştı.

"Beni yatağa götürün lütfen!"

Yatak? Neden? Nasılsa sonunda kaçacaktı.

"Önce biraz konuşalım," dedim.

"Çizmelerimi çıkarır mısınız?"

Kediyi divanın üstüne bırakınca, eğilip çizmelerinin fermuarını açtım. Dizleri de göğüsleri gibi biçimliydi. Çizmeleri kolayca çıktı. Aslında kendisi de yapabilirdi bunu.

"Belki bu arada biraz daha içerim." Boşalttığı kadehle masanın üstündeki içkilere yürüdüm. "İyi ki varsınız."

Başka zaman olsaydı belki sözleri beni etkileyebilirdi. Ama bu gece söyledikleri içime sızmadan, dış yüzeyimden yansıyıp geriye dönecekti. İnsanların kimisi yaşamayı hayal eder, kimisi yaşarmış gibi davranır, kimisi de yaşar. Ferda bu üç tanıma da uymuyordu. Kadehi doldururken ona haksızlık ettiğimi düşündüm. Çünkü ölecekti; en fazla sekiz ya da dokuz ayı kalmıştı.

"Neden benden kaçıyorsunuz?"

Ondan kaçmıyordum, sadece içkiye daha yakın durmak istemiştim. Kadehimi yudumlayarak profilini seyredebileceğimi umduğum koltuğa geri döndüm. Ferda ayaklarını altına almış, divanın uzak köşesine çekilmişti. Profilini seyredemeyecektim, dizleri ve uzun bacaklarıyla yetinmek zorundaydım.

Bir süre bir şey alıp vermeden, bakışarak sustuk. Benimle ilgilen, diyordu gözleri; dudaklarıyla değil, bakışlarıyla konuşmayı seçmişti. Bunu becerebilirdi. Çünkü gözlerinin içinde yüzlerce sözcüğün barındığı bir dil vardı.

Birkaç dakika sonra içkisini bitirip kadehi uzattı.

"Yanıma gelin."

Yanına gitmedim. Hâlâ içkim vardı. Üçüncü ya da dördüncü kez oluyordu, unutmuştum, aynı soruyu soruyordum durmadan:

"Ne oldu?"

"Ne oldu? Ne oldu? Ne oldu?" Doğrulmuş, bedenine az önce mızrak saplanmış, taze yarası olan biri gibi bağırmaya başlamıştı. Çığlıkları dostu sandığı kediyi de korkutmuştu; nankör hayvan koşarak mutfağa attı kendini. "Söyler misiniz? Öğrenmek istediğiniz nedir?"

Aslında merak ettiğim ya da öğrenmek istediğim bir şey yoktu. Yatağa veya yanına gitmek de istemiyordum. Bağırmasından da hiç hoşlanmamıştım.

"Hiç," dedim.

"Neden?" Sorusu yanlış anahtar gibiydi, verdiğim karşılığa uymuyordu. Sustum. "Peki, peki, madem ısrar ediyorsunuz anlatacağım." Israr etmiyor, sadece içiyordum. Sözlerinin üzeri-

ne sanki ısrar ediyormuşum gibi dümdüz, gözlerimi üstünden ayırmadan ona baktım. O da yalnızca kendisinin duyduğu ısrarlara dayanamayarak anlattı. "Ferit dün beni aradı ve aramızdaki sorunları konuşarak halletmek istediğini söyledi; buluşmamızın nedeni buydu... Gerisini biliyorsunuz."

Hayır, bilmiyordum.

"Bilmiyorum," dedim, sözcüğü inatla, ısrar ediyormuşçasına vurgulayarak.

"Buluştuk." Buluştuklarını biliyordum. "Ben saf saf çözüm için öneriler beklerken, o ayrılmamız gerektiğini, çünkü birkaç ay sonra yurtdışına gideceğini söyleyiverdi. Oysa ben ne umutlarla gitmiştim oraya." Nereye ve hangi umutlarla gittiğini de bilmiyordum, ama bunu da sormadım. "O hazırlıklıydı, kafasında her şeyi çözmüş, kendini ayrılık fikrine alıştırmıştı. Ben acı çekeceğim, o çekmeyecek. Haksızlık değil mi bu?"

Belki haksızlıktı ama ben yine duvarlaştım, pencere açmadan o sağır sessizliğe doğru geri çekildim. Sorun, aşk ya da ayrılık acısı değildi, sorun bu acının nasıl paylaşılacağında düğümleniyordu. Ferda acının çoğunu değil, en fazla yarısını istiyordu. Hakça, adil bir paylaşım.

Çoğu kadının hayatı boyunca en az bir kez yakalandığı, tedavisi olmayan o hastalıkla karşı karşıyaydım: Aşkı kişilik sorununa dönüştürmek. Koltuktan kalkıp üçüncü kadehe doğru yürürken böyle düşünüyordum. Dokuz ay sonra öleceğine inanmışken, incinen benliğini onarmak uğruna kasıklarımın arasına girmeye niyetlenmesi inanılır gibi değildi.

Midemdeki yanma Ferda'dan daha inandırıcıydı. Belki içkiye bu gecelik ara vermeliydim.

"Geç oldu," dedim.

"Yanıma gelin." Başımı salladım. Yanına gitmeyecektim. Kadehi doldurup yerime döndüm. "O zaman ben gelirim."

Kucağıma oturuncaya kadar içkiye dokunmadım. Hem bedeni, hem de kokusu hafifti; çicek gibi. Bir, belki iki dakika konuşmadan ve başka bir şey yapmadan öyle bekledik.

"Hadi, inatçılığı bırakıp benimle sevişin."

Yüzü sağanak yağmurun altında yıkanmış gibi temiz ve du-

ruydu. Onu yatağa götürüp soysaydım, yine kaçacaktı, bundan emindim.

"Neden ben?" dedim.

"Çünkü dostumsunuz."

Sevişmenin dostluktan başka bir şey olduğunu söylemeyi düşündüm, ama vazgeçtim. Çok dostu yoktu anlaşılan. Sevişmeye kalkışsak, olmadığına inandığı ruhunu sakınacak, bedeninden bir elbise gibi çıkarıp, sadece etini sunacaktı bana. Aslında bu işime gelirdi; etinin, ruhundan daha lezzetli olduğuna emindim.

"Pekâlâ," dedim. "Hadi gidelim."

"Hemen mi?"

"Hemen," dedim. "Beklemek için bir neden mi var?"

Kuşkuyla yüzüme baktı. Kararsızdı. Elimi süveterinin altına kaydırdım. Sırtı nemliydi, biraz da serindi. Aslında sırtına değil, göğüslerine dokunmak istiyordum.

"Önce içsek."

Omuzlarımı silktim, sonra elimi sırtından çekip onu kucağımdan indirdim. Doldurduğum kadehe istekle uzandı.

"Nedir bu?"

"Konyak," dedim. "Hem de en iyisinden."

"Kucağınıza gelmemi ister misiniz?"

Başımı sallayınca yeniden geldi. Bu kez kalçalarını da hissedebiliyordum. Kalçalarının kasıklarıma uygun bir yuvarlıklığı vardı. Dikkat çekiciydiler de, ama elimi koltuğun kolçağında tuttum.

"Hadi anlatın," dedi. Sonra, "ne isterseniz," diye ekledi. "Kadınları mesela..."

Birbirimizle hiç uyuşmuyorduk; onun masumiyetiyle benim hesaplı, gizlemeye kalkışmadığım çıkarcılığım arasında oldukça büyük bir genişlik vardı. Yine de onunla sevişmeyi istemiş olmamı garipsemiyordum. Kabullenişimin nedeni arzudan değil, öç almak duygusundan kaynaklanacak bir sevişmenin de pekâlâ keskin hazlar içerebileceğini düşünmüş olmamdı; bunu daha önce denemiştim. İşte şimdi o deneyimimle fikir yürütüyordum.

"İçimde bir hafifleme duygusu var. Kendimi iyi hissediyorum artık."

Kadınları anlatmamı istediğini unutmuştu. Kadehini yeniden doldurdum; yarım saat sonra kendini daha da iyi hissedecekti: Çünkü iyi bir içki içiyordu: Öç alma isteği, umutsuzluk, dostluk ve konyakla yapılmış bir kokteyl.

"Hadi, öpün beni."

Başı kirpikleri gibi ağırlaşmıştı. Alt dudağını hoyratça kavrayıp biraz ezdim, sonra da aç bir bebeğin annesinin memesini emmesi gibi, telaşlı bir açlıkla emdim. Suyun altında kalmış, boğulmak üzereymiş gibi başını geriye atarak, derin bir nefes aldı. Öpüşmek bedenini gevşetmiyor, hatta geriyordu.

"Çok değişik öpüşüyorsunuz." Sonra dezenfekte etmek ister gibi içkiyle dudaklarını uzun uzun ıslattı. "Bana kızıyor musunuz?"

"Hayır," dedim.

Tekrar dudaklarını uzattı. Bu kez bir başkasıymışım gibi öptüm onu. Aslında vakit geçiriyor, oyalanıyorduk.

"Biliyor musunuz," diye sordu.

Neyi bildiğimi sormadım, o da üstelemedi. On dakika sonra başını omzuma dayayarak uykuya daldı. Onu kucağıma alıp kaldırmak istedim, ama beceremedim. Taşıyamayacağım kadar ağır değildi, sorun bedenini kollarımın arasında dengede tutmamı zorlaştıracak kadar uzun boylu olmasından kaynaklanıyordu. Eteği sıyrılmış, uzun bacakları ortaya çıkmıştı. Siyah, bacağına yapışan, konçları süslü çorapları vardı. Söylediğinde onu yatağa götürmemekle aptallık etmiştim. Bunu şimdi bacaklarını, çoraplarının bittiği yerle iç çamaşırı arasında kalan ince beyazlığı seyrederken fark ediyordum.

Onu divana bırakıp üstüne bir battaniye örttüm. Ben salondan çıkarken kedi Ferda'nın ayak ucunda bir muhafız gibi kıvrılıp yatmıştı.

Kadehi yatakta bitirdim, sonra gözlerimi kapadım. Yüzümü, sarı defteri ve Işık'ı düşündüm bir süre. Ardından uykunun krallığına yuvarlandım...

XIV
(Ölüm)
(Temmuz 97 - Çarşamba)

İçkiyi yudumluyorum. Nazan da beni izliyor. Bu kez suçsuzum: İçme teklifi ondan geldi. Birbirimizi amaçsızca süzüyoruz. Aslında benim bir amacım var: Ben öykünün sonunu bekliyorum. Ya o? Buraya geldiğine göre onun da bir amacı olmalı.

"Amacın ne?" diye soruyorum. Nazan anlamıyor. "Yani buraya gelişindeki..."

"Hiç," diyor bu kez geçiştirerek. Sonra geçiştirmekten vazgeçiyor, söyleyecek. Bir amacı var. "Belki merak," Onu daha da meraklandırmak için sinsi sinsi gülüyorum. "Hâlâ o kızla mısın?"

Bilmiyorum. Ama onu aylardır kendimden uzak tutmaya çalıştığıma göre değilim.

"Değilim," diyorum. "Bilirsin, ben hep kendimleyimdir."

Biraz düşünüp, "Doğru," diyor Nazan. "Bu benimle beraberken bile böyleydi, hep hissederdim. Hissederdim de adını koyamazdım."

İsim babası gibi mutlu mutlu gülümsüyorum, artık hissettiği o duygunun bir adı var. İçki nefis, haftalardır bu tadı unutmuştum. Belki de Nazan'la birlikte olduğumdan geri geldi içkinin tadı. Ama ben şimdi Saraybosna'yı, yetimleri ve Galatasaray'da –Ekim'deki ya da Kasım'daki– bir cumartesi rastladığım o kadı-

nı düşünüyorum. Nedense düşüncelerim hep ölülerle ilgili. En çok da göğsüne oğlunun fotoğrafını yaslayan o kadınla. Ama o daha ölmedi. Bilmiyorum, belki de ölmüştür. Eğer o son fotoğrafı da yırtmışlarsa, kesin ölmüştür.

"En son birisiyle ne zaman yattın?"

Sorduğu soru hayatımın çok uzak bir bölümüyle ilgiliymiş gibi şaşırıyorum. Şaşkınlığımın nedeni, ölümden canlılığa geçemeyişim belki de. Hatırlamıyorum. Aylar... Haftalar... Vazgeçiyor, "Çok oldu," diyorum.

Nazan arsızca hareketleniyor. Yanıma gelecek. Geliyor... Yüzünden –heceleyerek de olsa– okuyabiliyorum amacını. Çözdüm: Amacı, kentin uzak bir semtinde, eskiden gittiği o gizli lokantadaki, tadını unutmadığı yemeğin hâlâ iyi pişirilip pişirilmediğini anlamak.

"Hadi soyun," diyor utanmazlıkla. Bunu başarıp başaramayacağımı bilmiyorum. "Ya en son ne zaman duş yaptın?" Bunu da hatırlamıyorum. "Kokuyorsun," diyor. "Ve sakalların çok uzamış."

Yine de kokuma ve bırakmaya karar verdiğim ilk günden beri sevmediği sakallarıma aldırmadan soyuyor beni. Arsız bir iştahı var. Kibri aşınmış mı? Son karşılaşmamızdaki gibi batmıyor. Oysa ben uyumak istiyorum. Tıpkı aylar önceki gibi. Ferda'nın dokunmasıyla uyandığım sabah gibi.

O sabah birinin alnıma dokunmasıyla gözlerimi açtım. Ferda'ydı. Ortalık aydınlanmış, güneş iyice yükselmişti.

"Hadi kalkın, sabah oldu."

Saate baktım; sabah değil, neredeyse öğlen olmuştu, ama ben uyumak istiyordum. Ferda'nın üstünde sadece gömlek vardı; saçları ıslaktı. Az önce duş yapmış olmalıydı.

"Kahvaltı hazırlıyorum."

Başımı, ense köküme yığılan ağrıyı dağıtmak için birkaç kez salladım. Üstündeki gömlek benimdi, giymediklerimden biri. Bacakları yine uzun, ancak beyazdı. Çoraplarını henüz giymemişti.

"Kalkıp duş yapıncaya kadar her şey hazır olur."

Sonra eğilip yanağımdan öptü. Dostça. Kalkmak istemiyor-

dum. Gövdemde tatlı, kurtulmak istemediğim bir bitkinlik vardı. Yine de, "Peki," dedim. "On dakika sonra..."

Devam etmeden sustum; daha doğrusu devam edemedim. O tatlı bitkinlik alışkanlık yapıyordu.

On beş dakika sonra mutfakta Ferda'nın karşısındaydım. Giyinmişti, çizmeleri de ayağındaydı. Oturur oturmaz sordu:

"Nasıl?"

İşaret edince kahvaltıdan söz ettiğini kavradım. Yıllardır sabahları düzenli kahvaltı yapmadığımı, sadece kahveyle yetindiğimi söylemedim ona.

"İyi," dedim, uzman biri gibi. "Mükemmel."

"Yumurtanızı kayısı yaptım."

"Tamam," dedim. "Rafadan severim, ama kayısıya da itiraz etmem."

"İsterseniz yenisini yapabilirim."

İstemediğimi söyledim, o ısrar etti. Ben kararlılıkta reddettim. Böylelikle yumurta konusunu kapatıp kahvaltıya geçtik. Sonra yumurtamı yerken, birden çok uzun zamandır çay içmediğimi de hatırladım. İki bardak da çay içtim. Ferda akşamki hüznünden kurtulmuşa benziyordu. Dudaklarında sabahı hatırlatanan taze bir gülümseme vardı. Hüzünden bir gecede böylesine sahiplenici bir mutluluğa geçişi şaşırtıcıydı. Ama doğal bir geçişti bu, insanı rahatsız etmiyordu.

"Çok konuşmuyorsunuz."

Haklıydı, çok konuşan biri sayılmazdım. Bunun nedeni içine kapanıklılığım değil, söyleyecek pek fazla bir şeyin olmaması... Işık böyle derdi. Omuzlarımı silktim. Ne anlatmamı istiyordu?

"Aklınıza ne gelirse," dedi Ferda sevinçle.

Onun olmayan her şeyi isteyen bir çocuk gibi arsızdı. Hayır, demeye hazırlanıyordum, ama telefon benden önce davrandı. Duvara asılı ahizeyi aldım.

Nazan'dı. Akşam turnuvaya gidecektik, dönüşte onda kalır mıydım? Kalırım, dedim. Ne yaptığımı sorunca kahvaltı ettiğimi söyledim, bu onu şaşırtmadı; oysa onda kaldığım gecelerin sabahları dışında kahvaltı etmediğimi bilirdi.

Masaya geri dönünce önce Ferda'nın gözleriyle karşılaştım.

Çünkü en önde gözleri vardı. İyice öne çıkmıştı, yüzünden ayrılmış yeni bir organa benziyordu. Konuşmadan kahvaltıya devam ettik. Sonunda dayanamayıp sordu:

"Kimdi?"

"Bir arkadaş," dedim. Gözleri hâlâ öne çıkıktı.

"Sevgiliniz mi?"

"Akşama briç oynayacağız," dedim.

"O kadın, değil mi?" O kadın'la Nazan'ı kastettiğini anlamamış gibi yaptım. "O sizi sevmiyor, sadece kullanıyor." Nazan'ı tanımazken bu sonuca nasıl ulaşmıştı? "Biliyorum, bundan eminim. Telesekreterde mesajını dinlerken onu duymuştum. Sesinden anlaşılıyor: Benmerkezci, acımasız..."

Elimi kaldırınca sustu.

"Benden ne istiyorsun?"

Artık tekil birisiydi. Öfkem ona duyduğum saygıyı azaltmış, çoğul ekini bir makas gibi kesip atmıştı.

Ferda umursamaz bir tavırla, "Hiçbir şey," dedi. "Eğer dün geceyi kastediyorsanız, dün gece biraz üzgündüm, içki içmiştim, hepsi bu."

Küsmek üzereydi.

"Pekâlâ," dedim. "Dün geceyi unutalım."

Ferda gözlerini geri çekip gülümsedi. Bu, önerimi kabul ettiği anlamına geliyor olmalıydı.

"Kim ne derse desin, bir tarzınız var." Masadan kalkmış, kahve dolduruyordum böyle dediğinde. "Evet, çok konuşmuyorsunuz, kompliman yapmıyorsunuz, göze çarpan biri değilsiniz, ama yine de kendinize özgü bir çekiciliğiniz olduğu kesin..."

Kahveyi alıp salona geçtim. Ferda da sözünü ettiği çekiciliğime kapılmış gibi peşimden geldi. Ortalık toplanmış, gömlek, yemek masasının sandalyelerinden birinin arkasına geçirilmişti. Kedi az ötede, akşam Ferda'nın ayaklarının dibine kıvrıldığı yerde hâlâ uyukluyordu.

"Ya siz benim hakkımda ne düşünüyorsunuz?"

"Hiçbir şey," dedim hiç duraksamadan.

"Böyle yapmayın!"

Sivrilttiği sesi kediyi uyandırmıştı. Ne yapıyordum ki?

"Düşüncelerinizi hep kendinize saklıyorsunuz. Tanrı aşkına bir kez kendinizi açsanıza."

"Peki," dedim. "Bir dahaki sefere ne düşündüğümü söyleyeceğim."

"İyi ama neden gelecek sefere?" Sağ elini, ucunda ağır bir şey varmış gibi öteki eliyle destekleyerek sallarken ekledi: "Hadi, biraz yürekli olun."

Yürekli değildim, açık sözlü olmaya da niyetim yoktu. Kahvemi yudumlarken kedi yeniden deri koltuğa dönmüştü. Tablolardan biri eğri duruyordu, düzeltmeliyim, diye düşündüm. Akşam briç oynarken yine sıkılacaktım; üstelik çok sigara dumanı da olacaktı. Ama eninde sonunda turnuva bitecekti ve ben Nazan'ın bacaklarının arasına girecektim. Bunları da düşündüm.

"Sizinle yatmadığım için bana öfkelendiniz ve anlaşılan hâlâ kırgınsınız." Nazan'ın bacaklarının arasından çıkıp, başımı salladım. Öfkeden çok, sıkıntıydı benimki. "Bir şey söyleyeyim mi?" Bakışlarımı kediye çevirdim. Çünkü ne zaman ona, gözlerine baksam ısrar ettiğimi düşünüyordu. "Aslında kimseyle yattım sayı... Yani..." Beni bekliyordu. Hafifçe ona doğru döndüm. "Ferit'le...Üff, beni neden sorguluyorsunuz? Bence aramızdaki sorunun temelinde, o kabul etmek istemese de, bu var."

Sorunun –oldukça ilginç olsa da– ne kendisini, ne de temelini öğrenmek istiyordum. Ayşe'ye telefon edip birkaç yeni kâğıt hakkında bilgi alacaktım, belki Nejat'a uğrardım, akşama doğru Nazan'la kulübe gidecektim. Zaten başkalarının gördüğü, ama benden gizlenen meçhul, sorunlu bir yüzüm vardı. Benim temel sorunum buydu. Onun sorununun temeline aldırdığım yoktu.

"Şimdi anladınız mı?"

On beş yıl önce Işık'ı anlamamıştım, şimdi de onu anlamıyordum. Ama daha ileriye gitmesine engel olmak için anlamış gibi, "Anladım," dedim.

"İyi, gördüğünüz gibi davranışımın sizinle ilgisi yok. Nedense bu işi yapamıyorum. Kasılıp kalıyorum."

Sözlerini, şiir sevmeyen birinin uzun bir şiiri dinlemesi gibi dinliyordum. Karşımda duran kadın birkaç hafta önce karşılaştığım o kışkırtıcı, gizemli kadına hiç benzemiyordu, onun sıkıcı ikiziydi sanki. Aslında o da halinden pek memnun sayılmazdı; ikimiz de zamk gibi yapışkan, çektikçe uzayan bir sıkıntıya tutsak olmuştuk. Konuşmamız birbirimize bir şey iletmiyor, içinde geleceğe ait hiçbir dilek, arzu ve niyet barındırmıyordu. Bir anlamda yazgıya benziyordu Ferda. Kestirilemiyor, en kötüsü, beğenmeseniz de katlanmak zorunda kalıyordunuz.

Sonunda telefon tekrar çaldı. Zilin sesi, sıkıntı bulutlarını yarıp bizi tekrar hayata döndüren güneş gibiydi.

Arayan Ayşe'ydi; benden önce davranmıştı. Söylediklerini, dikkatimi sıkıntıdan çekip çıkartmakta zorluk çektiğim için iyi anlayamadım. Uzatmadık, tekrar konuşmak üzere vedalaştık. Ferda'ya geri döndüm, hafifçe eğrilmiş bir palmiye yaprağını andırıyordu: İnce, uzun ve düzenli. Görünüşe göre de, beni ürpertmeyen bir rüzgârla, iki yana, hafif hafif sallanıyordu.

"Dudağım acıyor."

Yine içinde hiçbir şey olmayan, bir düşünceyi ya da duyguyu değil, yakınmalarını ileten anlamsız sözcüklerdi acıyan dudaklarından dökülen.

"Benimle ilgilenir misiniz, lütfen. Dudağımı bu hale getiren sizsiniz herhalde." Alt dudağına baktım, hiçbir şeyi yoktu. "Çok bencilsiniz. Sevişmediğiniz, sevişmeyeceğiniz kadınlara ilgi göstermiyorsunuz."

Sesindeki inancı fark edince ona öfkelenmeyi bırakıp söylediklerini düşündüm. Haklıydı; yatmayacağım –o sevişmek diyordu– ya da parayla ilgili bir şey yapmayacağım kadınlarla ilgilenmediğim doğruydu.

"Haklısın," dedim. "Ama ne yapayım, ben buyum."

"Evet, siz busunuz. Üstelik artık bana siz diye hitap etmiyorsunuz. Size izin verdiğimi hatırlamıyorum."

Küçümseme, başı ağrıdığında aldığı derin bir solukmuş gibi rahatlatıyordu onu. Bu açıdan ablasına benzediği söylenebilirdi. Saate baktım, biri geçmişti. Omuzlarımı kaldırıp başımı sağa sola döndürdüm. İzin versem, ağrı ense köküme yerleşecek-

ti. Kahve pek işe yaramamıştı. Beş dakika kadar sustuk. Söyleyecek bir şey bulamıyordum, sanki mürekkebi bitmiş bir kalem gibi boşalmıştım.

"Konuşsanıza."

Onunla ortak hiçbir şeyimiz yoktu. Birden hatırladım; vardı, Işık.

"Ablandan söz edelim," dedim, siz demeden.

Sözlerimi tokat gibi sert ve şaşırtıcı bulmuştu. Biraz sendeledi. İki yana sallanan narin palmiye yaprağı kırılmıştı; en azından dudağının yeniden acıdığını biliyordum.

"Hangisinden?" dedi.

Unutmuştum, ölen iki ablası daha vardı.

"Işık'tan," dedim.

"Öğrenmek istediğiniz nedir?"

Işık onu kuşkulandırdı. Önce yatak odamda resmini bulmuştu, şimdi de birdenbire ondan söz etmek istiyordum.

Öldüğü, diyecektim, son anda tuttum kendimi.

"Yaşadığı yeri görmek istiyorum."

Ferda'nın bakışları üstümdeydi: Anlamak ister gibi; alnı da kırışmıştı, gözlerine kâhince bir derinlik yerleştirmeye çalışıyordu.

"Neden?"

"Dün Tahir Bey'i gördüm."

"Tahir Bey mi?" Kuşkusuna eklenen şaşkınlığı gözlerini derinleştiriyordu. "Ablamın kocası?" Başımla onayladım. "Onunla ne ilginiz var?"

"Burada oturuyor," dedim. "Güney Kanadı'nda."

"Onu tanıyor musunuz?" Ensemdeki ağrının batmasına aldırmadan başımı salladım. "Neden her şeyi açıkça anlatmıyorsunuz bana?"

Ablası ile Tahir Bey'i tanıyan birini tanıdığımı söyledim ona. Burada durdum. Bu, en azından bütünüyle yalan sayılmazdı, ikinci yüzümün sahibi bir başkası değil miydi? Adamın, ablasıyla kocasını, 1981'den, tutukluluklarından tanıdığını söyleyince Ferda, "Sözünü ettiğiniz kişi aslında fotoğraftaki adam, değil mi?" diye sordu.

"Evet, onu tanıdığımı söylemiştim." Yüzüne baktım, kuşku hâlâ gözlerinde duruyordu. Bunun üzerine son hamleyi de yaptım. "Tahir Bey, ablana ait sarı bir defterden söz etti. Anılarını yazdığı, günce gibi; böyle bir defter gördün mü?"

Görmemişti, ama artık kuşkunun sonuna geldiği kesindi. Çabucak açıkladım.

"Ablanın hastalığının nedenini bulmak istiyorsan, fotoğraftaki adam hakkında öğrenebileceğimiz her şeyi öğrenmeliyiz."

"Madem tanıyorsunuz, neden onu bulmuyorsunuz?"

Bir yalan daha:

"İzini kaybettim," dedim.

"Defterde ne var?"

"Bilmiyorum," dedim. "Ne olduğunu ancak bulursak öğrenebiliriz."

"Peki," dedi. "Söylediklerinizi düşüneceğim."

Ardından da gitti. Kafası karışmıştı; biraz düşünecekti. Ben biraz daha kaldım, sonra çıktım, daha doğrusu aşağıdan gelen bağrışmalar nedeniyle herkes gibi dışarı attım kendimi. Sesler sokaktan geliyordu. Kapının önüne karınca sürüsü gibi kımıldayan, gürültücü bir kalabalık yığılmıştı. Yüksek sesle konuşan insanları yarıp, kalabalığı çevresine toplayan odağa doğru ilerlemeye çalıştım. Ama kalabalığın dokusu oldukça sıktı, bir iki denemeden sonra vazgeçerek beklemeye karar verdim. Sonunda ortalık biraz yatıştı, ben de kalabalığın içinden dışarıya doğru geri dönenlerin açtığı yoldan, olayın merkezine doğru yürüdüm.

Kapının on metre kadar solunda, sokağın tam ortasında, yerde yüzükoyun yatan bir adam vardı. Sırtından vurulmuştu, yarası arkasındaki kocaman delikten belli oluyordu. Her yer kıpkırmızıydı. Sanki etraftaki kan adamın vücudundan yayılmamış, beceriksizin biri sırtındaki delikten içeriye akıtmaya çalışırken yanlışlıkla ortalığa saçılmıştı.

Cesedin başındaki üç kişinin arasında kısa boylu yöneticiyi görünce, kurbanın benden kuşkulanan o uzun boylu adam olduğunu anladım. Adı Osman'dı, hatırlıyordum. Güney Kanadı'nın önü ıssızdı. Çevredeki sesler bir süre sonra giderek yük-

seldi, ben kalabalıktan uzaklaşırken tempolu bir öç alma çığlığına dönüşmüştü bile. Ortalık daha da karışacaktı.

Oradan çabucak ayrıldım. Nejat'a gittim. Sekreterin saçı eskisi gibiydi, henüz değiştirmemişti. El sıkışır gibi gülümsedik birbirimize. Bakışlarındaki karşılık veremediğim içtenlik beni utandırıyordu, bu yüzden gözlerimi kaçırdım.

"Kedi nasıl?" diye sorunca, utangaç bir tavırla, "İyi," demekle yetindim.

Nejat yalnızdı ve her zamanki gibi yorgundu, belki de onu daha fazla yormamak için cinayetten söz etmedim. Başını bir feylesof gibi, ağır ağır iki yana sallıyordu. Söyleyecekleri var demekti bu. İlkine, Güzin'le ilgili olana, istediğini yapmasını söyleyerek karşılık verdim. İkincisini, o iki yabancının da geleceği, Güney Kanadı'yla ilgili toplantıya katılma önerisini ise hemen geri çevirdim. Aklın varsa, sen de bu işe karışmazsın, diyerek uyardım da onu. Bunları söylerken Nejat susmuş, beni süzüyordu.

Sonra, "Korkağın tekisin," dedi.

"Evet," dedim. "Korkağım ben."

Bilinçli, ayırt edici, beni belalardan koruyan yardımsever bir korkaklığım vardı ve ben korkaklığımı bir erdemmiş gibi el üstünde tutuyordum. Nejat sadece Faruk'u tanıyordu; ne Veysel'i, ne Tahir Bey'i, ne de o ince adamı görmüştü. Elimi sallayınca, "Peki, peki," dedi. "Anladım. Soğuk bir şeyler ister misin?"

Bir şeyler değil, içki istiyordum. Sıcak ya da soğuk. Nejat, ne, diye sordu. Fark etmez, dedim. Cin-tonik? Olur, dedim. Az sonra cin-tonik içiyordum. İçerken havadan sudan ve herkesin dilinde olan kamyon kazasından konuştuk. Nazan'la barışmamıza şaşırmamıştı. Yıllardır yaptığımız gibi Beyhan'dan hiç söz etmedik. Ayla Mersin'e, annesinin ya da babasının –aklımda tutamadım– yanına gitmişti. Hafta sonuna kadar gelmeyecekti. İsterse Güzin'le yatabileceğini ima edince Nejat öfkeyle elimi itti. Aldırmadım, çünkü yorgunluk öfkesini aşındırmış, keskinliğini yok etmişti; dişsiz bir öfkeydi onunki; sustuk. Cin-toniği çabucak bitirdim. İkinciyi de istiyordum, ama akşam Nazan'la briç oynayacağımızı hatırlayınca vazgeçtim.

"Biraz kahve istiyorum," dedim Nejat'a. "Koyu olsun."

"Saçma sapan adamın tekisin," diye cevap verdi. "Ama seni seviyorum."

Kahve içebilecektim, çünkü beni seviyordu. Kahveyi bitirince Nejat –hâlâ beni seviyordu– yüzünü buruşturarak eğildi.

"Ne olacak senin halin?"

Yüzünün buruşmasına neden olan şey bana duyduğu acımaydı. Ama yorgunluğu, sevgiden kök alan bu duygunun saflığını bozmuş, anlamsızlaştırmıştı. Acıması bu haliyle biraz küçümsemeyi andırıyordu; üstünde durmadım.

"Halimden memnunum," dedim.

"Hiçbir amacın yok."

Başımı salladım, yanılıyordu, vardı; hem de çok ciddiye aldığım bir amaç.

"Yaşamak," dedim. "Doğru dürüst, kimseye muhtaç olmadan, kimseye bulaşmadan, paşa paşa yaşamak. Bundan daha iyi bir amaç olabilir mi?"

Yüzümden söz etmedim tabii. Yüzümün sırrını da çözmek istiyordum. Bu da bir amaç sayılırdı. Nejat kararlıydı; ille bir amacımın olmadığını kanıtlayacaktı, neyse ki telefon ona izin vermedi. Alo, derken, sesi önce yorgundu, sonra giderek öfkelendi. Yarın dakika sonra ahizeyi bırakırken dümdüz bana bakıyordu. Hemen anladım: Bir şey isteyecek.

"Ayhan'ı getirmişler," dedi. "Sabah yolda yine birisiyle kavga etmiş, polis gelince onlarla da itişmiş galiba." Kahvesini aceleyle bitirdi. "Karakoldan çıkarmışlar, şimdi buraya geliyor. Püüff... Anlatacakları olmalı, sen dinler misin? Mutlaka bitirmem gereken bir bant var."

Saate baktım. Bir saat kadar vaktim vardı. Ayhan'ı hatırlayınca, "En fazla yarım saat," dedim. "Nazan'la buluşacağım."

"Anlaştık," dedi Nejat. "Yarım saat sonra nöbeti devralırım."

Sözlerini bitirir bitirmez, stüdyoya inmek için kapıdan çıkıp gitti. Ayşe'yi aradım, şubede değildi, çıkmıştı.

Birkaç dakika sonra Ayhan içeri girdi. Son gördüğümden beri epeyce değişmişti: Usturayla kazınmış saçları, ayaklarındaki büyük botlar, garip bol pantolonu ve hiç kimseye bakmayan

gözleri. Karşımdaki adam kente değil, dağlara aitti. Buraya yolunu şaşırıp, yanlışlıkla gelmiş birini andırıyordu.

"Selam," dedim.

Kaşının üstünde yeni tentürdiyot sürülmüş derin bir kesik göze çarpıyordu. Göğsüne yakın tutuşuna bakılırsa kolunu da kötü incitmişti.

"Nasılsın?"

Aptalca bir soruydu; çünkü berbattı, bunu görüyordum. Ben aptaldım, Ayhan ise inatçı.

"Fena sayılmaz." Kolunu göğsünden aşağıya indirmeye çalıştı. Başaramayınca, "Yani daha kötülerini de gördük," dedi, sonra sustu. Saate baktım, üç dakika sonra yeniden başladı. "Herife, sus, dedim, ama dinlemedi hıyar... Sabah sabah neden kornaya basar ki? Alet öyle böğürdü ki tavana sıçradım. Az daha önümdeki arabaya vuruyordum."

Sakinleşince, naralarının bölük pörçük yaptığı açıklamasını sıraya soktum. Sabah işe geliyormuş, tam sokaktan caddeye çıkacakken arkasındaki arabadan yükselen acı korna sesiyle tavana sıçramış, tabii fren yerine gaza bastığından caddeye fırlayıvermiş. Neden sonra durmuş, ama arkasındaki sürücünün hâlâ korna çaldığını fark edince... Hâlâ, derken yüzüne yerleşen ifade olanları açıklıyordu. Arabadan inip adamı benzetmişti. Galiba trafiğin tıkandığını görüp gelen polisleri de –öfkesinin ardından sökün eden sisin içinde ayırt edemediğinden– benzetmişti.

"Karakolda biraz yüklendiler bize," diyerek sözlerini bitirdiğinde gülümsüyordu.

Boynundaki künyeyi gören polisler durumu anlamışlar, kendi aralarında biraz konuştuktan sonra yüklenmekten vazgeçmişlerdi. Güneydoğu'da, A timinde savaşmış eski bir asteğmen polislerde saygı uyandırmasına uyandırıyordu, ama benzettiği öteki adam davacı olmaktan vazgeçmemişti. "Bana ne," demişti, "Sinirleri bozuksa Bakırköy'e gitsin." Adamın dilini koparmayı düşünmüştü ciddi ciddi... Neyse ki polisler engellemişti.

"Aldırma," dedim. "Nejat halleder."

"Evet, Nejat halleder... Aslında hep o hallediyor zaten." Elini

–nedenini anlayamadım– uzatmıştı. "Biliyor musun, Laleli'de bir otel yanmış, tam 37 kişi ölmüş."

37 değil, 17 kişi yanmıştı. Ama yirmi ölüyü ondan sakınmadan, "Evet," dedim. "Çoğu turistmiş..."

Laleli'deki otellerle ilgilendiğine bakılırsa oralarda dolaşıyor olmalıydı. Beni duymamıştı, belki de turistleri önemsemiyordu, cevap vermedi. Oysa yangın yerindeymiş gibi terlemişti. Beş dakika kadar sustu.

Sonra birden, "Hâlâ beceremiyorum," dedi. "Yani geceleri hiç uyuyamıyorum."

İçkiyi ve kadınları, tek tek ve birlikte denemiş, ama beceremişti. Öfke de iyi gelmiyordu uykusuzluğa, bunu da bugün öğrenmişti.

"Sabır," dedim. "Eninde sonunda herkes uyur."

"Gürültü... Bir gürültü, ani bir ses oldu mu, hatlar yarıldı, sızma var sanıyorum."

Kolu çok acıyordu. Başkası olsa, gidip yatmasını söylerdim, ama bu öneri onun işine yaramazdı. On altı ay önce Bingöl Dağları'ndaki hendeklerde edindiği inatçı uykusuzluk kolay kolay peşini bırakmayacaktı.

Cebinden sigara çıkarıp, tek eliyle biraz uğraşarak yaktı. Sonra sol elini yine göğsünde tutarak, yine tek eliyle, bu kez kaşınmaya başladı. Geçen sefer sözünü ettiği toprak biti olmalıydı. Anlaşılan uykusuzluk gibi bitten de kurtulamamıştı.

"Zor," dedi birden.

Sonra sustu. Saate baktım. Sessizlik bu kez sadece bir dakika sürmüştü.

"Önümüzdeki Cumartesi devremle toplanıyoruz... Yedi, sekiz, belki dokuz kişi... Dokuzuncu Zonguldak'lı, ama galiba hâlâ hastanede herifçioğlu."

Devresi! Aynı askerlik döneminden söz ediyor olmalıydı.

"İyi," dedim. "Yer, içersiniz."

"Yemeyeceğiz... İki ziyaret var programda. Şehit olan bir asteğmenle, çavuşun ailelerini görmeye gideceğiz. Sonra... evet haklısın, belki içeriz."

Sigarasını söndürüp, epeyce uğraşarak nedense yenisini yak-

tı. Kolu giderek kötüleşiyor olmalıydı. Doktora gitmesi gerektiğini düşündüm. Yarası da yeniden kanamaya başlayacakmış gibi iyice kızarmıştı, acilen dikilmesi gerekiyordu.

"Ağrın var mı?" diye sordum.

"Şöyle, böyle. Dayanırım." Daha kötüsünü de gördüm, dememişti bu kez. "Sen nasılsın?"

"İyiyim," dedim.

Gerçekten yüzümü ve öğlen kapının önünde rastladığım cesedi bir kenara bırakırsak, iyi sayılırdım. Nazan'ı hatırlayınca, hatta çok iyi, diye düzelttim düşüncelerimi. Ben 1981'deki o geceyi unutabilmiştim, Ayhan'ın 1996'yı unutması için sadece zamana ihtiyacı vardı.

"Yengemiz nasıl?"

Nazan'ı bir kez, beni buradan almaya geldiğinde görmüş ve onu hemen akraba edinmişti.

"Nazan iyi," dedim. "Akşama buluşacağız."

"Sen iyisin... Bana kimse dayanmıyor." Omuzlarını hareket ettirmeye çalıştı. Sadece sağdaki kıpırdıyordu. "Çünkü geceleri uyumuyorum, hadi uyudum diyelim, kadın yatakta bana dokunur dokunmaz boğazına sarılıyorum." Güldüğümü sanarak yüzünü buruşturan garip bir ses çıkardı. "Ne yapsın fukaralar; geceleri yastığın altına kasatura koyan birini sen olsan ister misin?" Cevabı kendisi verdi: "Ben istemem."

Yeniden saate baktım. Yirmi sekiz dakika olmuştu. Ayhan kaşınırken kapıya göz attım. Nejat'ın gelmesi gerekiyordu artık.

Nejat on dakika sonra geldi. Yüzünde özür dileyen bir ifade yoktu, can sıkıntısı vardı. Ayhan'ı, yarası, kaşıntısı, çıkık kolu ve uykusuzluğuyla ona bıraktım; doktora götürecekti.

Dışarıda hava iyice serinlemişti. Kış, sonunda geliyordu. İlk gördüğüm taksiye bindim.

Nazan asık bir yüzle karşıladı beni. İçki içmeme de izin vermedi. Dikkatimin uyuşmasını önlemek için; böyle diyordu. İkili turnuvalarda, takım maçlarında olduğu kadar başarılı olamamamın nedeninin, içgüdüsel olarak tedbirli olmamdan, risk almayı beceremediğimden kaynaklandığını bir türlü anlamak istemiyordu. Kalacak mısın, diye tekrar sorunca, evet, dedim.

İki, iki buçuk saat süren turnuvanın sonunda o kadar geriliyor, dikkatini o kadar yoğunlaştırıyordu ki, uyuyabilmesi için mutlaka gevşemesi gerekiyordu. Gergin yüzüne bakarak gülümsedim. Onu gevşetmeye bayılıyordum. Nefret ettiğim bu turnuvaların en güzel yanı, bitişinden sonra Nazan'ı yatağa götürme kısmıydı. Aklı oynadığımız ellerde olduğundan kendini bana bırakıyor, bedeni de oldukça geç uyanıyordu. Bu da bana istediğim her şeyi yapma, ki sevişmeyi istediğim gibi yönlendirmek için epeyce zaman veriyordu.

Turnuvaya kötü başladık, öyle de sürdürdük. Nazan çok ataktı, her oyundan sonra uyarmama karşın kendini kontrol edemiyordu. Sonunda tartışmaktan vazgeçtim. Üç saat sonra salondan çıkarken sigara kokusundan başım dönüyordu. Sona doğru Nazan yorulduğundan atak oyundan vazgeçmiş, biraz toparlanmıştık.

Eve taksiyle döndük. Nazan, kötü oyunundan sanki ben sorumluymuşum gibi, bir süre koltuğun öteki ucuna çekilip, somurttu...

Keyfi geri gelince soyunmasına yardım ettim. Altıncı elde neden pik ası açıldığını açıklamaya çalıştıkça, onu öperek susturdum. Nazan briçi sevdiğinden ya da yeteneği olduğundan değil, onu benzerlerinden farklı kıldığına inandığı için oynuyordu. Bu, bağışlanabilir bir züppelikti; kötü olan bu değil, yeteneğinin sınırlarını kavramaktaki iyimserliği ve oyunu çok ciddiye almasıydı. Onu sırtüstü yatırdığımda hâlâ pik asına çakılacağını nasıl anlayabileceğini soruyordu kendine. Benimle sevişmeyecekti, ben de işi tek başıma, yardımı olmadan yapmaya karar verdim. Önce dudaklarını, sonra boynunu öptüm. Nazan hareketsizdi; kuzeyin pikten şigan* olduğunu nasıl anlayabileceğini düşünüyor olmalıydı.

"Güney iki kör açtı." Sıra göğüslerine gelmişti. Hep yaptığım gibi, önce soldakine eğildim. Nazan ben cevap vermeyince, elleriyle iterek, başımı göğsünden uzaklaştırdı. "Hadi, yardım et bana."

"Kuzey, güneyin iki körüne, dört pik diyerek, hem körden

(*) Boş – e.n.

şlem daveti yaptı, hem de pik kontrol gösterdi," dedim. Göğüsleri burnumda tütüyordu, çabucak ekledim. "Pik ası sende olduğuna göre, bu pikten şiganım var demekti. Böyle düşünebilirdin..."

Sözlerimi bitirir bitirmez başımı göğsüne eğdim. Sıra sağdakindeydi.

"Evet, çok mantıklı... Neden düşünemedim?" Sesi gevşemişti. İzin verecekti. Geri dönüp sol memesinin ucunu dudaklarımın arasına aldım. "Aferin sana... Ohh... Biliyor musun, çok akıllısın."

Bacaklarının arasına kayıp içine girdim. Altı köre en iyi açılışın karo olduğunu anladığında tek başıma çıktığım cinsel yolculuğu yarılamıştım. Nazan iki dakika sonra briçten yatağa geri döndüğünde, biraz oyalandım, sonra zevkle içine fışkırdım, o sabahı bekleyecekti.

Nazan hemen uyudu. Ben iki kadeh konyak içip öyle yattım. Yanına uzanınca yana dönüp koluma sarıldı. Briçi aşka benzetiyor olmalıydı: ikisi için de güvenilir bir eş gerekliydi.

XV
(İlk Sevişme)
(Temmuz 97 - Çarşamba)

Nazan giyiniyor, ben çıplağım, kokuyorum ve divanın üstünde sırtüstü yatıyorum. Beni de giydirmeli, bunu ona söylemeliyim. Ama söylemiyorum. Onu seyretmiyorum da. Aklımda abisi var.

"Abin kaç yaşında?"

Nazan şaşkınlıkla duraklıyor. Yüzündeki öfkeyi görebiliyorum; oysa bundan da kötüsü olabilirdi: Sevinmeli, klitorisi kurumamış.

"Neden içki mi, yoksa o kız mı?"

Neden dediği, onunla yatamamam. Bilmiyorum, "Bilmiyorum," diyorum. "Belki ikisi de."

"İnanamıyorum," diye mırıldanıyor Nazan.

Ne demek istediğini anlıyorum: Beni terk eden ve benimle sevişmek istemeyen tek erkek sensin. Bunu demek istiyor. Benzersiz bir erkek gibi, "Öyleyim," diyorum.

"Peki, şimdi ne yapacaksın?"

Nazan o olmadan ve onunla sevişmeden bir hayat olamayacağını sanıyor olmalı. Pek de haksız sayılmaz.

"İçeceğim," diyorum. "İçeceğim ve bekleyeceğim."

"Neyi?"

"Öykümün sonunu," diyorum.

Kasım başında, turnuvayı izleyen o sabah, daha öykünün ortasındayken, her zamanki gibi Nazan'dan önce uyandım. Geceyi iki kadehle tamamladığımdan olacak, başım ağrımıyordu.

Nazan çıplaktı, gece giyinmeye üşenmiş olmalıydı, belki de hiç uyanmamıştı. Yataktan kalkmadan önce güneşin doğuşunu izleyen yaşlı bir balıkçı gibi, önümdeki bedeni değerini bilerek ve vererek seyretmeye koyuldum. Aklıma güzelliğinden başka bir şey gelmiyordu: Sevimli, sempatik, cana yakın, içten ya da soğuk... Bu tür sıfatları Nazan için kullanmak anlamsızdı, çünkü güzelliği bu tanımları örtüyor, belirleyiciliğiyle ezip yok ediyordu. Geriye onun için söylenebilecek tek şey kalıyordu: Güzel, ya da güzelliğini pekiştiren sözcükler: Çok, benzersiz, cüretkâr gibi... Nazan'ın değerli bir mücevhermiş gibi ışıltılarla taşıdığı güzelliğini ortaya koyuşunda belirgin bir şuhluk olduğu açıktı; kadınlığını ifade ediş tarzının ortalama ahlâki değerlerle pek örtüştüğü de söylenemezdi, ama çekiciliğinin sırrı da, kendini, bu sevimli, ahlâksız sergileyişinde gizliydi.

On beş dakika sonra yataktan kalkmaya karar verince, bacaklarında, karnında, kalçalarında bir el gibi dolaştırdığım bakışlarımı yüzüne döndürdüm. Uyanmıştı, elimi uzattım. Gözlerindeki arzu okunaklı bir el yazısı gibi belirgindi. Üstüne uzandım ve çok geçmeden büyük, geniş mutluluğuna karışıp, içinde yok oldum.

Öğlen yemekte Ayşe'yle buluştuk. Tam mevsiminde grip olmayı başarmıştı; solgun ve yorgun görünüyordu. Gülüştük. Sadece çorba içti. Geçen seferki karşılaşmamızdan –yani Ferda'dan– söz etmedik. O sıralar her yemekte konuşulan şeylerden konuştuk. İçişleri Bakanı'nın istifası, kaza gibi...

Ayşe kahve de içmedi, ben ısmarladım, o, kısa dönemde yüksek getirili bir operasyondan söz etmeye koyuldu. Yaptığı meslek etiğiyle bağdaşmıyordu, ama birkaç eski müşterisi için bu ayrıcalığı –banka olarak– yapmaya karar vermişlerdi. İçimden güldüm. Ayşe'nin bankasıyla tanışıklığımız ikinci yılını bile doldurmamıştı; eski değil, paralı müşteri, demek istiyordu. Yine de kahveyi masaya bırakıp, anlattıklarını merakla dinlemeye başladım. Sahipleri Türk olan, İngiltere'de kurulmuş birkaç

tabela şirketi, borsada, iki kâğıtta alım yaparak bunları kımıldatacak, birkaç gün tavan yaptırdıktan sonra da satışa geçecekti. Anlattıkları özetle buydu.

Koyu, bakışları geri yansıtan, hastalıkla daha da parlaklaşan gözlerinin dibindeki sırlara erişemeyeceğimi bilerek baktım. Tabela şirketleri arasında onlarınınki de yer alıyordu. Risk? Vardı tabii, ama eğer biraz erken satmaya evet dersem, epeyce azaltılabilirdi. Yüzde yirmi beş? Ayşe başını salladı, eğer sıfır risk istiyorsam, on yediyle yetinmeliydim. Gülümsedim, karşılık veremedi; grip ve ardından gelen nezle, yüz adalelerini hareketsiz bırakmıştı. Sonunda yüzde on dokuzla-yirmi aralığında buluştuk. Pazarlığın sonu. Karşımda oturan, sorulsa, on kişiden dokuzunun bankacılıktan başka bir iş yaptığını söyleyeceği alımlı genç kadını süzdüm. Görevini tamamlamıştı. Benim gibilerin paralarını toplayacak, yurtdışında, kendi bankasının kontrolündeki paravan bir şirketle –büyük bir olasılıkla bankasının dahil olduğu gruba ait– bir kâğıdın değerini arttırıp elindeki hisseleri, değerinin çok üstündeki bir fiyatla piyasaya pompalayacaktı. Ben ve benim gibiler ilk parayı sağlayacak, Ayşe'nin şubesi de operasyonu yönetecekti; kârı paylaşacaktık.

Ayşe rakamı sorunca dört yüz bin dolar, dedim. Gülümsemekte zorlanan yüzü hafifçe asıldı. Daha fazlasını ummuştu demek. Biraz tedirgin oldum. Hayal kırıklığı, zorda kalmış satıcının tepkisini andırıyordu çünkü. Kolay para kazananlara özgü kuşkuculuğum yine iş başındaydı, ama üstünde durmadan Ayşe'nin çantasından çıkardığı kâğıtları imzaladım.

Eve yürüyerek döndüm. Hava serin ve açıktı. Kalabalığa karışmadan, hep kenarından dolaşarak, yokuştan aşağıya yürüdüm. Binanın her iki girişi de sakindi. Önceki gün cesedin yattığı yerde büyük bir çarpı işareti vardı, asfalta yayılmış kan lekesi silinmiş, ama çıkmamıştı.

Dosdoğru yürürsem uzun boylu adamı ezecekmişim gibi geniş bir yay çizip, lekenin etrafından dolaşarak içeriye girdim. Duyuru panosuna büyük harflerle üstünde, DİKKAT! ibaresi olan bir yazı asılmıştı. Okumadan asansöre yürüdüm.

Kedi antrede, dışarıdan atılmış bir zarfın üzerinde oturuyor-

du. Zarfı açtım, panodaki yazının kopyasıydı. Öfke ve öç çığlıkları. Kâğıdı salondaki kül tablalarından birine bıraktım. Kedi beni uzaktan seyrediyordu, ikimiz de aramızdaki uzaklığı korumaya kararlıydık. Üstümü değiştirmek için soyunma odasına geçerken telefon çaldı. Nazan'dı, sonuçlar daha açıklanmamıştı, ama her turnuva öncesinde onu hayran hayran seyreden kulüp müdüründen öğrenmişti sıralamayı. Yüzde 53.75'le on ikinciydik. Yirmi dokuz çiftin on yedisini, bu arada Neşe'leri de geçmiş olmak, altıncı elde pik asını çakaya açılmasını unutturmuş, onu avutmuşa benziyordu.

Telesekreterde iki mesaj vardı. Biri Adnan'dandı, öteki arayan not bırakmamıştı: Ferda!

Soyunup yatak odasına geçtim. Karşımdaki acı çekmemiş –Işık görseydi, durgun diyeceği– yüzüm, her zamanki çizgilerle çevrelenmiş, bildik, tanıdık bana bakıyordu. 1981, diye mırıldandım. 1981, 1981, 1981... 1981'de Faruk'un en az üç kez cinayet işlediği gece, ya da ertesi akşam Ziynet'in yatağında olan neydi? Birkaç dakika gözlerimi kaçırmadan bakınca, hem yüzümün, hem de dudaklarımın ablaklaştığını, hatlarımın esnediğini hissettim; şimdi aynada erkeksi sertliğini yitirmiş, neredeyse kadınsı bir çekiciliği olan bir yüz vardı. Aynaya yaklaştım; görünüşümü değiştiren şeyi görmek ister gibi. Kaşlarımla burnumun oluşturduğu açı, ya da biçimi mi, yoksa dudağımla burnum arasındaki açıklığın genişliği mi? Belki de saçlarım: Hayır, neredeyse otuz yıldır saçlarımı hep aynı biçimde, aynı uzunlukta kestirip tarıyordum. 1981, kim bilir belki de benim miladım buydu: Yeni yüzümün doğum tarihi; bulaşıcı hastalığın başladığı yıl.

Aynadan yatağa yürüdüm. On beş yirmi gün içinde yetmiş beş bin dolara yakın para kazanacağım. Bu düşünce aynadaki yüzün ayaklandırdığı tedirginliği hemen örttü. Yatağa uzandım, bilincim berrak bir su gibi akarak düşüncelerime karışan kuşkuyu temizledi. Parayı seviyor, yüzümü, insanları keşfetmekten ise nefret ediyordum. İnsanlar gizi, giz anlaşılmaz olanı, anlaşılmayan ise hüznü sürüklüyordu peşinden. Paraya gelince: Bilinendi, neşeydi. Yüzümün gizini çözemeyişimde eksik

olan belleğimin derinliği değil, Işık'ın dediği gibi, her zaman ışıldamayan kavrayışımdı, bunu hissediyordum.

Birini tanımadığım, üst üste, birbirine paralel –belki de iç içe– iki yüz mü taşıyordum, yoksa aynı yüzün iki farklı biçimi miydi ortaya çıkan? Sonunda yüzümü, aynaya ilk bakışımda yeniden hatırlayacağıma aldırmadan, eski bir sevgili gibi unutmaya karar vererek, geleceğe attım.

Bir saat kadar uyumuşum. Saat beşe doğru Adnan'ı aradım. Aslında aklımdan Ferda'yı aramak geçiyordu, ama kendimi tuttum. Kafası karışıktı ve doğrusu bu karışıklığa bulaşmaya niyetim yoktu.

Adnan'ın sesi yabancıydı, eski bir tanıdığı hatırlatıyordu. Halamın ölümünden beri görüşmemiştik. Hemen hemen on haftadır. Onu bütünüyle unutmam için yeterli olan zaman bu kadar kısaydı demek? Belleğimdeki bıraktığı izin bu denli silik olması şaşırtıcıydı. Buluşmak istiyordu; nedeni söylemedi. Ertesi gün saat üçte, Elmadağ'daki ofisinde bekleyeceğini söyleyerek telefonu kapattı.

Nejat'ı aradım, dışarıdaydı. Yeşil saçlı sekreter dönmeyeceğini söyledi. Ayhan'ı doktora götürmüştü. Salona yürüyüp Boğaz'ı seyrettim bir süre. Sonunda oturduğum yerden kalktım. Ne kadar geciktirmeye çalışırsam çalışayım sonunda içecektim. Büyük bir kadeh seçip, içkiyle doldurdum. Saate baktım: Arasam bile onu evde bulma şansım oldukça azdı. Sonunda defteri açtım, telefon numarasını yazdığı kâğıda bakarak numarayı çevirdim.

"Alo..."

Evdeydi.

"Benim," dedim.

"Evet." Evet, olumlu bir sözcüktü, ama bu olumluluk sesine yansımamıştı. Birden onu aramakla aptallık ettiğimi düşündüm. Ama sesi aptallığımı hemen sildi. "Beni görmek mi istiyorsunuz?"

"Evet," dedim aceleyle. Yine beni bunu söylemekten kurtarmıştı. "Evet," diye yineledim.

"Pekâlâ, nerede, saat kaçta?"

İçkiyi bitirmek için on, evine ulaşmam için de on beş dakikaya ihtiyacım vardı.

"Yarım saat sonra, sende," dedim.

"Bekliyorum."

Ferda telefonu kapattıktan sonra, ben bir süre elimde tuttuğum ahizeye baktım. Doğrusunu söylemek gerekirse her şeyin bu denli çabuk ve kolay yoluna girmesi şaşırtıcıydı. On dakikalık bir ömür biçtiğim kadehi başıma diktim. Onu aramakla hata etmemiştim, geç kaldığım bile söylenebilirdi. Ahizeyi yerine yerleştirdim.

Ferda'yla yeniden karşılaşmak: Başıboş bir ok gibi nereye gideceği kestirilemeyen, yönsüz sohbet düşüncesi, birden o çöl kadar geniş ve tekdüze sıkıntıyı hatırlattı. Kadehin kalanını da içtim. İçki beş dakikada bitmişti. Boş kadehi bıraktım, küçük bir kadeh alıp doldurdum ve onuncu dakikadan önce onu da bitirdim.

Araba sokağın başında durdu. Hava hâlâ soğuktu; içtiğim iki kadehe karşın bayağı üşüyordum. Hızlı adımlarla apartmana yürüdüm.

Kapı ben çalmadan açıldı. Kanat aralanınca biraz geriledim. Çünkü şaşırmıştım: Eşikteki kadının Ferda olduğunu ancak ona has, öne eğik duruşundan çıkardım. Saçları jöleyle başına yapıştırılmıştı; üstünde vücudunu saran siyah, ince bir kazak, altında oldukça kısa, yeşil, parlak kumaştan yapılmış etek vardı. File çorapları da siyahtı.

"Girsenize."

İçeri girdim. Salon sıcaktı, tavandaki lamba yanmıyordu. İçerisi, yerdeki iki küçük abajurdan yayılan, rengi tam belli olmayan ışıkla aydınlatılmıştı.

"Oturun."

Salonun ortasına doğru ilerlerken yüzündeki ağır, hatta garip denilebilecek makyajı da fark ettim. Ya henüz söylemediği, sakladığı bir şey vardı, ya da kafası hâlâ karışıktı; bu karışıklık, kıyafetinden sonra yüzüne de yansımıştı.

Etrafa baktım, oturacak yer aradım.

Sonra, "Nereye?" diye sordum.

Görünürde, sanki üstüne oturan kişi sorguya çekilecekmiş gibi salonun tam ortasına konmuş bir sandalye vardı sadece. Geçen gelişimde yan tarafta duran divan, iki koltuk, masanın çevresindeki öteki sandalyeler ortadan kaybolmuştu. Piyano yerinde duruyordu.

Ferda şaşkınlığımla alay eder gibi ölçüp biçtiği, ileride olacakları bilen hesaplı sesiyle, "İstediğiniz yere," diyerek güldü. "Buraya, ya da şuraya."

"Burası," dediği, duvarın kenarındaki kendini sere serpe üstüne bıraktığı turuncu renkli minder, "şurası" da sağımda, birkaç metre ötemdeki sandalyeydi.

"Şura"yı seçtim. Boğazım kurumuştu. Ferda'ya döndüm: Kötü dramın ucuz oyuncusu. En çok bu tanıma uyuyordu. Yutkundum. Yeni bir şey vardı onda. Tekrar bakınca çözer gibi oldum. Farkına varmakta olduğum kışkırtıcılığıydı. Gözlerimi kaçırdım.

"Evet, sizin için ne yapabilirim?"

İçki istiyordum, ama bunu söyleyip söylememe konusunda kararsızdım, tıpkı buraya Işık'ın ölmeden önce yaşadığı yeri, eşyalarını görmek için geldiğimi söyleme konusundaki kararsızlığım gibi.

"Dilinizi mi yuttunuz? Ağzınızı açsanıza."

Dilimi uzatıp göstersem, bu benim gibi onu da eğlendirirdi hiç kuşkusuz, ama göstermedim; çünkü ondan kuşkulanıyordum. Kıyafetinden, makyajından ve –en açık belirti buydu– yatışından. İçmiş miydi?

"Koltuklarla divana ne oldu?"

Yüzü asıldı, sonra hatları lastikmiş gibi esneyerek çabucak geriye döndü. Şimdi gülüyordu ama bana yüzü yaylanıyor gibi geldi. Bu, kuşkularımı daha da arttırdı.

"Üst kata taşıttım."

Bunları söylerken sırtüstü yatmış, bacaklarını dizinden kırarak aralamıştı. Onun bildiği, benim görmediğim birini arasına alacakmış gibi: Sarhoş! Uyarı, bir dinamitin yanan kısa fitili gibi çabucak beynimden kaslarıma indi.

"Neden?"

Yüzüme bakmak için yan dönünce eteğinin sağ tarafı beline kadar sıyırıldı. Kalçalarının yuvarlaklığı ile dolgunluğunun oluşturduğu uyum –ve oran– şaşırtıcıydı. Onu daha önce çıplak görmüştüm, ama ancak şimdi tam olarak algılıyordum vücudunu. Bedeninin bir kerede, bütünüyle kavranmasını engelleyen uzun boyuydu.

"Dün gece neredeydiniz?"

Üst kattan dün geceye dönmüştük, onun yaptığı gibi cevap vermeden başka soruya geçtim.

"Oraya mı taşınacaksın?"

"O sahiplenici sesle miydiniz?"

İkimiz de inatla kendi sorularımızı devam ettirecektik. Oldukça pes, si bemol bir sesle sordum:

"İçkin var mı?"

"Yoksa bankadaki o kız mıydı?"

Tekrar o kalın tonu buldum: "İçki var mı?"

Ferda yattığı yerden doğruldu. Sır, üstelemekti. Akılda tutulması gereken bir keşif. Tekrar uzanmasını engellemek için, "İçki," dedim yeniden. "İçki istiyorum."

Ferda başını sallayarak salondan çıktı; geri geldiğinde, önünde ağırlığı yüzünden zorlukla ittiği, üstü içki şişeleriyle dolu tekerlekli bir sehpa vardı.

Sehpayı tam önümde bıraktı.

"İşte, istediğinizden çok içki size... Beğendiğinizin içinde boğulabilirsiniz." Sehpanın altından küçük bir kova çıkardı. "Bu da buz..."

Buz olmasaydı da olurdu. İki kadeh vardı, tabii büyük olanı aldım. O da içecekti; tatlı, iç kıyan, likör tarzı bir şey seçti.

"Yemek yediniz mi?" Başımı salladım. Ferda elini omzuma koyarak son soruya geçti. "Bir şeyler hazırlamamı ister misiniz?" Yine, hayır, dedim başımla. "Dün akşam o kadınla mıydınız?"

Eli kararsızdı; ne dosttu, ne de öfkeli. Sana içki verdim, sen de cevap ver, diyordu, bu açıktı. Garip saçının değiştirdiği, ağır makyajın da ucuzlaştırdığı yüzü de eli gibi kararsızdı. Yüzü yerine kalçalarını yeğlerdim. Yeniden mindere uzanacağını uma-

rak, "Evet," dedim. Elini omzumdan çekiyordu, çabucak öteki soruya geçtim. "Daha önce içtin mi?"

"Evet. Ama bu likörden, sadece küçücük bir kadeh." Onun da ikinci sorusu vardı. "Sahiplenici sesle sevişmekten hoşlanıyorsunuz, değil mi?"

"Çok," dedim ancak Nazan'a yakın birinin bileceği o tadı hatırlayarak. Uzun, derin bir yudum aldım kadehten. "Onu becermeye bayılıyorum, eğer öğrenmek istediğin bu ise."

"İğrençsin," dedi. "Hayır, bundan da kötü..."

Ferda, "kötü"ye takılmış, bundan daha kötü bir sözcük bilmiyor, ya da aklına gelmiyormuş gibi susuyordu. Artık siz demeyecekti bana.

İkinci yudumu aldım içkiden. Sandalye sırtımı ağrıtıyordu. Bunu da söyledim.

"Sandalyen rahatsız..."

Hâlâ önümdeydi, ayakta bekliyordu. Omzumdan çektiği elini uzattı. Eli bu kez dosttu, ben de tuttum.

"Gel."

Birlikte yürüyüp, elimizde kadeh olduğu için birbirimize tutunarak mindere oturduk. Ben onun sağında, o benim solumdaydı. Sağ bacağı sol bacağıma yaslanmıştı. Eteği sıyrılıp, çorabının fileleri loş ışıkta belirsizleştiğinden, altında bacaklarını saran dar bir pantalon var sanılabilirdi.

"Neden geldin?" Cevap vermeden üçüncü yudumu aldım. Dün bütün gece beni aramış, bugün geleceğimi umarak içeceğimi düşündüğü içkileri almış, telefon eder etmez de davet etmişti. Yine de neden geldiğimi soruyordu. "Benim için gelmediğini biliyorum."

Doğru, demedim, sustum; sessizliğim Ferda'nın anlayacağı kadar açık bir cevaptı. Bu berrak sessizliği içkilerimize dönerek daha da uzattık. Ayak bileğimde bir nokta; sızıya benzeyen bir ürperti tam oradan, baktığım o yerden başlayarak, Ferda'nın bacağının bacağıma yaslandığı noktalarda oluşan nem boyunca, yavaş yavaş kasıklarıma yükseliyordu. Bacağımı geri çektim.

"Hâlâ yukarısını görmek istiyor musun?"

"Evet," dedim, sessizliği onun gibi küçük parçalara ayırarak.

"Gerçek niyetin ne? Sadece bana yardım etmek istediğine inanmamı bekleme." Tedirginliğimin farkındaymış gibi bacağını benimkine yasladı. "Peşinde olduğun, fotoğraftaki o adam değil mi?" Bir anlamda doğruydu söylediği, ama benim bunu doğrulamaya niyetim yoktu. "Onu öldürecek misin?"

Kendimi ya da nereden ve neden doğduğunu bilmediğim suretimi öldürüp yok etmek? Yana dönüp onu öptüm: Ne insanı ele geçiren hoş kokusu, ne bacağımda büyüttüğü ürpertiler, ne de içki için. Onu, henüz kendime sormadığım bir sorunun cevabını verdiği için öpüyordum. Bu arada dudakları kuruydu.

"Bu evet mi demek?"

İçki, önce içki. Art arda birkaç yudumda kadehte kalanı da bitirdim. İstersem piyanoda bir şeyler çalar mıydı? Ferda sessizce bekliyordu. Boş kadehi gösterince, kalkıp şişeyi getirdi. Kadehi yeniden doldurdum. O, çölde suyunu bitirmemeye çalışan biri gibi, hâlâ ilk kadehle idare ediyordu. Bana gelince, ben çölde değildim.

"Cevap vermedin."

"Ben kimseyi öldürmedim, öldürmeye de niyetim yok."

"Bunu biliyorum," dedi Ferda; geriye doğru yaslanmış, oturduğu yere yerleşiyordu. "Ama fotoğraftaki adamla bir sorunun olduğu da ortada."

"Kimseyle sorunum yok."

Bu kez eğilip o beni öptü. Dudakları nemlenmemişti, hâlâ kuruydu ama meraklanmıştı. Erkeksi yüzüne baktım. Onu evvelsi gecenin aksine, bu gece çekici yapan neydi? Gözlerimi kıstım; yüzünü içgüdülerimin tam merkezine odaklamak ister gibi. Ama farklılığı bulamadım. Kadehi üçüncü kez doldurdum. Sonra sol bacağımı kasıklarımı uyaran basınca bıraktım. Ferda da elini sol bacağımın üstüne koydu. Parmaklarını tutmayı, onları hazzın odağına doğru çekmeyi düşünmüyor değildim, ama acele etmeye niyetim yoktu, içkisini bitirinceye kadar bekleyebilirdim.

"Hoşuna gidiyor mu?" Gidiyor muydu? Gidiyordu, başımı eğdim. "Beni çekici buluyor musun?"

Buluyordum.

"Buluyorum," dedim.

Onun sesi boğuk, benimki ise abartılıydı. Önce oyun, sonra kahraman ucuzlamıştı, sıra diyaloglara gelmişti. Sözler de ucuzlayacaktı. Artık kimse ona masum diyemezdi, hoş, yeni bir koku gibi üstüne sinmiş çekiciliğinin sırrı da bu olmalıydı. Kadınlığı ile kışkırtıcılığının arasında asılı duran masumiyet perdesi aralanmıştı.

"Bu güzel," dedi Ferda, aynı garip sesiyle.

Onu şimdi kendime daha yakın hissediyordum. Neden? Sanırım ucuzladıkça yakınlaşıyor, birbirimize yakışıyorduk. Cevap buydu. Oyalanmadan içkimi bitirdim, o zaten içmiyordu, kadehleri yere bıraktık. Kolumu yana açınca, sol bacağını sağa atıp yüzünü bana dönerek, kucağıma oturdu.

"Sıra sende."

Belki sevgilisinden öç almak, belki incinen benliğini onarmak, belki de bilmediğim, ne kadar düşünürsem düşüneyim, yine de aklıma gelmeyecek bir nedenden dolayı benimle yatacaktı. Nedenini boş veriyordum, sonuçta içine girmemi istiyordu, ben de bunu, nedenini merak etmeden, zevkle yapmaya niyetliydim. Zevkle, diye düşünüyordum; çünkü daha şimdiden kasıklarım yay gibi gerilmişti.

"Hadi, soy beni."

Sözleri belki yeni seyrettiği bir filmden çalınmış diyaloglardı ama isteğini tam olarak anlatıyordu. Dolgun ve yuvarlak hatlı bir kadınla karşılaşacağımı bilerek oyalanmadan soydum onu. İstekli görünse de gergindi, bunu elimi bacaklarının arasına uzattıkça –bu kez kendini geriye atmıyordu ama– kasılmasından anlıyordum. Kulağını bulup, ninni söyler gibi yumuşak bir sesle onu yatıştırmaya çalıştım.

"Şısst, sakin ol."

Sakinleşince sırtüstü yatırıp, üstünde kalanları da çıkardım. Zaten üstünde de, çorabının altında da bir şey yoktu. Yüzüne gelince, gözleri de çıplak ve meraklıydı; geçen seferki gibi kaçırmıyor, hareketlerimi izliyordu. İzlendiğimi bilerek, dudaklarını, boynunu, göğüslerini, omuz başlarını, karnını öptüm. Göğüs-

lerinin duyarlı olduğunu hatırlıyordum, yüzükoyun yattığında hafifçe ısırdığım kalçalarının da en az göğüsleri kadar ilgiye açık olduğu ortaya çıktı. Eninde sonunda istediğimi elde edeceğimi bilerek, sabırla hazır olmasını bekledim. Yeni beden, heyecanlı yeni bir keşifti. Bunu öğreniyordu şimdi. Yıllardır sadece kendisine ait olan bedeninin bazı kısımlarını, bir başkasına istekle verebileceğini keşfediyor, her yeni keşfin ardından da şaşkınlık ve hazla yüklü, küçük, kesik çığlıklar atıyordu. Vakit kaybetmeden bir ülkeyi gezer gibi bedenini boydan boya katettim. Bir kâşif kadar meraklı olduğumu söylememe gerek yok.

Ferda her şeyi bana bırakmıştı, olanları –sevişen o değilmiş gibi– bir seyirci dikkatiyle izliyordu. Sonunda, üzerine eğilince tedirgin sesiyle –kısıktı da bu ses– karşı koymaya çalıştı.

"Canımı acıtma."

Demek engel buydu: Canının çok acıyacağı korkusu.

Kulağına eğilip, "Peki," dedim. "Merak etme."

Hastasını kandıran bir doktor kadar yalancıydım en çok. Sonra ona baktım ve bakar bakmaz olanları fark ettim. Ruhu onu terk etmiş, vücudu ağırlığını yitirmişti. Belini kavradım, kaskatıydı, esnemiyor, bükülüp kıvrılmıyordu. İrkildim. Çok geçmeden cam bir heykel gibi kırılıp paramparça olacaktı. Şaşırmıştım, söyledikleri doğruydu, daha önce gerçekten kimseyle yatmamıştı.

Geriye çekilmişim.

"Hayır, bunu halletmeliyim, sakın vazgeçme."

Sevişmeyecek, tedavi olacaktı sanki; sözleri hazzı arayan bir kadına değil, iyileşmeye kararlı bir hastaya aitti. Gözlerini kapayınca onu sarstım. Görmek korkuyu azaltır, diye düşündüğümden.

Yavaş yavaş, ama çok zorlanarak, üç kez vazgeçmenin eşiğinden geri dönüp, neredeyse yarım saatte içine girdim. Acı verecek kadar dardı. Ferda –acıdan değil, korkudan olduğuna emindim– tir tir titriyordu.

"Bitti mi?"

Hayır, daha yeni başlıyordu, sadece içine girmiştim. Durup, titremesinin geçmesini bekledim, sonra çıkıp, tekrar sabırla gir-

dim, ardından yeniden çıktım ve bir kez daha girdim. Artık o kadar sabırlı değildim. Birkaç dakika içinde önce ıslandı, ardından esneyerek genişledi. Kasıklarımın ucundaki acı da yerini giderek belirginleşen bir zevk halkasına bıraktı. Çok uzun zamandır fışkırmadığım kadar keskin geleceğimi hissettim. Soluklarım sıklaşıp, kalçalarımın hareketi hızlanınca, Ferda seyretmekte olduğu gösterideki yerini almak ister gibi kollarını boynuma doladı.

"Hoşuna gidiyor mu?"

Sesi başlangıçtaki ucuzluktan kurtulmuştu; cinsellikten de uzaktı, gerçek bir merakla yüklüydü. Gözlerine baktım; cevap değerini ortaya koyacaktı sanki.

Onu bekletmedim.

"Çok," dedim.

Sonra sormadan içine fışkırdım. İkimiz de şaşkındık. Böylesine dar, kavrayıcı ve sıkı bir uyumu aklımın ucundan bile geçirmemiştim. Ferda ise kollarımın arasında yumruk yemiş gibi yatıyordu. Mutluluğunun şiddeti, daha çok da kesinliği onu sersemletmişti. Ama mutluluğunun ardında doyurulan cinselliği değil, bir erkeğin içine girebileceğini kanıtlanması vardı bence. Göz göze gelince gülümsedi; tedavi olmuştu sonunda.

İçinden çıkıp, yanına uzandım ve elimi uzattım. Ama o bana değil, tavana bakıyordu. Elimi görmedi, hâlâ nedendir bilinmez, titriyordu.

"İnanamıyorum."

Oysa inanıyordu, olup biten her şeye inanıyordu. İnanamadığı, gözünde büyüttüğü tedavinin bu kadar kolay sonuçlanmasıydı. Bir süre isterik bir hareketsizliğin içinde, sessizce bedenini dinledi.

Sonra birden sıçradı.

"Sanırım yıkanmalıyım."

Ayağa kalkmış, elbiselerini koltuğunun altına sıkıştırmış, banyonun yolunu tutmuştu bile. Belki biraz daha yatardım, ama içkiyi hatırlayınca doğruldum. O döndüğünde giyinmiş, kadehi doldurmuş ve sorgulama sandalyesine yeniden oturmuş olacaktım.

On dakika sonra geri geldi.

"Nasılsınız?"

Yine "siz"e dönmüştü. Tedavi beni saygıdeğer biri yapmıştı anlaşılan. Soru da aptalcaydı, ama üstünde durmadım. Çünkü son on yılın en iyi fışkırışını yapmıştım ve üstüne içki içiyordum.

"İyiyim," dedim. "Ya sen?"

Sesimi duyar duymaz irkildi; iyi olup olmadığını bilmiyormuş gibi. Ona anlayış göstermeliydim. Ne de olsa henüz nekahet dönemindeydi. Epeyce de utanmışa benziyordu.

"Evet, evet, galiba ben de iyiyim."

Yere oturmamış, karşımda ayakta bekliyordu. Birden gitmemi istediğini düşündüm. Sandalyeden doğruldum. Kal ya da gitme, demedi, daha garip bir şey yaptı.

"Şimdi biraz ne yapmak istiyorum, bunu düşünmeliyim."

Yine kötü filmlerdeki gibi, yerine oturmamış, eğreti bir cümleydi. Başka zaman olsa aldırmazdım ama buraya neden geldiğimi biliyordu. O istediğini elde etmişti, ya benim sıram?

"Biliyorum..." Neyi bildiğini anlamamıştım. "Belki beni anlamaya çalışırsınız. Ben bunu hep... hep..."

"Ferit'le," dedim.

"Evet, onunla yapmayı düşünmüştüm."

İçkiden şöyle büyük, ağız dolusu bir yudum aldım. Sonra, "Belki artık yaparsın," dedim.

Attığı tokat canımı o kadar yakmadı; olan içkiye oldu, kadeh elimden fırlayıp yere düştü, kırıldı.

"İğrençsiniz."

İğrenç değildim, aklından geçirip de kendine itiraf etmekten kaçındığı şeyi, onun yerine ben söylemiştim, hepsi buydu. Eğilip kadehin parçalarını yerden topladım. Ferda aceleyle elimdeki kırıkları aldı, utanmıştı:

"Özür dilerim... Niyetim sizi incitmek değildi," dedi.

"İncinmedim," dedim. "Ama üst kata çıkarsam daha iyi olacağım."

Elindekileri içki sehpasının üstüne koyuyordu, başını iki yana, hızlı hareketlerle salladı.

"Hayır, hayır, bu gece değil... Belki daha sonra..."

Yine değiştiğini fark ettim. Masumiyet perdesinin ardına geçmişti. Saçlarını duştan sonra eskisi gibi taramış olması mı, yoksa etek yerine pantolon giymesi mi neden olmuştu bu değişikliğe, çıkaramadım. Belki de masumiyete geri dönüşünün nedeni, pek masum sayılmayacak yeni tedaviydi.

"Pekâlâ," dedim.

İçi o kadar dar ve ılıktı ki, kesinlikle boşa geçmiş bir gece sayılmazdı. Yüzünü saklıyordu. Utanmıştı: Benden mi, yoksa Ferit'ten mi? Sanırım ikimizden de birer parça vardı utancının içinde. Gülümsedim. Nedeni ne olursa olsun onu utandırmak hoşuma gitmişti.

Oyalanmadan çıktım; saat on biri geçmişti, ama eve dönmek istemiyordum. Taksi buluncaya kadar biraz üşüyerek yürüdüm. Sonra Sıraselviler'e çıktım, Nejat'ı gittiği barlardan birinde bulmayı umut ederek. Etraf her zamankinden daha tenhaydı, havanın soğukluğu gediklileri kırıp geçirmişti, pek tanıdık yoktu.

Dipteki masalardan birine oturdum, garson gelince Nejat'ı sordum. Görmemişti; ben de fazla oyalanmadan bir kadeh içip kalkmaya karar verdim. İçki enfesti, Ferda'dan çaldığım hazzı bozulmadan eve kadar taşımama yarayacaktı. Gözlerimi kapayıp geriye yaslandım. Ayhan'ı bu yüzden görmemiş olmalıyım, o beni fark etti. Başı dazlaktı, altında yine o haki pantolon vardı. Görünüşü, giyinişi kadar yanındaki kadın da dikkat çekiyordu. Bunu selamına karşılık vermek için kadehimi kaldırdığımda çevredeki herkesin o tarafa baktığını fark edince anladım. İlginin odağında, düz sarı saçlı, genç bir kadın vardı. Yabancı olmalıydı.

İçkiyi bitirince, hesabı ödemek için garsonu çağırdım. Ödedim; kalkarken Ayhan yanındaki kadınla masaya geldi. Yanılmıştım: Kadın uzaktan göründüğü gibi çekici değildi. Bir kere epeyce yaşlıydı, teni de, çok güneşte kalmış gibi solmuştu. Ama istek uyandıran, kötü kullanılmaya teşne bir bedeni vardı. Bana kalsa onunla yatmazdım. Kadınla birbirimize gülümsedik. Gözleri –bir zamanlar namuslu olduğunu hatırlatmak ister gibi– utangaç bir gölgeyle kaplıydı.

"İyiyim, hem de çok..."

Yana döndüm. Ayhan sormadığım sorunun cevabını verir-

ken yalan söylüyordu. Berbattı; önce epeyce sarhoştu, sonra yüzündeki yara açılmış, kanadıktan sonra tekrar pıhtılaşmıştı.

"Sen nasılsın?"

"Ben de iyiyim," dedim.

Gerçekten de iyiydim. Ferda –benim ona geldiğim gibi– iyi gelmişti bana. İçinden çaldığım kavrayıcı ve kıvamlı haz hâlâ kasıklarımdaydı. Ayhan'a Nejat'ı sormadım. Kadını tanıştırmadı, daha doğrusu tanıştıramadı, çünkü adını bilmiyordu; ya da unutmuştu.

"Pezevengin birinden iki yüz dolara aldım," diyerek gülümsemeye çalıştı, yaraları sivri diken gibi battığından, tebessümü en az üç yerinden delinmişti. "Tam istediğim gibi, ne dediğimi anlamıyor, öyleyse benden korkmaz." Dönüp yanındaki kadının yüzünü okşadı. "Sadece onu becereceğimi biliyor." Yine gülmeye çalıştı, ama yararı olmadı, yüzündeki ifade, tabii gülümsemesi de, paramparçaydı. "Belki iki kez beceririm... Önemli olan saat dörtte geri götürmem."

Bir kadeh de onlarla içtim. Sonra kalktık, çıkışta ayrılırken Ayhan beni eve bırakabileceklerini söyleyince kabul ettim. Takside öne oturdum, onlar arkaya geçtiler. Şoför, Ayhan kadını sıkıştırmaya başlayınca rahatsız olmuş gibi arkaya bakmaya başladı. Kulağına eğilip, arka koltukta nasıl birinin oturduğunu fısıldadım. Şoför ondan sonra hep önüne baktı.

Salonda telesekreterin ışığı her zamanki gibi yanıyordu. Üç mesajı art arda dinledim. Nazan, saat kaçta dönersem döneyim onu aramamı istiyordu. İkincisi Faruk'tu; Ziynet ölmüştü, yarın, yani artık bugün, öğlen gömülecekti. Asıl şaşırtıcı olan son mesajdı. Ferda tutuk bir sesle özür diliyordu. Özrünün nedeni ise belirsizdi. Üst kata çıkmama izin vermediği için mi, yoksa hâlâ Ferit'le olmak istediği için mi özür diliyordu, çıkaramadım.

Biraz sütle aspirin içip yattım. Ziynet'in cenazesine gitmeyecektim. Tam dalmak üzereyken Nazan'ı hatırladım. Cep telefonu kapalıydı, telefona da cevap vermedi; ya uyumuştu ya da evde değildi. Not bıraktım.

XVI
(Ayhan)
(Temmuz 97 - Cuma)

Toparlanmalı, içkiden kurtulmalıyım, hiç olmazsa bir süre için. Çünkü uzun uzun, derinlemesine düşünmek zorundayım. Birini çağırsam? Ferda olmaz; benden nefret etmesini sağlamak için yaptıklarımdan sonra bu anlamsız olur. Zaten artık aramıyor.

Ya Nejat! Hayır, onu da arayamam; Ayla'yla güneye bir yere gittiler.

Duşa gitmeliyim. Yardımını isteyebileceğim en iyi şey su; soğuk su.

Suya giriyorum. Su, Kasım'daki yağmur gibi üstüme dökülüyor. Ama mezarlıkta değil, duştayım.

Burada olmamın hiçbir anlamı yok. Sadece yağmurdan dolayı değil, yakınlık nedeniyle de. Mezarlıkta o öğlen bunları geçiriyordum içimden. Ziynet'e, çok uzun sürmeyen hayatı boyunca belki hiç kimsenin olmadığı kadar yakınlaşmıştım, ama bu beraberlik, en başından sonuna kadar aramızda hiçbir bağın, anının oluşmadığı, tersine bende sürekli kaçıp kurtulma dürtüsü yaratmış bir yolculuktu. Onunla hiçbir gelecek tasarlamamıştık. Düşüncelerimin burasında durdum. Çünkü ona haksızlık ediyordum. Kiminle gelecek tasarlamıştım ki ben? Ziynet'e dönük anılarım –ilk ve son sevişmenin dışında– dilsiz ve cansızdı: Asla geri çağırmayacağınız, çağırsanız bile hemen unuta-

cağınız türden. Başkasına izin vermediği ölçüde içine sızmıştım, ancak bu yolculuk beni ne yüreğine, ne de beynine götürmüştü; ulaştığım son durakta şiddet ve acı isteği vardı. Yine de bıraktığı izlerin önemini yadsıyamazdım. Yüzümle ilgili gerçeği ilk o fark etmişti.

"İyi biliriz."

Yanımda aniden bağıran Faruk'un sesiyle mezarlığa geri döndüm. Etrafta şaşırtıcı bir kalabalık vardı. Nefret de çevresinde sevgi gibi çekim yaratıyor olmalı. Böyle düşündüm; çünkü birilerinin Ziynet'i sevebileceğini havsalam almıyordu.

Sevap kazanmaya istekli bir grup mezara toprak atmaya başladı, ben saate baktım; hemen çıkarsam Adnan'la randevuma belki yetişebilirdim.

"Ben gidiyorum," dedim Faruk'a.

Faruk cevap vermedi, koluma dokundu; elinin ilettiği mesaj açıktı. Hayır! Sabah isteğine uyup nasıl geldiysem, yine öyle yaptım, bekledim. On beş dakika sonra tanıdıklarıyla –herkes onu tanıyordu– tek tek el sıkışmasının ardından mezarlıktan çıktık. Onu yandaki sokakta bekleyen, büyük, siyah bir arabaya kadar izledim.

"Gir."

Arabanın arka kapısını işaret ediyordu. İstediği gibi arka koltuğa geçtim, o öne oturdu. Oysa arabada bizden başka kimse yoktu.

"Biraz bekleyeceğiz."

Yağmur sürüyordu. Kapıları kapattık. Canım hem içki, hem de sigara istiyordu, ikisinin önünde de Faruk vardı.

"Kimi bekliyoruz?"

Beklediğimiz o ince adamdı, az sonra yanında tıknaz yöneticiyle arabanın yanında beliriverdi. Kısa boylu öne binerken, o arkaya, yanıma oturdu.

"Başınız sağ olsun." Teşekkür etmek hem sahtekârlığı, hem de Ziynet'i kabullenmek olurdu. Susmayı seçtim. O devam etti: "Bizim kaldırdığımız cenazelere de katılmanızı dilerdik. Ne cenazelere katıldınız, ne de ofise gelip taziyede bulundunuz. Neyse, belki hatanızı tamir edecek bir fırsat veririz size."

Sonra direksiyonun başındaki yöneticiye, gidelim, dedi. Araba hareket ederken Faruk'a baktım: Vücudu oradaydı ama varlığı yine ortadan kaybolmuştu.

"Sizi nereye bırakmamızı istersiniz?"

Adamın tavrı da bedeni gibi inceydi. Bu beni daha da kuşkulandırdı.

"Elmadağ'a," dedim.

Köprü'ye kadar kimse konuşmadı. Zaten ince adamdan başkası konuşmayacaktı, bunun farkındaydım. O, arabadakilerin kollektif aklı, öfkesi ve iradesiydi. Gelecek de oydu; belki geçmişleriydi de. Biraz daha bekledim, haklıydım, kimse konuşmuyordu.

"Tahir Bey'i gördüm," dedim sessizlik şişerken. "Sizin onunla anlaşmak istediğinizi düşünüyor." Konuşurken hafifçe dönmüş, yanımda oturan adama bakıyordum göz ucuyla. Beni duymamış gibiydi, altımızda akıp giden Boğaz'ı seyrediyordu. "Ben oradayken yandaki, arkadaki binalardan kimse Tahir Bey'i görmeye gelmedi."

Sözlerimi bitirince sola, dışarıya döndüm. İnce adam gibi ben de puslu, pastel Boğaz'ı seviyordum. Faruk önde, sanki orada değilmiş gibi yanımdaki adamdan yayılan sessizliğe karışmış, kımıldamadan oturuyordu. Pencereye doğru itildiğimi hissettim; sessizlik iyice genişlemiş, arabaya sığmaz olmuştu.

Beşiktaş kavşağına kadar sürdü sessizlik; sağa dönerken ince adamın sesi o geniş, insanı ezen sessizliği balon gibi patlatıp, yok etti; cümlesi sona erdiğinde kulaklarım çınlıyordu.

"Yine de onun kellesini istiyorum."

Başka birinin ağzında gülünç bir böbürlenme, bir tehdit, hatta korkutucu bir cümle gibi durabilirdi bu sözler. Ama onun ağzında, güneşin batıdan batışı kadar kesin ve inandırıcıydı. Tahir Bey'in sadece öldürülmesini değil, düşüncelerinin yer aldığı başının kesilip, vücudundan ayrılarak ona getirilmesini de istiyordu. Titriyor ama anlıyordum. Onun gibi birisi ölü bir bedenle yetinemezdi. Tahir Bey'in beynini, düşüncelerinin toprağa karışmasını engellemek için, öğütüp yok edecekti.

Adam susar susmaz Faruk'a göz attım; iki yana sallanıyordu:

Dökeceği kanın tadıyla şimdiden sarhoş olmuş gibi. Geleceği de, tıpkı geçmişi gibi bu cinayetle daha da anlam kazanacaktı.

"Bu konuda size de görev düşecek." Faruk hâlâ sallanıyordu; ben ise tir tir titriyordum. Gözlerimi kapasam, başsız bir bedenin ayaklarımın dibinde çırpındığını görecektim. Gözlerimi şaşırmışım gibi iyice açtım bu yüzden. "Bizim için o alçağın evine bir şey yerleştireceksiniz."

Güçlü bir el çenemi kavrayarak başımı yana, ince adama çevirdi. Baktığım, karşı karşıya kaldığım yüz bir çizgi kadar daralmıştı, içinde hiçbir şey yoktu. Sadece bakışları belirgindi adamın, çünkü bir falez gibi dikti. Sonra ellerini de fark ettim, kucağındaydı. O zaman çenemi kavrayanın elleri değil, bakışları olduğunu anladım. Düşüncelerinin keskinliği yüzüne yansımıştı: Aklından korkunç şeyler geçiyor olmalıydı.

"Faruk size getirecek... Nerede inecektiniz?"

"Elmadağ'da," dedim yeniden.

Sesimin de ödü kopmuştu. Ama kimse sesime aldırmadı. Elmadağ'a kadar sustuk. Yeniden bir tef gibi gerilen sessizlik de, adamın sesi gibi tehditle yüklüydü.

Araba beni Elmadağ'da bırakır bırakmaz hızla uzaklaştı. Ellerime baktım, kelebeğin kanatları gibi titriyorlardı. Hemen pardösümün cebine soktum.

İçkiye ihtiyacım vardı. Saat henüz üçe gelmemişti, yirmi vardı. Saçakların altına sığındım. Oysa yağmur dinmiş, hava açmıştı; hâlâ yağmur yağdığını düşünmemin nedeni yerdeki ıslaklık ve çukurlarda oluşmuş küçük birikintiler olmalıydı. Burgu gibi hareket eden gürültülü trafiği geçip, Adnan'ın bürosunun bulunduğu binanın önüne geldim. Belki içkisi vardır; kapıdan içeriye girerken aklımda sadece bu düşünce kımıldıyordu.

Adnan toplantıdaydı, ama sekreterini uyarmıştı. Kız beni her tarafı siyah deri koltuklarla kaplı geniş odaya aldı. Beklerken telefon etmek istediğimi söyledim, numarayı sordu. Hayır, dedim, ben aramak istiyorum.

Sekreteri Nazan'ı hemen bağladı, Nazan'ın sabırsızlığı öfkeye varmak üzereydi ve sekreterin de bundan haberi vardı anlaşılan.

"Neredesin?" Nerede olduğumu söyledim. "Aramakta geç kaldın."

Cenaze sözcüğü öfkesini biraz olsun yatıştırdı. Akşama işim olup olmadığını sorunca, Ferda'yı görme umuduyla eski bir arkadaşımın kardeşinin hasta olduğunu, belki ona uğrayacağımı söyledim. Nazan yine de adresi yazmamı istedi, birkaç çift, briç oynayacaklardı. Telefonu kapattım. Briçten başka ne onu bu kadar aceleci ve sabırsız yapıyordu? Güldüm, orgazm, diye cevap verdim soruya.

Saat üçü beş geçe sekreter odaya girip, kızarmış bir yüzle, Adnan'ın on dakika geç kalacağını söyledi. Sanki gecikmenin utancını hep o taşıyordu. Ne ikram edebileceğini sorunca, içki, dedim. Kız güldü. Sonra Adnan'ın masasının alt çekmecesini işaret edip, yine gülerek odadan çıktı. Bir dakika sonra elimde dolu bir kadeh vardı. İçkiyi beni ikiye ayırmaya niyetli gerginliğimin üzerine döktüm.

Adnan on dakika sonra da gelmedi. Ben de ikinci kadehi doldurdum. Sırada Nejat vardı, aslında Ferda'yı aramak istiyordum, ama bu istek o ince adamı bir türlü aşamıyordu; Nejat'ın sesi her zamankinden de sıkıntılıydı. Daha söylemeden, sıkıntısının merkezinde Ayhan'ın olduğunu tahmin ettim. Sabaha karşı Laleli'deki bir otelde dört kişiyi hastanelik etmiş, tutuklamaya gelen polislere de karşı koymuştu her zamanki gibi.

"Karakolda mı, hastanede mi?" diye sordum gece onu gördüğümden söz etmeden.

"Kaçmış. Nerede olduğunu bilen yok," dedi Nejat.

Ziynet'in öldüğünden söz etmedim. Akşam uğramamı isteyince, hayır, dedim, Ferda'yı bulup bulamayacağımı bilmeden.

Adnan kadehin sonuna doğru geldi. Terlemiş, kravatını çözmüş olarak; artık kibarlığı gibi kişiliğinin bir parçası olmuş telaşını da ayaklarının arasında sürüklüyordu. Onu öpmedim, çünkü yüzü ıslaktı. Ağdalı özür dileme seremonisine, içkinin kalanıyla katlandım. Davranışlarında oldukça garip bir özensizlik vardı: İçki içtiğimi fark etmemişti, hatırımı da sormamıştı, en önemlisi karısının selamı olduğunu söylememişti. Oysa karısı bana hep selam gönderirdi; onu Adnan gibi birisiyle ta-

nıştırdığım için, kendini bana ömür boyu ödeye ödeye bitiremeyeceği bir minnetle borçlanmış sayıyordu.

"Ne olduğunu asla tahmin edemezsin sevgili kuzen," dedi koltuğuna kendini bırakır bırakmaz. "Asla."

Gülümsemedim, zaten tahmin etmeye niyetim yoktu. İki şeye niyetli sayabilirdi beni: Yeni bir kadeh ve akşam bir kez daha Ferda'nın bacaklarının arasında olmak.

"Dün Güzin aradı."

Haklıydı, bütün gün denesem de böyle bir şeyi asla tahmin edemezdim. Boş kadehi ağır bir yük gibi masaya taşıdım ve önüne ittim.

"Ne istiyormuş?"

Hâlâ şaşkındı; hem de düşündüğümden çok. Kadehi soru sormadan dolduruşundan anladım bunu, ama yine de sorudaki küçümsemenin kokusunu almıştı.

"Aşk olsun. Yani ille bir şey mi istemesi gerekir? İtalya'dan dönmüş." Güzin'in İtalya'dan değil, İngiltere'den döndüğünden yıllardır haberdar olduğunu biliyordum. Omuzlarımı kaldırdım, ona hak vermiş gibi. "Nezaketen, sadece merhaba demek için aramış olamaz mı, sevgili kuzenim?"

Evet demezsem içkiyi vermeyeceğini düşünüp, başımı salladım.

"Evet, haklısın..." İçkiyi elinden aldım. Artık karşı çıkabilirdim. "Nasılmış?"

Göz göze geldik. Güzin ona karşılaştığımızdan söz etmemişti, bundan emindim. Alnındaki terler seddeyi aşan sular gibi kaşlarının altına kadar inmişti, az sonra bakışları da ıslanacaktı.

"İyi... yani iyi sayılır."

"Karın nasıl? Yenisi."

Adnan, gecenin karanlığından fırlayan biri kulağının dibinde ansızın bağırmış gibi havaya sıçramamak için zor tuttu kendini.

"İyi," dedi aceleyle. Belleği sonunda yerine gelmişti. "Selamı var..."

Kadehimle, zorla aldığım selama karşılık verdim.

"Senden bir şey isteyeceğim sevgili, aziz kuzen." Yüreklen-

direcek hiçbir şey yapmama kararlılığıyla ona döndüm; akşam işim var, demeye hazırlanırken Adnan yalvarır gibi ellerini göğsünde birleştirmişti. "Haftaya bizimle yemek ye... lütfen, yani, Güzin ve benimle..."

Gözleriyle yalan söylemeyi asla beceremeyecekti. Güzin ondan bir şey istememişti, ama haftaya yemekte isteyeceği kesindi. Ona baktım; bu adamı ikna edemezdim. Çünkü yargılama yeteneği yoktu onda. İnsanlar hakkında bir fikre ancak aldatıldıktan sonra varabiliyordu. Güzin onu, ilkinde olduğu gibi ikinci kez dolandırmayı planladığından, yemekte beni istemeyeceğini kestirmek için kâhin olmaya gerek yoktu.

"Hayır," dedim. "O seni istiyor, beni değil."

"Ama sevgili kuzen..."

Onu dinlemek yerine içkiyi yudumladım ve gözlerimin önüne Ferda'yı getirmeye çalıştım; tabii çıplak olarak. Belki onu hemen aramalıydım, bir ara kurulmuş bir bebek gibi aynı sözleri yineleyen Adnan'ı susturup telefon etmeyi düşündüm; sonra garip bir uyarıyla durakladım. İçinde bulunduğum anın sürekli gelecek düşüncesiyle kesilmesinin anlamı neydi? Çok geçmeden cevabı buldum: Özlem. Gelecek umudu! Yıllardır, yani Işık'tan beri, ilk kez bir kadını özlüyordum, bu rahatsız ediciydi.

"İşte böyle aziz kardeşim..."

Adnan hâlâ terliyordu ve bu onu daha da katlanılmaz yapıyordu.

"Hayır," dedim ikinci kez. "Uygun olmaz."

Sonra, başındaki kukuletası ters çevrilen ahtapotun bilinçsiz hareketlerini hatırlatan salınmalarına aldırmadan omzuna dostça vurdum.

"Senden bir şey istiyorum." Adnan oyuncağını vererek dost kazanan şişman, yalnız çocuk gibi umutla gülümsedi. Ona Ayşe'nin bankasını sordum. "Zorda mı, hazine gözetimine mi alındı?"

Araştıracağını söyledi. Bankacılık etiğine göre böyle bir soruyu cevaplandırmaması gerekiyordu; ama hatırım için bir bakacaktı.

Hemen hemen hiçbir bankacının uymadığı meslek etiği için kadehimi kaldırdım. Adnan ancak o zaman içtiğimi fark etti.

"Biraz erken değil mi?"

"Değil," dedim.

Günü henüz yarılamıştım ama elimde daha şimdiden –kadehin yanı sıra– katılmak zorunda kaldığım bir cenaze ve parçası olmak istediğim bir cinayet planı vardı.

İçkimi bitirip, cenaze, cinayet planı ve paramın kaybolması riskini yanıma alarak, geride bir şey bırakmadan Adnan'ın ofisinden çıktım. Güzin'i birlikte görme teklifini son kez reddettiğimi de söylemeliyim bu arada. Ellerime gelince, titremesi geçmişti.

Biraz yürüdükten sonra bulduğum taksiyle eve döndüm. Soğuk iyice bastırmış, yağmur da yeniden başlamıştı. Kış prova yapıyordu. Girişe, öldürülen yönetici yardımcısının büyük boy bir fotoğrafı asılmıştı. Asansöre doğru ilerlerken yan tarafa yerleştirilmiş küçük masayı ve üstündeki defteri gördüm. Yeni açılmış bir anı defteriydi. Yazılanlara göz ucuyla baktım.

"Binamız için canını veren... Daire 29, Sevgili şehit.... Daire 37..."

Girişte ayak sesleri yükselince defteri kapattım. Gelen şişman, yürürken yokuş tırmanan bir motor gibi homurdanan bir kadındı. Kadının kuşkulu bakışları altında asansöre yürüdüm.

Kedi beni girişte karşıladı. Son iki haftadır ilk kez böyle bir iltifatla ödüllendiriliyordum. Sultan Hanım temizliği bitirmiş, gitmişti. Mutfağa geçtim, canım yemek istemiyordu. Kadının pişirdiklerini buzdolabına, buzdolabının üstündeki notu ise çöp tenekesine attım. Telesekreterde mesaj yoktu, Ferda aramamıştı. Belki ben aramalıydım, en son arayıp özür dileyen oydu. Düşüncelerimi sıraya sokmaya çalışıyordum ki, içkiye doğru yürürken buldum kendimi. Durdum, kedi de durdu.

"İçmemeliyim," dedim.

Kedi cevap vermeyince yatak odasına geçtim. İçme isteğimi uykuyla köreltme niyetiyle. Yatağa uzandım, komodinin üstündeki telefon –bir mıknatıs gibi– beynimi, kolumu ve düşün-

celerimi kendine çekiyordu. Kötü olan düşüncelerimin bu çekime kapılmasıydı, koluma aldırdığım yoktu. Birini özlemek! Bağımlılığa giden yolun üstündeki ilk kapı. Eğer o kanadı aralarsam –öteki tarafa hiç geçmemiştim ama– beni nelerin beklediğini biliyordum. Bağımsızlığımı yitirmek ve bir daha asla özgür biri olamamak...

Elimi geri çekmeye hazırlanırken telefon çalmaya başladı. Hızla ahizeye atıldım.

"Alo." Kimse cevap vermedi. Sessizliğin ardında Ferda'nın olduğu umuduyla yeniden seslendim. "Alo, sen misin?"

"Benim..." Susuz kalıp kurumuş, pürüzlü sesin sahibi Ferda değil, bir erkekti. Belleğim kulağımın yardımına koşarken ses yineledi. "Benim, şafaktan beri arıyorum seni..."

Şafak!

"Ayhan," dedim.

"Benim," dedi Ayhan.

Sonra sustu. Sessizliğin ardında bazı gürültüler vardı, ama Ayhan önde, susuyordu. Sesimi yükselttim.

"Nejat'ı aradın mı?"

"Iıh... Benim işim seninle. Buraya gelir misin?" Gelmeyeceğimi düşünüyordu. "Önemli bir mesele," dedi. "Şahitliğine ihtiyacım var."

Şahitlik! Bingöl'de karışan kafasının içinde benimle ilgili bir öykü mü oluşturuyordu? Görecekmiş gibi başımı salladım. İçinde akreplerin, toprak bitlerinin, uykusuzluğun –şimdi de şahitlerin– yer aldığı öykü ona aitti. Ben yer almak istemiyordum.

"Telefon bekliyorum. Önemli..."

"Bu da önemli," dedi Ayhan dostça bir sesle. "Sensiz halledemeyiz." Sonra "Sakın Nejat'ı arama," diye ekledi; sesi bu kez Bingöl'de ayaklarının dibindeki cesedin kulağına eğilirkenki gibi ciddiydi.

Çıkmadan Ferda'yı aradım, evde yoktu. Ya da evdeydi, ama telefonlara cevap vermiyordu. Nejat'ı aramadım.

Yarım saat sonra Kurtuluş'taydım. Ayhan'ın verdiği adres dar bir sokakta, eski bir apartmanın bodrum katındaki berbat bir

daireydi. Zili çaldım; çalarken acele ettiğimi düşünüyordum; gelmeden bir kadeh içip biraz gevşeyebilirdim.

Kapı, zili iki kez çalmamdan epeyce sonra, zor ve zahmetli bir uğraşla açıldı. Eşikte Ayhan, daha doğrusu Ayhan'ı andıran birisi vardı; elini dostça uzatışından o olduğunu çıkarabildim. Yüzündeki gülmeye benzeyen büzülmeyle kendine benzemeye çalışıyordu.

"Hoş geldin, gel..."

Nedenini bile düşünmeden, sanki akşam gezmesine gelen bir misafirmişim gibi elini sıktım, sonra ağır tahta bir masanın, bir boy aynasının, kırık sandalyelerin oluşturduğu yığının üstünden atlayarak içeri girdim. Kapının arkasına, dışarıdan gelecek saldırıyı engellemek için gerçek bir barikat yapılmıştı.

Koridorda Ayhan'ın belindeki silahları gördüm. Sağında toplu bir tabanca, solunda askerî bir kasatura vardı. Şaşırmaya bile zaman bulamadım, çünkü korku şaşkınlıktan hızlıydı. Şaşırdığımı fark ettiğimde geçti artık, geri dönemezdim. Lanetler savurarak ilerledim, birkaç adım sonra Ayhan'ı izleyerek durdum hemen. Soldaki kapıya vuruyordu: Önce bir, sonra üç kez art arda.

"Mehmet..." Sesi sertti, ama koruyucuydu da. "Mehmet aslanım, telaş etme, biziz, içeri geliyoruz."

Sözlerini bitirince ayağının ucuyla kapıyı itti, içeriye söylediği gibi hemen girmedik, biraz bekledik.

"Mehmet."

"Temiz komutanım, gir..."

Hem Ayhan, hem de içerideki –henüz göremediğim Mehmet– sanki emir verip alan iki asker gibi bağırarak konuşuyorlardı. Mehmet'in de kafası karışık, diye düşünüyordum Ayhan'ın peşinden odaya girerken.

Haklıydım. İçerideki görüntü hem komik, hem de dramatikti, ama daha çok gerçeküstü bir tabloyu andırıyordu. Tek penceresindeki perde kapatıldığından, bir hücreye dönüşen odanın ortasındaki koltukta, elindeki boyundan büyük silahı kapıya doğrultmuş bir çocuk oturuyordu. Tavırları komikti. Çocuk silahlıydı ama duruşunda silahlı birine özgü o ölümcül inandı-

rıcılık eksikti. Gözlerim loşluğa alışınca irkildim. Mehmet çocuk değildi, ona çocuk görüntüsünü veren bacaklarının olmamasıydı: Olmayan bacakları, inandırıcılığının da boyunu kısaltıyordu doğal olarak.

Ayhan, "İşte şahit geldi," deyince Mehmet kısa bir süre beni süzdü, sonra namluyu eğerek, silahı aslında bacaklarının olması gereken yere, koltuğun alt tarafına yerleştirdi. Ama Ayhan hâlâ emin olamadığından onu son kez uyardı. "Sakin ol, evlat."

"Emredersiniz komutanım..."

Komutan! Demek Mehmet de eski bir askerdi. Ayhan, Mehmet'in sakinleştiğinden emin olunca dönüp güldü. Ama biz bunu yüzünden değil, sesinden anladık. Çünkü Ayhan'ın şekilli bir yüzü yoktu.

"Mehmet benim takımın en gözüpek cengaveriydi. Tek başına beş leş aldı. Hani şu iş meselesi vardı ya, o işte."

Mehmet, beş sözcüğünü duyar duymaz, birazdan şeker yiyecek bir çocuk gibi gülümsedi. Ölüler, kâbusları gibi, neşesinin de kaynağı olmalıydı. Ona baktım: Belki beş ölüsü vardı ama cesareti erkeksi olgunluktan yoksundu. Bacaklarından sonra inandırıcılığını azaltan, gençliği olmalıydı.

"Sağ olsun, komutanımın sayesinde."

İçinde cesetlerin, leşlerin dolaştığı bu deliliğin ortasında ne arıyordum ben? Ayhan'a döndüm, yüzü hâlâ yüze benzemiyordu, paramparçaydı, gözlerinin yerindeki iki ışığı karşısındakine, taşıdığı silahtan daha küçük yarım adama çevirmişti.

"Tutukluların nerede asker?"

"Muhafaza altında komutanım."

Onları seyreden biri, ikisinin gayri ciddi, inandırıcı olmayan bir oyun oynadığını sanabilirdi belki. Ama ben az ötede duran iki eski askerin seslerindeki ölümcül tınıyı hemen ayırt ettim; çünkü ben öykünün, iki kişilik bu deliliğin tam ortasındaydım. Ölüm –bana yönelmemiş olsa da– hiç bu kadar yakınımda olmamıştı.

Ayhan sert bir hareketle sağ tarafa döndü. Etraf mayınlıymış gibi yerimden kımıldamadan, gözlerimle onu gömme dolabın

kapısına kadar izledim. Kanatlardan biri açılınca, dolabın içinde ağızları bantla kapatılmış, elleri, ayakları bağlı, devrilmemeleri için birbirlerine çuvallar gibi yaslanmış üç adam ortaya çıktı. Ayhan ortadakini dışarı çeker çekmez, yandakiler ayaklarının dibine düştü. Çevreyi saran delilik, yeni katılanlarla çılgınlığa dönüşmek üzereydi.

Ayhan ayağının altındakilerle ilgilenmeden, öfkeyle ayaktaki adamın ağzındaki bandı koparır gibi çekerek, çıkarttı. Sıra bana gelmişti. Çünkü Ayhan bana dönmüştü.

"Bu pezevenk, dün akşam anlaştığım o küçük pezevengin patronuymuş. Anlayacağın, büyük pezevenk yani." Gözlerimin içine bakarak bana anlatıyordu olanları. Ayhan'ın patron, büyük pezevenk dediği, elli beş yaşlarında, berbat suratlı, karanlık bir tipti. Ama öyle korkmuştu ki, ana rahminden zorla dışarıya atılmış bir bebek gibi bağıra bağıra ağlıyordu. "Bu pezevenk oğlu pezevenk, Tanya'yı saat tam dörtte, söz verdiğim saatte ona götürdüğümde, beni kelek bulduğundan olacak, beş yüz dolar istedi... Öyle değil mi lan..."

Ayhan "lan"a gelince, ikimiz de havaya sıçradık: Hem pezevenk, hem de ben. Mehmet'in kılı bile kıpırdamamıştı, Ayhan'ın bağırmasına alışık olmalıydı. Zaten sıçrayacak bacakları da yoktu.

"Ne dersen o olsun abi... Bir hata yaptık, bilemedik..."

Ayhan'ın emir vermeye alışık sesi, ağlamaktan yalvarmaya geçen pezevengi hemen susturdu. İnsanın kendisini küçültmesine dayanamıyordu belli ki.

"Sus ulan... İşte şahit geldi. Nah burda." Beni gösteriyordu. "Dün akşam kaça anlaştığıma şahit." Ayhan elini omzuma koyarak soruncaya kadar nasıl bir sorumlulukla karşı karşıya olduğumdan habersizdim. "Dün gece barda Tanya'yla masana gelince, kaç dolara anlaştık, dedim sana abicim, hatırlıyor musun?"

Şimdi üçü de bana bakıyordu. Pezevenk, Mehmet ve Ayhan. Birden, biri ayakta ağlayan, ikisi yerde, yarı ölü yatan üç kişinin hayatlarının dudaklarımın arasında olduğunu kavradım. Yutkundum, belki benimki de öteki üçününki kadar tehlikedeydi.

"Söyle abicim, hadi, çekinme."

Hatırlamıyordum, hatırlasam hemen söyleyecektim. Yüz mü, iki yüz mü? Gözlerimi Ayhan'ın göze benzemeyen gözlerinden kaçırdım. Büyük pezevenginkiler de insanınkine benzemiyordu; korku paramparça etmişti, beyazında her tarafta dağılmış gözbebekleri vardı.

Gözlerimi kapadım. Üç adam için iyice incelen yaşam çizgisi, belleğimle dudaklarımın arasındaki bir yerden geçiyordu. Bir daha asla bir kadehten fazla içmeyeceğim, dedim kendi kendime. Akşam ne olmuştu? Birbirimize iyi olduğumuzu söylemiştik, kadının adının Tanya olduğunu daha bilmiyordu, iki kez becermeyi düşünüyordu, pezevengin birinden...

"İki yüz dolar," dedim. Hatırlamıştım.

"Duydun mu lan?" Pezevenk, ona bağıran Ayhan'a değil, minnetle bana bakıyordu. Daha önce hiç kimse bana böyle, koşulsuz, varlığının tümünü sunarak bakmamıştı. Üçünün de hayatını kurtarmıştım. "Ne dedim sana, ben asla yalan söylemem." Ayhan'ın yüzü adamınkine yapışıktı. Sanki yeterince yüksek sesle bağıramıyormuş gibi ağzını adamın kulağına yaslamıştı. "İki yüz dedi... Neymiş?"

Adam sadece iki, diyebildi. İkiye bitişik olması gereken yüz, hıçkırıklarının arasında yok olmuştu.

"Hadi defolun..."

Odadan çıkıp kendimi salondaki, kapının arkasındaki barikata konmamış bir koltuğa attım. Ortada ağırlık çalışmak için barlar, dambıllar ve eski bir sehpa vardı. Duvarlara –kırmızıya, beyaza boyanmıştı– tabur, takım, manga büyüklüğünde asker topluluklarının fotoğrafları asılmıştı. Sağdakine yapıştırılmış küçük bir bayrak, alttaki cenaze fotoğraflarına gölge yapması için özellikle yerleştirilmiş gibi duruyordu. Bayrağın biraz altında, sağda ve solda iki genç yüzün çerçevelendiği iki fotoğraf asılıydı. Sehpaya baktım, üstünde içki ve meze kırıntıları vardı. En şaşırtıcı şey masanın üstünde duruyordu. Eğilip üstü yazılı kâğıdı okudum. Kahramanlık beratı ve madalya. On beş dakika sonra Ayhan da geldi. Üçünü de göndermişti. Özet kısaydı: Gece Tanya'yı otele götürünce, bu uyanık pezevenk taifesi, pazarlığı unutup, rakamın iki yüz olmadığını söyleyerek, üç yüz

dolar daha istemişlerdi ondan. Adamları bu yüzden biraz ıslatmıştı. Polisler gelince oradan uzaklaşmış, ama sonra geri dönerek, kısa bir keşfin ardından otelin yakınındaki otoparka küçük bir pusu atmış, sabaha doğru da adamları almış ve buraya getirmişti. Gerisini biliyorsun, diyordu, akşamdan kalan viskiyi ikram ederken. Biraz önce kendime verdiğim sözü hatırlayıp içkiyi geri çevirmeyi düşündüm, ama bu dördüncü kadeh olacaktı, yani zaten birden fazla içmiştim.

İçkinin sonuna doğru itiraf etti. Tanya'yı beceremeyişti. Beceremeyince de Mehmet'le yatması için karıyı buraya getirmiş, ilave bir yüzlük daha çıkmıştı. İlk kadeh boyunca pek konuşmadık. Ayhan ikinci kadehe bize katılan Mehmet'le başladı; eğer bir ay içinde ona bir iş bulamazsa ortalığın altını üstüne getireceğine yemin ediyordu. Hızlı içtiğinden, diye düşündüm. Ona biraz yavaş olmasını söyleyince ağlamaya başladı. Sessizce, sarsılmadan, yüz ifadesi –belki yüzü olmadığından– değişmeden ağlıyordu. Aslında ağladığını belli eden tek şey gözyaşlarıydı. Önümüzdeki hafta ailesini ziyarete gidecekleri şehit asteğmen arkadaşı da hep böyle dermiş; şimdi ağlamasının nedeni hatırlatmasıydı. (Neyi hatırladığını sormadım.) Mehmet komutanını teselli etmeye çalışırken, içkiyi bitirip çıktım; Mehmet'in Tanya'yı becerip becermediğini sormadan. Dışarıda hava buz gibiydi, ama ben ter içindeydim, soğuğu sırtımdaki ter soğuyunca fark ettim.

Biraz sütle kurabiye yedim eve dönünce. Ferda yine aramamış, aramışsa da not bırakmamıştı. Nejat'a telefon ettim ve hikâyeyi anlatıp adresi verdim. Bundan ötesi, yani Kurtuluş semtinin dar bir sokağında sel gibi akan çılgınlık ona aitti. Telefonu kapatıp tekrar ahizeyi aldım. Sıra Ferda'daydı.

"Alo..."

Evdeydi ve beni aramamıştı. Üzülecek değildim, ama hafif hayal kırıklığıyla birkaç saniye durakladığımı itiraf etmeliyim. Sessizliği uzatmadan, "Alo," dedim ben de.

"A, siz misiniz?" Birkaç saniye önce dudaklarımda oyalanan duraklama, telden ona ulaşmıştı. "İyi geceler." Yanında biri vardı, öyle düşündüm. "Nasılsınız?"

"İyiyim," dedim. Benim yanımda sadece içki vardı, ihanet eden oydu. Bu duyguyla, "Sanırım, sen de iyisin," dedim.

"Evet, evet, çok iyiyim."

Sözleri kısa, kendine dönük ve sabırsızdı. İyi geceler dileyip telefonu kapattım. Yatmadan sabaha başlayacak baş ağrısının önünü kesebilmek umuduyla aspirinle biraz daha süt içtim.

XVII
(Duygu-Sevda)
(Temmuz 97 - Perşembe)

"Benden nefret etmelisin," diyorum. "Eğer yaşamak istiyorsan mutlaka etmelisin."

Ferda cevap vermiyor. Sırtımla meşgul. Su arada boğazıma, genzime kaçıyor, boğulacağım. Belki de niyeti beni boğmak.

"Hatırlıyor musun?" diye soruyorum.

"Neyi," diyor Ferda.

"Kışı, karları, gölü, sana verdiğim yıldızı, yazar dostumuzu..."

Küvetteyim, beni yıkıyor; karları, gölü ve yıldızı hatırlamamış gibi.

"Burada kalamazsın," diyor.

Burada kalmalıyım. Çünkü son yakın, dün Nazan'a da söyledim bunu.

"Artık içki yok..."

"Yok," diyorum.

Kedi, adı Gökkuşağı, bizi izliyor. Hayır, sadece beni izliyor, aylarca önce yaptığı gibi.

Ertesi gün baş ağrısıyla değil, mide bulantısıyla uyandım. Kedi başucumdaydı; gözlerini üstüme dikmiş, son nefesimi vermemi beklermiş gibi. Ayağımla itip yere attım akbaba bozuntusunu.

Midem öğleye doğru, dört bardak şekersiz çay içtikten sonra yatıştı. Evden çıkmadan önce Ayla aradı, Mersin'den dönmüştü. Hastalananın babası mı, annesi mi olduğunu hatırlamadığımdan yalnızca, nasıl, diye sordum? Biraz toparlamıştı, ama bunları söylemek için aramamıştı beni. Aramasının nedenini ikimiz de biliyorduk. Ne yapabileceğimi sorunca, beni görüyormuş gibi omuzlarımı kaldırıp, dudaklarımı büzdüm. Belki bir psikiyatrist, dedim. İstemiyor, dedi Ayla. Ayhan'ın istediğinin Bingöl'ün dağlarındaki randevuda buluşamadığı ölümü, İstanbul gibi büyük bir kentin gecelerinde aramak olduğunu biliyordum, ama bunu Ayla'ya söylemedim. Nejat'ı sordum, hâlâ karakolda, dedi.

Yürüyerek Taksim'e çıkınca, meydana açılan sokakları kaplamış kokulardan çoktandır burada kahvaltı etmediğimi hatırladım. Oysa beş altı yıl önce sık sık buraya kahvaltıya gelirdim. Caddede gözüme kestirdiğim ilk pastaneye girdim, sonra da yiyebileceğimden daha çoğunu ısmarlayarak, önüme bir sürü kahvaltılık getirttim.

Yarım saat geçmeden gözüm doymuştu, ama ben hâlâ açtım. Midemde yeniden başını kaldıran bulantıyı uyandırmamak için masanın üstündekilerin çoğuna dokunmamıştım bile. Hesabı ödedim, garsona da onu boşuna yormuşum gibi yüklü bir bahşiş bıraktım.

Dışarıda hava önceki güne göre biraz ısınmıştı. Yağmur da yoktu. Kendimi adımlarıma bıraktım. Çevredeki kalabalık hızla yaklaşan, yanımdan geçip arkamdaki boşlukta yok olan meteorlara benziyordu. Yenilenmiş vitrinleri seyrettim bir süre. İki kez sinemaya gitmeye niyetlendim, sonra Tünel'e doğru hızlı adımlarla yürüdüm. Ne istediğimi bilirken, oyalanmak aptallıktı.

Ferda, parmağımı zilden çeker çekmez kapıyı açtı. Yüzünde kararsız bir gülümseme, üstünde ise uzun bir kazak vardı.

"Günaydın... Pardon, tünaydın demem gerekir, değil mi?"

"Tünaydın," deyip, çıplak bacaklarına bakarak içeri girdim.

Hatırladığım kadar biçimliydiler. Eşyalar, iki koltuk, divan ve sandalyelerden üçü geri dönmüştü. Duvar kenarında, ge-

çen sefer üstünde seviştiğimiz renkli minderler ise kaldırılmıştı. Anının yok oluşu!

"Yeni kahve yaptım."

Görünüşü beni bekliyormuş gibiydi: İç gıcıklayıcı bacakları, huzursuz midem için kahve, koltuklar, en çok da her şeye hazır sesi.

"İçerim," dedim.

Kahveleri uzun, üçlü divanın ayrı köşelerinde birbirimizi seyrederek içtik. Ben hafifçe, o bağdaş kurarak dönmüştük birbirimize.

"Sakal mı bırakıyorsun?"

Güldüm, yine sen, diyordu bana. Bu sevişeceğimiz anlamına mı geliyordu?

"Üçüncü bir yüz ediniyorum," dedim gülmeye devam ederek.

Ferda ikinciyi sormadan, "Yakışmış," dedi.

Elimi iki ya da üç günlük sakalımda gezdirdim. Aslında, yüzümde gizlenen garipliği unutmuştum. Aslında bilinçli bir vazgeçişti bu. Çünkü ne zaman düşünmeye başlasam, çok geçmeden düşüncelerimin sığlığını fark ediyor, mantığımın karaya oturduğunu keşfediyordum.

Ne evvelsi geceki özür dileyen telefonundan, ne de akşam benimle konuşurken yanındaki misafirinden söz ettik. Sanki bugün bugün değildi, biz evvelsi geceden sonra ayrılmamış, ertesi gün öğlene doğru uyanmış, karşılıklı kahve içiyorduk.

Kahvemin son yudumuna kadar bekleyip –o benden önce bitirmişti– fincanı aldı, kendisininkiyle birlikte yandaki sehpaya bıraktı. Döndüğünde bakışları soyunmuş, bacakları gibi çıplak kalmıştı. Elimi uzattım, niyetimi bilerek, kabul ederek kolumu kavradı ve tıpkı bir halata tutunarak tırmanır gibi, divanın öteki ucundan yanıma geldi. Belki evvelsi geceki kadar kışkırtıcı değildi, ama değişmişti. Bu açıktı. Seyirci olmaktan vazgeçmiş, oyuncu olmaya karar vermiş biri vardı karşımda.

Sevişmeye onu ikna ederek başladım: Canının acımayacağına, tersine cennete tırmanacağına inanması için sabırlıydım, acele etmiyordum. O ise meraklıydı. Üstündekileri –zaten iki parçaydı– çıkarınca kılavuzluğu bana bırakır gibi sır-

tüstü divana uzandı. Peşinden gittim, birlikte akacağımız o ırmağın kenarında buluştuk. Bu kez gergin değildi, her şey daha kolaydı. Eğildim; bütün varlığını yüzünde toplamış, bir kadeh gibi bana sunuyordu. Neredeyse ilk deneyişte içine girdim. Islaktı, ama çok dar ve sıkıydı; ancak bu kez istekliydi. Zor bir problemi öğrencilerin önünde çözmeye kalkışan endişeli bir öğretmen gibi sabırla, anlaması, kavraması ve inanması için her adımı yineleyerek onu bekledim. Irmağın içine yuvarlandığımızda bu kez aldığı hazzın ruhsal değil, bedensel olduğunu, etinin ona sunulan bütün hazları tıpkı bir sünger gibi oburca emdiğini hemen kavradı. Sandığımdan da, sandığından da iyi bir öğrenciydi: Bizi temizlemeyen, kirleterek hayata katan ırmağın içinde birlikte akıp giderken, ikimiz de çabucak öğrendik bunu. Sonra iri gözlerini daha da irileştiren, kasıklarından tıpkı dip dalgaları gibi fırlayıp, o dar, sıkı, kavrayıcı, ipeğimsi bir sıvıyla kaplı geçidi kat ederek belini, omuzlarını ve yüzündeki gülümsemeyi açıp daraltan, gerip bırakan kramplar, bekâreti andıran masumiyetini yırttı ve onu aldığı zevkle inleyen, bağıran, ısıran, kısacası sevişen, gerçek bir kadına dönüştürdü.

Soluğum kesilince ırmağın derinliklerinden yüzeye çıktım. Ferda tam karşımdaydı, canlıydı ve Ağustos'ta ölmeyecek kadar mutluydu. Cenneti görmüştü. Göz göze geldik, özür diler gibi elini uzatarak dudaklarıma dokundu. Parmakları kararsızdı. Ben? Neredeyse minnettardım. Sunduğu varlığını kana kana içmiştim.

"Neden? Neden seninle?"

Yanılmamıştım, sesinde de gözlerindeki özrün vurgusu vardı. Seninle, dedikten sonra sanki cümlesini sürdürüyormuş gibi ağlamaya başladı. Şeffaf, gizlenmemiş, kendini apaçık ortaya koyan bir ağlamaydı bu. Kasıklarımın arasında tanışıp tadını aldığı bu yeni mutluluğu Ferit'le oluşturamadığı için ağlıyordu. Beynimi kırık bir şimşek gibi kat eden düşünceyle geri çekildim. Evvelsi gece tedavi olduğunu kanıtlamak için, dün gece Ferit'le denemişti. Yüzüne baktım: Hâlâ şeffaftı; gözyaşlarının aramızda oluşan bağı eritebileceğine aldırmadan, konuşur

gibi, vurgularla ağlıyordu. Hafifçe güldüm. Denemiş, ama Ferit'le beceremeyişti.

"Oysa seni sevmiyorum, sevdiğim o..."

Gülmeye devam ettim. Neşe bulantıya da, hayal kırıklığına da iyi geliyordu. Elini dudaklarıma bastırdı. Yanılıyordu.

"Yanılıyorsun," dedim, elimi hâlâ tuttuğum sert göğsünden çekerek.

"Ne demek şimdi bu?" Yüzü büzüldü, onun da midesi bulanmış gibi. "Yoksa seni mi sevdiğimi düşünüyorsun?"

"Hayır," dedim çabucak. "Beni sevmiyorsun."

"Öyleyse? Hah... Ferit'i sevdiğime inanmıyorsun sen."

"Merak etme, o da seni sevmiyor," diye devam ettim. "Yani üzülmene gerek yok."

Elleriyle göğsümden iterek doğruldu. Şimdi üstümdeydi. Gözleri iriydi, biraz da öfkeli.

"Ferit'i kıskandın." Kıskanmadığımı biliyordu. "Hayır, senin gibiler kimseyi kıskanmaz değil mi?" Başımı salladım. "Bu işi nasıl yapıyorsun?" Hangi işi, diye sormama fırsat vermeden ekledi: "Sevmediğin halde biriyle sevişmeyi."

"Senin gibi," dedim.

"Ama ben..."

Ben seninle sevişmiyorum, tedavi oluyorum, diyecekti, sustu. Belki utanmıştı, belki az da olsa hak veriyordu bana.

"Cinselliği sadece aşkla, sevgiyle mümkün görenler, ana yemeğin tadını ağdalı soslarla iğdiş edenlerdir," dedim.

Ferda yeniden yanıma uzandı. Sakinleşmişti.

"Ne kötü bir benzetme... Kötüden de öte, iğrenç."

"Cinsellik sossuz da enfestir," dedim kulağına. "İnsan âşık olmadan da sevişebilir. Aksini söyleyenler tat alma duygusu gelişmemiş, güdük cinselliklerine boyun eğenlerdir."

"Aptalca bir görüş, eğer buna görüş denebilirse." Başını salladı. "Eşelesem kökünde Freud vardır..."

Freud! Kadınlar neden Freud'a öfke duyarlar? Ama bunu Ferda'ya söylemedim. Onun yerine, "Belki kadınlar cinsellik konusunda erkekler kadar yetenekli değildirler," dedim. "Âşık olmadan sevişemediklerine bakılırsa."

Ferda bir süre söylediklerimi düşündü. Sonra başını sallayıp yüzüme baktı, vardığı sonucu ele vermeden.

"Sende ne var?" Omuzlarımı kaldırdım. Değerimi o biçmeliydi. "Şeytan tüyü, evet kesinlikle bir tür tüy olmalı..."

"Neden ona gitmiyorsun?"

Kuşkuyla yüzüme bakıyordu Ferda. Oysa ben tedaviyi tamamlamış, nekahet dönemine ilişkin önerilerde bulunan bir doktor kadar iyi niyetliydim.

"Acı, birbirimize hep acı veriyoruz. Sanki yüz yüze duran iki merceğiz biz. Birbirimizde sadece acıyı büyütüp, çoğaltıyoruz. Başarabildiklerimiz hep acıyla sınırlı."

Yine Işık gibi konuşuyordu. Bir sözcüğü alıyor, ters yüz edip içini boşaltıncaya kadar sürekli yineliyordu. Onu acısıyla bıraktım bir süre. Ferda az sonra beni doğrulamak ister gibi titreyerek yüzünü buruşturdu; baş başa kaldığı acıdan zehirlenmişti.

"Ne yapacağım?"

Oynamaktan bıkmadığı ucuz filmlere dönüyorduk yeniden. Böyle olunca ben de, "Bilmiyorum, bu senin sorunun," gibi beylik bir karşılık verdim.

Ferda da, "Seninle iyiyim," dedi, kendini inandırmak isteyen, sadece kendine yönelttiği o gevşemeyen sesiyle.

Ben, "Hoşuma gidiyorsun," diyerek, filmi basmakalıp sözlerle sürdürdüm.

"Hoşuna giden nedir? Hayır, dur, kulağıma söyle." Kulağına eğilip, içine girmeye bayıldığımı söyleyince, "terbiyesiz," dedi.

Dudaklarımı kulağından çekip terbiyesiz terbiyesiz gülümsedim. Oysa doğruyu söylemiştim.

"Ne demek istiyorsun?" Kulağına eğilip söyledim. "Yine mi?"

"Yine," dedim, o dar, ıslak vadide gezineceğimi düşünerek.

Ferda bir süre aldatıldığından kuşkulanan bakışlarla beni süzdü, sonra divanın ucuna doğru geriledi.

Elimle işaret edince durdu.

"Yanıma gel," dedim.

Uysal bir çocuk gibi emekleyerek yanıma geldi.

Kucağıma oturtup öyle girdim içine; hiç zorlanmadığım, ko-

lay bir yolculuktu bu. İçim kurumuştu, fışkırmayacağımı bilerek sahibini mutlu etmeye şartlanmış bir köle gibi sabırla onu bekledim. Beş dakika sonra önce derinlerden gelen uzak ve kesik çığlıklarla, ardından keskin bir acıyla, kendini tutmaya çalışmadan bağırmaya başladı. Nazan'ın cerraha benziyorsun dediği anlardaki gibi yansız ve dikkatliydim, bütünüyle yaptığım işe vermiş hissediyordum kendimi. Ferda'nın çığlıkları tırmana tırmana, sonunda utancını da aştı. Onu sol kolumla göğüslerinin üstünden, sağ kolumla ise belinden kavramıştım. Kollarım, çığlıklarını idare eden bir orkestra şefi gibi açılıp kapandıkça, bedeni kucağımdan sıçrıyor, ben de her seferinde havalanmak isteyen bir kuşu tutsak ettiğimi düşünüyordum.

Uzun titremelerle kesilen son krampın ardından, soluğu tıkanıp, başı arkaya düşünce, kollarımı gevşettim ve o dar, sıkı vadiden çıkıp, cansız gövdesini divana bıraktım.

Çok güzeldi, ama Ağustos gelmiş de ölmüştü sanki. Oysa biz Kasım'daydık. Canlanıncaya kadar başucunda bekledim. Neden sonra gözlerini araladığında gülümsüyordu.

"Böyle..." Konuşacak gücü bulamamış gibi susarak yeniden gözlerini kapattı. "Nasıl olabilir. Bu kadar şey... Neden?"

"Neden, birbirimizi sevmemizde değil, sevmememizde saklı," dedim. "Keskin zevkin sırrı, birisini sahiplenmeyişimizde gizli. Sahiplenmeyi aşka değil, sevişme anına sıkıştırıp yoğunlaştırdığımızdan."

Ben de Işık gibi konuşmuştum. Ferda beni etkiliyor olmalıydı.

"Aman Tanrım, lütfen sus. Beni inandıracaksın."

Birlikte girmek istemeyince, duşta önceliği ben aldım. Sonra o biraz daha kahve, ben de süt içtim. Neden süt içtiğimi sorunca, akşama doğru içki içmek için, dedim. Gülmeden, benim için endişe eder gibi başını iki yana salladı; ciddiydi: Ama inandırıcılık eksikti bu ciddiyette. Çünkü aklı karışmıştı, karışıklığın nedeni mutluluk değil, aşk olmadan da ayaklanıp bedenini ele geçirebileceği kanıtlanan cinsellikti. Arada bedeninin bu yeni efendisini, bana yaslandığında –beyniyle yüreğinin reddettiği uyumu yeniden hissederek– hatırlıyor ve istekle titriyordu.

Bir ara piyano çalıp çalmadığını sordum. Eliyle bir işaret yaptı: Şöyle, böyle; ben de çalmasını istemekten vazgeçtim.

Sütümü bitirdiğimde elini uzattı.

"Hâlâ Işık'ın eşyalarını görmek istiyor musun?"

Uzattığı, aramızda henüz kurulamamış köprünün temelini oluşturacak dost elini tuttum.

Birlikte üst kata çıktık. Işık'ın eşyalarının tutulduğu –Ferda öyle dediği için ben de öyle diyorum– oda oldukça genişti. Havada hem toz, hem de kokusu vardı. Bu odadaki eşyalara sinmiş geçmişle bir gelecek yaratmak zorundaydık. Yüzümün ve ablalarını tek tek elinden alan ölümün gizini çözmek; zor bir işti bu.

"Çok kalabalık değil mi?" Başımı salladım. Gelecek, bu odada henüz bulamadığımız, fiziki varlıklarını bilmediğimiz küçük nesnelerin birleşmesiyle oluşacaktı. "Ben çıkabilir miyim?"

Elimi salladım, Ferda odadan çıktı. Ben de Işık'ın geçmişini, geleceğim için aramaya koyuldum; Belki Ferda'nınki de buralarda bir yerdeydi. Biraz da iyimserlikle, işte bunları düşünüyordum. Kapakları aynalı dolapta Işık'ın elbiseleri vardı. Bazılarını hatırlıyordum. Altta birkaç ayakkabı ve çanta; eşyalarının ölümünden sonra dağıtılmamış, bunca yıl saklanmış olması şaşırtıcıydı.

On dakika sonra toz bulutu içinde arayışa ara verdim. Geç olmuştu. Saatim gelmişti. Yani canım içki istiyordu. Açık işaret. İçki artık hayatımın gerçek saatiydi, bunu şimdi, burada, bir gerçek olarak fark ediyordum. İçkiden önceki zaman erken, sonrası ise geçti.

Odadan çıktım, Ferda boş salonda, pencerenin önünde kuleye doğru bakıyordu.

"İçki?" diye sordum.

Önce başını eli gibi iki yana salladı, sonra gelecek vaat etmeyen bir sesle uyardı.

"Erken değil mi?"

"Değil," dedim. "Saatim zamanın geldiğini söylüyor."

Ferda bakışlarını bileğine çevirdi: Saatlerimizi karşılaştırmak istiyormuş gibi. Sonra omuzlarını silkti.

"Gidip alayım."

Başımı salladım, istiyordum. Ferda içkiyi almaya gitti, ben tekrar odaya döndüm. O sarı defteri ya da onun gibi bir şey bulmam gerekiyordu; Işık'ın yüzümle ilgili düşüncelerini yazdığı herhangi bir kâğıt. On dakika kadar daha eşelendim. Ortaokul karnesi, mezuniyet diploması, Tahir Bey'in hakkında iki iddianame... Bulduklarımın çoğu bunun gibi şeylerdi.

"Geldim."

Ferda bardak ve şişeyle birlikte dönmüştü. Salona geçtik, bardağı hiç boşluk bırakmadan doldurdum, silme dedikleri gibi. İlk yudum, ilk nefes, ilk boşalma gibi soluk kesiciydi.

"Hâlâ erken olduğunu düşünüyorum."

"İçeride bir şey yok," dedim. İkinci yudum da iyiydi. "Fotoğraf, anı defteri, öyle şeyler yani..."

Ferda başını salladı.

"Hayır, bir albüm var, ama daha çok öteki ablalarımın fotoğraflarıyla dolu. Duygu ile Sevda'nın..."

Kadehi sıkı sıkıya kavramıştım, yine de elimden kayıp yere düştü. Gülünçtü, ama aklımdan geçen ilk şey, Ferda'nın ölen ablalarının eski sevgililerim oldukları değil, içkimin döküldüğü oldu.

"Nen var?"

Bardak kırılmamıştı, eğilip aldım. Ferda olanları dikkatsizliğimden sandığından, beni yatıştırmaya çalışıyordu. Derin derin, iki üç kez art arda soluk alıp verdim. Aslında durum komik değil, trajikti: Gelecek ararken koyu geçmişle karşılaşmıştım. Bardağa yeniden içki koydum. Şimdi bir değil, üç geçmiş vardı önümde. Birbirinin içine girmiş, sık dokunmuş, katı, geleceğe ait hiç bir sır vermeyen üç geçmiş; üstelik üçü de birer ölüyle noktalanmıştı.

"İyi misin?"

İkinci kadehin ilk yudumu da rahatlatıcıydı.

"Elimden kaydı," dedim hâlâ cevap bekleyen Ferda'ya "Albümü getirsene."

Önce Işık, sonra Duygu ve Sevda. Bu... Cümleyi yeniden, tamamlayarak, baştan aldığımı hatırlıyorum. Çünkü o haliyle eksikti. Gerçeğin yalnızca yarısını içeriyordu. Önce Işık, hayır. İlk

başta Halam ve babası, önce Işık, sonra Duygu ve Sevda, şimdi de Ferda... Dört kız kardeş, dördünü de tanımış ve dördüyle de yatmıştım. Üçü ölmüştü. Ferda'ya baktım. Ağustos'ta da o ölecekti. Belki daha önce kuşkulanmıştım, ama şimdi kesinlikle emindim öleceğinden. Şaşkın gözlerle beni süzen Ferda'ya yaklaştım; ama şaşırması gereken bendim, çünkü yaşayan bir ölüyle karşı karşıyaydım.

"Neden öyle bakıyorsun?"

Biçimli bedenine dokunmak geçiyordu içimden, ama kendimi tuttum. İçinde ölüm, canlı bir filiz gibi boy atıyordu.

"Hiç," dedim.

(Dört güzel, değerli kadın, üçü geçmişte kalan, biri gelecekte bekleyen ve az önce benimle bağlantılanan dört ölüm... İki kardeş bir rastlantı sayılabilirdi, ama dördü istatistiki bir gerçekti. Dört kardeşin büyük bir varlığın parçaları olduğunu, birlikte anlamlı bir bütün oluşturduklarının farkında değildim o gün. Asıl önemlisi Ziynet'i, o dört kardeşten farklı bir öze sahip ilk kadınımı unutmamdı. Duygularım tedirginlikle uyuşmuştu: Yüzümde ne vardı? Sonra o soru geliyordu aklıma: Ben de ölecek miyim?)

"Ama çok garip bakıyorsun."

Cevap vermedim. Ferda albümü almaya gitti. Ben aceleyle tekrar doldurduğum içkiye döndüm. Öyküyü dinlerken ihtiyacım olacaktı. Ferda hemen geri geldi. Fotoğraflar, son şüphe kırıntılarımı da yok etti: Bayan hüzün ve o olağanüstü ses ölmüştü. Ferda anlattıkça Duygu ile Sevda'nın öykülerinin de, Işık'ınki gibi dramatik ve şaşırtıcı olduğu ortaya çıktı. Işık'ın sona yaklaştığında renkleri yitirdiğini biliyordum. Duygu'nun duyarlılığı, Sevda'nın ise o olağanüstü sesi yok olmuştu ölürken.

Burada yapacak işim kalmamıştı. İçkiyi bitirdim. Albümü olup bitenleri anlamaya çalışan Ferda'ya geri verdim.

"Bitti mi? Yani aradığını bulabildin mi?"

Bir şey bulamayacağımı anlamıştım; bu da bir şeyler bulduğum anlamına geliyordu aslında. Alt kata indik. Ferda kalmamı istedi, ama başımı salladım.

"Ferit'i seviyor musun?"

Ferda sözün sevgilisine dönüş nedenini anlamamıştı, şaşkınlık, belki biraz da merakla başını salladı. Geleceği kestirmeye çalışır gibiydi.

"Sanırım, yani..." Gülümsedim, Ferda cevabının beni incitmeyeceğini fark edince devam etti: "Evet."

"Güzel, sakın onu sevmekten vazgeçme."

Sadece merakını yüklediği, içinde hayal kırıklığı olmayan, duru sesiyle atıldı.

"Ne o, fikir mi değiştirdin? Bir saat önce aksini söylüyordun."

"Hayır," dedim. "Ben onun seni sevmediğini söyledim." Daha da şaşırmıştı. "Sen sev. Sakın vazgeçme."

Yoksa ölürsün, demedim. Yanağından öpüp ısrarlarına aldırmadan evden çıktım. Onunla yatabilirdim, bu hoşuma giderdi; ama bana âşık olmasına izin vermemeliydim. Ağustos'ta hâlâ yaşıyor olmasının belki de tek yolu buydu.

Yüzüm, esas sorunum bu; Işık'ın sarı defterini bulmalıyım: Yolda durmadan bu cümleyi tekrarladım.

Evde önce biraz televizyon seyrettim. Borsa, Japon rating kuruluşunun kredi notumuzu düşürmesiyle altüst olmuştu. Araba kazasından kurtulan parlamenter bir televizyonda açıklama yapacaktı. Sonra biraz daha içtim. Eğer bulmak istiyorsam Tahir Bey'e sormalıydım o defteri. Tahir Bey, Faruk'u hatırlattı, bu da midemi bulandırmaya yetti. İçkiyi bıraktım. Ne Işık, ne Duygu, ne de Sevda; düşünmeyecektim. Kendimi suçlu hissetmiyordum. Kasıt olmadan suç oluşmaz. Kastım yoktu, işlediğim suçu da bilmiyordum, nedenim de yoktu, beni kimse itham etmemişti; öyleyse suçlu değildim. Genetik bozukluk, diye mırıldandım aynada kendime bakarken; yüzüm, bu ölümlerden sorumlu olamaz.

Tam burada, yüzümün masumiyetini kanıtlamaya çalışırken, kedi ortaya çıktı. Aslında eve döndüğümde yattığı yerden başını kaldırmış ve şöyle bir bakmıştı, ama şimdi tam karşıma, televizyonla arama girmiş, dik dik, sanki beni yalanlamak ister gibi o her zamanki düşman tavrıyla bakıyordu. Hayır, yaptığı şeye bakmak denemezdi, sanki Duygu ile Sevda'yı tanıyormuş ve beni mahkûm etmiş gibi bakıyordu. Alçak, nankör yaratık.

İşte asla birlikte olmayacağım kadın tipi... 1986'da Duygu'ya rastladığımda, kelimesi kelimesine tam olarak böyle düşünmüştüm. Kesin ve kararlı bir reddediş! Ama daha o haftanın sonunda onunlaydım. Aslında beni Duygu'ya iten nedeni, daha kendimi bu ilişkiye inandırmadan, onu elde etmeden önce kavramıştım: Duygu, Işık'ın tam ayna simetrisinde yer alıyordu. Işık karmaşık ve sertti, Duygu ise hüzünlü bir dizeyi andırıyordu. (Aslında hüzünlü olamayacak kadar uzun boylu ve yapılıydı.) Işık'ın geride bıraktığı boşluğu ona hiç benzemeyen bir kadınla doldurmayı seçmem, ilk bakışta mantıklıydı. Ama hüznün ne denli yorucu olduğunu çok geçmeden anlayacaktım. Oysa bunu daha ilk günden fark etmem için yeterli veri vardı elimde. Duygu, karşılaştığımızda hayatının öteki evrelerinde pek oyalanmadan, yalnızlığa varmış ve oraya temelli yerleşmişti. Güzeldi, orantılı vücudunun üstünde göze çarpan alımlı ve belirgin bir yüz taşıyordu. Güzelliğinin o kendini karşısındakine gizlemeden sunan saf hali, gözümü boyamaya yetti. 1986'da, güzelliğin ancak belirsizlikle derinleştirildiğinde eşsiz olduğundan habersizdim henüz. Zahmetsizce, çabucak keşfedilen güzellik, en çabuk bıkılan, en önce unutulan değil midir? 1986'da işte bu sorunun cevabını bilmiyordum.

Biyologtu Duygu; bir biyologla ilk kez karşılaşıyordum. Ona gelince, o, felsefe öğrenimi görmüş olmamı çok önemsiyordu. Sıkıldığımı fark edinceye kadar, felsefeyle edindiğimi düşündüğü derinliğin içinden, yaşam, ölüm, varlık, benlik gibi konuları bulup çıkararak, beni konuşturmaya çalıştı. Kişiliğinin hüzünlü ve parıltısız bir yansıması olmasının nedeni de buydu aslında. Ölüm fikrine alışmak, diye özetlediği yaşam konusunda bu denli yoğunlaşınca, sonunda hüzünlü ve kasvetli biri olup çıkmıştı. Bu tür konuşmalar uzadığında kendimi küçümsenen, ruhsal kuruluk çeken ya da aklının kökleri olmayan biri gibi hissederdim hep.

"*Yaşam insana karşı duyarsız, aldırmaz ve yansızdır. Sonsuzluğa akışı insafsızcadır.*"

Ya da, "*Ölüm adaletsizlik olarak algılanmamalıdır. Unutmayın, tüm insanları sonunda eşitleyen sadece ölümdür.*"

İçimi karartan böylesi cümleler buluşmalarımızı hep kısaltırdı. Ama Duygu bunu anlamaz, sanki felsefi konularda ortak bir açılım bulursak, bu soyut bilimin görülmez ipleriyle birbirimize daha çok bağlanacağımızı sanırdı. Felsefe, askerliğimi asteğmen olarak yapmamı sağlamıştı, bundan öte bir değer içermiyordu benim için. 1986, iyi para kazanmaya başladığım döneme denk geliyordu. Talih, sonunda o güne kadar geciktirdiği borcunu ödemeye karar vermişti sanki; kısa sürede zengin biri olup çıktım. (Bu arada bütün hayatı boyunca harcamadan biriktirmeyi seçen üvey babamın ölümüyle yüklüce bir mirasa konduğumu da söylemeliyim.) Bir yandan para harcamayı öğreniyordum, bir yandan da Faruk'un ve 1981'deki o uğursuz gecenin yok ettiği, Işık'ın ise tamir etmeme fırsat vermediği özgüvenimi bu yeni yapı taşıyla tekrar kurmaya çalışıyordum. Uzunca bir süre paranın başımı döndürdüğünü fark edemedim. O sıralarda elime geçeni sonsuz bir pınardan akan su gibi cömertlikle etrafa saçıyordum. Para adeta çelikten, kimsenin kırıp bükemeyeceği, eğemeyeceği kadar sağlam bir iskelet sağlıyordu bana. Daha sonraları vazgeçecektim, ama o sıralar bu dışavurum, "*zararsız bir görgüsüzlükten oluşsa da katlanılabilir bir sevimlilikle gizleniyordu.*" (Şimdi kim olduğunu hatırlamadığım biri böyle demişti.) Değişikliğimi, yeni çok para kazanmaya başlamış olanlara özgü bir şıklıkla tamamlamaya da özen gösteriyordum. Işık olsa, yerin dibine batırırdı beni. Oysa Duygu bunlara aldırmıyordu.

Duygu'yu bir anlamda parayla birlikte tanıdım. Kendini yeni toplamaya çalışan benliğime Tanrı'nın çabamı yüreklendirmek için bağışladığı bir ödülü andırıyordu. Ama bu ödülün içinde büyük bir tehlikenin filizlenmeye hazır tohumları da vardı: Duygu hiç âşık olmamıştı ve âşık olmak için yanıp tutuşuyordu. (Birine değil, âşık olma fikrine âşık bir kadından daha tehlikeli ne olabilir?) Üniversiteyi bitirdikten hemen sonra bir yıllık bir program için yurtdışına gitmiş, ancak iki buçuk yıl sonra geri dönebilmişti. Karşılaştığımızda adı gibi duygulu, yağmurlu bir akşamüstü gibi de hüzün yüklüydü.

Hata yaptığımı çok geçmeden kavradım. Duygu'nun güzelli-

ği yakınında değil, ancak ondan uzaktayken anlamlı ve katlanılabilirdi. Ama her iki durumda da, güzelliğinin resmi belleğimde kalmıyordu. Birbirimize yakınlaştıkça, kişiliğinde, güzelliğinin etrafa saçtığı o saf daveti gölgeleyen, pürüzlü, yeni yüzeyler keşfettim. Bir kere cinselliği uykudaydı; yatakta utancının sınırı ve dibi yoktu. Neredeyse –içinde erkek varsa– gördüğü rüyadan bile utanıyordu. Çıplakken ona zevk vermek için yaptığım her şey –ağır bir hakaret gibi– utancına utanç ekliyor, yoğunlaştırıp, büyütüyordu. Sevişirken adını söyleyecek olsam, benliğinin yeni yeni farkına varan küçük bir çocuk gibi hemen içine kapanırdı. Utancı öylesine belirgindi ki, çoğu zaman zamk gibi bana da yapıştığını, hareketlerimi kısıtladığını hissederdim. Her sevişme sonrasında onu düştüğü kuyudan çıkarmak saatlerimi ve bütün sabrımı alıyordu. Utancına aldırmadan sadece bedeniyle ilgilenebilirdim, ama her seferinde bir düğüm gibi çözülmesi gereken cinselliği, orgazmın ardından ya derin bir umursamazlığa, daha çok da gözyaşlarını akıttığı kısa süreli bir sinir krizinin içine yuvarlanırdı. Cinsel haz açlığı çeken bir kadınla, utançtan ölmek üzere olan bir bakire: İki aykırı ruh hali arasında sonsuz geliş ve gidişler. Durumu kısaca böyle tanımlanabilirdi. Soyunduğunda hüznünün sadece kişiliğini değil, bedenini de ele geçirdiği ortaya çıkıyordu. Ona yaklaştığımda terk edilmiş bir çocuğa sarılacağımı düşünmekten kendimi alıkoyamazdım. Hepimiz gibi hava soluyor, ama çiçeğin havayı karbondioksite dönüştürüp salması gibi, yalnızca hüznü geri veriyordu. Kısacası hüzünlü bir yüzü, hüzünlü bir sesi ve tabii ki hüzünlü bir çıplaklığı vardı. Onun gibi gösterişli bir kadın için gerçek bir talihsizlikti bu.

Aslında onu zar gibi kuşatan, soluk aldırmaz bu hüzünden, utançtan kurtulmak istiyordu Duygu. Benim ona yönelişimin ardında uzun süredir aç dolaşan özgüvenimi beslemek varsa, onunkinin ardında da, henüz karşılaşmadığı mutluluk özlemi yatıyordu. Belki bu nedenle bulduğunda mutluluğa öylesine arsızca sarılıyordu ki, görüntüsü her oburunki gibi tiksinti vericiydi. Açlığı onu adeta aptallaştırmıştı; mutluluğa kavuşmak için bulduğu nedenlerin akla uygunluğunu bile göz ar-

dı ediyordu: Rastgele giydiğim bir gömlek, mırıldandığım bir şarkı, hatta bulutsuz bir gökyüzü, ona ondan başkasının asla fark edemeyeceği gizli mesajlar ileterek, sevinçten çıldırmasına yol açıyordu. Zamanı ve şiddeti kestirilemeyen bu nedensiz ruhsal patlamalar, sonunda ondan uzaklaşmama yol açtı. Ağzını açtıkça içinden fışkıran bu garip mutluluk –ya da mutluluk açlığı– ile zehirleniyordum. Duygu'nun –sanki yazgısıymış gibi– peşine düştüğü hüzünlü özlemin sonuna vardığımızda, tanımadığım bu kadınla tek şeyi paylaşıyorduk: Uzun sessizlikleri... Üstelik ortalık artık hep gözyaşı kokuyordu: Ondan uzaklaştığımı fark ettiğimde ilişkimiz ikinci evreye vardı. Duygu yalnızlık durağından hızla acı istasyonuna geçti ve bu kısa yolculuk, aşk ile acı arasında garip, ancak onun gibi birisinin oluşturabileceği bir eşitlik kurulmasıyla sonuçlanıverdi. Acı, artık aşkının derinliğini kanıtlayan hassas, ilahi bir iskandildi sadece: Ruhsal, duygusal özünü yitirmiş, bir ölçü birimine dönüşmüştü. Ne denli çok acı çekerse, acısının kaynağı olan âşığına onu o denli çok sevdiğini kanıtlamış oluyordu. Üzerine ağır bir koku gibi sinen bu duygu, âşık kimliğinin de en belirgin kanıtı olup çıkmıştı. Sonunda garip bir durumun içinde bulduk kendimizi. İki tarafın da diğerinden bir şey ummadığı, beklemediği bir ilişki: Bir tür yeni uyum. Aramızda oluşan bu uyum aslında oynak bir dengesizlikti. O, acı ve ümitsizlikle bana doğru atıldıkça, sarsılıyor, iki yana savruluyor, ama bulunduğum yeri asla terk etmiyordum. Sonra şaşırtıcı bir şeyi fark ettim Duygu'yla ilgili: "*Acı çekmeyenlerin, acı çekme yetenekleri yoktur ve bu kişinin ruhsal zenginleşmesinin önündeki bir eksikliktir...*" Böyle düşünüyor, sanki sadece kendisinin değil, yaşayan herkesin acısını çekiyordu. Bu kadar geniş ve yaygın bir acıya nasıl dayanıyordu, anlayamıyordum. Belki de acıları süreklilikten yoksundu. İlk sevişmemizin –eğer bir erkekle bir kadının gerçek tanışması ilk sevişme ise– üstünden on iki ay geçmişti ve artık ayrı sayılırdık. Onu görmeye gitmiyordum. Aslında dayanamadığım aşk acısı değil, aşk acısı çeken birini seyretmekti. Ne zaman görüşsek, hemen yakınmaya başlıyordu. Sanki âşık olduğunun ka-

nıtı, sadece ve sadece sevildiğine inanma isteğinin doyurulmasıyla bağıntılıydı. Eğer acılarını yazabilseydi, okurdum, ama seyretmek? Bundan iğreniyordum. Artık sevişmiyor, hatta konuşmuyor, sadece onu gözlüyordum: Bir süre sonra âşığı olarak yitirdiğim sabrı, dostu olarak da göstermekten kaçınır oldum. Her şeyi çok belirgin, çok açıktı. Gerçek anlamda ne zaman yakınlaşsak, hemen ruhunu soyar, önümde çırılçıplak kalırdı. Bu hiç acıma duygusu uyandırmadı bende. Beni aldatmıştı: Güzeldi, kırılgandı, ama hiç gizi yoktu... Bana gelince, artık çok para kazanıyordum; bu da sabırsızın biri yapıp çıkmıştı beni.

Dostça ayrıldık; en azından durum benim için böyleydi. Birlikte yol aldığımız tekne fırtınada batmadı, birdenbire alabora olmadı. İçine sızan sularla yavaş yavaş, gözlerimizin önünde sulara gömüldü. İkimiz de olup bitenin bilincindeydik, ama ikimiz de değişik nedenlerden dolayı suyu boşaltmayı denemedik.

Duygu, hüzün değil, duygu yoğunluğu diyordu etrafa bir is gibi bulaştırdığı o yoğun kasvete. Ruhu belki çok zengindi, ama hiç alıcısı yoktu bu hazinenin.

Duygu ile Sevda arasındaki dönemi daha çok para kazanmanın değişik yollarını keşfetmek, para kazanmanın bir amaç değil, bir meslek olduğunu öğrenmekle geçirdim. (Ama yüzümün değiştiğinden, ikinci yüzümün ise bir hiçlikten doğduğundan, bu garipliğin tanıdığım kadınları ölüme sürükleyeceğinden habersizdim o sıralarda.)

Sevda'yla tanışmam, Duygu'yla birbirimizi aramaktan vazgeçmemizden tam üç yıl sonra, 1990'da oldu. Borsadaki alıcı kurumların bir vakıf yararına düzenlediği akşam yemeğinde şarkı söylerken gördüm onu. Aslında gördüm demek yanlıştı. Sevda görülen değil, duyulan, bakılarak değil, ancak dinlendiğinde kavranabilen bir kadındı: Yani bir beden yoktu; mavi bir tuvalete bürünmüş, araştırıcı, mezzo soprano bir ses vardı sahnede.

Onu yemekten sonra kuliste, coşkun bir hayran kitlesinin arasında buldum. Erkeklerle çevrelenmişti, görünmüyordu, ama orada olduğu belliydi: Sesinden yayılan çekim gücü var-

lığını –bedeni görünmese de– bütün erkeklere –kadınlara da– haber veriyordu.

"Mozart'ın dehası nasıl kavrandı? Mozart'ın müziği, Salieri'nin dediğine göre hiçbir müzik parçasının bittiği gibi bitmiyordu."

Etrafındakiler –Sevda'nın söylediklerine aldırdıkları yoktu– sadece dinliyorlardı. Sesinin bir pınardan fışkıran suyun doğal çınlamasını hatırlatan armonisi herkesi ele geçirmişti. Fareli köyde değildik, ama çocuklar gibi büyülenmiştik.

"Salieri farkında olmadan mükemmelden, ya da şaheserden daha büyük, bu tanımları aşan yeni bir tanım yapmıştı. Sadece bu açıdan bile, yani Mozart'ın dehasını herkesten önce kavradığı için, Salieri de büyük bir müzisyen olarak sınıflandırılabilir."

Akışı birden hızlanan su sesini andıran gülüşünün ardından devam etti; çevresinde yarattığı dalgalanmaya aldırdığı yoktu. O zamana kadar hiç kimseyi dinlemediğim kadar dikkatle dinliyordum onu.

"Mozart'ta müziğin hiçbir müziğe benzemeyen başlayışı, yapılanışı ve zenginliğiyle, hiçbir müziğe benzemeyen bitişi vardı. Tanrı'nın soluğu, Tanrı'nın neşesi ve Tanrı'nın karmaşası ya da..."

Sözleri ders veren bir hocayı hatırlatıyordu. (Sonradan gerçekten hoca olduğunu, konservatuvarda şan ve müzik tarihi dersleri verdiğini öğrenecektim.) Önümdekileri yararak –tıpkı çölde, o aldatıcı ufukta beliren vahadaki pınara koşan, gözü başka hiçbir şey görmeyen bir zavallı gibi– çemberin ortasındaki su sesine yöneldim. İnsanı içki gibi sarhoş eden ses, umutlu erkek gözlerinin odağından dağıtılıyordu.

"Ya Beethoven?"

Soruyu sorana değil, tam karşısında olduğum kadına, ona, daha doğrusu o sese bakıyordum.

"Beethoven'in şaheserlerini sağırlığına ve aşk acısına borçluyuz. Eğer siz," parmağı beni gösteriyordu. "Tanrı'nın yerinde olsanız, Beethoven'i, kulağı duyan, mutlu biri yapar mıydınız?"

Belki yapardım, ama karşımda akan suya ancak "hayır"la ulaşacağımı, öteki erkeklerden daha önce, belki de para kaza-

nırken edindiğim o atik refleksle kavradım ve hemen, hayır, dedim.

Sevda, bir karşılıktan çok, inançlı bir amine benzeyen "hayır"ımı duyunca, hafifçe gülümsedi. Gülümserken hayırsever birine benziyordu. Çünkü gülümsemesi sadece beni değil, sesinin melodisine kapılan herkesi kucakliyordu. Kimseye aldırmadım ve elimi uzattım. Para ya da değerli bir şeye uzatır gibi; isteyerek ve umut ederek.

Sevda'yla akşam yemeğine çıkmak için altı hafta beklemem gerekti. İkinci haftadan başlayarak bütün bu süre boyunca onu neredeyse her gün aradım. Kendine güvenen bir erkek nasıl davranırsa, öyle davranıyor, onu elde etmeden önce, teslim olduğumu, kendimi ona her gün yeniden teslim ederek kanıtlıyordum.

Sevda, Duygu'dan sonra tam anlamıyla bir şenlikti: Lezzetli, doyurucu ve içerikli. Biraz yapaydı belki, ama bu güzelliğini anlaşılır kılmak için gerekliydi bence. Çünkü o bir sanat eseriydi ve sanat da bir parça yapaylık demek değil miydi? Sonraları müziğin dışındaki konularda epeyce yüzeysel olduğunu keşfedecektim. Ama bu yüzeysellik ona yakışıyor, hatta kişiliğine, özü olanlara has bir derinlik katıyordu. Duygu'nun tersine mutlu biri sayılırdı, ama mutluluğu neşesi gibi soyuttu; parlak yıldızları hatırlatıyordu: Görüp büyüleniyordunuz, ancak asla ulaşıp dokunamıyordunuz. Ama mutluluğu değil, asıl sesiydi içkiye benzeyen: Paylaşılabiliyor, paylaştıkça da başınız dönüyordu. Kesin olan şuydu: Güzelliğini anlayabilmek kavrayıcı, keskin bir yetenek gerektiriyordu.

Neşesi de güzelliği kadar ilgimi çekerdi. Öyle ki, neşesi hem kölesi, hem de efendisiydi. Ama bu durum zaman zaman karşısındakini yorar, lezzetini almadığı egzotik bir baharatı zorla yutmak zorunda kaldığını düşündürürdü. Komik de sayılırdı. Komikliğinin ardında gelişmiş bir "*sense of humour*" değil, kendini iyi karikatürize etme becerisi vardı bence. Yakınındakilerin birçoğunun onu biraz kendini beğenmiş bulduğunun farkındayım. Sevda, erdemlerini birer değer gibi değil de, yaşamını renklendiren hoşluklar olarak gördüğünden, onları sa-

kınmadan, (gülümsemesi gibi) cömertçe karşısındakilerin dikkatine sunardı. Yanlış anlaşılmasının nedeni buydu bence. Nasıl anlaşılırsa anlaşılsın, kimse ondan uzak duramazdı. Öyle sesi olan birinden asla nefret edemezdiniz. Dışarıdan bakıldığında enerjik biri gibi görünürdü; ama içi huzurlu birinin enerjisi değildi bu. Yine de içini –sesinin ardında tutar– pek belli etmez, kendini ele vermezdi.

Bir yıla yakın bir süre onun, biz ölümlülere armağan edilen varlığının en yakınındaki kişi oldum. Buna karşın amacı belirlenmemiş, seyrek dokunmuş bir ilişkiydi aramızdaki: Durum en azından benim için böyleydi.

Çok sık seviştik. Öncelikle sevişmeyi, daha doğrusu birbirimizle sevişmeyi seviyorduk. Sevda bu işi yatak odamdaki büyük aynanın önünde yapmaya bayılıyordu. Böylelikle hem sevişen biri olarak bedensel zevk alıyor, hem de tutkuyla sevişen bir çifti seyreden bir sapkın gibi, ayrı bir haz dalgasının içinde titriyordu. Vücudunun bir belleği olduğu kesindi. Hangi noktasına dokunsam, bedeni hemen ardından ne yapması gerektiğini hatırlar, eğilip bükülerek, kendini cömertçe sunar ve böyle anlarda yüzünde gece açmış bir çiçek gibi şaşırtıcı bir gülümseme belirirdi.

Ona rastladığımda çoğu güzel kadının narsisist olduğunu öğreneli çok olmuştu. Ancak Sevda'nın kendinde âşık olduğu, o yeni yağmış kar kadar el değmemiş güzelliği değil –doğal olarak onu da kışkırtan– sesiydi. Rahatsız etse de, çevresindekilerce de kabul gören bu narsisitliği başkalarını sevmekten alıkoymuyordu onu. Beni sevmiş miydi? Bilmiyorum. Beni ne sevmesini istedim, ne de bekledim. Bir şeyi derinlemesine ele geçirmek için kavramak gerektiğini bildiğimden, sorumluluk almaktan kaçınarak, kavramak için çaba sarf etmeden, sadece onu elde etmek ve uzun süreli olamayacağını bile bile, ona sahip olmakla ilgilendim.

Neden ayrıldığımızı hâlâ bilmiyorum. Oysa tanıdıklarım arasında birlikte olabileceğim tek kadındı. Ayrılma nedenimiz, ilişkimizin dokusundaki seyreklik, bir bağ oluşturmaktan kaçınmamız, belki de olanla, sürüp gidenle yetinmemizdi.

Sevda 1991'de, otuz dört yaşına girmemden hemen sonra, tadını çıkarabileceğim kadar bir servet edinmişken, son kez olduğunu bilmeden –en azından ben bilmiyordum– seviştiğimiz o büyük aynanın içinde kulağıma eğilip, "Gidiyorum," deyiverdi. O gün sesinde ilk kez hiç durmadan akan o berrak, mavi suyun şırıltısını duymadım. Giderken, yaşamının, üç oktavlık sesi gibi geniş bir aralıkta hep özgürce salınacağını düşünüyordum.

Bunu ona söyledim. Yüzünde daha önce görmediğim, sanki ayrılık için bir başkasından ödünç aldığı bir gülümseme belirdi. Ertesi hafta Kanada'ya uçuyordu. Artık orada şarkı söyleyecek, suyun hemen donduğu bir ülkede akacaktı.

Gittikten sonraki birkaç hafta boyunca salgın bir hastalık gibi çabucak etrafına bulaşan neşesini özledim, sonra düşündüğümün aksine kolayca unuttum onu...

Gözlerimi bu unutuluşla araladım. Kedi hâlâ bana bakıyordu. Elimi salladım, sonra kadehin içinden buz alıp arkasından attım. İkinciyi de atacaktım, kayboldu. Belki biraz daha Sevda'yı düşünürdüm, ama telefon çaldı. Ferda!

Nejat'tı. Sesi her zamankinden de yorgundu.

"Hâlâ ajanstayım," dedi. Ayhan'ı polise teslim etmişti. "Durumu anlattım," diyerek mırıldandı. "Gelsene."

İçki için bile geç olmuştu, ama Nejat pek sık davet etmezdi birini. Duygu ile Sevda'yı boş kadehle bırakıp çıktım. Çıkarken kedi tekrar salona dönmüş beni gözlüyordu.

Yarım saat sonra ajansa vardım. Üç katlı binada bekçi ve Nejat'tan başkası yoktu. Ama masasının üstünde bitmek üzere olan bir şişe vardı. Uzun zamandır içiyor, diye düşündüm. Bu da pek sık olmazdı.

"Merhaba," dedim, gülümseyince yanına oturdum.

Nejat omzunu silkti.

"Pek iyi sayılmam."

Sormamıştım, ama haklıydı, kötü görünüyordu. O başlayalı çok olmuştu, bir kadeh de birlikte içtik havadan sudan konuşarak. Ayhan'dan söz etmedik; zaten içmesinin nedeni Ayhan değil, Beyhan'dı.

"İyi bir kadındı," diyerek başını salladı. Beyhan! Yüzüne sorarak baktığımı fark edince, "Hayır, ölmedi," dedi. "Ama durumu kötüleşmiş, saat sekizde telefon etmişler."

Saate baktım. On ikiyi geçmişti. Kararsızlığı dört saattir devam ediyordu demek.

"İstersen birlikte gideriz," dedim, beni bunun için çağırdığından habersizmişim gibi.

Nejat bilmediğim bir nedenden başını iki yana salladı.

"Tek başıma gitmeye utandım."

Anlıyordum, başını sarsan utancıydı.

"Ayhan'ın haberi var mı?"

"Hayır," dedi. Sonra yüzünü buruşturmaya çalıştı ama başaramadı. Yüzündeki kasları kımıldatacak gücü yokmuş gibiydi. Dudaklarının yanında birkaç kısa çizgi oluştu, o kadar. "Gelip gelmeyeceğini bilmiyorum. Yıllardır bir kere bile ablasını ziyaret etmedi. Zaten gözaltında, salmadılar."

Çıkmadan önce kafamızı toplamak için birer fincan koyu kahve içtik. Nejat, Ayla'yı ararken, ben tuvalete gittim. Nejat, arabayı alalım dedi, ama onu taksiyle gitmeye ikna ettim.

Nejat'ın huzurevi dediği, Etiler'de üç katlı bir villaydı. Taksiden inip bahçe kapısındaki zili çalınca beyazlar giymiş, ama pek hemşireye benzemeyen bir kadın açtı kapıyı. Kadın, çorba içer gibi sesli bir şekilde sakız çiğniyordu; bütün kabalığı ağzında toplanmıştı. Nejat'ı sinirlendiren, kadının aptalca sorularından çok, bu oldu sanırım.

Sonunda kadını Nejat'ın ölmekte olan karısı için geldiğimize ikna ettik. Nejat üst kata, Beyhan'ın can çekiştiği odaya çıktı, ben alt katta, kapısında danışma yazılı, dar, penceresiz bir yerde beklemeye koyuldum. On beş dakika sonra bir doktor geldi, hâlâ sakız çiğneyen kadın onu üst kata, Nejat'ın yanına götürdü. Yarım saat kadar daha bekledim, gelen giden olmayınca ben de üst kata çıktım. Boşuna çıkmışım, Nejat aşağıya iniyordu.

Birlikte indik.

"Kendinde değil," dedi. Sonra Beyhan'ın yıllardır kimseyi tanımadığını hatırlayıp, "Zaten gözleri kapalı," diyerek sözlerini tamamladı.

Beyhan bu gece ölmeyecekti, doktor öyle demişti. Yeniden taksiye binip ajansa döndük. İkimiz de eve gitmek istemiyorduk. Nejat, "Artık içmeyelim," deyince yürüye yürüye Galatasaray'a çıktık. Üşümüştük, çorba içme teklifine, hemen evet, dedim. Sarımsak kokan çorbacıda iyice ısınıncaya kadar kalıp, iki tas çorba içtik. Lisedeyken de bazı Çarşamba akşamları okuldan kaçtığımızda böyle çorba içerdik, bunu hatırlayıp gülmeye çalıştık. Ben güldüm, Nejat da gülümsüyormuş gibi yaptı, ama çorba direncini aşındırmış, anıları da incelen yerden kırmıştı; tası yarılamışken ağlamaya başladı.

"Beyhan'la Yıldız Parkı'na gittiğimiz o günü hatırlıyor musun?" Sesi dinleyeni de ıslatıyordu. Hatırlamıyordum, ama hatırlıyormuşum gibi başımı salladım. "O gün tanışmıştınız."

O günü, yani Beyhan'la tanışmamızı çok iyi hatırlıyormuşum gibi gülümsedim. Oysa hatırladığım Beyhan'ın hep karşısındakini dilsiz olduğuna inandıracak kadar derin bir sessizliğin içinde olduğuydu. Yüzünü bile unutmuştum; kişiliksiz olduğunu hatırladığım çizgileri kalın bir sisin ardında kalmıştı. Hem ben de Ayhan gibi yıllardır görmemiştim Beyhan'ı.

"Nikâha gelmiş miydin?"

Gitmemiştim. Ama Nejat hâlâ ağlıyordu: Öyle hıçkıra hıçkıra değil, onun gibi yorgun birine yakışan yumuşaklıkta, usul usul. Onu hayal kırıklığına uğratamazdım.

"Geldim," dedim geçmişi hatırlatan bir sesle. "Oradaydım."

Sonra çoğu zaman önümdeki boş çorba kâsesine bakarak, Nejat'ın katılmadığım, ama oradaydım dediğim nikâhını, Beyhan'la birlikte yaptıkları ilk seyahati, ajansın adını bulmak için bir hafta, geceli gündüzlü, nasıl uzun uzun konuştuklarını anlatmasını dinledim. Aslında Beyhan'ın değil bir hafta, bir saat bile konuşabileceğine inanmıyordum, ama karşı çıkmadan sessizce bekledim. En yakın arkadaşım ağlıyordu ve gözyaşları onu haklı kılıyordu. Ardından en iyi arkadaşım, hâlâ sevdiğini gizleyemediği karısının başkalarından gizlediği iç dünyasını anlattı. Bilmediğim Beyhan'ı; Beyhan'ın çocukları –bu arada olmayan çocuğunu– ne kadar sevdiğinden söz etti. Bosna'da savaş patladığında, Beyhan Saraybosna'ya gitmek için epeyce mücadele etmiş-

ti Nejat'la. Çocuklar için; Nejat hayır, olmaz demişti. Saraybosna o sırada en çok tavuğa benziyordu: Durmadan yetim yumurtluyordu çünkü. Sonra bir gün Beyhan televizyonda bombalanan bir yetimhaneyle ilgili o haberi görmüştü. Kör bir top mermisiyle vurulan yetimhane, doğum gününde yaramaz otuz çocuğun dağıttığı bir odayı andırıyordu ya da parçalanmış bebek bedenleriyle dolu bir oyuncakçıyı. Nejat nedense oyuncakçıyı düşünmüştü filmi gördüğünde. Beyhan işte o anda, kamera tam küçük bedenlerin üstünde dolaşırken, Nejat'a dönüp, istemiyorum, demiş ve gözlerini derin bir uykuyla buluşacağı karanlığa çevirmişti. İstemediği neydi? Saraybosna'ya gitmek mi, yoksa bebeklerin parçalandığı bu dünyada yaşamak mı? Soramamıştı, çünkü Beyhan bir daha hiç konuşmamıştı. Nejat bunları anlattıktan sonra biraz daha ağladı. Ona eşlik etmeye çalıştım, ama başaramadım. Ben Saraybosna'daki o olayın filmini görmemiştim; belki bu yüzden. Belki de çocuklara, Beyhan kadar sevmediğimden.

Dörde doğru ayrıldık. Hava buz gibiydi. Biraz bekledikten sonra bir taksi bulup eve döndüm. Ziynet'in öldüğünü yine söyleyememiştim ona.

Kedi ortalıkta yoktu, ama Faruk'un notu telesekreterde beni bekliyordu.

Ertesi gün, öğleden sonra saat üçte, Faruk'la –bıraktığı mesajda söylediği yerde– buluştuk. Küçük bir araba önümde durdu, açılan kapıdan binip, arka koltuğa oturunca Faruk'un yanında buldum kendimi. Arabayı daha önce hiç görmediğim silik biri kullanıyordu.

Arnavutköy'e kadar konuşmadık, orada bir lokantanın önünde durduk ve binanın ikinci katına çıktık. Deniz tarafındaki geniş bir odada üniformalı biri bizi bekliyordu. Ama adam ne polisti, ne de asker.

"Geldik," dedi Faruk, içeriye girer girmez.

Adam ayağa kalkıp, sanki misafirliğe gelmişiz gibi gülümsedi, ama yüzü öylesine karanlıktı ki, güldüğünde ağladığı da sanılabilirdi. Koyu, geçirimsiz biri: Bakıldığında, kişiliğiyle ilgili hiçbir izlenim edinilemeyen tiplerden birisiyle karşı karşıyaydık.

"Biraz beklemeniz gerekecek."

Oturup bekledik. Faruk yirmi dakika boyunca yine hiç konuşmadı. Ortalıkta bulunan gazetelere baktı: Çete başlıklarına küçümseyerek güldüğünü fark ediyordum. Adam ise önündeki saate benzer şeylerle meşguldü. İşini otopsi yapan biri gibi sürdürüyordu: Dikkatli, meraklı, yansız, biraz da sıkıntılı. Ben de sessizce bekledim. Adam yarım saat sonra ayağa kalkıp, işte, dedi. Elinde bana uzattığı küçük, pile benzer bir şey vardı. Faruk'a baktım, başını eğdi, adamın elindekini almak için uzandım, ama adam oyun oynuyormuş gibi elini aniden geri çekti.

"Çok basit... Bak böyle." Elindeki şeyin bir tarafı mıknatıslıydı. "Yani metal bir yüzey bulmalısın. Çok ellenilmeyen bir şey olmalı..." Bir yandan konuşuyor, bir yandan da anlattıklarını anlayıp anlamadığımı ölçmek isteyen notu kıt bir öğretmen gibi gözlerimin içine bakıyordu. "Çok basit," diye yineledi. "Önemli olan uygun metal bir şey bulmak, anladın mı?"

"Evet," dedim ve uzattığı mikrofonu alıp cebime koydum.

"Unutma, metal bir şey..."

Adamın, astıymışım gibi sürekli, sen, diye hitap etmesi sinirlerimi germişti.

Faruk'la aşağıya indik. En alt basamakta kolumdan tutarak ne yapacağımı kesinleştirdi.

"Onu yirmi dört saat dinlemek istiyoruz... Salona yerleştir, çoğu zaman orada."

Arabaya gitmek yerine lokantaya girdik. Burnum yemek kokularını alınca, birden uzun zamandır doğru dürüst bir şey yemediğimi fark ettim. Yemeğin ortasında, doymanın henüz yarısındayken, Faruk'a baktım. Önündekileri tadını almadan yiyordu. Yeme zevki, giyinme zevki, hiçbir zevki yoktu. Onun gibi adamlara özgü yıkım zevkinden bile yoksun olduğuna iddiaya girebilirdim. Bu haliyle dünyevi hazlardan el çekmiş birine benziyordu. Kim bilir, belki de hazla hiç tanışmamıştı. Faruk düşüncelerimden haberdarmış gibi tam o sırada sordu.

"Sakal mı bırakıyorsun?"

Elimi yüzüme götürdüm.

"Bilmiyorum," dedim. "Henüz karar vermedim."

Konuşmayı kısa aralıklarla sürdürdük. Yüzünde, damlayan asidin bıraktığı gibi daire şeklinde, kahverengi üç leke oluşmuştu. Hiç vitamin almıyor olmalıydı.

Faruk'unkini bırakıp, kendi yüzüme döndüm.

"Sence yüzüm değişti mi?"

Faruk yan gözle bakıp omuzlarını silkti.

"Sakallarının hepsi siyah değil..."

Bu kez Veysel'i sormamıştı. Nazan'a gitmeye karar verdim. Kalkarken derin bir soluk alıp, onu rahatsız edecek haberi söyledim.

"Al." Faruk elimdeki küçük mikrofona bakmadı. İşi gözlerimleydi. "Bunu yapmak istemiyorum."

Faruk bir süre kararsız bekledi. Sonra uzanıp, pile benzeyen nesneyi elimden aldı.

"Bunu onlara anlatmak çok zor olur."

Başımı salladım. Bu benden çok onun için zor olacaktı. Çünkü ben, o ince adamın gözünde Faruk'un adamıydım.

Faruk mikrofonu cebine attı.

"O alçak, sen yardım etsen de, etmesen de ölecek. Kendisi de biliyor bunu."

"Yine de yardım etmeyeceğim," dedim.

"Neden? Karısını becerdiğin için suçluluk mu duyuyorsun?" Hayır, dememe fırsat vermeden devam etti: "Seni sempatizan diye sınıflandıracaklar. Bu... bu..." Gözlerini benimkilerden, sanki daha uzun bakarsa sempatizanlık bulaşacakmış gibi kaçırdı. "Benim için bile tehlikeli bir durum sayılır."

Hesap ödemeden kalktık ve ben de neden ödemediğimizi merak etmedim. Faruk'un yanındayken her şey olağan geliyordu çünkü. Sessizlik arabada da sürdü. Bebek'te inmek istediğimi söyledim. İnerken Faruk kolumu tutup bana doğru eğildi. Sesini iyice alçaltmıştı, anlaşılan söylediklerini şoförün duymasını istemiyordu.

"Git, bir süre düşün... Ben şimdilik bir şey demeyeceğim..." Kendini inandırmak istiyordu: "Farzet hastalandın, ya da adam seni görmek istemedi. Olamaz mı?"

Olabilir ya da olamaz, demeden arabadan indim. Ama ter ensemden belime varmıştı bile, sırtım buz kesiyordu. Pardösümün yakasını kaldırdım ve geçen ilk taksiyi durdurdum. Nazan'ın parıltısı beni ısıtabilirdi.

Nazan büroda yoktu, müşteri ziyareti için çıkmıştı. Sekreteri, belki yarım saate döner deyince, bürosunda beklerim, dedim. Çay ya da kahve? Bir şey istemedim. Kızın üstünde Nazan'ı hatırlatan şık bir takım vardı. Kendimi arkası yüksek koltuklardan birine bırakıp Nazan gelinceye kadar kestirmek niyetiyle gözlerimi kapadım. Hemen uyumuşum, rüya da gördüğümü hatırlıyorum. İçinde yine kedi vardı, ama uyandığımda bundan başka hiçbir şey kalmamıştı belleğimde.

Nazan tam bir buçuk saat sonra geldi. Beni gördüğüne şaşırmamıştı, ya da öyle görünmeyi iyi beceriyordu. Partide tanıştığım o soyadı ünlü kadınlardan birisiyle buluşmuş, çok da yorulmuştu. İşler istediği gibi gitmiyordu. Belediyeyi hâlâ ikna edememişti.

"Hangi rüzgâr attı seni buraya?" Uzattığı yanağını öptüm. Taze ama tanımadığım bir çiçek gibi kokuyordu. "Ne o, sakal mı bırakıyorsun?"

"Nasıl buldun?" diye sordum.

"Bilmem, belki biraz bekleyip, uzadıktan sonra karar vermelisin." Hoşlanmamıştı. Hemen anladım sesinden. Koltuğuna oturup arkaya yaslandı. "Neden böyle bir şeye kalkıştın?"

"Hiç," dedim. "Yüzümden sıkılmış olmalıyım."

"Hadi canım sende..."

Sesi gizli ve nedensiz bir öfkeyle yüklüydü; kabahat işlemişim gibi, "N'oldu?" diye sordum.

"Bir kadın saçını kestirirse, bu onun değişiklik istediğinin açık işaretidir."

"Ben kadın değilim," deyip güldüm. "Üstelik saçımı da kestirmedim."

"Aynı şey," dedi Nazan.

Gizlemekten vazgeçmişti, sesi şimdi hem öfkeli, hem de inatçıydı. Sonra konuyu kapatmak istermişçesine, elini sallayıp, aramıza perde gibi geçirimsiz bir sessizlik yerleştirdi. Omuz-

larımı silktim. Sessizlik benim değil, onun; başlattığı gibi bitirmeli: Böyle düşündüm.

"Bir şey içtin mi?"

Perdeyi toplamaya karar vermişti, ama yüreği ile dudakları hâlâ birbirinden çok uzaktı. Sesinin ısısından anladım bunu.

"Bir şey içmek istemiyorum. İstediğim düşüncelerin."

Bir süre sustu. İstediğimin, düşünce gibi soyut bir şey olması –tıpkı pik asını açılmak gibi– aklını karıştırmıştı. Böyle zamanlarda hep alnını kırıştırırdı.

"Ne hakkındaki düşüncelerim?"

"Benim hakkındaki düşüncelerin."

Nazan ayağa kalkıp, masanın arkasından dolaşarak karşımdaki koltuğa geçti. Soluksuz, kısa ömürlü düşüncelerinin bana ulaşabilmesi için yakına gelmesi gerekiyordu sanki.

"İşte gördün mü, başladı bile." Başlayanın ne olduğunu sır saklayamayan biri gibi hemen fısıldadı. "Değişiklik isteği... Yıllardır hiç böyle, ya da buna benzer soru sormadın sen." Sormadığım için neden öfkelendiğini açıkladı sonra. "Seviştikten sonra, bir kez bile, nasıl, iyi miydi, demedin. Oysa erkeklerin hepsi yapar bunu."

İtiraz etmedim. Çünkü hem öfkeliydi, hem de böyle bir sonuca ulaşacak kadar çok erkek tanıdığını biliyordum. Deneyime saygı göstermeliydim.

"Nasıldım?"

Başka hiçbir söz onu bir keman teli gibi geren öfkesini gevşetip, kahkahaya çeviremezdi. Nazan bir süre neşesine beni katmadan, bencilce bir coşkuyla, kendi başına güldü. Ben seyrettim.

"Delisin sen."

"Cevap bekliyorum," dedim, beni uzak tuttuğu tehlikeli neşeye yaklaşmadan.

Nazan neşesini koltuğunda bırakarak uzanıp çenemi tuttu. Eli ne öfkeli, ne de sevecendi; dokunuşunda, parmaklarının arasında tuttuğu nesneyi doğru ve dürüstçe değerlendirmeye kararlı bir uzmanın duyarlılığı hissediliyordu.

"Daha önce söyledim ya, çok usta, bulunmaz bir âşıksın sen."

Bu yetmezdi bana; en azından bugün, şimdi.

"Ya kişi olarak, bir insan olarak diyelim."

Nazan elini geri çekti; insan olmak istemem onu kaygılandırmış gibi bakıyordu.

"Ne oluyor sana Allah aşkına, söyler misin?"

Annesinin adını bilmiyordum, o da benimkini. Halamın varlığından, hasta olduğunu söyleyinceye kadar habersizdi. Ölüp ölmediğini bile sormamıştı.

"Hiç," dedim. "Halam öldü."

Nazan bir süre bilmediği bir semtte yönünü yitirmiş gibi bekledi. Konuştuğunda sesi üzgün değil, şaşkındı. Belki biraz da meraklı.

"Ne zaman?"

"Bir... Belki, iki ay önce, aslına bakarsan tam tarihi unuttum."

"Neden o zaman söylemedin?"

Söylemiştim, hatırlamıyordu. Utanmayacaktı, ama ben sanki utanmış ve borcunu ödemiş gibi onu rahatlattım.

"Araya denk gelmiş olmalı."

Ara! Birbirimizden gizleyip söylemediğimiz şeyleri, yatmadığımız sürenin içine atıp, sorumluluktan kurtulduğumuz dönemin adıydı bu.

"Üzüldüm."

Üzülmediğini biliyordum. Üzüldüm, onun ağzında içi boşaltılmış, anlamını yitirmiş, şey, tabii, evet, gibi rastgele kullanılan bir sözcüğe benziyordu. Üzüntüsünün özü, ruhu yoktu. O, turnuvada pik ası açıldığı için üzülürdü.

"Akşama ne yapacaksın?"

Gelecek Ağustos'ta ölecek bir kızı görmeyi planlıyorum demek isterdim ama, "Nejat'a gideceğim," dedim. "Karısı ölmek üzere..."

Nazan bu kez unutmamak ve ezberlemek ister gibi sözlerimi art arda tekrarladı.

"Ölmek üzere, ölmek üzere, ölmek..."

Elimi kaldırıp onu susturdum.

"Söyler misin, sence nasıl biriyim ben?"

"Sakallarını kes, güzel yüzün gölgelenmesin."

Güzel! Yüzümü değiştiren bu muydu? Başımı salladım. Hayır, bundan daha büyük, daha gizemli bir neden olmalıydı.

"Kardeşin var mı?"

Nazan tokat yemiş gibi geriledi; şimdiye kadar olup bitenlerden daha farklı bir durumla karşı karşıya olduğunu fark etmişti sonunda. (Aslında ben de tam burada kavradım aramızda olanların geleceklerimizi birbirinden ayırabileceğini.) Nazan konuşmaya başladığında sesi boğuktu.

"Sakalından söz ediyorduk."

"Benim yok," dedim.

"Tanrım sana neler oluyor?"

"Sorularıma cevap vermiyorsun," dedim. "Farkında mısın?"

Nazan başını salladı. Şaşırmış mıydı?

"İçki ister misin?"

İsterdim, ama istemiyormuş gibi başımı salladım. Gerçekten şaşırmıştı; çünkü içki isteyip istemediğimi daha önce de sormuştu. Devam ettim:

"İstediğim nasıl biri olduğumu söylemen. Bir de, kardeşin var mı? Hepsi bu."

Nazan teslim oluyormuş gibi ellerini iki yana açtı.

"Sen gördüğüm en iyi âşıksın, ama seninle birlikte yaşamazdım, evlenmezdim... Çocuk da istemezdim senden."

Kırılmamıştım, gülümsedim. Çünkü bunları ben de istemezdim. Yine de sordum. Merak ettiğimden değil, konuşmayı sürdürmek için.

"Neden?"

"Çünkü...

Nazan, "çünkü"yü izleyen sözcük tehlikeliymiş gibi susmuştu. Ona yardım etmeliydim.

"Beni sevmiyorsun?"

Nazan şaşırmamıştı. Başını hızla iki yana sallayabiliyordu.

"Evet sevmiyorum, ama sevgi aramızda hiç konu olmadı ki. Sorun uyum, sen çok uyumlusun."

Uyum? Bu ne anlama geliyordu? Nazan şimdi, konuşurken açıp kapadığı elleriyle güçlendiriyordu düşüncelerini.

"Sorun fikirler... İyi ya da kötü, fikirlerle hiç ilişkin yok... Fi-

kir sahibi olmaktan, hastalıktan kaçar gibi kaçıyorsun. İnsan sende kendini, yansımasını bulamıyor, çünkü hiç karşı çıkmıyorsun..." Omuzlarını silkti. "Tutkusuzsun. Hiç alışkanlığın yok. Günde sadece sekiz tane içerken sigarayı bile bıraktın. İçki dışında bağlandığın ne var?"

Oldukça açık sözlü sayılırdı. Yüzüm vardı, ama bu da tutkulu bir bağ sayılmazdı. Bana doğru uzattığı elini okşadım.

"Ya kardeşin?"

Direnmeden, yenik bir sesle aile sırrını açıkladı:

"Bir ağabeyim var," dedi. "Hollanda'da yaşıyor. Aramız pek iyi sayılmaz. Yıllardır buraya gelmedi."

Ayağa kalktım. Nazan da doğruldu.

"Neyin var? Hadi söyle, bana güvenebilirsin."

Fikrim yoktu. Bunu öğrenmiştim.

"Hiçbir şeyim yok."

"Bence var," dedi Nazan. "Hayatını değiştir. İhtiyacın olan bu. Değişikliğe önce evinle başla, satıp kurtul o köhne yerden. Bir araba al, cep telefonu da edin. Dünyanın parasına sahipsin, gez..."

Nazan'dan çıkınca, bir süre ofisten çok, hali vakti yerinde birinin kendini görgüsüzce dışavuran evini andıran iki katlı villanın önünde bekledim. Bırakmamış olsaydım, sigara içmek için eşsiz bir zamandı. Faruk'un üstü kapalı tehditleri, Ferda'yı görme isteği ve Nejat'a uğrama zorunluluğu; sigara bunların tümünü boğup yok edebilirdi. Tam o sırada Nazan'ın, uyum, deyişini hatırladım. Aslında o benden daha uyumcuydu. Salata yeme modasına, briç kulübüne üye olma salgınına, yanında hiç kullanmadığı laptop gezdirmeye, haftada üç kez fitness'e gitmeye, borsada küçük meblağlar kazanıp kaybetmeye, liberal ekonomiye uyum sağlayan hep oydu. Hatta bir ara evindeki antika vazolarına uygun giyinmeyi bile düşünmüştü.

Önümde duran taksiye bindim, şoföre bulamayacağını bile bile Nejat'ın adresini verdim. Aklımda hâlâ sigara vardı. Hayır, Nazan da vardı: Nazan beni sevmiyor. Yüzümdeki "şey"den etkilenmemesinin nedeni de bu. Böyle düşünüp geriye yaslandım. Yüzümle ilgili büyük sırrın, küçük bir parçasını çözmüş-

tüm. İncittiğim (öldürdüğümü kabullenmediğimden bu sözcüğü kullanıyordum) seven kadınlardı. Sevmeyenler tehlikede değildi. Yağmur yarı yolda başladı, ajansa girerken bardaktan boşanırcasına yağıyordu. Sekreter beni görür görmez, "Islanmışsınız," dedi.

O kadar ıslanmamıştım oysa. Ama yağmur herkesi ıslatırdı, kız bunu unutmuş görünüyordu.

"Islandım," dedim.

Önce Ayla'ya uğradım. Ajansta bulunmasının tek nedeni Nejat'ın yakınında olmaktı, belli bir işi yoktu, durum böyleyken ne zaman odasına gitsem, onu hep çok meşgul buluyordum. Bu kez de öyleydi. Öpüştük.

Ayla, "Sakal mı bırakıyorsun?" diye sordu.

"Belki keserim," dedim.

"İyi olur," dedi Ayla nedenini söylemeden.

Babasından söz ettik. Hasta olan oymuş, biraz toparlandı, dedi. Sıra Ayhan'a gelince yüzü üzüntüyle asıldı. Aslında Nejat için üzüldüğünü biliyordum, ama Ayhan'ı düşünüyormuş gibi davranmasını da anlayışla karşıladım. Polis, Ayhan'ı belki son kez, madalyasının yüzü suyu hürmetine bırakacaktı. O zaman Nejat'la birlikte hâlâ derin bir uykunun içinde, yaşamla ölüm arasında kimsenin izleyemediği kısa yolculuklar yapan ablasını görmeye gidecekti.

Ayağa kalktığımda Ayla da benimle kapıya geldi, çıkarken elimi tuttu.

"Ona yardım et."

Nejat'a, demek istiyordu, Ayhan'ı bir baş belası olarak gördüğünü biliyordum.

"Tamam," dedim. "Ederim." Sonra o soru geldi aklıma. "Sence ben nasıl biriyim?"

Aklı, hep olduğu gibi, o kadar Nejat'la doluydu ki, bir an sorunun benimle ilgili olduğunu kavramadığını düşündüm. Üstünde ona bol gelen bir kazakla, blucin vardı. Yani, yine çok sadeydi.

"Sen mi?"

"Evet," dedim. "Ben..."

Ayla sanki biri hakkında düşüncesini söylemek ayıpmış, bunu ilk kez yapıyormuş gibi utançla gülümsedi. Belki düşüncesi yoktu.

"Hiç düşünmedim," diyerek beni doğruladı. Sonra düşüncesizliğinin garipliğini fark ederek, "Nejat'ın en iyi arkadaşısın," diyerek soruyu geçiştirdi.

Dokuz yıldır beni tanıyan birinin olabildiğince açık sözleriydi bu. Onun gibi –beni çok yakından tanıyan– birinde bile bir düşünce uyandıramamış, zaman zaman işlek olduğunu bildiğim zihnini uyaramamıştım. Özür dileyen tebessümü, hemen hemen hiç gülümsemediğinden, şimdi onu yabancılaştırıyordu. Tanımadığım bu yeni kadının omuzuna dostça dokunup odadan çıktım.

Nejat, odasına girince eliyle yandaki küçük odayı göstererek beklememi işaret etti. Sanat yönetmenleriyle küçük bir toplantı yapıyordu. Kendime bir içki koyup akvaryumun karşısına geçtim. Balıklar –cama vuran yağmur sesinin oluşturduğu ritme uygun– kesik kesik yüzüyorlardı.

İlk yudum uyarıcıydı, ön sevişmeyi hatırlatıyordu. Soyunma, çıplaklık ve az sonra hissedeceğin hazlar... Ferda'yı hatırladım.

Evdeydi, kendini iyi hissediyordu, çünkü onu heyecanlandıracak bir şey olmuştu.

"Ne?" diye sorunca,

"Anlatırım," dedi.

Akşama buluşmaya karar verdik.

"Şık giyineceğim," diye güldü telefonu kapatırken.

Nejat gelinceye kadar fotoğrafçılık dergilerini karıştırdım. Bir ara Ayşe'ye telefon ettim, kâğıt alıp almadıklarını sormak için. Almışlardı. Gribi atlatmıştı, sesi her zamanki gibi dosttu, ama endişeliydi de. Bu yüzden Adnan'ı da arayıp Ayşe'nin bankasının durumunu sormaya karar verdim. Ama o sırada kapı açıldı.

Nejat'ın ebedi yorgunluğuna Beyhan'ın ölümünü beklemenin sıkıntısı da eklenmişti. Onu görür görmez anladım bunu. Dokuz yıl –belki daha azdı– beklemişti ama artık dokuz saat bile bekleyecek gücü kalmamıştı.

"Ölmüyor," dedi uzattığım kadehi yudumlarken.

Merak etme, ölür, ya da biraz sabırlı ol, mutlaka ölür, diyemedim. Bu saçma olurdu. Yeteri kadar sabretmişti çünkü. Beyhan'ı bir yana bırakıp, "Canım sigara istiyor," dedim.

"İç," dedi Nejat, "Seni tutan mı var?"

"İlk kez sigara içişimizi hatırlıyor musun?"

Hatırlamıyordu. Her şeyi unutmuştu; geçmişi, geleceği, en çok da şimdiki zamanı. Suç, Beyhan'ın geciken ölümündeydi; gecikme keskin olmayan belleğini iyice köreltmişti.

"Tuvalette değildi, biz ikimiz, yani seninle ben, kenefte içmeyi reddettik," diyerek hatırlatmaya çalıştım. "O ağacın tepesine çıktık ve orada içtik."

"Hangi ağaç?" diye sordu Nejat; zihninin parlaklığı da paslanmıştı.

"Zeytin ağacı... İçinde iki sincap yaşardı."

Yararsızdı, Nejat ne ağacı, ne de sincapları hatırlıyordu. Ama benim de vazgeçmeye niyetim yoktu, kadehini geri aldım.

"Peki, hangi sigarayı içtiğimizi hatırlıyor musun?"

"Bafra," dedi Nejat.

"Yeni Harman," dedim. "Sonra nedense piyasadan kalktı."

Nejat cevap vermedi, benden umudu kesmiş gibi kendine yeni bir kadeh doldurup oturdu. Belgeseliyle ilgili bir iki soru sordum, üstünkörü karşılıklar verdi; hep oturduğu yerde kalmak istiyormuş gibi sessizdi. Ayaklarını, insanın eninde sonunda istediğinin bedensel rahatlık olduğunu kanıtlamak istercesine, karşısındaki sehpaya uzatmıştı.

İlk sigaranın nasıl midemizi bulandırdığını, neredeyse kustuğumuzu, beni dinlemediğini bilerek, sanki odada üçüncü bir kişi varmış ve ben ona hatırlatıyormuşum gibi uzun uzun anlattım. Yine faydası olmadı. Nejat, kafasının içinde uzun bir yolculuğa çıkmıştı, sesimin ona ulaşamayacağı kadar uzaktaydı şimdi. Kadehime döndüm; bu ani yolculuğu beni sıkacaktı. Biraz bekledim, sonra sabredemedim. Çünkü o iki zavallı, günahsız sincabı unutmak istemiyordum.

"Sonra bir gün o iki sincap ölü bulundu," dedim.

Nejat'ı yolculuğundan geri getiren sanırım "ölü" sözcüğü oldu.

"Neden ölmüşlerdi?"

Bu kez unutkanlık sırası bendeydi, hatırlamıyordum. Utandım.

"Hatırlamıyorum," dedim. Ama sonra aklıma gelen düşünceyle, Nejat tekrar yolculuğa çıkacakken atıldım. "Sence biri onları öldürmüşse, bu kim olabilir?"

"Faruk," dedi Nejat, katili bulmakta hiç kararsızlık çekmeden.

"Bence de Faruk'tu," dedim. Yirmi beş yıllık bir cinayeti aydınlatmış gibi hafifçe övünerek. Oysa Faruk o iki sincap haince zehirlendiğinde daha bizim okula nakil olmamıştı: Ama ne fark ederdi; hayvanlarla ilgili sabıka dosyası, o iki sincabın ölümünün de sığacağı kadar kalındı. "Hayvanlar hiçbir şeyleri yokken birdenbire ölüverdiler."

İçkilerimizi içmek için konuşmaya ara verdik. Artık sıkılmıyordum, çünkü yalnız değildim. Nejat o yolculuğa çıkmayacaktı.

"O sincapları unutmak istemiyorum," dedim. "Zaten istesem de unutamam."

Doğru değildi bu. O ikisini, bugün sözü edilene kadar hiç hatırlamamıştım. Nejat şaşırmıştı.

"Sincapların unutulmayacak nesi vardı ki?"

Bilmiyordum.

"Galiba gördüğüm ilk öldürülmüş canlılar onlardı."

Nejat başını salladı. Bu onu benim kadar ilgilendirmemişti.

"Sence ne kadar sonra evlenmeliyiz?" Sesi uzaktı, bir an benimle değil, Ayla'yla konuştuğunu düşündüm. "Ayla'yı daha fazla bekletemem."

Ben dostu değil miydim?

"Daha ölmedi," diyerek kötü haberi verdim.

Nejat silkinip, ayağını sehpadan çekmekte zorlandığından, tökezleyerek toparlandı. Bu olasılığı düşünmek bile istemiyordu. Dostluğumu beğenmemişti, ben de arkadaşı gibi davranmaya karar verdim. Onu aldatacaktım.

"Ama nasılsa sonunda ölecek..." Bu kadarı yatıştırmayacaktı onu. Ardından, "birkaç gün içinde," diyerek, sanki saati kararlaştıran benmişim gibi onu rahatlattım.

"Sence ne zaman uygun?"

"En fazla iki ay," deyince Nejat'ın yüzü asıldı. Demek düşündüğümden de çabuk tutacaklardı ellerini. "Bir ay da olabilir. Yani ben olsam, böyle yapardım."

Nejat tekrar ayaklarını sehpaya uzattı. Biraz rahatlamıştı.

"Ben de öyle düşünmüştüm."

Yine bir sessizlik! Düşünceler onu yalnızlaştırıyordu. Ona doğru eğildim: Tespih böceği gibi kendi içine kıvrılıyordu, yine susacaktı. Sessizliği daha başında, yerleşmeden, çekip attım aramızdan.

"Sakal bırakıyorum."

"İyi," dedi Nejat. Ama yüzüme bakmamıştı. "Bırak."

Ona da Faruk'a sorduğum soruyu sordum:

"Sence ben değiştim mi? Yani yüzümde hiç değişiklik oldu mu?"

Nejat bu kez şaşırmadan, yirmi yedi, belki de yirmi sekiz yıldır tanıdığı suratımı bir bilirkişi sabrıyla inceledi. Bir süre sonra başını salladı.

"Hayır, bildim bileli aynı yüz..."

Tekrar önüne dönüp o sessizliğin arkasına geçmesine izin vermeden, aceleyle atıldım.

"1981'de bir şey oldu yüzüme," dedim.

Önce, "1981'de çok şey oldu, insanlığı katlettiler," dedi Nejat. Sonra benimle ilgili değilmiş gibi insanlığı bırakıp, bana dönerek, "Ne oldu?" diye sordu.

Meraklanmıştı, o bilirkişi ifadesi de uçup gitmişti yüzünden. Omuzlarımı silkip, "Bilmiyorum," dedim. "Onun için soruyorum. Sanırım bir tür değişiklik..."

Nejat bu kez tökezlemeden kalkarak bana doğru yürüdü. Yüzüme daha yakından bakacaktı. Baktı, sonra başını sallayıp yorgun adımlarla koltuğuna geri döndü.

İçkiyi bitirmiştim, kadehi yeniden doldurdum. Yüzümden sonra sıra günlerdir ondan sakladığım haberdeydi.

"Ziynet öldü," dedim. "Evvelsi gün cenazesi vardı."

Nejat onu ilgilendiren tek ölüm karısınınki olduğundan tepki vermeden bekledi. Bu kez elimden kurtulamazdı. Her şeyi itiraf edecektim.

"Okuldayken onunla yatardım."

Bu itiraf da Nejat'ı etkilememişti.

"Şimdi anlaşıldı. Demek mirasını bırakacağını söylemek için aramış seni."

"Hayır," dedim. "Yüzümün değiştiğini fark ettiğini söylemek için görmek istemiş beni."

"Yine yüzün. Kuzum sen delirdin mi?" Başını şöyle çevirip üstünkörü baktı. "Ayrıca seni zevkli biri sanırdım."

Ziynet'in bacaklarıyla kalçalarını çıplakken görseydi böyle demezdi, eminim. Hayır, emin değildim, çünkü Nejat kadınları tanımazdı. Aklıma gelen düşünceyle doğruldum. Aslında daha önce de reddetmişti, ama fikrini değiştirmiş olabilirdi.

"Güzin'le yatmak ister misin?"

Nejat yorgunluğundan beklenmeyen bir güçle bağırdı.

"Sen alçağın tekisin."

Karısını mı, yoksa Ayla'yı mı düşünerek geri çevirmişti teklifi, belirsizdi.

"Seni düşünerek yapılmış bir teklifti," dedim.

"Bilgim, görgüm artsın diye mi?" Birlikte güldük. Önce kesik kesik, sonra yüksek sesle, Nejat'ı aklına gelen düşünce durduruncaya kadar. Nejat'ın kısa gülüşü mutluluğunun güdüklüğünü ele veriyordu. "Onunla yattın, değil mi? Kuzeninin karısıyla."

"Yattığımda boşanmışlardı," dedim, yıllarca önce Adnan'la evliyken Güzin'le yatmayı düşündüğümü bir tarafa bırakarak.

"Demek evli kadınlardan uzak duruyorsun?"

Işık dışında doğruydu söylediği.

"Evet," dedim. "Evliliğe saygı duyuyor olmalıyım."

Sonra gülümsedim: Pis pis, bir şeyler saklarmış gibi.

"Ne oldu?" dedi Nejat.

"Hiç," dedim, pis pis sırıtmaya devam ederek.

"Yüzün öyle demiyor ama."

Günah bende değildi.

"O stilist," dedim. "Hani bir ara sanat yönetmenliği yapan."

Sonra sustum. Nejat ne kadar yorgun olursa olsun gerisini kendi getirebilirdi.

"Hayret," dedi hemen. Getirmişti. "Aklı başında biriydi o kızcağız."

Sanki sevişmek budalalıkmış gibi bakıyordu yüzüme.

"Sevişirken çok titizdi," diye yatıştırdım onu. "Çok da tedbirli."

Nejat birkaç saniye yüzüme baktı. Sonra, "Artık kalkmalıyım," dedi.

Ne sincaplarla, ne Ziynet'le, ne de yüzümle ilgilenmişti. Omuzlarımı silktim. Ben de Ayhan'ı sormadım. İçkilerimizi bitirip kalktık. O karakola, ben de eve doğru yola koyulduk. Nejat'ta iyimserlik diye bir şey yoktu. Belki de hiçbir isteğini ödüllendirmemesi yüzündendi bu eksiklik.

Kedi beni –nedense– sevgi gösterileriyle karşıladı bu kez. Sultan Hanım evi temizlemiş, ünlü el yazısıyla bir not daha bırakmıştı. Bu kez nedense okudum. Yemek yapmadığını, çünkü hiçbir şey yemediğimi yazmıştı.

Telesekreterde mesaj vardı, lamba yanıp sönüyordu. Düğmeye bastım. Güzin, onu aramamı istiyordu. Güldüm, neyin peşinde olduğunu tahmin edebiliyordum. Sonra, yarım saat önce onu birine ikram ettiğimi hatırlayarak, biraz utandım. Ardından yatak odasına geçtim, saati kurup yediye kadar kestirdim.

Sekizde Ferda'yla buluştuk. Otelin lobisinde içkimi yudumluyordum, o evinden, taksiyle geldi. Olacağını söylediği kadar şık değildi ama yine her zamanki gibi dikkat çekiciydi. Yukarı çıkan yürüyen merdivenin tepesinde görünür görünmez ona doğru dönen başlar düşüncemi doğruluyordu. Eteği kısaydı, mutlulukla gülümsedim, uzun biçimli bacakları bütün gece benimdi.

İki sevgili gibi öpüştük. Gülümsemesini yenileyerek oturdu.

"Sakal yakışmış." Yakışmış sakalımı hangi niyetle bıraktığımı düşündüm bir an. "Sevdim. Ne içiyorsun?" İçkiyi uzattım. Başını salladı. "Benim için çok sert."

Ona yumuşak bir içki söyledik. O sakallarıma, ben de onun bacaklarına bakarak içkilerimizi bitirdik. Duygu ve Sevda'yı düşünmemeye çalışıyordum; zaten içki bunu engelliyordu.

Yemeğe geçince onu öğlen aradığımda söylemediği şeyi anlatmaya koyuldu.

"Yaşamaya kararlıyım, şifacı buldum." Şifacı? "Evet, birkaç güne kadar gideceğim."

"Şifacı da kim?" diye sordum.

"Evrensel enerji formlarıyla olumlu iletişim kurabilen kişi," dedi Ferda. "Aslında hastalık demek, vücut enerjilerinin birbiriyle uyumunu yitirmesi, bu enerjilerin kısa devre yapması, yani..." Açıklamanın sonunu içkisinin sonuyla bağladı. "Evrensel bağlantının kopması demek. Şifacı işte bu bağlantıyı yeniden kuran kişi."

"Doktor mu?"

Ferda, evet, demeden önce bir süre düşündü.

"Bir anlamda."

O anlamın ne anlama geldiğini, ne olduğunu sormadım. Tatlı istemedi, kahve içtik, bitirirken gülümsedi.

"Şimdi ne yapıyoruz?" Bacaklarını göremiyordum, ama niyetimi açıkca anlatacak bir biçimde gülümsedim. "Aman Tanrım," dedi Ferda. Sanki çıplakmışım gibi bağırarak. "Gülümsemeni gören olacak."

Utanmaz bir sözcük gibi niyeti belli gülümsememi yüzümden sildim. Hesabı ödedikten sonra Ferda, sıra seninkinde, deyince bizim eve döndük.

Üçüncü kez sevişiyorduk, Ferda yolun başındaki yolcu gibi heyecanlı ve istekliydi. Kulağına, neresine dokunmamı istiyorsa söylemesini, utanmamasını, çığlık atabileceğini, isterse ısırabileceğini fısıldadım. Yetenekliydi, öpmemi, ısırmamı istediği yerleri hemen gösterdi. Sonra aynı yöne, aynı hedefe doğru yola çıktık, o aceleciydi, koşuyordu. Ben, soluğumu ayarlıyordum. İçi dar ve ıslak, teni ise ılıktı. Daha önce hiç karşılaşmadığım bir kokuyla kaplıydı. Sona doğru telaşla, "İçime gelme," dedi.

Başımı sallayıp, çığlıklarını yangından kopan alevlermiş gibi, dudaklarına iliştirdiğim kısa küçük öpücüklerle söndürdüm. Bedenini kavuran asıl yangının yatışması uzun süre aldı.

İstediği gibi dışarı çıktım gelirken.

Ferda hemen uyudu. Ben kalkıp bir kadeh daha içtim. Boğaz hangi tarafa aktığı belli olmayan bir nehre benziyordu, cansızdı. Ondan hoşlanıyordum, bu çok açıktı. Yeniden Duygu ve Sevda'yı hatırladım. Onlarla aynı kaderi mi paylaşacaktı? Bana âşık olmamalı, diye düşündüm. Sabah soracaktım.

XVIII
(Karar)
(Temmuz 97 - Perşembe)

"Artık beni sevmiyorsun, değil mi?"

"Evet," diyor Ferda.

Başımı kurulamakla meşgul, ama yine de cevap veriyor. Kararlılığı ve hemen cevap vermesi iyiye işaret. İşaretle yetinmiyor, onu yüreklendirerek,

"Nefret etmelisin aslında," diyorum.

Biraz geriye çekiliyor.

"Bunun için yaptın, değil mi?"

Bunun için mi yaptım? Bilmiyorum. Bildiğim en önemli şey, şu: Eğer hayatta kalmak istiyorsa bana âşık olmamalı.

"Beni sevmemelisin, âşık olmamalısın, bildiğim tek şey bu."

Ferda gülüyor. Ama ucu ezik, canı acıyan bir gülümseme bu. Üstünde askılı, ince ve uzun bir elbise var. Islandığından göğüsleri, bacakları belli oluyor. Onunla sevişebilirim. Nazan'la sevişemedim, ama onu istiyorum.

Bu güldürüyor beni.

"Neden gülüyorsun?"

"Seninle sevişebilirim," diyorum.

Ferda geriye çekilip bir tokat atıyor.

"Canın cehenneme." Sonra havluyu fırlatıp, bağırıyor. "Burada ne işim var benim?"

Aylarca önce burada olmaktan mutluydu oysa.

O sabah Ferda'dan önce uyandım. Gece sevişirken göğüslerinin ortasında rastladığım o benzersiz koku bütün yatağı kaplamıştı. Ben iyice kenardaydım, o yatağın ortasında, tek başına uyuyanlara özgü bir rahatlık içinde sereserpe yatıyordu: Yüzükoyun, kolunun biri yastığın altında, sağ bacağı karnına doğru çekilmiş...

Gece kıvrımlarını kâh parmaklarım, kâh dilimle zevkle yeniden çizip şekillendirdiğim o uzun, ama yuvarlak hatlı vücudu şimdi, sabahın berrak ışıklarıyla yeniden masum bir bedene dönüşmüştü. Yüzümü buruşturdum. Sürekli dönüşüm. Gündüze değil, geceye ait olan kadını istiyordum ben. Uzanıp gündüze karışan ve onu değiştiren yüzüne dokundum. Rüya görüyormuş gibi mırıldanarak öteki tarafa döndü, derin derin soluk alarak, aramıza giren yabancılığa karışıp yok oldu. Yatakta işim bitmişti.

Biraz süt içtim, başım günlerdir ikinci kez ağrımıyordu. Bu, telefon çalıncaya kadar süren, kısa bir mutluluk yaydı etrafa. Telefonu açtım. Kasım'da güneşli bir gün gibi şaşırtıcı olan mutluluk uçup giderken Faruk'un karanlık, çorak sesini duydum.

"Düşündün mü?"

Bir süre düşündüm. Korkuyordum, ama sonra yüzümü hatırladım: Merak korkuyu bastırıyordu.

"Hayır," dedim. "Düşünmemi gerektiren bir şey yok. Yapmayacağım."

"Yani?" diye mırıldandı Faruk. Soru sormamıştı, ama sözcüğü sanki soru sorar gibi vurgulamıştı.

"Tahir Bey'e karşı bir şey yapmam."

"Neden?"

Söylemeli miydim? Yutkundum. Söyleyecektim.

"Ondan almak istediğim bir şey var."

"Şey?" dedi Faruk

"Defter," diye düzelttim.

"Defter mi?"

"Evet," dedim yeniden. "Işık'ın günlüğü."

"Pöh," dedi Faruk. Yalnız onun bildiği bir dilde küfür eder gibi. "Hâlâ mı o fahişeyle ilgilisin?"

"Kendimle ilgiliyim," dedim. "Onunla değil."

Faruk, Işık'ın günlüğüyle aramda nasıl bir ilişki olduğunu sormadı. Işık'ın fahişeliğinden öte hiçbir şey ilgilendirmiyordu onu. Uzun sessizliğini hiçbir düşüncenin dalgalandırmadığı düz sesi kesti.

"Çok beklemezler. En fazla iki ya da üç gün."

"Yapamam," diye tekrarladım.

"Öyleyse ortadan kaybol, bir yerlere git, her şey bitince geri dönersin."

Telefonu kapattı. Nazan'dan sonra o da seyahate çıkmamı öneriyordu. Her şey bitince! Yani, ben onu öldürdükten sonra. Böyle demek istediğine emindim. Ahizeyi yerine bırakıp geri döndüm. Ferda, eşikte yarı çıplak, beni seyrediyordu.

"O mu?"

O da kimdi?

"O da kim?" diye sordum.

"O kadın."

"Eski bir arkadaş," dedim. Bakışları inanmıyordu. "Seyahate çıkmamı önerdi."

"Ne güzel. Nereye gidiyorsun?"

"Bilmiyorum," dedim. "Çünkü henüz gidip gitmemeye karar vermedim."

"Kışın nereye gidilir?"

"Dağa, kar olan bir yere," diye mırıldandım.

"Kayar mısın?" Hayır, kaymazdım. Başımı salladım. Ferda heyecanla atıldı: "Ben öğretirim."

Önce güldüm, sonra, "Tamam," dedim. "Eğer gidersek öğretirsin."

"Göreceksin, çok kolay."

"Kırk yaşındayım, unutma," dedim.

"Sus." Parmağını dudağıma bir kalem gibi bastırıyordu. "En fazla otuzunda gösteriyorsun."

Tekrar sevişmek istiyordu. Başımı geri çektim. İsteğinde cinsel bir dürtü değil, yeni öğrendiği şarkıyı unutmamak için yinelemek isteyen birinin o belirgin telaşı vardı.

"Ama kırkındayım ve yorgunum," dedim.

Ferda kahvaltıya kalmadı, kediyi sevdikten sonra gitti; beni sevmeye başlayıp başlamadığını soramadan. Duş yaptım, biraz oyalandım ve Nejat'ı aradım. Yoktu, Ayla'yı istedim. Nejat'ın sabırsızlığı, ona da bulaşmıştı, ben sormadan o söyledi. Beyhan ölmemişti, hâlâ direniyordu. Polisler bu kez Ayhan'ı bırakmamışlardı, mahkemeye sevk edilecekti. Neden dediğimi bilmeden, "İyi," dedim.

Kediye biraz mama verdim ve evden çıktım. Asansörler çalışmıyordu, yürüyerek indim aşağıya. Yine yağmur yağıyordu, ama gideceğim yer çok yakındı.

Güney Kanadı'nın girişinde nöbetçiye benzer, daha önce görmediğim üç kişi vardı. İçeri girerken biri önüme geçmek için ileri çıkınca, merdivenlerin başındaki güler yüzlü genç, elini kaldırarak beni durduranı geri çağırdı. Ben onları tanımıyordum, ama tanınıyordum. Merdivenlere yöneldiğimde güler-yüzlü genç eliyle onu izlememi işaret edince, tanınmanın ötesinde, beklendiğimi de anladım.

Kapıyı açanı da tanımıyordum, Veysel'i görmeyi umut ediyordum oysa. Tahir Bey'i aradığımı söylememe kalmadan kendimi karşısında buldum.

"Haber mi getirdiniz?"

"Hayır," dedim. "Haber yok. İstedikleri..."

Kelleniz, diyemediğim için sustum. Aslında birden o ince adamın neden karşımda duran bu yorgun adamın yüreğini değil de kellesini istediğini kavramıştım. Yüreğini sökün, dememişti. Yok edilmesi gereken aklı ve düşünceleriydi. Duygularından korkan yoktu, çünkü duygulara aldıran yoktu. Bu nedenle duyguların yuvası kalbini değil, düşüncelerinin filizlenip yeşerdiği beynini, yani kafasını istiyorlardı.

"Evet, istedikleri nedir?"

"Anlaşmak istemiyorlar," dedim.

"Kesin mi?"

"Kesin," diyerek tekrarladım.

Tahir Bey teatral bir tavırla, ince adamın koparıp yok etmek istediği başını arkaya attı. Tek seyirci bendim, ama oyununu oynayacaktı. Seyircisini ele geçirmek isteyen iyi oyuncu gibi

gözlerini gözlerimin dibine dikmişti.

"Siz bilirsiniz." Bakışlarından korunmak için elimi yüzüme kaldırmak üzereydim, zor tutuyordum kendimi. "Benden günah gitti."

Bakışlarını geri çekmiş, kendi trajik sonunun bilincinde olanlara özgü umursamazlıkla dinliyordu beni. Oysa ben konuşmuyordum. Birden, "Günah gitti," diyerek asıl meydan okuduğunun, Faruk ya da o ince adam değil, kendi yazgısı olduğunu kavradım. Öteki canlıların aksine, ölünceye kadar büyümeyi sürdüren ağaçları andırıyordu karşımdaki adam. Tıpkı ağaçların ölümlerine neden olan bu büyüme hırsı gibi, Tahir Bey'in de bir türlü yatışmayan rahatsız bilinci onu sonuna taşıyordu. Kendinin katili: Belki yazgısı böyle yazılmıştı.

"Hepsi bu kadar değil, burasını dinleyecekler."

"Size mi teklif ettiler?" Düşüncelerimi bırakıp başımı eğdim. "Neden kabul etmediniz?" Sessizliğe sığındım, sonra düşündüm. Hangi cevabı seçmeliydim, doğruyu mu, doğru olmayanı mı? "Benden bir şey istiyorsunuz; evet, evet eminim."

Haklıydı; ama haklılığı şaşkınlığımın içinde kaybolup gidiyordu, ben nasıl olup da fark ettiğini kestirmeye çalışırken.

"Nedir?"

Bakışlarımı çevirince onu ellerini göğsünde kavuşturmuş, beni beklerken buldum. Sanki Tanrısı olmayan bir azizdi ve ölümlü birine bir armağan bağışlayacaktı. Küçümsemeyle güçlendirdiği baş eğmez, gururlu tavrıyla beni süzüyordu. Mağrur olmasına mağrurdu, ama yoksul birinin üstündeki kürk gibi pek inandırıcı değildi bu hali. Aslında o hem yoksul, hem de zengindi. Görünürde hiçbir şeyi yoktu, ama tapınılacak dehası vardı.

"İstediğim bir defter," diye mırıldandım. Gözlerinden fışkırıp üstüme yığılan ağırlıktan silkinerek. "Sarı kaplı bir defter."

"Defter?"

"Işık'ın... Karınızın günlüğü."

Tahir Bey, sert, gösterinin sonundaki dramatik gerilime uygun bir hareketle geri dönerek, salonun öteki köşesine doğru yürüdü. Onu izleyip izlememe konusunda kararsızdım. Sesini duyunca ilerledim.

"Bu isteğinizin mantıklı bir açıklaması olmalı."

Buyurucu, itici sesi yutkunma ihtiyacı uyandırıyordu. Korkuyordum, aslında korkudan çok dehşetti hissettiğim. Faruk'un olduğu gibi, onun da bir sınırı vardı ve ben o görünmez, ince çizgiyle çizilmiş sınırı geçmiştim. Artık güvende değildim.

"Kardeşleri," diye mırıldandım. "Duygu, Sevda, ikisi de tam yirmi beş yaşında, tıpkı Işık'ınki gibi anlaşılmaz, garip bir hastalıktan ölmüşler..." Beni dinliyordu, ama gölgeli bakışlarından anlattıklarımla ilgilenip ilgilenmediğini çıkarmak çok zordu. "Size söylemiştim, şimdi son kardeşi, adı Ferda, yirmi beşine girmek üzere..."

"Bunların Işık'ın günlüğüyle ilişkisi ne?"

"Ferda, Işık'ın hastalığın nasıl bulaştığını sezdiğini, bunu günlüğüne yazdığını düşünüyor."

Çevreyi kuşatan dehşet duygusuna çekiç gibi çarpan tok bir ses çıktı Tahir Bey'in dudaklarından. Belki gülmüştü, ama o bildiğimiz gülüşe, ya da kahkahaya benzemiyordu bu ses.

"Saçmalık, baştan aşağıya saçmalık... Peki siz bu saçmalığın neresinde yer alıyorsunuz?"

Başında, sonunda ve tam ortasındaydım bu saçmalığın. Ama, "Ferda'yı tanıyorum," diyerek soruyu geçiştirdim.

"Hepsi bu mu?"

"Evet," dedim. Çünkü hepsini söyleyemezdim.

"Hiç Dostoyevski okudunuz mu?"

Saçma sapan bir soruydu; bir nedeni olmalı diye düşündüm hemen. Çünkü aynı soruyu yıllar önce Işık da sormuştu. Gözlerini aradım; kendi bilincinin farkında, en çok kendine saygı duyan biri vardı karşımda. Onu aldatamazdım.

Başımı salladım.

"Hayır."

O sırada arkamda bir kapı açıldı. İriyarı birini taşıyan ayakların çıkardığı sesler yanımdan geçip Tahir Bey'e ilerledi. Veysel'di. Beş dakika kadar durduğum yerde kımıldamadan bekledim. Sanki oyun sona ermiş ve seyirciler salonu terk edip gitmişlerdi, ama sahnede garip bir şeyler oluyor, iki oyuncu, onları izleyen tek seyirciye aldırmadan, salondan kopuk uzun bir

sohbetin içinde yavaş yavaş gerçeklikten uzaklaşıyorlardı.

Sonunda öksürdüm. Tahir Bey susup bana doğru baktı. Yanılmamıştım, beni unutmuştu. İşaret edip çağırınca hızlı adımlarla onlara yaklaştım.

"Emin değilim," dedi göz göze gelince. "Böyle bir defter var mı, yok mu, hatırlamıyorum. Eğer varsa, bunu size verir miyim? Bilmiyorum, düşünmeliyim..."

Birbirimize baktık. Yine Tanrısı olmayan o aziz; güçlü kişiliği olanlarınki gibi belirsiz bir yüz... Aslında yüzünde gördüğüm dehanın itici portresiydi. Geri dönmekten başka çarem yoktu. Bir süre bekledim. Tahir Bey sözlerini bitirmiş, Veysel'le sürdürdüğü o derin sohbete geri dönmüştü, ama sesini kapıya ulaştığımda tekrar duydum.

"Affetmeye çalışıyorum."

Arkama bakmadan çıktım. Baksaydım, bu son kez olacaktı, biliyordum.

(Affetmeye çalıştığı kişinin Işık değil, Tanrı olduğunu haftalar sonra, o sarı defterin son sayfasına yazdıklarından anlayacaktım. Ama o gün o kapıdan çıkarken affetmediğinin Işık olduğunu düşünüyordum.)

Eve dönmedim, yağmur hafiflemişti, yürüyerek Taksim'e çıktım. Daha önce bin, belki de iki bin kez, aynı yoldan, aynı sokaklardan geçerek Taksim'e yürümüştüm, bu da onlardan biriydi. Yıllardır hiçbir şey değişmemişti. Ne binalar, ne kaldırımlar, ne de kokular. Ben? Ben de değişmemiştim, yüzüm bu eve taşındığımda değişmişti zaten. Ama artık eskisi gibi bu semte ait hissetmiyordum kendimi. Bir ara durdum; ya bu kent, şimdiye kadar cömertliğinden arsızca yararlandığım İstanbul? Başımı salladım, bu kentten vazgeçemezdim.

Sadece sıkıldım ve biraz da korktum; yirmi dakika sonra otelin altındaki pastanede bir şeyler atıştırırken böyle düşünüyordum. Ama artık kendimi ikna etmekte zorlanıyordum. Çünkü, korkunun arada sırada karşılaştığım bir durum olmaktan öte, kişiliğimi kalıcı bir leke gibi damgaladığının farkındaydım. Sorun, ince adamdan, Faruk'tan ya da Tahir Bey'den kaynaklanan korku değil, her seferinde korkacak bir şey bulmamdı. Seslen-

dirirsem sanki onu içimden koparıp atabilirmişim gibi fısıldadım: Korkmak... Sonra durakladım. Aslında sorun korku değildi, korkmayı alışkanlık haline getirmemdi daha çok.

Garson yaklaşınca hesabı istedim, sonra Nazan'a telefon ettim. Sesi tedirgindi, beni üçte beklediğini söyledi.

Saat tam üçte ofisindeydim. Sekreteri dünden daha çok Nazan'a benziyordu bugün. Aynı tarz giyim, saç ve henüz tam anlamıyla oturtamadığı o hafif üstten bakış.

"Sizi bekliyor."

Nazan gerçekten beni bekliyordu; yüzünde sürprizlere hazırlıklı, gergin bir ifade vardı. Beni her zamanki gibi öptü.

"Sakallarını hâlâ kesmemişsin."

Keseceğimi söylememiştim ki.

"Kesmedim," dedim meydan okumayan, dostça bir sesle.

Bir dakika kadar sustuk. O kısa sessizlik sürerken birden farkına vardım. İkimiz de ters yönlere koşarak birbirimizden uzaklaşıyorduk. Kulak kabartmış olsaydık, ayak seslerimizi duyabilirdik. Şimdiye kadar bunu görmememizin nedeni hep başka yerlere bakıyor olmamızdı. Bunu fark etmek sıcaklık gibi bütün bedenime yayıldı.

"Dört yılda gündüz vakti, buraya en fazla altı kez geldin," dedi Nazan sonunda. Tek tek saymış olmalıydı. "İkisi, son iki güne rastladı."

Öyle olmuştu. Başımı eğdim. Sonra gülerek, "Dün verdiğin öğüdü tutacağım," dedim. "Bir yerlere gitmeyi düşünüyorum. Seyahate çıkabilirim. Kısa bir süre..." Kiminle diye sormasını bekledim. Sormadı. "Bilmeni istedim."

"İyi," demekle yetindi. Nazan. "Senin adına sevindim."

Sevinmişe benzemiyordu pek. İnsanı değiştiren acı değil, sevinçtir. Oysa yüzü, bakışları ve yüzündeki o sarkmayan ifade değişmemişti.

"Herhalde kar olan bir yere gideceğim."

"Sen kaymazsın ki."

"Evet," dedim. "Ama öğrenebilirim."

Nazan, yüzüne perde gibi astığı ifadeye buruşturmaktan korkarak, yavaş ve ölçülü adımlarla masasının arkasına geçti.

"Buraya niçin geldin?"

Soruncaya kadar neden geldiğimi bilmiyordum. Soru, bir de sanırım sesindeki o metalik tınlama, günlerdir hissettiğim, ama üstünü örttüğüm isteği, tıpkı bir bıçak gibi, altında saklandığı zarı keserek ortaya çıkardı: Zarın altında allahaısmarladık vardı. Ona bunu söylemeye gelmiştim.

"Galiba allahaısmarladık demeye," dedim.

Nazan başını salladı, gülüyordu da.

"Öyle mi? Tavırların daha çok bir hafta içinde öleceğini bilen birinin son ziyaretini andırıyor."

"Haklısın," dedim. "Bir daha buraya gelmeyeceğim."

"Ha hah... Şimdi anlaşılıyor, bu tam anlamıyla vedalaşma desene."

Yüzündeki o perde aralanmış, ardında gidişimle ne kaybedeceğini hesaplayan, kurnaz bir tüccarın çıkarcı benliği ortaya çıkmıştı; tıpkı sevişmenin sonunda orgazma ulaşmadan az önce kişinin derin bir bencilliğin içinde, kendiyle baş başa kaldığı o kısa anda olduğu gibi.

Omzunu silkti ve gülümsedi; kaybı büyük değildi. En azından şimdilik. Değerlendirmesi böyleydi.

"Peki, sen bilirsin," dedi sonunda. Sesi, hesabını doğru yapmış biri gibi kaygısızdı. "Eşyalarını toparlarım, bir ara uğrar alırsın ya da aldır istersen."

Eşya! Bir iki takım, birkaç gömlek ve bir sürü iç çamaşırı... Onlarsız da yaşayabilirdim.

"Tamam," dedim.

"Ya tablolar?"

Geçen yıl, çok önem verdiği bir davetten önce salonunu süslesin diye ona ödünç üç resim vermiştim. Sorduğuna göre tabloları alıkoymak istiyordu; toplayacağı eşyaların arasına bunları katmak niyetinde değildi demek. İstemenin utancını hatırlayınca,

"Sende kalabilir," dedim.

Gülümsemedi, teşekkür de etmedi. Zaten çoktan sahiplendiği tablolar için minnet duyması gerekmediğini düşünüyor olmalıydı.

"Söyler misin, neden dün geldiğinde söylemedin ayrılmak istediğini?"

"Dün bilmiyordum," dedim. Oysa hissetmiştim.

"Öyle mi?" İkna olmamıştı. "Ya sakalın, beğenen var mı?"

Sözü nereye getirmek istediğini kestiriyordum. Artık ne fark ederdi? Yine de gözlerimi kaçırmadan edemedim.

"Aslında biri var. Genç bir kadın."

Sessizlik geri dönünce Nazan'a baktım. Boşuna telaşlanmıştım. Artık onun için de fark etmiyordu.

"Bence o kadın çoktan beri var." Genç'i atlamıştı. "Hadi, dürüst ol."

Olmadım. Çünkü her tarafıma kibrinin dikenleri batıyordu. Birden tavırlarının aslında beni hep incitmiş olduğunu fark ettim. Bunun nedeni söyledikleri değil, sivrilttiği kibriydi, bunu ancak şimdi anlıyordum.

Öpüşmeden ayrıldık. Hayatımın bir döneminin, yenisi başlamadan kapandığını hissediyordum. Çünkü Ferda'yla bir gelecek tasarlamıyordum. Nazan'ı unutmam kolay olacaktı, güzelliği kendine adanmıştı, onu terk etmeyecek, peşimden gelmeyecekti.

Taksiye binip Taksim'e kadar Nazan'ı kafamdan sildim. Sıra Nejat'taydı. Birden her şeyin dünkü gibi geliştiğini hatırladım. Dün? Önce dünü, sonra evvelsi günü düşündüm; daha sonra da önceki haftayı. Birkaç kişi ve yer arasında gidiş gelişlerden başka bir şey hatırlamıyordum. Omzumu silktim, her hayat, en imrenileni bile, böyle değil miydi? Damlayan su gibi, sürekli ama tekdüze. İnsanlar, mekânlar, olaylar. Olay? Yüzüm, sarı defter, Tahir Bey ve Ferda...

Yirmi dakika sonra, parke yola bakan dar kapının zilini çalıyordum, dünkü, ya da evvelsi günkü gibi. Belki hava da dünkü, ya da evvelsi günkü gibiydi.

Sekreter masasından kalkmış, dik merdivenin başına gelmiş, sanki gelenin ben olduğumu biliyormuş gibi sabırsız bir tavırla bekliyordu. Saçlar hâlâ yeşilimsiydi, ama bu yeşilliği gözlerinin kızarıklığı bölmüştü. Ağlamış, diye düşündüm. Son basamağa varır varmaz, kız beni doğrulamak ister gibi usul usul ağlamaya başladı.

"Öldü."

Demek Beyhan, Ayla'yla Nejat'ın arasında –kara kedi gibi– durmaktan vazgeçmişti sonunda. Aslında Beyhan'ın Ayla'dan hiç haberi olmamıştı, ölmüş birinin günahını alıyordum.

"Ne zaman?" diye sordum.

"Dün," gibi bir şeyler mırıldanarak söze başladı kız, ama ben sözlerinin içinden sadece, "Sabaha karşı," kısmını seçebildim.

Kızın ağlaması, gözyaşlarını tutan vana gevşiyormuş gibi, konuştukça sessiz bir kederden, gürültülü bir ağıta dönüştü. Bir an, aldırma, demeyi düşündüm, ama her ölü gibi Beyhan da, o derin unutuluşun içinde sonsuza kadar yok olmadan önce biraz saygıyı hak ediyordu. Bu duyguyla sustum.

Sekreter, Ayla'nın odasında olduğunu söyleyince Nejat'ı sormadım. Omzuna dostça vurup –hâlâ merdivenin son basamağındaydım– sahanlığa çıktım ve Ayla'nın odasının yolunu tuttum. Yeşil saçlı, kulakları, burnu küpeli: Sorsalardı, tanımadığı, hiç görmediği biri için gözyaşı dökecek kadar cömert biri olarak tarif etmezdim onu.

Ayla bu kez meşgul değildi, ben kapıdan içeriye girer girmez, o da sekreter gibi ağlamaya başladı. Beyhan şanslı, diye düşündüm, mezarı başında gözyaşı dökecek en az iki kişi olacaktı; bir de Nejat, üç. Ben? Ağlayacağımdan emin değildim. Oysa Saraybosna'da ölen yetimler için yaşama küsen birinin ardından ağlamam gerekirdi, bunun farkındaydım.

"Ne büyük dram!"

Beyhan'ın ölümünün onda neden bir dramı çağrıştırdığını pek anlamış değildim ama, "Öyle," dedim. "Yıllardır süren bir dram."

Belki bir ay sonra kocasıyla evleneceği kadına karşı biraz kibar olmak istiyordu.

Ayla, "Kimin aklına gelirdi," diye devam edince sözlerinde bir gariplik olduğunu düşünmedim değil, ama yine de ölenin Beyhan olmadığını anlamam epeyce uzun sürdü.

Ben, "Nejat," diye mırıldanınca, Ayla, "Morgda," diye cevap verdi. "Teşhis etmesi gerekiyormuş. Karakoldan oraya götürmüşler."

Karakol! Beni ayıltan anahtar sözcük bu oldu; ancak "karakol"dan sonra sekreterle Ayla'nın gözyaşlarının, Beyhan'ınkine değil, başka bir cesede adandığını kavradım.

"Ayhan," dedim merakla.

Ayla, başını salladı. Sonra biraz ağladı, ardından olayı bir cümlede anlattı: Gözaltında tutulduğu hücrede kendini asmıştı. Nasıl? Polis de açıklamakta zorluk çekiyordu. Nöbetçi memur sesler kesildiği için meraklanıp hücreye gittiğinde, onu tavana asılı bulmuştu; söylenilen buydu.

Ayla, yazılmamış bir sayfa gibi boş gözlerle hareketlerimi izliyordu. Ben, üzülüp üzülmediğimden habersiz, ölümü unutmuş merak ediyordum: Neden, bu kadın neden ağlıyor? Ayhan'ı hep bir baş belası olarak gördüğünü biliyordum. Cevap: Benim gibi iki yüzlüydü, ama henüz kimse fark etmemişti bunu.

Ayla'ya, Nejat dönerse beni evden aramasını söyleyerek ofisten dışarıya attım kendimi. Hava nemli, hüzünlüydü. Gerekli bir hüzündü bu. Yokuştan caddeye doğru çıktım, niyetim taksi bulup eve dönmekti. Yokuşu caddeye bağlayan köşede soluklanmak için durduğumda, yanımda birden bastonlu, genç bir adam belirdi. Birbirimizi iki eski tanıdık gibi süzdük. Pek âdetim olmamasına karşın hafifçe gülümsedim, sonra yaklaşan taksiyi durdurmak için elimi kaldırdım. Anlamsız bir dostluk gösterisiydi benimki. Ancak arabaya binince nedeni fark ettim. Adam Ayhan'ın yanındaki bacakları olmayan, o eski sadık askeri hatırlatmıştı bana. Omzumu silkip, geriye yaslandım. Eğer onunla biri ilgilenecekse, bu Nejat olmalıydı.

Çember sakallı şoför gevezenin tekiydi. Arada, sadece tek sözcükten oluşan cevaplar veriyordum, yine de sorularını eve kadar sürdürdü. Madem kilise vardı, cami de yapılmalıydı Taksim'e. Durmadan bunu tekrarladı durdu.

Hava arabadan indiğimde de hüzünlüydü. Binaya doğru yürüdüm; iki girişin önü de derin bir sessizliğin içinde bu hüzne eşlik ediyorlardı. Asansörle yukarı çıktım, dairenin kapısını açıp, içeriye girdim. Ama hemen durdum. Görüntü inanılmazdı. Önce derin şaşkınlık, sonra bu şaşkınlığı geriye iten, bastıran, aşan ve üstüne çıkan korku.

Şaşkınlık, korku, ya da neyse, kafamda, midemde, göğsümde dolaşan dönmenin yatışması için bir süre kımıldamadan bekledim. Biri ya da birileri evin altını üstüne getirmişti. Koltuklar, divan, sehpalar, telefon parçalanmış, tablolar yırtılıp yere atılmıştı. Yerler cam kırıklarıyla kaplıydı. Salon gibi, yatak odası, hatta iki küçük oda da bu yağmadan nasibini almıştı. Gardrobu açtım, elbiselere dokunmamışlardı. Amaçları bir şey aramak değil, ortalığı dağıtmak, bu açık... Hemen böyle düşündüm. Bunu hiçbir çekmecenin açılmamış, tablolardan birinin arkasında açığa çıkmış gömme kasanın zorlanmamış olmasından anladım. Mutfağa geçtim. Buzdolabında biraz süt vardı, hepsini midemdeki korkunun üstüne döktüm. Şaşkınlığım uçup gitmişti.

Ama sakinleşmem uzun sürdü. Durum korkutucuydu, ancak şaşırtıcı değildi. Faruk'un söyledikleri gerçekleşiyordu. Duvardaki paralel telefonu aldım. Çalışıyordu. Ferda'yı aradım, evde yoktu. Sütü bitirip yatak odasına geri döndüm, kasadan alacaklarımı aldıktan sonra küçük bir bavula birkaç şey koyup kendimi dışarıya attım. Kayağa gidebilir, yılbaşına kadar orada kalabilirdim. Gerekirse daha uzun, diye mırıldandım sessizce. Havadaki hüzün yok olmuştu.

Hemen taksi bulamadım, bavulu sürükleyerek inatla yokuş yukarı yürümeye çalıştım bir süre. Neden sonra yanımda bir araba durdu. Döndüm, şoför benim tarafımdaki kapıyı açmış, binmemi işaret ediyordu. Şoför Veysel'di. Bu akşam hiçbir şey beni şaşırtamazdı, bu yüzden bavulu arka koltuğa yerleştirip, öne, onun yanına oturdum.

"Evine girdiler," dedi arabayı hareket ettirir ettirmez. Başımı salladım. Sormama kalmadan devam etti: "Üç kişiydiler."

"Sola dön." Veysel nereye gideceğimi sormadan sola döndü. Ben sordum. "Faruk da var mıydı?"

"Hayır," dedi. "O yoktu." Sonra ekledi: "Ama o en kötüsü."

Baskını izlemiş, sonra beni beklemişti. Bir süre olanları anlattı, ardından sorduğum sorulara cevap vermeden içindekileri döktü ortaya: Seçtiği sözcükler, kullandığı benzetmeler, dramatik tavrı ve o trajik cümleler. Her şeyiyle Tahir Bey'den aşır-

dığı bir nutuktu bu. Sadece virgüller ve noktalar ona aitti. Hem arabayı ustalıkla kullanıyor, hem de ara vermeden konuşuyor ve bu arada iki gözüyle iki ayrı yöne bakıyordu. Sol gözü sola, sağ gözü bana, tıpkı bir baykuş gibi. Nejat'ın bürosunun önünde durduk. El sıkışmadık, birbirimizi son kez gördüğümüzün farkındaydık ve bu farkındalık birbirimize karşı duyduğumuz ilgiyi yok etmişti. Ancak hâlâ söyleyecekleri vardı.

"1981'de, o gece derneğin önüne geldiğinizde, yerde yatan küçük çocuğun başında ağlayan kadınların yanındaki öteki küçük çocuk bendim." Yerde yatan çocuk kadar küçük gözlerini gözlerime dikmişti. "Hatırladın mı?" Ona baktım, hatırlayıp hatırlamadığımı söylemeden; söyleyemeden. O gayet iyi hatırlıyordu. "O küçük, ağabeyimdi. Adı Osman." Sonra zamanı geçmişe gönderdi, "dı yani... O katil herifin yanındaydın, yüzüme bakamıyordun. Utanmıştın değil mi?"

Utanmış mıydım? Hatırlamıyordum, hatırladığım, herkesin kaybolan sağ bacağını unuttuğu o cesetti. Genç bir kadının bir terzi gibi dikmeye, tek bir bedene dönüştürmeye çalıştığı, parçalanmış bir çocuk. Utanmış mıydım? Bilmiyorum, diye mırıldandım. Ama Veysel öyle düşündüğü için yardım ediyor olmalıydı.

Arabayı hareket ettirmeden duraklayınca fırsatı kaçırmadan, yana dolaşıp, açtığı cama eğildim. Ona güvenebileceğimi biliyordum; çünkü beni utangaç biri sanıyordu.

"Tahir Bey'de bir defter var... Sarı kaplı bir defter."

Veysel bir süre içi boş gözlerle beni süzdü, sonra, "Biliyorum," dedi, "Sizi dinledim."

Bu da şaşırtmadı beni: Kapalı kapıları dinlediğini düşünmüş olmamdan çok, belki de onu Tahir Bey'den farklı bir varlık olarak görmememdi bunun nedeni.

"Eğer Tahir Bey'e bir şey... Ya da defteri bulursan, üstüne adımı yazıp, şu karşıdaki ajansa bırakır mısın?"

Veysel cevap vermedi. Bir süre öfkeyle beni süzdü. Bana hak verecek miydi? Düşünceleri aynı sonuçta –Tahir Bey'in eninde sonunda öldürüleceği gerçeğinde– benimkilerle buluşunca cebinden çıkardığı kâğıdı elime tutuşturup, arabayı hareket ettirerek uzaklaştı.

Kâğıda baktım: Bir telefon numarasıydı.

Nejat gelmemişti, ama gelmek üzereydi, yoldaydı. Sekreter öyle söylüyordu. Ayla, ayrıldıktan bir saat sonra elimde bavulla neden geri döndüğümü sormadı. Nejat'ın odasına çıkıp, bulduğum en büyük bardağa, elime geçen ilk şişeden içki doldurdum. İçmeye başladıktan epeyce sonra, önce ellerim, ardından da vücudum titremeye başladı. Geç kalmış bir tepkiydi bu. Titremeyi küçültüp, dudağımın yanına hapsetmek için kadehi yarılamam gerekti. Ondan sonra tekrar Ferda'yı aradım. Hâlâ eve dönmemişti.

Nejat geldiğinde ben ilk kadehi bitirmiştim. İkinci kadehe onunla başladım. Konuşmak istemedi, çok üzülmüşe benzemiyordu. Ama çok şaşırmıştı. Karısı dururken kayınbiraderinin ölmesi ona tuhaf ve komik bir yanlışlık gibi geliyordu. Bana da öyle geliyor, dedim teselli etmek için. Ama ona ölümün pek yanlışlık yapmadığını da söyledim; yanlışlık onunla şakalaşmaktı...

Nejat başını sallayarak, içkisini bana yetişmek ister gibi, kısa ve çabuk hareketlerle dudaklarına götürüyordu.

"Ölümünün araştırılması için yazıyla savcılığa başvuracağım."

Başvur, ya da başvurma, demedim, ikinci kadehin bir an önce dibine varmak için susup içmeye devam ettim. Nejat ise hem içiyor, hem de konuşuyordu.

"Saçmalık, her şey saçmalık... Hayat, ölüm, yaşamak saçmalık..."

"Tamam," dedim. "Haklı olabilirsin, ama yaptığın da saçmalık, sus artık."

Nejat sustu, yeniden içkisine döndü. Bavulumu görmüştü, ayaklarının dibindeydi, ama o da Ayla gibi meraksızdı. On beş dakika kadar konuşmadan, birbirimizi unutarak, korku ve endişelerimize geri döndük. Yüzüm değişmişti, şimdi de, çatlak yüzünden evimden olmuştum. Bu kent eskisi gibi cömert değildi artık.

"Galiba gidiyorum." Nejat başını kaldırınca, "karlı bir yere," dedim.

Nejat ancak o zaman bavulu süzdü. Bakışları kuşkuluydu,

inanmamıştı, ama sorması gerektiği için sıkıntıyla sordu. Mırıldanırken cevabı bavul verecekmiş gibi yere bakıyordu.

"Neden?"

Olanları kısaca özetledim. Onu etkilemeyi başaramamıştım. Merakı, endişesi derin bir kuyudaydı. Ona hak vermiyor değildim. Beklenen ölümün beklenmeyenle yer değiştirerek gecikmesi, zaten ağır bir yorgunluğun altında çatırdayan canlılığı ezmiş, yok etmişti.

Yarım saat daha oturdum, biraz daha içecek kadar. Ferda'ya üçüncü kez telefon ettim. Eve dönmemişti. Sonra bavulu alıp Nejat'ı öptüm ve çıktım. Önce birkaç gece kalacak bir otel bulmalıydım.

ÜÇÜNCÜ KİTAP

"Zekânın dışında hiçbir şey yoktur;
zekânın içinde de bulunabilecek bir şey yoktur."

– TAO

XIX
(Kaçış)
(Temmuz 97 - Perşembe)

Otelde değil, evdeyim; aylardan da Temmuz. Otelde Kasım'da kaldım, birkaç gece: Daha kesin olmam gerekirse iki gece... İçki de içmiyorum, oysa Kasım'da, o otelde iyi içmiştim. Şimdi elimde Kasım'daki kadeh yerine, Ferda'nın az önce başıma attığı havlu var. Ferda sözlerini altıncı kez tekrarlıyor; belki de yedinci kez, saymadım, çünkü ilgimi çeken sözleri değil, sesi; öfkeli, pişman ve yenik bir ses bu. Hem söylediklerine de inanmakta zorluk çekiyorum; inandırıcılığında eksik olan yaşı: İnandırıcı olamayacak kadar genç görünüyor karşımda. Saçlarını kestirmiş. Ölümün (Ağustos'ta ölecek, unuttunuz mu?) eşiğinde, büyük yok oluşa bir ay kala edindiği yeni gençliğin nedeni, bu olmalı.

Ferda belki sekizinci kez, "Burada ne işim var benim?" diyor.

"Beni yıkıyorsun," diye cevap veriyorum. "Çünkü haftalardır yıkanmadım."

Kokuyorum; ama koktuğumu kimin söylediğini hatırlamıyorum. Bir kadındı, belleğimde yüzü yerine sesi kalmış, "Kokuyorsun," diyen bir kadın.

"Kımıldama!"

Onu özlemişim, bunu benliğim değil, kasıklarım söylüyor. Kasıklarımdaki dürtüyü seslendirerek, "Seninle sevişebilirim," diyorum.

Ferda bir süre, sanki o büyük nefretini içine sığdırabileceği kadar uzun bir sözcük arar gibi susuyor. Sonra bulduğu bütün sözcükler kısa, dar, ya da ensizmiş gibi, "Defol," ile yetiniyor. "Git o kadınla seviş, Gül... adı her neyse..."

"Adı Güzin," diyorum. Havlu hâlâ elimde, yüzümde de bir gülümseme var. "Kuzenimin eski karısı." Tekrar gülüyorum. Gülüşüm onu yatıştırıyor. Çünkü uzun ve anlamsız değil gülüşüm. Açıklama yüklü, Ferda'yı meraklandırıp susturan da bu. "Güzin, Adnan'ı, kuzenimi durmadan dolandırır," diyerek gülüşümü noktalıyorum.

Ferda düz ve kararsız bakışlarıyla süzüyor beni bir süre. Elini uzatınca tutunup küvetten çıkıyorum. Ne kasıklarıma, ne de yüzüme bakıyor Ferda, sadece elime bakıyor. Tıpkı çocuğuna dikkat eden, düşmesinden korkan bir anne gibi.

Salon yerine yatak odasına gidiyoruz. Kasıklarım hatırladığı hazla yeniden irkiliyor. Ama boşuna bir umut bu. Ferda'nın dolaptan bulup elime tutuşturduklarını üstüme geçiriyorum. Artık el ele değiliz, parmaklarımızla oluşturduğumuz bağ koptu.

"Sakallarını kes."

Oysa Abant'tayken sakallarıma bayıldığını söylemişti.

"Hani öperken karnını, sırtını gıdıklıyordum."

"Artık sevişmiyoruz," diyor Ferda. "Ve artık sana ait hiçbir şeyi sevmiyorum. Ve sırtımın da gıdıklanmasını istemiyorum." Ve bir sigara bulsa, hemen içecek, biliyorum. Çünkü bakışları –tıpkı benimkiler gibi– sigara açlığını ele veriyor. "Neden yaptın?"

Dört aydan sonra hâlâ Güzin! Sakallarımı sanki korumazsam kesecekmiş gibi elimle kavrıyorum. Güzin'le yattım, çünkü Ferda'yı istemiyordum, cevap bu kadar basit.

Ferda'nın yeni, genç yüzüne bakarak,

"Eğer beni sevdiğini söylemeseydin onunla yatmazdım," diyorum.

"Tanrım, bu ne biçim bir mantık? İnsanlar sevilmedikleri için başkasına yönelirler, sevildikleri için değil."

"Sana söylemiştim, en başında," diyorum. "Beni sevmemen gerektiğini..."

"Senden nefret mi etmeliydim?"

Üstüme geçirdiğim fanilanın boyun deliği dar, boğazımı sıkıyor. Belki fanila değil, sorusu soluğumu kesen. Ama yine de o kısa, umut vermeyen, iki yüzlü sözcüğü mırıldanıyorum.

"Keşke."

Ferda, içini boşalttığım, kurumuş bir balık kadar cansız sözcüğü dudaklarımdan alıp, yeniden umut yüklemeye çalışıyor.

"Keşke," diye yineliyor. "Keşke edebilsem..." Bakışlarında yine o sigara isteği var. Elini kaldırıp o yakıcı isteği silmek ister gibi gözlerini ovuşturuyor. "Ya da keşke beni sevebilseydin..." Biraz susuyor, sonra, "Keşke," diyor yeniden.

"Hayır," diyorum. "Sakın bana güvenme."

Ama Ferda duymuyor beni. Sesim uzaktan geliyor, çünkü bir otelin on altıncı katındayım; aylardan da Kasım.

Bir yandan on altıncı kattan dışarıya bakıyor, bir yandan da düşünüyordum. Abartmadığımın, basitleştirmediğimin farkındaydım: Son iki ayın olaylarının ritmini ne yavaşlatıyor, ne de hızlandırıyordum, onları başka bir kalıba dökmeye de niyetli değildim, sadece anlamaktan, olanları bütünüyle kavramaktan uzaktım. Ama bir sonuca varmıştım: Bu kentteki zamanım doldu. Dışarıda puslu ufuğun önündeki İstanbul, gerçek anlamda tanıdığım tek kentti, başka kentteki yaşamlara yabancıydım, ama burada kalmak –tehlike bir yana– çirkin, kaba ve hastalıklı bir kadının yanına uzanmak kadar iticiydi artık.

Odadaki küçük buzdolabına yürüyüp, içindeki bütün içkileri aldım ve pencerenin önündeki sehpanın üstüne dizdim. Bunu yaptığımda saat dörttü. Bira, şarap, votka, cin, viski ve rakı. Hepsinden ikişer şişe vardı. İrili, ufaklı, değişik renklerdeki on iki şişe, eşittir Ferda'yı bulacağım zaman. Kurduğum denklem buydu, aslında buna kendi kendine oluşmuş bir eşitlik de denebilirdi.

Birayla başlamaya karar verdim; sıranın başında olduğu için. Koltuğa yerleşip, televizyonu açtım. Kanalların birinde Genelkurmay Başkanlığı'nın irtica konusundaki sert demeci yorumlanıyordu. Demokrat olduğu bilinen yorumcu, askerlere destek veriyor, ama –utandığından olacak– bunu gizlemeye çalışıyor-

du. Yedi dakika sonra ikinci şişeyi açtım. Zihnimi bir tülü parçalar gibi acıtmadan yırtan düşünce aklıma o anda, ikinci birayı içmeye hazırlanırken geldi: Eğer Işık'ı tanımasaydım, hayatım böyle olmayacak, bu otel odasına sıkışmayacaktı. Düşünce –tülü yırtarak– yakıcılığını sürdürdü: Belki yüzüm de değişmeyecekti. Biradan bir yudum daha aldım. Aslında başıma gelen her şeyin tüm sorumluluğunu Işık'a yüklemekle kendimi derinlemesine sorgulamaktan kaçındığımın, araştırmak yerine, sorunların yüzeyinde oyalandığımın epeydir farkındaydım. Ama davranışımın geçerli nedenleri vardı: Eğer zihnim parlak, kavrayışım keskin olsaydı, beğenmediğim dünyanın nesnelerini kendime uygun bir biçimde, tıpkı bir sanatçı gibi yeni bir düzenin, ya da gerçeğin içine yerleştirebilir, çevremi kuşatan uyumsuzluktan kurtulabilirdim. Ama ben –Işık'ın tanımıyla– kendimi bile aldatmaya kalkışmayacak kadar hayal gücünden yoksun birisiydim. Yine Işık'ın deyişiyle, duygu donanımımdaki eksiklik yol açıyordu buna. Güldüm, Işık'a öfkelenmediğimi fark etmekle bir özelliğimi daha keşfetmiştim: Benim sorunum, nefret duygusunun eksikliğiydi; kimseden nefret etmeyi başaramıyordum.

İkinci bira oldukça rahatlatıcıydı. Şişenin ortasında içkinin soru sormamı engellediğini, kendime bakışımı yumuşattığını kavradım. İçmeseydim kendime acıyor olacaktım; çünkü yapayalnızdım, sadece sesim vardı yalnızlığıma eşlik eden. Şişeden iki yudum daha aldım. İçki insanı kendi yazgısıyla baş başa bırakmıyordu. Üstelik içtikçe kendimi hem yorgun, hem de silkinmiş ve yalnızlıktan kurtulmuş hissediyordum. Zıtlık iyi geliyordu bana: Tıpkı tahterevallinin iki ucunun bir aşağı bir yukarı inip çıkması gibi, bir zıtlıktan ötekine gidiyor, ama sonra aynı noktaya geri geliyordum.

Bir süre çocukluğumu, tanıdığım kadınları, zeytin ağacında yaşayan –sonra öldürülen– o iki sincabı, Nejat'ın 1978 yazı boyunca mutlu ettiğim genç halasını, evde salonun ortasında yatan parçalanmış tabloları düşündüm. Galatasaray'daki oğlunun fotoğrafını taşıyan kadın da ortaya çıkmaya çalıştı, ama inatla onu geri gönderdim. Bu arada şunu fark ettim: Düşüncelerim

–konu ne olursa olsun– derinleşemiyordu. Işık olsaydı, bunun nedenini sığlığıma bağlardı. Omuzlarımı silktim. Belki haklıydı, ama sığlığımın tabanında yetersizliğim değil, sıkıntı vardı. Ne zaman uzun uzun düşünmeye kalkışsam, kendimi insanı hemen ele geçiren, o uçsuz bucaksız, yapışkan sıkıntıyla karşı karşıya kalmış buluyordum. Sıkıntı ise beni alıp, dolaştırmadan, doğruca hep aynı iki sözcüğe götürüyordu. Bana ne... Ya da, beni ilgilendirmez, boş ver, gibi deyişlere.

İkinci biradan sonra orta boy bir şişe seçtim. Dışarıda hava kararmıştı; gökyüzü, ressamın henüz fırçasını sürmediği siyah tuvaline benziyordu. Şişeyi bitirirken Ferda'yı aradım. Sonunda dönmüştü. Otelde olduğumu söyleyince şaşırmadı. Pagan ayinindeymiş gibi coşkuluydu; onu heyecanlandıran her neyse, merakımı da yok etti.

"Pencereden görünen manzara harika," dedim niyetimi saklamadan.

Ferda, cinsel hazla titreyen, kesik bir çığlıkla güldü, sonra sekize doğru geleceğini söyleyip telefonu kapattı.

Üç saatim vardı. Bu da en azından birkaç şişe demekti. Ama birden titremeye başladım. Nedenini bilmeden tir tir titriyordum, dişlerim birbirine vuruyor, omuzlarım bozuk bir yolda hızla giden bir otobüsün camları gibi sarsılıyordu. Sonunda kalkıp banyoya geçtim. Sıcak duş saatlerdir bastırdığım korkuyu çabucak yatıştırdı.

Ferda sekize birkaç dakika kala geldi. Duş yaptıktan sonra uyumuştum. Onu kapıda görür görmez vücudum o tanıdık titreşimle gerildi: Etek giymişti, elimi uzattım, gülümsedi. Bu, portresi çizilebilecek kadar güzel olmadığına inandığı ruhunun kapılarını aralayan türden bir gülümsemeydi. Böyle bir yüzün solacağını, canlılığını yitireceğini düşünmek birden midemi bulandırdı.

Ferda yüzümü buruşturduğumu fark edince, sordu:

"Ne oldu?"

"Hiç," dedim, öleceğini hatırladığımı söylemeden.

Öpmem için yanağını uzatmıştı. Bana kalsa dudaklarını tercih ederdim; üstünkörü bir öpücük kondurdum yanağına.

"Bugün çok ilginç şeyler öğrendim. Duyunca şaşıracaksın." Kapıyı kapatıp onu izledim. Ben odanın ortasına geldiğimde o pencereye varmıştı bile. "Eveet, gerçekten nefis bir manzara." Arkasından yaklaşıp kollarımı beline sardım. "Hayır, hemen değil, önce dinle, anlatacaklarım var..."

Bütün öğleden sonra oturduğum koltuğa tekrar bıraktım kendimi. Bu odada ne yaptığımı sormamıştı. Konuşmaya başladığında sesi kâşiflere özgü heyecanla titriyordu.

"Bugün, insanda yedi enerji merkezi, hayır, hayır, girişi olduğunu öğrendim. Bunlara çakra deniyormuş. Kök Çakrası, Yaratma Çakrası, Güneş Çakrası, Yürek, Hava, Sevgi ve Evrensel Çakraları..." Şaşırmış olmalıydım, Ferda ona bakışımı görünce susup sordu. "Anladın mı?"

"Anladım," dedim, bir şey anlamadan. "Devam et."

"Bu çakralar aslında organlarımızı temsil ediyorlar; her birinin bir rengi ve bir de notası var..."

Ferda anlatmaya devam etti. Her çakra belli bölgedeki organlar ve bu organların hastalıklarıyla ilgiliydi. Mesela kök çakrası böbrek, ötekiler mide, bağırsak, kalp, göz, beyin gibi organlarla bağlantılıydı. Çakra'nın Sanskritçede "yaşam tekerleği" anlamına geldiğini öğrendikten sonra dikkatim dağıldı. Çıkarmaya zaman bulamadığı pardösüsünün arasından görünen, siyah file çorapları aklımı çeliyordu, bu yüzden anlattıklarını izlemekte de zorluk çekiyordum. Tabii canım içki de istiyordu; bu da önemli bir nedendi söylediklerini izleyemememde.

Neden sonra sesini tekrar duydum. Duydum, çünkü bağırmıştı. Hem bacaklarının, hem de içkinin üstüne çıkan sesi, alev gibi tutuşmuştu.

"Ve bütün yapmam gereken, bu enerji merkezlerini düzene sokmak, yaşam enerjisinin bedenimden kolaylıkla akmasını sağlamak... iç ve dış dünyamı birbiriyle uyumlu kılmak..."

O zaman anladım ölümden kurtulmanın kesin bir yolunu bulduğunu düşündüğünü. Heyecanının nedeni buydu. Oyun bozanlık etmeden, onu yirmi beşinden sonra da yaşatacak heyecana ben de katıldım.

"Öyleyse hemen denemelisin."

Ferda kollarını açarak bana doğru atıldı. Filmlerde başrolü oynayan kızların atıldığı gibi, kucaklanacağını bilerek. Kurtulacağına inanmıştı. Onu öpüp üstündeki pardösüyü çıkardım. Görünüşü soluk kesiciydi. Tanıdığım en güzel kadın değildi belki, ama ayakta onun kadar çekici olabilen başkasını da hatırlamıyordum.

"Ya sen?" Ben! "Burada ne yapıyorsun?" Ferda onu kışkırtıcı yapmayan bir tavırla gülümseyerek pencereyi işaret ediyordu. "Sırf bu yüzden burada değilsin, değil mi?"

Neden burada olduğumu, ayrıntılara pek girmeden anlattım. Binadaki çatışmaya taraf olmak istemiyorum gibi bir şeyler geveledim. Ferda'ya bu kadarı yetti. O da çatlak konusunu anlamsız buluyordu; politikayla ilgisi çevre sorunlarıyla sınırlıydı. Sonra öpüştük. Pencerenin önünde sevişme fikri hoşuna gitmişti.

Coşkuyla seviştik. Nedenlerimiz farklıydı, ama isteğimizin yönü vardı, aynı amaçta buluşmuştuk. Ben ince adamla, Faruk'un üstünü örtmek istiyordum, Ferda da ölümün.

Bana âşık olmazsa onunla yıllarca sevişebilirdim. Yatağa uzanınca bunu ona da söyledim.

"Ben de," dedi Ferda.

Sesi buğulu, düşünceliydi. Onu da yanımda götürüp götürmeme konusuna gelince, kararsızdım.

Sessizlik uzayınca Ferda elini uzattı.

"Ne düşünüyorsun?"

"Gideceğim," dedim. "Bir süre buradan uzaklaşmaya karar verdim."

Ferda elini, başka birine dokunmuş gibi, hayal kırıklığıyla geri çekti. Sesi de eli gibi yabancılaşıyordu.

"Öyle mi?"

"Öyle," dedim.

Beş dakika kadar konuşmadık. Onu birlikte götürürdü: Benim yerime başkası olsa böyle yapardı. İki dakika düşündüm, sonra başkası olmaya karar verdim. Hem yirmi beşinde öleceği düşüncesi, isterse odanın içinde bir kelebek gibi uçabileceği düşüncesi kadar gerçekdışı geliyordu, hem de çakralarını düzene sokacağından, ölümü yenebileceğini düşünüyordum.

"Sen de gelsene."

Sol dirseğinin üstünde doğrulup, yüzünü –daha çok gözlerini– genişleten bir gülümsemeyle baktı.

"Olur."

Belli etmiyordu, ama sevinmişti. Elinden anladım bunu. Bana dokunması giderek daha çok hoşuma gidiyordu. İki dakika kadar sustuk, sonra Ferda sordu.

"Nereye gideceğiz?"

Nereye? Birden bunu hiç düşünmediğimi fark ettim. Kaçma fikrim eksik, daha doğrusu yönsüzdü; bir amacı vardı, ama hedefi belirsizdi. Bana kaymayı öğretebileceği bir yer olabilirdi pekâlâ.

"Dağa ne dersin?"

"Bu ayda iyi kar olmaz," dedi Ferda. "Belki gelecek ay."

"Öyleyse kendimize önümüzdeki bir ay için bir yer bulmalıyız."

Önce otelin teras katındaki lokantada –Ferda'nın tanımıyla– okkalı bir yemek yedik, sonra odaya dönüp tekrar seviştik. Ferda gittiğinde vakit gece yarısını geçmişti. Bana geride bırakacağım işler için iki gün yetiyordu. Ferda'nın en azından on gün daha İstanbul'da kalması gerekecekti. Sehpanın üstündeki içkilerden orta boy iki şişe seçip, yatmadan içtim. Işığı söndürürken aynada kendime baktığımda, karşımda sakallı, değişik bir yüz vardı. Sarhoş sayılmazdım.

Ertesi gün, önce Ayşe'yi görmeye gittim. Yine kısa etekliydi, ancak yüzünde her zamanki o yerleşik gülümsemenin yerinde yeller esiyordu. Kötü haber: Operasyonda küçük bir pürüz çıkmıştı, biraz bekleyecektim. Doğru mu söylüyor? Konuşurken gözlerimin içine bakmıyordu. Tedirgin. Bu kuşkularımı daha da arttırdı. Yüzde on dokuzluk getiriye elveda demek üzere olduğumu hissettim. Ayşe'ye, parayla ilgili talimatları bir süre kuzenim Adnan'ın vereceğini söyleyip, vekâletnameyi uzattım. Sorunca, uzunca bir süre şehir dışında olacağım demekle yetindim.

Ayşe'nin yanında daha fazla oyalanmadım. Adnan sabırsızlıkla beni bekliyordu. Güzin'le yiyeceği yemeğe katılmayacağı-

mı duyunca –katılacağıma hiç inanmadığı halde– çok şaşırmış gibi garip sesler çıkararak –kibarca– beni kararımdan vazgeçirmeye çalıştı. Sözünü keserek, ertesi gün Antalya'ya gideceğimi söyledim; şişman yüzü yumruk yemiş gibi sarsıldı. Gerçek şaşkınlıktı yüzüne çarpan.

Ona da Ferda'ya anlattığım kadarını anlattım. Endişelenmeye başladığını fark edince, eline vekâletnameyi tutuşturdum ve oyalanmadan yanından ayrıldım. İstediği sözü vererek: Her hafta onu arayacaktım. Sıra bilet almaya gelmişti.

Otele dönmeden, Antalya'da giyebileceğim birkaç parça giysi satın aldım. Sonra on dakikalığına eve uğrayıp, kediyi Sultan Hanım'a bıraktım. Meraklanınca –bunu bekliyordum– miras meselesi nedeniyle birkaç aylığına Mısır'a gideceğimi söyledim ona. Sultan Hanım bir keresinde Halam'ın fotoğrafını görmüş ve onun –herhalde fotoğrafa bile yansıyan esmerliğinden– Mısırlı olduğuna hükmetmişti. Arada evi temizleyecekti. Dağınıklık hakkında bir şey söylemedim. Nasılsa görecekti. Umduğundan daha çok para bırakıp, koşar adım otele döndüm.

Ferda akşam saat yedide geldi. Önceki günkü kadar heyecanlı değildi; Dengeli bir durgunluk edinmişti. Gülümsemesi daha olgun, daha kadınca görünüyordu. Yine etek giymişti. Bunu benim için yaptığının farkındaydım. Bu kez yatakta seviştik. Ilık, sıkı, kavrayıcı ve örtücüydü. İçinde kayboluyor, unutmak istediğim her şeyi çabucak unutuyordum.

Çakralardan söz etmedik. Ama nefes alıp verişi değişmişti; havayı sayarak ciğerlerine çekiyor, yine sayarak içinde tutuyor ve sayarak bırakıyordu. Yatarken –sırtüstü durumu seçiyordu– rahatlamaya çalıştığının farkındaydım. O böyle yatarken pek konuşmadım.

On beş, yirmi dakika bekledikten sonra uçak biletini verdim; yine konuşmadan. O da konuşmadı; elimi sıkmakla yetindi. Yarım saat kadar uyudum. Uyumasaydım, içkiye başlayacaktım.

Rüya gördüm; kedi vardı, Faruk'un kucağında oturuyordu. Benim kucağımdaki ise Ziynet'ti; beni öpmeye kalkışınca geriye çekildim. Şaşırtıcı olan varlığı değil, dudaklarının ılıklığıydı.

Gözlerimi açınca Ferda'yı gördüm, üzerime eğilmiş, beni öpüyordu.

"Karnım acıktı."

Yemeği odada yedik. Sekiz gün sonra onu havaalanında karşılayacaktım. Giderken mutlu görünüyordu; bu kentten ayrılırsa, ablalarının kaderinden kurtulacakmış gibi.

Saat on birdi, yemekte sadece iki kadeh şarap içmiştim. Mini bardan birkaç şişe çıkardım. Nejat'ı bulduğumda üçüncü şişedeydim. Ayhan'ı defnetmişlerdi. Beyhan'a gelince, ölmemişti. Mehmet'i sormadım, Nejat da nerede olduğumu, ne yaptığımı sormadı. Yokluğum, varlığım gibi merak uyandırmamıştı.

Ertesi gün, öğleden sonra Antalya'ya indim. Hava ılık, gökyüzü ise parlaktı. Denize paralel uzanan dağlara eğilen güneş, Kasım sonuna değil de başka bir mevsime ait gibiydi. Güneybatıya doğru bir saatlik bir otobüs yolculuğundan sonra, denize oldukça yakın, çamlar arasındaki otele vardık. Odam deniz görüyordu. Biraz uyudum. Sonra Ferda'yı aradım, evde yoktu. Birkaç dergi alıp, denizi gören bara yerleştim, yemeğe kadar, on dakika sonra unutacağım yazılar ve içkiyle oyalandım.

Gece yatarken Ferda'yı tekrar aradım. Yine yoktu. Uyumadan önce iki kadeh daha içtim. Sabah başım ağrıyacaktı.

Sabah telefonun sesiyle uyandım, başım ağrıyordu. Arayan Ferda'ydı. Biraz konuştuk. Sesi gergin, hatta sıkıntılıydı. Üstünkörü birkaç soru sordu, ben de oteli anlattım. Konuşurken anlattıklarımla ilgilendiğinden bir türlü emin olamadım, beni dinlemiyor gibiydi. Konuşmanın tam ortasında sözlerimi keserek, onu özleyip özlemediğimi sordu. Ayrılalı henüz otuz altı saat olmuştu, sonra birden sorusunun bana değil, kendisine yönelik bir anlamla yüklü olduğunu fark ettim. Gerçek çok geçmeden, suyun derinliklerinden yüzeye fırlayan mantarın önlenemeyen çıkışı gibi ortaya serildi. Gece Ferit'le buluşmuştu. Neden, diye sormadım, ama o anlatmakta kararlıydı: Son bir kez daha fırsat vermek istemişti ona. Amacı buydu. Evet bedeni bana aitti, ama hâlâ Ferit'i düşünüyordu; olmadığına inandığı ruhu o genç adamda kalmıştı. Sözlerini uzun, sıkıcı bir sessizlik izledi. Özür dileyince, sessizliğimi yanlış değerlendirdiği-

ni anladım. Öfkelenmek bir yana, anlattıkları tam tersine rahatlatmıştı beni. Ruhunu ve sadakatini değil, bedenini istiyordum.

Soruyu tekrarlayınca nedense, "Özledim," dedim.

Bu Ferda'yı yatıştırmaya yetti; telefonu kapatınca ağrı kesici aldım, duş yapıp aşağıya indim. Otel boş sayılırdı. Yüksek tavanlı, geniş kahvaltı salonunda benden başka iki genç çift vardı. Gönülsüzce, başında üç garsonun beklediği masayı seçtim.

Kahvaltıdan sonra bir süre plajda yürüdüm. Ufukta kuş sürülerini hatırlatan ince kızıl bulutlar uçuşuyordu. Rüzgâr çıkmıştı, ancak tutkusuz, hüzünlü bir esintiydi bu. Öğleye kadar oteli çevreleyen ormanda amaçsızca dolaştım. Kasım'ın ortasındaydık, ama ağaçların arasında bahara özgü, inatçı bir canlılık vardı.

Öğle yemeğinde salonda on yedi kişiydik. Hafif bir şeyler atıştırdıktan sonra birkaç gazete alarak odaya çıktım. İki saat kadar uyudum, saat dörtte tekrar aşağıya indim ve içmeye başladım; gece yarısına doğru odaya dönünceye kadar da ara vermedim. Bir ara Ferda'yı aramayı düşündüm, ama sonra üşendiğimden vazgeçtim bu düşünceden. Özlediğim ruhu değil, bedeniydi ve o bedenle kuş uçuşu, dört yüz elli kilometre vardı aramda.

Sabah yine başım ağrıyarak uyandım. Hava güzeldi: Odaya dolan parlak gün ışığının yanı sıra, birbirlerini çağıran şehvetli kuş sesleri de bunu doğruluyordu. Onda salona indim. Kahvaltı boyunca masaya tek garson hizmet etti. İştahsızlığım birinci günün sonunda hemen keşfedilivermişti. İkinci kahveyi içerken yakışıklı bir gençle, otuzlarında, atletik yapılı bir kadın –yüzlerinde birbirlerinden çaldıkları için birbirlerinin ikizi gülümsemelerle– masaya yaklaştı. Otel görevlileriydiler; ormanın gerisindeki dik dağların içine giren vadi boyunca yürüyecek bir grup oluşturulmuştu, katılır mıydım?

Saat on bir buçukta, on beş dakikalık bir yolculuktan sonra, içlerine doğru yürüyeceğimiz vadiyle, iki kilometre ötedeki denize kadar geniş bir sel yatağı olarak uzanan taşlı düzlüğün buluştuğu yerde, minibüsten indik. On kişiydik: Yeni evli üç çift, otel personeli olan genç adam ve kadın, göz çukuru olmadığı

için gözleri her an düşecekmiş gibi eğreti duran, elli beş yaşlarında bir Alman ve ben.

Yürüyüş başlar başlamaz, genç çiftler, sağımızda akan dere boyunca yukarı doğru tırmanan yolda, hemen geride kaldılar. Benim yanımda –adının Mustafa olduğunu söylemişti yürüyüşün başında– erkek otel görevlisi vardı. Kadın görevli de Alman adamla birlikte tırmanıyordu yokuşu. On dakika sonra Mustafa konuşmaya pek niyetli olmadığımı fark edince adımlarını hızlandırıp, öndeki gruba yetişti. Çevredeki manzara, meraklısı için soluk kesiciydi: İki yanda kireç taşından oluşmuş yüksek, som kayalar, sağda çavlanlardan sıçrayarak akan vahşi bir dere, yamaçlarda yüksek çam ağaçları... Bu geziye, masama gelen çifte hayır diyemediğim için, istemeden katılmıştım, ama şimdi halimden memnundum.

Tırmanışa başladıktan yarım saat sonra garip bir şey oldu. Her adım atışımda –hep sağ adımımda oluyordu aslında– üvey babamın sesini duymaya başladım. Bu gerçekten çok garipti, çünkü üvey babamı ölümünden beri, hemen hemen hiç hatırlamamıştım. Aslında üvey babamla, aynı kadına sığınmamızın dışında ortak hiçbir şeyimiz olmamıştı; bir de aynı zamanda, aynı yerde birlikte soluk almıştık. Bu da bağları zayıf bir ortaklık sayılırdı. İri bir çamın gölgesinde durdum. Zavallı adama haksızlık ediyordum: Bıraktığı miras aramızdaki ortaklığın açık ve güçlü bir kanıtı değil miydi? İkimiz de parayı –belki de sahip olmaktan çok kazanmayı– seviyorduk.

Odadaki mini bardan aldığım küçük şişelerden birini açtım, iki yudum aldım. Almanla Mustafa'nın yanındaki kız geriye dönüp yanıma gelinceye kadar şişeyi yarılamıştım bile. Kıza iyi olduğumu, biraz dinleneceğimi söyledim. Kız yine de yanımda kalmak istedi. Arkadaki çiftlerin geçmesini bekledik.Önce kibar olmaya çalışarak birkaç soru sordu; baştan savma cevaplar verdiğimi fark edince, o da daha fazla oyalanmadan tekrar ön tarafa doğru yürüdü. En arkada kalmıştım, çabucak şişeyi bitirdim.

Tekrar yola koyulduğumda, üvey babamın sesi küçük şişenin içinde boğulmuş, kaybolmuştu. Yolu karşı tarafa geçiren

eski köprüye kadar bir daha durmadık. Dere, köprünün tam altındaki büyük bir kayanın üstünden, bir devin püskürttüğü coşkulu meni gibi, altı yedi metre aşağıdaki derin bir gölcüğe dökülüyordu. Mustafa bir şeyler anlatmaya çalıştı, suyun çıkardığı ses iki yandaki dik yamaçlarda yankılanarak büyüdüğünden, ne dediği pek anlaşılmadı. Sırtındaki torbadan kumanyaları çıkarınca, yemek molası verdiğimizi fark ettik.

Saat üçe doğru dönüş yolculuğu başladı. Hava biraz serinlemişti. Minibüsten indiğimiz yere iyice yaklaştığımızda, yol boyunca durmadan öpüşen yeni evli çiftlerden birinden tiz bir çığlık yükseldi. Kadın düşmüş, bileğini incitmişti. Kocası ile Mustafa, gözlerinden yaşlar dökülen genç kadını, birlikte minibüse kadar taşıdılar.

Otele varır varmaz kendimi bara attım. İçmezsem yeniden sesler duyacaktım; böyle düşünüyordum. Saat altıya kadar gazete okuyarak yavaş yavaş içtim. Borsada bir hareket yoktu. Bir ara Adnan'ı aramayı düşündüm. Sonra –her zamanki gibi– üşendim. Akşam yemeğini erken yedim. Düşen kadın yemeğe inmeyi başarmıştı. Ayak bileği sarılıydı, otururken bile tekrar düşmekten korkuyormuş gibi kocasına sıkı sıkıya sarılmıştı.

Odaya çıktım, garip bir şeyle karşılaştım. İçeride hiçbir şey yoktu. Sadece geniş, dokusu olmayan bir hiçlik vardı. Ama bu hiçlikte boğulmadığımı, sıkılmadığımı fark ettim. İçkinin beni bu geniş hiçliğin bir parçası yapabileceğini umut ederek kadehi doldurdum. Kadehin kenarında bir su damlası vardı; bir süre damlanın aşağıya süzülmesini bekledim. Yirmi dakika sonra damla hâlâ kadehin ağzına yakın, onu ilk gördüğüm yerde, kımıldamadan duruyordu.

Telefon o sırada çaldı. Ferda'nın aradığını bilerek, bedenimi kefen gibi saran hiçlikten çıkmadan ahizeyi kaldırdım. Ferda'nın sesi neşeli, sabırsız ve yakındı; ama çevremi saran hiçliğe karışmıyor, yabancılaşıyordu. Daha çok o konuştu. Fikrini değiştirmişti, Perşembe değil, yarın geliyordu. Nedenini bildiğim için, neden, diye sormadım. Sesindeki parlak tınıya bakılırsa, gizlerini yeni yeni keşfettiği bedenini, ruhuna yeğlemeye karar vermiş, Ferit'le işini bitirmişti. Sevinip sevinmediğimi

sordu. Sevindim, dedim. Oysa sevinip sevinmediğimi bilmiyordum. Onu havaalanında karşılayacağımı söyleyerek telefonu kapattım. Damla, kadehe yapıştırılmış gibi, hâlâ onu ilk gördüğüm yerde duruyordu. Sonunda işaret parmağımla ezdim. Artık içebilirdim. Uzakta bir kadın, yaşamla yıpranmış, kirli ama etkili sesiyle acıklı bir şarkı söylüyordu: o şarkıyı dinleyerek votkayı bitirdim. Şarkı radyodan mı geliyordu, yoksa yine arada kulaklarımda beliren o gizemli sesleri mi duyuyordum, ayırt edemedim.

Bir küçük şişe votka daha içip yattım. Kadın şarkısını hâla sürdürüyordu.

Ertesi gün dokuz gibi uyandım; hava kapalıydı. Hüzünlü bir yalnızlık duygusu, başka bir kıtadaki iklimden gelip çökmüştü doğanın üstüne. Kalkmadan önce başımı yokladım. Ağrımıyordu. Gerindim; kollarım hiçbir şeye rastlamadı. Akşam içine sarılıp huzur bulduğum o hiçlik kaybolmuştu. Kahvaltıya indim, niyetim yine sadece kahve içmekti. İki gündür oturduğum masaya doğru yürürken, yolumu ayak bileğini inciten kadının eli kesti. Masada yalnızdı, kocası sabah sporuna katılmıştı erken kalkıp. Karşısına oturdum. Sinirli, ince bir yüzü, kavunu andıran iri göğüsleri vardı. Her şeyini herkese anlatan, kendinde bir şey kalmadığından, hep mutsuz olan birini andırıyordu. Sade kahve içtiğimi görünce sağlıklı beslenmenin ilkeleri hakkında kısa bir söylev verdi. On dakika içinde kocasının mimar, kendisinin ise Şişli'de bir kafe sahibi olduğunu, ailesinin yirmi yıl önce Burdur'dan İstanbul'a göç ettiğini ve zenginlikleriyle tanındıklarını, bir hafta önce evlendiğini, bir süre çocuk yapmayı düşünmediklerini, buraya gelmenin kocasının fikri olduğunu, ona kalsa balayı için büyülü Venedik'i tercih edeceğini öğrenmiştim. Burdur'un en zengin kızının adı Zehra, yani çiçekti. Oysa insan ona bakarken ahtapotları hatırlıyordu. Böylesine zayıfken onu kemiksiz bir et yığını gibi görmemin nedeni, karşısındakini sesiyle, kol gibi kavrama yeteneğiydi.

Sandığım kadar adil değilsin, olsaydın, bu kadının ayak bileğindeki birkaç kas yerine, dilini kopartırdın; uzaklaşırken Tanrı hakkında bunları düşünüyordum.

Havaalanına, doğuya doğru gittikçe hava açıldı, nem azaldı. Terminalin önünde taksiden inerken, batıda ortalıkta görünmeyen güneş burada pırıl pırıl parlıyordu.

Uçak tam zamanında indi. On beş dakika sonra Ferda'yı kapıdan terminale giren kalabalığın içinde hemen seçtim. Uzun boyuyla eller üstünde taşınan bir fotoğrafı andırıyordu. Yaklaştıkça hatları belirginleşti. Yüzü asıktı. İyice yaklaşıncaya kadar beni fark etmedi. Fark edince de hafifçe gülümsemekle yetindi. Öpüşü de yüzü ve davranışları gibiydi: Soğuk ve baştan savma. Bavullarını beklerken nasıl olduğunu sordum. Kulağıma eğilip fısıldadı. Tam uçağa binerken periyodu başlamıştı.

Dört ya da beş gün sevişmeyecektik. Haber keyfimi kaçırmaya yetti, ama güneş keyifliydi, doğuya otele kadar eşlik etti bize. Ferda'nın yüzü ancak odaya yerleştiğimizde aydınlanır gibi oldu. Pencereden görünen ağaçlar, deniz ve balkona çıkıldığında solda, birdenbire karşılaştığı dağların görüntüsü, kaçan keyfini geri getirmeye yetmişti anlaşılan.

Soyunup birbirimize sarılarak yatmamızı istedi. Daha öğle yemeği bile yememiştik; aslında sorun yemek değildi, içkiydi. Henüz bir şey içmemiştim. Hadi deyince, karşı koymadan soyunarak yanına uzandım. Unutmamıştım: Kokusunu, tenini, saçlarının burnumu gıdıklayan tellerini ve yakından hafif miyop olduğu anlaşılan o iri gözlerini.

"Biraz uyuyalım." Geriye çekildim. Sevişmeyeceksek uyumayı tercih ederdim. "Sakallarının sırtıma dokunuşu hoşuma gidiyor."

Sakallarımı unutmuştum. İki gündür aynaya bakmadığımı fark ettim birden. Elimi uzatıp, çıplak, uzun bacağına dokundum. Annemden sonra sevişmeden aynı yatakta yattığım ilk kadın olacaktı. Hafifçe yana döndüm; profili bildik, bana ait bir kadındı yanımda yatan. Ve değerli, diye bir adım daha ileriye götürdüm düşüncemi. Değerli! Bana ait! Onu –tehlikeye attığımı bile bile– yanımda istememin nedeni, değerli şeylere karşı duyduğumuz o karşı konulmaz, bencilliğimizin yetiştirip büyüttüğü sahip olma isteği, o varlığı sadece kendimize ait kılma dürtüsü müydü? Başımı salladım, neden bu değildi.

"Ne oldu?"

Sallantı onu uyandırmıştı.

"Hiç," dedim.

"Peki, ben uyuyorum."

Onu yanımda istememin, isteklerden, dürtülerden başka ve daha güçlü bir olgu olduğunu sonunda kavramıştım. Yüzümü ele geçiren her neyse, beni de tutsak almıştı; doğruldum. Ben de ötekiler gibi kurbandım. Birden yüzümün utançla kızardığını hissettim. Ziynet, Işık, Sevda ve Duygu ölmüşlerdi; yani aynı katilin kurbanı olmadığımız açıktı.

Yavaşça yataktan kalktım. Yüzümü dağlayan ateşi suyla söndürmek ve biraz içmek için.

İki saat sonra Ferda uyandığında içiyordum; yüzümdeki ateş mideme inmişti.

"Elindeki ne?"

"İçki," dedim, içki olduğunu bile bile sorduğunun farkında olarak.

"Bu saatte mi?"

Ancak o zaman saate bakmayı akıl ettim. Üçü beş geçiyordu. Ferda yatakta doğruldu. Ne uzun bacaklarına, ne de yuvarlak kalçalarına baktım. Gözlerimi birazdan elimden alınacak kadehe dikmiştim.

"Hadi, aşağıya inip bir şeyler yiyelim."

Sesinde hiçbir şey yoktu: Yakınma, üzüntü, ya da kınama. Sadece söylemek istedikleri vardı. Ama ben Ferda'yla ilişkimizin –ben ilişki diyordum, o, beraberliğimize bir ad vermekten kaçınıyordu– gerçek anlamda o anda başladığını kavradım. Çocukça, ama derin olduğunu sezdiğim bir masumiyetten yola çıkarak, mutlak bir efendiliğe varacağını ilk kez o gün, "Hadi aşağıya," dediği anda hissettim. Daha sonraları –o günün üstünden yaklaşık iki ay geçtikten sonra– kişiliğinin kilit taşının masumiyet olduğunu bir daha unutmayacak şekilde kavrayacaktım. Aslında çekiciliğinin ardında da, güzelliğinden çok, iyice belirginleşmiş bu masumiyet vardı: Yaşı, deneyimsizliği, belki saflığıyla çevrelenen, ama bunlarla sınırlanmayan, birlikte olduğumuz her an derinleşen bir masumiyet. Eğer ölmez ve

yaşarsa, ileride bir erdemi andıran bu özelliğini yitirmesi, tıpkı değerli bir nesnenin ebediyen yok olması gibi büyük bir kayıp olacaktı.

Bu nedenle ben de, her erkeğin birlikte olduğu sevgilisine hemen yaptığını yapmaya çalıştım; onu kadınlaştırmaya niyetlendim. Ama Ferda, kişiliğine iliştirmeye çalıştığım kadınsı tarzı inatla reddetti. (Kendini boş yere sakındığını söylemeliyim, çünkü beni ilgilendiren kişiliği değil, daha çok görünüşü ve belki biraz da bazı davranışlarıydı.) Onunla ilk kez sevişti̇ğimde, hiçbir zaman tehlike duygusu uyandırmayacak bir kadın, diye düşünmüştüm. Oysa yanıltıcıydı bu izlenim. Ferda tehlikeliydi, bunu yüzümü ele geçiren o şeyle birlikte, onsuz olamayacağımı anladığımda keşfettim. Beni benliğimdeki kabuğumdan çıkarıp, kendine sıkı sıkıya bağladığı yakıcı özlemle yok edebilirdi. Kim bilir, belki de yapmazdı; boşuna kuşkulanıyordum. İtiraf etmem gerekirse beni endişelendiren, tıpkı kararsız hava gibi sürekli değişmesiydi. Birlikte olduğumuz süre boyunca iki cinsli bir benlik edindiğini izledim: Masum bir kız ve güçlü bir cinsellikle kışkırtılmış, çekici bir kadın. Zaman zaman bu iki kimlik arasında kararsız kaldığı oluyordu. Böyle anlarda duygu yoğunluğunu öfkesi, öfkesini pişmanlığı, pişmanlığını ise gözyaşları izliyordu. Genellikle Ferit'le ilgili konularda ortaya çıkıyordu bu durum. Ancak art arda gelen, sonra yeniden birbirini izleyen bu ruhsal tepkiler, hep –müziğin sonundaki kreşendoyu çağrıştıran– o ünlü masumiyetle noktalanıyordu. Tatlı, incitici olmayan saldırganlığı böyle anlarda iyice belirginleşiyordu, ama ben masumiyetine yenilmiş, onu çoktan bağışlamış oluyordum.

O gün, saat üç buçuğa doğru içkimi bıraktım. Birlikte aşağıya indik, önce bir şeyler atıştırdık, sonra akşam yemeğine kadar etrafta dolaşmaya karar verdik. Ferda buna, keşif gezisi, dedi. Saat altıda koluma girmiş ve beni yönlendirmeye başlamıştı bile: Onun seçtiği yöne yürüyor, istediğinde duruyor, arzu ettiğinde konuşuyor, ya da susuyor veya uzun uzun denizi seyrediyorduk.

Gece yemekte –üstünü değiştirip yeni bir elbise giymek için

ısrar etmişti– Ferda çabucak salonun çekim gücünün tam ortasına yerleşiverdi. Piste yakın bir masada oturuyorduk. Yine çok yiyor, bu da garsonları mutlu ediyordu. Üç gündür gözlerden uzak kalmayı başarmıştım, ama Ferda'nın yanında iken çevremizde büyüyen rahatsız edici ilgiden kaçınmam olanaksızdı. Çünkü Ferda kalın bir mercekti ve ben o merceğin tam arkasında yer alıyordum.

Yemeğe başladıktan yarım saat sonra gerginliğim yatıştı. Aslında beni rahatlatan zaman değil, içkiydi. Ferda, piyano çalan adamın aracılığıyla yan masalardakilerle birer birer tanışırken, ben üçüncü kadehi haklamaya çalışıyordum.

İkinci yarım saatin sonunda, Ferda –tıpkı tebaasını koruyucu kanatlarının altına almak isteyen bir kraliçe gibi– salonda yemek yiyenlerin yarısını, üç kez büyüttüğümüz masanın etrafına toplamayı başarmıştı. Baş ağrısını ve yorgunluğunu, çevresinde onu hayranlıkla izleyenlere yüklemişti. Hiç görmediğim kadar mutluydu, onu ele geçiren neşeyle sarhoş olmuştu adeta. Sönmeden önce en parlak konumuna gelen havai fişek gibiydi neşesi: Patlamayı andıran bir kahkahayla yüzünde beliriyor, sonra birdenbire sönüp yok oluyordu.

Mutluluğunun yanı sıra göz alıcıydı da; hem yanında oturan eğreti gözlü Alman, hem de benim karşımdaki sandalyeyi seçen Zehra, bunun farkındaydı. Zehra çok geçmeden eğilerek, beni ilgilendireceğini sandığı –çoğu Ferda'yla ilgili– gözlemlerini sıralamaya başladı. Sabit fikirli, kafasında bir düşünceden başkasına yer vermeyen türden insanlara özgü, dik, kısık bakışları vardı. Ağzı da, konuşurken az önce tükürmüş gibi garip bir biçimde bükülüyordu. Sıradan, kendinden öteye geçememiş, yetersiz bir kadın, diye düşündüm onu dinlerken. Ama sorun yetersizliğinden çok, yetersizliğinin kişiliğinin derinliklerinde değil, yüzeyinde yer almasıydı: Kendini çok çabuk ele veriyordu. Onu sıkıcı yapan, hemen algılanan bu yüzeysel sığlıktı.

Dördüncü, belki de beşinci kadehi içiyordum. Zehra'nın, Ferda'nın yanındaki Almanla ilgili imalarına dayanamadım. Ona, hem Almanın, hem de benim masadaki kraliçeyi becermek için yanıp tutuştuğumuzu, ama bu konuda hiç şansımızın

olmadığını söyledim hınzırca bir gülümsemeyle. Zehra merakla –meraklanacağını biliyordum– şanssızlığımızın nedenini sorunca, kulağına eğilip Ferda'nın aylık molalarından birini vermekte olduğunu söyledim.

Zehra yemeğin sonuna kadar bir daha benimle konuşmadı.

Ferda, gül rengi ışığın altında kıvrılıp bükülmekten yorulunca, yukarı çıktık ve yine birbirimize sarılarak uyuduk. Hafta sonu böyle geçti. Kalanların çoğu otelden ayrıldılar. Yerlerine yenileri geldi. Perşembe'den sonra sevişmeye başladık. Birbirimizi özlemiştik; o yalnızca beni, ben ise onu ve bütün kadınları. Ferda'ya karşı duyduğum coşku ve cinsel kabarışın aslında sadece ona değil, tanıdığım öteki kadınlara da yönelik olduğunu, göğüslerini Nazan'ın göğüsleri gibi öptüğümde, ikinci kez içine girerken, onu Ziynet gibi yüzüstü istediğimde fark ettim. Bu duygu beni önce utandırdı, ama sonra çabucak vazgeçtim bu utançtan. Çünkü son kadının çoğu zaman bir hırsız olduğunu, öncekilerin gizlerini çaldığından haberdardım. Bu benzetme benim haz severliğimden başka bir şeydi.

Hayatımda ilk kez bir kadınla dört günden fazla birlikte kalıyor, birlikte yaşıyordum. Kısa sürede birbirimize alıştık. Biraz fazla konuşuyor, her şeyi anlatıyordu: Kendinden kolayca söz eden biri gibi, sorulmadan ve merak edilmeden. Mahremiyeti yoktu, gerektiğinden daha açık, daha şeffaftı. Böyle anlarda dinlemek yerine, onu uzun uzun seyretmeyi yeğliyordum. Neredeyse saydamdı, varlığında hiç leke yoktu sanki. Böyle birinin, âşık olamayacak kadar içten olduğunu düşünerek rahatlamıyor değildim.

Sürekli iki şey yapıyordu: Benimle hiç ara vermeden sevişiyor, sevişmediğimiz zamanlarda ise içmeme engel olmaya çalışıyordu. Ya ben? Sevişirken bazen aynada gördüğüm yüzümle irkiliyordum. Çizgilerim istekle ezilmiş, aşağıya sarkmış oluyordu. Sevişme isteğim o denli güçlüydü ki, yüzümü değiştiriyor, görmediğim, bilmediğim, sırrını çözemediğim o ikinci yüzüme en yakın durumun bu olduğunu hissediyordum. Belirsizlik beni bayağı endişelendiriyordu, çünkü yüzümün gerisinde ne varsa, değerli varlığını ele geçirme içgüdüsüyle, Fer-

da'ya doğru coşkulu bir ırmak gibi aktığından kuşkulanıyordum. Ferda'yı çağıran, onu isteyen sırları çözülmemiş bu gizemli güçtü bence.

Ferda, denizin kıyısındaki çam ormanının içine gizlenen otelde kaldığımız otuz iki gün boyunca her gece primadonna rolünü zevkle oynadı. Öleceğini o da, ben de unutmuştuk. Sevişmek, masumiyetini aşındırmıyor, ona kadınsı bir tarz katmıyordu ama onu güzelleştiriyordu. Bu yeni güzelliğinin ardında –cinselliğini keşfeden– bedenine duyduğu sevgi vardı bence. Bunu sevişme sonrası duşta kaldığı sürenin giderek uzamasından anladım. Böyle anlarda ne zaman banyoya girsem, onu çıplak bedenini aynada seyrederken buluyordum. Artık ancak genç birinin sevebileceği gibi seviyordu bedenini. Ve bedeniyle oluşturduğu bu yeni güzelliği soluyor, kokluyor, içiyor ve kadınlığına yavaş yavaş yedirerek, sindiriyordu. Kimsenin görmediği kadar güzeldi Aralık başında. Bu farklı, tanımsız bir şeydi; güzelliği kadın güzelliğini içeren, ama onu aşan bir güzellikti. Belki de gerçek güzellik denilen şey, buydu.

Bir ay içinde Adnan'la üç dört kez telefonla konuştum. Ayşe'nin bankası korktuğumdan da kötü durumdaydı. Üstünden yüzde on dokuz kazanmayı planladığım dört yüz bin dolar tehlikedeydi. Başka? Güzin'le yemek yemişti. Güzin'in borç isteyip istemediğini sormadım. Nejat'ı da aradım. Beyhan hâlâ inatla yaşıyordu; kardeşinin ölümü kısalmış hayatını yeniden uzatmıştı sanki. Dilimin ucuna gelmesine karşın Ayhan'ın yanındaki yarım adamı sormadım; beni ilgilendirmiyordu. Ondan ben sorumlu değildim çünkü.

Aralığın ilk haftasında Antalya'dan ayrıldık. Uçakla Ankara'ya, Ankara'dan arabayla Bolu'ya geçtik. Ferda yol boyunca mutluydu. Bunu ölçülü, ama dinmeyen neşesinden ve sık sık uzanıp elimi sıkmasından anlıyordum. Aslında sadece mutlu olduğunda tutmuyordu elimi. Sevişme sonrası yanımda bedeninin ona bağışladığı hazları sindirirken, ya da yemeğin ortasında birden aklına gelen –genellikle bana söylememeyi seçtiği– bir düşünceyle irkildiğinde de yapıyordu bunu.

Antalya'da, havanın ince ince yağan yağmurla hüzünlendi-

ği bir hafta sonunda tekneyle denize açılmış, balık avlarken, Ferda tuttuğum küçük bir balığı tekrar denize atmamı isteyince, dediğini yapmış ve balığı suya bırakmıştım. Denizin ortasındaydık, ama Ferda denizle ilgili değildi; kuzeybatıda, Antalya'dan başlayarak, güneyde Olimpos'a kadar uzanan gösterişli dağları seyrediyordu. Yer yer testere dişlerine, bazen sürprizli iniş çıkışlarla bir anahtar ucuna, ama çoğunlukla kıyıya devrilmek üzere olan büyük dalgaları andıran dağlarda onu çeken bir şey olmalıydı. Ben balığı suya bırakınca Ferda oturduğu yerden kalkmış ve teknenin arkasına yanıma gelerek elimi tutup, hafifçe sıkmıştı. Gülümsemeye çalışıyordu, ama yüzü garipti, edindiği o ebedi neşe aşınmıştı. Sonra yüzündeki yarım gülümsemeyle tekrar dağlara doğru döndü ve ölüme iyice yaklaşanlara özgü bir fısıltıyla, "*Dünyanın mezar taşları*" dedi. Mezar taşları! Yağmurdan korunduğu yerine dönerken birden dağları kastettiğini ve ölümü –yani kendi ölümünü– düşündüğünü fark ettim. Öleceğini unutmamıştı. Aslında kendine, belirtilerini izleyemediğim (doğrusunu söylemek gerekirse pek merak da etmediğim) ikinci bir kişilik yarattığının farkındaydım. İşte ölümle ilgili düşünceleri, çakralar, kurtulma umudu ile umutsuzluğun çatışması bu yeni kişiliğinin içinde yer alıyordu. Tekneden inerken gözlerine baktığımda ürperdim: Ölüm geleceğine yerleşiyordu sanki.

Dağın tepesindeki otele, Bolu'dan önce saptığımız, iki yanı karlarla kaplı kaygan bir yolda yaptığımız yorucu bir yolculuktan sonra vardık. Hava çok soğuktu, sadece çam ağaçlarının karlardan kurtulabilmiş dallarının yeşilliğiyle bölünen sonsuz bir beyazlık örtmüştü her şeyi. Kuş uçuşu, beş yüz kilometrelik bir yolculuk yapmıştık, ama sadece şehir değil, kıta ve iklim de değiştirmiştik sanki.

Ferda doğuştan bir kraliçeydi, otele yerleşmemizin üstünden daha iki gün geçmeden çevresinde tebaası olmaya istekli küçük bir kalabalık yaratmıştı bile. Yine yeni evli bir çift, romanını bitirmeye çalışan orta yaşlı, sakallı, mutsuz bir yazar, anne ve babalarına nedense hiç rastlamadığımız, üniversiteye girememiş, sözde gelecek yılki sınav için ders çalışan iki oğlan, kocasından ye-

ni boşanmış, dulluk sendromu yaşayan genç bir kadın ve durmadan onu teselli eden annesi. Gruba başka katılanlar da oluyordu, ama Ferda arada bir ortaya çıkan bu kişileri bütün günü tahtının çevresinde geçirmedikleri için tebaası saymıyor ve onları grubun oluşturduğu ortak mahremiyetin içine almıyordu. Erkekler Ferda'yı hayranlıkla seyrederken, kadınlar benliklerini dağın tepesindeki otelde buldukları bu şaşırtıcı eşsiz varlığa, içtenlikle veriyorlardı. Grup tam bir uyum içindeydi ve bu uyumun odağında tabii ki Ferda vardı; topluluğu –tıpkı bir şefin orkestrasını yönetmesi gibi– ustalık ve coşkuyla yönlendiriyordu. Elinde sopası yoktu, ama sesi vardı. Sesi, belki hiçbir şeyi gizlemeden içini yansıttığından, anlattıklarına, saçma bile olsa tartışılmaz bir gerçeklik kazandırıyordu; bir tür dönüştürücüydü: Hayali gerçeğe, üzüntüyü sevince, sıkıntıyı eğlenceye, sığlığı derinliğe çeviriyor, herkese mutluluk dağıtıyordu. Peki ya kendine?

Görünüşe bakılırsa o da mutluydu. Ama Antalya'da edindiği ve ölüm düşüncesiyle gölgelendiğini bildiğim o ikinci kimliğinin geceleri onu ele geçirerek, gündüzleri biriktirdiği mutluluğunu yok ettiğinin farkındaydım. Bunu bazen sabaha karşı uyandığımda, Ferda'yı pencerenin önünde, nereden geldiği belli olmayan ışığın oluşturduğu titrek, tülümsü bir koninin içinde dışarıyı seyrederken bulduğumda anlıyordum. Öyle anlarda dışarıda ölümü hatırlatan uçsuz bucaksız, gecenin bile karartamadığı, çiğ bir beyazlıktan başka bir şey olmuyordu.

Bana gelince, Ferda'nın tebaasından biri olduğum tartışılmazdı, ama ne içinde, ne de dışında yer alıyordum grubun. Daha çok seyirciydim; uyumlu, pek konuşmayan, ancak alkış gerektiğinde ortaya çıkan, sessiz bir hayran. Biri sorsaydı, kendimi ve durumumu böyle tanımlardım. Çevremdekiler, yani Ferda'nın çevresindekiler, önceleri bizi karı koca sanmışlar, sonra sevgili olduğumuza karar vermişlerdi. Tahtı için sakıncalıymış gibi oluşan bu belirsizliği Ferda çabucak gidermişti: Biz arkadaştık. Kraliçenin sevgilisi payesini elde edememiş olmam grup üyelerinin gözünde konumumu biraz sarsmıştı, ama ben durumumdan memnumdum. Ferda bana âşık değildi, önemli olan da buydu.

İkimiz de odadaki geniş pencerenin önünde –değişik zamanlarda– duruyor, dışarısını seyrediyor, belki de aynı yalnızlık duygusuyla yüklü olarak yatağa dönüyorduk. Ama dışarıdaki, gece ve gündüz boyunca hiç değişmeyen beyaz boşluktan edindiğimiz bu yalnızlık duygusu, bende sükûnet yaratırken, Ferda da ölüm duygusunu büyütüyordu. Yıllardır romanını bitiremeyen Bay Yazar'ın, "*En büyük, en saf yalnızlık, ölümdür*," dediği türden bir yalnızlıktı Ferda'nın edindiği.

Ferda, geceleri edindiği bu yalnızlığı, gündüz çevresine topladığı hayranlarının yardımıyla aşındırıp yok ediyordu. Güneşin parladığı saatlerde hep yanında olan kişiler bir anlamda öğütücü değirmen taşları görevini görüyorlardı.

Tek tek bakıldığında içmeleri için yeterli nedenleri varken, çoğu içkiden uzak duran grubun en ilginç üyesi, kimsenin yazarken görmediği yazarımızdı. Adını bilmiyorduk, belki söylemişti ama unutmuş, onu Bay Yazar, diye çağırmayı seçmiştik. Uzun saçları, kıvırcık sakallarıyla tarih kitaplarından çıkıp gelmiş Babil krallarına benziyordu. Bay Yazar'ın ilginçliği, ortak bir sonuçta buluşamadığımız ateşli tartışmaların ortasında, durumu özetleyiveren, sıra dışı dramatik cümleleri olmasıydı: Ölüm, aşk, kıskançlık, yolculuk gibi konularda sanki yıllardır yineleye yineleye ezberlediği, doğruluğunu sınayıp, etkisinden emin olduğu deyişleri vardı: "*Ölümün olağanüstülüğü, tekrarlanamayışındadır; bütün büyük aşklar gayri meşrudur, en uzun yolculuklar insanın kendi içine doğru çıktıklarıdır, hayat, ölüme giden yolda gördüğümüz rüyadır*," gibi.

Ferda'yı etkileyen ve Bay Yazar'ı grubun içinde ayrıcalıklı bir yere koyan, işte bu türden sözlerdi. Ben, mutsuz ve ne kadar yıkanırsa yıkansın temizlenemeyecekmiş gibi kirli bir görünüşü olan Yazarımızın bu cümleleri başkalarından aşırdığından kuşkulanıyordum. Aslında kuşkudan öte, emindim; ama bu zararsız hırsızlığı bağışlatan, Bay Yazar'ın aşırdığı cümleleri onlara olağanüstü bir dramatiklik kazandıran vurgularla seslendirmesiydi. Düşüncelerimi Ferda'ya açacak oldum, omuzlarını silkerek gözdesini savundu hemen kararlı sesiyle.

"Belki haklısın, ama bunun ne önemi var? O, şarkıyı beste-

cisinden daha iyi icra edebilen sıra dışı bir sanatkâra benzemiyor mu?"

Ferda'ya hemen hak verdim. Bay Yazar'ın dehası yaratma sürecinde değil, icrada açığa çıkıyordu; tıpkı hiç beste yapmamış, dahi virtüözler gibi. Dehası bir yana, oldukça kapalı bir kişiliği vardı yazarımızın. Ulaşmak zor, hatta imkânsızdı: İnsanın ona erişmek için edineceği anahtar, sanatın, psikolojinin, tarihin, duyarlılığın ve ruhsal karmaşanın oluşturduğu gizemli bir yapının içinde saklı olmalıydı.

Ferda, otele yerleşmemizden bir saat sonra kaymaya başladı. İlk gün yorgun olduğumu söyledim; ikinci gün, henüz grup oluşmamıştı, Ferda'yı oyalayacak hiçbir şey yoktu, çaresiz onunla birlikte çıktım. Yarım saatin sonunda ikimiz de ümidi kesmiştik: Ben kaymaktan, Ferda ise kaymayı bana öğretebileceğinden. Bu yüzden Ferda bir süre tek başına kaymak zorunda kaldı, sonra grup oluşunca, hayranlarının en gençleri, o iki oğlan ona eşlik etmeye başladı. Oğlanları önlerindeki kıvrak ve uyumlu salınımlarla kayan eşsiz bedene bağlayan görünmez halatın liflerini, arzu oluşturuyordu. Ferda'nın dışında herkes durumun farkındaydı. Belki Ferda da farkındaydı, ama aldırmıyordu. Çünkü bedeninde başkalarına yönelik cinsellik büyümemişti henüz. Bedeni, bütünüyle, henüz kendisinin bile keşfetmediği kıvrımlarına kadar benimdi: Anahtarı sende: Seviştiğimizde, teninde gizlenen, o güne kadar hep orada olan, ama varlığından haberdar olmadığı hazları birer birer keşfettiğimizde, Ferda böyle mırıldanıyordu kulağıma.

Kaymayı öğrenemediğim için mutluydum. Bu eksiklik bana Ferda'dan ve peşinde sürüklediği hayranlarından uzak birkaç saat veriyordu; tabii bu süre boyunca rahatça içki içebiliyordum.

Otele yerleştikten on gün sonra Ferda, birkaç günlüğüne İstanbul'a gitmesi gerektiğini söylemeye başladı. Neden, diye sormadım. O da nedenini söylemeye niyetli değildi. Hemen hemen her gün İstanbul'a gitmesi gerektiğini tekrarlamasına karşın nedense bir türlü İstanbul'a gidemedi. Ya çevresinde oluşturduğu, biçim verip istediği kıvama getirdiği topluluğu bıra-

kamıyordu, ya da İstanbul'a gitmesi için önemli bir nedeni yoktu. Ben, birlikteyken çok mutlu göründüğü gruba pek aldırdığını sanmıyordum. Grubun var olması ya da dağılması sorun değildi. Çünkü Ferda çevresine topladığı insanlara ıslak kilmiş gibi, istediği biçimi verebiliyordu. Bence gidişini sürekli erteleten, nedeninin belirsizliği ya da kararsızlığıydı.

Ancak yılbaşına doğru gitti. Yeni evli çiftin ardından, haylaz iki oğlan da yılbaşına geri döneceklerini söyleyerek otelden ayrıldıktan, yani tebaasının hemen hemen üçte birini kaybettikten sonra. Kendini ikna etmesi epey uzun sürmüştü. İstanbul'da bir hafta kalacaktı, planı öyleydi. Ferit'i yurtdışına gitmeden önce son kez görmeyi düşündüğünün farkındaydım.

O İstanbul'a gidince, ben de aynı gün Ankara'ya geçtim. Adnan iki günlük bir seminer için orada olacaktı. Ankara'da da kar vardı, ama bu kar sanki yağmamış, o sabah birileri tarafından tuz eker gibi serpilmişti kentin sokaklarına. Adnan'ı görmeyeli neredeyse iki ay olmuştu, yüzünü ve tabii kibarlığını da unutmuştum, alışmam epeyce uzun sürdü. Akşam otelde, odaya çıktığımda yorulmuştum. Güzin'le dostça görüşüyordu, dört yüz bin dolarımı belki taksit taksit geri alabilecekti, Ayşe bankadan ayrılmış, yok olmuştu. Dolandırıldığımı söyleyebilirdim. Bir gün daha kalıp, ertesi gün karlı doruğa geri döndüm. Beni Bay Yazar karşıladı; dostumuz, grubun geri kalanını bir arada tutmaya çalışıyordu ama, mutsuz yüzüyle bunu başardığını söylemek zordu. O akşam masada sadece üç kişiydik. Ben, o ve artık annesinin tesellisini aramayan, nekahet dönemini atlatmış görünen genç dul. Saat on iki gibi ikisini masada bırakarak odaya çıktım.

Ferda gelinceye kadar, hemen hemen her gece, ani bir pişmanlık gibi yüz yüze geleceğim rüyayı ilk kez o gece gördüm: 1981'e, o geceye geri dönmüştüm, yüzükoyun yatıyordum uzaktan gelen şarkıyı andıran silah seslerini ve o yıkıcı sessizliği dinliyordum. Kulağımın dibinde ise hep o ses vardı: "*Aynaya nasıl bakacaksın?*" Sesi duyunca yattığım yerden kalkıp, yamaçta birden önüme çıkan, bütün yüzeyi aynalarla kaplı bir duvara yaklaşıyor ve yüzümün, tam kapatılmamış musluktan düşen damlalar gibi suratımdan sıyrılıp yere yayılmasını izliyordum.

Şaşırtıcı olan yüzümün sıvılaşıp yok olması değil, cerahat gibi aynanın içinde beliren çıplak kadın bedenini sarıp kaplamasıydı. Yana dönüyordum. Yanda, yerde, dört cesetle karşılaşıyordum. Dördünün de yüzü, Galatasaray'daki o kadının oğlunun fotoğrafıyla kaplıydı.

Bu ne demekti? Görünüşte her şey açıktı, en azından rüyanın bir bölümü: Yüzümdeki giz –aslında cerahate benzediğinden illet, demeliyim– Ferda'yı öldürecekti. Ama falcılığa soyunarak yaptığım rüya tabirinin burasına gelince kararlılığım yok oluyordu. Yanılıyor olamaz mıydım? Belki ölmeyecekti. Çünkü –ikinci geceden sonra dikkatimi çekmişti– aynanın içinde sereserpe yatan, üstüne yüzümün damladığı kimliksiz kadın, ölecek biri gibi korkuyla ürpermiyor, aksine gülümsüyordu. Yüzümün yok oluşu, eriyip sıvılaşması beni uyandırmıyordu. Ağızda pas tadı bırakan bir iç sıkıntısı: Sabah, rüya ya da karabasandan geriye bu kalmış oluyordu genellikle.

Ferda'nın olmadığı süre boyunca, rüya görmenin yanı sıra rahatça içtim de. Sabah uyandıktan sonra, önce kahveyle oyalanıyor, rüyayı, ezbere okuduğum bir şiir gibi çabucak hatırlayıp, hemen unutuyor, öğle yemeğini erken yiyip, sonra biraz uyuyor ve ardından içmeye başlıyordum. Saat altı, altı buçuğa kadar insanın ancak huzurlu bir yolculukta bulabileceği türden bir gevşemenin içinde esnemiş, genişlemiş oluyordum. Günlerimi, Ferda'nın dönmesinden bir gün öncesine kadar böyle mutlu, kesintiye uğramayan bir baş dönmesiyle geçirdim. O gün Cuma'ydı, dışarıda tipi vardı, salon, kayamadıkları için vakitlerinin çoğunu şöminenin önünde benim gibi içki içerek geçiren kalabalıkla tıka basa dolmuştu. Kalabalıktan ve ateşten uzak, tek başıma otururken derin bir iç çekişiyle irkildim. Elveda; çevreme koruyucu bir çit gibi gerdiğim yalnızlığım saldırıya uğramıştı. Yana dönünce Bay Yazar'la karşılaştım; daha doğrusu ona benzeyen birisiydi bana bakan. Hatları derinleşmiş ve belirginleşmiş, bu da onu yaşlandırmıştı. Uzun süre öylece durdu; hiç kımıldamadan. Kendi heykeline dönüşmüştü sanki. Bir şeyler söyleyecektim, ama vazgeçtim. Çünkü yüzü, kapalı bir kapı gibiydi, gerisinde ne olduğunu ele vermiyordu.

Heykel olmaktan vazgeçince konuşmaya başladı. Anlattıkları, birbirini tamamlamayan, özellikle sesi acıyla inceldiğinde yaşlı bir kadının kuruntularını sıraladığı, sıkıcı, hatta itici bir monoloğu çağrıştırıyordu. Önce romanlardan, daha doğrusu romancılardan söz etti: "*Yazmak, hayatımızı edebiyata bağışlamak, hatta kurban etmek anlamına gelir...*" Kadınlar? "*Onlar kendimizden vazgeçme kararlılığımızı sınarlar.*" Söylediklerinin özeti buydu. Roman yazmaya gelince, bunun için "*büyük hayat*" yaşamak gerektiğine inanıyordu. Oysa romancıların çoğu, bırakın büyük sayılmayı, orta boy hayatlarından doyasıya tad alan, hazsever, usta satıcılardı: "*İnsanlık ideallerini es geçen, insanlık değerlerini yüceltmek yerine, insanların saflıklarının ırzına geçenler...*" Âşık oldukları edebiyat ya da kadınlar değil, kendileriydi. Âşık? Sözlerinin burasında yüzüne bir şey kaybetmiş gibi, biraz uzunca bakmış olmalıydım; açıklamak için sesini daha da inceltti. Evet aşk; kendiniseverlik... Sözlerinin doğru olduğunu anlamam için bu gibileriyle yapılan röportajlara bakmam yeterliydi: "En kısasında bile en az beş fotoğrafları oluyor," diye ekledi, sanki bu kesin ve yeterli bir kanıtmış gibi. "Haklarında o kadar olumlu şeyler yazılıyor ki, yazılanlar hakkında hemen kuşku duyuyorum..." Latince bir cümleyi seslendirir gibi, yavaş yavaş konuştu: "*Ge-nel-ka-bul-gö-ren-her-şey-den-kuş-ku-lan...*" Söylediklerinden pek bir şey anlamamıştım. "*Ölümsüzlük için hiçbir bedel ödemeye niyet eden yok... Acı, acı çekmemişler... Acıyı yadsıyan, acıyı sevmeyen, acıyı yazdıklarının belkemiği yapmayan, amacı sadece eğlendirmek olan yazar olamaz. Neden Talk Show'u denemiyorlar? Büyük hayat, yolculuk ve acı; işte bütün mesele bu...*" Sözleri bir mazoşistle karşı karşıya olduğumu ele veriyordu. Hâlâ ona bakıyordum, sanırım bu yüzden büyük hayatını tanımlamak gereğini duydu. Yıllarca önce çıktığı ve hâlâ hiçbir limana uğramadan sürdürmekte olduğu "iç yolculuk", diye savundu. Nedense kendini değil, kavramı savunuyormuş gibi geldi bana. Güldüm; ya burası? "Burası bir liman değil, rüzgârsız bir ada," dedi. Adadan sonra ilgimi yitirdim. Romancılara yönelttiği anlamsız küçümsemenin ardında kabullenemediği yetersizliği ve –altmış yaşın-

daki birinden çok– çirkin bir kadına uygun sevimsiz kıskançlığı vardı. Bunu sezmek o kadar da zor değildi; Öfkesi, kıskançlığın da –tıpkı suç gibi– gizlenmesi gerektiğini unutturmuştu ona. Yine de iki yıl kadar önce, Nazan okuyup okumadığımı sorunca mecburen aldığım, elli sayfa kadar da okuduğum bir kitap ve yazarı aklıma gelmedi değil. Tabii kitabı bitirememiştim. Ama bu yazarın kusuru sayılmazdı, kusur bendeydi; sonuna kadar okuyamamam, yazılı metinlere yoğunlaşamamamın sonucuydu çünkü.

Garson içkisini yenilerken katı, kıskançlıkla kirlenmiş sessizliğe geri döndük. Bay Yazar neden sonra –sesi artık kalınlaşmış, o dedikoducu kadın tınısından kurtulmuştu– yeniden anlatmaya koyuldu: Konu, kısa, veciz cümlelerle tanımlamakta ustalaştığı aşktı bu kez. Yüzüne baktım; şaşırmıştım: Onun gibi, bilinmeyene tek başına yelken açan yaşlı bir denizcinin âşık olabileceğine inanmak zordu. Aslında âşık olduğunu söylememişti: Ama âşık biri gibi konuşuyor, daha kötüsü, tıpkı terk edilmiş bir âşık gibi acı çekiyordu. Bir süre sonra âşık olduğunu, sesine bulaşan, tınısı Duygu'dan kulağımda yer etmiş o tanıdık acıdan çıkardım. Acı, rengi, tadı ve kokusu olan bir duyguymuş gibi yüzünü buruşturmuştu. Ona baktıkça Duygu'nun çektiği acının ikizini görüyordum yüzünde. Hayal kırıklığı! Başka kanıtı da vardı aşkının: Bakışları: Her zaman yüklü olduğu bilgelikten yoksundu bu akşam. Birden yazarlığın aslında, kötü, sahibinin bile reddetmek istediği bir hayatı, kazanılacak ünle katlanılabilir olana dönüştürme çabası olduğunu kavradım. Sanat da, bu acılı dönüşüm sürecine verilen ad olmalıydı.

O da içmeye karar verince garsonu çağırdım. İçkiler gelinceye kadar sustuk, ama iki yudum alır almaz sarhoş bir denizci gibi hemen dili çözüldü. Öyküsü, on dakika sonra –kokmaya başlamış bir ceset gibi– aramızda cansız yatıyordu. Dostumuz, genç dulumuza âşık olmuştu. Bunu –ketum bir yazar gibi– açıkça söylemedi. Ama sözlerinin arasına –bir üslûp ustasını çağrıştıran incelikle– öyle belirgin ipuçları serpiştirmişti ki, bunu benim gibi içtiği kadehleri saymayı unutan biri bile anla-

yabilirdi. İyi; ne vardı bunda? Kim bir yazarı âşık olduğu için suçlayabilirdi ki? Sorunun ne olduğunu anlamak için ona bir içki daha ısmarladım. Kadehi bitirirken mahremiyetinin kabuğu soyulmuş, önümde çırılçıplak kalmıştı.

"Aşkı acıya dönüştüren, tarafların yönelişlerindeki eşitsizlik değilse, üçüncü kişinin varlığıdır."

Yine veciz cümlelerle konuşmaya başlamıştı, ama bu onu asla eski kimliğine dönüştüremezdi. Artık o da savunmasız, binlerce benzeri olan biri gibi, kendinden genç bir kadına âşık, talihsiz bir adamdı. Sorun hakkında bir fikrim olmuştu sonunda. Genç dul, yazarımızın duygularına karşılık veriyor gibi görünse de, bedenini kararlılıkla ondan esirgiyordu. Başka biri; üçüncü kişinin varlığı... Evet, genç birinden kuşkulanıyordu.

Bay Yazar konuşmaya devam ederken, ben genç dulu düşünüyordum. Göründüğünden de, annesinin sandığından da akıllıydı anlaşılan. (Bizim düşündüğümüzden de.) Ruhunu, akıllı, duyarlı bir adamla, bedenini ise gençlikle doyurmayı seçmişti. Seçmeyi öğrenmiş, lezzet duygusu gelişmiş bir kadın; kuşkusuz, dulluğunu oluşturduğu bu karışıma, yeni bir tad ekleyen, egzotik bir ot gibi katacaktı.

Bay Yazar, anlattıklarını beklediği –kim bilir belki de hak ettiği– ilgiyle dinlemediğimi fark edince konuşmaktan vazgeçti. Onu dinlemiyordum, çünkü kendini bana değil, kendine anlatıyordu.

Sessizliği ikiye ayırıp, kendi parçamızın içine çekilerek içkilerimizi bitirdik.

Uzaklaşırken çöküк omuzlarıyla ipte kurutulmuş balığa benziyordu. Aşk, inanılanın aksine onu gençleştirmemiş, yaşlandırmıştı. Yazarlığı pek işe yaramışa benzemiyordu görünüşe bakılırsa. Aşkta da, romanı gibi başarısız olmuştu. (Ona haksızlık ettiğimi on gün sonra anlayacaktım. Yazdığı, tamamlamak üzere olduğu romanının konusu, büyük hayatıydı ve bu bir başyapıttı.)

Bay Yazar ortalıktan kaybolduktan yirmi dakika sonra bu kez genç dulumuz ortaya çıktı. Sıra ondaydı. Yalnızdı, annesinden izin almadan evden kaçmış bir çocuk gibi, saklayamadığı bir

mutluluğun içinde iki yana salınıyordu. Aşk onu daha da gençleştirmişti. Fark edince, o da Bay Yazar gibi yanıma geldi. Aslında aradığı, yazar dostumuzun bir vampir gibi emmek istediği ruhuydu. Nasıl mı anladım? Çevrede dilini bilmediği yabancıların arasındaki biri gibi dolaşan gözleri ele veriyordu niyetini. Biraz konuştuk: O da Ferda'nın ne zaman döneceğini merak ediyordu. İçki içmedi; bedensel gençliği, acımasız ve korkutucuydu. Kendinden bile gizlenen, farkına varamadığı çocuksu bir kadınlığı vardı; içindeki kötülük de, coşku da henüz olgunlaşmamıştı. Bana kalsa onu istemezdim.

Ferda iki gün sonra, hava kararırken geldi; karşılama uğurlama kadar kalabalık değil, ama daha içtendi. Kalanlardan biri dışında herkes oradaydı. Bay Yazar, yuvasına geri dönen kraliçeye sadakatini sunmak için toplananların arasındaki yerini almamıştı. Akşam yemeğinden sonra odaya çıktığımızda, Ferda, sır vermeyen, gergin bir sessizliğin içine çekildi hemen. Yarım saat kadar o sessizliğin içinde bekledik; sanki birbirimizi tanımıyormuşuz da, üçüncü bir kişi konuşmayı başlatacakmış gibi. Ferda o süre boyunca, kâh pencereden dışarıya, kâh bana baktı: Sanki beynindeki eleğin gözleri büyümüş, üstünde bir şey kalmamış, bu da onu anısızlaştırmış gibi.

Ona anılarını tazelemesi için vakit verecektim; yerimden kalkıp mini bara yürüdüm. Yeni bir keşfin eşiğindeydim: Sessizlik insanı susatıyordu. Orta boy bir şişeyle koltuğa döndüm. Ferda hâlâ o koyu sessizliğin içinde hareketsizdi. Böyle kımıldamaz, hareketsiz dururken zarafetini bir tek şey bölüyordu: Kibri.

Konuşmaya karar verinceye kadar içkiyle oyalandım. Tekdüze bir sesle, sonunda söylemesi gerekeni başa alarak anlatmaya koyuldu. Ferit'i görmemişti. İstanbul'a onun için gitmişti, ama sonra vazgeçmişti: Öyküsünün özeti buydu. Aslında bu bir öykü değil, sonuçtu, yani son paragraf; tabii bunu onunla tartışmaya kalkışmadım. Sekiz gün boyunca ne zaman Ferit'e telefon etmek için yerinden kalksa, bir şey –bu şeyin ne olduğunu henüz çözememişti, gözleri böyle söylüyordu– belki isteksizlik, ya da kırgınlıktı, belki de yeni bir bağ, onu her seferinde engellemişti. Dönmeden önceki son gün hastaneye gitmiş, sesini du-

yabileceği kadar yakınına sokulmuş, nedense son anda yine fikir değiştirmiş, Ferit'i görmeden eve geri dönmüştü.

Ferda, döndü, dedikten sonra yine o sessizliğin içine geri çekildi. Önce içkiyi bitirdim, sonra yanına gittim ve geldiğinden beri yapmak istediğim şeyi yaptım; Ferit'i, ardından ölüm düşüncesini, iç çamaşırlarını çıkarır gibi çıkardım üstünden. Her şey çabuk oldu. Bedenlerimiz birbirini hatırlıyordu, üstelik özlemişti. Damarlarımda dolaşan alkolle seyrelmiş kanı, bedenime kalbim değil, kasıklarımdaki pompa dağıtıyordu. Ferda'ya gelince, aldığı haz gözlerini eritmiş, sıvılaştırmıştı; gözlerinin durduğu yerde oluşan büyük göllerde, bütünüyle benim olan, Ferit'ten arınmış kışkırtıcı benliği –çırılçıplak– yıkanıyordu. Yolunu arayan parmaklarımı onun kılavuz ellerine teslim edince, inleyerek yapmamı istediklerini art arda sıraladı. Ne yapmamı istediyse, tek tek hepsini yaptım ve sonunda ipeksi ıslaklığını aralayarak içine girdim. İçinde bütün kadınlar vardı. Sonra bedeninin derinlerinde bir yerde, gizli bir volkan patladı. Her zaman mavi olan ince damarlarının kızıla dönüşmesinden anladım bunu. Damarlarında lav akıyor olmalıydı. Sevişmemiz bittiğinde ağırlığını yitirmişti; sanki bedeni artık kimseye ait değildi, terk edilmişti. Yatakta öylece, kımıldamadan yatarken –henüz kimsenin bulmadığı– göz alıcı bir deniz kabuğunu andırıyordu.

Bir süre bu sahipsiz, berrak bir pınardan su içen bir perininki kadar masum bedeni, benim olduğunu düşünerek hazla okşadım. Sonra –parmaklarını izliyordum– yüzüyle karşılaştım. Öyle canlı bir yüzü vardı ki, insan onu –sanki bir süre sonra buruşup yok olacakmış gibi– hayatta tutmak için anlamsız bir kaygıya kapılabilirdi. Ona baktıkça, yüz yüze geldiğim masumiyetiyle irkiliyor, el değmemiş, lekesiz denilen türden bir yaşamla karşı karşıya olduğumu kavrıyordum. Ama sonra garip, rahatsız edici bir aldatılmışlık duygusu doldu içime. Dünyaya zincirlenmemişti, benim görmediğim kanatları onu gökyüzüne taşıyacaktı.

Yatıştıktan sonra, sıra yokluğunda olup bitenlere geldiğinde, bir kadeh daha içmeme izin verdi. İlgisini çeken Bay Yazar'ın aşkı –acısı demeliydim belki de– oldu doğal olarak. Budalaların acı çekmesinde olağandışı bir şey yoktur, dedi Ferda. Hatta

acı çekmek onlara yakışırdı bile. Dramatik olan, zeki kimselerin acı çekmesi, diye bitirdi sözlerini. Sevişmek zihnini açmış, duru, gecenin bu geç saatinde bile parıldayan ayrıntılı bir görüş hediye etmişti ona.

Kelebek kanadı gibi dokusu olan yüzünü –bozmaya korkarak– öptüm, sonra uyudum.

Sabah, duymadığım, hissettiğim bir sesle gözlerimi açtım. Erken bir saat olmalıydı, bu, perdesi açık penceredeki ışıkların yumuşaklığından da anlaşılıyordu. Başımı çevirmeden göz ucuyla Ferda'ya baktım. Yanımdaydı, uyandığı sırtüstü yatışından belliydi. Uyurken yüzükoyun yatardı hep. Dudakları dua eder gibi ritmik ve kutsal açılımlarla kıpırdıyordu: Bir balığın soluk alışı gibi. Tanrı'ya yaşamak için yalvarıyor olmalıydı, ama bu benim bildiğim, benim inandığım Tanrı değildi, emindim.

Uyandığımı, onu gözlediğimi, onun hakkında düşündüğümü, kaygılanmadığımı ve bedenini bir kez daha ele geçirmeye niyetlenen içgüdümü fark ettirmeden yeniden gözlerimi yumdum. Neden buradaydık, neden birlikteydik, neden peşimden gelmişti ve neden özlediğini hissettiğim İstanbul'a geri dönmüyordu? Ben? Neden onunlaydım, sonunda ölebileceğini bilerek, onu neden yanımda tutuyordum? Dik yamaçlı bir kanyonda, iki yanını döve döve akan coşkun bir ırmak gibi, düşünceler beynimden sıçrıyor, kafatasıma çarparak bir sonuca varmadan parçalanıyordu. Yazgısı yazılıyordu; yanımda böyle yatarken, benimle sevişirken, arada uzanıp elimi tutarken... Bunu hissediyordum. Onu uyarmayı düşünmüyor değildim; aslında bir süredir sık sık bu istekle sarsılıyor, ama isteği sonuçlandıramıyordum nedense. O şey, hastalık, belki de illet, yüzümden sonra dilimi ve irademi tutsak alıyor, Ferda'yı –oluşmasını seyrettiğim, inanmak istemediğim için sonunu merak ettiğim– yazgısının acımasız ellerine teslim ediyordu. Böyle anlarda hep yardımıma koşan düşünceyle gözlerimi açtım. Bana âşık değildi, öyleyse tehlikede sayılmazdı.

O gün biraz dışarıda dolaştık, karanın ortasındaydık, ama dağı deniz rüzgârlarına benzeyen, hırçın bir esinti ele geçirmişti. Bu yüzden fazla oyalanmadan otele döndük ve tebaasının hay-

ranlığına bıraktık kendimizi. Grup, akşamları büyüyor ve tıpkı bir peynir tabağı gibi kendini Ferda'ya sunuyordu. Ferda da, az az da olsa, atlamadan, herkesin tadına bakıyordu. Gözdeler, artık annesinin gölgesinden kurtulan genç dulla, üzgün, hüzünlü yazarımızdı. Yemeklerde birini sağına, ötekine soluna oturtuyordu. Hüzün Bay Yazar'ı yaşlandırmıştı; hepimiz farkındaydık bunun. Eziyet ediyor, adeta, altındaki ateşin odununu elleriyle beslediği bir kazanda kaynatıyordu kendini. Anlattıklarına bakılırsa mutlu bir çocukluğu olmuştu. Rimbaud gibi, Henry Miller gibi doğduğu yerden nefret etmiyor, ama "Bütün hayatımı *Golgatha*'da* geçirdim ben," diyordu. Aşk, belirginliğini soldurmuştu. Kullandığı dil de sisliydi, aklını karıştırıyordu insanın. Bu tavrı bana Tahir Bey'i hatırlattı. Bunu söyleyince gülümsedi. Tahir Bey'in adını duymuştu. Armağan verirmiş gibi, benzerliklerini fısıldayıverdi: "Aynı yaratıcının ayrıcalıklı lanetiyle kutsanmış olmak..." Bunları söylerken yüzü düşüncelerinin tortusuyla lekelenmişti. (Çocukluğundaki o mutluluğu neden kaybetmişti ki?)

Teselli etmek için omzuna vurup, "Boş verin," dedim. "Aşk aslında cinsel isteğimizin kullandığı bir hileden ibaret değil midir?" Aynı fikirde değildi. "Schopenhauer"i hiç sevmem," diye mırıldandı, sonra kulağıma eğildi: "Bu bir *Afrodite Pandemos*** değil, bu bir *Uronia*..."*** Ne demek istediğini anlamadım, ama anlamış gibi gülümsedim. O âşıktı, soruya değil, anlayışa ihtiyacı vardı.

Genç dula gelince, Ferda'yı kuşkulandırma pahasına, sık sık, yalnızca bekleyenin çözebileceği gizli, şifreli kahkahalar atıyordu. Ben? Ben satranç oyununda, şahın sağındaki kaleye benziyordum: Ferda'nın biraz uzağında, kımıldamadan, oyuna pek karışmadan, ancak istendiğinde O'na yaklaşan bir konumda bekleyen gizli güç.

Yılbaşına doğru grup tekrar büyüdü. Oğlanlar geri dönmüştü; bir bankacı, Ankara'daki bir butiğin ortağı iki kadın, topluluğa katılmıştı. Bu, grubu pek değiştirmemişti. Zaten üyelerin

(*) İsa'nın çarmıha gerildiği yer, acı çekilen yer.

(**) Sıradan aşk.

(***) Tanrısal aşk.

hiçbirisinin ruhu yoktu, hepsini Ferda çalıyordu. (Aslında bu tebaa olmanın ilk koşuluydu.) Masanın çevresinde oturanlar, dışarıda onun peşinde yürüyenlerin, gülenlerin ruhsuz bedenleriydi. Topluluk garip, ruhsuz, iri bir bedeni andırıyordu: Fazla şişirilmiş bir balon ya da. Bu balon yılbaşından önceki gece patladı. Akşam yemeğine indiğimizde aldık haberi. Bay Yazar, otelin birkaç yüz metre ötesindeki bir ağaçlıkta ölü bulunmuştu. Genç oğlanlardan –onları ayırt etmekte zorlanıyordum– galiba uzunuyla gittik cesedin, polis ve savcıyı beklediği yere. Yazarın adını ölür ölmez, artık kullanmasına gerek kalmadığı anda hatırlamıştım, Hüseyin; Avustralya yerlileri gibi, boynunu yüksekçe bir ağacın çatallaşan iki dalının arasına sıkıştırarak intihar etmişti. Ellerinin duruşundan kurtulmaya çabalamadığı anlaşılıyordu. Boynu kırıktı, dili dışarıya çıkmış, sarkmıştı ama yüzünde huzurlu, aydınlık bir ifade vardı. Bakınca onu bir an tanıyamadım. Cesedi ağaçtan neden indirmediklerini sordum; cevabı dinlemedim, iyi yapmışlardı: Çünkü orada hiç olmadığı kadar mutlu görünüyordu. Aşkın yapamadığını ölüm yapmış, onu gençleştirmişti. Genç oğlan kusarken geriye çekildim. Yazar dostumuz sonunda romanını tamamlamıştı. "*Yaşamı kişinin başyapıtıdır.*" Böyle dememiş miydi bir seferinde?

Kadınların ağlaşıp –bayılanlar da vardı– birbirlerine sarıldığı lobiye döndüğümüzde, gözlerim Ferda'yı aradı. Odaya çıkmıştı. Bastığım yere dikkat ederek asansöre yürüdüm. Grubun bağırsakları etrafa saçılmıştı.

Ferda yatakta sırtüstü yatmış, tavana bakıyordu; ölü bedeni ziyarete açılmış kutsal bir kişi gibi:

"Buradan gidelim," dedi. Bir ceset, hükümranlığının ve kraliçeliğinin sonunu getirmeye yetmişti.

Yılbaşı nedeniyle Abant'ta her yer doluydu. Üç gün daha beklemek zorundaydık. Ertesi gün odadan çıkmadık. Ferda pek kımıldamadan –yine tavana bakarak– bütün gün neredeyse sürekli yattı. Sevişmedik, içine başkalarını almadığı, anlamlı ve derin yasını tek başına sürdürdü. Akşama doğru onu odada bırakarak aşağıya indim, yanında rahat içemiyordum. Lobide, birkaç gün önce, adının şimdi Hüseyin olduğunu hatırladı-

ğım yazarın beni bulduğu o kuytu köşeye çekildim ve art arda iki kadeh yuvarladım. İçki hayaletlere iyi geliyordu.

Bir saat kadar öyle durdum; pek bir şey düşünmeden. Düşüncenin zehirlemediği, bölmediği kutsal bir sessizliğin içinde içtim. Sonra o uzun boylu oğlan geldi. Bir süre benimle oturdu; ama aklı başka yerdeydi, genç dul ortaya çıkınca hemen peşine takıldı. Acaba yarım saat sonra içine fışkırırken, ziguratından gökyüzüne ulaşan son Babil Kralını hatırlayacak mıydı?

Dördüncü kadehin sonunda bıraktım içkiyi, beşinciye başlamadan. Odaya girdiğimde Ferda uyuyordu. Kapının kapanmasıyla gözlerini açtı. Sen misin, dedi. Ben de, evet, dedim. Sarılmamı isteyince, yanına uzanıp arkasından sarıldım. Güzel kokuyordu, kalçalarının, kasıklarının yaydığı basınç bir an için başımı döndürdü, ama kendimi tuttum. O, tacını ve ülkesini yitirmiş bir kraliçeydi ve şimdi ölümü düşünüyordu.

Ertesi gece yılbaşı için aşağıya indik. Otel tıka basa doluydu. Grup dağılmıştı, zaten Ferda'nın da herkesi tekrar bir araya toplamak gibi bir niyeti yoktu. Gece yarısı öpüştük; saat bire doğru odaya çıkıp seviştik. Yas sona ermişti. Ferda yeni yıla sevişerek girmenin ona uğur getireceğini söyledi. Yazarı unutacak ve büyük bir olasılıkla bir daha hiç hatırlamayacaktık.

O hafta sonu Abant'a geçtik. Görünüşte her şey aynıydı. Kar, otel, hatta oda... Ama Ferda bu kez kalabalıktan, hayranlarından uzak durmaya kararlıydı. Orada neredeyse üç ay kaldık ve sık sık gölün etrafında dolaştık. İlk hafta bulutlar suya o kadar yakındı ki, gördüğümüz sanki bulut değil de, fokurduyarak kaynayan bir çaydanlıktan yükselen buhardı.

Ferda durulmuştu. Eğer onu birine anlatacak olsaydım, böyle derdim. Zamansız ruhsal patlamaları –masumiyeti ile birlikte– azalmış, gözlerine barışçı bir bakış yerleşmişti. Kuzeyde, uzak, karlı bir ülkedeki sürgünü andıran bu süre içinde Ferda'yı heyecanlandıran tek şey –galiba Şubat'taydı– gecenin bir vakti, bir dakika boyunca ışığı açıp kapatma eylemi oldu. Işığı açıp kapatarak –arada bağırıyordu da– bir şeylerin düzeleceğine inanıp inanmadığını hiç sormadım ona. Bazen saat dokuzda, akşam yemeğinin tam ortasında oluyorduk, Ferda lokanta-

dakilerin şaşkın bakışları arasında koşarak odaya çıkıyor ve ışığı açıp kapatıyor, döndüğünde bütün otelde bunu yapan tek kişinin kendisi olduğunun farkında değilmiş gibi, eylemin büyüyerek devam ettiğini söylüyordu.

On günde bir Adnan'a telefon ediyordum, nerede olduğumu söylemeden. Söyleseydim beni görmek için ısrar edecek, gelmeye kalkışacaktı. Hâlâ Güzin'le buluşuyor ve ona borç veriyordu, sonunda itiraf etmişti. Bu arada Ayşe'ye kaptırdığım paranın ilk taksitini, "Geri aldım," diyerek, onu uyarmamı engelliyordu.

Şubat sonunda Nejat'ı da aradım. Beyhan ölmemişti, canlı da sayılmazdı. Denizin ortasında rüzgârsız kalmış bir tekne gibi, ölümle yaşam arasında kımıldamadan bekliyordu. Bana gelince, Tahir Bey'i, Faruk'u ve ince adamı unutmuştum. Aklıma ara sıra takılan tek şey, Faruk'un "sarı" diye tarif ettiği, Işık'a ait defterdi.

Ferda, kar için, "Tıpkı deniz gibi, belleği yok," diyordu. Belleği olmayan sürgünden sıkılmamıştım. Kendimi yabancı bir ülkede bir yabancı gibi hissediyor ve oyalanıyordum. Ne zaman boşluk duygusuyla ürpersem, Ferda'ya bakıyordum. Varlığı her boşluğu dolduracak kadar taşkındı. Bazen kendinden başkasına yetiyor olmasına şaşırıyor, ama ona dikkatle bakınca bu şaşkınlığın temelsiz olduğunu kavrıyordum hemen. Ferda bulunduğu yerde –nerede olduğu önemli değildi– çevresine bir çember çiziyor, sonra da oluşturduğu bu dairenin odağına yerleşiyordu. Merkezde yer alan çekici varlığı, öylesine göz alıcıydı ki, yanındakiler, bu arada kendisi de, bu ilginç kişilikle oyalanıyor, hiç sıkılmıyordu.

Kimsenin mahkûm etmediği karlı ve belleksiz sürgünümüz, ovadaki sakin bir ırmak gibi uyumlu bir tekdüzelik içinde akarken, Şubat sonlarına doğru Ferda'da garip değişiklikler ortaya çıkmaya başladı. Hayır, değişiklikler sağlığıyla değil, bakışlarıyla ilgiliydi. Çünkü değiştiğini ele veren bakışları oldu. Akşamları, yatmadan önce, o okurken, ben de sesini kıstığım televizyonu seyretmeyi yeğliyordum. O günlerde gözlerimi ne zaman televizyondan çevirsem, Ferda'yı yumuşak, daha önce rastlamadığım bir yüzle beni seyrederken buluyordum. Başka-

sına bakar gibi bakıyordu bana. Öyle ki, bir ara, 1981'de edindiğim öteki yüzümü keşfettiğini sandım. Tanımadığım, katılmadığım, parçası olmadığım gizli bir mutluluktan kök alan bu gülümsemenin beni uyarması gerekirdi; ama varlığıyla uyuşmuştum. Gülüyor, mutlu, öyleyse yatakta onu keşfetmeme izin verecek, diye düşünüyordum çoğu kez. Mart'ta, ben televizyon izlerken bu kez yanıma gelip başını omzuma yaslayarak, bana eşlik etmeye başladı. Bu çok şaşırtıcıydı, çünkü televizyon seyretmekten nefret ettiğini biliyordum. Daha sonra, yerli yersiz, nerede olursak olalım elimi tutmaya başladı: Yemek salonuna el ele giriyor, el ele çıkıyorduk. Odada televizyonun karşısındaki iki kişilik koltuğa oturduğumuzda eli –mıknatısın öteki kutbuymuş gibi– hemen benimkini buluyordu. Üstelik bununla da yetinmiyordu; elim onun olduktan on beş gün sonra, parmaklarını ustaca bir hareketle parmaklarımın arasına geçirdi ve tutuşunu daha da sağlamlaştırıp perçinledi. Artık elimi çeksem bile, parmaklarından kurtaramıyordum: İlişkimiz, ellerimizin birbirinin içine geçmesi gibi karmaşık bir hal almıştı.

Ardından akşam yemeklerinden sonra, gecenin ayazında göl kenarında yaptığımız geziler dönemi başladı. Ferda gezinti için özellikle bulutsuz geceleri seçiyordu. Saat sekiz buçuk, dokuz arasında yüzlerimizi dilim dilim doğrayan arsız ayazın içine dalıp, tahta bir bankın üstüne ilişiyor ve gökyüzünde soğuğun dondurarak yakınlaştırdığı, çoğu değersiz taşları andıran, soluk, belirsiz yıldızları seyrediyorduk. Ferda bazılarını tanıyor, adlarını tek tek sayıyordu. Hayatı boyunca hep önüne bakan biri olarak yıldızlara aşina değildim. Ferda yine de ısrarla birini seçip, ona vermemi istedi. "Yıldız tozu, hepimiz güneş ışığı yiyen, kökleri yıldız tozu olan şeycikleriz," diyordu, ne zaman gökyüzünü seyretsek. Önce yıldızlarla ilgilenmesinin nedeninin bulunduğumuz çanaktan en fazla yüz kilometre ötedeki dağın tepesindeki, uzun bir ağaca kendisini asmayı başaran kederli âşık olduğunu düşündüm. Ama yanılıyordum, Ferda'yı yıldızlara yönelten, aklından hiç çıkmayan kendi ölüm duygusuydu.

İsteğine uyarak, doğudaki tepelerin hemen üstündeki yalnız bir yıldızı seçip, ona verdim. Adı deyince, Ferda olsun dedim

bir astronom ciddiyetiyle. Aslında o yıldızı seçmemin bir nedeni vardı: Ertesi gün baktığımızda kolayca bulabilecek olmam; bundan öte bir önem içermiyordu seçimim. Ama milyarlarca benzeri olan, üstelik asla gidemeyeceği, sahip olamayacağı bir yıldıza sadece adını vermek bile, Ferda'yı mutluluktan çıldırtmaya yetmişti. Öperek ve o gece kendini art arda üç kez, daha önce hiç vermediği gibi vererek kanıtladı bunu. Kârlı bir değiş tokuştu bu benim için. İsterse gökyüzündeki bütün yıldızları verebilirdim ona. Gece çığlıklarının arasında durmadan, "Bu ilk hediyen," diye inliyor, giderek beni daha çok tedirgin eden o bakışla gülümsüyordu. Yeryüzündeki en tehlikeli gülümseme, Ferda'nınkiydi, bundan emindim.

On gün sonra adını ve melodisini bir türlü aklımda tutamadığım bir şarkımız oldu. Bunu ortak bir renk edinmemiz izledi. Kişiliği gün gün, saat saat değişiyordu. Mart'ın sonuna doğru yine saydamlaşmıştı: Yüzüne bakan, hemen çiçek açmış ruhuyla karşılıyordu.

Beni sevdiğini ilk kez yatakta söyledi. Keskin bir orgazmın sonundaki derin soluklarının arasına sıkıştırdığı bir ara gibi, pek belirgin değildi itirafı; aşktan çok dudaklarına iliştirdiği bir teşekkür öpücüğünü andırıyordu. Sonra o iki sözcüğü güpegündüz, yemek yerken yineledi. Tarihi bugünkü gibi hatırlıyorum: Mart'ın 23'ü. Böylelikle 23 Mart'tan sonra adı konmamış bir dönem başlamış oldu. Belki Ferda adını koymuştu, ama ben duymazlıktan, görmezlikten geliyordum. Hem de Ferda'nın bir yapı ustası gibi çevreme ördüğü duvarlara art arda çarptığım halde. Duvarlar, sevgilim, aşkım, hayatım gibi sözcükler kullanılarak inşa edilmişti. Kapı, pencere yoktu, dışarı çıkmak için mutlaka elini tutmam gerekiyordu: Tıpkı annesine sığınan bir çocuk gibi.

"Biliyor musun, seni ne zaman sevmeye başladım? Beni asla sevemeyeceğini anladığımda."

Sözlerinde, ruhu çorak birine acıdığını ele veren bilge kişilere özgü o pişmanlık yoktu. Tersine, neredeyse mutluydu onu sevmediğim için. Âşık olmayı kişisel bir sorumluluk, tek başına oluşturduğu bir erdem sayıyordu.

Kendine haksızlık ettiğini söyleyecek oldum,

"Her şeye hakkım var benim, Kendime haksızlık etmeye bile, çünkü seviyorum..." diye karşı koydu.

Sevmek, cesaretinin sınırlarını genişletmişti. Bir gün, "Artık Ağustos'u düşünmüyorum," dedi. Ölmekten mi korkmuyordu, ölmeyeceğine mi karar vermişti, bu belirsizdi. Ona Işık'tan söz edecek oldum, bana Işık'ın seçkinlikten ibaret biri olduğunu söyleyerek karşılık verdi. İçgüdüleri ve merakı, aşkının gerisinde kalmış, görevlerini unutmuşlardı; bana neden Işık'tan söz ettiğimi sormamasından anladım bunu.

Kendimi yeni doğmuş gibi hissediyorum, diyordu sık sık. Sanki yaşamı doğumuyla değil, aşkıyla başlamıştı. Aşkı benzersizdi: Arıydı, saf ve tutkusal. Yaratıcılara özgü bir adayışı andırıyordu kendini bırakışı: Vecd içinde titriyordu. Ruhu çiçek açmıştı, ama bunun her çiçek gibi kısa ömürlü, sonunda kuruyup çürüyecek bir doğuş olduğunu söylemiyordum ona; hiç olmazsa sonunda bir ruh edinmişti: Bunu nereden çıkardın, diye sorunca söyledim: Coşkulu, tutkulu, acı çeken, çiçek açan... Ruh, kendini hep böyle, genelliğe özgü sıfatlarla öne süremez miydi?

Bana gelince, iyice kasvetli biri olup çıkmıştım. Aşkı beni koyultmuştu. Ferda sürekli düş kuruyor, bana da düş tasarlamanın püf noktalarını öğretmeye çalışıyordu: Ruhsal çaba, artı güncel bir izlenim, artı güçlü bir istek. İzlenim, güçlü istek ve çaba; bunlar onun için oldukça kolay olsa da, benim için üç bilinmeyenli bir denklemi andırıyordu. Ne güçlü bir istek duyuyordum, ne de ruhsal bir çaba gösteriyordum... Ferda, bir süre sonra hayal kurabileceğimden ümidini kesip, kendininkileri geliştirip büyütmeye başladı: Venedik'e gidiyorduk –nedense gondola binmiyorduk– Tristian'ın ünlü tablosunun bulunduğu kiliseyi buluyor ve dünyanın en iyi resmini seyrediyorduk birlikte; akşam balık lokantasında yemek yiyor, üstüne grappa içiyorduk.

Ağustos'ta öleceğini unutmuştu ya da unutmak istiyordu. Birden aşkının da, bu güçlü unutma isteğinin bir parçası olduğunu hissettim. Bu belki onu hafife almak, belki biraz ucuzlatmaktı, ama böyle düşünüyordum.

Daha fazla dayanamayacaktım. Nisan başında İstanbul'a geri dönmeye karar verdim. Kararımı Ferda'ya söylediğimde, yanlış

sokağa girdiğini fark etmiş gibi irkildi. Evet, ben yanlış adrestim, ama o bunu ancak şimdi anlıyordu.

Abant'tan ayrılmayı planladığımız hafta sonu, o dramatik olay oldu. Her şeyi –tabii olayın üstü iyice kapalıydı– gazetelerden okuduk. Tahir Bey evinde feci bir şekilde katledilmiş, katili de –Faruk'tu bu katil– Tahir Bey'in koruması tarafından yakalanarak aynı biçimde öldürülmüştü. Ferda, kurbanın ve katilinin yerde yan yana çekilmiş fotoğraflarını gördükten sonra hemen banyoya giderek kustu. Ben büyülenmiş gibi gazeteye bakıyordum. Tahir Bey'in öldürüldüğü yer, aylarca önce beni peşinden sürüklediği o penceresiz, küçük odaydı. Chantal'ı çöp çöp inşa ettiği, okyanusu seyredip, özlediği hücresi. Haberlerde, ne Güney Kanadı'ndaki çatlaktan, ne de iki kanat arasında cinayetle sonuçlanan anlaşmazlıktan söz ediliyordu. Olayın ayrıntılarına ilişkin hemen hemen hiçbir şey yoktu, ama yine de gazetedeki fotoğraf çok şey anlatıyordu. En azından bana. Tahir Bey'in sol eli yattığı yerden az ötede, kirli halının üstünde duran kırılmış gemi maketini işaret ediyordu. Sağ eli ise, ölmeden önce getirip bedenine yerleştirmek istediği kesik kafasına uzanmıştı. Bu ne demekti? Ferda banyoda kusarken ben başsız bedenin, katiline ne anlatmak istediğini tekrarlıyordum kendime. Ruhum kurtuldu, şimdi okyanusların üstünde esen rüzgârlara karışıyor; beni asla ele geçiremezsiniz. Böyle düşünmüş olmalıydı boğazı kesilirken. Gazeteyi katlamadan önce, son kez fotoğrafa baktım: Tahir Bey'in fotoğrafla kanıtlanan ölümü, nedense ölüm olarak değil de, ölümsüzlüğe geçiş olarak algılanıyordu. Faruk'a gelince, her cani gibi öldüğü anda, daha vücudu soğumadan bütün önemini yitirmişti: Cesedine ikinci kez bakmadım. Çok sayıda gözaltı. Haberin iyi kısmı buydu. Artık çekinecek kimse kalmamıştı, geri dönebilirdim. O gece Veysel'i birkaç kez, Nejat'ın bürosunun önünde elime tutuşturduğu kâğıtta yazdığı numaradan aradım. Kimse cevap vermedi.

XX
(Dönüş)
(Temmuz 97 - Pazartesi)

Bugün tam iki hafta oldu; yıllardır içki içmeden geçirdiğim en uzun zaman parçası bu on beş gün. Verdiğim sözü tuttum. Ferda, sözümü tutmamdan etkilenip etkilenmediğini ele vermeden, önüne, dakikalardır el sürmeden seyrettiği yemeğe bakıyor. Durumdan yakınmıyorum, çünkü Ferda içki isteğimi bastıran, huzur veren bir hareketsizlik yayıyor çevreye. İçinde ırmak, mavi gökyüzü ve yeşil yapraklı ağaçlar olan bir manzara resmi gibi. Ona bu ağırbaşlı havayı veren, uzayan saçlarını düz tarayışı olmalı. Konuşmuyor, kımıldamıyorum; ikimizin de öteki tarafına geçmekten özenle kaçındığı, birkaç ay önce ona Güzin'le yattığımı söylediğimde gerilen o sınır, aramızda şeffaf bir perde gibi kımıldamadan duruyor.

Ferda'nın yüzünde bir şarkının tekdüze nakaratı gibi durmadan yinelenen bir gülümseme var şimdi. Gülümsemesi bana değil, kendine yönelik, bunun farkındayım. Eskiden sevişmek istediğinde tıpkı dişi ateş böceği gibi çevreye şehvetli ışık saçardı. Şimdi tutkusuz bir şarkının, sıkıcı nakaratını andırıyor.

"Nasıl eline geçti?"

Ferda'nın sesiyle sarsılıyorum. Sanki içinde geniş ırmağın aktığı o manzaralı yüzü bozuldu, sıkıcı şarkı sustu... Uzattığı sarı defteri alıyorum.

"Okudun mu?"

"Okudum," diyor Ferda. "Hem de birkaç kez..."

Ardından susuyor. Onu bekliyorum: Yargılaması karara kalmış bir suçlunun az sonra açıklanacak cezayı beklemesi gibi; gergin ve umutsuz.

"İnanmak çok zor," diyor. "Çünkü böyle bir hastalığın var olduğu hiç duyulmuş değil."

"Evet," diye atılıyorum hemen. "Böyle bir şey yüzümü değiştiremez. Değiştirse bile, böyle bir şey başkasına bulaşmaz."

Bulaşmaz, dedikten sonra susuyorum. Göz göze geliyoruz. İkimiz de bulaşabileceğini düşünüyoruz. Ferda açıkça, ben ise gizleyerek.

"Ama Tahir Bey'in söyledikleri," diyecek oluyor.

"Sadece varsayım; hastalıklı, karamsar, kuşkucu bir hayal gücünün uydurduğu..."

Ferda ikna olmadığını hemen açığa vuruyor.

"Ya sevgi üzerine söyledikleri?"

Söyleyecekken atılıp ağzından alıyorum.

"Büyük şeyler sevgisiz yapılamaz."

"Evet," diyor Ferda. "Bir de, daha önce üç ablamı tanımış olman?" Kıskanan kadın benliği sesini bulup inceltiyor. "Onlarla yatmış olman... Hepsi rastlantı mı?"

"Bilmiyorum," diye cevaplıyorum sorusunu. "Ama başka ne olabilir?"

"Peki, o kadınla sana âşık olmamı engellemek için yattığını söylemekle, böyle bir tehlikenin var olduğunu kabul etmiş olmuyor musun?" Oluyorum. Ama bunu kabullenmek niyetinde değilim. "Bence artık umut edebileceğim tek şey var."

Sormamı beklediğini bilerek,

"Ne?" diye soruyorum.

"Bana âşık olman," diyor Ferda. "Ölmemem, o hastalıktan korunmam için bana âşık olmalısın." Konuşurken yüzüme bakıyor: İstediğinin, insanın kendi gölgesinin üstünden atlaması gibi imkânsız olduğunu bilerek. "Öyleyse öleceğim."

"Hayır," diyorum. "Tahir Bey'in söyledikleri baştan sona saçmalık."

"Ama tutarlı, zekice uydurulmuş bir saçmalık."

"Yine de saçmalık," diyorum. "Tahir Bey'in adını koyduğu türden bir hastalık yok..."

Ferda, hem öyle bir hastalığın varlığından, hem de o hastalığı taşıdığımdan haberdarmış gibi yüzüme bakıyor. Canım önce sigara, ardından büyük bir kadeh dolusu içki içmek istiyor. Kalkıp pencereye yürüyorum. Sıcak, dışarıda martıları ve Kız Kulesi'ni eritip yok etmiş.

"Işık'ın seni çok sevmiş olduğunun farkında mıydın?" Cevap vermiyorum. "Bu beni çok etkiledi. Ya Duygu, Sevda?"

Omuzlarımı silkiyorum. Ona verebileceğim cevap, hayır.

"Hayır," diyorum.

"O seni benim gördüğüm gibi görmemiş," diyor.

"Küçümsedi," diyorum Işık'ı kasdettiğini bilerek. "Sürekli küçümsedi."

Ferda, "Vaktim kalmadı," diye cevap veriyor. "3 Ağustos'ta 25 yaşıma giriyorum." Sonra gülüyor. "Senin de âşık olmak için fazla vaktin kalmadı."

Ona bakıyorum. Yine o sıkıcı nakarata dönüşmüş. Keşke İstanbul'a döndükten sonra onu hiç görmeseydim.

Abant'tan İstanbul'a döndüğümüzde, ağaçlardan sokağa inmemiş, dallarda oyalanan kararsız bir bahar karşıladı bizi. İlk gece Ferda'da kaldık, beraberlik getirmeyecek bir düğünün ilk gecesi gibi. O akşam sanki son kezmiş gibi tutkuyla seviştik. (Aslında son kezdi, en azından ben biliyordum bunu. Keşke bedenine yeni, ölmeyecek bir ruh yerleştirebilseydim.)

Sabah, akşama geri döneceğimi söyleyerek evden çıktım. Eşikte Ferda uzanıp elimi tuttu. Çaresiz, yaşamında elinden âşık olmaktan başka bir şey gelmeyen biri gibi bakıyordu yüzüme. O anda karar verdim Güzin'i aramaya.

Görünüşte bina da, Güney Kanadı da, hatırladığım haliyle yerinde duruyordu. Ama giriş farklıydı. Sadece duyuru panosu kaldırılmıştı, ama bu görünüşü bütünüyle değiştirmişti. Hiç vakit kaybetmeden oluşturulan yeni yönetimin listesi yan tarafta asılıydı. Yarıdan fazlası eski isimlerdi. Bir şey değişmeyecek. Bunları düşünüp oyalanmadan daireme çıktım. Sultan Ha-

nım evi toplamış, geleceğimden haberdarmış gibi temizlemişti. Odaları dolaşınca, temizliğin düzenli yapıldığını fark ettim.

Kedi gece olmadan ortaya çıktı. Onu bekliyordum, şaşırmadım. Yaşlanmamış, değişmemiş ve unutmamıştı. Hâlâ düşmandık. Karanlık basınca ışığı açmadım. Sonra açmayı düşündüğümde, karanlığa alıştığımı fark edip açmadım. Hemen içmeye başladım. İyi içiyordum. Atar damarlarım çabucak alkol ırmaklarına dönüştü. O ırmaklardan çıkan ince derelerle, ürkmüş, aylardır soğukta kalmış benliğimi sulayıp yatıştırdım. Güzin'e ne zaman telefon ettim, hatırlamıyorum. Belki o gece, belki ertesi gün. Ferda'ya gelince, o gece aramadı, ben de onu aramadım. Ferda'nın yerine Veysel'i aradım. Telefon yine açılmadı.

Ertesi gün uyanır uyanmaz –epeyce geç kalktığımı hatırlıyorum, saat on bire doğru– doğruca Güney Kanadı'nın yolunu tuttum. Göğüs boşluğumla midemin arasında bir yerde sıkılmış bir yumruk büyüklüğünde bir katılık vardı. İçki? Üstünde durmamaya karar verdim. Ortalık temizdi, bu beni şaşırttı. Geride dört ceset bırakan cinayetlerden hiçbir iz kalmamıştı. Bir süre girişte, zemin katta ve hâlâ lahana kokusunun bir duman gibi ortalığı kapladığı koridorlarda dolaştım. Çevrede kimse yoktu, aslında aradığım kimseler değil, Veysel'di. Polis, üç dört gün öncesine kadar içinde Tahir Bey'in okyanusları özlediği dairenin kapısını mühürlemişti. Kahverengi şekilsiz mum, Güney Kanadı'nın yüreğini susturduğunun kanıtıydı sanki.

O gün öğleden sonra Adnan'a uğradım. Hâlâ Güzin'le buluşuyordu. Ne yapabilirdim, kuzenimin ders çıkarma yeteneğinden yoksun bir belleği vardı. Ayşe'nin bankasına kaptırdığım parayı nasıl geri alabileceğimi anlattığı uzun konuşmasının ortasında, onu kendisiyle bırakıp, kendimi dışarı attım. Omuzlarım, sırtım ve kollarım kaskatı kesilmişti. Karnımdaki kasılmanın nedeni o yumruk muydu? İçme isteği bedenimi uyuma isteği gibi ele geçirmişti. Nejat'a gitmeden önce bir yer aradım, sonra Adnan'ın bürosunun yakınındaki, görünüşü kasvetli ama yemekleri ünlü otelin barına çıkıp, iki iki kadehi art arda kaslarımı ele geçiren krampların üstüne boşalttım. Nejat'ın ajansına doğru yola çıktığımda başım biraz ağrıyordu, ama kendimi iyi

hissediyordum. Kramplar yok olmuştu, sadece o yumruk vardı: Biraz açlığa, biraz da bulantıya benzeyen bir ağırlık duygusu.

Sekreter kız yeşil saçlarını sarıya boyatmıştı. Beni görünce, yüzünde daha fazla tutarsa gülümsemesi kayıp gidermiş gibi, çabucak sırıttı. Sitare. Adını söylememe şaşırmadı. Hem Ayla, hem de Nejat odalarındaydılar. Beyhan? Sitare, sanki bilinçlisi varmış gibi, "Bilinçsiz bir komada," dedi.

Ayla beni karşısında görünce şaşırmış gibi davranmadı. Oysa neredeyse beş ay olmuştu birbirimizi görmeyeli. Aranmamış, özlenmemiş olmak genelde beni rahatsız etmezdi, ama bu kez aldırmazlığını garipsedim. Sözü hemen Beyhan'a getirdi. Beyhan'ın ölümsüzlüğü onu esir almıştı. Anlattıklarından nasıl davranmaları gerektiği konusunda kararsız olduğunu hissettim. Evlenmeli mi, beklemeli miydiler? Bu iki sorunun ortasına sıkışıp kalmıştı. Birden ne yapacağını bilmeyen, zevksizliği, kararsızlığıyla daha da koyulmuş birini buldum karşımda. Ev ödevini yapmadığım için karşısında suçluluk duyduğum, eski ilkokul öğretmenimi hatırlatıyordu bana. Kararsızlığını art arda yaktığı sigaralarla dağıtmaya çalışıyordu, ama faydasızdı. Duyguları yüzüne yansımıyordu, gülse ağladığını, ağlasa güldüğünü düşünebilirdi insan.

Ayhan'la ilgili bir şey sormadım, çünkü hepimiz onu unutmuştuk. Benimki sadece bu mekânla ilintili kısa ömürlü bir anıydı. O, anılarımızın unutmayı yeğlediğimiz korku kutbuna aitti.

Nejat unutmamıştı; Ayhan'dan değil, kendimden söz ediyorum. Birdenbire karşısına çıkınca, oturduğu yerden gülümseyerek doğruldu. Birbirimize sarıldık. Onu yıllardır ilk kez gülümserken görüyordum. Aslında pek gülümsemeye benzemiyordu yüzündeki şey. Dudaklarının iki ucunda, burnuna doğru yay çizen çizgiler biraz yukarı kaymıştı, hepsi buydu. Küçük bir esneme. O da Ayla gibi Beyhan'ı anlatmaya başladı az sonra. İçki istediğimi söyledim. İki dakika içinde yüzü esnekliğini kaybederek, tekrar eski sıkılganlığına büründü; bildik Nejat'ın geri dönüşü... Uzattığı kadehi alırken emindim; ne zaman ölecekse, bu sık sık şikayet ettiği kalbi yüzünden değil, can sıkıntı-

sından olacaktı. Neler yaptığıma ilişkin bir iki soru sordu, ama sonra çabucak vazgeçti. Merakı, alkol gibi hemen buharlaşan türdendi. Verdiğim cevapları dinleyecek sabrı kalmamıştı. Birden sıkılmanın son evresine vardığını fark ettim. Artık kendinden de bıkmıştı. Belgeseli sordum; son altı yıldır ne zaman sorsam aldığım cevabı verdi yine: Hazırlıklar son safhada.

İkinci kadehin sonunda kalktım. Aslında yarım, bacakları olmayan askeri sormak istiyordum, ama sonra vazgeçtim.

Dışarıda gece olmuştu. Nisan'a değil, kışa ait bir geceydi bu. Bir an için kararsızlıkla bekledim. Aslında beni gecenin içinde hareketsiz tutan kararsızlık değil, aşağıya kayarak mideme inen o yumruktu. İçki, sıkılmış yumruğu gevşetmiş, ama bir düğüm gibi çözememişti. Yumruğun tam ortasında, sıkışmanın merkezinde Ferda vardı.

Çok geçmeden, sokakları ıslak aynalara dönüştüren, gökyüzünden aşağıya sarkan ince iplere tutuna tutuna inen, geceye özgü, gizemli bir yağmur başladı. Birkaç şişe içki aldım. Yağmur ayaklarımın altına gizemli bir dünya yerleştirmişti, ama beni ıslatmamıştı. Yine de çabucak bir taksi bulup eve döndüm.

Saat on birde Ferda'yı aradım. Anlamsız, içeriksiz ve tutuk bir konuşma geçti aramızda: Nasılsınlar, ne yapıyorsunlarla başladı ve öyle sürdü. İkimiz de söylemek istediklerimizi erteledik, konuşmanın sonuna ittik, sonra da vazgeçip telefonu kapattık.

Telefonun ardından içmeye başladım. Gece boyunca da devam ettim. Bir ara Veysel'i aradım. Galiba telefon açıldı, ya da ben öyle sandım, hattın öbür ucundaki sessizliğe sarı defteri istediğimi fısıldadım. Saat bire doğru yeni bir sessizlik oluştu. Zamk gibi yapışkan, lastik gibi esnek değildi bu sessizlik; ama taş gibi ağırdı, hareketsizdi de. Eteğindeki serinlikte içme isteği uyandıran alçak bir dağı andırıyordu. Sırtımı bu sessizliğe yaslayıp, hayaller, tepeden aşağıya yuvarlanan kayalar gibi iki yanımda uçuşmaya başlayıncaya kadar, coşkusuz bir kararlılıkla içtim. Önce 1981'de, o gece yanıma gelip, yamaçtakileri kurtaralım diyen o asteğmeni, ardından Galatasaray'daki oğlunun fotoğrafını polislerden kaçırmaya çalışan kadını gördüm. Yirmi dakika sonra hayaletler de sarhoş oldu, kayboldu.

Güzin galiba ertesi öğlen geldi, tam ayılmaya niyetlendiğimde. Kapıdan içeriye küçük bir çığlıkla birlikte girdi. Sakallarım beni değiştirmiş, başkasına benzetmişti; böyle dedi. Söz Adnan'a gelince de," "O bir budala," diye gülümsedi. Hem de öylesine budalaydı ki, onu dolandırmamak gerçekten budalalık olurdu. Aslında bu sıfat, kişiliğine ve şişman yüz hatlarına da uygun düşüyordu, bu bir yazgıydı Adnan için. Böyle deyince, ben de konuyu kapattım.

İki kadehten sonra, Güzin içmiyordu, içen bendim, yatağa gittik. Kenara çekilip, soyunurken onu seyrettim. Kalçaları ve gözleri işlediği her suçu bağışlatabilecek kadar güzeldi. Hemen beraat ettirdim onu. Yatağa sırtüstü uzanarak gözlerini kapadı. Beni –belki de üstüne eğilen tüm erkekleri– Adnan sanıyor olmalıydı. Ferda'nın temizliği ve masumiyetinden sonra içten pazarlıklı yapaylığı ve beyaz teninin altında olduğunu bildiğim ruhsal kirliliği yeni bir tad gibi iştah açıcıydı. Ama durumda bir gariplik vardı. Gözleri kapalıydı, kolları iki yana açılmıştı, kendini yenik bir ordu gibi yenene kayıtsız şartsız teslim ediyordu, ama nedense ele geçiremiyor, ona ulaşamıyordum. Çok geçmeden keşfettim. Bedeni akışkandı, sudan yapılmış gibi; kollarımın arasında tutmakta zorluk çekiyordum. Sonunda onu –dudaklarında, boynunda, göğüslerinin ucunda yoktu– kasıklarımın arasında bulup, sıkıştırdım. Varlığı bedensel olmaktan çıkmış; kaygan ve esnek bir tüpe dönüşmüştü. Aylardır üzerime bir kir gibi yapışan temizlikten kurtulup, sıcak, ama esnemiş rahmine girdim, sonra çıktım, ardından girip yeniden çıktım, daha sonra sırayı şaşırdım, galiba çıkmadım ve sonra fışkırdım.

İki saat kadar uyuduk. Uyandığımda karşımda gözleri vardı: Yüksek bir çağlayandan dökülen sular gibi yeşil ve hareketli. Gözleri güzel olmasına güzeldi ama, içinde gelecek tasarlayan parıltılar eksikti. Birlikte duşa girdik, kahve içtik, saat beşe doğru gitmek için kalktı.

Kapının zili tam o sırada çaldı. Kim olduğunu bilerek açtım. Ferda yazgısıyla karşılaşacakmış gibi merak ve korkuyla eşikte durmuş bize bakıyordu: Daha çok Güzin'e; hiç görmediği, uzaydan gelmiş bir yaratıkmış gibi. Ancak Güzin gittikten son-

ra içeri girdi. İçine hayal kırıklığı koyabileceği anlamlı, kısa bir sözcük aradı bir süre.

"Neden?"

Ayaktaydı ve cansızdı; yüzü tebeşirleşmişti: Beyaz, iyice soluk ve tozumsu. Onu zorlukla duydum. Yok olmuş ve geriye bu tırtıllı sesinden başka hiçbir şey kalmamıştı; sanki onunla kanıtlıyordu yaşadığını. Ama ben az önce, Güzin'i gördüğünde öldüğünü düşündüm. Kolundan tutup, soğuyan bedenini koltuğa çektim. Ölüm sessizliği: Yaşamı onu terk etmiş, bir yerlere gitmişti. Eline tutuşturduğum içkiyi içmeden beni süzdü.

"Bana âşık olmanı engellemeye çalışıyorum," dedim.

Belki aptalcaydı, âşık bir kadına söylenebilecek türden bir mazeret değildi, ama cetvelle çizilmiş düz bir çizgi kadar doğruydu. Anlayış bekleyerek ona bakınca irkildim. Yüzü karanlık bir bahçede oturuyormuş gibi gölgelenmişti; ama dehşet verici olan bu değildi. Değişmişti: Kendine benzemekten vazgeçmiş, kendine arkasını dönmüştü. Yüzü cesedininkini andırıyordu. Az önceki beyazlık, ölümün beyazlığı, yerini morluğa bırakmıştı. Onu hayata kedi döndürdü. Aynı felaketten kurtulmuş iki kazazede gibi birbirlerine sarıldıklarında ben ayaktaydım; kötü, alçak âşık rolünü gönülsüzce oynuyordum. Rol benim seçimim değildi, Ferda yüklüyordu bana bu rolü. Bir tahterevallinin üstündeydik; ne denli aşağılanırsam, acısı o denli hafifliyordu; ben indikçe, o çıkıyordu.

Yeniden, "Neden?" diye sordu.

Onda odaklanan ilgimi dağıtmak, ondan uzaklaşmayı başarmak, bana âşık olmasına engel olmak...

Bunların yerine, "Bilmiyorum," dedim.

Kediyi kucağından indirip ayağa kalktı ve içkiyi uzattı. Aldım. Tokat atacaktı.

"Neyi biliyorsun ki?"

Acıyla geriye savruldum. Eli, hakkımda vardığı karar gibi ağırdı; uzun boylu ve yapılı olduğunu unutmuştum.

"Oysa..."

Ferda, yüksek, dik bir duvarmış gibi "oysa"nın dibinde kalmıştı, bir türlü o kısa sözcüğü aşıp cümlesini tamamlayamıyor-

du. Onu "oysa"nın önünde bırakıp pencereye yürüdüm. Kadehin sonuna doğru yanıma geldi. Cümlesinin sonunu hatırlamışa benziyordu.

"Bana âşık olamaz mısın?"

Yüzümü iki elinin arasına almış, yüzüne doğru yaklaştırmıştı; kendini seyrettiği bir aynaymış gibi. Ama karşısındaki bendim; hiçbir şeye rastlayamayacaktı orada; zaten hangi yüzüme baktığını da bilmiyordum.

On saniye sonra başımı sertçe geriye itti. Bir karara varmıştı.

"Hayır, olamazsın." Söylediğinden, Tanrı'nın tekliğinden olduğu kadar emindi. "Evet, olamazsın. Senin sadece sana ihtiyacın var."

Bunları söyledikten sonra ikimizi –ben ve beni– baş başa bırakarak geriye, kedinin keyifle yattığı divana döndü. Ben de kadehteki içkiyi bitirdim. İçkinin sonunda bir şeyler söylemeye hazırlandım; düşündüm; güya konuşmaya niyetim yoktu ama sessizlik davetkârdı.

"Bu benim... ben hep böyleydim..."

Ferda, "Doğru," dedi. "Hep böyleydin." Susunca kadehimi tekrar doldurdum. "Eski sevgilin miydi?"

Merak! Gölgeli yüzündeki ifadeye siz belki öfke duyabilirdiniz, ama ben merak olduğunu düşündüm nedense. Eğer kapıda karşılaştığı kadın, hep merak ettiği Nazan olsaydı, daha az öfkelenecek, belki de beni bağışlayacağı bir neden bulacaktı. Yani Nazan, sonu beraatla sonuçlanacak davada hafifletici nedendi.

"Hayır," dedim. "O değildi, adı Güzin."

Bu, Temmuz'daki mavi gökyüzü gibi açık bir cevaptı. Ferda ayağa kalktı. Onu kapıya kadar geçirdim. Ama o yüzüme bakmadan gitti.

Birbirimizi iki aydan daha uzun bir süre görmeyecektik. Beni anlamamıştı, ama bundan dolayı onu suçlayamazdım.

Ferda gider gitmez içmeye kaldığım yerden devam ettim. O sırada hatırladım. Ferda Nazan'ı Arnavutköy'deki lokantada görmüşken neden karıştırmıştı? Akşama doğru sızdım. Ertesi sabah, keskin bir başağrısıyla uyandım. O gün dışarıya çıkmadım. Hafta sonuna kadar bir ya da iki kez evden ayrıldım. Sa-

nırım sürekli içmeye o haftadan sonra başladım. Bir süre sonra artık sadece içki almak için çıkıyordum sokağa.

Havalar ısınmaya yüz tuttuğunda Sultan Hanım evi terk etti. Belki içtiğim, belki de Mısır'dan parayla dönmediğim için. Ben de konserve yemeye başladım. Önceleri arada Adnan uğruyordu. Ama şişeler salonda birikmeye başlayınca ziyaretleri seyrekleşti, ardından kesildi. Mayıs ortasında sadece telefonla konuşuyorduk.

Haziran ortalarında artık pek bir şey hatırlamıyordum. Daha doğrusu belleğim, çizgisel doğruluğu olan, düzgün bir yörüngede ilerlemiyordu. Zaman sürekliliğini yitirmişti: İp gibi değil, damla damla akıyordu. Nejat'la birkaç konuşma, Nazan'ı kısa bir süre ağırlayışım, öteki ucu sessizliğin içine gizlenen telefonlar...

Ferda'nın gelişini, beni banyoya götürüşünü de hatırlıyordum. Sonra iki hafta kadar önce bir gece kapının çalınışı... Aylardır Ferda'dan başka kimse çalmamıştı o zili. Zorlukla ayağa kalkıp kapıyı açtım. Kimse yoktu, ama yerde bir zarf duruyordu. İçtiğim onca içki bile, zarfın içindekinin aylardır peşinde olduğum şey olduğunu kavramama engel olamadı. Sanki birden ayılmıştım; bilincim bir bıçak gibi keskinleşmişti. Koridora bakmadım, Veysel'in çoktan uzaklaşmış olduğuna emindim.

Defter –Faruk'un söylediği gibi– sarıydı. Rastgele açtığım sayfada Işık'ın yazısıyla karşılaşınca hemen kapattım. Aradığımı sonunda bulmuştum. Sonra neler olduğunu tam olarak hatırlamıyorum. Belki, bir ya da iki saat kımıldamadan öylece oturdum. Dar bir dehlizin eşiğinde, bilmediğim bir girişin başında gibi. Kedi bacağımı patisiyle tırmalayınca rüyayı andıran hareketsizlikten odaya geriye döndüm; hava iyice kararmıştı. Tir tir titriyordum: Ama bu soğukta titremeye benzeyen türden bir titreme değildi. Ben bir diyapazon gibi titriyordum. Titremem biraz azalınca, bir şey tutabilecek kadar düzeldiğimi hisseder hissetmez, evdeki bütün içkileri tuvalete boşaltarak kanalizasyona gönderdim. Sonra ilaç alıp uyudum: On, belki de on beş saat. Kalkar kalkmaz soğuk bir duş yaptım ve o gün bunu her saat başı yineledim. Ertesi gün öğlene doğru sarı defteri bı-

raktığım masaya geri döndüğümde, hâlâ biraz titriyordum, ama artık aldırmıyordum. Katlanılabilir bir titremeydi bu; bilincimin üstüne çöken sis aralanmıştı. Sisin geride sadece o defter vardı; apaçık görebiliyordum, kendimi aynada gördüğüm gibi.

Rastgele bir sayfa açtım. Işık'ın düzenli ama sinirli el yazısı beni bekliyordu.

> *Ben O'na, Giotto'nun resme üçüncü boyutu getiren bir devrimci olduğunu söylüyordum, o bana Cézanne ile Emile Zola'nın arasında eşcinsel bir ilişki olup olmadığını soruyordu... Bununla ilgili bir yazı okumuş bir yerlerde... Midem bulandı. Cézanne'nın dünyayı silindir, küre ve koni bağlamında ele aldığını söylemekle yetindim. Yüzünde budalaca bir gülümseme belirdi. İnsan Dostoyevski okumamış birinden ne bekler...*

"O" dediğinin ben olduğunu anlayınca defteri öfkeyle kapattım; Cézanne, Dostoyevski, koni... Bir silahın namlusu gibi hep üstüme doğrulttuğu küçümsemesi bunca yıl sonra –tıpkı kötü bir koku gibi– açtığım ilk sayfada beni bekliyordu; sandığımdan da rahatsız ediciydi bu. Defteri kaldırıp atmayı bile düşündüm. Sonra merak, hayır, daha çok ikinci yüzümden kurtulma umudu beni engelledi.

On dakika sonra, bu kez başından başlayarak, defteri hızla gözden geçirdim. 1981-1983 arasında rastgele tutulmuş bir günlüğü andırıyordu elimdeki altmış beş sayfa. Yazmaya, gözaltından salıverilmesinden sonra (ilişkimiz ufukta göründüğünde) başlamıştı ve neredeyse ölünceye kadar da sürdürmüştü bunu. Yazdıklarının odağında görünürde ben vardım, ama Işık'ın düşünceleri –ve duyabildiğim sesi– bana değil, Tahir Bey'e yönelmişti. Kısa, çoğu savruk ve oldukça ağdalı bir dille kaleme alınmış değerlendirmelerdi onca sayfayı dolduran. Yazdıkları tarihsel düzgünlükten ve bütünlükten uzaktı: Kendini –ve beni– keşfetmeye niyetli, sık sık, neredeyse yalvarırcasına bağışlanmasını dileyen karmaşık bir anlatıyı andırıyordu. Belki yazdıklarına "yorum" demek daha doğru olurdu, çünkü Işık hayatı (her zaman) yaşamak yerine yorumlamaya çalışmış,

yeniden üretmemişti: Aslında durumu bu açıdan traji komikti: Hayat hakkında her şeyi bilip de hayatı üretememek... Kim bilir, belki de Tahir Bey'in de benim de fark edemediğimiz ölümcül bir melankoliden muzdaripti.

O gün sarı deftere yazdığı her şeyi, beni tehlikeden uzak tutacak koruyucu bir duaymış gibi, tekrar tekrar okudum ve okuduğum her satırda, her sözcükte, bir kuyumcu sabrıyla yüzümün gizini araştırdım. Ertesi gün, aylar sonra evden çıktım, okuması ve gerçeği öğrenmesi için ablasının güncesini Ferda'ya verdim. Yazgısı –Tahir Bey'in dediği gibi– gerçekten benim elimde miydi? Bilmiyordum, ona verebileceğim tek söz içkiyle ilgiliydi; içmeyecektim.

Günce, Işık'ın 1982 ya da 1983'de yazdığı iki, Tahir Bey'in birkaç ay önce ona cevap vermek için kaleme aldığı bir paragrafla başlıyordu. Işık'ın yazısının titrekliği, o sırada iyice hasta olduğunu ele verir gibiydi. İlk cümle, ilk paragraf Tahir Bey'e adanmıştı. (Yazdıklarının sonuna koyacağı noktayı, cümlenin başına, en göze çarpan yere taşımak ister gibi.) Küçümsediği bir erkek için doldurduğu onca sayfadan önce, önemsediği tek erkeğe, bunu hak ettiğini belli etmek istemiş olmalıydı. Tahir Bey'e gelince; hem el yazısı, hem de tavrı değişikti: O ikimizi de küçümsüyordu; cümlelerinden ve titizlikle seçtiği belli olan bazı sözcüklerden anlaşılıyordu bu. Eğer Işık sağ olsa ve kocasının ikimiz hakkındaki düşüncelerini okuyabilseydi, bu küçümsemeyi hemen fark ederdi, eminim. (Çünkü kavram olarak küçümseme, küçümsese de, küçümsense de Işık'ın uzmanlık alanına giriyordu.) Tahir Bey yazarken de –konuşurken yaptığı gibi– o ruhani derinliğiyle adeta kutsal bir şiddet uyguluyordu karşısındakine.

Işık'ın ilk paragrafı içten bir pişmanlık ve sonra bu pişmanlığı aşan gerçek bir hayranlıkla yüklüydü.

> *Seni sevebilmeliydim. Çünkü bu hem ahlâksal, hem de yazgısal bir gereklilikti. Adalet duygusunun sınırı olmayan, içindeki gizli 'ben'inin peşinden büyük ve uzun yolculuklara çıkmış birini sevmeliydim... Kendi olma cesaretini gösteren yürekli seyyahlar, yalnızca kendileri için doğmazlar...*

Işık, ikinci paragrafta da Tanrı'ya yöneltmediği, ama nedense dinsel bir ton taşıyan bir üslûpla özür dilemeyi sürdürüyordu:

> *Lütfen beni affet! Her şey çok garip ve anlaşılmaz. Bütün bu olup bitenin sonunda ne öğrendim, biliyor musun? Ne yazık ki âşık olacağımız kişi, en çok hoşlandığımız, beğendiğimiz ya da bunu en çok hak eden değil, en çok özlediğimiz, yerine başka birini koyamadığımızmış. Ama şunu belirtmeliyim: Ona varlığımın gizini hiç sunmadım, o hep senindi, senin kaldı...*

Tahir Bey ise görünüşte karısını teselli etmeye çalışmıştı. Bazı cümleleri Işık'ınkilerine karıştığından, zorla okuyabildim. Işık'ı bağışlamış mıydı? Satırlarında bu sorunun cevabını aradım. Bence Tahir Bey'in bilerek gizlediği cevaplar oldukça belirsizdi. (Belki ona haksızlık ediyorum. Çünkü sadece Işık'la ilgili olanlar değil, yazdıklarının çoğu belirsiz genellemeleri andırıyordu. Kesin olan şuydu: Önüne geçilmez bir istekle yanıp tutuşuyordu; sonsuz bilgi pınarını boşaltma isteği... Bilgi onu bunaltmıştı, zehirliyordu.Yazdıkları, her şeyden çok bu boşalma isteğinin yatıştırılmasıyla ilgiliydi bence.) Hayatında hiç âşık olmamış biri için, aşk konusunda söyleyecek çok şeyi olduğu fark ediliyordu; ama söyledikleri öylesine ağdalıydı ki, okurken sözcüklere yapışıp kalmamak için büyük çaba harcamak gerekiyordu.

> *Aşkın temelinde bir başkasınınki değil, kendi varlığımız vardır. Çünkü severken farkında olmadan aslında kendimizi yüceltir, kendimize yöneliriz. Aşk, kişiliğin dış çemberinde doğar ve merkeze doğru ilerler, sonunda kişinin benliğine bir ok gibi saplanır. Yaranın derinliği, tutkunun şiddetiyle orantılıdır ve sanılanın aksine gerçek aşk, asla kişiden uzaklaşan ve seyrelen bir durum değildir. Özlemeye gelince, özlemek acıyla akrabadır; lokomotifle katar gibi. Ama hangisi ötekini çeker, işte bu belirsizdir...*

Hem Işık'ın, hem de Tahir Bey'in yazdıklarını –söylenenlere ilham vermiş olmama karşın– bütünüyle kavrayamıyordum.

İki soyut ve aynı yöne dönük mantık, benimkine yabancı, benimkiyle uyumsuzdu. Ne Işık'ın, "*varlığının gizini*", ne de "*aşkın kişiden uzaklaşmadığını ve benliğine bir ok gibi saplanmasını*" anlayabiliyordum. Sanki ikisi de sözlerini gizledikleri, sadece melodisini mırıldandıkları bir şarkı söylüyorlardı. Bu yüzden şarkıyı bir türlü bütünüyle çıkaramıyordum.

Işık'ın benimle ilgili değerlendirmeleri –belki suçlamaları demeliyim– daha anlaşılırdı, çünkü öfkenin ateşi, sözcükleri kaplayan ağdayı eritmişti.

> *İlk karşılaştığımız andan itibaren bana dostça davrandı... Bunu kabul etmek zorundaydım. Ancak daha sonraları dostluğu, eşitler arasındaki bir alışverişten daha çok, karşısındakine tutunup ayakta kalmayı amaçlayan tek taraflı bir yöneliş olarak algıladığını anlayacaktım...*

> *Aslında hayatı beceriksizce kurgulanmış, gereksiz yere uzatılmış bir hikâye gibi sıkıcı: Sanki başkası tarafından uydurulmuş bir yalanın üstüne temellendirilmiş. Peki, böyle birine nasıl ilgi duydum? Sadakat! Evet, hep sadıktı. Sanılır ki sadakati mutluluk ya da pişmanlık izler, onunkinin ardında can sıkıntısı var. Bu sıkıntı da dahil, hiçbir davranışı zihnimde yeni bir düşünce yaratmıyor, karşılık vermiyor. Bana verdiği sığ, ama o ölçüde baş döndürücü bir benlik. Ancak, tıpkı soğuk ülkelerin ressamlarının sıcak renkler kullanması gibi, sığlığının kalıcı bir çekicilik ürettiği de bir gerçekti.*

Birkaç sayfa sonra bana duyduğu ilgiyi tekrar tanımlamaya çalışıyordu. Anlaşılan her şey olup bittikten sonra bile bunu çözememişti.

> *"Ona yönelişimin nedeni sadece ve sadece soyut benliğim olmalı. Karşılaştığımızda, çalkantılı bir soyutluğun içinde bata çıka seyrediyor ve somutla bağ kurmak istiyordum. Bu anlaşılması zor bir neden mi sence? Bilmiyorum, bildiğim ona karşı duyduğum ilginin akıldışılığı. Ondan uzak dura-*

madım; sanki sakladığı bir hazinesi vardı ve ben o hazinenin peşindeydim. İçindeki parçalanamaz, asla yok edilemeyecek o duyarsızlığını istiyordum belki de... Çünkü duyarlılıktan ve vicdandan sıkılmıştım onunla karşılaştığımda. Bunu hatırlıyorum. (Sen göğsümdeki değil, kulağımın dibindeki vicdandın.) Bir bakıma çok olağan, bir bakıma çok değişikti. Başkaları gibi beni fethetmeye kalkışmadı, ama ben yine de teslim olmamak için direndim. Onu bütünüyle benimsemeden önce epeyce bekledim. Bu yüzden onu kabullenişim parça parça oldu. Önce düşman gibi bakmayan gözlerini, ardından dostluğunu, sonra sevgililerine bir kadınınki gibi teslimiyetle sunduğu vücudunu ve nihayet sinsi, sonunda insanı ele geçiren o gözalıcı yalınlığını, boyun eğişini... Oysa yalnızca kendisi gibi bencil kadınlarla ilişki kurmayı yeğlediğini seziyordum. Bu tür ilişkilerde, kişilik kusuru saymadığı bencilliğinin dengelenmesi, ortaya tutkusu olmayan, kendini korumayı öne alan, kısa süreli, hiçbir zaman serüvene dönüşmeyen sıradan aşklar çıkarmış olmalıydı. (İstediği her kadını baştan çıkarabileceğine eminim. Ama bu, kof, gösteriş merakını andıran bir yetenekti. Kof, çünkü baştan çıkarma niyetinin özünde âşıklara özgü o sahip olma duygusu yoktu.) Kısacası kurak, tozlu bir ruhu vardı; çünkü hiçbir sevgi pınarı ruhunu sulamamıştı... Bir çöl gibiydi; ben bir yana, hayatında kırık dökük bir aşka bile yer yoktu. Aslında o sevse sevse ancak on yedi yaşındaki bir kızı sevebilir. (Çünkü on yedi yaşındakilerin henüz bir kişiliği yoktur, değil mi?)

1982'nin sonuna doğru –o sırada ilişkimizin durumu nasıldı, ben hatırlamıyordum– defterine yazdıklarından Işık'ın bir fikri olduğu açıktı: Küçümsemeyle gölgelenmiş kafa karışıklığının açık örnekleri...

Bir sevgili edinmek, her şeyden önce yeni bir kişilik yaratmaktır. Çünkü insan önce bir kişilik icat eder, sonra icat ettiği o kişiliğin içine girer. O bunu yapamayacak kadar tembel; peki, ya ben? Ben kibirliyim, ikimiz de –birimiz kişilik kusuru-

nu aşamadığından, öteki ise üşendiğinden, değişmeden– hâlâ birbirimize bakıyoruz...

Yine de bir kişiliği olduğunu itiraf etmeliyim, ama bölük pörçük, saçma sapan, kısacası parçalara ayrılmış bir kişilik bu: Boş bir güven, sonradan görmelik, özentili, yapay bir şıklık... Eğer biraz tutkusu olsaydı, bu tutku, tutkal gibi, parçalarını yapıştırıp onu bir arada tutabilirdi... Bu arada evinde hiç geçmiş yok: Köksüzlüğün başka bir kanıtı.

Paragrafın devamı yine Tahir Bey'e yöneltilmiş bir yakarıştı:

Ne budalalık, sana aklımla yönelmişken ona sadece tutkuyla bağlandım. Bu ancak benim gibi birinin yapabileceği bir hata, öyle değil mi? Onu kişiliksizlikle itham etmem tam bir ikiyüzlülük aslında... Âşık olduğumda sanki bir yabancıyla karşı karşıyaydım: Onu hiç tanımamıştım. İnsan tanımadığı birinde nasıl bir kişilik bulmayı umar ki?

Tahir Bey paragrafın sonuna bir cümle eklemişti. Sadece bu cümle bile sahip olduğu bilgiyi ne kadar çok önemsediğini ele veriyordu.

Tutku kişilikle ilgilenmez, çoğu kez kötülük kutbuna meyleder ve saf haliyle en çok aşkın ve edebiyatın malzemesidir.

On dördüncü sayfa bütünüyle, Işık'ın bazen olmadığını, bazen de parçalı olduğunu söylediği kişiliğimle ilgiliydi. Bu konu aklını gerektiğinden çok kurcalamışa benziyordu. Çünkü üç kısa paragrafı yazmak için epeyce uğraşmış, sayısız cümlenin üstünü çizmişti:

Aslında eğilimleri konusunda hiç yalan söylemedi. Ama bence bu davranışının ardında dürüstlüğü değil, başkalarına sunacağı idealize edilmiş bir kişiliğin olmayışı yatıyordu. Çünkü en gerçek yalan, biçim verilmiş kişiliktir; kendimizi karşımız-

dakine istediğimiz biçimde kabul ettirme çabası... Eğer acımasız olmam gerekirse, kişiliğinin ahlâki, duygusal ve insani bir çatısı olmadığını söyleyebilirim... 'Kişiliğim' dediği o şeyin merkezinde kalın bir küf vardı sanki... (Burada Tahir Bey'e sesleniyordu.) Güç sana her zaman yakışmıştır. Onun üstünde ise bol bir palto gibi sırıtırdı, eminim. O güçsüzdü, içinde sırtını dayayıp direnebileceği, üstünde kalkıp durabileceği bir dayanak, öz yokken yine de onu hayatın içinde dimdik ayakta tutan kuvvet neydi? Çok düşündüm. Belki köksüzlüğü, ruhsal açıdan yerleşik olmamasının verdiği hareket yeteneği... Cevap bu olabilir mi? Anlamsızlık bu. Ama zaten onun yaşamına verdiği bir anlam da yoktu, anlamsızlığının nedeni de kesinlikle buydu bence. Onun için sadece değerli olan önemliydi; yani benim "gibiler", ya da "şeyler". (Bu, güzelliğimi betimlemek için seçtiği sıfatların hep çok somut, genellikle de mücevherlere ait olmasından bile anlaşılırdı.) Yaşamını bunlar süslüyordu. Birini elde etmiş olmak ona yetiyor, kazandığı zaferlerin üstüne gelecek inşa etmek aklına bile gelmiyordu. Bu tavrın aslında yıkıcılık olduğunun ikimiz de farkında değildik o zamanlar...

Üstünü çizdiği cümleleri zorlukla okudum:

Henüz nasıl harcayacağına karar vermediği parası var ve kendini hayatın kollarına atmaya hazır, ama yazık ki bir hayatı yok... (Burada gülmüş olmalı.) Beni bu nedenle, yani kendine bir hayat edinmek için istiyor. Yine de kendini ortaya koyuşundaki yalınlığın etkileyici olduğunu kabul etmeliyim. Onu şu haliyle tanımlamak gerekirse, kendini ne iyiliğe, ne kötülüğe adamış, ikisine de eşit uzaklıkta, hareketsiz duruyor diyebilirim... Yoksul biri gibi. Aslında bu pek de yanlış değil, çünkü maddi açıdan ne kadar cömertse, ruhsal açıdan cimrinin teki. Yoksullara para dağıtır, ama onlara acıyamaz. Cömertliği bir erdem olarak değil de, parayla satın alabileceği bir sıfat olarak görüyor olmalı.

Bu paragrafın altına Tahir Bey, düzeltme yapan bir hoca tavrıyla kısa bir cümle eklemişti.

Sevmeyi bilmeyenin acıma duygusu olabilir mi?

Onu Işık'ın başka kısa bir cümlesi izliyordu:

Belki de onu sık sık aldatan, duyarsız bir iradenin kurbanı oldu hep.

Öteki sayfalarda, genellikle yaptığı –daha doğrusu başlayıp bitiremediği– resimlerle ilgili, kendini sivri diliyle insafsızca eleştirdiği düşünceleri, sağlığıyla ilgili sorunları, bazılarını hatırladığım olaylarla ilgili kayıtlar ve her seferinde üstünü çizip karaladığı sayısız şiir vardı. Son sayfalarda eskisi kadar iyi görmediğini, kırmızının tonlarını ayırmakta zorlandığını üç kez belirtmişti.

Yazdığı her satırda huzursuzluk, endişe ve tabii mutlaka küçümseme buram buram kokuyordu. Överken bile yermişti beni.

Sevişirken inanılmaz, bunu inkâr edemem. Bence olağanüstülüğün sırrı sevgisizliğinde değilse, bu işi hayvanlara özgü bir doğallıkla yapışında. Ne çelişki! Bedeni gözalıcı bir saflıkla alıcısına sunulmuşken, ruhu bezdirici bir yavanlıkla dolu. Belki ruhunu küçümsüyorum, ama bedenine tapıyorum. Ah, yaşamını üstüne temellendirdiği şeyi bir keşfedebilsem. Boşuna çabalıyor olabilirim. Belki de içi hiç yapılanmadı ve ruhu büyük yıkımlarla dolu. Aslında oldukça saçma bir düşünce bu. Çünkü onun ruhu yok. Evet, yok. Kendini kendinden bile gizleyen birine nasıl ulaşabilirim?

Birkaç sayfa sonra Işık'ın kısa cümlesini, Tahir Bey'in yorumu izliyordu, birbirleriyle zekâlarını yarıştırmaya çıkmışlar gibi.

Duyduğum acı tıpkı gölge gibi, aşkı izliyor ve asla yok edilemeyecek...

Tahir Bey'in cevabı –ben anlamasam da– kısa ve netti:

Mutluluk, acıyla, kaynağının yer değiştirmesinden doğar...

Hiç mutlu olmayanlar mutsuzluğun da farkına varamazlar...

Sonra Işık'ın yine sonu gelmeyen, mantıksal bağlantıları tartışılır, rastgele sayıklamaları:

Kendisini daracık bir hiçliğin içine hapsetmişti, buna rağmen küçücük, evet küçücük bir adım atıp duvarlara yaklaşmadı. Dışarısını hiç merak etmemiş olmalı. Meraksızlık! Düş kurmak! Düş kurmak mutsuzluğun sonucu mudur, yoksa mutluluk özlemi mi? Her neyse, o, mutlu, her şeyi doyurulmuş biri gibi hiç düş kurmaya kalkışmadı... Çorak hayal gücü hiç filizlenmedi... Hep gözüyle gördü, yüreğini kullanmadı. Daha ilk günden, beni tutuklamaya geldiğinde bile fark ettiğim, belirgin sınırları vardı; benimse, hiç olmadı... Kollarını hep yengecin kıskaçlarını andıran bir biçimde önünde yay çizer gibi tuttuğuna bakılırsa, yapısı dişi; bu yüzden seven değil, hep sevilen olmak istiyor. Sevmeyi kusur sayıyor gibi. Aslında eğilimlerimizin birer kusura dönüşmesi olağandır, değil mi? Çünkü kusurlarımızı eğilimlerimizin tutkusu doğurur. Ama o kusursuzdu, çünkü hiçbir eğilimi ve tutkusu yoktu... Sadece kaygıları vardı. Kayıtsızlığının ve duygusuzluğunun nedeni olan kaygıları... Kayıtsızlık ve duygusuzluk endişeye karşı geliştirilen kalkanlar değil midir?

Tanrım kişiliğinin yansıdığı yüzey öylesine ince ve mat ki.

Birkaç sayfa sonra yine "endişe" konusuna dönmüştü: Benim endişelerime, var olduğundan habersiz olduğum kaygılarıma.

Derin, geniş endişesinin kökeninde ne var? Çocukluğu? Babası? Hayır, asla babası olamaz... Aslında kaygılarının değil, kıskanmamasının ardında babası, yani babasızlığı var. Anne-

lerini babalarından kıskanmayan erkek çocuklar, kıskanmayı hiç öğrenemezlermiş... Aslında babası olsaydı da hiç kimseyi kıskanmayacağına eminim. Çünkü o üşengecin teki, kıskanmayacak kadar tembel: Ruhsal anlamda tabii... Ruhsal olarak öylesine tembeldi ki –kıskanmak bir yana– düşsel anlamda bile olsa, kendini hiç aldatmaya kalkışmadı... Hep endişeliydi, ancak keskin sezgileri vardı. Sık sık benim bir ölü olduğumdan kuşkulandığını hissederdim. Bunun nedeninin sadece bende var olan, başkasında hiç karşılaşmadığı yalnızlık duygusu olduğunu söylemişti bir keresinde... Belki haklıydı, yalnızlıktan sıkılmazdım; çünkü insan ne zaman kendini yalnız hissetse hemen kendini aramaz mı? Peki, neden ölüydüm ben?

Cevabı Işık yerine Tahir Bey vermişti, o kırık, ama kendinden emin el yazısıyla.

Çünkü en mutlak, en sonsuz yalnızlık ölümdür... Dostoyevski okumamış birinin bunu kavramış olması şaşırtıcı... Bu arada, babası olmayanın Tanrısı da olmaz... Ama anlaşılan o Tanrıtanımaz biri değil; daha çok temel güvenlik duygusu kurulmamış, oluşmamış birine benziyor. Bu da babasızlığın bir sonucu olmalı.

Dostoyevski! Demek, Tahir Bey o gün Dostoyevski okuyup okumadığımı sorduğunda kim olduğumu biliyordu. Peki nasıl? Cevap açıktı: Bu defteri çok daha önce, belki 1983'te, Işık öldükten hemen sonra okumuştu.

Defteri bu gözle tekrar gözden geçirdim. Tahir Bey iki değişik kalem kullanmıştı; defterin sonunda yazdıklarının mürekkebi daha parlaktı. Bu aradığım kanıttı. Işık'ın günlüğü zorlukla yazdığı belli olan cümlelerle sona eriyordu, yüzümle ilgili ilk ve tek paragraf buydu.

Hayatında terk edemeyeceği hiçbir şey yok... Yüzünden bile vazgeçebilir. Varlığını besleyen, ona böylesine kesin, ama tanımsız, keşfedemediğim bir kimlik veren giz ne? Bilmiyorum,

ama beni yavaş yavaş yok eden bu giz. Bunu biliyorum, giz kimliğinde gizli ve bulaşıcı. Emin olduğum tek şey bu.

Bunları okuyunca dik yokuşun sonuna varmak üzereymişim gibi durakladım. Işık da hiçbir şey bilmiyordu. Güldüm, söyledikleri bilgiye değil, sezgiye dayanıyordu. Hayal kırıklığı; kendimi geriye bıraktım. Canım yine içki istiyordu. Hemen banyoya gidip yüzümü soğuk suyla yıkadım, sonra uzun uzun, daha önce hiç bakmamışım –sırdaşımmış– gibi bakarak aynadaki yüzüme daldım. Korkmuş, bütünlüğü allak bullak olmuş biriydi karşımdaki. Ama aynada gördüğüm yüzdeki korkunun inandırıcı bir temeli vardı: Işık'ın varlığı... Işık'ın varlığının labirentlerinde dolaşmıştım, bundan daha ürkütücü ne olabilirdi? Kendime hak vererek, pusuya düşmüş bir hayvan gibi, gelecek merakıyla beni seyreden yüze sempatiyle gülümsedim. Işık'ın anlattığı –ya da anladığı– kadar karmaşık, ya da ayrıksı biri değildim ben. Sorun bakış açısıydı. Işık'ın hatasının beni hep bir sanatçının gözüyle görmek olduğunu şimdi, yazdıklarını okuduktan sonra daha iyi anlıyordum: Değerlendirmeleri buğulu bir camın ardında duran bir nesnenin resmedilmesi gibi sisliydi. Sevdiği portremi çizerken, var olan hatlarımı değil, var olmasını umduğu belirsizlikleri önemsemiş, öne çıkarmıştı. Umutla başımı salladım. Işık beni küçümsemiş olsa da, ben kendime tarzı olan bir yaşam yaratabilmiştim. Işık'a gelince, o yaşamı –belki de sanatını– gerektiğinden fazla ciddiye almış, Tanrı'ya eş bir ihtirasla, sonunda labirentlerinde kaybolacağı bir karmaşa yaratmayı yeğlemişti.

Dudaklarımı keyifle kıpırdatırken birden Işık'ın varlığında saklı olan o gerçeği fark ettim: O, mutlu olmak için yaratılmamıştı. Aslında bunu kavramam için talih bana birkaç kez fırsat vermişti. Üstelik ilkini, her yeri sellerin bastığı o yağmurlu günde önüme kadar getirmişti de. Seviştikten sonra aynaya gidip uzun uzun yüzünü seyrettiği o koyu akşamüstü; boy aynasının önünde şaşkındı, hep yüz yüze olduğu halde hiç karşılaşmayacağını sandığı şeye –gerçek kendisine– baktığını fark etmişti sonunda. Yüzü asılmıştı, midesi bulanıyordu ve bitkindi.

Bitkinliğinin nedeni ne havanın kasveti, ne de sevişmenin yorgunluğuydu; mutlu olma isteği çökmüştü; sevişmelerimizin artık alışkanlığın hüzünlü bir yinelenmesi olduğunu anlamıştı. O gün mutsuzluğunun derinliğini anlamalıydım. İkinci olay, ayrılışımızdı. Işık'tan ayrılır ayrılmaz, varlığım yok oluşun yarattığı o yıkıcı kaostan kurtuluvermişti. Çünkü Işık'ın mutsuzluğunun gölgesi üstümden kalkmıştı.

Salona geri döndüm. Mutlak, katıksız bir mutsuzluk; seçimi buydu. Bir düşe ait olması, düşlere karışması gerekirken, Işık düşlere arkasını dönmüş, gerçeklere âşık olmayı yeğlemişti. Belki de bu yüzden onu suçlayamıyordum. Suçlu olan lanetli bilgiydi: Bilgisi onun gizemli, kabul edilebilir bir kadın olmasını engellemişti. Oysa ihtiyacı olan derinlik değil, bir parça sisti. Bunu ona söyleyememiştim. Çünkü seçtiği sissiz, berrak yolda yönünü yitirdiğinde rastlamıştı bana. Güldüm, kim bilir, belki de sandığım gibi rastlantı değildi her şey. Beni kullanarak, kendinden kurtulmayı denemiş olamaz mıydı? Dünyaların arasında gidip gelememek. Hepimizinki gibi Işık'ın da iki dünyası vardı: Öndeki gerçek, gerideki düşsel dünya. Işık bu iki dünyanın arasındaki köprüleri kuramamış, birinden ötekine geçip, tekrar geri dönememiş, arasında boğulmuşa benziyordu.

Yüzümün gizinin ne olduğunu, benden, beni seven kadınlara bulaştığını, Işık'tan değil, Tahir Bey'den öğrenecektim: Işık'ın cümlesinin sonuna eklediği notlarından. İki sayfa: Tahir Bey'e beni hayatın en garip, en anlamsız suçlamasıyla mahkûm etmek için bu kadarı yetmişti.

Görünüşte yıllarca önce ölmüş karısına sesleniyor, onu avutuyor, açıklıyor ve bağışlıyordu. Ama bu bağışlamanın ardında Tahir Bey'in yaşamına sinen o kutsal rahip tavrı vardı. Merhameti, incinmiş kibriyle çiftleşmiş, sevecen özünü yitirmişti. Bu yüzden Işık'a yönelik acıma duygusu şefkatle değil, küçümsemeyle yüklüydü. Belki Tahir Bey'e –ona karşı çaresiz bir öfke duyduğum için– haksızlık ediyordum, ama yine de düşüncelerimin gerçeğin bir yüzünü yansıttığını hissediyordum.

Tahir Bey'in notu Işık'a yazılmış bir mektubu andırıyordu ve kuşkulu, içtenliği tartışılabilinir bir bağışlamayla başlıyor-

du. (İçtenliği konusundaki kuşkumun nedeni, yazdıklarının hayatla ilgili şeylerden çok, edebi bir denemeyi andırmasıydı belki de.)

Seni bağışlamamı istemen anlamsız, çünkü seni hiç suçlamadım. Her şeyin farkındaydım, yine de seni tutmak için elimden bir şey gelmedi. Çünkü senin hep isyana açılan bir kapın vardı: Özgürlüğün... O kapıdan çıkıp gittin o adama. Zaten özgürlüğe âşık biri, özgür olmayı seçen bir kadını nasıl suçlayabilir? Keşke âşık olduğun için sen de kendini bağışlayabilseydin; Schoendoerffer, "Büyük şeyler sevgisiz yapılamaz," diyor. Hayat, bu anlamda bildiğimiz en büyük şeydir ve her büyük şey gibi, sevgisiz yapılamaz. Sevdiğin ve sonuna kadar gittiğin için –kendinden başka– kim suçlayabilir seni? Ben suçlamadım, suçlamıyorum. Sevgi her seferinde benliğimizi aşar; bana ne olacak, acaba, olmalı mı gibi kaygı yüklü soruları geride bırakır. Sevgi kendimizden vazgeçebilme, yazgımızı denetimsiz geleceğe bırakabilme cesaretidir. Sevgi –senin yaptığın gibi– yürekliliktir ve asla hesaplanarak bulunmaz; çünkü o hep sonuçtur. Sevgi soru değil, insan türünün bulduğu en muhteşem cevaptır... Sanatçının büyük sözcüklerden korkmaması gibi, âşıklar da sonlardan, acılı ayrılıklardan korkmazlar... Ayrılığa gelince, ayrılık yalnızlıktır, ama hiçbir sevgi, ne denli büyük olursa olsun, varoluşumuzun yalnızlığını yok edemez. Hep duyduğun o büyük, gerçek yalnızlık, bilinmezlik, sanırım buydu. Bu gezegenin üstündeki insanın yalnızlığından söz ediyorum. Hem insan, bilinen değil, bilinmeyen olarak tasarlanmıştır. Sen sevdin, âşık oldun, vazgeçmedin ve teslim oldun. Hiç kimse, kendini bu nedenle suçlayamaz: Umut aşkın her safhasında vardır ve eğer sonunda teslimiyet yoksa, yaptığın yolculuğa aşk denebilir mi? Seni yok ettiğine inandığın gize –ya da adama– gelince. Onu anlamak, çözmek ya da kavramak için yapman gereken, belki de sadece kendine bakmakla sınırlıydı. Çünkü birisini anlamak için kendimizden yola çıkmalıyız... Sen –ve öteki kardeşlerin– ne iseniz, o sizin tam zıt kutbunuzu oluşturuyordu. Madde, an-

ti madde gibi... Sadece adlarınıza bakmak bile, sizleri yok etmek isteyen gücün kimliği hakkında ipuçları verebilirdi sana. Işık, Duygu, Sevda ve şimdi de Ferda... Sen: Yani gerçek; kardeşlerin: İnsan olduğumuzu kanıtlayan duygularımız, aşk ve yarın... O gizil güç, aslında yaşamınıza kasdeten sinsi bir düşman değil mi? Peki, gerçeğe, duygularımıza, aşka ve geleceğe düşman olan ne olabilir? Yaşam, gerçeklere arkasını döner, merhameti ve aşkı unutur, geleceğe gözünü kapar ve kendini aşmaya çalışmaz, sadece varlığını korumak haline dönüşürse, ölümcül bir zehirle çürür: Sıradanlıkla...

Mektubun –ya da birkaç ay önce yazılan notun– burasına gelince her şeyi, ölümleri, yüzümü değiştiren gizi, Tahir Bey'in gözünden bakarak kavrayıverdim: Bilincim, derin yorgunlukları izleyen o anlaşılmaz zihin açıklığıyla parıldıyordu. Işık'a, Duygu'ya ve Sevda'ya bulaştırdığım, sonunda onları ölüme sürükleyen, yaşamlarını zehirleyen hastalık, sıradanlıktı. Tahir Bey, her büyük yolculuğun sonu büyük bir keşiftir, demiştir. Sıradanlık –ya da sıradanlığım– böyle bir sonuç muydu? Tahir Bey'in yazdıklarını bir solukta bitirdim... Değerlendirmeleri, kimliğini bildiği birine yöneltilmiş gibi acımasızdı. (Sadece değerlendirmelerinin değil, yazdığı her şeyin bana yöneltildiği apaçıktı. Çünkü Tahir Bey Işık'a, ölümünden sonra öteki kardeşleriyle birlikte olduğumu biliyormuş gibi seslenmişti. Bu mantıksal tutarsızlığın bir tek açıklaması vardı: Okuyucunun bilinmesi.)

Çevreye yönelik bir umursamazlıkla, kendi çıkarlarına dönük, keskin, kuşkucu bir dikkat, iki farklı kişilik özelliğinden çok, sıradanlığın iki değişik biçimde ortaya konuşudur...

Sıradan! Ben bir budala mıydım? Tahir Bey'in cevabı alttaki paragraftaydı.

İnsanları sıradanlaştıran akıl ve zekâ yetersizliği değil, hayata yönelik eğilim ve seçimleriyle ahlâki tutumlarının sığlığıdır...

Varlığının penceresini sevgi ve insan soyuna kapayan, kendi varlığının rahminden doğmamış, sıradanlığın kozasından dünyaya gelmiş birisi...

Daha fazla okumak istemedim. Yerimde olsaydınız siz de öyle yapardınız. Defteri kediye bırakıp yatak odasına sığındım. Tahir Bey'in değil de, Tanrı'nın yargılayıp mahkûm ettiği biri gibi hissediyordum kendimi. Çaresiz, küçülmüş ve biraz da öfkeli. Bir süre kımıldamadan sırtüstü yattım. Bencillik ya da sıradanlık! Hayata bakışım, hayat felsefesi denilen neydi? *"Hayatta kalmak için ilkem şudur: Birinci, ikinci ve üçüncü olarak ben gelirim, sonra başka hiçbir şey... Sonra gene ben ve daha sonra öteki insanlar..."** Birkaç yıl önce Nejat'ın masasında bulduğum bir kitapta bu satırlara rastlar rastlamaz, 1981'de, Faruk'un bizi o çiftlik evine götürdüğü gece düşündüklerim aklıma gelmişti. Davranışlarım, yamaçlarını bu iki cümlenin oluşturduğu bir vadiye mi sıkışmıştı?

Biraz daha yattım, ama sonra sıkıldım. Kendi kendime uzun uzun düşünme alışkanlığım yoktu; belki edinmediğimden, belki de Nazan'ın dediği gibi fikirlerle ilişki kurmadığımdan. Aynaya yürüdüm, suçlu yüzüm, masum bir kurban gibi beni süzüyordu. Sıradanlık! Sözcüğü birkaç kez art arda yineledim. Yüzümün hatları değişmemişti.

Yeniden Tahir Bey'in yazdıklarını düşündüm: Sıradanlığımdan vazgeçmiş, Işık'ı teselli ediyordu.

Kendimi hiç aldatılmış hissetmedim. Hem aşk da, yaratıcılık gibi masumiyetten çok günahkârlıkla beslenmez mi? Onu sevmiş olmanı da anlayabiliyorum; zaman zaman hepimiz sıradanlığa derin, tutkusal bir özlem duyarız. Eğer ona duyduğun aşkın ardında bu tutkusal yöneliş yoksa, o zaman kendine duyduğun öfkeden kuşkulanmalısın. Çünkü aşk genellikle insanın kendi yıkımından haz duyması, benliğinin parçalanışını zevkle seyretmesidir. Sıradanlığın panzehirine gelince. Bu aşktır, sadece aşktır, başka hiçbir şey değildir... Keşke seni sevebilseydi.

(*) Primo Levi.

Geriye çekildim, irkilerek. Bilincim hâlâ o zihin açıklığıyla parıldıyordu. Tahir Bey "keşke" derken yazdıklarını okuyacağımı düşünmüş olmalıydı. Biraz düşününce bundan emin oldum. (Defteri vermesini Veysel'e o söylemiş olabilir miydi?) Keşke Ferda'yı sevebilsen, asıl söylemek istediği buydu. Ferda'yı sevmek! Birini sevmeyi başarabilir miyim? Bir süre de bunu düşündüm, sonra Tahir Bey'in son sözlerini bitirmek için yeniden deftere döndüm. Artık yazdıkları kendisi, belki de çatlağın derinleşmesine yardım ettiği bina, içindi.

Ülkemiz, katıksız bir erkekliğin, iri fallus gibi dimdik ayakta duruşundan ibaret? Bakan ne görüyor? Asık suratlı, hiç gülmeyen, yeteneksiz erkekler ve bu erkeklerin yazacağı, onların sorumlu olduğu bir tarih...

Bizim sevdiğimiz vatan bu mu? Ruhu, dokusu, sezgileri ve öfkesi hep erkeksi, adından başka hiçbir kadınsı öz taşımayan vatanımız.

Kadınlar bizi emzirip sevdiler, ama aklımıza dokunmadılar; akıllarımızı biçimlendirmek sadece babalarımıza kaldı. Soru şu: Bizlerin, bu binada oturanların ve ulusumuzun ahlâki bir vicdanı var mı? Bu soruya verilecek cevap, yazgımızla çok yakından ilgili. Unutmamalıyız, insanlığın yasası, insanların yaptığı her yasanın üstündedir... Korkuyorum, yazgımız korkutuyor beni. Ama kişisel bir korku değil bu; çünkü artık bedenime yönelmiş bir yok etme niyetinden korkmuyorum. Bunu aştım. İnsanın yazgısı ölümdür ve sanıldığının aksine ölüm peşimizde değil, birkaç adım önümüzdedir hep... Yani o bizi değil, biz onu izleriz... Ölümümün nerede durduğunu görüyorum. Bu ne korkutuyor, ne de mutsuz ediyor beni. Ama küçümsemekten kendimi alamadığım bu korkusuzluk aslında tam bize özgü, tüyler ürperten bir yadsıyış: Bizler ölümü küçümserken aslında yaşamı da küçümsemiyor muyuz? Neyse, zaten "hayat" feylesofun dediği gibi, "güzel" değil. Güzel olan "onu betimlememiz..." Yine de hayat bana verdiği sözünü

tutmadı. Bunun için seni affetmiyorum... Affetmiyorum, eğer karşılaşırsak göreceksin.

Son sözleri bunlardı. Bağışlamadığı ve son kez meydan okuduğu, Tanrı'ydı. Sanki bunu okumamış sesinden dinlemiştim. Geleceğe ait karanlık bir kaosun habercisi olan sesi, şeytani bir kehanetle yankılanıyordu. Onu görecekmişim gibi geriye döndüm. Arkamda beni seyreden Tahir Bey değil, kediydi. Işık, Duygu, Sevda'nın (ve şimdi de Ferda'nın) –adları gibi– büyük ve değerli bir bütün oluşturduklarını, bu anlamlı bütünü yok eden hastalığın yüzümden bulaşan sıradanlık olduğunu, Ferda'nın kurtuluşunun ise onu sevmemle mümkün olacağını öğrenmiştim... Yani merak ettiğim şeyi, 1981'de sıradanlığa teslim olan yüzümün hâlâ inanmakta zorlandığım gizini...

Bir süre düşündüm, sonra Tahir Bey'e inanmamaya karar verdim. Hayatının ardında gerçeklere duyduğu aşk ve dehası vardı, ama ya insanseverlik? Bu konuda kuşkuluydum. O insanlardan çok, insanlığı seviyordu. Yine de defteri okuması için Ferda'ya vermeye karar verdim.

XXI
(Son)
(Ağustos 1997 - Pazar)

İşte öyküm, başka başka yerlerde yürüyüp, hep aynı yere varmak, ya da hep aynı yerde gezinerek, başka başka yerlere gitmek kadar kafa karıştırıcı, 3 Ağustos 1997'nin sabahında bir ceset gibi yerde yatıyor.

Ağustos 1997, ayın üçü, Pazar, saat altı: Ferda'nın doğum günü bugün. Gelecek umudu taşımayan –iftiraya uğramış– öyküm, bir süre sonra güneş doğudaki pusun ardında, çalılıklardan düzlüğe çıkan bir kirpi gibi belirdiğinde noktalanacak. Bir kez daha tekrarlıyorum: Suçsuzum, tıpkı sizler gibi. Suçluysam bile unutmayın, en çok sizinki kadar bir suçluluk bu.

Öykümün (ya da hayatımın) –boynuma asılan hastalık taşıyıcılığı yaftası nedeniyle– dar bir kapıdan geçtiğinin farkındayım. Cehennemin kapısı! Belki öyle bir kapı vardır. Cennette yaşamıyorum ama –Işık'ınki gibi– kendi özel, tasarlanmış bir cehennemim de yok. (Kimse beni cehennemin ateşinde kızartamayacak.) Ne cehennemim, ne de cennetim var. Kulaklarımda insana huşu veren ilahiler gezinmiyor, ama cenaze marşları duyduğum da söylenemez. Aslında cennetle cehennemi birbirinden ayırmak saçmalık. Cennetle cehennem –deniz gibi– asla bölemeyeceğimiz uyumlu bir çift'lik, bugünle, yarın kadar iç içe. Unutmayın, yarın dediğimiz aslında geleceğin bugünü değil mi?

Cennet cehennem, bugün, yarın, iyilik, kötülük... Hepsine inanıyorum, tıpkı sizler gibi. Çünkü sizler gibiyim. Ne hastayım, ne de hastalık taşıyorum. Ne insan soyunu ve hayatın anlamını tehlikeye atan bir caniyim, ne de bir çocuk kadar masumum. Sizler gibi yiyen, sizlerden biraz daha fazla içen, sizler gibi uyuyan, sizler gibi sevişen biriyim. (Belki sevişirken ağzımı istisnasız hepimizin dünyayı selamladığı o odağa yaslamayı seviyorum, ama bu o kadar önemli bir farklılık sayılmaz, değil mi?) Bu arada bir okuyucu olarak beni yargılayıp mahkûm etmenin kendinizi de yadsımak anlamına geleceğini unutmayın.

Özetle, marş yok, ilahi yok, cehennem ateşi yok, suç yok, altın hayaller ülkesi yok ve sıradanlık diye bir hastalık yok. Yaşamaya niyetli, anakaradan ayrı bir ada gibi yaşama uzak değil, yakın bir ben'den söz ediyorum. Evet ben, benim, ama kendimden çok sizlere benziyorum. Belki renklere Işık gibi hükmedemiyor, ya da Ferda kadar çok çiçek tanımıyorum. (Hayatımda –birçoğunuz gibi– hiç küpe çiçeği görmedim; görseydim de küpe çiçekleri bende coşkulu, taşkın dalgalar yaratmazdı.) Ama benliğim kişiliğimle uyumlu, örtüşüyor. Kişiliğimi lanetli yaratıcılar gibi düşlere göre değil, (bir yoksul gibi, alçakgönüllülükle) benliğime göre uzatıyorum. Tahir Bey, ya da Işık gibi, Tanrı'ya ait olanın peşine düşmeyi hiç düşünmedim. (Tanrı'nın olanı Tanrı'ya bıraktım.) O karı kocanın, o ikisinin dünyası, olması gerektiği gibi insani köklerine değil, içinde yaratıcılara ilişkin cevabı olmayan sorular, korkular barındıran bir evrene ait. Onlar gibiler, her şeylerini bizlerden büyük, değerli sanırlar. Tanrılarını bile. Tahir Bey'de de –Işık'ta da– kötü niyet denebilecek bir şey vardı: Olağan yaşama, aydınlık tanrılara karşı geliştirilmiş şeytansı bir nefret. Nefret ve küçümsemeyi çok uzatırsan, sonunda şeytan olursun. Artık biliyorum, kimimizin hayat gerçeği ruhsal, kimimizinki maddesel. Işık benim ruhsal bir hayat edinmeyi seçmemiş olmamı kabullenemedi. Reddedişi, karşılaşmamızı uyumlu bir beraberlik yerine, karmaşa ile yalınlığın (sıradanlıktan söz etmiyorum) gergin yüzleşmesine dönüştürdü. Eğer beynini bedeninin, düşüncelerini hazzın gerisine çekebilseydi, bu karşılaşmadan ikimiz

de kazançlı çıkabilirdik. Pes eden o oldu. Benim yerime –kendini budalalığa karşı savunacak bir yol bulmuş gibi– benim hayatımdan sıkıldı. (Bazılarının hayatını sıkıcı bulabilirsiniz ama bu onlara suç yüklemez öyle değil mi?) Zeki, yetenekli bir sanatçı olarak benden nefret etmiş olmalı. Ya yalnızca bir kadın olarak? Bilmiyorum; kadınlığıyla, aklı eşlik etmezken, tek başına hiç karşılaşmadım. Sanatçı kişiliğine gelince, güdük dediği yaratma güdüsünü uyararak doyuruyor olmalıydım. İlgisizliğim onda istek iksirinin kazanlarını kaynatmış olmalı. Belki biraz da her insanda var olan o kirlenme ihtiyacı... Belki de varlığını Tanrısal aydınlıktan loş dünyaya taşıma isteğine karşılık veriyordum. Ateşin üstüne söndürmek için atılan tozlu toprak sanmış da olabilir beni.

Ruhsal ve bedensel: Aynı olayın sonucu olmalarına karşın ateşin ve dumanın birbirine karışmaması gibi, birbirine tavır alan iki özellik, ya da karşıtlık. Hastalığı bu gerginlikten doğmuş olmalı. Çünkü tekrarlıyorum– sıradanlık diye bir şey, bir hastalık yok.

Bir an için böyle bir hastalığın var olduğu, söylenildiği gibi kişinin kendisine yönelik keskin dikkatinden, başka varlıklara karşı duyarsızlığından doğduğu, çevreye ve hayatın değerli şeylerine bulaştığı doğru olsa bile, bu gerçeği bir insan olarak nasıl kabul edebiliriz?

Toplum yararı ve insanlık için şiddetle reddetmek durumundayım bu gerçeği. Bu tavrımı kişisel bir aklanma isteği ya da savunma içtepisi olarak algılayanlar, sadece kötü niyetlilerdir. Yaptığım, hepimizi –bu arada sizi de– korumaya çalışmak. Amacım gerçekleri yoğurup yeni bir kalıba dökmek, yeni bir şekil ve anlam kazandırmak hiç değil. Ben sadece insan soyunu ağır bir suçla mahkûm etmeye niyetli şeytani fikirlere karşı kendimi –ve sizi– korumaya çalışıyorum. Soyumuzun Tahir Bey gibilerin gözüyle yargılanmasına engel olmalıyız. (Tahir Bey'i ciddiye almak isteyenler yaşamına baksınlar. Hayatını doğru dürüst kuramamış biri nasıl olur da dünyaya yeni bir biçim vermeye kalkışır?) Değerli olan her şeyin sıradan insanlar için üretildiğini hatırlatmak. Tahir Bey'e verilecek en iyi ce-

vap bu olurdu. Ben –sizler gibi– aynaya kendimle karşılaşmak için bakarım. Ya onlar? Onlar yüzleriyle değil, bilinçleriyle karşılaşacaklarmış gibi bakarlar aynaya. Onlar için yaşamı aşan değerler vardır. Bu benim için –sizin için de– geçerli bir ölçüt değil. Yaşamdan daha önemli hiçbir şey, hiç kimse yoktur benim için. Yaşam hiçbir şey için feda edilemez. Özgürlük, adalet, erdemler... Bu kavramlar yaşamdan daha önemli değillermiş. Tahir Bey gibiler için bunlar "yaşamı aşan değerler" olsa da, bizler için durum böyle değil. Çevremde bana (bize) ait, parçası olduğum bir dünya var. Kutsallığını düzenin, olağan yaşamın oluşturduğu bir dünya. 1981, bana bunu öğretti.

Sıra Işık'ın güncesine yazdıklarında. Bir şeyler söylemeden önce size bir güncenin ne olduğunu hatırlatmak isterim. Güncesi, insanın kendisi ve başkaları hakkında tasarlanmış yalanlar söylediği yerdir. (Işık'ın fikirleri: Arap yelkenlisi gibi değil miydi? Onu önüne katıp uzaklara sürükleyen... Şikayetleri hakkında şunu söyleyebilirim: Bir Yahudi gibi cezalandırılmaktan hoşlanıyordu.) Tahir Bey'e gelince, insanın kendini başkalarına haklı göstermesinin en inandırıcı yolu –ve alçakça olanı– vasiyetnamesini kullanması değilse, intihar etmeden önce bıraktığı yanıltıcı itiraftır. Tahir Bey bu iki yolu da ayrı ayrı denedi. Işık'ın güncesine eklediği paragraflarda sözünü ettiği her şey, parçası ve mirasçısı olmadığımız, lanetlenmiş bir zenginliğe ait. (Bu arada Tahir Bey sanıldığı kadar güçlü biri değildi. Gerçek güçlüler, güçlerini ağırbaşlı bir çekingenliğin ardına gizlemezler mi?) Işık ve Tahir Bey. Yazdıklarına bakın; en çok neye benziyorlar? Ruhçözüm uzmanları? Onlara inanır mısınız? Ben inanmam.

Ferda! Sürekli iç tazeliği: Keşke onu sevebilsem. (Ama ona âşık olmak için göstereceğim her çaba, sıradanlığın öldürücü, bulaşıcı bir hastalık olduğunu kabul etmek anlamına gelmeyecek mi? Kendini inkâr etmek!) Eğer onu sevebilmem yaşamasını sağlayacaksa, her türlü suçu yüklenmeye hazırım. Çünkü ben de (sizler gibi) kötü biri değilim. (Kötülükle Ziynet'in bedeninde tanıştım ve karşılaşır karşılaşmaz hemen geri çekildim. Tanrı şahit buna.) Ama bu bazıları için yeterli değil. Ben-

den istenilen, kimseye iyilik etmemiş olmanın da bir çeşit kötülük –sıradanlık– sayıldığını kabullenmem. Bunu kabul etmemi beklemeyin. Ferda'ya yönelik tavrım, kesinlikle bir vicdan sorunu değil. Zaten çoktandır vicdan azabı göğsümde değil, belleğimde yerleşik. Ve ben arada, tıpkı eski bir sandığın içinden çıkarıp baktığım değerli bir mücevhermiş gibi, onu göğsüme indiriyor, indirdiğimde de acıyla irkiliyorum. Çok sık olmuyor bu, yani sürekli rahatsız edici bir vicdanın baskısı altında söylemiyorum bunları. Ferda'nın ölmesini istemiyorum; asla istemiyorum. Ama yaşaması da benim elimde değil. (Bir kadına hayat verecek kadar âşık olabilir miyim? Eğer bir kadın beni, kendine ait fikirleri olan biri gibi hissettirirse belki.)

Şu anda, mutfak, odalar, salon, dairem, bina (çatlak hâlâ var), kent, hatta bütün evren sessiz. Bu büyük sessizlikle bıçaklanıyorum ve birazdan ölecekken dayanamayıp uyumak istemek gibi saçma, ama karşı konulmaz bir istekle Ferda'ya âşık olmayı düşünüyorum. Bilincim yarı kapalı, ya da yarı açık: Tam doğmanın eşiğindeki gibi. Şu anın bilincindeyim, ama daha sonra her şeyi unutacağım. Bizim gibilerin belleği olmaz. Böyle dediğinizi duyar gibiyim. Aslında bu sözler canlılığımızın bir sonucu, yarı ölü oluşumuzun değil. Biz canlıyız. Hayatlarımızın anılaşmasına izin vermeyiz. Galatasaray'daki –ana– gözleri, Şili'de gecekondularda süt dağıtanları, Saraybosna'daki parçalanmış bebekleri, Veysel'in 1981'de ikiye –belki de üçe– bölünen ağabeyini, Beyhan'ın çocuğu olmadığı için ölmeye karar verdiğini, Tahir Bey'in karanlık hücrelerini, Ayhan'ı, anılaştırmadan unutacağım. Belleğim –tıpkı vicdanım gibi– 1981'de yer değiştirdi. Beynimden, bana ne, beni ilgilendirmiyor, dediğim boşluğa taşındı. Hepimizinki gibi; sizlerinki gibi.

Adım? Adımın ne önemi var? Çok istiyorsanız, beni kendi adınızla çağırın. Bu bütün sorunları çözer. Zaten birbirimizden ne farkımız var? Belki bilmek istersiniz, artık yüzümü merak etmiyorum. 1981'de –her şey gibi– o da değişmiş. Sadece benimki mi? Aslında hepimizinki değişti, ama tek fark, bu değişikliğin benim yüzümde açığa çıkıyor olması. İsterseniz, bu sizi rahatlatacaksa bana "yüzsüz"ün biri diyebilirsiniz.....

Hayata verilebilecek en anlamlı dikkat, sevgidir. Eğer Tahir Bey yaşasaydı, böyle derdi eminim. Tahir Bey, Işık, Duygu, Sevda ve belki de Ferda, onlar bütün insanların hayatlarını seviyorlardı. Ben? Ben her insan gibi kendi hayatımı sevdim. Bu da suç sayılmaz.

Tekrarlıyorum: Ben suçsuzum. Eğer suçluysam bile, unutmayın, en çok sizinki kadardır bu.

Yüz: 1981'in kahramanı yüzsüz, isimsiz, bencil ve hazcı, ne yaptığını bilen duyarsız biri... Cinsel ilişkiyi aşka yeğleyen, gamsız, herkes kadar suçlu ve suçsuz biri... Dört kadının arasında dolaşıyor. İçki ve karabasan, hastalık ve ilaç. Bulaşıcı...

Yüz: 1981

Tekrarlıyorum: Suçsuzum;
tıpkı sizler gibi.
Suçluysam bile, unutmayın,
en çok sizinki kadardır bu...
Hiçbir hayatın başrolünü
oynamaya kalkışmadım;
kendiminkinin bile...

Bu durum beni ne utandırıyor,
ne de görevini savsaklayanlara
özgü o üstü örtülü suçluluk
duygusuyla yüklüyüm.

12 Eylül'ün ruhunu, solun sahici yenilgisini, yerine ikame edilen yeni değerleri ve vicdansızlığı anlatıyor Mehmet Eroğlu. Kendinden başka kimseyi düşünmeyen hırslı insanları, eriyip gidenleri, eğreti duranları, çözülmeleri, erdemsizliği, çaresizliği... Salgın gibi yayılan sıradanlığı... 1981 kime ne öğretti? Hayat, sevgisiz yaşanabilir mi? Nefret ve küçümsemeyi çok uzatırsak, sonunda şeytan mı oluruz?

Mehmet Eroğlu dünyasının ilk solcu olmayan kahramanı. Ters köşe...

iletişim